॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೇ

ಜಾತಕ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

(ತತಿಯೋ ಭಾಗೋ)

೪. ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತೋ

೧. ಕಾಲಿಙ್ಗವಗ್ಗೋ

[೩೦೧] ೧. ಚೂಳಕಾಲಿಙ್ಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಿವರಥಿಮಾಸಂ ದ್ವಾರನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವೇಸಾಲಿಯಂ ಕಿರ ಲಿಚ್ಛವಿರಾಜೂನಂ ಸತ್ತ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ತ ಸತಾನಿ ಸತ್ತ ಚ ಲಿಚ್ಛವೀ ವಸಿಂಸು। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪುಚ್ಛಾಪಟಿಪುಚ್ಛಾಚಿತ್ತಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥೇಕೋ ಪಞ್ಚಸು ವಾದಸತೇಸು ಬ್ಯತ್ತೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ, ತೇ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಅಕಂಸು। ಅಪರಾಪಿ ಏವರೂಪಾ ನಿಗಣ್ಠೀ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ । ರಾಜಾನೋ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ವಾದಂ ಕಾರೇಸುಂ, ಉಭೋಪಿ ಸದಿಸಾವ ಅಹೇಸುಂ। ತತೋ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಏತದಹೋಸಿ "ಇಮೇ ದ್ವೇಪಿ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಪುತ್ತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತೇಸಂ ವಿವಾಹಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ದ್ವೇಪಿ ಏಕತೋ ವಾಸೇಸುಂ। ಅಥ ನೇಸಂ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚತಸ್ಸೋ ದಾರಿಕಾಯೋ ಏಕೋ ಚ ದಾರಕೋ ಜಾಯಿ। ದಾರಿಕಾನಂ "ಸಚ್ಚಾ, ಲೋಲಾ, ಅವಧಾರಿಕಾ, ಪಟಿಚ್ಛಾದಾ"ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ದಾರಕಸ್ಸ "ಸಚ್ಚಕೋ"ತಿ। ತೇ ಪಞ್ಚಪಿ ಜನಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಾ ಮಾತಿತೋ ಪಞ್ಚ ವಾದಸತಾನಿ, ಪಿತಿತೋ ಪಞ್ಚ ವಾದಸತಾನೀತಿ ವಾದಸಹಸ್ಸಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಾರಿಕಾನಂ ಏವಂ ಓವದಿಂಸು "ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಗಿಹೀ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ। ಸಚೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ತೇಸು ಕಾಲಕತೇಸು ಸಚ್ಚಕನಿಗಣ್ಠೋ ತತ್ಥೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋ ವಸಿ। ಭಗಿನಿಯೋ ಜಮ್ಬುಸಾಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾದತ್ಥಾಯ ನಗರಾ ನಗರಂ ಚರಮಾನಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ಸಾಖಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ "ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ ಗಿಹೀ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ, ಸೋ ಏತಂ ಪಂಸುಪುಞ್ಜಂ ಪಾದೇಹಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಪಾದೇಹೇವ ಸಾಖಂ ಮದ್ದತೂ"ತಿ ದಾರಕಾನಂ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ನಗರಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ರಿತ್ತಘಟೇಸು ಪಾನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಗಿಲಾನೇ ಚ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ದಿವಾತರಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತೋ ತಂ ಸಾಖಂ ದಿಸ್ವಾ ದಾರಕೇ ಪುಚ್ಛಿ, ದಾರಕಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ಥೇರೋ ದಾರಕೇಹೇವ ಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಮದ್ದಾಪೇತ್ವಾ "ಯೇಹಿ ಅಯಂ ಸಾಖಾ ಠಪಿತಾ, ತೇ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಜೇತವನದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ದಾರಕಾನಂ ವತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ವಿಹಾರದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಾಪಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಗತಾ ಸಾಖಂ ಮದ್ದಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕೇನಾಯಂ ಮದ್ದಿತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೇನ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ವಾದತ್ಥಿಕಾ, ಜೇತವನದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ದಾರಕೇಹಿ ವುತ್ತಾ ಪುನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ವಿಹಾರದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಂ ವಾದಸಹಸ್ಸಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಥೇರೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ "ಅಞ್ಞಂ

ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಜಾನಾಮ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಹಂ ಪನ ವೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಪುಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। "ಪುಚ್ಛ, ಸಾಮಿ, ಜಾನನ್ತಿಯೋ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

ಥೇರೋ "ಏಕಂ ನಾಮ ಕಿ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾ ನ ಜಾನಿಂಸು। ಥೇರೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಸಾಮಿ, ಪರಾಜಯೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜಯೋ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ? "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಯಂ ಓವಾದೋ ದಿನ್ನೋ 'ಸಚೇ ವೋ ಗಿಹೀ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಪಜಾಪತಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯಾಥ। ಸಚೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಥಾ'ತಿ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ನೋ ದೇಥಾ"ತಿ। ಥೇರೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾಯ ಥೇರಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾನಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಹುತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಏತಾಸಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಅಹೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಭಿಸೇಕಂ ದಾಪೇಸಿ, ಪುಬ್ಬೇ ರಾಜಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಕಾಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದನ್ತಪುರನಗರೇ ಕಾಲಿಙ್ಗರಾಜೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಅಸ್ಸಕರಟ್ಠೇ ಪಾಟಲಿನಗರೇ ಅಸ್ಸಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಸಮ್ಪನ್ನಬಲವಾಹನೋ ಸಯಮ್ಪಿ ನಾಗಬಲೋ ಪಟಿಯೋಧಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಯುಜ್ಝಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ "ಅಹಂ ಯುದ್ಧತ್ಥಿಕೋ, ಪಟಿಯೋಧಂ ಪನ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ। ಅಮಚ್ಚಾ "ಅತ್ಥೇಕೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಉಪಾಯೋ, ಧೀತರೋ ತೇ ಚತಸ್ಸೋ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ, ತಾ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಬಲಪರಿವುತಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ಚರಾಪೇಥ। ಯೋ ರಾಜಾ ತಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ಕಾತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುದ್ಧಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ತಾಹಿ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ರಾಜಾನೋ ಭಯೇನ ತಾಸಂ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ದೇನ್ತಿ, ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಬಹಿನಗರೇಯೇವ ವಸಾಪೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಕರಟ್ಠೇ ಪಾಟಲಿನಗರಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಅಸ್ಸಕೋಪಿ ನಗರದ್ವಾರಾನಿ ಪಿದಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದಿಸೇನೋ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಉಪಾಯಕುಸಲೋ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮಾ ಕಿರ ರಾಜಧೀತರೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಪಟಿಯೋಧಂ ನ ಲಭಿಂಸು, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ತುಚ್ಛೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಅಹಂ ಕಾಲಿಙ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ನಗರದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಾಸಂ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾಪೇತುಂ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧. "ವಿವರಥಿಮಾಸಂ ದ್ವಾರಂ, ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತು ಅರುಣರಾಜಸ್ಸ।
ಸೀಹೇನ ಸುಸಿಟ್ಠೇನ, ಸುರಕ್ಖಿತಂ ನನ್ದಿಸೇನೇನಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅರುಣರಾಜಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೋ ಹಿ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಕಾಲೇ ರಟ್ಠನಾಮವಸೇನ ಅಸ್ಸಕೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಕುಲದತ್ತಿಯಂ ಪನಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅರುಣೋತಿ । ತೇನಾಹ "ಅರುಣರಾಜಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಸೀಹೇನಾ**ತಿ ಪುರಿಸಸೀಹೇನ। **ಸುಸಿಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ಅನುಸಾಸಿತೇನ। **ನನ್ದಿಸೇನೇನಾ**ತಿ ಮಯಾ ನನ್ದಿಸೇನೇನ ನಾಮ।

ಸೋ ಏವಂ ವತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ತಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಕರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಭಾಯಿತ್ಥ, ಯುದ್ಧೇ ಸತಿ ಅಹಂ ಜಿನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಾ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ರಾಜಧೀತರೋ ಮಹೇಸಿಯೋ ಕರೋಥಾ"ತಿ ತಾಸಂ ಅಭಿಸೇಕಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತೇ ಪುರಿಸೇ "ಗಚ್ಛಥ, ತುಮ್ಹೇ ರಾಜಧೀತೂನಂ ಅಸ್ಸಕರಾಜೇನ ಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತಭಾವಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖಥಾ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಕಾಲಿಙ್ಗೋ "ನ ಹಿ ನೂನ ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಬಲಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿ। ನನ್ದಿಸೇನೋ ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಞತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಕಿರ ರಜ್ಜಸೀಮಾಯಮೇವ ಹೋತು,

ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ರಜ್ಜಸೀಮಂ ಓಕ್ಕಮತು, ಉಭಿನ್ನಂ ರಜ್ಜಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಯುದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಜ್ಜಪರಿಯನ್ತೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಸ್ಸಕೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ರಜ್ಜಪರಿಯನ್ತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ರಜ್ಜಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಂ ವಸತಿ। ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಮಣಾ ನಾಮ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕೋ ಜಾನಾತಿ, ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಸ್ಸ ಜಯೋ ವಾ ಪರಾಜಯೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಾಪಸಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಚ ಅಸ್ಸಕೋ ಚ ಯುಜ್ಝಿತುಕಾಮಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ರಜ್ಜಸೀಮಾಯಮೇವ ಠಿತಾ, ಏತೇಸು ಕಸ್ಸ ಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಸ್ಸ ಪರಾಜಯೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ಅಹಂ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಜಯೋ, ಅಸುಕಸ್ಸ ಪರಾಜಯೋ"ತಿ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ದೇವರಾಜಾ ಇಧಾಗಚ್ಛತಿ, ತಮಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸ್ವೇ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀತಿ। ಸಕ್ಕೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ, ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಭನ್ತೇ, ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ಅಸ್ಸಕೋ ಪರಾಜಿಸ್ಸತಿ, ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪುನದಿವಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ನಾಮ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ "ಅಹಂ ಕಿರ ಜಿನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ತುಟ್ಠಿಯಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸಾ ಕಥಾ ವಿತ್ಥಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಕೋ ನನ್ದಿಸೇನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಕಿರ ಜಿನಿಸ್ಸತಿಂ , ಮಯಂ ಪರಾಜಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಕೋ ಏತಂ ಜಾನಾತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಕಸ್ಸ ಜಯೋ ವಾ ಪರಾಜಯೋ ವಾ, ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಭನ್ತೇ, ಕೋ ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಪರಾಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ಅಸ್ಸಕೋ ಪರಾಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಭನ್ತೇ, ಜಿನನ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಪರಾಜಿನನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ಜಿನನ್ತಸ್ಸ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಉಸಭೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇತರಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಾಳಕೋ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಯುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಜಯಪರಾಜಯಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ನನ್ದಿಸೇನೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸಹಾಯೇ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತೇ ಮಹಾಯೋಧೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ "ಅಮ್ಭೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ಜೀವಿತಂ ದಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಆಮ, ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಪಾತೇ ಪತಥಾ"ತಿ। ತೇ ಪತಿತುಂ ಆರಭಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ವಾರೇತ್ವಾ "ಅಲಂ ಏತ್ಥ ಪತನೇನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ಜೀವಿತಂ ದಾತುಂ ಸುಹದಯಾ ಅನಿವತ್ತಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಯುಜ್ಝಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು।

ಅಥ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಕಾಲಿಙ್ಗೋ "ಅಹಂ ಕಿರ ಜಿನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜಿ, ಬಲಕಾಯೋಪಿಸ್ಸ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ ಜಯೋ"ತಿ ವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸನ್ನಾಹಂ ಅಕತ್ವಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು, ವೀರಿಯಕರಣಕಾಲೇ ವೀರಿಯಂ ನ ಕರಿಂಸು। ಉಭೋಪಿ ರಾಜಾನೋ ಅಸ್ಸಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ "ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಉಭಿನ್ನಂ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಉಸಭೋ ಅಹೋಸಿ, ಇತರಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಾಳಕೋ। ತಾ ದೇವತಾಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಯುಜ್ಝನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ತೇ ಪನ ಉಸಭಾ ಉಭಿನ್ನಂ ರಾಜೂನಂಯೇವ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ। ನನ್ದಿಸೇನೋ ಅಸ್ಸಕಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಪಞ್ಞಾಯತಿ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಆರಕ್ಖದೇವತಾ"ತಿ। "ಆಮ, ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ। "ಕೇನಾಕಾರೇನಾ"ತಿ। "ಕಾಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಉಸಭೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ಸಬ್ಬಕಾಳಕೋ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಭಾಯಥ, ಮಯಂ ಜಿನಿಸ್ಸಾಮ, ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪರಾಜಿಸ್ಸತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠಿತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಇಮಂ ಸತ್ತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಸಿನ್ಧವಂ ಉದರಪಸ್ಸೇ ವಾಮಹತ್ಥೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ಆರಕ್ಖದೇವತಂ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರೇನ ಪಾತೇಥ, ತತೋ ಮಯಂ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಸತ್ತಿಸಹಸ್ಸೇನ ಪಹರಿಸ್ಸಾಮ , ಏವಂ ಕಾಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪರಾಜಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಂ ಜಿನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ನನ್ದಿಸೇನೇನ ದಿನ್ನಸಞ್ಞಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಿಯಾ ಪಹರಿ, ಸೂರಯೋಧಸಹಸ್ಸಾಪಿ ಅಮಚ್ಚಾ ಸತ್ತಿಸಹಸ್ಸೇನ ಪಹರಿಂಸು। ಆರಕ್ಖದೇವತಾ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ, ತಾವದೇವ

ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪರಾಜಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ತಂ ಪಲಾಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಅಮಚ್ಚಾ "ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪಲಾಯತೀ"ತಿ ಉನ್ನದಿಂಸು। ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಮರಣಭಯಭೀತೋ ಪಲಾಯಮಾನೋ ತಂ ತಾಪಸಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೨. "ಜಯೋ ಕಲಿಙ್ಗಾನಮಸಯ್ಹಸಾಹಿನಂ, ಪರಾಜಯೋ ಅನಯೋ ಅಸ್ಸಕಾನಂ।
ಇಚ್ಚೇವ ತೇ ಭಾಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ನ ಉಜ್ಜುಭೂತಾ ವಿತಥಂ ಭಣನ್ತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿನ**ನ್ತಿ ಅಸಯ್ಹಂ ದುಸ್ಸಹಂ ಸಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಂ। **ಇಚ್ಚೇವ ತೇ ಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ತಯಾ ಕೂಟತಾಪಸ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಾಜಿನಕರಾಜಾನಂ ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ಜಿನನರಾಜಾನಞ್ಚ ಪರಾಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಭಾಸಿತಂ। **ನ ಉಜ್ಜುಭೂತಾ**ತಿ ಯೇ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಚ ಉಜುಭೂತಾ, ನ ತೇ ಮುಸಾ ಭಣನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ಸೋ ತಾಪಸಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಪಲಾಯನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ನಗರಮೇವ ಗತೋ, ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನಾಸಕ್ಖಿ। ತತೋ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ಸಕ್ಕೋ ತಾಪಸಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩. "ದೇವಾ ಮುಸಾವಾದಮುಪಾತಿವತ್ತಾ, ಸಚ್ಚಂ ಧನಂ ಪರಮಂ ತೇಸು ಸಕ್ಕ।
ತಂ ತೇ ಮುಸಾ ಭಾಸಿತಂ ದೇವರಾಜ, ಕಿಂ ವಾ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಘವಾ ಮಹಿನ್ದಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಂ ತೇ ಮುಸಾ ಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ಯಂ ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಭಾಸಿತಂ, ತಂ ಅತ್ಥಭಞ್ಜನಕಮುಸಾವಾದಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ತಯಾ ಮುಸಾ ಭಾಸಿತಂ, ತಯಾ ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಏವಂ ಭಾಸಿತನ್ತಿ?

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪. "ನನು ತೇ ಸುತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಞ್ಞಮಾನೇ, ದೇವಾ ನ ಇಸ್ಸನ್ತಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮಸ್ಸ।
ದಮೋ ಸಮಾಧಿ ಮನಸೋ ಅಭೇಜ್ಜೋ, ಅಬ್ಯಗ್ಗತಾ ನಿಕ್ಕಮನಞ್ಚ ಕಾಲೇ।
ದಳ್ಹಞ್ಚ ವಿರಿಯಂ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ ಚ, ತೇನೇವ ಆಸಿ ವಿಜಯೋ ಅಸ್ಸಕಾನ"ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಕಿಂ ತಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಚನೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಇದಂ ನ ಸುತಪುಬ್ಬಂ, ಯಂ ದೇವಾ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮಸ್ಸ ನ ಇಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಉಸೂಯನ್ತಿ, ಅಸ್ಸಕರಞ್ಞೋ ವೀರಿಯಕರಣವಸೇನ ಅತ್ತದಮನಸಙ್ಖಾತೋ **ದಮೋ,** ಸಮಗ್ಗಭಾವೇನ **ಮನಸೋ ಅಭೇಜ್ಜೋ, ಅಭೇಜ್ಜಸಮಾಧಿ,** ಅಸ್ಸಕರಞ್ಞೋ ಸಹಾಯಾನಂ ವೀರಿಯಕರಣಕಾಲೇ **ಅಬ್ಯಗ್ಗತಾ** ಯಥಾ ಕಾಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಓಸಕ್ಕಿಂಸು, ಏವಂ ಅನೋಸಕ್ಕನಂ ಸಮಗ್ಗಭಾವೇನ ಅಭೇಜ್ಜಚಿತ್ತಾನಂ **ವೀರಿಯಞ್ಚ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ** ಚ ಥಿರೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಅಸ್ಸಕಾನಂ ಜಯೋ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಪಲಾತೇ ಚ ಪನ ಕಾಲಿಙ್ಗೇ ಅಸ್ಸಕರಾಜಾ ವಿಲೋಪಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗತೋ। ನನ್ದಿಸೇನೋ ಕಾಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ "ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ರಾಜಕಞ್ಞಾನಂ ದಾಯಜ್ಜಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಪೇಸೇತು, ಸಚೇ ನ ಪೇಸೇತಿ, ಕಾತಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತತಸಿತೋ ತಾಹಿ ಲದ್ಧಬ್ಬದಾಯಜ್ಜಂ ಪೇಸೇಸಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ "ತದಾ ಕಾಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ಧೀತರೋ ಇಮಾ ದಹರಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ, ನನ್ದಿಸೇನೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಚೂಳಕಾಲಿಙ್ಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೦೧] ೧. ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅದೇಯ್ಯೇಸುಂ ದದಂ **ದಾನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಮೇವ। ಸತ್ಥಾ "ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಕಾರವಸೇನೇವ ಕಿರಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಧಾಪಿ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖತಿ। ಸೋ "ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಕುಪಿತಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬಲವಾಹನಪರಿವುತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಾಜಿತೋ ಅಸ್ಸಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಮಾನೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥ ತಿಂಸ ಜನಾ ರಾಜಸೇವಕಾ ವಸನ್ತಿ। ತೇ ಪಾತೋವ ಗಾಮಮಜ್ಝೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಗಾಮಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ರಾಜಾ ವಮ್ಮಿತಂ ಅಸ್ಸಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ಗಾಮದ್ವಾರೇನ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇದ"ನ್ತಿ ಭೀತಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸಕಸಕಗೇಹಾನಿ ಪವಿಸಿಂಸು। ಏಕೋ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ "ರಾಜಾ ಕಿರ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗತೋ"ತಿ ಸುಯ್ಯತಿ, ಕೋಸಿ ತ್ವಂ ರಾಜಪುರಿಸೋ ಚೋರಪುರಿಸೋತಿ? "ರಾಜಪುರಿಸೋ, ಸಮ್ಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಏಥಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಗೇಹಂ ನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪೀಠಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ "ಏಹಿ, ಭದ್ದೇ, ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಾ"ತಿ ಭರಿಯಂ ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಬಲಾನುರೂಪೇನ ಆಹಾರಂ ದತ್ವಾ "ಮುಹುತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಮಥಾ"ತಿ ಸಯನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ, ರಾಜಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಇತರೋ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಸನ್ನಾಹಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಿಣಂ ಅದಾಸಿ। ಏವಂ ತಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ದಿವಸೇ ರಾಜಾನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಾಮಹಂ, ಸಮ್ಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪುನ ರಞ್ಞೋ ಚ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಚ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಸಬ್ಬಮಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಅಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ನಾಮ, ನಗರಮಜ್ಝೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ, ಸಚೇ ಕೇನಚಿ ಕಿಚ್ಚೇನ ನಗರಂ ಆಗಚ್ಛಸಿ, ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ 'ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಕತರಗೇಹೇ ವಸತೀ'ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಬಲಕಾಯೋಪಿ ರಾಜಾನಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಬಹಿನಗರೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇಸಿ। ರಾಜಾ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ದ್ವಾರನ್ತರೇ ಠತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ "ತಾತ, ಏಕೋ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮವಾಸೀ ಮಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ 'ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಕಹ'ನ್ತಿ ತಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ಮಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ, ತದಾ ತ್ವಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗಚ್ಛನ್ತೇ ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಸನಗಾಮೇ ಬಲಿಂ ವಡ್ಢಾಪೇಸಿ, ಬಲಿಮ್ಹಿ ವಡ್ಢಿತೇ ನಾಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ ಬಲಿಂ ವಡ್ಢಾಪೇಸಿ, ನೇವ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಆಹಂಸು "ಅಯ್ಯ, ತವ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಸ್ಸ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಯಂ ಬಲಿನಾ ಪೀಳಿಯಮಾನಾ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ಗಚ್ಛ ತವ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಸ್ಸ ವತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಲಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸಾಧು ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ತುಚ್ಛಹತ್ಥೇನ ಗನ್ತುಂ, ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಸ್ಸ ದ್ವೇ ದಾರಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಭರಿಯಾಯ ಚಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಚ ಮೇ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಪಿಳನ್ಧನಾದೀನಿ ಸಜ್ಜೇಥಾತಿ। "ಸಾಧು ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತೇ ಸಬ್ಬಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು।

ಸೋ ತಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಘರೇ ಪಕ್ಕಪೂವಞ್ಚ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಕಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಸ್ಸ ಗೇಹ"ನ್ತಿ। ಸೋ "ಏಹಿ ದಸ್ಸೇಮಿ ತೇ"ತಿ ತಂ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದೋವಾರಿಕೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮವಾಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಪಟಿವೇದೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಆಸನಾ ಉಟ್ಠಾಯ "ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ಚ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತಾ ಚ ಪವಿಸನ್ತೂ"ತಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ದಿಸ್ವಾವ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಜಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಿಕಾ ಚ ದಾರಕಾ ಚ ಅರೋಗಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾತಲಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ

ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಸಹಾಯಸ್ಸ ಮೇ ಪಾದೇ ಧೋವಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಿ, ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಕಾರೇನ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಿ। ದೇವೀಪಿ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಗನ್ಧತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇಸಿ। ರಾಜಾ "ಕಿಂ, ಸಮ್ಮ, ಅತ್ಥಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖಾದನೀಯ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪಸಿಬ್ಬಕತೋ ಪೂವೇ ನೀಹರಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಮಮ ಸಹಾಯೇನ ಆನೀತಂ ಖಾದಥಾ"ತಿ ದೇವಿಯಾ ಚ ಅಮಚ್ಚಾನಞ್ಚ ಖಾದಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಖಾದಿ। ಇತರೋ ಇತರಮ್ಪಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಂ ಕಾಸಿಕವತ್ಥಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ತೇನ ಆಭತವತ್ಥಯುಗಂ ನಿವಾಸೇಸಿಂ । ದೇವೀಪಿ ಕಾಸಿಕವತ್ಥಞ್ಚೇವ ಆಭರಣಾನಿ ಚ ಅಪನೇತ್ವಾ ತೇನ ಆಭತವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಆಭರಣಾನಿ ಪಿಳನ್ಧಿ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ರಾಜಾರಹಂ ಭೋಜನಂ ಭೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಗಚ್ಛ ಇಮಸ್ಸ ಮಮ ಕರಣನಿಯಾಮೇನೇವ ಮಸ್ಸುಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಂ ಕಾಸಿಕವತ್ಥಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಕಸುತ್ತಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ಪಿವನ್ತಿ ಸಯನ್ತಿ, ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಥಿರೋ ಅಹೋಸಿ ಕೇನಚಿ ಅಭೇಜ್ಜೋ। ಅಥಸ್ಸ ರಾಜಾ ಪುತ್ತದಾರೇಪಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರೇ ನಿವೇಸನಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತೇ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಿ।

ಅಥ ಅಮಚ್ಚಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ತಂ ಆಹಂಸು "ಕುಮಾರ, ರಾಜಾ ಏಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಕಸ್ಸ ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜಂ ದತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜತಿ ಪಿವತಿ ಸಯತಿ, ದಾರಕೇ ಚ ವನ್ದಾಪೇತಿ, ಇಮಿನಾ ರಞ್ಞಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಕಿಂ ಕರೋತಿ ರಾಜಾ, ಮಯಂ ಲಜ್ಜಾಮ, ತ್ವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಕಥಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಮಾ ಏವಂ ಕರೋಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ಆಹ। "ತಾತ, ಅಹಂ ಯುದ್ಧಪರಾಜಿತೋ ಕಹಂ ವಸಿಂ, ಅಪಿ ನು ಜಾನಾಥಾ"ತಿ। "ನ ಜಾನಾಮ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಘರೇ ವಸನ್ತೋ ಅರೋಗೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿಂ, ಏವಂ ಮಮ ಉಪಕಾರಿನೋ ಕಸ್ಮಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಚ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ತಾತ, ಯೋ ಹಿ ಅದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಸ್ಸ ದೇತಿ, ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಸ್ಸ ನ ದೇತಿ, ಸೋ ಆಪದಂ ಪತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಕಾರಂ ನ ಲಭತೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೫. "ಅದೇಯ್ಯೇಸು ದದಂ ದಾನಂ, ದೇಯ್ಯೇಸು ನಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ।
ಆಪಾಸು ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ, ಸಹಾಯಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ॥

೬. "ನಾದೇಯ್ಯೇಸು ದದಂ ದಾನಂ, ದೇಯ್ಯೇಸು ಯೋ ಪವೇಚ್ಛತಿ।
ಆಪಾಸು ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ, ಸಹಾಯಮಧಿಗಚ್ಛತಿ॥

೭. "ಸಞ್ಞೋಗಸಮ್ಭೋಗವಿಸೇಸದಸ್ಸನಂ , ಅನರಿಯಧಮ್ಮೇಸು ಸಠೇಸು ನಸ್ಸತಿ।
ಕತಞ್ಚ ಅರಿಯೇಸು ಚ ಅಜ್ಜವೇಸು, ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ತಾದಿಸು॥

೮. "ಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ, ಅಕಾ ಲೋಕೇ ಸುದುಕ್ಕರಂ।
ಪಚ್ಛಾ ಕಯಿರಾ ನ ವಾ ಕಯಿರಾ, ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಪೂಜನಾರಹೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅದೇಯ್ಯೇಸೂ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತೂಪಕಾರೇಸು। **ದೇಯ್ಯೇಸೂ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕತೂಪಕಾರೇಸು। **ನಪ್ಪವೇಚ್ಛತೀ**ತಿ ನ ಪವೇಸೇತಿ ನ ದೇತಿ। **ಆಪಾಸೂ**ತಿ ಆಪದಾಸು। **ಬ್ಯಸನ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಂ। **ಸಞ್ಞೋಗಸಮ್ಭೋಗವಿಸೇಸದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಯೋ ಮಿತ್ತೇನ ಕತೋ ಸಞ್ಞೋಗೋ ಚೇವ ಸಮ್ಭೋಗೋ ಚ, ತಸ್ಸ ವಿಸೇಸದಸ್ಸನಂ ಗುಣದಸ್ಸನಂ ಸುಕತಂ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾತಿ ಏತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಸುದ್ಧಧಮ್ಮತ್ತಾ ಅನರಿಯಧಮ್ಮೇಸು ಕೇರಾಟಿಕತ್ತಾ ಸಠೇಸು ನಸ್ಸತಿ। **ಅರಿಯೇಸೂ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕತಗುಣಜಾನನೇನ ಅರಿಯೇಸು ಪರಿಸುದ್ಧೇಸು।

ಅಜ್ಜವೇಸೂತಿ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಉಜುಕೇಸು ಅಕುಟಿಲೇಸು। **ಅಣುಮ್ಪೀತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ। **ತಾದಿಸೂತಿ** ಯೇ ತಾದಿಸಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಅರಿಯಾ ಉಜುಭೂತಾ, ತೇಸು ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ಕತಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾಜುತಿಕಂ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರಂ, ಸುಖೇತ್ತೇ ವುತ್ತಬೀಜಮಿವ ನ ನಸ್ಸತಿ , ಇತರಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪಾಪೇ ಬಹುಮ್ಪಿ ಕತಂ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಖಿತ್ತಬೀಜಮಿವ ನಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಯಥಾಪಿ ಬೀಜಮಗ್ಗಿಮ್ಹಿ, ಡಯ್ಹತಿ ನ ವಿರೂಹತಿ।
ಏವಂ ಕತಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇ, ನಸ್ಸತಿ ನ ವಿರೂಹತಿ॥

"ಕತಞ್ಞುಮ್ಹಿ ಚ ಪೋಸಮ್ಹಿ, ಸೀಲವನ್ತೇ ಅರಿಯವುತ್ತಿನೇ।
ಸುಖೇತ್ತೇ ವಿಯ ಬೀಜಾನಿ, ಕತಂ ತಮ್ಹಿ ನ ನಸ್ಸತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೭೭-೭೮)।

ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋತಿ ಪಠಮತರಂ ಉಪಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ಅಕಾತಿ** ಅಕರಿ, ಅಯಂ ಲೋಕೇ ಸುದುಕ್ಕರಂ ನಾಮ ಅಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚ್ಛಾ ಕಯಿರಾತಿ** ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಗುಣಂ ಕರೋತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ತೇನೇವ ಪಠಮಕತೇನ ಗುಣೇನ **ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಪೂಜನಾರಹೋ** ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅರಹತೀತಿ।

ಇದಂ ಪನ ಸುತ್ವಾ ನೇವ ಅಮಚ್ಚಾ, ನ ರಾಜಪುತ್ತೋ ಪುನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇಸೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮವಾಸೀ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಮಹಾಅಸ್ಸಾರೋಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೦೩] ೩. ಏಕರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅನುತ್ತರೇ ಕಾಮಗುಣೇ ಸಮಿದ್ಧೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಕೋಸಲರಾಜಸೇವಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ಸೇಯ್ಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೩.೯೪ ಆದಯೋ) ಕಥಿತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ನ ತ್ವಞ್ಞೇವ ಅನತ್ಥೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಹರಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅನತ್ಥೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಹರಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ದುಬ್ಭಿ। ರಾಜಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋವ ತಸ್ಸ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ದುಬ್ಭಿಸೇನಂ ನಾಮ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋತಿ ಸಬ್ಬಂ **ಮಹಾಸೀಲವಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೧) ಕಥಿತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ದುಬ್ಭಿಸೇನೋ ಮಹಾತಲೇ ಅಮಚ್ಚಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತರುಮ್ಮಾರೇ ಹೇಟ್ಠಾಸೀಸಕಂ ಓಲಮ್ಬಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಚೋರರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ, ಬನ್ಧನಂ ಛಿಜ್ಜಿ, ತತೋ ರಾಜಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ಚೋರರಾಜಸ್ಸ ಸರೀರೇ ದಾಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, "ಡಯ್ಹಾಮಿ ಡಯ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿವತ್ತತಿ। "ಕಿಮೇತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇ ಏವರೂಪಂ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾನಂ ನಿರಪರಾಧಂ ದ್ವಾರಸ್ಸ ಉತ್ತರುಮ್ಮಾರೇ ಹೇಟ್ಠಾಸೀಸಕಂ ಓಲಮ್ಬಾಪೇಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ತೇನ ಹಿ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಮೋಚೇಥ ನನ್ತಿ। ಪುರಿಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಬ್ಭಿಸೇನಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತುಂ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯. "ಅನುತ್ತರೇ ಕಾಮಗುಣೇ ಸಮಿದ್ಧೇ, ಭುತ್ವಾನ ಪುಬ್ಬೇ ವಸಿ ಏಕರಾಜ।
ಸೋದಾನಿ ದುಗ್ಗೇ ನರಕಮ್ಹಿ ಖಿತ್ತೋ, ನಪ್ಪಜ್ಜಹೇ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಸೀತಿ** ವುತ್ಥೋ। **ಏಕರಾಜಾತಿ** ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ಸೋದಾನೀತಿ** ಸೋ ತ್ವಂ ಇದಾನಿ। **ದುಗ್ಗೇತಿ** ವಿಸಮೇ। **ನರಕಮ್ಹೀತಿ** ಆವಾಟೇ। ಓಲಮ್ಬಿತಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ನಪ್ಪಜ್ಜಹೇ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣನ್ತಿ** ಏವರೂಪೇ ವಿಸಮಟ್ಠಾನೇ ಖಿತ್ತೋಪಿ ಪೋರಾಣಕವಣ್ಣಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ನಪ್ಪಜಹಸೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅವೋಚ -

೧೦. "ಪುಬ್ಬೇವ ಖನ್ತೀ ಚ ತಪೋ ಚ ಮಯ್ಹಂ, ಸಮ್ಪತ್ಥಿತಾ ದುಬ್ಭಿಸೇನ ಅಹೋಸಿ।
ತಂದಾನಿ ಲದ್ಧಾನ ಕಥಂ ನು ರಾಜ, ಜಹೇ ಅಹಂ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣಂ॥

೧೧. "ಸಬ್ಬಾ ಕಿರೇವಂ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾನಿ, ಯಸಸ್ಸಿನಂ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ ವಿಸಯ್ಹ।
ಯಸೋ ಚ ಲದ್ಧಾ ಪುರಿಮಂ ಉಳಾರಂ, ನಪ್ಪಜ್ಜಹೇ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣಂ॥

೧೨. "ಪನುಜ್ಜ ದುಕ್ಖೇನ ಸುಖಂ ಜನಿನ್ದ, ಸುಖೇನ ವಾ ದುಕ್ಖಮಸಯ್ಹಸಾಹಿ।
ಉಭಯತ್ಥ ಸನ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ, ಸುಖೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಚ ಭವನ್ತಿ ತುಲ್ಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಖನ್ತೀತಿ** ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ। **ತಪೋತಿ** ತಪಚರಣಂ। **ಸಮ್ಪತ್ಥಿತಾತಿ** ಇಚ್ಛಿತಾ ಅಭಿಕಙ್ಖಿತಾ । **ದುಬ್ಭಿಸೇನಾತಿ** ತಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ತಂದಾನಿ ಲದ್ಧಾನಾತಿ** ತಂ ಪತ್ಥನಂ ಇದಾನಾಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ। **ಜಹೇತಿ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಹಂ ಜಹೇಯ್ಯಂ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಂ ಜಹೇಯ್ಯಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

"ಸಬ್ಬಾ ಕಿರೇವಂ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾನೀ"ತಿ ಅನುಸ್ಸವವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ । ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಬ್ಬಾನೇವ ಮಮ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ದಾನಸೀಲಭಾವನಾಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಾನಿ ಪುಬ್ಬೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾನೀತಿ। **ಯಸಸ್ಸಿನಂ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ ವಿಸಯ್ಹಾತಿ** ಪರಿವಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಯಸಸ್ಸಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಪಞ್ಞವನ್ತ, ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿತಾಯ ವಿಸಯ್ಹ। ಏವಂ ತೀಣಿಪೇತಾನಿ ಆಲಪನಾನೇವ। **ನನ್ತಿ** ಪನೇತ್ಥ ನಿಪಾತೋ । ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾವಸೇನನ್ತಕಾರಸ್ಸ ಸಾನುನಾಸಿಕತಾ ಕತಾತಿ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಾ। **ಯಸೋ ಚಾತಿ** ಯಸಞ್ಚ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಲದ್ಧಾ ಪುರಿಮನ್ತಿ** ಲಭಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಲದ್ಧಪುಬ್ಬಂ। **ಉಳಾರನ್ತಿ** ಮಹನ್ತಂ। ಕಿಲೇಸವಿಕ್ಖಮ್ಭನಮೇತ್ತಾಭಾವನಾಝಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ನಪ್ಪಜ್ಜಹೇತಿ** ಏವರೂಪಂ ಯಸಂ ಲದ್ಧಾ ಕಿಂಕಾರಣಾ ಪುರಾಣವಣ್ಣಬಲಂ ಜಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುಕ್ಖೇನಾತಿ ತಯಾ ಉಪ್ಪಾದಿತೇನ ನರಕಮ್ಹಿ ಖಿಪನದುಕ್ಖೇನ ಮಮ ರಜ್ಜಸುಖಂ ಪನುದಿತ್ವಾ। **ಸುಖೇನ ವಾ ದುಕ್ಖನ್ತಿ** ಝಾನಸುಖೇನ ವಾ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪನುದಿತ್ವಾ। **ಉಭಯತ್ಥ ಸನ್ತೋತಿ** ಯೇ ಸನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ ಮಾದಿಸಾ, ತೇ ದ್ವೀಸುಪಿ ಏತೇಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತಸಭಾವಾ ಮಜ್ಝತ್ತಾ **ಸುಖೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಚ ಭವನ್ತಿ ತುಲ್ಯಾ,** ಏಕಸದಿಸಾ ನಿಬ್ಬಿಕಾರಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ದುಬ್ಭಿಸೇನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ತುಮ್ಹೇವ ಕಾರೇಥ, ಅಹಂ ವೋ ಚೋರೇ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚಸ್ಸ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ರಜ್ಜಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ದುಬ್ಭಿಸೇನೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಏಕರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೨೦೪] ೪. ದದ್ದರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಇಮಾನಿ ಮನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕೋಧನಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಮೇವ। ತದಾ ಹಿ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ತಸ್ಸ ಕೋಧನಭಾವಕಥಾಯ ಸಮುಟ್ಠಿತಾಯ ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಕೋಧನೋಯೇವ, ಕೋಧನಭಾವೇನೇವಸ್ಸ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ನಾಗರಾಜಭಾವೇ ಠಿತಾಪಿ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಗೂಥಪೂರಿತಾಯ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಯಂ ವಸಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ದದ್ದರಪಬ್ಬತಪಾದೇ ದದ್ದರನಾಗಭವನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಸ್ಸ ದದ್ದರರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಮಹಾದದ್ದರೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಚೂಳದದ್ದರೋ ನಾಮ। ಸೋ ಕೋಧನೋ ಫರುಸೋ ನಾಗಮಾಣವಕೇ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಪರಿಭಾಸನ್ತೋ ಪಹರನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ನಾಗರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಫರುಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ನಾಗಭವನತೋ ತಂ ನೀಹರಾಪೇತುಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಮಹಾದದ್ದರೋ ಪನ ಪಿತರಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ನಿವಾರೇಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿ, ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖಮಾಪೇಸಿ। ತತಿಯವಾರೇ ಪನ "ತ್ವಂ ಮಂ ಇಮಂ ಅನಾಚಾರಂ ನೀಹರಾಪೇನ್ತಂ ನಿವಾರೇಸಿ, ಗಚ್ಛಥ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಇಮಮ್ಹಾ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಯಂ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಥಾ"ತಿ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇಸಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಯಂ ಉದಕಪರಿಯನ್ತೇ ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೇ ಗಾಮದಾರಕಾ ದಿಸ್ವಾ ಪಹರನ್ತಾ ಲೇಡ್ಡುದಣ್ಡಾದಯೋ ಖಿಪನ್ತಾ "ಕೇ ಇಮೇ ಪುಥುಲಸೀಸಾ ಸೂಚಿನಙ್ಗುಟ್ಠಾ ಉದಕದೇಡ್ಡುಭಾ ಮಣ್ಡೂಕಭಕ್ಖಾ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಿ।

ಚೂಳದದ್ದರೋ ಚಣ್ಡಫರುಸತಾಯ ತೇಸಂ ತಂ ಅವಮಾನಂ ಅಸಹನ್ತೋ "ಭಾತಿಕ, ಇಮೇ ದಾರಕಾ ಅಮ್ಹೇ ಪರಿಭವನ್ತಿ, ಆಸೀವಿಸಭಾವಂ ನೋ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅವಮಾನಂ ಸಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ನಾಸಾವಾತೇನ ತೇ ನಾಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಾತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩. "ಇಮಾನಿ ಮಂ ದದ್ದರ ತಾಪಯನ್ತಿ, ವಾಚಾದುರುತ್ತಾನಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ।
ಮಣ್ಡೂಕಭಕ್ಖಾ ಉದಕನ್ತಸೇವೀ, ಆಸೀವಿಸಂ ಮಂ ಅವಿಸಾ ಸಪನ್ತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಾಪಯನ್ತೀ**ತಿ ದುಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ। **ಮಣ್ಡೂಕಭಕ್ಖಾ ಉದಕನ್ತಸೇವೀ**ತಿ "ಮಣ್ಡೂಕಭಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ "ಉದಕನ್ತಸೇವೀ"ತಿ ಚ ವದನ್ತಾ ಏತೇ ಅವಿಸಾ ಗಾಮದಾರಕಾ ಮಂ ಆಸೀವಿಸಂ ಸಮಾನಂ ಸಪನ್ತಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೀತಿ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾದದ್ದರೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪. "ಸಕಾ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ, ಅಞ್ಞಂ ಜನಪದಂ ಗತೋ।
ಮಹನ್ತಂ ಕೋಟ್ಠಂ ಕಯಿರಾಥ, ದುರುತ್ತಾನಂ ನಿಧೇತವೇ॥

೧೫. "ಯತ್ಥ ಪೋಸಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಜಾತಿಯಾ ವಿನಯೇನ ವಾ।
ನ ತತ್ಥ ಮಾನಂ ಕಯಿರಾಥ, ವಸಮಞ್ಞಾತಕೇ ಜನೇ॥

೧೬. "ವಿದೇಸವಾಸಂ ವಸತೋ, ಜಾತವೇದಸಮೇನಪಿ।
ಖಮಿತಬ್ಬಂ ಸಪಞ್ಞೇನ, ಅಪಿ ದಾಸಸ್ಸ ತಜ್ಜಿತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುರುತ್ತಾನಂ ನಿಧೇತವೇ**ತಿ ಯಥಾ ಧಞ್ಞನಿಧಾನತ್ಥಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಕೋಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕಿಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಧಞ್ಞಂ ವಳಞ್ಜೇನ್ತಿ, ಏವಮೇವಂ ವಿದೇಸಂ ಗತೋ ಅನ್ತೋಹದಯೇ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪೋಸೋ ದುರುತ್ತಾನಂ ನಿಧಾನತ್ಥಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಕೋಟ್ಠಂ ಕಯಿರಾಥ। ತತ್ಥ ತಾನಿ ದುರುತ್ತಾನಿ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಪಹೋನಕಕಾಲೇ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। **ಜಾತಿಯಾ ವಿನಯೇನ ವಾ**ತಿ "ಅಯಂ ಖತ್ತಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ವಾ "ಸೀಲವಾ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಯತ್ಥ ಜಾತಿಯಾ ವಿನಯೇನ ವಾ ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾನ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಮಂ ಲಾಮಕವೋಹಾರೇನ ವೋಹರನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ನ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಮಾನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ। **ವಸಮಞ್ಞಾತಕೇ ಜನೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಗೋತ್ತಾದೀನಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಜನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನ್ತೋ। **ವಸತೋ**ತಿ ವಸತಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

ಏವಂ ತೇ ತತ್ಥ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ಪಿತಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಹತಮಾನಾ ಜಾತಾ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೋಧನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। "ತದಾ ಚೂಳದದ್ದರೋ ಕೋಧನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಮಹಾದದ್ದರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ದದ್ದರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೦೫] ೫. ಸೀಲವೀಮಂಸನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ರಹೋ ನಾಮಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕಿಲೇಸನಿಗ್ಗಹಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಏಕಾದಸಕನಿಪಾತೇ **ಪಾನೀಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೫೯ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನ್ತೋಜೇತವನೇ ವಸನ್ತಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಛಸುಪಿ ರತ್ತಿದಿವಾಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಯಥಾ ಏಕಚಕ್ಖುಕೋ ಚಕ್ಖುಂ, ಏಕಪುತ್ತೋ ಪುತ್ತಂ, ಚಾಮರೀ ವಾಲಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ರಕ್ಖತಿ, ಏವಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಓಲೋಕೇತಿ। ಸೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಜೇತವನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಚೋರೇ ವಿಯ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಆನನ್ದ, ಅನ್ತೋಜೇತವನೇ ಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇ ವಸನಕಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿದ್ವಾರೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಟಿವೇದೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಿಕವಸೇನ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ 'ಪಾಪಕರಣೇ ರಹೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ'ತಿ ಪಾಪಂ ನ ಕರಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಾಣವಕಸತಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪನ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮೇಸಂ ಮಾಣವಕಾನಂ ಸೀಲಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇವ ಧೀತರಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಾಣವಕೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತಾತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಧೀತಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ, ವಿವಾಹಮಸ್ಸಾ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಾನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಥೇನೇತ್ವಾ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೇ ಆಹರಥ, ಕೇನಚಿ ಅದಿಟ್ಠಮೇವ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಆಭತಂ ನ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಞಾತಕಾನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ವತ್ಥಪಿಳನ್ಧನಾದೀನಿ ಆಹರನ್ತಿ। ಆಚರಿಯೋ ಆಭತಾಭತಂ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಠಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹರಿ। ಅಥ ನಂ ಆಚರಿಯೋ ಆಹ "ತ್ವಂ ಪನ, ತಾತ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹರಸೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಆಚರಿಯಾ"ತಿ। "ಕಸ್ಮಾ, ತಾತಾ"ತಿ। "ತುಮ್ಹೇ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಆಭತಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅಹಂ ಪನ ಪಾಪಕರಣೇ ರಹೋ ನಾಮ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೧೭. “ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ರಹೋ ನಾಮ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪಕುಬ್ಬತೋ।
ಪಸ್ಸನ್ತಿ ವನಭೂತಾನಿ, ತಂ ಬಾಲೋ ಮಞ್ಞತೀ ರಹೋ॥

೧೮. “ಅಹಂ ರಹೋ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಞ್ಞಂ ವಾಪಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಯತ್ಥ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸುಞ್ಞಂ ಹೋತಿ ತಂ ಮಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಹೋತಿ** ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನಂ। **ವನಭೂತಾನೀತಿ** ವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಭೂತಾನಿ। **ತಂ ಬಾಲೋತಿ** ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ರಹೋ ಮಯಾ ಕತನ್ತಿ ಬಾಲೋ ಮಞ್ಞತಿ। **ಸುಞ್ಞಂ ವಾಪೀತಿ** ಯಂ ವಾ ಠಾನಂ ಸತ್ತೇಹಿ ಸುಞ್ಞಂ ತುಚ್ಛಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ।

ಆಚರಿಯೋ ತಸ್ಸ ಪಸೀದಿತ್ವಾ “ತಾತ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಧನಂ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಪನ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧೀತರಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಇಮೇ ಮಾಣವಕೇ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ಏವಮಕಾಸಿಂ, ಮಮ ಧೀತಾ ತುಯ್ಹಮೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ”ತಿ ಧೀತರಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೇಸಮಾಣವಕೇ “ತುಮ್ಹೇಹಿ ಆಭತಾಭತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಮೇವ ನೇಥಾ”ತಿ ಆಹ।

ಸತ್ಥಾ “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಮಾಣವಕಾ ಅತ್ತನೋ ದುಸ್ಸೀಲತಾಯ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ನ ಲಭಿಂಸು, ಇತರೋ ಪಣ್ಡಿತಮಾಣವೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಲಭೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೯. “ದುಜ್ಜಚ್ಚೋ ಚ ಸುಜಚ್ಚೋ ಚ, ನನ್ದೋ ಚ ಸುಖವಡ್ಢಿತೋ।
ವಜ್ಜೋ ಚ ಅದ್ಧುವಸೀಲೋ ಚ, ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಜಹುಮತ್ಥಿಕಾ॥

೨೦. “ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚ ಕಥಂ ಜಹೇ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗೂ।
ಯೋ ಧಮ್ಮಮನುಪಾಲೇತಿ, ಧಿತಿಮಾ ಸಚ್ಚನಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುಜ್ಜಚ್ಚೋ**ತಿಆದಯೋ ಛ ಜೇಟ್ಠಕಮಾಣವಾ, ತೇಸಂ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹಿ, ಅವಸೇಸಾನಂ ನಾಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಿಕವಸೇನೇವ **“ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಜಹುಮತ್ಥಿಕಾ”**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ತೇತಿ** ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಾಣವಾ। **ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಇತ್ಥಿಪಟಿಲಾಭಸಭಾವಂ । **ಜಹುಮತ್ಥಿಕಾತಿ** ಜಹುಂ ಅತ್ಥಿಕಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಮಕಾರೋ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಾಣವಾ ತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅತ್ಥಿಕಾವ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದುಸ್ಸೀಲತಾಯ ತಂ ಇತ್ಥಿಪಟಿಲಾಭಸಭಾವಂ ಜಹಿಂಸು।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಾತಿ ಇತರೋ ಪನ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। **ಕಥಂ ಜಹೇತಿ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ತಂ ಇತ್ಥಿಪಟಿಲಾಭಸಭಾವಂ ಜಹಿಸ್ಸತಿ। **ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಲೋಕಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ, ದಸ ಸೀಲಾನಿ, ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಚ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಸೋ ಪಾರಂ ಗತೋತಿ **ಪಾರಗೂ। ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇವ ಧಮ್ಮಂ **ಯೋ ಅನುಪಾಲೇತಿ** ರಕ್ಖತಿ। **ಧಿತಿಮಾತಿ** ಸೀಲರಕ್ಖನಧಿತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸಚ್ಚನಿಕ್ಕಮೋತಿ** ಸಚ್ಚೇ ಸಭಾವಭೂತೇ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಸೀಲಧಮ್ಮೇ ನಿಕ್ಕಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ತದಾ ಆಚರಿಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಮಾಣವೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸೀಲವೀಮಂಸನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೦೬] ೬. ಸುಜಾತಾಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಿಮಣ್ಡಕಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಲ್ಲಿಕಂ ದೇವಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ರಞ್ಞೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿರಿವಿವಾದೋ ಅಹೋಸಿ, "ಸಯನಕಲಹೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿಯೇವ। ರಾಜಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಿಭಾವಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ। ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀಪಿ "ಸತ್ಥಾ ರಞ್ಞೋ ಮಯಿ ಕುದ್ಧಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಞತ್ವಾ "ಇಮೇಸಂ ಸಮಗ್ಗಭಾವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಪಞ್ಚಭಿಕ್ಖುಸತಪರಿವಾರೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿವೇಸನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ದತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಂ ಆಹರಿ। ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇನ ಪಿದಹಿತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಕಹಂ ದೇವೀ"ತಿ ಆಹ। "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಯಸೇನ ಮತ್ತಾಯಾ"ತಿ? "ಮಹಾರಾಜ, ಸಯಮೇವ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಮಾತುಗಾಮಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಾಯ ಕತಸ್ಸ ಅಪರಾಧಸ್ಸ ಅಸಹನಂ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ, ಸಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿವಿಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಭೋ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸು। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ ಏಕವಚನೇನೇವ ಉಭೋ ಸಮಗ್ಗೇ ಅಕಾಸೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಾಹಂ ಏತೇ ಏಕವಾದೇನೇವ ಸಮಗ್ಗೇ ಅಕಾಸಿ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕಾ ಪಣ್ಣಿಕಧೀತಾ ಅಭಿರೂಪಾ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತಾ ಸುಜಾತಾ ನಾಮ ಬದರಪಚ್ಛಿಂ ಸೀಸೇ ಕತ್ವಾ "ಬದರಾನಿ ಗಣ್ಹಥ, ಬದರಾನಿ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದಮಾನಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಯ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸಾಮಿಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಪಿಯಾ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪಾ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇ ಬದರಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತದಾ ಸುಜಾತಾ ದೇವೀ ರಾಜಾನಂ ಬದರಾನಿ ಖಾದನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಂ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ ಖಾದಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦. "ಕಿಮಣ್ಡಕಾ ಇಮೇ ದೇವ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಕಂಸಮಲ್ಲಕೇ।
ಉಪಲೋಹಿತಕಾ ವಗ್ಗೂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಿಮಣ್ಡಕಾ**ತಿ ಕಿಂಫಲಾನಿ ನಾಮೇತಾನಿ, ಪರಿಮಣ್ಡಲವಸೇನ ಪನ ಅಣ್ಡಕಾತಿ ಆಹ। **ಕಂಸಮಲ್ಲಕೇ**ತಿ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇ। **ಉಪಲೋಹಿತಕಾ**ತಿ ರತ್ತವಣ್ಣಾ। **ವಗ್ಗೂ**ತಿ ಚೋಕ್ಖಾ ನಿಮ್ಮಲಾ।

ರಾಜಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಬದರವಾಣಿಜಕೇ ಪಣ್ಣಿಕಗಹಪತಿಕಸ್ಸ ಧೀತೇ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಸನ್ತಕಾನಿ ಬದರಾನಿಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೧. "ಯಾನಿ ಪುರೇ ತುವಂ ದೇವಿ, ಭಣ್ಡು ನನ್ತಕವಾಸಿನೀ।
ಉಚ್ಛಙ್ಗಹತ್ಥಾ ಪಚಿನಾಸಿ, ತಸ್ಸಾ ತೇ ಕೋಲಿಯಂ ಫಲಂ॥

೧೨. "ಉಡ್ಡಯ್ಹತೇ ನ ರಮತಿ, ಭೋಗಾ ವಿಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ತಂ।

ತತ್ಥೇವಿಮಂ ಪಟಿನೇಥ, ಯತ್ಥ ಕೋಲಂ ಪಚಿಸ್ಸತೀ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭಣ್ಡೂ**ತಿ ಮುಣ್ಡಸೀಸಾ ಹುತ್ವಾ। **ನನ್ತಕವಾಸಿನೀ**ತಿ ಜಿಣ್ಣಪಿಲೋತಿಕನಿವತ್ಥಾ। **ಉಚ್ಛಙ್ಗಹತ್ಥಾ ಪಚಿನಾಸೀ**ತಿ ಅಟವಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಙ್ಕುಸಕೇನ ಸಾಖಂ ಓನಾಮೇತ್ವಾ ಓಚಿತೋಚಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ಪಕ್ಖಿಪನವಸೇನ ಉಚ್ಛಙ್ಗಹತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ ಪಚಿನಾಸಿ ಓಚಿನಾಸಿ। **ತಸ್ಸಾ ತೇ ಕೋಲಿಯಂ ಫಲ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ತವ ಏವಂ ಪಚಿನನ್ತಿಯಾ ಓಚಿನನ್ತಿಯಾ ಯಮಹಂ ಇದಾನಿ ಖಾದಾಮಿ, ಇದಂ ಕೋಲಿಯಂ ಕುಲದತ್ತಿಯಂ ಫಲನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉಡ್ಡಯ್ಹತೇ ನ ರಮತೀತಿ ಅಯಂ ಜಮ್ಮೀ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ವಸಮಾನಾ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಂ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ವಿಯ ಡಯ್ಹತಿ ನಾಭಿರಮತಿ। **ಭೋಗಾ**ತಿ ರಾಜಭೋಗಾ ಇಮಂ ಅಲಕ್ಖಿಕಂ ವಿಪ್ಪಜಹನ್ತಿ। **ಯತ್ಥ ಕೋಲಂ ಪಚಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಯತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಬದರಮೇವ ಪಚಿನಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೀ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥೇವ ನಂ ನೇಥಾತಿ ವದತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ''ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಅಞ್ಞೋ ಇಮೇ ಸಮಗ್ಗೇ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ''ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅನಿಕ್ಕಡ್ಢನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೪. ''ಹೋನ್ತಿ ಹೇತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಇದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಾಯ ನಾರಿಯಾ।
ಖಮ ದೇವ ಸುಜಾತಾಯ, ಮಾಸ್ಸಾ ಕುಜ್ಝ ರಥೇಸಭಾ''ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಮಹಾರಾಜ, ಏತೇ ಏವರೂಪಾ ಪಮಾದದೋಸಾ ಯಸಂ ಪತ್ತಾಯ ನಾರಿಯಾ ಹೋನ್ತಿಯೇವ, ಏತಂ ಏವರೂಪೇ ಉಚ್ಚೇ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ''ಏತ್ತಕಸ್ಸ ಅಪರಾಧಸ್ಸ ಅಸಹನಂ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಖಮ, ದೇವ, ಸುಜಾತಾಯ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಮಾ ಕುಜ್ಝ **ರಥೇಸಭ** ರಥಜೇಟ್ಠಕಾತಿ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ದೇವಿಯಾ ತಂ ಅಪರಾಧಂ ಸಹಿತ್ವಾ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ನಂ ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಭೋ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸೂತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – ''ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ, ಸುಜಾತಾ ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಅಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ''ನ್ತಿ।

ಸುಜಾತಾಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೦೭] ೭. ಪಲಾಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಚೇತನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಸ್ಸುಣನ್ತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮಞ್ಚೇ ನಿಪನ್ನೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋಹಾಯಸ್ಮಾ ''ಅಜ್ಜ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ಞತ್ವಾ ''ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಸೇಕ್ಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ಸತ್ಥು ಚ ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ಥು ಕತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಿಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ಉಯ್ಯಾನಓವರಕೇ ಕಪಿಸೀಸಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರೋದಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ''ಕಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ''ಕತಪುಞ್ಞೋಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜ, ಖಿಪ್ಪಂ ಹೋಹಿಸಿ ಅನಾಸವೋ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಇದಾನಿ ತಯಾ ಮಮ ಕತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕಿಂಕಾರಣಾ ನಿಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಪುಬ್ಬೇ ಸರಾಗಾದಿಕಾಲೇಪಿ ಮಮ ಕತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಿಪ್ಫಲಂ ನಾಹೋಸೀ''ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಅವಿದೂರೇ ಪಲಾಸರುಕ್ಖದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿನೋ ಮನುಸ್ಸಾ ದೇವತಾಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ ನಿಚ್ಚಂ ಬಲಿಕರಣಾದೀಸು ಪಯುತ್ತಾ। ಅಥೇಕೋ ದುಗ್ಗತಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಅಹಮ್ಪಿ ಏಕಂ ದೇವತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಹತೋ ಪಲಾಸರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಸಮಂ ನಿತ್ತಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಓಕಿರಿತ್ವಾವ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖೇ ಗನ್ಧಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿಕಾನಿ ದತ್ವಾ ಮಾಲಾಗನ್ಧಧೂಮೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ದೀಪಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ "ಸುಖಂ ಸಯಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತಿವಿಯ ಮಂ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ, ಇಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಂ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ, ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೇ ಮಹಲ್ಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸೇನ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫. "ಅಚೇತನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಸ್ಸುಣನ್ತಂ, ಜಾನೋ ಅಜಾನನ್ತಮಿಮಂ ಪಲಾಸಂ।
ಆರದ್ಧವಿರಿಯೋ ಧುವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ, ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಸಿ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತೂ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸುಣನ್ತ**ನ್ತಿ ಅಚೇತನತ್ತಾವ ಅಸುಣನ್ತಂ। **ಜಾನೋ**ತಿ ತುವಂ ಜಾನಮಾನೋ ಹುತ್ವಾ **ಧುವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬. "ದೂರೇ ಸುತೋ ಚೇವ ಬ್ರಹಾ ಚ ರುಕ್ಖೋ, ದೇಸೇ ಠಿತೋ ಭೂತನಿವಾಸರೂಪೋ।
ತಸ್ಮಾ ನಮಸ್ಸಾಮಿ ಇಮಂ ಪಲಾಸಂ, ಯೇ ಚೇತ್ಥ ಭೂತಾ ತೇ ಧನಸ್ಸ ಹೇತೂ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದೂರೇ ಸುತೋ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಯಂ ರುಕ್ಖೋ ದೂರೇ ಸುತೋ ವಿಸ್ಸುತೋ, ನ ಆಸನ್ನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪಾಕಟೋ। **ಬ್ರಹಾ ಚಾ**ತಿ ಮಹನ್ತೋ ಚ। **ದೇಸೇ ಠಿತೋ**ತಿ ಉನ್ನತೇ ಸಮೇ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸೇ ಠಿತೋ। **ಭೂತನಿವಾಸರೂಪೋ**ತಿ ದೇವತಾನಿವಾಸಸಭಾವೋ, ಅದ್ಧಾ ಏತ್ಥ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ದೇವತಾ ನಿವುತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ತೇ ಧನಸ್ಸ ಹೇತೂ**ತಿ ಇಮಞ್ಚ ರುಕ್ಖಂ ಯೇ ಚೇತ್ಥ ನಿವುತ್ಥಾ ಭೂತಾ, ತೇ ಧನಸ್ಸ ಹೇತು ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ನ ನಿಕ್ಕಾರಣಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಸನ್ನಾ "ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಧನಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಮಾನದ್ವಾರೇ ಮಹನ್ತೇನ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೭. "ಸೋ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾನುಭಾವಂ, ಕತಞ್ಞುತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ।
ಕಥಞ್ಹಿ ಆಗಮ್ಮ ಸತಂ ಸಕಾಸೇ, ಮೋಘಾನಿ ತೇ ಅಸ್ಸು ಪರಿಫನ್ದಿತಾನಿ॥

೧೮. "ಯೋ ತಿನ್ದುಕರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರೋ ಪಿಲಕ್ಖೋ, ಪರಿವಾರಿತೋ ಪುಬ್ಬಯಞ್ಞೋ ಉಳಾರೋ।
ತಸ್ಸೇಸ ಮೂಲಸ್ಮಿಂ ನಿಧಿ ನಿಖಾತೋ, ಅದಾಯಾದೋ ಗಚ್ಛ ತಂ ಉದ್ಧರಾಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಥಾನುಭಾವ**ನ್ತಿ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ। **ಕತಞ್ಞುತ**ನ್ತಿ ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಕತಗುಣಂ ಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಕತಞ್ಞುತಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ। **ಆಗಮ್ಮಾ**ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ। **ಸತಂ ಸಕಾಸೇ**ತಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಮೋಘಾನಿ ತೇ ಅಸ್ಸು ಪರಿಫನ್ದಿತಾನೀ**ತಿ ಸುಖಸೇಯ್ಯಪುಚ್ಛನವಸೇನ ವಾಚಾಫನ್ದಿತಾನಿ ಸಮ್ಮಜ್ಜನಾದಿಕರಣೇನ ಕಾಯಫನ್ದಿತಾನಿ ಚ ತವ ಕಥಂ ಅಫಲಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಯೋ ತಿನ್ದುಕರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರೋ ಪಿಲಕ್ಖೋತಿ ಯೋ ಏಸ ತಿನ್ದುಕರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರತೋ ಪಿಲಕ್ಖರುಕ್ಖೋ ಠಿತೋತಿ ವಿಮಾನದ್ವಾರೇ ಠಿತಾವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರಿವಾರಿತೋ**ತಿಆದೀಸು ತಸ್ಸ ಪಿಲಕ್ಖರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಏಸ ತಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಹಿತತಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಯಿಟ್ಠಯಞ್ಞವಸೇನ ಪುರಿಮಸಾಮಿಕಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನತಾಯ **ಪುಬ್ಬಯಞ್ಞೋ,** ಅನೇಕನಿಧಿಕುಮ್ಭಿಭಾವೇನ ಮಹನ್ತತ್ತಾ **ಉಳಾರೋ,** ಭೂಮಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ **ನಿಖಾತೋ,** ಇದಾನಿ ದಾಯಾದಾನಂ ಅಭಾವತೋ **ಅದಾಯಾದೋ**। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಏಸ ತಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗೀವಾಯ ಗೀವಂ ಪಹರನ್ತೀನಂ ನಿಧಿಕುಮ್ಭೀನಂ ವಸೇನ ಮಹಾನಿಧಿ ನಿಖಾತೋ ಅಸಾಮಿಕೋ, ಗಚ್ಛ ತಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಾ ದೇವತಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತ್ವಂ ಏತಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಕಿಲಮಿಸ್ಸಸಿ, ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಅಹಮೇವ ತಂ ತವ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಠಾನೇ ನಿದಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಏತಂ ಧನಂ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ದಾನಂ ದೇಹಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಹೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ತಂ ಧನಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ತಸ್ಸ ಘರೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಪಲಾಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೦೮] ೮. ಸಕುಣಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಕರಮ್ಹಸ ತೇ ಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಅಕತಞ್ಞುತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ದೇವದತ್ತೋ ಅಕತಞ್ಞೂಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ರುಕ್ಖಕೋಟ್ಟಕಸಕುಣೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥೇಕಸ್ಸ ಸೀಹಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಿ ಗಲೇ ಲಗ್ಗಿ, ಗಲೋ ಉದ್ಧುಮಾಯಿ, ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಖರಾ ವೇದನಾ ಪವತ್ತತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಸಕುಣೋ ಗೋಚರಪ್ಪಸುತೋ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಖಾಯ ನಿಲೀನೋ "ಕಿಂ ತೇ, ಸಮ್ಮ, ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। "ಅಹಂ ತೇ, ಸಮ್ಮ, ಏತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಅಪನೇಯ್ಯಂ, ಭಯೇನ ಪನ ತೇ ಮುಖಂ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ವಿಸಹಾಮಿ, ಖಾದೇಯ್ಯಾಸಿಪಿ ಮ"ನ್ತಿ। "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಸಮ್ಮ, ನಾಹಂ ತಂ ಖಾದಾಮಿ, ಜೀವಿತಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ತಂ ವಾಮಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ "ಕೋ ಜಾನಾತಿ, ಕಿಮ್ಪೇಸ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಮುಖಂ ಪಿದಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಥಾ ತಸ್ಸ ಅಧರೋಟ್ಠೇ ಚ ಉತ್ತರೋಟ್ಠೇ ಚ ದಣ್ಡಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಕೋಟಿಂ ತುಣ್ಡೇನ ಪಹರಿ, ಅಟ್ಠಿ ಪತಿತ್ವಾ ಗತಂ। ಸೋ ಅಟ್ಠಿಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಸೀಹಸ್ಸ ಮುಖತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ದಣ್ಡಕಂ ತುಣ್ಡೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾತೇನ್ತೋವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಾಖಗ್ಗೇ ನಿಲೀಯಿ। ಸೀಹೋ ನಿರೋಗೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಏಕಂ ವನಮಹಿಂಸಂ ವಧಿತ್ವಾ ಖಾದತಿ। ಸಕುಣೋ "ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಸಾಖಾಯ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೯. "ಅಕರಮ್ಹಸ ತೇ ಕಿಚ್ಚಂ, ಯಂ ಬಲಂ ಅಹುವಮ್ಹಸೇ।
ಮಿಗರಾಜ ನಮೋ ತ್ಯತ್ಥು, ಅಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಲಭಾಮಸೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಕರಮ್ಹಸ ತೇ ಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಭೋ, ಸೀಹ, ಮಯಮ್ಪಿ ತವ ಏಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಕರಿಮ್ಹ। **ಯಂ ಬಲಂ ಅಹುವಮ್ಹಸೇ**ತಿ ಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಲಂ ಅಹೋಸಿ, ತೇನ ಬಲೇನ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಕರಿಮ್ಹಯೇವ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೀಹೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೦. “ಮಮ ಲೋಹಿತಭಕ್ಖಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಲುದ್ದಾನಿ ಕುಬ್ಬತೋ।
ದನ್ತನ್ತರಗತೋ ಸನ್ತೋ, ತಂ ಬಹುಂ ಯಮ್ಪಿ ಜೀವಸೀ”ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕುಣೋ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೩೧. “ಅಕತಞ್ಞುಮಕತ್ತಾರಂ, ಕತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಕಾರಕಂ।
ಯಸ್ಮಿಂ ಕತಞ್ಞುತಾ ನತ್ಥಿ, ನಿರತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಸೇವನಾ॥

೩೨. “ಯಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಚಿಣ್ಣೇನ, ಮಿತ್ತಧಮ್ಮೋ ನ ಲಬ್ಭತಿ।
ಅನುಸೂಯಮನಕ್ಕೋಸಂ, ಸಣಿಕಂ ತಮ್ಹಾ ಅಪಕ್ಕಮೇ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಕತಞ್ಞು**ನ್ತಿ ಕತಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತಂ। **ಅಕತ್ತಾರ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅಕರೋನ್ತಂ। **ಸಮ್ಮುಖಚಿಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಸಮ್ಮುಖೇ ಕತೇನ ಗುಣೇನ। **ಅನುಸೂಯಮನಕ್ಕೋಸ**ನ್ತಿ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಉಸೂಯನ್ತೋ ನ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಸಣಿಕಂ ತಮ್ಹಾ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾ ಅಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಸೋ ಸಕುಣೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸೀಹೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಕುಣೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಸಕುಣಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೦೯] ೯. ಛವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಚರಿಮಂ ಕತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ವಿನಯೇ** (ಪಾಚಿ॰ ೬೪೬) ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಗತಮೇವ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - ಸತ್ಥಾ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗರಹಿತ್ವಾ “ಅಯುತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಮ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವಕರಣಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರಕಮನ್ತೇಪಿ ವಾಚೇನ್ತೇ ಗರಹಿಂಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಅಮ್ಬದೋಹಳಿನೀ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಆಹ “ಸಾಮಿ, ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ಅಮ್ಬಂ ಖಾದಿತು”ನ್ತಿ। “ಭದ್ದೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಮ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಮ್ಬಿಲಫಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಸಾಮಿ, ಅಮ್ಬಫಲಂ ಲಭಮಾನಾವ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಭಮಾನಾಯ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ “ಕಹಂ ನು ಖೋ ಅಮ್ಬಫಲಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಅಮ್ಬೋ ಧುವಫಲೋ ಹೋತಿ। ಸೋ “ತತೋ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದೋಹಳಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಬಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಿಲೀನೋ ಸಾಖಾಯ ಸಾಖಂ ಅಮ್ಬಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ತಸ್ಸ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ರತ್ತಿ ವಿಭಾಯಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಸಚೇ ಇದಾನಿ ಓತರಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ‘ಚೋರೋ’ತಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಅಥೇಕಂ ವಿಟಪಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಿಲೀನೋ ಅಚ್ಛಿ।

ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ “ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಮನ್ತೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಪರಿ ನಿಲೀನೋ

ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಯಾವ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ಅಯಂ ರಾಜಾ, ಯೋ ಉಚ್ಚಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ, ಯೋ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇತಿ। ಅಹಮ್ಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ, ಯೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ವಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಮ ಜೀವಿತಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬಂ ಆಹರಾಮೀ”ತಿ। ಸೋ ರುಕ್ಖತೋ ಓತರನ್ತೋ ಏಕಂ ಓಲಮ್ಬನಸಾಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ “ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ನಟ್ಠೋ, ತ್ವಂ ಮೂಳ್ಹೋ, ಪುರೋಹಿತೋ ಮತೋ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ರಞ್ಞಾ “ಕಿಂಕಾರಣಾ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೩೩. “ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಚರಿಮಂ ಕತಂ, ಉಭೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸರೇ।
ಉಭೋ ಪಕತಿಯಾ ಚುತಾ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಮನ್ತೇಜ್ಝಾಪೇತಿ।
ಯೋ ಚ ಮನ್ತಂ ಅಧೀಯತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಚರಿಮಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ತೀಹಿ ಜನೇಹಿ ಕತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಇದಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಲಾಮಕಂ ನಿಮ್ಮರಿಯಾದಂ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ। ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಚೋರಭಾವಂ ತೇಸಞ್ಚ ಮನ್ತೇಸು ಅಗಾರವಂ ಗರಹಿತ್ವಾ ಪುನ ಇತರೇ ದ್ವೇಯೇವ ಗರಹನ್ತೋ **“ಉಭೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸರೇ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉಭೋ**ತಿ ಇಮೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಗರುಕಾರಾರಹಂ ಪೋರಾಣಕಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ಧಮ್ಮಪಕತಿತೋ ಚುತಾ। ಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಪಠಮುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪಕತಿ ನಾಮ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

“ಧಮ್ಮೋ ಹವೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಪುಬ್ಬೇ।
ಪಚ್ಛಾ ಅಧಮ್ಮೋ ಉದಪಾದಿ ಲೋಕೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೨೮)।

ಯೋ ಚಾಯನ್ತಿ ಯೋ ಚ ಅಯಂ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಜ್ಝಾಪೇತಿ, ಯೋ ಚ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಧೀಯತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೩೪. “ಸಾಲೀನಂ ಓದನಂ ಭುಞ್ಜೇ, ಸುಚಿಂ ಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೇವಾಮಿ, ಧಮ್ಮಂ ಇಸೀಹಿ ಸೇವಿತ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಅಹಞ್ಹಿ ಭೋ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕಂ ಸಾಲೀನಂ ಓದನಂ **ಸುಚಿಂ** ಪಣ್ಡರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾಯ ಮಂಸವಿಕತಿಯಾ ಸಿತ್ತಂ **ಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ** ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಉದರೇ ಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಏತಂ ಏಸಿತಗುಣೇಹಿ ಇಸೀಹಿ ಸೇವಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಸೇವಾಮೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೩೫. “ಪರಿಬ್ಬಜ ಮಹಾ ಲೋಕೋ, ಪಚನ್ತಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಣಿನೋ।
ಮಾ ತಂ ಅಧಮ್ಮೋ ಆಚರಿತೋ, ಅಸ್ಮಾ ಕುಮ್ಭಮಿವಾಭಿದಾ॥

೩೬. “ಧಿರತ್ಥು ತಂ ಯಸಲಾಭಂ, ಧನಲಾಭಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನ, ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪರಿಬ್ಬಜಾತಿ** ಇತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛ। **ಮಹಾತಿ** ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಮ ಮಹಾ। **ಪಚನ್ತಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಣಿನೋತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಣಿನೋ ಪಚನ್ತಿ, ನಾಯಮೇವೇಕೋ ರಾಜಾ। **ಅಸ್ಮಾ ಕುಮ್ಭಮಿವಾಭಿದಾತಿ** ಪಾಸಾಣೋ ಘಟಂ ವಿಯ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಂ ತ್ವಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಇಧ ವಸನ್ತೋ ಅಧಮ್ಮಂ ಆಚರಸಿ, ಸೋ ಅಧಮ್ಮೋ ಏವಂ ಆಚರಿತೋ ಪಾಸಾಣೋ ಘಟಂ ವಿಯ ಮಾ ತಂ ಭಿನ್ದಿ।

“**ಧಿರತ್ಥೂ**”ತಿ ಗಾಥಾಯ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಏಸ ಏವಂ ತವ ಯಸಲಾಭೋ ಚ ಧನಲಾಭೋ ಚ ಧಿರತ್ಥು, ತಂ ಗರಹಾಮ ಮಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ತಯಾ ಲದ್ಧಲಾಭೋ ಆಯತಿಂ ಅಪಾಯೇಸು ವಿನಿಪಾತನಹೇತುನಾ ಸಮ್ಪತಿ ಚ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ಜೀವಿತವುತ್ತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಯಾ ಚೇಸಾ ವುತ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಯತಿಂ ವಿನಿಪಾತೇನ ಇಧ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ ನಿಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕಿಂ ತಾಯ, ತೇನ ತಂ ಏವಂ ವದಾಮೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ರಾಜಾ ಪಸೀದಿತ್ವಾ “ಭೋ, ಪುರಿಸ, ಕಿಂಜಾತಿಕೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಚಣ್ಡಾಲೋ ಅಹಂ, ದೇವಾ”ತಿ। ಭೋ “ಸಚೇ ತ್ವಂ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರಜ್ಜಂ ತೇ ಅಹಂ ಅದಸ್ಸಂ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಅಹಂ ದಿವಾ ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ರತ್ತಿಂ ರಾಜಾ ಹೋಹೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಳನ್ಧನಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ತಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಪಿಳನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ನಗರಗುತ್ತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಯಂ ನಗರಗುತ್ತಿಕಾನಂ ಕಣ್ಠೇ ರತ್ತಪುಪ್ಫದಾಮಪಿಳನ್ಧನವಂಸೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ರಾಜಾ ತಸ್ಸೋವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇ ಗಾರವಂ ಕರಿತ್ವಾ ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮನ್ತೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ “ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಚಣ್ಡಾಲಪುತ್ತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಛವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೧೦] ೧೦. ಸೇಯ್ಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಸಮುದ್ದಪರಿಯಾಯನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಏಕಂ ಅಭಿರೂಪಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಸಾಸನೇ ನಾಭಿರಮಿ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ಭಗವತಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಕೋ ತಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪೇಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ “ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಏವರೂಪೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಣ್ಡಿತಾ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಲಭನ್ತಾಪಿ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸೇ ವಿಜಾಯಿ। ರಾಜಾ “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಕೋಚಿ ಮೇ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸೇ ಜಾತೋ”ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಪುಚ್ಛಿ। “ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ”ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತೀನಂ ದತ್ವಾ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋವ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಪೇಸಿ। ಉಭಿನ್ನಂ ಆಭರಣಾನಿ ಚೇವ ಪಾನಭೋಜನಾದೀನಿ ಚ ಏಕಸದಿಸಾನೇವ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಏಕತೋವ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಆಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಓಪರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ, ಮಹಾಯಸೋ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಾಜಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋವ ಖಾದತಿ ಪಿವತಿ ಸಯತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಥಿರೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ರಾಜಪುತ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ರಜ್ಜಮನುಸಾಸತಿ, ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಖೋ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನ,

ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿವೇಕಮನುಬ್ರೂಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ? ಸೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮನೋರಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ತಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಹಂ ಸೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ರಮಣೀಯೇ ಕಿರ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಸನೋಕಾಸಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಂ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚಂ "ಗಚ್ಛ ಸಹಾಯಂ ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹಿ, ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವನಚರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸನೋಕಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಂ ವಿಯ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ "ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ತುಯ್ಹಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಆಗಮನಂ ತೇ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ತಿಟ್ಠತು ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ, ಅಹಂ ಸಕಲಂ ಕಾಸಿಕೋಸಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಿರಿಮೇವ ವಾ ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಕಿಂ ಜಹಿತಕಿಲೇಸೇ ಪುನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಸಕಿಂ ಜಹಿತಞ್ಹಿ ನಿಟ್ಠುಭಖೇಳಸದಿಸಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೩೭. "ಸಸಮುದ್ದಪರಿಯಾಯಂ, ಮಹಿಂ ಸಾಗರಕುಣ್ಡಲಂ।
ನ ಇಚ್ಛೇ ಸಹ ನಿನ್ದಾಯ, ಏವಂ ಸೇಯ್ಯ ವಿಜಾನಹಿ॥

೩೮. "ಧಿರತ್ಥು ತಂ ಯಸಲಾಭಂ, ಧನಲಾಭಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನ, ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ॥

೩೯. "ಅಪಿ ಚೇ ಪತ್ತಮಾದಾಯ, ಅನಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ಸಾಯೇವ ಜೀವಿಕಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಾ ಚಾಧಮ್ಮೇನ ಏಸನಾ॥

೪೦. "ಅಪಿ ಚೇ ಪತ್ತಮಾದಾಯ, ಅನಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ಅಞ್ಞಂ ಅಹಿಂಸಯಂ ಲೋಕೇ, ಅಪಿ ರಜ್ಜೇನ ತಂ ವರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಸಮುದ್ದಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಪರಿಯಾಯೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪರಿವಾರೋ, ಸಮುದ್ದಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೇನ ಚಕ್ಕವಾಳಪಬ್ಬತೇನ ಸದ್ಧಿಂ, ಸಮುದ್ದಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾ ಪರಿವಾರೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಗರಕುಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಸಾಗರಮಜ್ಝೇ ದೀಪವಸೇನ ಠಿತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಕುಣ್ಡಲಭೂತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿನ್ದಾಯಾ**ತಿ ಝಾನಸುಖಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಗಣ್ಹೀತಿ ಇಮಾಯ ನಿನ್ದಾಯ। **ಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ತಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ವಿಜಾನಹೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನಾಹಿ। **ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನಾ**ತಿ ಯಾ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನವಸೇನ ಲದ್ಧಾ ಯಸಲಾಭಧನಲಾಭವುತ್ತಿ ಝಾನಸುಖತೋ ಅತ್ತವಿನಿಪಾತನಸಙ್ಖಾತೇನ ವಿನಿಪಾತೇನ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸ್ಸರಿಯಮದಮತ್ತಸ್ಸ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ ಹೋತಿ, ತಂ ವುತ್ತಿಂ ಧಿರತ್ಥು।

ಪತ್ತಮಾದಾಯಾತಿ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಅನಗಾರೋ**ತಿ ಅಪಿ ಅಹಂ ಅಗಾರವಿರಹಿತೋ ಪರಕುಲೇಸು ಚರೇಯ್ಯಂ। **ಸಾಯೇವ ಜೀವಿಕಾ**ತಿ ಸಾ ಏವ ಮೇ ಜೀವಿಕಾ ಸೇಯ್ಯೋ ವರತರಾ। **ಯಾ ಚಾಧಮ್ಮೇನ ಏಸನಾ**ತಿ ಯಾ ಚ ಅಧಮ್ಮೇನ ಏಸನಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಾ ಅಧಮ್ಮೇನ ಏಸನಾ, ತತೋ ಏಸಾವ ಜೀವಿಕಾ ಸುನ್ದರತರಾತಿ। **ಅಹಿಂಸಯ**ನ್ತಿ ಅವಿಹೇಠೇನ್ತೋ। **ಅಪಿ ರಜ್ಜೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ಪರಂ ಅವಿಹೇಠೇನ್ತೋ ಕಪಾಲಹತ್ಥಸ್ಸ ಮಮ ಜೀವಿಕಕಪ್ಪನಂ ರಜ್ಜೇನಾಪಿ ವರಂ ಉತ್ತಮನ್ತಿ।

ಇತಿ ಸೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚನ್ತಮ್ಪಿ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಸೇಯ್ಯೋಪಿ ತಸ್ಸ ಮನಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅನಾಗಮನಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ಅಪರೇಪಿ ಬಹೂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀನಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಂಸು।

ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸೇಯ್ಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಕಾಲಿಙ್ಗವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಪುಚಿಮನ್ದವಗ್ಗೋ

[೩೧೧] ೧. ಪುಚಿಮನ್ದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಉಟ್ಠೇಹಿ ಚೋರಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೇ ಕಿರ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯ ವಿಹರನ್ತೇ ಏಕೋ ಚೋರೋ ನಗರದ್ವಾರಗಾಮೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಸಾರಂ ಆದಾಯ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕುಟಿಪರಿವೇಣಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ ಆರಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಪಮುಖೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಪಮುಖೇ ಸಯಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆಸಙ್ಕಂ ಕತ್ವಾ "ಚೋರಸಂಸಗ್ಗೋ ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ "ಮಾ ಇಧ ಸಯೀ"ತಿ ನೀಹರಿ। ಸೋ ಚೋರೋ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪದಂ ಮೋಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಉಕ್ಕಂ ಆದಾಯ ಚೋರಸ್ಸ ಪದಾನುಸಾರೇನ ತತ್ಥ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಆಗತಟ್ಠಾನಠಿತಟ್ಠಾನನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಸಯಿತಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಚೋರೋ ಇತೋ ಆಗತೋ, ಇಧ ಠಿತೋ, ಇಧ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಇಮಿನಾ ಠಾನೇನ ಅಪಗತೋ, ನ ದಿಟ್ಠೋ ನೋ"ತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಅದಿಸ್ವಾವ ಪಟಿಗತಾ। ಪುನದಿವಸೇ ಥೇರೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೇಳುವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಆಸಙ್ಕಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಆಸಙ್ಕಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸುಸಾನವನೇ ನಿಮ್ಬರುಕ್ಖದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ನಗರದ್ವಾರಗಾಮೇ ಕತಕಮ್ಮಚೋರೋ ತಂ ಸುಸಾನವನಂ ಪಾವಿಸಿ। ತದಾ ಚ ಪನ ತತ್ಥ ನಿಮ್ಬೋ ಚ ಅಸ್ಸತ್ಥೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಜೇಟ್ಠಕರುಕ್ಖಾ। ಚೋರೋ ನಿಮ್ಬರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಚೋರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಮ್ಬಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ। ಅಥ ಸಾ ದೇವತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಂ ಚೋರಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮಸ್ಸೇವ ನಿಮ್ಬರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೂಲಂ ಕತ್ವಾ ಏತಂ ಉತ್ತಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ರುಕ್ಖೋ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದ ನಂ ಇತೋ ನೀಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೧. "ಉಟ್ಠೇಹಿ ಚೋರ ಕಿಂ ಸೇಸಿ, ಕೋ ಅತ್ಥೋ ಸುಪನೇನ ತೇ।
ಮಾ ತಂ ಗಹೇಸುಂ ರಾಜಾನೋ, ಗಾಮೇ ಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಾಜಾನೋ**ತಿ ರಾಜಪುರಿಸೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಕ**ನ್ತಿ ದಾರುಣಸಾಹಸಿಕಚೋರಕಮ್ಮಕಾರಕಂ।

ಇತಿ ನಂ ವತ್ವಾ "ಯಾವ ತಂ ರಾಜಪುರಿಸಾ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಾವ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಭಾಯಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪಲಾತೇ ಅಸ್ಸತ್ಥದೇವತಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೨. "ಯಂ ನು ಚೋರಂ ಗಹೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಗಾಮೇ ಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಕಂ।
ಕಿಂ ತತ್ಥ ಪುಚಿಮನ್ದಸ್ಸ, ವನೇ ಜಾತಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವನೇ ಜಾತಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ**ತಿ ನಿಮ್ಬೋ ವನೇ ಜಾತೋ ಚೇವ ಠಿತೋ ಚ। ದೇವತಾ ಪನ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ ರುಕ್ಖಸಮುದಾಚಾರೇನೇವ ಸಮುದಾಚರಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಿಮ್ಬದೇವತಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೩. "ನ ತ್ವಂ ಅಸ್ಸತ್ಥ ಜಾನಾಸಿ, ಮಮ ಚೋರಸ್ಸ ಚನ್ತರಂ।
ಚೋರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾನೋ, ಗಾಮೇ ಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಕಂ।
ಅಪ್ಪೇನ್ತಿ ನಿಮ್ಬಸೂಲಸ್ಮಿಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಸಙ್ಕತೇ ಮನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸತ್ಥಾ**ತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಂ ಸಮುದಾಚರತಿ। **ಮಮ ಚೋರಸ್ಸ ಚನ್ತರ**ನ್ತಿ ಮಮ ಚ ಚೋರಸ್ಸ ಚ ಏಕತೋ ಅವಸನಕಾರಣಂ। **ಅಪ್ಪೇನ್ತಿ ನಿಮ್ಬಸೂಲಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ರಾಜಾನೋ ಚೋರಂ ನಿಮ್ಬಸೂಲೇ ಆವುಣನ್ತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಸಙ್ಕತೇ ಮನೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾರಣೇ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಸಙ್ಕತಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಇಮಂ ಸೂಲೇ ಆವುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಮಾನಂ ಮೇ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಸಾಖಾಯ ಓಲಮ್ಬೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಮಾನೇ ಮೇ ಕುಣಪಗನ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತೇನಾಹಂ ಏತಂ ಪಲಾಪೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಭಣ್ಡಸಾಮಿಕಾ ಉಕ್ಕಾಹತ್ಥಾ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಚೋರಸ್ಸ ಸಯಿತಟ್ಠಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಭೋ ಇದಾನೇವ ಚೋರೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಲಾತೋ, ನ ಲದ್ಧೋ ನೋ ಚೋರೋ, ಸಚೇ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ, ಇಮಸ್ಸೇವ ನಂ ನಿಮ್ಬಸ್ಸ ಸೂಲೇ ವಾ ಆವುಣಿತ್ವಾ ಸಾಖಾಯ ವಾ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಚೋರಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಗತಾ।

ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಸ್ಸತ್ಥದೇವತಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೪. "ಸಙ್ಕೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಾನಿ, ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಾಗತಂ ಭಯಂ।
ಅನಾಗತಭಯಾ ಧೀರೋ, ಉಭೋ ಲೋಕೇ ಅವೇಕ್ಖತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಾಗತಂ ಭಯ**ನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅನಾಗತಭಯಾನಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚಾತಿ। ತೇಸು ಪಾಪಮಿತ್ತೇ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖತಿ, ತೀಣಿ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ರಕ್ಖತಿ। **ಅನಾಗತಭಯಾ**ತಿ ಅನಾಗತಭಯಹೇತುತಂ ಭಯಂ ಭಾಯಮಾನೋ **ಧೀರೋ** ಪಣ್ಡಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಪಾಪಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗಂ ನ ಕರೋತಿ, ತೀಹಿಪಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ದುಚ್ಚರಿತಂ ನ ಚರತಿ। **ಉಭೋ ಲೋಕೇ**ತಿ ಏವಂ ಭಾಯನ್ತೋ ಹೇಸ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಸಙ್ಖಾತೇ ಉಭೋ ಲೋಕೇ ಅವೇಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ, ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಇಧಲೋಕಭಯೇನ ಪಾಪಮಿತ್ತೇ ವಿವಜ್ಜೇತಿ, ಪರಲೋಕಭಯೇನ ಪಾಪಂ ನ ಕರೋತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಅಸ್ಸತ್ಥದೇವತಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ನಿಮ್ಬದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಪುಚಿಮನ್ದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೨೦೧] ೧. ಕಸ್ಸಪಮನ್ದಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಪಿ ಕಸ್ಸಪ ಮನ್ದಿಯಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಿರೇಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಅನುಯುತ್ತೋ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ಮಾತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಿತರಞ್ಚ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರಞ್ಚ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಜೇತವನೇ ವಸಿತ್ವಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಸಮಯೇ ಚೀವರಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಸುಲಭತಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕಂ ಗಾಮಕಾವಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಯೋಪಿ ತತ್ಥೇವ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ ಜೇತವನಮೇವ ಆಗಮಂಸು। ದಹರಭಿಕ್ಖು ಜೇತವನಸ್ಸ ಆಸನ್ನಟ್ಠಾನೇ “ಸಾಮಣೇರ ತ್ವಂ ಥೇರಂ ವಿಸ್ಸಾಮೇತ್ವಾ ಆನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಂ ಪುರೇತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿವೇಣಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಜೇತವನಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮಹಲ್ಲಕತ್ಥೇರೋ ಸಣಿಕಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸೀಸೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇನ್ತೋ ವಿಯ “ಗಚ್ಛ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ತಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ನೇತಿ। ಥೇರೋ “ತ್ವಂ ಮಂ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಆನೇಸೀ”ತಿ ಪುನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತೇಸಂ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸೂರಿಯೋ ಅತ್ಥಙ್ಗತೋ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಜಾತೋ।

ಇತರೋಪಿ ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಗಮನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಉಕ್ಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ತೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಕಿಂ ಚಿರಾಯಿತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ತೇ ದ್ವೇಪಿ ವಿಸ್ಸಾಮೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ಆನೇಸಿ। ತಂ ದಿವಸಂ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭಿ। ಅಥ ನಂ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಸತ್ಥಾ “ಕದಾ ಆಗತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಹಿಯ್ಯೋ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಹಿಯ್ಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಜ್ಜ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಸೀ”ತಿ? ಸೋ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸತ್ಥಾ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಗರಹಿತ್ವಾ “ನ ಏಸ ಇದಾನೇವ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅಕಾಸಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ತೇನ ತ್ವಂ ಕಿಲಮಿತೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಣ್ಡಿತೇ ಕಿಲಮೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಸಿನಿಗಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ಮಾತು ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಘರೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಧನಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಿತರಞ್ಚ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ದೇವದತ್ತಿಯಂ ವಕ್ಕಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತೋ ರಮಣೀಯೇ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸಿ। ಹಿಮವನ್ತೇ ಪನ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಅಚ್ಛಿನ್ನಧಾರೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಕನ್ದಮೂಲಂ ಖಣಿತುಂ, ಫಲಾನಿ ಚ ಪಣ್ಣಾನಿ ಚ ಪತನ್ತಿ। ತಾಪಸಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಹಿಮವನ್ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ವಸನ್ತಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಿತರಞ್ಚ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಹಿಮವನ್ತೇ ಪುಪ್ಫಿತಫಲಿತೇ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಸ್ಸಮಸ್ಸಾವಿದೂರೇ ಸೂರಿಯೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ “ತುಮ್ಹೇ ಸಣಿಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಂ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇ ಓಹಾಯ ಗತೋ। ಖುದ್ದಕತಾಪಸೋ ಪಿತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಕಟಿಪ್ಪದೇಸೇ ಸೀಸೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇನ್ತೋ ವಿಯ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛಾತಿ ತಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ನೇತಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ “ತ್ವಂ ಮಂ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಆನೇಸೀ”ತಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ತೇಸಂ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಕ್ಕಮಾದಾಯ ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಕಿಂ ಕರಿತ್ಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಖುದ್ದಕತಾಪಸೋ ಪಿತರಾ ಕತಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಸಣಿಕಂ ನೇತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಪಿತರಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಾದಧೋವನಪಿಟ್ಠಿಸಮ್ಬಾಹನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಪಲ್ಲಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಕಿಲಮಥಂ ಪಿತರಂ ಉಪನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ತಾತ, ತರುಣದಾರಕಾ ನಾಮ ಮತ್ತಿಕಾಭಾಜನಸದಿಸಾ

ಮುಹುತ್ತನೇವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ , ಸಕಿಂ ಭಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಘಟೇತುಂ, ತೇ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಾಪಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಾಪಿ ಮಹಲ್ಲಕೇಹಿ ಅಧಿವಾಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಓವದನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೪೫. "ಅಪಿ ಕಸ್ಸಪ ಮನ್ದಿಯಾ, ಯುವಾ ಸಪತಿ ಹನ್ತಿ ವಾ।
ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಖಮತೇ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ತಂ ತಿತಿಕ್ಖತಿ॥

೪೬. "ಸಚೇಪಿ ಸನ್ತೋ ವಿವದನ್ತಿ, ಖಿಪ್ಪಂ ಸನ್ಧೀಯರೇ ಪುನ।
ಬಾಲಾ ಪತ್ತಾವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ತೇ ಸಮಥಮಜ್ಝಗೂ॥

೪೭. "ಏತೇ ಭಿಯ್ಯೋ ಸಮಾಯನ್ತಿ, ಸನ್ಧಿ ತೇಸಂ ನ ಜೀರತಿ।
ಯೋ ಚಾಧಿಪನ್ನಂ ಜಾನಾತಿ, ಯೋ ಚ ಜಾನಾತಿ ದೇಸನಂ॥

೪೮. "ಏಸೋ ಹಿ ಉತ್ತರಿತರೋ, ಭಾರವಹೋ ಧುರದ್ಧರೋ।
ಯೋ ಪರೇಸಾಧಿಪನ್ನಾನಂ, ಸಯಂ ಸನ್ಧಾತುಮರಹತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಸ್ಸಪಾ**ತಿ ಪಿತರಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ಮನ್ದಿಯಾ**ತಿ ಮನ್ದೀಭಾವೇನ ತರುಣತಾಯ। **ಯುವಾ ಸಪತಿ ಹನ್ತಿ ವಾ**ತಿ ತರುಣದಾರಕೋ ಅಕ್ಕೋಸತಿಪಿ ಪಹರತಿಪಿ। **ಧೀರೋ**ತಿ ಧಿಕ್ಕತಪಾಪೋ, ಧೀ ವಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತರಂ ಪನ ಇಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಬಾಲದಾರಕೇಹಿ ಕತಂ ಅಪರಾಧಂ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಸಹತಿ ತಿತಿಕ್ಖತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಸನ್ಧೀಯರೇತಿ ಪುನ ಮಿತ್ತಭಾವೇನ ಸನ್ಧೀಯನ್ತಿ ಘಟೀಯನ್ತಿ। **ಬಾಲಾ ಪತ್ತಾವಾ**ತಿ ಬಾಲಕಾ ಪನ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಾವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ। **ನ ತೇ ಸಮಥಮಜ್ಝಗೂ**ತಿ ತೇ ಬಾಲಕಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ವಿವಾದಂ ಕತ್ವಾ ವೇರೂಪಸಮನಂ ನ ವಿನ್ದನ್ತಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಏತೇ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಏತೇ ದ್ವೇ ಜನಾ ಭಿನ್ನಾಪಿ ಪುನ ಸಮಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಸನ್ಧೀ**ತಿ ಮಿತ್ತಸನ್ಧಿ। **ತೇಸನ್ತಿ** ತೇಸಞ್ಞೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ಧಿ ನ ಜೀರತಿ। **ಯೋ ಚಾಧಿಪನ್ನನ್ತಿ** ಯೋ ಚ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಪನ್ನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಕತದೋಸಂ ಜಾನಾತಿ। **ದೇಸನನ್ತಿ** ಯೋ ಚ ತೇನ ಅತ್ತನೋ ದೋಸಂ ಜಾನನ್ತೇನ ದೇಸಿತಂ ಅಚ್ಚಯದೇಸನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಜಾನಾತಿ।

ಯೋ ಪರೇಸಾಧಿಪನ್ನಾನನ್ತಿ ಯೋ ಪರೇಸಂ ಅಧಿಪನ್ನಾನಂ ದೋಸೇನ ಅಭಿಭೂತಾನಂ ಅಪರಾಧಕಾರಕಾನಂ। **ಸಯಂ ಸನ್ಧಾತುಮರಹತೀ**ತಿ ತೇಸು ಅಖಮಾಪೇನ್ತೇಸುಪಿ "ಏಹಿ, ಭದ್ರಮುಖ, ಉದ್ದೇಸಂ ಗಣ್ಹ, ಅಟ್ಠಕಥಂ ಸುಣ, ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜ, ಕಸ್ಮಾ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಹೋಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಯಂ ಸನ್ಧಾತುಂ ಅರಹತಿ ಮಿತ್ತಭಾವಂ ಘಟೇತಿ, ಏಸೋ ಏವರೂಪೋ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ ಉತ್ತರಿತರೋ ಮಿತ್ತಭಾರಸ್ಸ ಮಿತ್ತಧುರಸ್ಸ ಚ ವಹನತೋ "**ಭಾರವಹೋ**"ತಿ "**ಧುರದ್ಧರೋ**"ತಿ ಚ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಿತು ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ, ಸೋಪಿ ತತೋ ಪಭುತಿ ದನ್ತೋ ಅಹೋಸಿ ಸುದನ್ತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪಿತಾ ತಾಪಸೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಖುದ್ದಕತಾಪಸೋ ಸಾಮಣೇರೋ, ಪಿತು ಓವಾದದಾಯಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕಸ್ಸಪಮನ್ದಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೧೩] ೩. ಖನ್ತಿವಾದೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ತೇ ಹತ್ಥೇ ಚ ಪಾದೇ ಚಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕೋಧನಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಮೇವ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ "ಕಸ್ಮಾ, ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು, ಅಕ್ಕೋಧನಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕೋಧಂ ಕರೋಸಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಸರೀರೇ ಪಹಾರಸಹಸ್ಸೇ ಪತನ್ತೇ ಹತ್ಥಪಾದಕಣ್ಣನಾಸಾಸು ಛಿಜ್ಜಮಾನಾಸು ಪರಸ್ಸ ಕೋಧಂ ನ ಕರಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕಲಾಬು ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಕುಣ್ಡಲಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಹುತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಧನರಾಸಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಧನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಮಮ ಞಾತಕಾ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ ಗತಾ, ಮಯಾ ಪನೇತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ವಿಚೇಯ್ಯದಾನವಸೇನ ಯೋ ಯಂ ಆಹರತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ದತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಫಲಾಫಲೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರೇ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ನಿವಾಸನದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸೇನಾಪತಿ ತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಘರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಯಾದಿತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಪೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಕಲಾಬುರಾಜಾ ಸುರಾಮದಮತ್ತೋ ಛೇಕನಾಟಕಪರಿವುತೋ ಮಹನ್ತೇನ ಯಸೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ಸಯನಂ ಅತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಪಿಯಮನಾಪಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಙ್ಕೇ ಸಯಿ। ಗೀತವಾದಿತನಚ್ಚೇಸು ಛೇಕಾ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಯೋ ಗೀತಾದೀನಿ ಪಯೋಜೇಸುಂ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ವಿಯ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಅಥ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ "ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಮಯಂ ಗೀತಾದೀನಿ ಪಯೋಜಯಾಮ, ಸೋ ನಿದ್ದಂ ಉಪಗತೋ, ಕಿಂ ನೋ ಗೀತಾದೀಹೀ"ತಿ ವೀಣಾದೀನಿ ತೂರಿಯಾನಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪಕ್ಕನ್ತಾ ಪುಪ್ಫಫಲಪಲ್ಲವಾದೀಹಿ ಪಲೋಭಿಯಮಾನಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಅಭಿರಮಿಂಸು। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಸುಪುಪ್ಫಿತಸಾಲಮೂಲೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಮತ್ತವರವಾರಣೋ ವಿಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಚರಮಾನಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಥ, ಅಯ್ಯಾಯೋ, ಏತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಯಾವ ರಾಜಾ ನ ಪಬುಜ್ಝತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಸುಣಮಾನಾ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಥೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಾಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಅಙ್ಕಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಬೋಧೇಸಿ। ರಾಜಾ ಪಬುದ್ಧೋ ತಾ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಕಹಂ ಗತಾ ವಸಲಿಯೋ"ತಿ ಆಹ। ಏತಾ, ಮಹಾರಾಜ, ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ತಾಪಸಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸೂತಿ। ರಾಜಾ ಕುಪಿತೋ ಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಿಕ್ಖಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ನಂ ಕೂಟಜಟಿಲ"ನ್ತಿ ವೇಗೇನ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ರಾಜಾನಂ ಕುದ್ಧಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಾಸು ವಲ್ಲಭತರಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥಾ ಅಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವೂಪಸಮೇಸುಂ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ "ಕಿಂವಾದೀ ತ್ವಂ, ಸಮಣಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಖನ್ತಿವಾದೀ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಾ ಏಸಾ ಖನ್ತಿ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೇಸು ಪರಿಭಾಸನ್ತೇಸು ಪಹರನ್ತೇಸು ಅಕುಜ್ಝನಭಾವೋ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ದಾನಿ ತೇ ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಿಭಾವ"ನ್ತಿ ಚೋರಘಾತಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಚಾರಿತ್ತೇನ ಫರಸುಞ್ಚ ಕಣ್ಟಕಕಸಞ್ಚ ಆದಾಯ ಕಾಸಾಯನಿವಸನೋ ರತ್ತಮಾಲಾಧರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಆಹ। ಇಮಂ ಚೋರಂ ದುಟ್ಠತಾಪಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಕಣ್ಟಕಕಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಚ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಚಾತಿ ಚತೂಸುಪಿ ಪಸ್ಸೇಸು ದ್ವೇಪಹಾರಸಹಸ್ಸಮಸ್ಸ ದೇಹೀತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ । ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಛವಿ ಛಿಜ್ಜಿ। ಚಮ್ಮಂ ಛಿಜ್ಜಿ, ಮಂಸಂ ಛಿಜ್ಜಿ, ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರತಿ।

ಪುನ ರಾಜಾ "ಕಿಂವಾದೀ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಆಹ। "ಖನ್ತಿವಾದೀ, ಮಹಾರಾಜ"। "ತ್ವಂ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಚಮ್ಮನ್ತರೇ ಖನ್ತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ, ನತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಂ ಚಮ್ಮನ್ತರೇ ಖನ್ತಿ, ತಯಾ ಪನ ದಟ್ಠುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೇ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಮಮ ಖನ್ತಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। "ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ಪುನ ಚೋರಘಾತಕೋ "ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಇಮಸ್ಸ ಕೂಟಜಟಿಲಸ್ಸ ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ। ಸೋ ಫರಸುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಡಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಛಿನ್ದಿ। ಅಥ ನಂ "ಪಾದೇ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ಆಹ, ಪಾದೇಪಿ ಛಿನ್ದಿ। ಹತ್ಥಪಾದಕೋಟೀಹಿ ಘಟಛಿದ್ದೇಹಿ ಲಾಖಾರಸೋ ವಿಯ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರತಿ। ಪುನ ರಾಜಾ "ಕಿಂವಾದೀಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಖನ್ತಿವಾದೀ, ಮಹಾರಾಜ"। "ತ್ವಂ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಹತ್ಥಪಾದಕೋಟೀಸು 'ಖನ್ತಿ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ, ನತ್ಥೇಸಾ ಏತ್ಥ, ಮಯ್ಹಂ ಖನ್ತಿ ಗಮ್ಭೀರಟ್ಠಾನೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿ। ಸೋ "ಕಣ್ಣನಾಸಮಸ್ಸ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೋ ಕಣ್ಣನಾಸಂ ಛಿನ್ದಿ, ಸಕಲಸರೀರೇ ಲೋಹಿತಂ ಅಹೋಸಿ। ಪುನ ನಂ "ಕಿಂವಾದೀ ನಾಮ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಖನ್ತಿವಾದೀ ನಾಮ"। "ಮಾ ಖೋ ಪನ ತ್ವಂ 'ಕಣ್ಣನಾಸಿಕಕೋಟೀಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಖನ್ತೀ'ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಮ ಖನ್ತಿ ಗಮ್ಭೀರೇ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಕೂಟಜಟಿಲ ತವ ಖನ್ತಿಂ ತ್ವಮೇವ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಹದಯಂ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ ಸೇನಾಪತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ಲೋಹಿತಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಕಣ್ಣನಾಸಕೋಟಿಯೋ ಸಾಟಕಕಣ್ಣೇ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಸಣಿಕಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಕುಜ್ಝಿತುಕಾಮಾ, ತುಮ್ಹೇಸು ಕತಾಪರಾಧಸ್ಸ ರಞ್ಞೋವ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಾಥ, ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸ"ನ್ತಿ ಯಾಚನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೯. "ಯೋ ತೇ ಹತ್ಥೇ ಚ ಪಾದೇ ಚ, ಕಣ್ಣನಾಸಞ್ಚ ಛೇದಯಿ।
ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝ ಮಹಾವೀರ, ಮಾ ರಟ್ಠಂ ವಿನಸಾ ಇದ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಹಾವೀರಾ**ತಿ ಮಹಾವೀರಿಯ। **ಮಾ ರಟ್ಠಂ ವಿನಸಾ ಇದ**ನ್ತಿ ಇದಂ ನಿರಪರಾಧಂ ಕಾಸಿರಟ್ಠಂ ಮಾ ವಿನಾಸೇಹಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೦. "ಯೋ ಮೇ ಹತ್ಥೇ ಚ ಪಾದೇ ಚ, ಕಣ್ಣನಾಸಞ್ಚ ಛೇದಯಿ।
ಚಿರಂ ಜೀವತು ಸೋ ರಾಜಾ, ನ ಹಿ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ ಮಾದಿಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಾದಿಸಾ**ತಿ ಮಮ ಸದಿಸಾ ಖನ್ತಿಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಣ್ಡಿತಾ "ಅಯಂ ಮಂ ಅಕ್ಕೋಸಿ ಪರಿಭಾಸಿ ಪಹರಿ, ಛಿನ್ದಿ ಭಿನ್ದೀ"ತಿ ತಂ ನ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ।

ರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಪಥಂ ವಿಜಹನಕಾಲೇಯೇವ ಅಯಂ ಚತುನಹುತಾಧಿಕಾ ದ್ವಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಬಹಲಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಖಲಿಬದ್ಧಸಾಟಕೋ ವಿಯ ಫಲಿತಾ, ಅವೀಚಿತೋ ಜಾಲಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಕುಲದತ್ತಿಯೇನ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇನ ಪಾರುಪನ್ತೀ ವಿಯ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಉಯ್ಯಾನದ್ವಾರೇಯೇವ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ತಂ ದಿವಸಮೇವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ರಾಜಪರಿಸಾ ಚ ನಾಗರಾ ಚ ಗನ್ಧಮಾಲಾಧೂಮಹತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಅಕಂಸು। ಕೇಚಿ ಪನಾಹು "ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪುನ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತೋ"ತಿ, ತಂ ಅಭೂತಂ।

೫೧. "ಅಹೂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಸಮಣೋ ಖನ್ತಿದೀಪನೋ।
ತಂ ಖನ್ತಿಯಾಯೇವ ಠಿತಂ, ಕಾಸಿರಾಜಾ ಅಛೇದಯಿ॥

೫೨. "ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಫರುಸಸ್ಸ, ವಿಪಾಕೋ ಕಟುಕೋ ಅಹು।
ಯಂ ಕಾಸಿರಾಜಾ ವೇದೇಸಿ, ನಿರಯಮ್ಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ದ್ವೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಅತೀತಮದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಅತೀತೇ ಅದ್ಧಾನೇ। **ಖನ್ತಿದೀಪನೋ**ತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಸಂವಣ್ಣನೋ। **ಅಛೇದಯೀ**ತಿ ಮಾರಾಪೇಸಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಪನ "ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಹತ್ಥಪಾದಕಣ್ಣನಾಸಾ ಘಟಿತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅಭೂತಮೇವ। **ಸಮಪ್ಪಿತೋ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೋಧನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ಅಞ್ಞೇ ಬಹೂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀನಿ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ತದಾ ಕಲಾಬುರಾಜಾ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಖನ್ತಿವಾದೀ ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಖನ್ತಿವಾದೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೧೪] ೪. ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದುಜ್ಜೀವಿತಮಜೀವಿಮ್ಹಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಕಿರ ಕೋಸಲರಾಜಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಚತುನ್ನಂ ನೇರಯಿಕಸತ್ತಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುಣಿ। ಏಕೋ **ದು**-ಕಾರಮೇವ ಭಣಿ, ಏಕೋ **ಸ**-ಕಾರಂ, ಏಕೋ **ನ**-ಕಾರಂ, ಏಕೋ **ಸೋ**-ಕಾರಮೇವಾತಿ। ತೇ ಕಿರ ಅತೀತಭವೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂಯೇವ ಪಾರದಾರಿಕಾ ರಾಜಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಪರೇಸಂ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಮಾತುಗಾಮೇಸು ಅಪರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕೇಳಿಂ ಕೀಳನ್ತಾ ಬಹುಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಮರಣಚಕ್ಕೇನ ಛಿನ್ನಾ ಸಾವತ್ಥಿಸಾಮನ್ತೇ ಚತೂಸು ಲೋಹಕುಮ್ಭೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಟ್ಠಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ತತ್ಥ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗತಾ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಮುಖವಟ್ಟಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕದಾ ನು ಖೋ ಇಮಮ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಹನ್ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಿರವಿಂಸು। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸುಖಸಯಿತಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಕುತೋ ಮೇ ಆಚರಿಯಾ ಸುಖಸಯಿತಂ, ಅಜ್ಜಾಹಂ ಏವರೂಪೇ ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಂಸನಕಸದ್ದೇ ಸುಣಿ"ನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಹತ್ಥೇ ವಿಧುನಿಂಸು। "ಕಿಂ ಆಚರಿಯಾ"ತಿ? "ಸಾಹಸಿಕಸದ್ದಾ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಸಪಟಿಕಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾ"ತಿ? "ಕಾಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾ, ಮಯಂ ಪನ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ? "ಮಹಾರಾಜ, ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಮಹನ್ತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, ಮಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಹಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಖಿಪ್ಪಂ ಚತ್ತಾರೋ ಹತ್ಥೀ ಚತ್ತಾರೋ ಅಸ್ಸೇ ಚತ್ತಾರೋ ಉಸಭೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮನುಸ್ಸೇತಿ ಲಟುಕಿಕಸಕುಣಿಕಾ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಮಮ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಯೇನತ್ಥೋ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇಸುಂ, ಬಹುಪಾಣೇ ಥೂಣೂಪನೀತೇ ಕತ್ವಾ ಠಪೇಸುಂ। "ಬಹುಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮ, ಬಹುಂ ಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಸ್ಸಾಹಪ್ಪತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಇದಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಅಪರಾಪರಂ ಚರನ್ತಿ।

ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅತಿವಿಯ ಉಸ್ಸಾಹಯನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ದೇವಿ ಕಿಂ ತುಯ್ಹಿಮಿನಾ, ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ಯಸೇನೇವ ಮತ್ತಾ ಪಮತ್ತಾ, ದುಕ್ಖಂ ಪನ ಅಮ್ಹಾಕಮೇವ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಕಿಂ , ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ದೇವಿ, ಅಹಂ ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಅಸೋತಬ್ಬಂ ಸುಣಿಂ, ತತೋ ಇಮೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸುತತ್ತಾ "ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಹಾರಾಜ ರಜ್ಜಸ್ಸ ವಾ ಭೋಗಾನಂ ವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕೇನ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದಿಂಸು, ತೇ ಮಯ್ಹಂ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಯೇನತ್ಥೋ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ದೇವ, ಇಮೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ

ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ಥಾ"ತಿ? "ಕೋ ಏಸ ದೇವಿ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಮಹಾಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ। "ದೇವಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಮೇ ನ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ? "ತೇನ ಹಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಥಾ"ತಿ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ರಥವರಮಾರುಯ್ಹ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸದ್ದೇ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿಂ, ತೇ 'ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸುತತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ನ ಕಿಞ್ಚಿ, ಮಹಾರಾಜ, ನೇರಯಿಕಸತ್ತಾ ದುಕ್ಖಮನುಭವನ್ತಾ ಏವಂ ವಿರವಿಂಸು, ನ ಇಮೇ ಸದ್ದಾ ಇದಾನಿ ತಯಾ ಏವ ಸುತಾ, ಪೋರಾಣಕರಾಜೂಹಿಪಿ ಸುತಾಯೇವ, ತೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಸುಘಾತಯಞ್ಞಂ ಕತ್ತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ನ ಕರಿಂಸು, ಪಣ್ಡಿತಾ ತೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಮಕಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತೇ ರಮಣೀಯೇ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸತಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಚತುನ್ನಂ ನೇರಯಿಕಾನಂ ಇಮೇವ ಚತ್ತಾರೋ ಸದ್ದೇ ಸುತ್ವಾ ಭೀತತಸಿತೋ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ "ತಿಣ್ಣಂ ಅನ್ತರಾಯಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞೇನ ತಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಮಹಾಜನೋ ಥೂಣೂಪನೀತೋ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ, ಮಯಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ವಿಯ ನಿಸೀದಿ। ತದಾ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಆಚರಿಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ನನು, ಆಚರಿಯ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವೇದೇಸು ಪರಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಕರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹ। ಪುರೋಹಿತೋ "ತ್ವಂ ರಾಜಧನಂ ರಕ್ಖಸಿ, ಬಹುಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮ, ಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ, ತುಣ್ಹೀ ಹೋಹೀ"ತಿ ತಂ ಪಟಿಬಾಹಿ।

ಸೋ "ನಾಹಂ ಏತ್ಥ ಸಹಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಕಿಂ, ಮಾಣವ, ರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಪನ ಚತ್ತಾರೋ ಸದ್ದೇ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ 'ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ ವದಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪಸುಘಾತಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕಾತುಕಾಮೋ ಮಹಾಜನೋ ಥೂಣೂಪನೀತೋ, "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ವತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಮರಣಮುಖಾ ಮೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ಮಾಣವ, ರಾಜಾ ಅಮ್ಹೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ತಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಇಮೇಸಂ ಪನ ಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಜಾನಾಮ, ಸಚೇ ರಾಜಾ ಅಮ್ಹೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ, ರಾಜಾನಂ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮುಹುತ್ತಂ ಇಧೇವ ಹೋಥ, ಅಹಂ ರಾಜಾನಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಮಾಣವಾ"ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಆನೇಸಿ।

ಅಥ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುಚ್ಛಿ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ ಮಯಾ ಸುತಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಥೇಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಏತೇ ಪುರಿಮಭವೇ ಪರೇಸಂ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತೇಸು ದಾರೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಸಾಮನ್ತೇ ಚತೂಸು ಲೋಹಕುಮ್ಭೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಪಕ್ಕುಥಿತೇ ಖಾರಲೋಹೋದಕೇ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನಾ ತಿಂಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಧೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಿತಲಂ ಆಹಚ್ಚ ಉದ್ಧಂ ಆರೋಹನ್ತಾ

ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸೇನೇವ ಕಾಲೇನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಬಹಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮಾಪಿ ತಥಾ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಏಕೇಕಮೇವ ಅಕ್ಖರಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಂಯೇವ ನಿಮುಗ್ಗಾ। ತೇಸು **ದು**-ಕಾರಂ ವತ್ವಾ ನಿಮುಗ್ಗಸತ್ತೋ ಏವಂ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ -

೫೩. 'ದುಜ್ಜೀವಿತಮಜೀವಿಮ್ಹ , ಯೇ ಸನ್ತೇ ನ ದದಮ್ಹಸೇ।
ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಭೋಗೇಸು, ದೀಪಂ ನಾಕಮ್ಹ ಅತ್ತನೋ'ತಿ॥ -

ತಂ ಗಾಥಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ"ತಿ ವತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇನ ತಂ ಗಾಥಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ। ಸೇಸಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತೇಸು **ಸ**-ಕಾರಂ ವತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಯಂ ಗಾಥಾ -

೫೪. "ಸಟ್ಠಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ।
ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಮಾನಾನಂ, ಕದಾ ಅನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ನ-ಕಾರಂ ವತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಯಂ ಗಾಥಾ -

೫೫. "ನತ್ಥಿ ಅನ್ತೋ ಕುತೋ ಅನ್ತೋ, ನ ಅನ್ತೋ ಪಟಿದಿಸ್ಸತಿ।
ತದಾ ಹಿ ಪಕತಂ ಪಾಪಂ, ಮಮ ತುಯ್ಹಞ್ಚ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

ಸೋ-ಕಾರಂ ವತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಯಂ ಗಾಥಾ -

೫೬. "ಸೋಹಂ ನೂನ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯೋನಿಂ ಲದ್ಧಾನ ಮಾನುಸಿಂ।
ವದಞ್ಞೂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಕಾಹಾಮಿ ಕುಸಲಂ ಬಹು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುಜ್ಜೀವಿತನ್ತಿ** ತೀಣಿ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಚರನ್ತೋ ದುಜ್ಜೀವಿತಂ ಲಾಮಕಜೀವಿತಂ ಜೀವತಿ ನಾಮ, ಸೋಪಿ ತದೇವ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ದುಜ್ಜೀವಿತಮಜೀವಿಮ್ಹಾ"ತಿ। **ಯೇ ಸನ್ತೇ ನ ದದಮ್ಹಸೇತಿ** ಯೇ ಮಯಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಚ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇ ಚ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇಯೇವ ನ ದಾನಂ ದದಿಮ್ಹ। **ದೀಪಂ ನಾಕಮ್ಹ ಅತ್ತನೋತಿ** ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಂ ನ ಕರಿಮ್ಹ। **ಪರಿಪುಣ್ಣಾನೀತಿ** ಅನೂನಾನಿ ಅನಧಿಕಾನಿ। **ಸಬ್ಬಸೋತಿ** ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ। **ಪಚ್ಚಮಾನಾನನ್ತಿ** ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಮಾನಾನಂ।

ನತ್ಥಿ ಅನ್ತೋತಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸುಕಕಾಲೇ ನಾಮ ಮೋಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। **ಕುತೋ ಅನ್ತೋತಿ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಅನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। **ನ ಅನ್ತೋತಿ** ಅನ್ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾನಮ್ಪಿ ನೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ನ ಪಟಿದಿಸ್ಸತಿ। **ತದಾ ಹಿ ಪಕತನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಾರಿಸಾ ಮಮ ಚ ತುಯ್ಹಞ್ಚ ಪಕತಂ ಪಾಪಂ ಪಕಟ್ಠಂ ಕತಂ ಅತಿಬಹುಮೇವ ಕತಂ। "ತಥಾ ಹಿ ಪಕತ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಕತಂ, ಯೇನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ದಟ್ಠುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾರಿಸಾತಿ** ಮಯಾ ಸದಿಸಾ, ಪಿಯಾಲಪನಮೇತಂ ಏತೇಸಂ। **ನೂನಾತಿ** ಏಕಂಸತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಸೋ ಅಹಂ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೋನಿಂ ಮಾನುಸಿಂ ಲದ್ಧಾನ ವದಞ್ಞೂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕಂಸೇನೇವ ಬಹುಂ ಕುಸಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಮೇಕಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ನೇರಯಿಕಸತ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮೋ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ ತಥಾ ಕಥೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಇತಿ ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಂ ಅನುಭವನ್ತೋ

ವಿರವಿ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏತಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ ಸವನಪಚ್ಚಯಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಭಾಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮಹಾಜನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ವಿದ್ಧಂಸಾಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ವಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕಮಾಣವೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೧೫] ೫. ಸಬ್ಬಮಂಸಲಾಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಫರುಸಾ ವತ ತೇ ವಾಚಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೇನ ಪೀತವಿರೇಚನಾನಂ ದಿನ್ನರಸಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಕಿರ ಜೇತವನೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸ್ನೇಹವಿರೇಚನಂ ಪಿವಿಂಸು। ತೇಸಂ ರಸಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಾ "ರಸಭತ್ತಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಓದನಿಕಘರವೀಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾಪಿ ರಸಭತ್ತಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿಂಸು। ಥೇರೋ ದಿವಾತರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಮಾನೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ, ಆವುಸೋ, ಅತಿಪಗೇವ ನಿವತ್ತಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಥೇರೋ "ತೇನ ಹಿ ಏಥಾ"ತಿ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತಮೇವ ವೀಥಿಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ರಸಭತ್ತಂ ಅದಂಸು। ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಾ ರಸಭತ್ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಗಿಲಾನಾನಂ ಅದಂಸು, ತೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು । ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಥೇರೋ ಕಿರ ಪೀತವಿರೇಚನಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ರಸಭತ್ತಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓದನಿಕಘರವೀಥಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ರಸಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪೇಸೇಸೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಮಂಸಂ ಲಭಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಮುದುವಾಚಾ ಪಿಯವಚನಾ ವತ್ತುಂ ಛೇಕಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಲಭಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಮಿಗಲುದ್ದಕೋ ಬಹುಂ ಮಂಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಯಾನಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ "ವಿಕ್ಕಿಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಗರಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಗ್ಗಸಭಾಗಟ್ಠಾನೇ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏತೇಸು ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ತಂ ಮಂಸಯಾನಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತಂ ಲುದ್ದಕಂ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಆಹರಾಪೇಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಗಚ್ಛ ಆಹರಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಅರೇ, ಲುದ್ದಕ, ದೇಹಿ ಮೇ ಮಂಸಖಣ್ಡ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಲುದ್ದಕೋ "ಮಾರಿಸ, ಪರಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಚನ್ತೇನ ನಾಮ ಪಿಯವಚನೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಯಾ ಕಥಿತವಾಚಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೭. "ಫರುಸಾ ವತ ತೇ ವಾಚಾ, ಮಂಸಂ ಯಾಚನಕೋ ಅಸಿ।
ಕಿಲೋಮಸದಿಸೀ ವಾಚಾ, ಕಿಲೋಮಂ ಸಮ್ಮ ದಮ್ಮಿ ತೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಿಲೋಮಸದಿಸೀ**ತಿ ಫರುಸತಾಯ ಕಿಲೋಮಸದಿಸೀ। **ಕಿಲೋಮಂ ಸಮ್ಮ ದಮ್ಮಿ ತೇ**ತಿ ಹನ್ದ ಗಣ್ಹ, ಇದಂ ತೇ ವಾಚಾಯ ಸದಿಸಂ ಕಿಲೋಮಂ ದಮ್ಮೀತಿ ನಿರಸಂ ನಿಮಂಸಲೋಹಿತಂ ಕಿಲೋಮಕಖಣ್ಡಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಅಪರೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ "ಕಿನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಯಾಚಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅರೇ"ತಿ ವತ್ವಾತಿ। ಸೋ "ಅಹಮ್ಪಿ ನಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ "ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕ, ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೋ "ತವ ವಚನಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೮. “ಅಙ್ಗಮೇತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಭಾತಾ ಲೋಕೇ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಸದಿಸೀ ವಾಚಾ, ಅಙ್ಗಂ ಸಮ್ಮ ದದಾಮಿ ತೇ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಙ್ಗಸದಿಸತ್ತಾ ಅಙ್ಗಮೇತಂ ಯದಿದಂ ಭಾತಾ ಭಗಿನೀತಿ, ತಸ್ಮಾ ತವೇಸಾ ಅಙ್ಗಸದಿಸೀ ವಾಚಾತಿ ಏತಿಸ್ಸಾ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಅಙ್ಗಮೇವ ದದಾಮಿ ತೇತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಅಙ್ಗಮಂಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ತಮ್ಪಿ ಅಪರೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ “ಕಿನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಯಾಚಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಭಾತಿಕಾ”ತಿ ವತ್ವಾತಿ। ಸೋ “ಅಹಮ್ಪಿ ನಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ “ತಾತ, ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಲುದ್ದಕೋ ತವ ವಚನಾನೂರೂಪಂ ಲಚ್ಛಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೯. “ತಾತಾತಿ ಪುತ್ತೋ ವದಮಾನೋ, ಕಮ್ಪೇತಿ ಹದಯಂ ಪಿತು।
ಹದಯಸ್ಸ ಸದಿಸೀ ವಾಚಾ, ಹದಯಂ ಸಮ್ಮ ದಮ್ಮಿ ತೇ”ತಿ॥

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಹದಯಮಂಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಧುರಮಂಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ತಂ ಚತುತ್ಥೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ “ಕಿನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಯಾಚಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ “ತಾತಾ”ತಿ ವತ್ವಾತಿ। ಸೋ “ಅಹಮ್ಪಿ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ “ಸಹಾಯ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಲುದ್ದಕೋ “ತವ ವಚನಾನುರೂಪಂ ಲಚ್ಛಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೦. “ಯಸ್ಸ ಗಾಮೇ ಸಖಾ ನತ್ಥಿ, ಯಥಾರಞ್ಞಂ ತಥೇವ ತಂ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸದಿಸೀ ವಾಚಾ, ಸಬ್ಬಂ ಸಮ್ಮ ದದಾಮಿ ತೇ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಗಾಮೇ ಸುಖದುಕ್ಖೇಸು ಸಹ ಅಯನತೋ ಸಹಾಯಸಙ್ಖಾತೋ **ಸಖಾ** ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಯಥಾ ಅಮನುಸ್ಸಂ **ಅರಞ್ಞಂ** ತಥೇವ ಹೋತಿ, ಇತಿ ಅಯಂ ತವ ವಾಚಾ **ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸದಿಸೀ,** ಸಬ್ಬೇನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇನ ವಿಭವೇನ ಸದಿಸೀ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮೇವ ಇಮಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಮಂಸಯಾನಕಂ ದದಾಮಿ ತೇತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ “ಏಹಿ, ಸಮ್ಮ, ಸಬ್ಬಮೇವ ಇದಂ ಮಂಸಯಾನಕಂ ತವ ಗೇಹಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ತೇನ ಯಾನಕಂ ಪಾಜಾಪೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಓತಾರಾಪೇತ್ವಾ ಲುದ್ದಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಲುದ್ದಕಮ್ಮತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಟುಮ್ಬಮಜ್ಝೇ ವಸಾಪೇನ್ತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭೇಜ್ಜಸಹಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಲುದ್ದಕೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬಮಂಸಲಾಭೀ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಸಬ್ಬಮಂಸಲಾಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೧೬] ೬. ಸಸಪಣ್ಡಿತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸತ್ತ ಮೇ ರೋಹಿತಾ ಮಚ್ಛಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಿರ ಏಕೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಘರದ್ವಾರೇ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸುಸಜ್ಜಿತಮಣ್ಡಪೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸಂ ಪಣೀತದಾನಂ

ದತ್ವಾ ಪುನ ಸ್ವಾತನಾಯಾತಿ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಉಪಾಸಕ, ತಯಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಞ್ಹಿ ದಾನಂ ನಾಮ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಂಸೋ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ಸಮ್ಪತ್ತಯಾಚಕಾನಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಂಸಮ್ಪಿ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಸಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಸಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಏಕತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದೋ ಏಕತೋ ನದೀ ಏಕತೋ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರೇಪಿಸ್ಸ ತಯೋ ಸಹಾಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಕ್ಕಟೋ ಚ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಚ ಉದ್ದೋ ಚಾತಿ। ತೇ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಏಕತೋವ ವಸನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗೋಚರಟ್ಠಾನೇ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಏಕತೋ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಸಸಪಣ್ಡಿತೋ "ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ತಿಣ್ಣಂ ಜನಾನಂ ಓವಾದವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಸನ್ತಿ। ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಕಾಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಉಪೋಸಥದಿವಸೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಇತರೇ ತಯೋ ಆಹ "ಸ್ವೇ ಉಪೋಸಥೋ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ತಯೋ ಜನಾ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಹೋಥ, ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದಿನ್ನದಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಾಚಕೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಖಾದಿತಬ್ಬಾಹಾರತೋ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇಸು ವಸಿಂಸು।

ಪುನದಿವಸೇ ತೇಸು ಉದ್ದೋ ಪಾತೋವ "ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ಗತೋ। ಅಥೇಕೋ ಬಾಲಿಸಿಕೋ ಸತ್ತ ರೋಹಿತಮಚ್ಛೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಲ್ಲಿಯಾ ಆವುಣಿತ್ವಾ ನೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಾಲುಕಂ ವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಪುನ ಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅಧೋಗಙ್ಗಂ ಗಚ್ಛಿ। ಉದ್ದೋ ಮಚ್ಛಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ಮಚ್ಛೇ ದಿಸ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಸಾಮಿಕೋ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಲ್ಲಿಕೋಟಿಂ ಡಂಸಿತ್ವಾ ನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋಪಿ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಏಕಸ್ಸ ಖೇತ್ತಗೋಪಕಸ್ಸ ಕುಟಿಯಂ ದ್ವೇ ಮಂಸಸೂಲಾನಿ ಏಕಂ ಗೋಧಂ ಏಕಞ್ಚ ದಧಿವಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಸಾಮಿಕೋ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ದಧಿವಾರಕಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹಣರಜ್ಜುಕಂ ಗೀವಾಯ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಮಂಸಸೂಲೇ ಚ ಗೋಧಞ್ಚ ಮುಖೇನ ಡಂಸಿತ್ವಾ ನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಮಕ್ಕಟೋಪಿ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವನಸಣ್ಡಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ "ವೇಲಾಯಮೇವ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಬ್ಬತಿಣಾನಿ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇಯೇವ ನಿಪನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾನಂ ಯಾಚಕಾನಂ ತಿಣಾನಿ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಿಲತಣ್ಡುಲಾದಯೋಪಿ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಮೇ ಸನ್ತಿಕಂ ಯಾಚಕೋ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಮಂಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ ಇದಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಸರಾಜಾನಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಠಮಂ ಉದ್ದಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಮತ್ಥಂ ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಣ್ಡಿತ ಸಚೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹಾರಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ, ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಸೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು ದಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಆಹಾರ"ನ್ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೧. "ಸತ್ತ ಮೇ ರೋಹಿತಾ ಮಚ್ಛಾ, ಉದಕಾ ಥಲಮುಬ್ಭತಾ।

ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಥಲಮುಬ್ಭತಾ**ತಿ ಉದಕತೋ ಥಲೇ ಠಪಿತಾ, ಕೇವಟ್ಟೇನ ವಾ ಉದ್ಧಟಾ। **ಏತಂ ಭುತ್ವಾ**ತಿ ಏತಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಮಚ್ಛಾಹಾರಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ರಮಣೀಯೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನೇ ವಸಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಪಗೇವ ತಾವ ಹೋತು, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ತೇನಾಪಿ “ಕಿಮತ್ಥಂ ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ತಥೇವಾಹ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ “ಸಾಧು ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೨. “ದುಸ್ಸ ಮೇ ಖೇತ್ತಪಾಲಸ್ಸ, ರತ್ತಿಭತ್ತಂ ಅಪಾಭತಂ।
ಮಂಸಸೂಲಾ ಚ ದ್ವೇ ಗೋಧಾ, ಏಕಞ್ಚ ದಧಿವಾರಕಂ।
ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುಸ್ಸ ಮೇ**ತಿ ಯೋ ಏಸ ಮಮ ಅವಿದೂರೇ ಖೇತ್ತಪಾಲೋ ವಸತಿ, ದುಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪಾಭತ**ನ್ತಿ ಆಭತಂ ಆನೀತಂ। **ಮಂಸಸೂಲಾ ಚ ದ್ವೇ ಗೋಧಾ**ತಿ ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಾನಿ ದ್ವೇ ಮಂಸಸೂಲಾನಿ ಚ ಏಕಾ ಚ ಗೋಧಾ। **ದಧಿವಾರಕ**ನ್ತಿ ದಧಿವಾರಕೋ। **ಇದ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಏತ್ತಕಂ ಮಮ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಯಥಾಭಿರುಚಿತೇನ ಪಾಕೇನ ಪಚಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ರಮಣೀಯೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಪಗೇವ ತಾವ ಹೋತು, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ತೇನಾಪಿ “ಕಿಮತ್ಥಂ ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ತಥೇವಾಹ। ಮಕ್ಕಟೋ “ಸಾಧು ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೩. “ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ದಕಂ ಸೀತಂ, ಸೀತಚ್ಛಾಯಾ ಮನೋರಮಾ।
ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಮ್ಬಪಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಮಧುರಅಮ್ಬಫಲಂ। **ದಕಂ ಸೀತ**ನ್ತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ಸೀತಲಂ। **ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏತಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೀತಲಂ ಉದಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಯಥಾಭಿರುಚಿತೇ ರಮಣೀಯೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಪಗೇವ ತಾವ ಹೋತು, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಸಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ತೇನಾಪಿ “ಕಿಮತ್ಥಂ ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ ತಥೇವಾಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುಟ್ಠು ತೇ ಕತಂ ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇನ, ಅಜ್ಜಾಹಂ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ । ತ್ವಂ ಪನ ಸೀಲವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಗಚ್ಛ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನಾದಾರೂನಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರೇ ಕತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಹಿ, ಅಹಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಮಜ್ಝೇ ಪತಿಸ್ಸಾಮಿ । ಮಮ ಸರೀರೇ ಪಕ್ಕೇ ತ್ವಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೪. “ನ ಸಸಸ್ಸ ತಿಲಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ಮುಗ್ಗಾ ನಪಿ ತಣ್ಡುಲಾ।
ಇಮಿನಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಪಕ್ಕಂ, ಮಮಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಮಂ ಭುತ್ವಾ**ತಿ ಯಂ ತಂ ಅಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಕರೋಹೀತಿ ವದಾಮಿ, ಇಮಿನಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಪಕ್ಕಂ ಮಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನೇ ವಸ, ಏಕಸ್ಸ ಸಸಸ್ಸ ಸರೀರಂ ನಾಮ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ।

ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಏಕಂ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೋ ದಬ್ಬತಿಣಸಯನತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮೇ ಲೋಮನ್ತರೇಸು ಪಾಣಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಮಾ ಮರಿಂಸೂ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸರೀರಂ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಸಕಲಸರೀರಂ ದಾನಮುಖೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪದುಮಸರೇ ರಾಜಹಂಸೋ ವಿಯ ಪಮುದಿತಚಿತ್ತೋ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಮ್ಹಿ ಪತಿ। ಸೋ ಪನ ಅಗ್ಗಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಲೋಮಕೂಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಣ್ಹಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಹಿಮಗಬ್ಭಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಸಕ್ಕಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಯಾ ಕತೋ ಅಗ್ಗಿ ಅತಿಸೀತಲೋ, ಮಮ ಸರೀರೇ ಲೋಮಕೂಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಣ್ಹಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಸಸಪಣ್ಡಿತ, ನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ತವ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ। "ಸಕ್ಕ, ತ್ವಂ ತಾವ ತಿಟ್ಠ, ಸಕಲೋಪಿ ಚೇ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ಮಂ ದಾನೇನ ವೀಮಂಸೇಯ್ಯ, ನೇವ ಮೇ ಅದಾತುಕಾಮತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ। ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ "ಸಸಪಣ್ಡಿತ, ತವ ಗುಣೋ ಸಕಲಕಪ್ಪಂ ಪಾಕಟೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಪಬ್ಬತಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತರಸಂ ಆದಾಯ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ಸಸಲಕ್ಖಣಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ವನಗುಮ್ಬೇ ತರುಣದಬ್ಬತಿಣಪಿಟ್ಠೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ತೇಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತಾ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರದಾನದಾಯಕೋ ಗಹಪತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ಉದ್ದೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಮಕ್ಕಟೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಸಸಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸಸಪಣ್ಡಿತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೧೭] ೭. ಮತರೋದನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮತಂ ಮತಂ ಏವ ರೋದಥಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಾವತ್ಥಿವಾಸಿಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಭಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ನ ನ್ಹಾಯತಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ ನ ವಿಲಿಮ್ಪತಿ, ಪಾತೋವ ಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೋಕಸಮಪ್ಪಿತೋ ರೋದತಿ। ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಅತೀತಕಾರಣಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೋಕಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ದಾತುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸಮತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಅವಸ್ಸಯೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಆದಾಯ ತಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ "ಪವೇಸೇಥಾ"ತಿ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇನ ವುತ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಕಿಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕ ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಭಾತು ಮತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಿನ್ತೇಮೀ"ತಿ। "ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಜ್ಜಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಭಿಜ್ಜತಿ, ನ ತತ್ಥ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಭಾತರಿ ಮತೇಪಿ 'ಭಿಜ್ಜಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಭಿಜ್ಜತೀ'ತಿ ನ ಚಿನ್ತಯಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ತೇಸು ಕಾಲಕತೇಸು ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಭಾತಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ವಿಚಾರೇತಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ

ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವತಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ತಥಾರೂಪೇನ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಞಾತಿಮಿತ್ತಾ ಸುಹಜ್ಜಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ ರೋದನ್ತಿ, ಏಕೋಪಿ ಸಕಭಾವೇನ ಸಣ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ನೇವ ಕನ್ದತಿ ನ ರೋದತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಪಸ್ಸಥ ಭೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾತರಿ ಮತೇ ಮುಖಸಙ್ಕೋಚನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಅತಿವಿಯ ಥದ್ಧಹದಯೋ, 'ದ್ವೇಪಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅಹಮೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಭಾತು ಮರಣಂ ಇಚ್ಛತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಗರಹಿಂಸು। ಞಾತಕಾಪಿ ನಂ "ತ್ವಂ ಭಾತರಿ ಮತೇ ನ ರೋದಸೀ"ತಿ ಗರಹಿಂಸುಯೇವ। ಸೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ಧಬಾಲಭಾವೇನ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನನ್ತಾ 'ಮಮ ಭಾತಾ ಮತೋ'ತಿ ರೋದಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಮರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಮರಿಸ್ಸಥ, ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ 'ಮಯಮ್ಪಿ ಮರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಥ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಹುತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಸಭಾವೇನ ಸಣ್ಠಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಏಕಸಙ್ಖಾರೋಪಿ ನತ್ಥಿ। ತುಮ್ಹೇ ಅನ್ಧಬಾಲಾ ಅಞ್ಞಾಣತಾಯ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ರೋದಥ, ಅಹಂ ಕಿಮತ್ಥಂ ರೋದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೬೫. "ಮತಂ ಮತಂ ಏವ ರೋದಥ, ನ ಹಿ ತಂ ರೋದಥ ಯೋ ಮರಿಸ್ಸತಿ।
ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸರೀರಧಾರಿನೋ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತಂ॥

೬೬. "ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಚತುಪ್ಪದಾ, ಪಕ್ಖಿಗಣಾ ಉರಗಾ ಚ ಭೋಗಿನೋ।
ಸಮ್ಹಿ ಸರೀರೇ ಅನಿಸ್ಸರಾ, ರಮಮಾನಾವ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತಂ॥

೬೭. "ಏವಂ ಚಲಿತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಮನುಜೇಸ್ವಪೇಕ್ಖಿಯ।
ಕನ್ದಿತರುದಿತಂ ನಿರತ್ಥಕಂ, ಕಿಂ ವೋ ಸೋಕಗಣಾಭಿಕೀರರೇ॥

೬೮. "ಧುತ್ತಾ ಚ ಸೋಣ್ಡಾ ಅಕತಾ, ಬಾಲಾ ಸೂರಾ ಅಯೋಗಿನೋ।
ಧೀರಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ಬಾಲೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮತಂ ಮತಂ ಏವಾ**ತಿ ಮತಂ ಮತಂಯೇವ। **ಅನುಪುಬ್ಬೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಮರಣವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತಂ, ನ ಏಕತೋವ ಸಬ್ಬೇ ಮರನ್ತಿ, ಯದಿ ಏವಂ ಮರೇಯ್ಯುಂ, ಲೋಕಪ್ಪವತ್ತಿ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಭೋಗಿನೋ**ತಿ ಮಹನ್ತೇನ ಸರೀರಭೋಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ರಮಮಾನಾವಾ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏತೇ ದೇವಾದಯೋ ಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅಭಿರಮಮಾನಾವ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತಾವ ಜೀವಿತಂ ಜಹನ್ತಿ। **ಏವಂ ಚಲಿತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ತೀಸು ಭವೇಸು ನಿಚ್ಚಲಭಾವಸ್ಸ ಚ ಸಣ್ಠಿತಭಾವಸ್ಸ ಚ ಅಭಾವಾ ಚಲಿತಂ ಅಸಣ್ಠಿತಂ। **ಕಿಂ ವೋ ಸೋಕಗಣಾಭಿಕೀರರೇ**ತಿ ಕಿಂಕಾರಣಾ ತುಮ್ಹೇ ಸೋಕರಾಸೀ ಅಭಿಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ।

ಧುತ್ತಾ ಚ ಸೋಣ್ಡಾ ಅಕತಾತಿ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಾ ಸುರಾಧುತ್ತಾ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾ ಚ ಸುರಾಸೋಣ್ಡಾದಯೋ ಸೋಣ್ಡಾ ಚ ಅಕತಬುದ್ಧಿನೋ ಅಸಿಕ್ಖಿತಕಾ ಚ। **ಬಾಲಾ**ತಿ ಬಾಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅವಿದ್ದಸುನೋ। **ಸೂರಾ ಅಯೋಗಿನೋ**ತಿ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಸೂರಾ, ಯೋಗೇಸು ಅಯುತ್ತತಾಯ ಅಯೋಗಿನೋ। "ಅಯೋಧಿನೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಕಿಲೇಸಮಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧೀರಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ಬಾಲೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ**ತಿ ಯೇ ಏವರೂಪಾ ಧುತ್ತಾದಯೋ ಅಟ್ಠವಿಧಸ್ಸ ಲೋಕಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ, ತೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಪಿ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅತ್ತನಾ ಕನ್ದಮಾನಾ ರೋದಮಾನಾ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಕಥತೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಞಾತಿಮರಣಾದೀಸು ಅಕನ್ದನ್ತಂ ಅರೋದನ್ತಂ ಮಾದಿಸಂ ಧೀರಂ ಪಣ್ಡಿತಂ "ಬಾಲೋ ಅಯಂ ನ ರೋದತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ನಿಸ್ಸೋಕೇ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೋಕಭಾವಕರಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಮತರೋದನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೧೮] ೮. ಕಣವೇರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯಂ ತಂ ವಸನ್ತ ಸಮಯೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಇನ್ದ್ರಿಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೮.೬೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ "ಪುಬ್ಬೇ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಏತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಚ್ಛೇದಂ ಪಟಿಲಭೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಸಿಗಾಮಕೇ ಏಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಕಸ್ಸ ಘರೇ ಚೋರನಕ್ಖತ್ತೇನ ಜಾತೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಚೋರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಲೋಕೇ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ ಸೂರೋ ನಾಗಬಲೋ, ಕೋಚಿ ನಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸೇಟ್ಠಿಘರೇ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಧನಂ ಅವಹರಿ। ನಾಗರಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ದೇವ, ಏಕೋ ಮಹಾಚೋರೋ ನಗರಂ ವಿಲುಮ್ಪತಿ, ತಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ನಗರಗುತ್ತಿಕಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಗ್ಗಬನ್ಧನೇನ ಮನುಸ್ಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಸಹೋಡ್ಢಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ "ಸೀಸಮಸ್ಸ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ನಗರಗುತ್ತಿಕಞ್ಞೇವ ಆಣಾಪೇಸಿ। ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ ತಂ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಗೀವಾಯಸ್ಸ ರತ್ತಕಣವೀರಮಾಲಂ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಇಟ್ಠಕಚುಣ್ಣಂ ಓಕಿರಿತ್ವಾ ಚತುಕ್ಕೇ ಚತುಕ್ಕೇ ಕಸಾಹಿ ತಾಳಾಪೇನ್ತೋ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ಆಘಾತನಂ ನೇತಿ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ನಗರೇ ವಿಲೋಪಕಾರಕೋ ಚೋರೋ ಗಹಿತೋ"ತಿ ಸಕಲನಗರಂ ಸಙ್ಖುಭಿ।

ತದಾ ಚ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ ಸಾಮಾ ನಾಮ ಗಣಿಕಾ ಹೋತಿ ರಾಜವಲ್ಲಭಾ ಪಞ್ಚಸತವಣ್ಣದಾಸೀಪರಿವಾರಾ। ಸಾ ಪಾಸಾದತಲೇ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ತಂ ನೀಯಮಾನಂ ಪಸ್ಸಿ। ಸೋ ಪನ ಅಭಿರೂಪೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಅತಿವಿಯ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವವಣ್ಣೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮತ್ಥಕಮತ್ಥಕೇನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಸಾಮಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಕೇನ ನು ಖೋ ಉಪಾಯೇನಾಹಂ ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೀ "ಅತ್ಥೇಕೋ ಉಪಾಯೋ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಚರಿಕಾಯ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಹತ್ಥೇ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ಪೇಸೇಸಿ "ಅಯಂ ಚೋರೋ ಸಾಮಾಯ ಭಾತಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಾಮಾಯ ಅಞ್ಞೋ ಏತಸ್ಸ ಅವಸ್ಸಯೋ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿರ ಇದಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ । ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ "ಅಯಂ ಚೋರೋ ಪಾಕಟೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಏತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಮನುಸ್ಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಇಮಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪೇಸೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇಸಿ।

ತದಾ ಪನೇಕೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಸಾಮಾಯ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದೇತಿ। ಸೋ ತಂ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನವೇಲಾಯ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಂ ಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾಮಾಪಿ ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಊರೂಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಪರೋದನ್ತೀ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ। "ಕಿಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಾ "ಸಾಮಿ, ಅಯಂ ಚೋರೋ ಮಮ ಭಾತಾ, 'ಅಹಂ ನೀಚಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕಂ ನ ಏತಿ, ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಪಹಿತಂ 'ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಮಾನೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮಿ ನ'ನ್ತಿ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಇದಾನಿ ಇಮಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಆದಾಯ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ನ ಲಭಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ "ಅಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ತಯಾ ಆಭತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗಞ್ಛಿ। ಸೋ ತಂ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಚೋರಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಮಾಯ ಪಹಿಣಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಚೋರೋ ರಟ್ಠೇ ಪಾಕಟೋ, ತಮನ್ಧಕಾರಂ ತಾವ ಹೋತು, ಅಥ ನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ

ಪಟಿಸಲ್ಲೀನವೇಲಾಯ ಘಾತಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪದೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೇಸು ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಂ ಮಹನ್ತೇನಾರಕ್ಖೇನ ಆಘಾತನಂ ನೇತ್ವಾ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಸೂಲೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಮಾನಾ ವಿಚರತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಚೇ ಅಯಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಮ್ಪಿ ಮಾರಾಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿನೀ ಏಸಾ, ಮಯಾ ಇಧ ಅವಸಿತ್ವಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಪಲಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚ ಪನ ತುಚ್ಛಹತ್ಥೋ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಏತಿಸ್ಸಾ ಆಭರಣಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ತಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಮಯಂ ಪಞ್ಜರೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಕುಕ್ಕುಟಾ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಂ ಘರೇಯೇವ ಹೋಮ, ಏಕದಿವಸಂ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಾದಿಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಭರಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನ್ತೋ "ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಪಲಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಲೇಸರತಿಯಾ ರಮಿತುಕಾಮೋ ವಿಯ ಏಕಂ ಕಣವೀರಗಚ್ಛನ್ತರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ಆಲಿಙ್ಗನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪಾತೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಭರಣಾನಿ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಯೇವ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಖನ್ಧೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನವತಿಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸಾಪಿ ಪಟಿಲದ್ಧಸಞ್ಞಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಪರಿಚಾರಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಕಹ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಜಾನಾಮ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ। "ಮಂ ಮತಾತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಭಾಯಿತ್ವಾ ಪಲಾತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅನತ್ತಮನಾ ಹುತ್ವಾ ತತೋಯೇವ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಮ ಪಿಯಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ಅಲಙ್ಕತಸಯನೇ ನ ಸಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮನಾಪಂ ಸಾಟಕಂ ನ ನಿವಾಸೇತಿ, ದ್ವೇ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಿ ನ ಪಟಿಸೇವತಿ, "ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಅಯ್ಯಪುತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಟೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಅದಾಸಿ। "ಕಿಂ ಕರೋಮ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಗಮನಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ಚರನ್ತಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಜ್ಜಮಣ್ಡಲೇ ಪಠಮಮೇವ ಇಮಂ ಗೀತಂ ಗಾಯೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ನಟೇ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೀತಕೇ ಗೀತೇ ಸಚೇ ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿಸನ್ತರೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಮಮ ಅರೋಗಭಾವಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಂ ಆದಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ನೋ ಚೇ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ದತ್ವಾ ನಟೇ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ತೇ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಮಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಾ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಕಂ ಅಗಮಿಂಸು। ಸೋಪಿ ಚೋರೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಸಮಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಾ ಪಠಮಮೇವ ಇಮಂ ಗೀತಕಂ ಗಾಯಿಂಸು -

೯೯. "ಯಂ ತಂ ವಸನ್ತಸಮಯೇ, ಕಣವೇರೇಸು ಭಾಣುಸು।
ಸಾಮಂ ಬಾಹಾಯ ಪೀಳೇಸಿ, ಸಾ ತಂ ಆರೋಗ್ಯಮಬ್ರವೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಣವೇರೇಸೂ**ತಿ ಕರವೀರೇಸು। **ಭಾಣುಸೂ**ತಿ ರತ್ತವಣ್ಣಾನಂ ಪುಪ್ಫಾನಂ ಪಭಾಯ ಸಮ್ಪನ್ನೇಸು। **ಸಾಮ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಿಕಂ। **ಪೀಳೇಸೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸರತಿಯಾ ರಮಿತುಕಾಮೋ ವಿಯ ಆಲಿಙ್ಗನ್ತೋ ಪೀಳೇಸಿ। **ಸಾ ತ**ನ್ತಿ ಸಾ ಸಾಮಾ ಅರೋಗಾ, ತ್ವಂ ಪನ "ಸಾ ಮತಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಸಿ, ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಆರೋಗ್ಯಂ **ಅಬ್ರವಿ** ಕಥೇಸಿ, ಆರೋಚೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚೋರೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಟಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ 'ಸಾಮಾ ಜೀವತೀ'ತಿ ವದಸಿ, ಅಹಂ ಪನ ನ ಸದ್ದಹಾಮೀ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೦. "ಅಮ್ಭೋ ನ ಕಿರ ಸದ್ಧೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ವಾತೋ ಪಬ್ಬತಂ ವಹೇ।
ಪಬ್ಬತಞ್ಚೇ ವಹೇ ವಾತೋ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಥವಿಂ ವಹೇ।

ಯತ್ಥ ಸಾಮಾ ಕಾಲಕತಾ, ಸಾ ಮಂ ಆರೋಗ್ಯಮಬ್ರವೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಮ್ಭೋ ನಟ, ಇದಂ ಕಿರ ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯಂ ನ ಸದ್ದಹಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ವಾತೋ ತಿಣಪಣ್ಣಾನಿ ವಿಯ ಪಬ್ಬತಂ ವಹೇಯ್ಯ, ಸಚೇಪಿ ಸೋ ಪಬ್ಬತಂ ವಹೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಥವಿಂ ವಹೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಚೇತಂ ಅಸದ್ದಹೇಯ್ಯಂ, ತಥಾ ಇದನ್ತಿ। **ಯತ್ಥ ಸಾಮಾ ಕಾಲಕತಾತಿ** ಯಾ ನಾಮ ಸಾಮಾ ಕಾಲಕತಾ, **ಸಾ ಮಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಅಬ್ರವೀತಿ** ಕಿಂಕಾರಣಾ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯಂ। ಮತಾ ನಾಮ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇನ್ತೀತಿ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ನಟೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೦. "ನ ಚೇವ ಸಾ ಕಾಲಕತಾ, ನ ಚ ಸಾ ಅಞ್ಞಮಿಚ್ಛತಿ।
ಏಕಭತ್ತಿಕಿನೀ ಸಾಮಾ, ತಮೇವ ಅಭಿಕಙ್ಖತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಮೇವ ಅಭಿಕಙ್ಖತೀತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಪುರಿಸಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ತಞ್ಞೇವ ಕಙ್ಖತಿ ಇಚ್ಛತಿ ಪತ್ಥೇತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚೋರೋ "ಸಾ ಜೀವತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ನ ತಾಯ ಮಯ್ಹಂ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೧. "ಅಸನ್ಥುತಂ ಮಂ ಚಿರಸನ್ಥುತೇನ, ನಿಮೀನಿ ಸಾಮಾ ಅಧುವಂ ಧುವೇನ।
ಮಯಾಪಿ ಸಾಮಾ ನಿಮಿನೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಂ, ಇತೋ ಅಹಂ ದೂರತರಂ ಗಮಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸನ್ಥುತನ್ತಿ** ಅಕತಸಂಸಗ್ಗಂ। **ಚಿರಸನ್ಥುತೇನಾತಿ** ಚಿರಕತಸಂಸಗ್ಗೇನ। **ನಿಮೀನೀತಿ** ಪರಿವತ್ತೇಸಿ। **ಅಧುವಂ ಧುವೇನಾತಿ** ಮಂ ಅಧುವಂ ತೇನ ಧುವಸಾಮಿಕೇನ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಮಂ ಗಣ್ಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಯಾಪಿ ಸಾಮಾ ನಿಮಿನೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞನ್ತಿ** ಸಾಮಾ ಮಯಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಸಾಮಿಕಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। **ಇತೋ ಅಹಂ ದೂರತರಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಯತ್ಥ ನ ಸಕ್ಕಾ ತಸ್ಸಾ ಸಾಸನಂ ವಾ ಪವತ್ತಿಂ ವಾ ಸೋತುಂ, ತಾದಿಸಂ ದೂರತರಂ ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಂ, ತಸ್ಮಾ ಮಮ ಇತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತಭಾವಂ ತಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇಥಾತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಗಾಳ್ಹತರಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಪಲಾಯಿ।

ನಟಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ಕತಕಿರಿಯಂ ತಸ್ಸಾ ಕಥಯಿಂಸು। ಸಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೀ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿಯಾ ಏವ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಸಾಮಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ, ಚೋರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕಣವೇರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೧೯] ೯. ತಿತ್ತಿರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುಸುಖಂ ವತ ಜೀವಾಮೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬದರಿಕಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಹುಲತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ತಿಪಲ್ಲತ್ಥಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೬) ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ರಾಹುಲೋ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ ಓವಾದಕ್ಖಮೋ"ತಿ। ತಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಗುಣಕಥಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತಾಯ

ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ರಾಹುಲೋ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ ಓವಾದಕ್ಖಮೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ರಮಣೀಯೇ ವನಸಣ್ಡೇ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಾ ವಾಸಾಪೇಸುಂ। ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಕೇ ಏಕೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಏಕಂ ದೀಪಕತಿತ್ತಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಸಿಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಜರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ। ಸೋ ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ನೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸದ್ದೇನ ಆಗತಾಗತೇ ತಿತ್ತಿರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತಿತ್ತಿರೋ "ಮಂ ಏಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಹೂ ಮಮ ಞಾತಕಾ ನಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಮೇತಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ ನಿಸ್ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸದ್ದಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ನಂ ಸೀಸೇ ಪಹರತಿ। ತಿತ್ತಿರೋ ದುಕ್ಖಾತುರತಾಯ ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ। ಏವಂ ಸೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿತ್ತಿರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ಅಥ ಸೋ ತಿತ್ತಿರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮೇ ಮರನ್ತೂತಿ ಮಯ್ಹಂ ಚೇತನಾ ನತ್ಥಿ, ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮಂ ಪನ ಮಂ ಫುಸತಿ, ಮಯಿ ಸದ್ದಂ ಅಕರೋನ್ತೇ ಏತೇ ನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕರೋನ್ತೇಯೇವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಆಗತಾಗತೇ ಅಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇತಿ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತ್ಥ ಮಯ್ಹಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಕೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ತಥಾರೂಪಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಚರತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಬಹೂ ತಿತ್ತಿರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ "ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪಞ್ಜರಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ವಾಲುಕಾತಲೇ ನಿಪನ್ನೋ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ತಿತ್ತಿರೋ ತಸ್ಸ ನಿದ್ದೋಕ್ಕನ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಮ ಕಙ್ಖಂ ಇಮಂ ತಾಪಸಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಮೇ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಞ್ಜರೇ ನಿಸಿನ್ನೋಯೇವ ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೭೩. "ಸುಸುಖಂ ವತ ಜೀವಾಮಿ, ಲಭಾಮಿ ಚೇವ ಭುಞ್ಜಿತುಂ।
ಪರಿಪನ್ಥೇ ಚ ತಿಟ್ಠಾಮಿ, ಕಾ ನು ಭನ್ತೇ ಗತೀ ಮಮಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಸುಖಂ ವತ ಜೀವಾಮೀ**ತಿ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಸಾಕುಣಿಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸುಟ್ಠು ಸುಖಂ ಜೀವಾಮಿ। **ಲಭಾಮೀ**ತಿ ಯಥಾರುಚಿತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಭುಞ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ಲಭಾಮಿ। **ಪರಿಪನ್ಥೇ ಚ ತಿಟ್ಠಾಮೀ**ತಿ ಅಪಿಚ ಖೋ ಯತ್ಥ ಮಮ ಞಾತಕಾ ಮಮ ಸದ್ದೇನ ಆಗತಾಗತಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠಾಮಿ। **ಕಾ ನು, ಭನ್ತೇ, ಗತೀ ಮಮಾ**ತಿ ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಗತಿ, ಕಾ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೭೪. "ಮನೋ ಚೇ ತೇ ನಪ್ಪಣಮತಿ, ಪಕ್ಖಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮುನೋ।
ಅಬ್ಯಾವಟಸ್ಸ ಭದ್ರಸ್ಸ, ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮುನೋ**ತಿ ಯದಿ ತವ ಮನೋ ಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸತ್ಥಾಯ ನ ಪಣಮತಿ, ಪಾಪಕರಣೇ ತನ್ನಿನ್ನೋ ತಪ್ಪೋಣೋ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ ನ ಹೋತಿ। **ಅಬ್ಯಾವಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಾಯ ಅಬ್ಯಾವಟಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಅನಾಪನ್ನಸ್ಸ ತವ ಭದ್ರಸ್ಸ ಸುದ್ಧಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಪಾಪಂ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಿತ್ತಿರೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೫. “ಞಾತಕೋ ನೋ ನಿಸಿನ್ನೋತಿ, ಬಹು ಆಗಚ್ಛತೇ ಜನೋ।
ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಸಙ್ಕತೇ ಮನೋ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭನ್ತೇ, ಸಚಾಹಂ ಸದ್ದಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಅಯಂ ತಿತ್ತಿರಜನೋ ನ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಮಯಿ ಪನ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೇ “ಞಾತಕೋ ನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ”ತಿ ಅಯಂ ಬಹು ಜನೋ ಆಗಚ್ಛತಿ , ತಂ ಆಗತಾಗತಂ ಲುದ್ದೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಏತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ ಪಟಿಲಭತಿ ವಿನ್ದತಿ , ತಸ್ಮಿಂ ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕತೇ ಪಾಪೇ ಮಮ ನು ಖೋ ಏತಂ ಪಾಪನ್ತಿ ಏವಂ ಮೇ ಮನೋ ಸಙ್ಕತೇ ಪರಿಸಙ್ಕತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೬. “ನ ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮಂ ಫುಸತಿ, ಮನೋ ಚೇ ನಪ್ಪದುಸ್ಸತಿ।
ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ಭದ್ರಸ್ಸ, ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯದಿ ತವ ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ ಮನೋ ನ ಪದುಸ್ಸತಿ, ತನ್ನಿನ್ನೋ ತಪ್ಪೋನೋ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಲುದ್ದೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕತಮ್ಪಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ತಂ ನ ಫುಸತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ, ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ ಹಿ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ನಿರಾಲಯಸ್ಸ ಭದ್ರಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಸ್ಸೇವ ಸತೋ ತವ ಪಾಣಾತಿಪಾತಚೇತನಾಯ ಅಭಾವಾ ತಂ ಪಾಪಂ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ತವ ಚಿತ್ತಂ ನ ಅಲ್ಲೀಯತೀತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಿತ್ತಿರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ, ಸೋಪಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಕ್ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ಲುದ್ದೋ ಪಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಜರಂ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ತಿತ್ತಿರೋ ರಾಹುಲೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ತಿತ್ತಿರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೨೦] ೧೦. ಸುಚ್ಚಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುಚ್ಚಜಂ ವತ ನಚ್ಚಜೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ “ಗಾಮಕೇ ಉದ್ಧಾರಂ ಸಾಧೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಧೇತ್ವಾ ಧನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ “ಪಚ್ಛಾ ನೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ಪಬ್ಬತಂ ಅದ್ದಸ। ಅಥ ನಂ ಭರಿಯಾ ಆಹ “ಸಚೇ, ಸಾಮಿ, ಅಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಸುವಣ್ಣಮಯೋ ಭವೇಯ್ಯ, ದದೇಯ್ಯಾಸಿ ಪನ ಮೇ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ। “ಕಾಸಿ ತ್ವಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸಾ “ಯಾವ ಥದ್ಧಹದಯೋ ವತಾಯಂ, ಪಬ್ಬತೇ ಸುವಣ್ಣಮಯೇ ಜಾತೇಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ದಸ್ಸತೀ”ತಿ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಜೇತವನಸಮೀಪಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಂಸು। ಸತ್ಥಾಪಿ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇಯೇವ ತೇಸಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ನಿಸೀದಿ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ। ತೇಪಿ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಕಹಂ ಗತಾತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಾಮಕೇ ಉದ್ಧಾರಂ ಸಾಧನತ್ಥಾಯ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಕಿಂ, ಉಪಾಸಿಕೇ ತವ ಸಾಮಿಕೋ ತುಯ್ಹಂ ಹಿತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ, ಉಪಕಾರಂ ತೇ ಕರೋತೀ”ತಿ। ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಸಿನೇಹಾ, ಅಯಂ ಪನ ಮಯಿ

ನಿಸ್ಸಿನೇಹೋ, ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಪಬ್ಬತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಚಾಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಸುವಣ್ಣಮಯೋ ಅಸ್ಸ, ಕಿಞ್ಚಿ ಮೇ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ “ಕಾಸಿ ತ್ವಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ, ಏವಂ ಥದ್ಧಹದಯೋ ಅಯನ್ತಿ। “ಉಪಾಸಿಕೇ, ಏವಂ ನಾಮೇಸ ವದತಿ, ಯದಾ ಪನ ತವ ಗುಣಂ ಸರತಿ, ತದಾ ಸಬ್ಬಿಸ್ಸರಿಯಂ ತೇ ದೇತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಕಥೇಥ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಕಾರಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಪುತ್ತಂ ಉಪರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯಂ ಮಮ ಅನ್ತೇಪುರೇ ದುಬ್ಭೇಯ್ಯಾ”ತಿ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ತಾತ, ಯಾವಾಹಂ ಜೀವಾಮಿ, ತಾವ ನಗರೇ ವಸಿತುಂ ನ ಲಚ್ಛಸಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತೋ ವಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ರಾಜಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಉಪರಾಜಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಕಾಲಕತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ಪಬ್ಬತಂ ಅದ್ದಸ। ಅಥ ನಂ ಭರಿಯಾ ಆಹ “ಸಚೇ, ದೇವ, ಅಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಸುವಣ್ಣಮಯೋ ಅಸ್ಸ, ದದೇಯ್ಯಾಸಿ ಮೇ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ। “ಕಾಸಿ ತ್ವಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸಾ “ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿನೇಹಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ಅರಞ್ಞಂ ಪಾವಿಸಿಂ, ಅಯಞ್ಚ ಏವಂ ವದತಿ, ಅತಿವಿಯ ಥದ್ಧಹದಯೋ , ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾಪಿ ಏಸ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ತಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ , ಇದಂ ಯಸಮತ್ತಕಮೇವ ಅದಾಸಿ। ಉತ್ತರಿ ಪನ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಿಭಾವಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಅಯಂ ದೇವೀ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಉಪಕಾರಿಕಾ ದುಕ್ಖಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ವಸಿ। ಅಯಂ ಪನೇತಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ಯಥಾ ಏಸಾ ಸಬ್ಬಿಸ್ಸರಿಯಂ ಲಭತಿ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಮಹಾದೇವಿ ಮಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಲಭಾಮ, ಕಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಪಮಜ್ಜಿತ್ಥ, ಅತಿವಿಯ ಥದ್ಧಹದಯಾ ಅತ್ಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ತಾತ, ಸಚಾಹಂ ಅತ್ತನಾ ಲಭೇಯ್ಯಂ, ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ದದೇಯ್ಯಂ, ಅಲಭಮಾನಾ ಪನ ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರಾಜಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಇದಾನಿ ಕಿಂ ನಾಮ ದಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ‘ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ಸುವಣ್ಣಮಯೇ ಜಾತೇ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಸೀ’ತಿ ವುತ್ತೋ ‘ಕಾಸಿ ತ್ವಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಆಹ, ಸುಪರಿಚ್ಚಜಮ್ಪಿ ನ ಪರಿಚ್ಚಜೀ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಮಂ ಕಥಂ ಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ? “ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಾತಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ ಅಹಂ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಥೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ। “ಸಾಧು, ತಾತಾ”ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದೇವಿಯಾ ರಞ್ಞೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಕಾಲೇ ಆಹ “ನನು, ಅಯ್ಯೇ, ಮಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭಾಮಾ”ತಿ? “ತಾತ, ಅಹಂ ಲಭಮಾನಾ ತುಯ್ಹಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ಅಹಮೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭಾಮಿ, ಅಲಭಮಾನಾ ತುಯ್ಹಂ ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರಾಜಾಪಿ ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ನಾಮ ದಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಏಕಂ ಪಬ್ಬತಂ ದಿಸ್ವಾ ‘ಸಚಾಯಂ ಪಬ್ಬತೋ ಸುವಣ್ಣಮಯೋ ಅಸ್ಸ, ಕಿಞ್ಚಿ ಮೇ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ ವುತ್ತೋ ‘ಕಾಸಿ ತ್ವಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ವದತಿ, ಸುಪರಿಚ್ಚಜಮ್ಪಿ ನ ಪರಿಚ್ಚಜೀ”ತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ದೀಪೇನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೭೭. “ಸುಚ್ಚಜಂ ವತ ನಚ್ಚಜಿ, ವಾಚಾಯ ಅದದಂ ಗಿರಿಂ।
ಕಿಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಚಜನ್ತಸ್ಸ, ವಾಚಾಯ ಅದದ ಪಬ್ಬತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಚ್ಚಜಂ ವತಾ**ತಿ ಸುಖೇನ ಚಜಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಚಜಿ। **ಅದದ**ನ್ತಿ ವಚನಮತ್ತೇನಾಪಿ ಪಬ್ಬತಂ ಅದದಮಾನೋ। **ಕಿಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಚಜನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮೇತಸ್ಸ ಮಯಾ ಯಾಚಿತಸ್ಸ ನ ಚಜನ್ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಹಿ ಚಜೇಯ್ಯ। **ವಾಚಾಯ ಅದದ ಪಬ್ಬತ**ನ್ತಿ ಸಚಾಯಂ ಮಯಾ ಯಾಚಿತೋ ಮಮ ವಚನೇನ ಸುವಣ್ಣಮಯಮ್ಪಿ ಹೋನ್ತಂ ತಂ ಪಬ್ಬತಂ ವಾಚಾಯ ಅದದ, ವಚನಮತ್ತೇನ ಅದಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೮. “ಯಞ್ಹಿ ಕಯಿರಾ ತಞ್ಹಿ ವದೇ, ಯಂ ನ ಕಯಿರಾ ನ ತಂ ವದೇ।
ಅಕರೋನ್ತಂ ಭಾಸಮಾನಂ, ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯದೇವ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಯೇನ ಕರೇಯ್ಯ, ತಂ ವಾಚಾಯ ವದೇಯ್ಯ। ಯಂ ನ ಕಯಿರಾ, ನ ತಂ ವದೇಯ್ಯ, ದಾತುಕಾಮೋವ ದಮ್ಮೀತಿ ವದೇಯ್ಯ, ನ ಅದಾತುಕಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಯೋ ಹಿ “ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ ನ ದದಾತಿ, ತಂ ಅಕರೋನ್ತಂ ಕೇವಲಂ ಮುಸಾ ಭಾಸಮಾನಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ। ಅಯಂ “ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಚನಮತ್ತಮೇವ ಭಾಸತಿ, ನ ಪನ ದೇತಿ, ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ಪನ ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಚನಮತ್ತೇನೇವ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಪುರೇತರಮೇವ ಲದ್ಧಂ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ತಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಿಭಾವಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ, ಬಾಲಾ ಪನ ವಚನಮತ್ತೇನೇವ ತುಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವೀ ರಞ್ಞೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೯. “ರಾಜಪುತ್ತ ನಮೋ ತ್ಯತ್ಥು, ಸಚ್ಚೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಚಸಿ।
ಯಸ್ಸ ತೇ ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ, ಸಚ್ಚಸ್ಮಿಂ ರಮತೇ ಮನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಚ್ಚೇ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ವಚೀಸಚ್ಚೇ ಚ ಸಭಾವಧಮ್ಮೇ ಚ। **ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ**ತಿ ಯಸ್ಸ ತವ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಸಙ್ಖಾತಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋಪಿ ಮನೋ ಸಚ್ಚಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಮತಿ।

ಏವಂ ರಞ್ಞೋ ಗುಣಕಥಂ ಕಥಯಮಾನಾಯ ದೇವಿಯಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗುಣಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೦. “ಯಾ ದಲಿದ್ದೀ ದಲಿದ್ದಸ್ಸ, ಅಡ್ಢಾ ಅಡ್ಢಸ್ಸ ಕಿತ್ತಿಮ।
ಸಾ ಹಿಸ್ಸ ಪರಮಾ ಭರಿಯಾ, ಸಹಿರಞ್ಞಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಯೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಿತ್ತಿಮಾ**ತಿ ಕಿತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾ ಹಿಸ್ಸ ಪರಮಾ**ತಿ ಯಾ ದಲಿದ್ದಸ್ಸ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದಲಿದ್ದಕಾಲೇ ಸಯಮ್ಪಿ ದಲಿದ್ದೀ ಹುತ್ವಾ ತಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ। **ಅಡ್ಢಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಡ್ಢಕಾಲೇ ಅಡ್ಢಾ ಹುತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಮೇವ ಅನುವತ್ತತಿ, ಸಮಾನಸುಖದುಕ್ಖಾವ ಹೋತಿ, ಸಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಪರಮಾ ಉತ್ತಮಾ ಭರಿಯಾ ನಾಮ। **ಸಹಿರಞ್ಞಸ್ಸ** ಪನ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಠಿತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿಯೇವ, ಅನಚ್ಛರಿಯಮೇವ ಏತನ್ತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದುಕ್ಖಿತಕಾಲೇ ಅರಞ್ಞೇ ಸಮಾನದುಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ವಸಿ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮಾನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ದೇವಿಯಾ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ದೇವಿಯಾ ಗುಣಂ ಸರಿತ್ವಾ “ಪಣ್ಡಿತ, ತವ ಕಥಾಯಾಹಂ ದೇವಿಯಾ ಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರಿ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಿಸ್ಸರಿಯಮದಾಸಿ। “ತಯಾಹಂ ದೇವಿಯಾ ಗುಣಂ ಸರಾಪಿತೋ”ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸಪಿ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಭೋ ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಅಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ದೇವೀ ಅಯಂ ಉಪಾಸಿಕಾ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸುಚ್ಚಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಪುಚಿಮನ್ದವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಕುಟಿದೂಸಕವಗ್ಗೋ

[೩೨೧] ೧. ಕುಟಿದೂಸಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮನುಸ್ಸಸ್ಸೇವ ತೇ ಸೀಸನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಝಾಪಕಂ ದಹರಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ ರಾಜಗಹೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ತದಾ ಕಿರ ಥೇರೋ ರಾಜಗಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಯಂ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವೇ ದಹರಾ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇಸು ಏಕೋ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಕಾರಕೋ, ಏಕೋ ದುಬ್ಬಚೋ ಇತರೇನ ಕತಂ ಅತ್ತನಾ ಕತಸದಿಸಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ ಮುಖೋದಕಾದೀಸು ಉಪಟ್ಠಾಪಿತೇಸು ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ''ಭನ್ತೇ, ಉದಕಂ ಠಪಿತಂ, ಮುಖಂ ಧೋವಥಾ''ತಿಆದೀನಿ ವದತಿ। ತೇನ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಥೇರಸ್ಸ ಪರಿವೇಣೇ ಸಮ್ಮಟ್ಠೇ ಥೇರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನವೇಲಾಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಹರನ್ತೋ ಸಕಲಪರಿವೇಣಂ ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಮಟ್ಠಂ ವಿಯ ಕರೋತಿ। ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ ''ಅಯಂ ದುಬ್ಬಚೋ ಮಯಾ ಕತಂ ಅತ್ತನಾ ಕತಸದಿಸಂ ಕರೋತಿ, ಏತಸ್ಸ ಸಠಕಮ್ಮಂ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಭುತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೇವ ನ್ಹಾನೋದಕಂ ತಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಅಡ್ಢನಾಳಿಮತ್ತಂ ಉದಕಂ ಉದ್ಧನೇ ಠಪೇಸಿ। ಇತರೋ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾವ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಸುಮಂ ಉಟ್ಠಹನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ''ಉದಕಂ ತಾಪೇತ್ವಾ ಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಪಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ''ಭನ್ತೇ, ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕೇ ಉದಕಂ ಠಪಿತಂ, ನ್ಹಾಯಥಾ''ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ 'ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕೋಟ್ಠಕೇ ಉದಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ''ಕಹಂ ಉದಕ''ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ವೇಗೇನ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತುಚ್ಛಭಾಜನೇ ಉಳುಙ್ಕಂ ಓತಾರೇಸಿ, ಉಳುಙ್ಕೋ ತುಚ್ಛಭಾಜನಸ್ಸ ತಲೇ ಪಟಿಹತೋ ''ತತಾ''ತಿ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ''ಉಳುಙ್ಕಸದ್ದಕೋ''ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಜಾತಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಇತರೋ ಪಿಟ್ಠಿಕೋಟ್ಠಕತೋ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ''ನ್ಹಾಯಥ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ನ್ಹತ್ವಾ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಉಳುಙ್ಕಸದ್ದಕಸ್ಸ ದುಬ್ಬಚಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಸಾಯಂ ಥೇರುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಂ ಓವದಿ ''ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇನ ನಾಮ ಅತ್ತನಾ ಕತಮೇವ 'ಕತಂ ಮೇ'ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏವರೂಪಂ ಮಾ ಅಕಾಸೀ''ತಿ। ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಗಾಮಂ ನ ಪಾವಿಸಿ। ಥೇರೋ ಇತರೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಉಳುಙ್ಕಸದ್ದಕೋಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ''ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ಕಹ''ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ''ಅಫಾಸುಕೇನ ವಿಹಾರೇಯೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ''ತಿ ವತ್ವಾ ''ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ''ತಿ ವುತ್ತೇ ''ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ದೇಥಾ''ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಪುನದಿವಸೇ ಥೇರೋ ತಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ''ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಅಫಾಸುಕಂ, ಹಿಯ್ಯೋ ಕಿರತ್ಥ ವಿಹಾರೇಯೇವ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಅಸುಕದಹರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಆಹಾರಂ ಪೇಸಯಿಮ್ಹ, ಪರಿಭುತ್ತೋ ಅಯ್ಯೇನಾ''ತಿ ವುತ್ತೇ ಥೇರೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋವ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಥೇರುಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಆಗತಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ''ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಗಾಮೇ ನಾಮ ಅಸುಕಕುಲೇ 'ಥೇರಸ್ಸ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ'ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಕಿರ ತೇ ಭುತ್ತ''ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ''ವಿಞ್ಞತ್ತಿ

ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಮಾ ಪುನ ಏವರೂಪಂ ಅನಾಚಾರಂ ಚರಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಏತ್ತಕೇನ ಥೇರೇ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಹಿಯ್ಯೋಪಿ ಉದಕಮತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಹಂ ಕರಿ, ಇದಾನಿ ಪನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಗೇಹೇ ಮಯಾ ಭತ್ತಮುಟ್ಠಿ ಭುತ್ತಾತಿ ಅಸಹನ್ತೋ ಪುನ ಕಲಹಂ ಕರೋತಿ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕ"ನ್ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಥೇರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೇ ಮುಗ್ಗರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗಭಾಜನಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಸೋ ಜೀವಮಾನೋವ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಹುತ್ವಾ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಕತೋ ಅನಾಚಾರೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ।

ಅಥೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ರಾಜಗಹಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಭಾಗಟ್ಠಾನೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕುತೋ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ರಾಜಗಹಾ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕೋ ತತ್ಥ ಓವಾದದಾಯಕೋ ಆಚರಿಯೋ"ತಿ। "ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಸುಖಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರಸ್ಸ ಸುಖಂ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಪನಸ್ಸ ಓವಾದೇ ದಿನ್ನೇ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಾಯೀತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಏವರೂಪೇನ ಬಾಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚರಣತೋ ಏಕಚರಿಯಾವ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಮಾಹ –

"ಚರಞ್ಚೇ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಸೇಯ್ಯಂ ಸದಿಸಮತ್ತನೋ।
ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕಯಿರಾ, ನತ್ಥಿ ಬಾಲೇ ಸಹಾಯತಾ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೬೧)।

ಇದಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪುನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ ಸೋ ಕುಟಿದೂಸಕೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಕುಟಿದೂಸಕೋಯೇವ, ನ ಚ ಇದಾನೇವ ಓವಾದದಾಯಕಸ್ಸ ಕುಜ್ಝತಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಕುಜ್ಝಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಿಙ್ಗಿಲಸಕುಣಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಮನಾಪಂ ಅನೋವಸ್ಸಕಂ ಕುಲಾವಕಂ ಕತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಸತಿ। ಅಥೇಕೋ ಮಕ್ಕಟೋ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಅಚ್ಛಿನ್ನಧಾರೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಸೀತಪೀಳಿತೋ ದನ್ತೇ ಖಾದನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ತಥಾ ಕಿಲಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೧. "ಮನುಸ್ಸಸ್ಸೇವ ತೇ ಸೀಸಂ, ಹತ್ಥಪಾದಾ ಚ ವಾನರ।
ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಅಗಾರಂ ತೇ ನ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಕಾರಣೇನ। **ಅಗಾರ**ನ್ತಿ ತವ ನಿವಾಸಗೇಹಂ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ನತ್ಥೀತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ವಾನರೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೨. "ಮನುಸ್ಸಸ್ಸೇವ ಮೇ ಸೀಸಂ, ಹತ್ಥಪಾದಾ ಚ ಸಿಙ್ಗಿಲ।
ಯಾಹು ಸೇಟ್ಠಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಸಾ ಮೇ ಪಞ್ಞಾ ನ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿಙ್ಗಿಲಾ**ತಿ ತಂ ಸಕುಣಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ಯಾಹು ಸೇಟ್ಠಾ ಮನುಸ್ಸೇಸೂ**ತಿ ಯಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸೇಟ್ಠಾತಿ ಕಥೇನ್ತಿ, ಸಾ ಮಮ ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ। ಸೀಸಹತ್ಥಪಾದಕಾಯಬಲಾನಿ ಹಿ ಲೋಕೇ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾವ ಸೇಟ್ಠಾ, ಸಾ ಮಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೇ ಅಗಾರಂ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇತರಂ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

೮೩. “ಅನವಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸ ದುಬ್ಭಿನೋ।
ನಿಚ್ಚಂ ಅದ್ಧುವಸೀಲಸ್ಸ, ಸುಖಭಾವೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೮೪. “ಸೋ ಕರಸ್ಸು ಆನುಭಾವಂ, ವೀತಿವತ್ತಸ್ಸು ಸೀಲಿಯಂ।
ಸೀತವಾತಪರಿತ್ತಾಣಂ, ಕರಸ್ಸು ಕುಟವಂ ಕಪೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನವಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ದುಬ್ಭಿನೋ**ತಿ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಸ್ಸ। **ಅದ್ಧುವಸೀಲಸ್ಸಾ**ತಿ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸೀಲರಕ್ಖಕಸ್ಸ। **ಸೋ ಕರಸ್ಸು ಆನುಭಾವ**ನ್ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ ಸಮ್ಮ ಮಕ್ಕಟ ಪಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ಆನುಭಾವಂ ಬಲಂ ಉಪಾಯಂ ಕರೋಹಿ। **ವೀತಿವತ್ತಸ್ಸು ಸೀಲಿಯ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ದುಸ್ಸೀಲಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಸೀಲಿಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ। **ಕುಟವಂ ಕಪೀ**ತಿ ಸೀತವಾತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾಣಸಮತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಕುಟವಂ ಕುಲಾವಕಂ ಏಕಂ ವಸನಾಗಾರಕಂ ಕರೋಹೀತಿ।

ಮಕ್ಕಟೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಅಯಂ ತಾವ ಅತ್ತನೋ ಅನೋವಸ್ಸಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಭಾವೇನ ಮಂ ಪರಿಭಾಸತಿ, ನ ನಿಸೀದಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕುಲಾವಕೇ”ತಿ। ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಪಕ್ಖನ್ದಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತೋ। ಮಕ್ಕಟೋ ಕುಲಾವಕಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಮಕ್ಕಟೋ ಕುಟಿಝಾಪಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಿಙ್ಗಿಲಸಕುಣೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಕುಟಿದೂಸಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೨೨] ೨. ದುದ್ದುಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದುದ್ದುಭಾಯತಿ ಭದ್ದನ್ತೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಕಿರ ಜೇತವನಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಾತಪಂ ತಪೇನ್ತಿ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಮಿಚ್ಛಾತಪಂ ಚರನ್ತಿ। ಅಥ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ವತಸಮಾದಾನೇ ಸಾರೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ವತಸಮಾದಾನೇ ಸಾರೋ ವಾ ವಿಸೇಸೋ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ತಞ್ಹಿ ನಿಘಂಸಿಯಮಾನಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿಯಮಾನಂ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಮಗ್ಗಸದಿಸಂ ಸಸಕಸ್ಸ ದುದ್ದುಭಸದಿಸಂ ಹೋತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ದುದ್ದುಭಸದಿಸಭಾವಮಸ್ಸ ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಕಥೇಥ ನೋ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೀಹಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ಪಟಿವಸತಿ। ತದಾ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಸಮುದ್ದಸಮೀಪೇ ಬೇಲುವಮಿಸ್ಸಕತಾಲವನಂ ಹೋತಿ। ತತ್ರೇಕೋ ಸಸಕೋ ಬೇಲುವರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಏಕಸ್ಸ ತಾಲಗಚ್ಛಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವಸತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಗೋಚರಂ ಆದಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಾಲಪಣ್ಣಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ನಿಪನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಸಚೇ ಅಯಂ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟೇಯ್ಯ, ಕಹಂ ನು ಖೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕಂ ಬೇಲುವಪಕ್ಕಂ ತಾಲಪಣ್ಣಸ್ಸ ಉಪರಿ ಪತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ದೇನ “ಅದ್ಧಾ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ಅನೋಲೋಕೇನ್ತೋವ ಪಲಾಯಿ। ತಂ ಮರಣಭಯಭೀತಂ ವೇಗೇನ ಪಲಾಯನ್ತಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಸಕೋ ದಿಸ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ “ಕಿಂ ಭೋ, ಅತಿವಿಯ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಸೀ”ತಿ। “ಮಾ ಪುಚ್ಛಿ, ಭೋ”ತಿ। ಸೋ “ಕಿಂ ಭೋ, ಕಿಂ ಭೋ”ತಿ ಪಚ್ಛತೋ ಧಾವತೇವ। ಇತರೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅನೋಲೋಕೇನ್ತೋವ “ಏತ್ಥ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋಪಿ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಪಲಾಯಿ। ಏವಂ ತಮಞ್ಞೋ ಅದ್ದಸ, ತಮಞ್ಞೋತಿ ಏವಂ ಸಸಕಸಹಸ್ಸಂ ಏಕತೋ

ಹುತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ತೇ ಏಕೋಪಿ ಮಿಗೋ ದಿಸ್ವಾ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಏಕೋ ಸೂಕರೋ, ಏಕೋ ಗೋಕಣ್ಣೋ, ಏಕೋ ಮಹಿಂಸೋ, ಏಕೋ ಗವಯೋ, ಏಕೋ ಖಗ್ಗೋ, ಏಕೋ ಬ್ಯಗ್ಘೋ, ಏಕೋ ಸೀಹೋ, ಏಕೋ ಹತ್ಥೀ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಮೇತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಲಾಯಿ। ಏವಂ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಯೋಜನಮತ್ತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಬಲಂ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಬಲಂ ಪಲಾಯನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಮೇತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಪಥವೀಸಂವಟ್ಟನಂ ನಾಮ ನ ಕದಾಚಿ ಅತ್ಥಿ, ಅದ್ಧಾ ಏತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಸ್ಸುತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಿ ಖೋ ಪನ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಅನಾಪಜ್ಜನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಜೀವಿತಂ ನೇಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸೀಹವೇಗೇನ ಪುರತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ। ತೇ ಸೀಹಭಯತಜ್ಜಿತಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಿತಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸೀಹೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಕಿಮತ್ಥಂ ಪಲಾಯಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ಕೇನ ಸಂವಟ್ಟಮಾನಾ ದಿಟ್ಠಾ"ತಿ? "ಹತ್ಥೀ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ। ಹತ್ಥೀ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ "ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಸೀಹಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ ವದಿಂಸು, ಸೀಹಾಪಿ "ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಬ್ಯಗ್ಘಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಾಪಿ "ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಖಗ್ಗಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಖಗ್ಗಾಪಿ "ಗವಯಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಗವಯಾಪಿ "ಮಹಿಂಸಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಮಹಿಂಸಾಪಿ "ಗೋಕಣ್ಣಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಗೋಕಣ್ಣಾಪಿ "ಸೂಕರಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಸೂಕರಾಪಿ "ಮಿಗಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಮಿಗಾಪಿ "ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಸಸಕಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ, ಸಸಕೇಸು ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೇಸು "ಅಯಂ ಕಥೇತೀ"ತಿ ತಂ ಸಸಕಂ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಅಥ ನಂ "ಏವಂ ಕಿರ, ಸಮ್ಮ, ಪಸ್ಸಸಿ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಆಮ, ಸಾಮಿ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಾ"ತಿ। "ಕತ್ಥ ವಸನ್ತೋ ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಪಚ್ಛಿಮಸಮುದ್ದಸಮೀಪೇ ಬೇಲುವಮಿಸ್ಸಕತಾಲವನೇ ವಸಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಬೇಲುವರುಕ್ಖಮೂಲೇ ತಾಲಗಚ್ಛೇ ತಾಲಪಣ್ಣಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ನಿಪನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ "ಸಚೇ ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ಕಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ಅಥ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಪಥವಿಯಾ ಸಂವಟ್ಟನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪಲಾತೋಮ್ಹೀ"ತಿ।

ಸೀಹೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅದ್ಧಾ ತಸ್ಸ ತಾಲಪಣ್ಣಸ್ಸ ಉಪರಿ ಬೇಲುವಪಕ್ಕಂ ಪತಿತ್ವಾ ದುದ್ದುಭಾಯನಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಸ್ವಾಯಂ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ 'ಪಥವೀ ಸಂವಟ್ಟತೀ'ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ, ತಥತೋ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ಸಸಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಪಥವಿಯಾ ಸಂವಟ್ಟನಭಾವಂ ವಾ ಅಸಂವಟ್ಟನಭಾವಂ ವಾ ತಥತೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮಮಾಗಮನಾ ತುಮ್ಹೇ ಏತ್ಥೇವ ಹೋಥಾ"ತಿ ಸಸಕಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸೀಹವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ತಾಲವನೇ ಸಸಕಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ "ಏಹಿ ತಯಾ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ನ ವಿಸಹಾಮಿ ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏಹಿ ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ। ಸೋ ಬೇಲುವರುಕ್ಖಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠತ್ವಾ "ಇದಂ ಸಾಮಿ ದುದ್ದುಭಾಯನಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೫. "ದುದ್ದುಭಾಯತಿ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ವಸಾಮಹಂ।
ಅಹಮ್ಪೇತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಕಿಮೇತಂ ದುದ್ದುಭಾಯತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುದ್ದುಭಾಯತೀ**ತಿ ದುದ್ದುಭಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ। **ಭದ್ದನ್ತೇ**ತಿ ಭದ್ದಂ ತವ ಅತ್ಥು। **ಕಿಮೇತ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅಹಂ ವಸಾಮಿ, ತತ್ಥ ದುದ್ದುಭಾಯತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಮಿ "ಕಿಂ ವಾ ಏತಂ ದುದ್ದುಭಾಯತಿ, ಕೇನ ವಾ ಕಾರಣೇನ ದುದ್ದುಭಾಯತಿ, ಕೇವಲಂ ದುದ್ದುಭಾಯನಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೀಹೋ ಬೇಲುವರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಲಪಣ್ಣಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಸಕೇನ ನಿಪನ್ನಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ತಾಲಪಣ್ಣಮತ್ಥಕೇ ಪತಿತಂ ಬೇಲುವಪಕ್ಕಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಪಥವಿಯಾ ಅಸಂವಟ್ಟನಭಾವಂ ತಥತೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಸಕಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸೀಹವೇಗೇನ ಖಿಪ್ಪಂ ಮಿಗಸಙ್ಘಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಭಾಯಥಾ"ತಿ ಮಿಗಗಣಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸಚೇ ಹಿ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬೇ ಸಮುದ್ದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪನ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿಂಸೂತಿ।

೮೯. “ಬೇಲುವಂ ಪತಿತಂ ಸುತ್ವಾ, ದುದ್ದುಭನ್ತಿ ಸಸೋ ಜವಿ।
ಸಸಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಸನ್ತತ್ತಾ ಮಿಗವಾಹಿನೀ॥

೮೭. “ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಪದವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಪರಘೋಸಾನುಸಾರಿನೋ।
ಪನಾದಪರಮಾ ಬಾಲಾ, ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಪರಪತ್ತಿಯಾ॥

೮೮. “ಯೇ ಚ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಪಞ್ಞಾಯೂಪಸಮೇ ರತಾ।
ಆರಕಾ ವಿರತಾ ಧೀರಾ, ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಪತ್ತಿಯಾ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಬೇಲುವನ್ತಿ** ಬೇಲುವಪಕ್ಕಂ। **ದುದ್ದುಭನ್ತೀತಿ** ಏವಂ ಸದ್ದಂ ಕುರುಮಾನಂ। **ಸನ್ತತ್ತಾತಿ** ಉತ್ರಸ್ತಾ। **ಮಿಗವಾಹಿನೀತಿ** ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖಾ ಮಿಗಸೇನಾ। **ಪದವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ** ವಿಞ್ಞಾಣಪದಂ , ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಪರಪತ್ತಿಯಾತಿ** ತೇ ಪರಘೋಸಾನುಸಾರಿನೋ ತಮೇವ ಪರಘೋಸಸಙ್ಖಾತಂ ಪನಾದಂ “ಪರಮ”ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಬಾಲಾ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾ ವಿಞ್ಞಾಣಪದಸ್ಸ ಅಪ್ಪತ್ತತಾಯ ಪರಪತ್ತಿಯಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಪರೇಸಂ ವಚನಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ।

ಸೀಲೇನಾತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಆಗತಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಪಞ್ಞಾಯೂಪಸಮೇ ರತಾತಿ** ಮಗ್ಗೇನೇವ ಆಗತಪಞ್ಞಾಯ ಕಿಲೇಸೂಪಸಮೇ ರತಾ, ಯಥಾ ವಾ ಸೀಲೇನ, ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಕಿಲೇಸೂಪಸಮೇ ರತಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆರಕಾ ವಿರತಾ ಧೀರಾತಿ** ಪಾಪಕಿರಿಯತೋ ಆರಕಾ ವಿರತಾ ಪಣ್ಡಿತಾ। ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ತೇ ಏವರೂಪಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಪಾಪತೋ ಓರತಭಾವೇನ ಕಿಲೇಸೂಪಸಮೇ ಅಭಿರತಭಾವೇನ ಚ ಏಕವಾರಂ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಥೇನ್ತಾನಮ್ಪಿ ನ ಸದ್ದಹನ್ತಿ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖತ್ತಾತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಕತಞ್ಞೂ ಚ, ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದೋ ಚ ಯೋ ನರೋ।
ಹತಾವಕಾಸೋ ವನ್ತಾಸೋ, ಸ ವೇ ಉತ್ತಮಪೋರಿಸೋ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೯೭)।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸೀಹೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ದುದ್ದುಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೨೩] ೩. ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದ್ವಯಂ ಯಾಚನಕೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಆಳವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಗ್ಗಾಳವೇ ಚೇತಿಯೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ **ಮಣಿಕಣ್ಠಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೩.೭ ಆದಯೋ) ಆಗತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಚನಬಹುಲಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲಾ ವಿಹರಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗರಹಿತ್ವಾ “ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪಥವಿಸ್ಸರೇನ ರಞ್ಞಾ ಪವಾರಿತಾಪಿ ಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತಞ್ಚ ಏಕಪಟಲಿಕಂ ಉಪಾಹನಯುಗಞ್ಚ ಯಾಚಿತುಕಾಮಾ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಭೇದನಭಯೇನ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಅಕಥೇತ್ವಾ ರಹೋ ಕಥಯಿಂಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಕಪಿಲರಟ್ಠೇ ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲನಗರೇ ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲರಾಜೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ

ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ವಿಚರನ್ತೋ ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲನಗರಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾಚಾರೇ ಚ ವಿಹಾರೇ ಚ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾರಹಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇಯೇವ ವಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ನಿಬದ್ಧಂ ರಾಜಘರೇಯೇವ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಏಕಪಟಲಿಕಾ ಉಪಾಹನಾ ಚೇವ ಪಣ್ಣಛತ್ತಞ್ಚ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ರಾಜಾನಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಾನಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಉಪಾಹನಞ್ಚ ಛತ್ತಞ್ಚ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಪರಂ 'ಇಮಂ ನಾಮ ದೇಹೀ'ತಿ ಯಾಚನ್ತೋ ರೋದತಿ ನಾಮ, ಪರೋಪಿ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದನ್ತೋ ಪಟಿರೋದತಿ ನಾಮ, 'ಮಾ ಖೋ ಪನ ಮಂ ರೋದನ್ತಂ ಮಹಾಜನೋ ಅದ್ದಸ, ಮಾ ರಾಜಾನ"ನ್ತಿ ರಹೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಉಭೋಪಿ ರೋದಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ನಂ "ಮಹಾರಾಜ, ರಹೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸೇ ಅಪಸಕ್ಕಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಸಚೇ ಮಯಿ ಯಾಚನ್ತೇ ರಾಜಾ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಮೇತ್ತಿ ನೋ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ದಿವಸಂ ನಾಮಂ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಗಚ್ಛ, ತಾವ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುನೇಕದಿವಸಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ।

ಪುನೇಕದಿವಸಂ ರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಆಗತಕಾಲೇ ತಥೇವ ಪುನ ತಥೇವಾತಿ ಏವಂ ಯಾಚಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸೇವ ದ್ವಾದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ। ತತೋ ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯೋ 'ಮಹಾರಾಜ, ರಹೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿಸಾಯ ಅಪಗತಾಯ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಿಸಹತಿ, ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸೇವಸ್ಸ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ, ಚಿರಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ರಜ್ಜಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ ಮಞ್ಞೇ, ರಜ್ಜಸ್ಸ ಪನ ನಾಮಂ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ, ಅಜ್ಜ ದಾನಿಸ್ಸಾಹಂ ರಜ್ಜಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ "ರಹೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪರಿಸಾಯ ಅಪಗತಾಯ ತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ಆಹ "ತುಮ್ಹೇ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ 'ರಹೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ರಹೋ ಲದ್ಧಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಥ, ಅಹಂ ವೋ ರಜ್ಜಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವಾರೇಮಿ, ನಿಬ್ಭಯಾ ಹುತ್ವಾ ಯಂ ವೋ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಯಾಚಥಾ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಯಮಹಂ ಯಾಚಾಮಿ, ತಂ ದಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ದಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಏಕಪಟಲಿಕಾ ಉಪಾಹನಾ ಚ ಪಣ್ಣಛತ್ತಞ್ಚ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ಏತ್ತಕಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ದ್ವಾದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಯಾಚಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಥಾ"ತಿ। "ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಿಂಕಾರಣಾ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಕತ್ಥಾ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, 'ಇಮಂ ನಾಮ ಮೇ ದೇಹೀ'ತಿ ಯಾಚನ್ತೋ ರೋದತಿ ನಾಮ, 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದನ್ತೋ ಪಟಿರೋದತಿ ನಾಮ। 'ಸಚೇ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಯಾಚಿತೋ ನ ದದೇಯ್ಯಾಸಿ, ತಂ ನೋ ರೋದಿತಪಟಿರೋದಿತಂ ನಾಮ ಮಹಾಜನೋ ಮಾ ಪಸ್ಸತೂ'ತಿ ಏತದತ್ಥಂ ರಹೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆದಿತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೮೯. "ದ್ವಯಂ ಯಾಚನಕೋ ರಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ನಿಗಚ್ಛತಿ।
ಅಲಾಭಂ ಧನಲಾಭಂ ವಾ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಹಿ ಯಾಚನಾ॥

೯೦. "ಯಾಚನಂ ರೋದನಂ ಆಹು, ಪಞ್ಚಾಲಾನಂ ರಥೇಸಭ।
ಯೋ ಯಾಚನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ತಮಾಹು ಪಟಿರೋದನಂ॥

೯೧. "ಮಾ ಮದ್ದಸಂಸು ರೋದನ್ತಂ, ಪಞ್ಚಾಲಾ ಸುಸಮಾಗತಾ।
ತುವಂ ವಾ ಪಟಿರೋದನ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ರಹೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ನಿಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಲಭತಿ ವಿನ್ದತಿ। **ಏವಂಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಏವಂಸಭಾವಾ। **ಆಹೂ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಕಥೇನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಾಲಾನಂ ರಥೇಸಭಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಾಲರಟ್ಠಸ್ಸ ಇಸ್ಸರ ರಥಪವರ। **ಯೋ ಯಾಚನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತೀ**ತಿ ಯೋ ಪನ ಯಂ ಯಾಚನಕಂ "ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। **ತಮಾಹೂ**ತಿ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನಂ "ಪಟಿರೋದನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಮಾ ಮದ್ದಸಂಸೂ**ತಿ ತವ ರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಪಞ್ಚಾಲಾ ಸುಸಮಾಗತಾ ಮಂ ರೋದನ್ತಂ ಮಾ ಅದ್ದಸಂಸೂತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗಾರವಲಕ್ಖಣೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ವರಂ ದದಮಾನೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೧. "ದದಾಮಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೋಹಿಣೀನಂ, ಗವಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಸಹ ಪುಙ್ಗವೇನ।
ಅರಿಯೋ ಹಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ಕಥಂ ನ ದಜ್ಜಾ, ಸುತ್ವಾನ ಗಾಥಾ ತವ ಧಮ್ಮಯುತ್ತಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರೋಹಿಣೀನ**ನ್ತಿ ರತ್ತವಣ್ಣಾನಂ। **ಅರಿಯೋ**ತಿ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಅರಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ। **ಕಥಂ ನ ದಜ್ಜಾ**ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ನ ದದೇಯ್ಯ। **ಧಮ್ಮಯುತ್ತಾ**ತಿ ಕಾರಣಯುತ್ತಾ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ "ನಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿ ಅತ್ಥಿಕೋ, ಯಂ ಅಹಂ ಯಾಚಾಮಿ, ತದೇವ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಏಕಪಟಲಿಕಾ ಉಪಾಹನಾ ಚ ಪಣ್ಣಛತ್ತಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ದಾನಂ ದೇಹಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಹಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸೇವ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತೋ। ತತ್ಥ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೨೪] ೪. ಚಮ್ಮಸಾಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಲ್ಯಾಣರೂಪೋ ವತಯನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಚಮ್ಮಸಾಟಕಂ ನಾಮ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಚಮ್ಮಮೇವ ನಿವಾಸನಞ್ಚ ಪಾರುಪನಞ್ಚ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ಏಳಕಾನಂ ಯುಜ್ಝನಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಏಳಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಹರಿತುಕಾಮೋ ಓಸಕ್ಕಿ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ "ಏಸ ಮಯ್ಹಂ ಅಪಚಿತಿಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ ನ ಪಟಿಕ್ಕಮಿ। ಏಳಕೋ ವೇಗೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಊರುಮ್ಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಸನ್ತಪಗ್ಗಹಣಕಾರಣಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಾಕಟಂ ಅಹೋಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಚಮ್ಮಸಾಟಕಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಸನ್ತಪಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಅಸನ್ತಪಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ತೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಾಣಿಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ವಣಿಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಚಮ್ಮಸಾಟಕಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ಏಳಕಾನಂ ಯುಜ್ಝನಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಏಳಕಂ ಓಸಕ್ಕನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಪಚಿತಿಂ ಮೇ ಕರೋತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇಮೇಸಂ ಏತ್ತಕಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅಯಂ ಏಕೋ ಏಳಕೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೋವ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೨. "ಕಲ್ಯಾಣರೂಪೋ ವತಯಂ ಚತುಪ್ಪದೋ, ಸುಭದ್ದಕೋ ಚೇವ ಸುಪೇಸಲೋ ಚ।

ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಜಾತಿಮನ್ತೂಪಪನ್ನಂ, ಅಪಚಾಯತಿ ಮೇಣ್ಡವರೋ ಯಸಸ್ಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಲ್ಯಾಣರೂಪೋ**ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಜಾತಿಕೋ। **ಸುಪೇಸಲೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪಿಯಸೀಲೋ। **ಜಾತಿಮನ್ತೂಪಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಚ ಮನ್ತೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಯಸಸ್ಸೀ**ತಿ ವಣ್ಣಭಣನಮೇತಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಆಪಣೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಣ್ಡಿತವಾಣಿಜೋ ತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ನಿಸೇಧೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೪. "ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತ್ತರದಸ್ಸನೇನ, ವಿಸ್ಸಾಸಮಾಪಜ್ಜಿ ಚತುಪ್ಪದಸ್ಸ।
ದಳ್ಹಪ್ಪಹಾರಂ ಅಭಿಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಅವಸಕ್ಕತೀ ದಸ್ಸತಿ ಸುಪ್ಪಹಾರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇತ್ತರದಸ್ಸನೇನಾ**ತಿ ಖಣಿಕದಸ್ಸನೇನ।

ತಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತವಾಣಿಜಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸೋ ಮೇಣ್ಡಕೋ ವೇಗೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಊರುಮ್ಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಂ ತತ್ಥೇವ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೫. "ಊರುಟ್ಠಿ ಭಗ್ಗಂ ವಟ್ಟಿತೋ ಖಾರಿಭಾರೋ, ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಭಣ್ಡಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಭಿನ್ನಂ।
ಉಭೋಪಿ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದತಿ, ಅತಿಧಾವಥ ಹಞ್ಞತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ ಭಗ್ಗಂ, ಖಾರಿಭಾರೋ ವಟ್ಟಿತೋ ಪವಟ್ಟಿತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಪವಟ್ಟಮಾನೇ ಯಂ ತತ್ಥ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಉಪಕರಣಭಣ್ಡಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಭಿನ್ನಂ, ಸೋಪಿ ಉಭೋ ಬಾಹಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಪರಿಸಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಭಿಧಾವಥ, ಹಞ್ಞತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಕನ್ದತಿ ರೋದತಿ ಪರಿದೇವತೀತಿ।

ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಂ ಆಹ -

೯೬. "ಏವಂ ಸೋ ನಿಹತೋ ಸೇತಿ, ಯೋ ಅಪೂಜಂ ಪಸಂಸತಿ।
ಯಥಾಹಮಜ್ಜ ಪಹತೋ, ಹತೋ ಮೇಣ್ಡೇನ ದುಮ್ಮತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಪೂಜ**ನ್ತಿ ಅಪೂಜನೀಯಂ। **ಯಥಾಹಮಜ್ಜಾ**ತಿ ಯಥಾ ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ಅಸನ್ತಪಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತೋ ಮೇಣ್ಡೇನ ದಳ್ಹಪ್ಪಹಾರೇನ ಪಹತೋ ಏತ್ಥೇವ ಮಾರಿತೋ । **ದುಮ್ಮತೀ**ತಿ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ। ಏವಂ ಯೋ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಸನ್ತಪಗ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಸೋಪಿ ಅಹಂ ವಿಯ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಸೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಚಮ್ಮಸಾಟಕೋ ಏತರಹಿ ಚಮ್ಮಸಾಟಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತವಾಣಿಜೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಚಮ್ಮಸಾಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೨೫] ೫. ಗೋಧರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಮಣಂ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕುಹಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಇಧಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನೇತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕುಹಕೋ"ತಿ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಕುಹಕೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗೋಧಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಯಬಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಸತಿ । ಏಕೋ ದುಸೀಲತಾಪಸೋಪಿ ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗೋಚರಾಯ ಚರನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸೀಲವನ್ತತಾಪಸಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸೋ ಕೂಟತಾಪಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇ ಸಮ್ಪಾದಿತಂ ಮಧುರಮಂಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಮಂಸಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಗೋಧಮಂಸ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಅಭಿಭೂತೋ "ಮಯ್ಹಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಆಗಚ್ಛಮಾನಂ ಗೋಧಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಪ್ಪಿದಧಿಕಟುಕಭಣ್ಡಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಮುಗ್ಗರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಸಾವೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಉಪಸನ್ತೂಪಸನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಸೀದಿ।

ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪದುಟ್ಠಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಜಾತಿಕಮಂಸಂ ಖಾದಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಅಧೋವಾತೇ ಠತ್ವಾ ಸರೀರಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಸಜಾತಿಮಂಸಸ್ಸ ಖಾದಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚರಿ। ತಾಪಸೋಪಿ ತಸ್ಸ ಅನಾಗಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಮುಗ್ಗರಂ ಖಿಪಿ, ಮುಗ್ಗರೋ ಸರೀರೇ ಅಪತಿತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠಕೋಟಿಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಾಪಸೋ "ಗಚ್ಛ ವಿರದ್ಧೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಂ ತಾವ ವಿರದ್ಧೋಸಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಪನ ಅಪಾಯೇ ನ ವಿರದ್ಧೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಠಿತಂ ವಮ್ಮಿಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಛಿದ್ದೇನ ಸೀಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೭. "ಸಮಣಂ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಉಪಗಚ್ಛಿಮಸಞ್ಞತಂ।
ಸೋ ಮಂ ದಣ್ಡೇನ ಪಾಹಾಸಿ, ಯಥಾ ಅಸ್ಸಮಣೋ ತಥಾ॥

೯೮. "ಕಿಂ ತೇ ಜಟಾಹಿ ದುಮ್ಮೇಧ, ಕಿಂ ತೇ ಅಜಿನಸಾಟಿಯಾ।
ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ತೇ ಗಹನಂ, ಬಾಹಿರಂ ಪರಿಮಜ್ಜಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸಞ್ಞತ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಕಾಯಾದೀಹಿ ಅಸಞ್ಞತಂ ಅಸ್ಸಮಣಮೇವ ಸಮಾನಂ ತಂ "ಸಮಣೋ ಏಸೋ"ತಿ ಸಮಿತಪಾಪತಾಯ ಸಮಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಉಪಗಚ್ಛಿಂ। **ಪಾಹಾಸೀ**ತಿ ಪಹರಿ। **ಅಜಿನಸಾಟಿಯಾ**ತಿ ಏಕಂಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಾರುತೇನ ಅಜಿನಚಮ್ಮೇನ ತುಯ್ಹಂ ಕೋ ಅತ್ಥೋ। **ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ತೇ ಗಹನ**ನ್ತಿ ತವ ಸರೀರಬ್ಭನ್ತರಂ ವಿಸಪೂರಾ ವಿಯ ಅಲಾಬು, ಗೂಥಪೂರೋ ವಿಯ ಆವಾಟೋ, ಆಸೀವಿಸಪೂರೋ ವಿಯ ವಮ್ಮಿಕೋ ಕಿಲೇಸಗಹನಂ। **ಬಾಹಿರ**ನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಬಹಿಸರೀರಂ **ಪರಿಮಜ್ಜಸಿ** , ತಂ ಅನ್ತೋಫರುಸತಾಯ ಬಹಿಮಟ್ಠತಾಯ ಹತ್ಥಿಲಣ್ಡಂ ವಿಯ ಅಸ್ಸಲಣ್ಡಂ ವಿಯ ಚ ಹೋತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೯. "ಏಹಿ ಗೋಧ ನಿವತ್ತಸ್ಸು, ಭುಞ್ಜ ಸಾಲೀನಮೋದನಂ।
ತೇಲಂ ಲೋಣಞ್ಚ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಪಹೂತಂ ಮಯ್ಹ ಪಿಪ್ಫಲೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಹೂತಂ ಮಯ್ಹ ಪಿಪ್ಫಲೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಸಾಲೀನಮೋದನಂ ತೇಲಲೋಣಮೇವ, ಹಿಙ್ಗುಜೀರಕಸಿಙ್ಗಿವೇರಲಸುಣಮರಿಚಪಿಪ್ಫಲಿಪ್ಪಭೇದಂ ಕಟುಕಭಣ್ಡಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಬಹು ಅತ್ಥಿ, ತೇನಾಭಿಸಙ್ಖತಂ ಸಾಲೀನಮೋದನಂ ಭುಞ್ಜಾಹೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೦"ಏಸ ಭಿಯ್ಯೋ ಪವೇಕ್ಖಾಮಿ, ವಮ್ಮಿಕಂ ಸತಪೋರಿಸಂ।
ತೇಲಂ ಲೋಣಞ್ಚ ಕಿತ್ತೇಸಿ, ಅಹಿತಂ ಮಯ್ಹ ಪಿಪ್ಫಲೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪವೇಕ್ಖಾಮೀತಿ** ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಅಹಿತನ್ತಿ** ಯಂ ಏತಂ ತವ ಕಟುಕಭಣ್ಡಸಙ್ಖಾತಂ ಪಿಪ್ಫಲಿ, ಏತಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಹಿತಂ ಅಸಪ್ಪಾಯನ್ತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ "ಅರೇ, ಕೂಟಜಟಿಲ, ಸಚೇ ಇಧ ವಸಿಸ್ಸಸಿ, ಗೋಚರಗಾಮೇ ಮನುಸ್ಸೇಹೇವ ತಂ 'ಅಯಂ ಚೋರೋ'ತಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸೀಘಂ ಪಲಾಯಸ್ಸೂ"ತಿ ಸನ್ತಜ್ಜೇಸಿ। ಕೂಟಜಟಿಲೋ ತತೋ ಪಲಾಯಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಅಯಂ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಗೋಧರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಗೋಧರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೨೬] ೬. ಕಕ್ಕಾರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಾಯೇನ ಯೋ ನಾವಹರೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತಾಯ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಗಿಲಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮುಸಾವಾದೀಯೇವ, ನ ಚೇಸ ಇದಾನೇವ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋತಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅನುಭೋಸಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಅಞ್ಞತರೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಮಹಾಉಸ್ಸವೋ ಅಹೋಸಿ। ಬಹೂ ನಾಗಾ ಚ ಸುಪಣ್ಣಾ ಚ ಭೂಮಟ್ಠಕಾ ಚ ದೇವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಸ್ಸವಂ ಓಲೋಕಯಿಂಸು। ತಾವತಿಂಸಭವನತೋಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ ಕಕ್ಕಾರೂನಿ ನಾಮ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಾನಿ ತೇಹಿ ಕತಚುಮ್ಬಟಕಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಸ್ಸವದಸ್ಸನಂ ಆಗಮಿಂಸು। ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಂ ತೇಸಂ ಪುಪ್ಫಾನಂ ಗನ್ಧೇನ ಏಕಗನ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಕೇನ ಪಿಳನ್ಧಿತಾನೀ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ತೇ ದೇವಪುತ್ತಾ "ಅಮ್ಹೇ ಏತೇ ಉಪಧಾರೇನ್ತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ದೇವಾನುಭಾವೇನ ಆಕಾಸೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಮಹಾಜನೋ ಸನ್ನಿಪತಿ, ರಾಜಾಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪರಾಜಾದೀಹಿ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ನೇ "ಕತರದೇವಲೋಕತೋ, ಸಾಮಿ, ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। "ತಾವತಿಂಸದೇವಲೋಕತೋ ಆಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ। "ಉಸ್ಸವದಸ್ಸನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ। "ಕಿಂಪುಪ್ಫಾನಿ ನಾಮೇತಾನೀ"ತಿ? "ದಿಬ್ಬಕಕ್ಕಾರುಪುಪ್ಫಾನಿ ನಾಮಾ"ತಿ। "ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ದೇವಲೋಕೇ ಅಞ್ಞಾನಿ ಪಿಳನ್ಧೇಯ್ಯಾಥ, ಇಮಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ದೇವಪುತ್ತಾ "ದಿಬ್ಬಕಕ್ಕಾರುಪುಪ್ಫಾನಿ ಮಹಾನುಭಾವಾನಿ ದೇವಾನಞ್ಞೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಲಾಮಕಾನಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾನಂ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ನಾನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ। ಯೇ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಮೇಹಿ ಚ ಇಮೇಹಿ ಚ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ತೇಸಂ ಏತಾನಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನೀ"ತಿ ಆಹಂಸು।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ತೇಸು ಜೇಟ್ಠಕದೇವಪುತ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೧"ಕಾಯೇನ ಯೋ ನಾವಹರೇ, ವಾಚಾಯ ನ ಮುಸಾ ಭಣೇ।
ಯಸೋ ಲದ್ಧಾ ನ ಮಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸ ವೇ ಕಕ್ಕಾರುಮರಹತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಕಾಯೇನ ಪರಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ತಿಣಸಲಾಕಮ್ಪಿ ನಾವಹರತಿ, ವಾಚಾಯ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಮಾನೋಪಿ ಮುಸಾವಾದಂ ನ ಭಣತಿ। ದೇಸನಾಸೀಸಮೇವೇತಂ , ಕಾಯದ್ವಾರವಚೀದ್ವಾರಮನೋದ್ವಾರೇಹಿ ಪನ ಯೋ ದಸಪಿ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇ ನ ಕರೋತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಸೋ ಲದ್ಧಾ**ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಯೋ ಇಸ್ಸರಿಯಮದಮತ್ತೋ ಸತಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಸ ವೇ ಏವರೂಪೋ ಇಮೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಯುತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಮಂ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫಂ ಅರಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಇಮೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಯಾಚಿತುಂ ಅರಹತಿ, ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಇಮೇಸು ಗುಣೇಸು ಏಕೋಪಿ ನತ್ಥಿ, ಮುಸಾವಾದಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಏತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಮಂ ಮಹಾಜನೋ 'ಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಯ'ನ್ತಿ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ "ಅಹಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಯಾಚಿ। ಸೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೨."ಧಮ್ಮೇನ ವಿತ್ತಮೇಸೇಯ್ಯ, ನ ನಿಕತ್ಯಾ ಧನಂ ಹರೇ।
ಭೋಗೇ ಲದ್ಧಾ ನ ಮಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸ ವೇ ಕಕ್ಕಾರುಮರಹತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಧಮ್ಮೇನ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೇನ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿವಿತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯ। **ನ ನಿಕತ್ಯಾ**ತಿ ನ ವಞ್ಚನಾಯ ಧನಂ ಹರೇಯ್ಯ, ವತ್ಥಾಭರಣಾದಿಕೇ ಭೋಗೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಮಾದಂ ನಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವರೂಪೋ ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅರಹತೀತಿ।

ಪುರೋಹಿತೋ "ಅಹಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಯಾಚಿ। ಸೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೩."ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಹಾಲಿದ್ದಂ, ಸದ್ಧಾ ಚ ಅವಿರಾಗಿನೀ।
ಏಕೋ ಸಾದುಂ ನ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಸ ವೇ ಕಕ್ಕಾರುಮರಹತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಹಾಲಿದ್ದಂ ಹಲಿದ್ದಿರಾಗೋ ವಿಯ ಖಿಪ್ಪಂ ನ ವಿರಜ್ಜತಿ, ಥಿರಮೇವ ಹೋತಿ। **ಸದ್ಧಾ ಚ ಅವಿರಾಗಿನೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ವಿಪಾಕಂ ವಾ ಓಕಪ್ಪನೀಯಸ್ಸ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಚನಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನೇವ ನ ವಿರಜ್ಜತಿ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಯಾಚಕೇ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಸಂವಿಭಾಗಾರಹೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಬಹಿ ಕತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಸಾದುರಸಭೋಜನಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ನೇಸಂ ಸಂವಿಭಜಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅರಹತೀತಿ।

ಪುರೋಹಿತೋ "ಅಹಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಯಾಚಿ। ಸೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೪."ಸಮ್ಮುಖಾ ವಾ ತಿರೋಕ್ಖಾ ವಾ, ಯೋ ಸನ್ತೇ ನ ಪರಿಭಾಸತಿ।
ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ, ಸ ವೇ ಕಕ್ಕಾರುಮರಹತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ವಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ ವಾ ಸೀಲಾದಿಗುಣಯುತ್ತೇ ಸನ್ತೇ ಉತ್ತಮಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೇ ನ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ನ ಪರಿಭಾಸತಿ, ಯಂ ವಾಚಾಯ ವದತಿ, ತದೇವ ಕಾಯೇನ ಕರೋತಿ, ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅರಹತೀತಿ।

ಪುರೋಹಿತೋ “ಅಹಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಾನಿಪಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿ। ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪುಪ್ಫಚುಮ್ಬಟಕಾನಿ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ದತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಗತಾ। ತೇಸಂ ಗತಕಾಲೇ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಮಹತೀ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ತಿಖಿಣಸಿಖರೇನ ನಿಮ್ಮಥಿತಂ ವಿಯ ಚ ಅಯಪಟ್ಟೇನ ಪೀಳಿತಂ ವಿಯ ಚ ಸೀಸಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿವತ್ತಮಾನೋ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ವಿರವಿ, “ಕಿಮೇತ”ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ “ಅಹಂ ಮಮಬ್ಭನ್ತರೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇಯೇವ ಗುಣೇ ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ತೇ ದೇವಪುತ್ತೇ ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಯಾಚಿಂ, ಹರಥೇತಾನಿ ಮಮ ಸೀಸತೋ”ತಿ ಆಹ। ತಾನಿ ಹರನ್ತಾಪಿ ಹರಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ಅಯಪಟ್ಟೇನ ಬದ್ಧಾನಿ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ನಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ನಯಿಂಸು। ತತ್ಥ ತಸ್ಸ ವಿರವನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತ ದಿವಸಾ ವೀತಿವತ್ತಾ।

ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ “ದುಸ್ಸೀಲಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ”ತಿ ಆಹ। “ದೇವ, ಪುನ ಉಸ್ಸವಂ ಕಾರೇಮ, ದೇವಪುತ್ತಾ ಪುನ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ರಾಜಾ ಪುನ ಉಸ್ಸವಂ ಕಾರೇಸಿ। ದೇವಪುತ್ತಾ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಕಲನಗರಂ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇನ ಏಕಗನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ತಥೇವ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಅಟ್ಠಂಸು, ಮಹಾಜನೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ದುಸ್ಸೀಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆನೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪುರತೋ ಉತ್ತಾನಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಸೋ “ಜೀವಿತಂ ಮೇ ದೇಥ, ಸಾಮೀ”ತಿ ದೇವಪುತ್ತೇ ಯಾಚಿ। ದೇವಪುತ್ತಾ “ತುಯ್ಹಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪಾಪಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಾನೇವೇತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ, ತ್ವಂ ಪನ ‘ಅಮ್ಹೇ ವಞ್ಚೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿ, ಅತ್ತನೋ ಮುಸಾವಾದಫಲಂ ಲದ್ಧ”ನ್ತಿ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ದುಸ್ಸೀಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗರಹಿತ್ವಾ ಸೀಸತೋ ಪುಪ್ಫಚುಮ್ಬಟಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – “ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇಸು ದೇವಪುತ್ತೇಸು ಏಕೋ ಕಸ್ಸಪೋ, ಏಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಏಕೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಜೇಟ್ಠಕದೇವಪುತ್ತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಕಕ್ಕಾರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೨೭] ೭. ಕಾಕವತೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಾತಿ ಚಾಯಂ ತತೋ ಗನ್ಧೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಹಿ ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಕಸ್ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ”ತಿ? “ಕಿಲೇಸವಸೇನ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಭಿಕ್ಖು ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಅರಕ್ಖಿಯೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ರಕ್ಖಿತುಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪನ ಮಾತುಗಾಮಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ಸಿಮ್ಬಲಿರುಕ್ಖವಿಮಾನೇ ವಸಾಪೇನ್ತಾಪಿ ರಕ್ಖಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಕಾಕವತೀ ನಾಮಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಅಹೋಸಿ ಅಭಿರೂಪಾ ದೇವಚ್ಛರಾ ವಿಯ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ , ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಅತೀತವತ್ಥು **ಕುಣಾಲಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೧.ಕುಣಾಲಜಾತಕ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಪನೇಕೋ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಮನುಸ್ಸವೇಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಸಹ ಜೂತಂ ಕೀಳನ್ತೋ ಕಾಕವತಿಯಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತಂ ಆದಾಯ ಸುಪಣ್ಣಭವನಂ ನೇತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿ। ರಾಜಾ ದೇವಿಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ನಟಕುವೇರಂ ನಾಮ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ “ತ್ವಂ ವಿಚಿನಾಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಂ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಏರಕವನೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತೋ ಸುಪಣ್ಣಸ್ಸ ಗಮನಕಾಲೇ ಪತ್ತನ್ತರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣಭವನಂ ಪತ್ವಾ ಪತ್ತನ್ತರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಲೇಸಸಂಸಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ತಸ್ಸೇವ ಪತ್ತನ್ತರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣಸ್ಸ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜೂತಕೀಳನಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ವೀಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೂತಮಣ್ಡಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ ಗೀತವಸೇನ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೫."ವಾತಿ ಚಾಯಂ ತತೋ ಗನ್ಧೋ, ಯತ್ಥ ಮೇ ವಸತೀ ಪಿಯಾ।
ದೂರೇ ಇತೋ ಹಿ ಕಾಕವತೀ, ಯತ್ಥ ಮೇ ನಿರತೋ ಮನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಗನ್ಧೋತಿ** ತಸ್ಸಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧವಿಲಿತ್ತಾಯ ಸರೀರಗನ್ಧೋ। **ಯತ್ಥ ಮೇತಿ** ಯತ್ಥ ಸುಪಣ್ಣಭವನೇ ಮಮ ಪಿಯಾ ವಸತಿ, ತತೋ ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾಯ ತಸ್ಸಾ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತೋ ಗನ್ಧೋ ವಾಯತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದೂರೇ ಇತೋತಿ** ಇಮಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ದೂರೇ। **ಹಿ**-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತೋ। **ಕಾಕವತೀತಿ** ಕಾಕವತೀ ದೇವೀ। **ಯತ್ಥ ಮೇತಿ** ಯಸ್ಸಾ ಉಪರಿ ಮಮ ಮನೋ ನಿರತೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೬."ಕಥಂ ಸಮುದ್ದಮತರೀ, ಕಥಂ ಅತರಿ ಕೇಪುಕಂ।
ಕಥಂ ಸತ್ತ ಸಮುದ್ದಾನಿ, ಕಥಂ ಸಿಮ್ಬಲಿಮಾರುಹೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತ್ವಂ ಇಮಂ ಜಮ್ಬುದೀಪಸಮುದ್ದಂ ತಸ್ಸ ಪರತೋ ಕೇಪುಕಂ ನಾಮ ನದಿಂ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇಸು ಠಿತಾನಿ ಸತ್ತ ಸಮುದ್ದಾನಿ ಚ ಕಥಂ ಅತರಿ, ಕೇನುಪಾಯೇನ ತಿಣ್ಣೋ ಸತ್ತ ಸಮುದ್ದಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭವನಂ ಸಿಮ್ಬಲಿರುಕ್ಖಞ್ಚ ಕಥಂ ಆರುಹೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಟಕುವೇರೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೭."ತಯಾ ಸಮುದ್ದಮತರಿಂ, ತಯಾ ಅತರಿ ಕೇಪುಕಂ।
ತಯಾ ಸತ್ತ ಸಮುದ್ದಾನಿ, ತಯಾ ಸಿಮ್ಬಲಿಮಾರುಹಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಯಾತಿ** ತಯಾ ಕರಣಭೂತೇನ ತವ ಪತ್ತನ್ತರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅಕಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೮."ಧಿರತ್ಥು ಮಂ ಮಹಾಕಾಯಂ, ಧಿರತ್ಥು ಮಂ ಅಚೇತನಂ।
ಯತ್ಥ ಜಾಯಾಯಹಂ ಜಾರಂ, ಆವಹಾಮಿ ವಹಾಮಿ ಚಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಿರತ್ಥು ಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ। **ಅಚೇತನ**ನ್ತಿ ಮಹಾಸರೀರತಾಯ ಲಹುಭಾವಗರುಭಾವಸ್ಸ ಅಜಾನನತಾಯ ಅಚೇತನಂ। **ಯತ್ಥಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಜಾಯಾಯ ಜಾರಂ ಇಮಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಪತ್ತನ್ತರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಆನೇನ್ತೋ ಆವಹಾಮಿ ನೇನ್ತೋ ಚ ವಹಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಧಿರತ್ಥು ಮನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ ಪುನ ನಗರಂ ನಾಗಮಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ನಟಕುವೇರೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕಾಕವತೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೨೮] ೮. ಅನನುಸೋಚಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಬಹೂನಂ ವಿಜ್ಜತೀ ಭೋತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮತಭರಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಭರಿಯಾಯ ಮತಾಯ ನ ನ್ಹಾಯಿ ನ ಪಿವಿ ನ ಲಿಮ್ಪಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ನ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಸಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ಆಳಾಹನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ವಿಚರಿ। ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪನಸ್ಸ ಕುಟೇ ಪದೀಪೋ ವಿಯ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಜಲತಿ। ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಮಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸೋಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಸ್ಸ ದಾಯಕೋ ನತ್ಥಿ, ಭವಿಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಅವಸ್ಸಯೋ"ತಿ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಆದಾಯ ತಸ್ಸ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇನ ಸುತಾಗಮನೋ ಕತಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಾದಿಸಕ್ಕಾರೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ "ಕಿಂ, ಉಪಾಸಕ, ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಭರಿಯಾ ಮೇ ಕಾಲಕತಾ, ತಮಹಂ ಅನುಸೋಚನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಉಪಾಸಕ, ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಭಿಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಭಿನ್ನೇ ನ ಯುತ್ತಂ ಚಿನ್ತೇತುಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಭರಿಯಾಯ ಮತಾಯ 'ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಂ ಭಿಜ್ಜತೀ'ತಿ ನ ಚಿನ್ತಯಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ। ಅತೀತವತ್ಥು ದಸಕನಿಪಾತೇ **ಚೂಳಬೋಧಿಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೯ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಾತಕೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕೋಮಾರಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ತವ ದಾರಿಕಪರಿಯೇಸನಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಘರಾವಾಸೇನತ್ಥೋ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿತೋ ಏಕಂ ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ "ಏವರೂಪಂ ಕುಮಾರಿಕಂ ಲಭಮಾನೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತಂ ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲಂ ವಿಚರನ್ತಾ ಯತ್ಥ ಏವರೂಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರಿಕಂ ಪಸ್ಸಥ, ತತ್ಥ ಇಮಂ ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ದತ್ವಾ ತಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಮನುಸ್ಸೇ ಪೇಸೇಸುಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಏಕೋ ಪುಞ್ಞವಾ ಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇಯೇವ ನಿಗಮಗಾಮೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಕುಮಾರಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, "ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನೀ"ತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಅಭಿರೂಪಾ ಅಹೋಸಿ ಪಾಸಾದಿಕಾ ದೇವಚ್ಛರಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಾ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಂ, ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೀ ಅಹೋಸಿ। ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ಆದಾಯ ವಿಚರನ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಸುಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧೀತಾ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನೀ ಕಿಂಕಾರಣಾ ಇಧ ಠಿತಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನಿಂ ವಾರೇಸುಂ। ಸಾ "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನತ್ಥೋ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇ "ಕಿಂ ಕರೋಸಿ ಕುಮಾರಿಕೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಕಞ್ಚನರೂಪಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಪೇಸಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನಿಯಾ ಚ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಮಙ್ಗಲಂ ಕರಿಂಸು। ತೇ ಏಕಗಬ್ಭೇ ವಸಮಾನಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಯನೇ ಸಯನ್ತಾಪಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಓಲೋಕಯಿಂಸು, ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಾನೋ ವಿಯ ಚ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸಿಂಸು।

ಅಪರಭಾಗೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಮಮ ಕುಲಸನ್ತಕಾ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಯೋ, ತವ ಕುಲಸನ್ತಕಾ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಯೋತಿ ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹಿ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ತಯಿ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇ ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ತಂ ಜಹಿತು"ನ್ತಿ । "ತೇನ ಹಿ ಏಹೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ದಾನಮುಖೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ

ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರಾ ತತ್ಥ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಹಿಮವನ್ತಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿಂಸು।

ತೇಸಂ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಾನಂ ಸುಖುಮಾಲಾಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ನಿರೋಜಂ ಮಿಸ್ಸಕಭತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸಾ ಸಪ್ಪಾಯಭೇಸಜ್ಜಂ ಅಲಭಮಾನಾ ದುಬ್ಬಲಾ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ತಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರಂ ನೇತ್ವಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸಾಲಾಯ ಫಲಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇಯೇವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ರೋದತಿ ಪರಿದೇವತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ಆಗತೋ ತಸ್ಸಾ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಂ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಏವಂಗತಿಕಾಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾಯ ನಿಪನ್ನಫಲಕೇಯೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಮಹಾಜನೋ "ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಮೇ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ತಾವ ನ ಸಣ್ಠಾಮ ರೋದಾಮ ಪರಿದೇವಾಮ, ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಥಾ"ತಿ? ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಜೀವಮಾನಾ ತಾವ ಏಸಾ ಮಮ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋತಿ, ಇದಾನಿ ಪರಲೋಕಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋತಿ, ಮರಣವಸಂ ಗತಾ, ಅಹಂ ಕಿಸ್ಸ ರೋದಾಮೀ"ತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೦೯."ಬಹೂನಂ ವಿಜ್ಜತೀ ಭೋತೀ, ತೇಹಿ ಮೇ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಪಿಯಂ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನಿಂ॥

೧೧೦."ತಂ ತಂ ಚೇ ಅನುಸೋಚೇಯ್ಯ, ಯಂ ಯಂ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅತ್ತಾನಮನುಸೋಚೇಯ್ಯ, ಸದಾ ಮಚ್ಚುವಸಂ ಪತಂ॥

೧೧೧."ನ ಹೇವ ಠಿತಂ ನಾಸೀನಂ, ನ ಸಯಾನಂ ನ ಪದ್ಧಗುಂ।
ಯಾವ ಬ್ಯಾತಿ ನಿಮಿಸತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ರಸತೀ ವಯೋ॥

೧೧೨."ತತ್ಥತ್ತನಿ ವತಪ್ಪದ್ಧೇ, ವಿನಾಭಾವೇ ಅಸಂಸಯೇ।
ಭೂತಂ ಸೇಸಂ ದಯಿತಬ್ಬಂ, ವೀತಂ ಅನನುಸೋಚಿಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಹೂನಂ ವಿಜ್ಜತೀ ಭೋತೀತಿ** ಅಯಂ ಭೋತೀ ಅಮ್ಹೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಬಹೂನಂ ಮತಕಸತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ವಿಜ್ಜತಿ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ತೇಹಿ ಮೇ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ತೇಹಿ ಮತಕಸತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವತ್ತಮಾನಾ ಇದಾನೇವೇಸಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ತೇಹಿ ವಾ ಮತಕಸತ್ತೇಹಿ ಅತಿರೇಕಸಮ್ಬನ್ಧವಸೇನೇಸಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಾ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಭರಿಯಾ, ಉದಾಹು ಭಗಿನೀತಿ? "ತೇಹಿ ಮೇಕ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತೇಹಿ ಮತಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇದಮ್ಪಿ ಮೇ ಕಳೇವರಂ ಏಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಏಸಾ ಮತಕೇಸು ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಸಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ।

ಯಂ ಯಂ ತಸ್ಸಾತಿ ಯಂ ಯಂ ತಸ್ಸ ಅನುಸೋಚನಕಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ ನತ್ಥಿ, ಮತಂ ನಿರುದ್ಧಂ, ತಂ ತಂ ಸಚೇ ಅನುಸೋಚೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಯಸ್ಸಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಯಂ ಯಂ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ, ತಂ ತಂ ಸೋ ಅನುಸೋಚೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಚ್ಚುವಸಂ ಪತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನಿಚ್ಚಂ ಮಚ್ಚುವಸಂ ಪತನ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಅನುಸೋಚೇಯ್ಯ, ತೇನಸ್ಸ ಅಸೋಚನಕಾಲೋಯೇವ ನ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತಿಯಗಾಥಾಯ **ನ ಹೇವ ಠಿತಂ ನಾಸೀನಂ, ನ ಸಯಾನಂ ನ ಪದ್ಧಗುನ್ತಿ** ಕಞ್ಚಿ ಸತ್ತಂ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೋ ಅನುಗಚ್ಛತೀತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। ತತ್ಥ **ಪದ್ಧಗು**ನ್ತಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಚರಮಾನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಚತೂಸುಪಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಪನ ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ಸಬ್ಬಿರಿಯಾಪಥೇಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಖಯಗಮನಕಮ್ಮಮೇವ ಕರೋನ್ತೀತಿ। **ಯಾವ ಬ್ಯಾತೀ**ತಿ ಯಾವ ಉಮ್ಮಿಸತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ವೋಹಾರೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಾವ ಉಮ್ಮಿಸತಿ ಚ ನಿಮಿಸತಿ ಚ, ತತ್ರಾಪಿ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇ ಕಾಲೇ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ **ರಸತೀ ವಯೋ,** ತೀಸು ವಯೇಸು ಸೋ ಸೋ ವಯೋ ಹಾಯತೇವ ನ ವಡ್ಢತೀತಿ।

ತತ್ಥತ್ತನಿ ವತಪ್ಪದ್ಧೇತಿ ತತ್ಥ ವತ ಅತ್ತನಿ ಪದ್ಧೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವತ ಏವಂ ರಸಮಾನೇ ವಯೇ ಅಯಂ "ಅತ್ತಾ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಪದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ವಯೇನ ಅಡ್ಢೋ ಉಪಡ್ಢೋ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋವ ಹೋತಿ । ಏವಂ ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತನಿ ಪದ್ಧೇ ಯೋ ಚೇಸ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಸಂಸಯೋ, ತಸ್ಮಿಂ **ವಿನಾಭಾವೇ**ಪಿ **ಅಸಂಸಯೇ** ನಿಸ್ಸಂಸಯೇ ಯಂ **ಭೂತಂ ಸೇಸಂ** ಅಮತಂ ಜೀವಮಾನಂ, ತಂ ಜೀವಮಾನಮೇವ **ದಯಿತಬ್ಬಂ** ಪಿಯಾಯಿತಬ್ಬಂ ಮೇತ್ತಾಯಿತಬ್ಬಂ, "ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅರೋಗೋ ಹೋತು ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ"ತಿ ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಯಂ ಪನೇತಂ **ವೀತಂ** ವಿಗತಂ ಮತಂ, ತಂ **ಅನನುಸೋಚಿಯಂ** ನ ಅನುಸೋಚಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನಿಚ್ಚಾಕಾರಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಅಕಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಸಮ್ಮಿಲ್ಲಹಾಸಿನೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಅನನುಸೋಚಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೨೯] ೯. ಕಾಳಬಾಹುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯಂ ಅನ್ನಪಾನಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ದೇವದತ್ತೇನ ಹಿ ತಥಾಗತೇ ಅಟ್ಠಾನಕೋಪಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಧನುಗ್ಗಹೇಸು ಪಯೋಜಿತೇಸು ನಾಳಾಗಿರಿವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ತಸ್ಸ ದೋಸೋ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ। ಅಥಸ್ಸ ಪಟ್ಠಪಿತಾನಿ ಧುವಭತ್ತಾದೀನಿ ಮನುಸ್ಸಾ ನ ಕರಿಂಸು, ರಾಜಾಪಿ ನಂ ನ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸೋ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಕುಲೇಸು ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ 'ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ಥಿರಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಧನಞ್ಜಯೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಾಧೋ ನಾಮ ಸುಕೋ ಅಹೋಸಿ ಮಹಾಸರೀರೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಗತ್ತೋ, ಕನಿಟ್ಠೋ ಪನಸ್ಸ ಪೋಟ್ಠಪಾದೋ ನಾಮ। ಏಕೋ ಲುದ್ದಕೋ ತೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಸುವಣ್ಣಪಞ್ಜರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇನ ಮಧುಲಾಜೇ ಖಾದಾಪೇನ್ತೋ ಸಕ್ಖರೋದಕಂ ಪಾಯೇನ್ತೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸಕ್ಕಾರೋ ಚ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ, ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥೇಕೋ ವನಚರಕೋ ಕಾಳಬಾಹುಂ ನಾಮೇಕಂ ಮಹಾಕಾಳಮಕ್ಕಟಂ ಆನೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಆಗತತ್ತಾ ಮಹನ್ತತರೋ

ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಸುಕಾನಂ ಪರಿಹಾಯಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಾದಿಲಕ್ಖಣಯೋಗತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ಕನಿಟ್ಠೋ ಪನಸ್ಸ ತಾದಿಲಕ್ಖಣಾಭಾವಾ ತಂ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಸಹನ್ತೋ "ಭಾತಿಕ, ಪುಬ್ಬೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಸಾಧುರಸಖಾದನೀಯಾದೀನಿ ಅಮ್ಹಾಕಮೇವ ದೇನ್ತಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಮಯಂ ನ ಲಭಾಮ, ಕಾಳಬಾಹುಮಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ದೇನ್ತಿ। ಮಯಂ ಧನಞ್ಜಯರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಏಹಿ ಅರಞ್ಞಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೩."ಯಂ ಅನ್ನಪಾನಸ್ಸ ಪುರೇ ಲಭಾಮ, ತಂ ದಾನಿ ಸಾಖಮಿಗಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ।
ಗಚ್ಛಾಮ ದಾನಿ ವನಮೇವ ರಾಧ, ಅಸಕ್ಕತಾ ಚಸ್ಮ ಧನಞ್ಜಯಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಂ ಅನ್ನಪಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಂ ಅನ್ನಪಾನಂ ಅಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ವಾ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಧನಞ್ಜಯಾಯಾ**ತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಮ್ಪದಾನವಚನಂ, ಧನಞ್ಜಯೇನ। **ಅಸಕ್ಕತಾ ಚಸ್ಮಾ**ತಿ ಅನ್ನಪಾನಂ ನ ಲಭಾಮ, ಇಮಿನಾ ಚ ನ ಸಕ್ಕತಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಧೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೪."ಲಾಭೋ ಅಲಾಭೋ ಯಸೋ ಅಯಸೋ ಚ, ನಿನ್ದಾ ಪಸಂಸಾ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ।
ಏತೇ ಅನಿಚ್ಚಾ ಮನುಜೇಸು ಧಮ್ಮಾ, ಮಾ ಸೋಚಿ ಕಿಂ ಸೋಚಸಿ ಪೋಟ್ಠಪಾದಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಸೋ**ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಪರಿವಾರೋ। **ಅಯಸೋ**ತಿ ತಸ್ಸಾಭಾವೋ। **ಏತೇ**ತಿ ಏತೇ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ ಮನುಜೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾ, ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ ಹುತ್ವಾಪಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಲಾಭಾ ಅಪ್ಪಸಕ್ಕಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಚ್ಚಲಾಭಿನೋ ನಾಮ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಯಸಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪೋಟ್ಠಪಾದೋ ಮಕ್ಕಟೇ ಉಸೂಯಂ ಅಪನೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೫."ಅದ್ಧಾ ತುವಂ ಪಣ್ಡಿತಕೋಸಿ ರಾಧ, ಜಾನಾಸಿ ಅತ್ಥಾನಿ ಅನಾಗತಾನಿ।
ಕಥಂ ನು ಸಾಖಾಮಿಗಂ ದಕ್ಖಿಸಾಮ, ನಿದ್ಧಾವಿತಂ ರಾಜಕುಲತೋವ ಜಮ್ಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಥಂ ನೂ**ತಿ ಕೇನ ನು ಖೋ ಉಪಾಯೇನ। **ದಕ್ಖಿಸಾಮಾ**ತಿ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ। **ನಿದ್ಧಾವಿತ**ನ್ತಿ ನಿವುಟ್ಠಾಪಿತಂ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪಿತಂ। **ಜಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಂ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಧೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೬."ಚಾಲೇತಿ ಕಣ್ಣಂ ಭಕುಟಿಂ ಕರೋತಿ, ಮುಹುಂ ಮುಹುಂ ಭಾಯಯತೇ ಕುಮಾರೇ।
ಸಯಮೇವ ತಂ ಕಾಹತಿ ಕಾಳಬಾಹು, ಯೇನಾರಕಾ ಠಸ್ಸತಿ ಅನ್ನಪಾನಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭಾಯಯತೇ ಕುಮಾರೇ**ತಿ ರಾಜಕುಮಾರೇ ಉತ್ರಾಸೇತಿ। **ಯೇನಾರಕಾ ಠಸ್ಸತಿ ಅನ್ನಪಾನಾ**ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಇಮಮ್ಹಾ ಅನ್ನಪಾನಾ ದೂರೇ ಠಸ್ಸತಿ, ಸಯಮೇವ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಏತಸ್ಸ ಚಿನ್ತಯೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಾಳಬಾಹುಪಿ ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ರಾಜಕುಮಾರಾನಂ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ ಕಣ್ಣಚಲನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಕುಮಾರೇ ಭಾಯಾಪೇಸಿ। ತೇ ಭೀತತಸಿತಾ ವಿಸ್ಸರಮಕಂಸು। ರಾಜಾ "ಕಿಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ "ನಿಕ್ಕಡ್ಢಥ ನ"ನ್ತಿ ಮಕ್ಕಟಂ

ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇಸಿ। ಸುಕಾನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಪುನ ಪಾಕತಿಕೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕಾಳಬಾಹು ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪೋಟ್ಠಪಾದೋ ಆನನ್ದೋ, ರಾಧೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕಾಳಬಾಹುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೩೦] ೧೦. ಸೀಲವೀಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸೀಲಂ ಕಿರೇವ ಕಲ್ಯಾಣನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸೀಲವೀಮಂಸಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ದ್ವೇಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಾನೇವ। ಇಧ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ಹೇರಞ್ಞಿಕಫಲಕತೋ ಕಹಾಪಣಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಂ "ಚೋರೋ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ -

೧೧೭."ಸೀಲಂ ಕಿರೇವ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸೀಲಂ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರಂ।
ಪಸ್ಸ ಘೋರವಿಸೋ ನಾಗೋ, ಸೀಲವಾತಿ ನ ಹಞ್ಞತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾಯ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ಸೀಲಂ ವಣ್ಣೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಸೂನಾಪಣತೋ ಸೇನೋ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ತಮಞ್ಞೇ ಸಕುಣಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಪಾದನಖತುಣ್ಡಕಾದೀಹಿ ಪಹರನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಸಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಛಡ್ಡೇಸಿ, ಅಪರೋ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋಪಿ ತಥೇವ ವಿಹೇಠಿಯಮಾನೋ ಛಡ್ಡೇಸಿ, ಅಥಞ್ಞೋ ಗಣ್ಹಿ। ಏವಂ ಯೋ ಯೋ ಗಣ್ಹಿ, ತಂ ತಂ ಸಕುಣಾ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। ಯೋ ಯೋ ಛಡ್ಡೇಸಿ, ಸೋ ಸೋ ಸುಖಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಕಾಮಾ ನಾಮ ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ, ಏತೇ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂಯೇವ ದುಕ್ಖಂ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಾನಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೮."ಯಾವದೇವಸ್ಸಹೂ ಕಿಞ್ಚಿ, ತಾವದೇವ ಅಖಾದಿಸುಂ।
ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಕುಲಲಾ ಲೋಕೇ, ನ ಹಿಂಸನ್ತಿ ಅಕಿಞ್ಚನ"ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಾವದೇವ ಅಸ್ಸ ಸೇನಸ್ಸ ಅಹು ಕಿಞ್ಚಿ ಮುಖೇನ ಗಹಿತಂ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ, ತಾವದೇವ ನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಕುಲಲಾ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಅಖಾದಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೇ ತಮೇನಂ ಅಕಿಞ್ಚನಂ ನಿಪ್ಪಲಿಬೋಧಂ ಪಕ್ಖಿಂ ಸೇಸಪಕ್ಖಿನೋ ನ ಹಿಂಸನ್ತೀತಿ।

ಸೋ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಸಾಯಂ ಏಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತತ್ಥ ಪನ ಪಿಙ್ಗಲಾ ನಾಮ ದಾಸೀ "ಅಸುಕವೇಲಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಏಕೇನ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಕೇತಮಕಾಸಿ। ಸಾ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ತೇಸು ನಿಪನ್ನೇಸು ತಸ್ಸಾಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಉಮ್ಮಾರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಠಮಯಾಮಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಮ್ಪಿ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಪನ "ನ ಸೋ ಇದಾನಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಛಿನ್ನಾಸಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇದಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ದಾಸೀ 'ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಆಸಾಯ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಇದಾನಿಸ್ಸ ಅನಾಗಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಛಿನ್ನಾಸಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಖಂ ಸುಪತಿ। ಕಿಲೇಸೇಸು ಹಿ ಆಸಾ ನಾಮ ದುಕ್ಖಂ, ನಿರಾಸಭಾವೋವ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೯"ಸುಖಂ ನಿರಾಸಾ ಸುಪತಿ, ಆಸಾ ಫಲವತೀ ಸುಖಾ।
ಆಸಂ ನಿರಾಸಂ ಕತ್ವಾನ, ಸುಖಂ ಸುಪತಿ ಪಿಙ್ಗಲಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಫಲವತೀತಿ** ಯಸ್ಸಾ ಆಸಾಯ ಫಲಂ ಲದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾ ತಸ್ಸ ಫಲಸ್ಸ ಸುಖತಾಯ ಸುಖಾ ನಾಮ। **ನಿರಾಸಂ ಕತ್ವಾನಾತಿ** ಅನಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಿಙ್ಗಲಾತಿ** ಏಸಾ ಪಿಙ್ಗಲದಾಸೀ ಇದಾನಿ ಸುಖಂ ಸುಪತೀತಿ।

ಸೋ ಪುನದಿವಸೇ ತತೋ ಗಾಮಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಂ ತಾಪಸಂ ಝಾನಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಧಲೋಕೇ ಚ ಪರಲೋಕೇ ಚ ಝಾನಸುಖತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಸುಖಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೦"ನ ಸಮಾಧಿಪರೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಪರಮ್ಹಿ ಚ।
ನ ಪರಂ ನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ, ವಿಹಿಂಸತಿ ಸಮಾಹಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ಸಮಾಧಿಪರೋತಿ** ಸಮಾಧಿತೋ ಪರೋ ಅಞ್ಞೋ ಸುಖಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ।

ಸೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪುರೋಹಿತೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸೀಲವೀಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಕುಟಿದೂಸಕವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಕೋಕಿಲವಗ್ಗೋ

[೩೩೧] ೧. ಕೋಕಿಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ವೇ ಕಾಲೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಕಾಲಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ತಕ್ಕಾರಿಯಜಾತಕೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಮಚ್ಚೋ ಓವಾದಕೋ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಬಹುಭಾಣೀ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ತಸ್ಸ ಬಹುಭಾಣಿತಂ ನಿಸೇಧೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಉಪಮಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗತೋ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸೀದಿ, ತಸ್ಸುಪರಿ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖೋ ಅತ್ಥಿ। ತತ್ರೇಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಕಕುಲಾವಕೇ ಕಾಳಕೋಕಿಲಾ ಅತ್ತನೋ ಅಣ್ಡಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಕಾಕೀ ತಂ ಕೋಕಿಲಅಣ್ಡಕಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ, ಅಪರಭಾಗೇ ತತೋ ಕೋಕಿಲಪೋತಕೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಕಾಕೀ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಗೋಚರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸೋ ಅವಿರೂಳ್ಹಪಕ್ಖೋ ಅಕಾಲೇಯೇವ ಕೋಕಿಲರವಂ ರವಿ। ಕಾಕೀ "ಅಯಂ ಇದಾನೇವ ತಾವ ಅಞ್ಞಂ ರವಂ ರವತಿ , ವಡ್ಢನ್ತೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತುಣ್ಡಕೇನ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಕುಲಾವಕಾ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಪತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಕಿಮೇತಂ ಸಹಾಯಾ"ತಿ? ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಹಂ ರಾಜಾನಂ ನಿವಾರೇತುಂ ಏಕಂ ಉಪಮಂ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಲದ್ಧಾ ದಾನಿ ಮೇ ಸಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಅತಿಮುಖರಾ ಅಕಾಲೇ ಬಹುಭಾಣಿನೋ ಏವರೂಪಂ ಲಭನ್ತಿ। ಅಯಂ ಮಹಾರಾಜ, ಕೋಕಿಲಪೋತಕೋ ಕಾಕಿಯಾ ಪುಟ್ಠೋ ಅವಿರೂಳ್ಹಪಕ್ಖೋ ಅಕಾಲೇಯೇವ ಕೋಕಿಲರವಂ ರವಿ। ಅಥ ನಂ

ಕಾಕೀ ‘ನಾಯಂ ಮಮ ಪುತ್ತಕೋ’ತಿ ಞತ್ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಕುಲಾವಕಾ ಪಾತೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಹೋನ್ತು ತಿರಚ್ಛಾನಾ ವಾ, ಅಕಾಲೇ ಬಹುಭಾಣಿನೋ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ಲಭನ್ತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨೧“ಯೋ ವೇ ಕಾಲೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಅತಿವೇಲಂ ಪಭಾಸತಿ।
ಏವಂ ಸೋ ನಿಹತೋ ಸೇತಿ, ಕೋಕಿಲಾಯಿವ ಅತ್ರಜೋ॥

೧೨೨“ನ ಹಿ ಸತ್ಥಂ ಸುನಿಸಿತಂ, ವಿಸಂ ಹಲಾಹಲಾಮಿವ।
ಏವಂ ನಿಕಟ್ಠೇ ಪಾತೇತಿ, ವಾಚಾ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾ ಯಥಾ॥

೧೨೩“ತಸ್ಮಾ ಕಾಲೇ ಅಕಾಲೇ ವಾ, ವಾಚಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ನಾತಿವೇಲಂ ಪಭಾಸೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ಅತ್ತಸಮಮ್ಹಿ ವಾ॥

೧೨೪“ಯೋ ಚ ಕಾಲೇ ಮಿತಂ ಭಾಸೇ, ಮತಿಪುಬ್ಬೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಅಮಿತ್ತೇ ಆದೇತಿ, ಸುಪಣ್ಣೋ ಉರಗಾಮಿವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಲೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಚನಕಾಲೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ। **ಅತಿವೇಲ**ನ್ತಿ ವೇಲಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅತಿರೇಕಪ್ಪಮಾಣಂ ಭಾಸತಿ। **ಹಲಾಹಲಾಮಿವಾ**ತಿ ಹಲಾಹಲಂ ಇವ। **ನಿಕಟ್ಠೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇ ಕಾಲೇ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸುನಿಸಿತಸತ್ಥಹಲಾಹಲವಿಸತೋಪಿ ಖಿಪ್ಪತರಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತವಚನಮೇವ ಪಾತೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಕಾಲೇ ಅಕಾಲೇ ವಾ**ತಿ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಕಾಲೇ ಚ ಅಕಾಲೇ ಚ **ವಾಚಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ,** ಅತಿವೇಲಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಅಪಿ ಅತ್ತನಾ ಸಮೇ ನಿನ್ನಾನಾಕರಣೇಪಿ ಪುಗ್ಗಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮತಿಪುಬ್ಬೋತಿ ಮತಿಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಕಥನೇನ ಮತಿಪುಬ್ಬೋ। **ವಿಚಕ್ಖಣೋ**ತಿ ಞಾಣೇನ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ಥವಿನ್ದನಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ ನಾಮ। **ಉರಗಾಮಿವಾ**ತಿ ಉರಗಂ ಇವ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ಸಮುದ್ದಂ ಖೋಭೇತ್ವಾ ಮಹಾಭೋಗಂ ಉರಗಂ **ಆದೇತಿ** ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಚ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ನಂ ಸಿಮ್ಬಲಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದತಿ, ಏವಮೇವ ಯೋ ಮತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಕಾಲೇ ಮಿತಂ ಭಾಸತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬೇ ಅಮಿತ್ತೇ ಆದೇತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತೇತೀತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಿತಭಾಣೀ ಅಹೋಸಿ, ಯಸಞ್ಚಸ್ಸ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತತರಂ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಕೋಕಿಲಪೋತಕೋ ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಕೋಕಿಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೩೧] ೨. ರಥಲಟ್ಠಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಪಿ ಹನ್ತ್ವಾ ಹತೋ ಬ್ರೂತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ರಥೇನ ಅತ್ತನೋ ಭೋಗಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಮಗ್ಗೇ ರಥಂ ಪಾಜೇನ್ತೋ ಏಕಂ ಸಕಟಸತ್ಥಂ ದಿಸ್ವಾ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಕಟಂ ಅಪನೇಥಾ”ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಕಟೇ ಅನಪನೀಯಮಾನೇ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪತೋದಲಟ್ಠಿಯಾ ಪುರಿಮಸಕಟೇ ಸಾಕಟಿಕಸ್ಸ ರಥಧುರೇ

ಪಹರಿ। ಸಾ ರಥಧುರೇ ಪಟಿಹತಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ನಲಾಟಂ ಪಹರಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ನಲಾಟೇ ಗಣ್ಡೋ ಉಟ್ಠಹಿ। ಸೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ "ಸಾಕಟಿಕೇಹಿ ಪಹಟೋಮ್ಹೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸಾಕಟಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನನ್ತಾ ತಸ್ಸೇವ ದೋಸಂ ಅದ್ದಸಂಸು। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ರಞ್ಞೋ ಕಿರ ಪುರೋಹಿತೋ 'ಸಾಕಟಿಕೇಹಿ ಪಹಟೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಅಡ್ಡಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಪರಜ್ಜೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಏವರೂಪಂ ಅಕಾಸಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯಾಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತೋ ರಥೇನ ಅತ್ತನೋ ಭೋಗಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ। ಇಧ ಪನ ತೇನ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಿತೇ ರಾಜಾ ಸಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಾಕಟಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಅಸೋಧೇತ್ವಾವ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಮ ಪುರೋಹಿತಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಲಾಟೇ ಗಣ್ಡೋ ಉಟ್ಠಾಪಿತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಬ್ಬಸ್ಸಹರಣಂ ತೇಸಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ತುಮ್ಹೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಮ್ಮಂ ಅಸೋಧೇತ್ವಾವ ಏತೇಸಂ ಸಬ್ಬಸ್ಸಂ ಹರಾಪೇಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಪನ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಹರಿತ್ವಾಪಿ 'ಪರೇನ ಪಹಟಮ್ಹಾ'ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಕಾತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇನ ನಾಮ ನಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

೧೨೫. "ಅಪಿ ಹನ್ತ್ವಾ ಹತೋ ಬ್ರೂತಿ, ಜೇತ್ವಾ ಜಿತೋತಿ ಭಾಸತಿ।
ಪುಬ್ಬಮಕ್ಖಾಯಿನೋ ರಾಜ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ನ ಸದ್ದಹೇ॥

೧೨೬. "ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಡಿತಜಾತಿಯೋ, ಸುಣೇಯ್ಯ ಇತರಸ್ಸಪಿ।
ಉಭಿನ್ನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ತಥಾ ಕರೇ॥

೧೨೭. "ಅಲಸೋ ಗಿಹೀ ಕಾಮಭೋಗೀ ನ ಸಾಧು, ಅಸಞ್ಞತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನ ಸಾಧು।
ರಾಜಾ ನ ಸಾಧು ಅನಿಸಮ್ಮಕಾರೀ, ಯೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕೋಧನೋ ತಂ ನ ಸಾಧು॥

೧೨೮. "ನಿಸಮ್ಮ ಖತ್ತಿಯೋ ಕಯಿರಾ, ನಾನಿಸಮ್ಮ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನೋ ರಾಜ, ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ವಡ್ಢತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಪಿ ಹನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಅಪಿ ಏಕೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಹನ್ತ್ವಾ "ಪರೇನ ಪಹಟೋಮ್ಹೀ"ತಿ **ಬ್ರೂತಿ** ಕಥೇತಿ। **ಜೇತ್ವಾ ಜಿತೋತಿ** ಸಯಂ ವಾ ಪನ ಪರಂ ಜಿತ್ವಾ "ಅಹಂ ಜಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಭಾಸತಿ। **ಅಞ್ಞದತ್ಥೂ**ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬಮೇವ ರಾಜಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಕ್ಖಾಯನ್ತಸ್ಸ **ಪುಬ್ಬಮಕ್ಖಾಯಿನೋ** ಅಞ್ಞದತ್ಥು **ನ ಸದ್ದಹೇ,** ಏಕಂಸೇನ ವಚನಂ ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕಂಸೇನ ವಚನಂ ನ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ। **ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಯಥಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಭಾವೋ ಠಿತೋ, ತಥಾ ಕರೇಯ್ಯ।

ಅಸಞ್ಞತೋತಿ ಕಾಯಾದೀಹಿ ಅಸಞ್ಞತೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ। **ತಂ ನ ಸಾಧೂ**ತಿ ಯಂ ತಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಞಾಣವತೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹಿವಸೇನ ದಳ್ಹಕೋಪಸಙ್ಖಾತಂ ಕೋಧನಂ, ತಂ ನ ಸಾಧು। **ನಾನಿಸಮ್ಮಾ**ತಿ ನ ಅನಿಸಾಮೇತ್ವಾ। **ದಿಸಮ್ಪತೀ**ತಿ ದಿಸಾನಂ ಪತಿ, ಮಹಾರಾಜ। **ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚಾ**ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಪರಿವಾರೋ ಚೇವ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಚ ವಡ್ಢತೀತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿ, ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿಯಮಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸೇವ ದೋಸೋ ಜಾತೋತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ರಥಲಟ್ಠಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೩೩] ೩. ಪಕ್ಕಗೋಧಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ತದೇವ ಮೇ ತ್ವನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ತೇಸಂ ಉದ್ಧಾರಂ ಸಾಧೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಲುದ್ದಕೋ "ಉಭೋಪಿ ಖಾದಥಾ"ತಿ ಏಕಂ ಪಕ್ಕಗೋಧಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭರಿಯಂ ಪಾನೀಯತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಗೋಧಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಆಗತಕಾಲೇ "ಭದ್ದೇ, ಗೋಧಾ ಪಲಾತಾ"ತಿ ಆಹ। "ಸಾಧು, ಸಾಮಿ, ಪಕ್ಕಗೋಧಾಯ ಪಲಾಯನ್ತಿಯಾ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ? ಸಾ ಜೇತವನೇ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಸತ್ಥಾರಾ "ಕಿಂ ಉಪಾಸಿಕೇ, ಅಯಂ ತೇ ಹಿತಕಾಮೋ ಸಸಿನೇಹೋ ಉಪಕಾರಕೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಹಿತಕಾಮಾ ಸಸಿನೇಹಾ, ಅಯಂ ಪನ ಮಯಿ ನಿಸ್ಸಿನೇಹೋ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಹೋತು ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಏವಂ ನಾಮೇಸ ಕರೋತಿ। ಯದಾ ಪನ ತೇ ಗುಣಂ ಸರತಿ, ತದಾ ತುಯ್ಹಮೇವ ಸಬ್ಬಿಸ್ಸರಿಯಂ ದೇತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತಮ್ಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ। ಇಧ ಪನ ತೇಸಂ ನಿವತ್ತನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಲುದ್ದಕೋ ಕಿಲನ್ತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಖಾದಥಾ"ತಿ ಏಕಂ ಪಕ್ಕಗೋಧಂ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಧೀತಾ ತಂ ವಲ್ಲಿಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ತೇ ಏಕಂ ಸರಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಸ್ಸತ್ಥಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ರಾಜಪುತ್ತೋ "ಗಚ್ಛ ಭದ್ದೇ, ಸರತೋ ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇನ ಉದಕಂ ಆಹರ, ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಗೋಧಂ ಸಾಖಾಯ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯತ್ಥಾಯ ಗತಾ। ಇತರೋ ಸಬ್ಬಂ ಗೋಧಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಮ್ಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ತಾಯ ಪಾನೀಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಾಯ "ಭದ್ದೇ, ಗೋಧಾ ಸಾಖಾಯ ಓತರಿತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಂ ಪಾವಿಸಿ, ಅಹಂ ಧಾವಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿಂ, ಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಹತ್ಥೇಯೇವ ಕತ್ವಾ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬಿಲಂ ಪವಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಆಹ। "ಹೋತು, ದೇವ, ಪಕ್ಕಗೋಧಾಯ ಪಲಾಯನ್ತಿಯಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಗಮಂಸು।

ರಾಜಪುತ್ತೋ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನಮತ್ತೇ ಠಪೇಸಿ, ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೋ ಪನಸ್ಸಾ ನತ್ಥಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕಾರೇತುಕಾಮೋ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ "ನನು ಮಯಂ ಅಯ್ಯೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭಾಮ, ಕಿಂ ನೋ ನ ಓಲೋಕೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ತಾತ, ಅಹಮೇವ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭಾಮಿ, ತುಯ್ಹಂ ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರಾಜಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಇದಾನಿ ಕಿಂ ದಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಪಕ್ಕಗೋಧಂ ಏಕಕೋವ ಖಾದೀ"ತಿ । "ಅಯ್ಯೇ, ನ ದೇವೋ ಏವರೂಪಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮಾ ಏವಂ ಅವಚುತ್ಥಾ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ದೇವೀ "ತುಯ್ಹಂ ತಂ, ತಾತ, ನ ಪಾಕಟಂ, ರಞ್ಞೋಯೇವ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಪಾಕಟ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೬."ತದೇವ ಮೇ ತ್ವಂ ವಿದಿತೋ, ವನಮಜ್ಝೇ ರಥೇಸಭ।

ಯಸ್ಸ ತೇ ಖಗ್ಗಬದ್ಧಸ್ಸ, ಸನ್ನದ್ಧಸ್ಸ ತಿರೀಟಿನೋ।

ಅಸ್ಸತ್ಥದುಮಸಾಖಾಯ, ಪಕ್ಕಗೋಧಾ ಪಲಾಯಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತದೇವಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ “ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಅದಾಯಕೋ”ತಿ ಏವಂ ತ್ವಂ ವಿದಿತೋ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ ತವ ಸಭಾವಂ ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಗ್ಗಬದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ಬದ್ಧಖಗ್ಗಸ್ಸ। **ತಿರೀಟಿನೋತಿ** ತಿರೀಟವತ್ಥನಿವತ್ಥಸ್ಸ ಮಗ್ಗಾಗಮನಕಾಲೇ। **ಪಕ್ಕಗೋಧಾತಿ** ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಾ ಗೋಧಾ ಪಲಾಯಥಾತಿ।

ಏವಂ ರಞ್ಞಾ ಕತದೋಸಂ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಅಯ್ಯೇ, ದೇವಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಫಾಸುಕಂ ಕತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ಇಧ ವಸಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೩೦“ನಮೇ ನಮನ್ತಸ್ಸ ಭಜೇ ಭಜನ್ತಂ, ಕಿಚ್ಚಾನುಕುಬ್ಬಸ್ಸ ಕರೇಯ್ಯ ಕಿಚ್ಚಂ।
ನಾನತ್ಥಕಾಮಸ್ಸ ಕರೇಯ್ಯ ಅತ್ಥಂ, ಅಸಮ್ಭಜನ್ತಮ್ಪಿ ನ ಸಮ್ಭಜೇಯ್ಯ॥

೧೩೧“ಚಜೇ ಚಜನ್ತಂ ವನಥಂ ನ ಕಯಿರಾ, ಅಪೇತಚಿತ್ತೇನ ನ ಸಮ್ಭಜೇಯ್ಯ।
ದಿಜೋ ದುಮಂ ಖೀಣಫಲನ್ತಿ ಞತ್ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಸಮೇಕ್ಖೇಯ್ಯ ಮಹಾ ಹಿ ಲೋಕೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಮೇ ನಮನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಯೋ ಅತ್ತನಿ ಮುದುಚಿತ್ತೇನ ನಮತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಪಟಿನಮೇಯ್ಯ। **ಕಿಚ್ಚಾನುಕುಬ್ಬಸ್ಸಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅನುಕುಬ್ಬನ್ತಸ್ಸೇವ। **ಅನತ್ಥಕಾಮಸ್ಸಾತಿ** ಅವಡ್ಢಿಕಾಮಸ್ಸ। **ವನಥಂ ನ ಕಯಿರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಚಜನ್ತೇ ತಣ್ಹಾಸ್ನೇಹಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ। **ಅಪೇತಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಅಪಗತಚಿತ್ತೇನ ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೇನ। **ನ ಸಮ್ಭಜೇಯ್ಯಾತಿ** ನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। **ಅಞ್ಞಂ ಸಮೇಕ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ** ಅಞ್ಞಂ **ಓಲೋಕೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ದಿಜೋ ಖೀಣಫಲಂ ದುಮಂ** ರುಕ್ಖಂ ಞತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಫಲಭರಿತಂ ರುಕ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಥಾ ಖೀಣರಾಗಂ ಪುರಿಸಂ ಞತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಸಿನೇಹಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಕಥೇನ್ತೇ ಏವ ತಸ್ಸಾ ಗುಣಂ ಸರಿತ್ವಾ “ಭದ್ದೇ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ತವ ಗುಣಂ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿಂ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸಯೇವ ಕಥಾಯ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿಂ, ಮಮ ಅಪರಾಧಂ ಸಹನ್ತಿಯಾ ಇದಂ ಸಕಲರಜ್ಜಂ ತುಯ್ಹಮೇವ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೨“ಸೋ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾನುಭಾವಂ, ಕತಞ್ಞುತಂ ಖತ್ತಿಯೇ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ।
ಸಬ್ಬಞ್ಚ ತೇ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದದಾಮಿ, ಯಸ್ಸಿಚ್ಛಸೀ ತಸ್ಸ ತುವಂ ದದಾಮೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋತಿ** ಸೋ ಅಹಂ। **ಯಥಾನುಭಾವನ್ತಿ** ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ। **ಯಸ್ಸಿಚ್ಛಸೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಸ್ಸ ಇದಂ ರಜ್ಜಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ದದಾಮೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ರಾಜಾ ದೇವಿಯಾ ಸಬ್ಬಿಸ್ಸರಿಯಂ ಅದಾಸಿ, “ಇಮಿನಾಹಂ ಏತಿಸ್ಸಾ ಗುಣಂ ಸರಾಪಿತೋ”ತಿ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸಪಿ ಮಹನ್ತಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಭೋ ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ತದಾ ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ ಏತರಹಿ ಜಯಮ್ಪತಿಕಾವ ಅಹೇಸುಂ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪಕ್ಕಗೋಧಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೩೪] ೪. ರಾಜೋವಾದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಗವಂ ಚೇ ತರಮಾನಾನನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಜೋವಾದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ತೇಸಕುಣಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಪೋರಾಣಕರಾಜಾನೋಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಾ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಗಮಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಿತಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪೋ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ರಮಣೀಯೇ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ವಿಹಾಸಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ಅಗುಣಪರಿಯೇಸಕೋ ಹುತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಕೋಚಿ ಅಗುಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ"ತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಅನ್ತೋಜನೇ ಚ ಬಹಿಜನೇ ಚ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಚ ಬಹಿನಗರೇ ಚ ಕಞ್ಚಿ ಅತ್ತನೋ ಅವಣ್ಣವಾದಿಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಜನಪದೇ ನು ಖೋ ಕಥ"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಜನಪದಂ ಚರಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಅವಣ್ಣವಾದಿಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಕಥಮೇವ ಸುತ್ವಾ "ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ನು ಖೋ ಕಥ"ನ್ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಪರಿಪಕ್ಕಾನಿ ನಿಗ್ರೋಧಫಲಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ, ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಮಧುರಾನಿ ಓಜವನ್ತಾನಿ ಸಕ್ಖರಚುಣ್ಣಸಮರಸಾನಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಮ್ಪಿ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ನಿಗ್ರೋಧಪಕ್ಕಫಲಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ನಿಗ್ರೋಧಪಕ್ಕಂ ಅತಿ ವಿಯ ಮಧುರ"ನ್ತಿ? "ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ನೂನ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ತೇನೇತಂ ಮಧುರನ್ತಿ। ರಞ್ಞೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಕಾಲೇ ಅಮಧುರಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೋತೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ರಾಜೂಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿಪಿ ವನಮೂಲಫಲಾನಿಪಿ ಅಮಧುರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ನಿರೋಜಾನಿ, ನ ಕೇವಲಂ ಏತಾನಿ, ಸಕಲಮ್ಪಿ ರಟ್ಠಂ ನಿರೋಜಂ ಕಸಟಂ ಹೋತಿ। ತೇಸು ಪನ ಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಮಧುರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಓಜವನ್ತಾನಿ, ಸಕಲಮ್ಪಿ ರಟ್ಠಂ ಓಜವನ್ತಮೇವ ಹೋತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ರಾಜಭಾವಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾವ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ತಾಪಸಸ್ಸ ವಚನಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಪುನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿಸ್ಸ ತಥೇವ ವತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧಪಕ್ಕಂ ಅದಾಸಿ, ತಂ ತಸ್ಸ ತಿತ್ತಕರಸಂ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ "ಅಮಧುರಂ ನಿರಸ"ನ್ತಿ ಸಹ ಖೇಳೇನ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ತಿತ್ತಕಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ನೂನ ರಾಜಾ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ರಾಜೂನಞ್ಹಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಕಾಲೇ ಅರಞ್ಞೇ ಫಲಾಫಲಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಮಧುರಂ ನಿರೋಜಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೩೩."ಗವೇ ಚೇ ತರಮಾನಾನಂ, ಜಿಮ್ಹಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಙ್ಗವೋ।
ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಜಿಮ್ಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇತ್ತೇ ಜಿಮ್ಹಂ ಗತೇ ಸತಿ॥

೧೩೪."ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೋ ಹೋತಿ ಸೇಟ್ಠಸಮ್ಮತೋ।
ಸೋ ಚೇ ಅಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾ।
ಸಬ್ಬಂ ರಟ್ಠಂ ದುಖಂ ಸೇತಿ, ರಾಜಾ ಚೇ ಹೋತಿ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ॥

೧೩೫."ಗವಂ ಚೇ ತರಮಾನಾನಂ, ಉಜುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಙ್ಗವೋ।
ಸಬ್ಬಾ ಗಾವೀ ಉಜುಂ ಯನ್ತಿ, ನೇತ್ತೇ ಉಜುಂ ಗತೇ ಸತಿ॥

೧೩೯."ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೋ ಹೋತಿ ಸೇಟ್ಠಸಮ್ಮತೋ।
ಸೋ ಸಚೇ ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾ।
ಸಬ್ಬಂ ರಟ್ಠಂ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ರಾಜಾ ಚೇ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಗವನ್ತಿ** ಗುನ್ನಂ। **ತರಮಾನಾನ**ನ್ತಿ ನದಿಂ ಓತರನ್ತಾನಂ। **ಜಿಮ್ಹ**ನ್ತಿ ಕುಟಿಲಂ ವಙ್ಕಂ। **ನೇತ್ತೇ**ತಿ ನಾಯಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗವಜೇಟ್ಠಕೇ ಉಸಭೇ ಪುಙ್ಗವೇ। **ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾ**ತಿ ಇತರೇ ಸತ್ತಾ ಪುರೇತರಮೇವ ಅಧಮ್ಮಂ ಚರನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಖಂ ಸೇತೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಸೇತಿ, ಚತೂಸುಪಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ದುಕ್ಖಮೇವ ವಿನ್ದತಿ। **ಅಧಮ್ಮಿಕೋ**ತಿ ಯದಿ ರಾಜಾ ಛನ್ದಾದಿಅಗತಿಗಮನವಸೇನ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ಹೋತಿ। **ಸುಖಂ ಸೇತೀ**ತಿ ಸಚೇ ರಾಜಾ ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬಂ ರಟ್ಠಂ ಚತೂಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಸುಖಪ್ಪತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಾಜಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ನಿಗ್ರೋಧಪಕ್ಕಂ ಅಹಮೇವ ಮಧುರಂ ಕತ್ವಾ ತಿತ್ತಕಂ ಅಕಾಸಿಂ, ಇದಾನಿ ಪುನ ಮಧುರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ರಾಜೋವಾದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೩೫] ೫. ಜಮ್ಬುಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಬ್ರಹಾ ಪವಡ್ಢಕಾಯೋ ಸೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಸುಗತಾಲಯಕರಣಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ಸತ್ಥಾರಾ "ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವದತ್ತೋ ತುಮ್ಹೇ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಥೇರೋ ಆಹ "ಭನ್ತೇ, ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಕರೋನ್ತೋ ಮಮ ಹತ್ಥೇ ಬೀಜನಿಂ ದತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ನಂ ಕೋಕಾಲಿಕೋ ಉರೇ ಜಣ್ಣುನಾ ಪಹರಿ, ಇತಿ ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಕರೋನ್ತೋ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವದತ್ತೋ ಇದಾನೇವ ಮಮ ಅನುಕರೋನ್ತೋ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋತಿ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಅನುಭೋಸಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೀಹಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ಗುಹಾಯಂ ವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಹಿಂಸಂ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಗುಹಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಏಕೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿ, "ಕಿಂ ಜಮ್ಬುಕಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ "ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ ತಂ, ಭದ್ದನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಸೀಹೋ "ತೇನ ಹಿ ಏಹೀ"ತಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನೇತ್ವಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಮಂಸಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪೋಸೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸೀಹವಿಘಾಸೇನ ಥೂಲಸರೀರತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಏಕದಿವಸಂ ಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಸೀಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ "ಅಹಂ, ಸಾಮಿ, ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಲಿಬೋಧೋ, ತುಮ್ಹೇ ನಿಚ್ಚಂ ಮಂಸಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಂ ಪೋಸೇಥ, ಅಜ್ಜ ತುಮ್ಹೇ ಇಧೇವ ಹೋಥ, ಅಹಂ ಏಕಂ ವಾರಣಂ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೀಹೋ "ಮಾ ತೇ , ಜಮ್ಬುಕ, ಏತಂ ರುಚ್ಚಿ, ನ ತ್ವಂ ವಾರಣಂ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಖಾದಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಅಹಂ ತೇ ವಾರಣಂ ವಧಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಿ, ವಾರಣೋ ನಾಮ ಮಹಾಕಾಯೋ ಪವಡ್ಢಕಾಯೋ, ಮಾ ವಾರಣಂ ಗಣ್ಹಿ, ಮಮ ವಚನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

೧೩೭."ಬ್ರಹಾ ಪವಡ್ಢಕಾಯೋ ಸೋ, ದೀಘದಾಠೋ ಚ ಜಮ್ಬುಕ।

ನ ತ್ವಂ ತತ್ಥ ಕುಲೇ ಜಾತೋ, ಯತ್ಥ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಕುಞ್ಜರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬ್ರಹಾ**ತಿ ಮಹನ್ತೋ। **ಪವಡ್ಢಕಾಯೋ**ತಿ ಉದ್ಧಂ ಉಗ್ಗತಕಾಯೋ। **ದೀಘದಾಠೋ**ತಿ ದೀಘದನ್ತೋ ತೇಹಿ ದನ್ತೇಹಿ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇ ಪಹರಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೇ ಪಾಪೇತಿ। **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಹಕುಲೇ ಜಾತಾ ಮತ್ತವಾರಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತ್ವಂ ನ ತತ್ಥ ಜಾತೋ, ಸಿಙ್ಗಾಲಕುಲೇ ಪನ ಜಾತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಸೀಹೇನ ವಾರಿತೋಯೇವ ಗುಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ "ಬುಕ್ಕ ಬುಕ್ಕಾ"ತಿ ಸಿಙ್ಗಾಲಿಕಂ ನದಂ ನದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಕೂಟೇ ಠಿತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಏಕಂ ಕಾಳವಾರಣಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ "ತಸ್ಸ ಕುಮ್ಭೇ ಪತಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಪತಿ। ವಾರಣೋ ಪುರಿಮಪಾದಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಸೀಸಂ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಜಾತಂ । ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಅನುತ್ಥುನನ್ತೋ ಸಯಿ, ವಾರಣೋ ಕೋಞ್ಚನಾದಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋ ತಂ ವಿನಾಸಪ್ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಟ್ಠೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ"ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೩೮"ಅಸೀಹೋ ಸೀಹಮಾನೇನ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ವಿಕುಬ್ಬತಿ।
ಕೋತ್ಥೂವ ಗಜಮಾಸಜ್ಜ, ಸೇತಿ ಭೂಮ್ಯಾ ಅನುತ್ಥುನಂ॥

೧೩೯"ಯಸಸ್ಸಿನೋ ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ, ಸಞ್ಜಾತಖನ್ಧಸ್ಸ ಮಹಬ್ಬಲಸ್ಸ।
ಅಸಮೇಕ್ಖಿಯ ಥಾಮಬಲೂಪಪತ್ತಿಂ, ಸ ಸೇತಿ ನಾಗೇನ ಹತೋಯಂ ಜಮ್ಬುಕೋ॥

೧೪೦"ಯೋ ಚೀಧ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುತೇ ಪಮಾಯ, ಥಾಮಬ್ಬಲಂ ಅತ್ತನಿ ಸಂವಿದಿತ್ವಾ।
ಜಪ್ಪೇನ ಮನ್ತೇನ ಸುಭಾಸಿತೇನ, ಪರಿಕ್ಖವಾ ಸೋ ವಿಪುಲಂ ಜಿನಾತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಕುಬ್ಬತೀ**ತಿ ಪರಿವತ್ತೇತಿ। **ಕೋತ್ಥೂವಾ**ತಿ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ವಿಯ। **ಅನುತ್ಥುನ**ನ್ತಿ ಅನುತ್ಥುನನ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಅಯಂ ಕೋತ್ಥು ಮಹನ್ತಂ ಗಜಂ ಪತ್ವಾ ಅನುತ್ಥುನನ್ತೋ ಭೂಮಿಯಂ ಸೇತಿ, ಏವಂ ಯೋ ಅಞ್ಞೋ ದುಬ್ಬಲೋ ಬಲವತಾ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಪಿ ಏವರೂಪೋವ ಹೋತೀತಿ।

ಯಸಸ್ಸಿನೋತಿ ಇಸ್ಸರಿಯವತೋ। **ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾಯಬಲೇನ ಚ ಞಾಣಬಲೇನ ಚ ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಸಞ್ಜಾತಖನ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುಸಣ್ಠಿತಮಹಾಖನ್ಧಸ್ಸ। **ಮಹಬ್ಬಲಸ್ಸಾ**ತಿಏ ಮಹಾಥಾಮಸ್ಸ। **ಥಾಮಬಲೂಪಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸೀಹಸ್ಸ ಥಾಮಸಙ್ಖಾತಂ ಬಲಞ್ಚೇವ ಸೀಹಜಾತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಉಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅಜಾನಿತ್ವಾ, ಕಾಯಥಾಮಞ್ಚ ಞಾಣಬಲಞ್ಚ ಸೀಹಉಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅಜಾನಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸ ಸೇತೀ**ತಿ ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಸೀಹೇನ ಸದಿಸಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಸೋ ಅಯಂ ಜಮ್ಬುಕೋ ನಾಗೇನ ಹತೋ ಮತಸಯನಂ ಸೇತಿ।

ಪಮಾಯಾತಿ ಪಮಿನಿತ್ವಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ। "ಪಮಾಣಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಥಾಮಬ್ಬಲ**ನ್ತಿ ಥಾಮಸಙ್ಖಾತಂ ಬಲಂ, ಕಾಯಥಾಮಞ್ಚ ಞಾಣಬಲಞ್ಚಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಪ್ಪೇನಾ**ತಿ ಜಪೇನ, ಅಜ್ಝೇನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮನ್ತೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಕರಣೇನ। **ಸುಭಾಸಿತೇನಾ**ತಿ ಸಚ್ಚಾದಿಗುಣಯುತ್ತೇನ ಅನವಜ್ಜವಚನೇನ। **ಪರಿಕ್ಖವಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಸೋ ವಿಪುಲಂ ಜಿನಾತೀ**ತಿ ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಥಾಮಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಜಪ್ಪಮನ್ತವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸುಭಾಸಿತಂ ಭಾಸನ್ತೋ ಕರೋತಿ, ಸೋ ವಿಪುಲಂ ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ಥಂ ಜಿನಾತಿ ನ ಪರಿಹಾಯತೀತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೀಹೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಜಮ್ಬುಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೩೮] ೬. ಬ್ರಹಾಛತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ತಿಣಂ ತಿಣನ್ತಿ ಲಪಸೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಕಥಿತಮೇವ।

ಅತೀತೇ ಪನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ಯುದ್ಧೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಗಣ್ಹಿ। ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪನ ಪುತ್ತೋ ಛತ್ತೋ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಚ ಅಟ್ಠಾರಸ ಸಿಪ್ಪಾನಿ ಚ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಕ್ಕಸಿಲತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಸಬ್ಬಸಮಯಸಿಪ್ಪಾನಿ ಸಿಕ್ಖನ್ತೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಞ್ಚಸತತಾಪಸಾ ಅರಞ್ಞೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಸು ವಸನ್ತಿ। ಕುಮಾರೋ ತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಯಂ ತೇ ಜಾನನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಗಣಸತ್ಥಾ ಜಾತೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಇಸಿಗಣಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಾರಿಸಾ, ಕಸ್ಮಾ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸಂ ನ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮಾರಿಸ, ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ ಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತಾ, ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನುಮೋದನಂ ಕಾರಾಪೇನ್ತಿ, ಮಙ್ಗಲಂ ಭಣಾಪೇನ್ತಿ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಗರಹನ್ತಿ, ಮಯಂ ತೇನ ಭಯೇನ ನ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಭಾಯಥ, ಅಹಮೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಖಾರಿವಿವಿಧಮಾದಾಯ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ತಾ। ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾಪಿ ಕೋಸಲರಜ್ಜಂ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ರಾಜಯುತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಲೋಹಚಾಟಿಯೋ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ನಿದಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಮೇವ ವಸತಿ। ಅಥ ತೇ ಇಸಯೋ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ರತ್ತಿಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಇರಿಯಾಪಥೇಸ್ಸು ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಂ ದತ್ವಾ ಯಾವ ಭತ್ತಕಾಲಾ ತಂ ತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಛತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬಪಞ್ಹೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ವಿಚಿತ್ರಂ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಪಸನ್ನೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಾಸಾಪೇಸಿ।

ಛತ್ತೋ ನಿಧಿಉದ್ಧರಣಮನ್ತಂ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೋ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಇಮಿನಾ ಮಮ ಪಿತು ಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ನಿದಹಿತ"ನ್ತಿ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ನಿದಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಇದಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಾಪಸೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಾರಿಸಾ, ಅಹಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜೇ ಗಹಿತೇ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಅನುರಕ್ಖಿಂ, ಇದಾನಿ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಲದ್ಧಂ, ಅಹಂ ಏತಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಮಯಮ್ಪಿ ತಯಾವ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ । ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಮಹನ್ತೇ ಮಹನ್ತೇ ಚಮ್ಮಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಭೂಮಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಧನಚಾಟಿಯೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕೇಸು ಧನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚಾಟಿಯೋ ತಿಣಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಚ ಇಸಿಸತಾನಿ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಮನುಸ್ಸೇ ಧನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ರಾಜಯುತ್ತೇ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಕಾರಅಟ್ಟಾಲಕಾದಿಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಸಪತ್ತರಞ್ಞಾ ಯುದ್ಧೇನ ಅಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಕತ್ವಾ ನಗರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋಪಿ "ತಾಪಸಾ

ಉಯ್ಯಾನತೋ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾತಾ"ತಿ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ಸೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಾಟಿಯೋ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ತಿಣಮೇವ ಪಸ್ಸಿ, ತಸ್ಸ ಧನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹನ್ತೋ ಸೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ತಿಣಂ ತಿಣ"ನ್ತಿ ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತೋ ಚರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕೋಚಿ ಸೋಕಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ರಞ್ಞೋ ಮಹನ್ತೋ ಸೋಕೋ, ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತೋ ಚರತಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ಖೋ ಪನ ಮಂ ನಾಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸೋಕಂ ವಿನೋದೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ನಿಸ್ಸೋಕಂ ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸುಖನಿಸಿನ್ನೋ ತಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಲಪನಕಾಲೇ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೧."ತಿಣಂ ತಿಣನ್ತಿ ಲಪಸಿ, ಕೋ ನು ತೇ ತಿಣಮಾಹರಿ।
ಕಿಂ ನು ತೇ ತಿಣಕಿಚ್ಚತ್ಥಿ, ತಿಣಮೇವ ಪಭಾಸಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ನು ತೇ ತಿಣಕಿಚ್ಚತ್ಥೀ**ತಿ ಕಿಂ ನು ತವ ತಿಣೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ। **ತಿಣಮೇವ ಪಭಾಸಸೀ**ತಿ ತ್ವಞ್ಹಿ ಕೇವಲಂ "ತಿಣಂ ತಿಣ"ನ್ತಿ ತಿಣಮೇವ ಪಭಾಸಸಿ, "ಅಸುಕತಿಣಂ ನಾಮಾ"ತಿ ನ ಕಥೇಸಿ, ತಿಣನಾಮಂ ತಾವಸ್ಸ ಕಥೇಹಿ "ಅಸುಕತಿಣಂ ನಾಮಾ"ತಿ, ಮಯಂ ತೇ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಪನ ತೇ ತಿಣೇನತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ನಿಕ್ಕಾರಣಾ ಮಾ ವಿಪ್ಪಲಪೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೨."ಇಧಾಗಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಬ್ರಹಾ ಛತ್ತೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ।
ಸೋ ಮೇ ಸಬ್ಬಂ ಸಮಾದಾಯ, ತಿಣಂ ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬ್ರಹಾ**ತಿ ದೀಘೋ। **ಛತ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಸಬ್ಬಂ ಸಮಾದಾಯಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ತಿಣಂ ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಚಾಟೀಸು ತಿಣಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೩."ಏವೇತಂ ಹೋತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಪ್ಪೇನ ಬಹುಮಿಚ್ಛತಾ।
ಸಬ್ಬಂ ಸಕಸ್ಸ ಆದಾನಂ, ಅನಾದಾನಂ ತಿಣಸ್ಸ ಚಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಪ್ಪೇನ ತಿಣೇನ ಬಹುಧನಂ ಇಚ್ಛತಾ ಏವಂ ಏತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಯದಿದಂ ಪಿತು ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಸಕಸ್ಸ ಧನಸ್ಸ ಸಬ್ಬಂ ಆದಾನಂ ಅಗಯ್ಹೂಪಗಸ್ಸ ತಿಣಸ್ಸ ಚ ಅನಾದಾನಂ। ಇತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಬ್ರಹಾ ಛತ್ತೋ ಗಹೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ತಿಣಂ ಚಾಟೀಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತೋ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೪."ಸೀಲವನ್ತೋ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ, ಬಾಲೋ ಸೀಲಾನಿ ಕುಬ್ಬತಿ।
ಅನಿಚ್ಚಸೀಲಂ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ, ಕಿಂ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೀಲವನ್ತೋ**ತಿ ಯೇ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ, ತೇ ಏವರೂಪಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ। **ಬಾಲೋ ಸೀಲಾನಿ ಕುಬ್ಬತೀ**ತಿ ಬಾಲೋ ಪನ ದುರಾಚಾರೋ ಏವರೂಪಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಅನಾಚಾರಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಕರೋತಿ। **ಅನಿಚ್ಚಸೀಲ**ನ್ತಿ ಅದ್ಧುವೇನ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪವತ್ತೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ದುಸ್ಸೀಲ್ಯ**ನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಂ। **ಕಿಂ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏವರೂಪಂ ಪುಗ್ಗಲಂ

ಬಾಹುಸಚ್ಚಪರಿಭಾವಿತಂ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಕಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ವಿಪತ್ತಿಮೇವಸ್ಸ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಂ ಗರಹನ್ತೋ ವತ್ವಾ ಸೋ ತಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕಥಾಯ ನಿಸ್ಸೋಕೋ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಬ್ರಹಾಛತ್ತೋ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಬ್ರಹಾಛತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೩೭] ೭. ಪೀಠಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನ ತೇ ಪೀಠಮದಾಯಿಮ್ಹಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಜನಪದತೋ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರದಹರೇ ಪುಚ್ಛಿ "ಆವುಸೋ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಆಗನ್ತುಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕೇ ಉಪಕಾರಕಾ"ತಿ । "ಆವುಸೋ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ನಾಮ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ವಿಸಾಖಾ ನಾಮ ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ಏತೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಕಾರಕಾ ಮಾತಾಪಿತುಟ್ಠಾನಿಯಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಅಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಅವೇಲಾಯ ಗತತ್ತಾ ಕೋಚಿ ನ ಓಲೋಕೇಸಿ । ಸೋ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಘರದ್ವಾರಂ ಗತೋ। ತತ್ರಾಪಿ ಅತಿಪಾತೋವ ಗತತ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲಭಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಪುನಾಗಚ್ಛನ್ತೋ ಯಾಗುಯಾ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ ಗತೋ, ಪುನಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಭತ್ತೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಗತೋ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದ್ವೇಪಿ ಕುಲಾನಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಏವ, ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ 'ಸದ್ಧಾನಿ ಪಸನ್ನಾನೀ'ತಿ ಕಥೇನ್ತೀ"ತಿ ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಪರಿಭವನ್ತೋ ಚರತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ - "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ಕಿರ ಜಾನಪದೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿಕಾಲಸ್ಸೇವ ಕುಲದ್ವಾರಂ ಗತೋ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಕುಲಾನಿ ಪರಿಭವನ್ತೋ ಚರತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಕುಜ್ಝಸಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತಾಪಸಾಪಿ ತಾವ ಕುಲದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನ ಕುಜ್ಝಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಪಸನ್ನೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಕತರಂ ಕುಲಘರಂ ಸದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸೇಟ್ಠಿಘರ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಘರದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೇಟ್ಠಿ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ, ಮನುಸ್ಸಾಪಿ ನಂ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು, ಸೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೇಟ್ಠಿ ರಾಜಕುಲತೋ ನಿವತ್ತನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪಾದಧೋವನತೇಲಮಕ್ಖನಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದೀಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಭತ್ತೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾರಣಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರದ್ವಾರಂ ಆಗತಾ ನಾಮ ಯಾಚಕಾ ವಾ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಗತಪುಬ್ಬಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಅಜ್ಜ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾರಕೇಹಿ ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಆಸನಂ ವಾ ಪಾನೀಯಂ ವಾ ಪಾದಧೋವನಂ ವಾ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ವಾ ಅಲಭಿತ್ವಾವ ಗತಾ, ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೋಸೋ, ತಂ ನೋ ಖಮಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೫. ನ ತೇ ಪೀಠಮದಾಯಿಮ್ಹಾ, ನ ಪಾನಂ ನಪಿ ಭೋಜನಂ।

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಖಮಸ್ಸು ಮೇ, ಏತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ತೇ ಪೀಠಮದಾಯಿಮ್ಹಾತಿ** ಪೀಠಮ್ಪಿ ತೇ ನ ದಾಪಯಿಮ್ಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೬."ನೇವಾಭಿಸಜ್ಜಾಮಿ ನ ಚಾಪಿ ಕುಪ್ಪೇ, ನ ಚಾಪಿ ಮೇ ಅಪ್ಪಿಯಮಾಸಿ ಕಿಞ್ಚಿ।
ಅಥೋಪಿ ಮೇ ಆಸಿ ಮನೋವಿತಕ್ಕೋ, ಏತಾದಿಸೋ ನೂನ ಕುಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನೇವಾಭಿಸಜ್ಜಾಮೀತಿ** ನೇವ ಲಗ್ಗಾಮಿ। **ಏತಾದಿಸೋತಿ** "ಇಮಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಏತಾದಿಸೋ ನೂನ ಸಭಾವೋ, ಅದಾಯಕವಂಸೋ ಏಸ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಮೇ ಮನೋವಿತಕ್ಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪೭."ಏಸಸ್ಮಾಕಂ ಕುಲೇ ಧಮ್ಮೋ, ಪಿತುಪಿತಾಮಹೋ ಸದಾ।
ಆಸನಂ ಉದಕಂ ಪಜ್ಜಂ, ಸಬ್ಬೇತಂ ನಿಪದಾಮಸೇ॥

೧೪೮."ಏಸಸ್ಮಾಕಂ ಕುಲೇ ಧಮ್ಮೋ, ಪಿತುಪಿತಾಮಹೋ ಸದಾ।
ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪತಿಟ್ಠಾಮ, ಉತ್ತಮಂ ವಿಯ ಞಾತಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಸಭಾವೋ। **ಪಿತುಪಿತಾಮಹೋತಿ** ಪಿತೂನಞ್ಚ ಪಿತಾಮಹಾನಞ್ಚ ಸನ್ತಕೋ। **ಉದಕನ್ತಿ** ಪಾದಧೋವನಉದಕಂ। **ಪಜ್ಜನ್ತಿ** ಪಾದಮಕ್ಖನತೇಲಂ। ಸಬ್ಬೇತನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಏತಂ। **ನಿಪದಾಮಸೇತಿ** **ನಿ**ಕಾರ**ಪ**ಕಾರಾ ಉಪಸಗ್ಗಾ, ದಾಮಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ, ದದಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ದಾಯಕವಂಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಂಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉತ್ತಮಂ ವಿಯ ಞಾತಕ**ನ್ತಿ ಮಾತರಂ ವಿಯ ಪಿತರಂ ವಿಯ ಚ ಮಯಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಹತ್ಥೇನ ಉಪಟ್ಠಹಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಕತಿಪಾಹಂ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪೀಠಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೩೮] ೮. ಥುಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಿದಿತಂ ಥುಸನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಜಾತಸತ್ತುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಗತೇ ತಸ್ಸ ಮಾತು ಕೋಸಲರಾಜಧೀತಾಯ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ದಕ್ಖಿಣಜಾಣುಲೋಹಿತಪಿವನದೋಹಳೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಣ್ಡು ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ ತಾಸಂ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ ಸುತ್ವಾ ನೇಮಿತ್ತಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ದೇವಿಯಾ ಕಿರ ಏವರೂಪೋ ದೋಹಳೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಕಾ ನಿಪ್ಫತ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನೇಮಿತ್ತಕಾ "ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಕಸತ್ತೋ ತುಮ್ಹೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ "ಸಚೇ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಏತ್ಥ

ದೋಸೋ"ತಿ ದಕ್ಖಿಣಜಾಣುಂ ಸತ್ಥೇನ ಫಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇನ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ದೇವಿಯಾ ಪಾಯೇಸಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಚೇ ಮಮ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪುತ್ತೋ ಪಿತರಂ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಮೇ ತೇನಾ"ತಿ। ಸಾ ಗಬ್ಭಪಾತನತ್ಥಂ ಕುಚ್ಛಿಂ ಮದ್ದಾಪೇಸಿ ।

ರಾಜಾ ಞತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ ಮಯ್ಹಂ ಕಿರ ಪುತ್ತೋ ಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅಜರೋ ಅಮರೋ, ಪುತ್ತಮುಖಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಮೇ ದೇಹಿ, ಮಾ ಇತೋ ಪಭುತಿ ಏವರೂಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಮದ್ದಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಞತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಯ್ಯಾನಗಮನಂ ನಿವಾರೇಸಿ। ಸಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಗಬ್ಭಾ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಚಸ್ಸ ಅಜಾತಸ್ಸೇವ ಪಿತು ಸತ್ತುಭಾವತೋ "ಅಜಾತಸತ್ತು"ತ್ವೇವ ನಾಮಮಕಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಕುಮಾರಪರಿಹಾರೇನ ವಡ್ಢನ್ತೇ ಸತ್ಥಾ ಏಕದಿವಸಂ ಪಞ್ಚಸತಭಿಕ್ಖುಪರಿವುತೋ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯೇನ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕುಮಾರಂ ಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅದಂಸು। ರಾಜಾ ಬಲವಸಿನೇಹೇನ ಪುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಊರುಮ್ಹಿ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಗತೇನ ಪೇಮೇನ ಪುತ್ತಮೇವ ಮಮಾಯನ್ತೋ ನ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪಮಾದಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬೇ ರಾಜಾನೋ ಪುತ್ತೇ ಆಸಙ್ಕಮಾನಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಕಾರೇತ್ವಾ 'ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನೀಹರಿತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಾಥಾ'ತಿ ಆಣಾಪೇಸು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಬಹೂ ರಾಜಕುಮಾರೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೇ ಚ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾಚೇಸಿ। ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋಪಿ ಪುತ್ತೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಚ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಚ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಿಪ್ಪೋ ಆಚರಿಯಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಆಚರಿಯೋ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾವಸೇನ ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಇಮಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಮಹಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನ ತಂ ವದೇಸಿ "ತಾತ, ಪಠಮಂ ಗಾಥಂ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ತವ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ, ದುತಿಯಂ ಮಹಾಉಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ, ತತಿಯಂ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಮಾನೋ ಸೋಪಾನಸೀಸೇ ಠತ್ವಾ, ಚತುತ್ಥಂ ಸಯನಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾರೇ ಠತ್ವಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗತೋ ಓಪರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ಸಿರಿವಿಭವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿತರಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ತೇ "ಸಾಧು ದೇವ, ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಲದ್ಧೇನ ಇಸ್ಸರಿಯೇನ ಕೋ ಅತ್ಥೋ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ರಾಜಾನಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಕುಮಾರೋ "ವಿಸಂ ಖಾದಾಪೇತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಿತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಯಮಾಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ಭತ್ತಪಾತಿಯಂ ಭತ್ತೇ ಅಚ್ಛುಪನ್ತೇಯೇವ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೯."ವಿದಿತಂ ಥುಸಂ ಉನ್ದುರಾನಂ, ವಿದಿತಂ ಪನ ತಣ್ಡುಲಂ।
ಥುಸಂ ಥುಸಂ ವಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ, ತಣ್ಡುಲಂ ಪನ ಖಾದರೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿದಿತ**ನ್ತಿ ಕಾಳವದ್ದಲೇಪಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಉನ್ದುರಾನಂ ಥುಸೋ ಥುಸಭಾವೇನ ತಣ್ಡುಲೋ ಚ ತಣ್ಡುಲಭಾವೇನ ವಿದಿತೋ ಪಾಕಟೋಯೇವ। ಇಧ ಪನ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸವಸೇನ "ಥುಸಂ ತಣ್ಡುಲ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಖಾದರೇ**ತಿ ಥುಸಂ ಥುಸಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲಮೇವ ಖಾದನ್ತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ ಕುಮಾರ, ಯಥಾ ಉನ್ದುರಾನಂ ಅನ್ಧಕಾರೇಪಿ ಥುಸೋ ಥುಸಭಾವೇನ ತಣ್ಡುಲೋ ಚ ತಣ್ಡುಲಭಾವೇನ ಪಾಕಟೋ, ತೇ ಥುಸಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲಮೇವ ಖಾದನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಮಮಪಿ ತವ ವಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಭಾವೋ ಪಾಕಟೋತಿ।

ಕುಮಾರೋ “ಞಾತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ಭೀತೋ ಭತ್ತಪಾತಿಯಂ ವಿಸಂ ಪಾತೇತುಂ ಅವಿಸಹಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ತಾವಮ್ಹಿ ಞಾತೋ, ಇದಾನಿ ಕಥಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಕಣ್ಣಿಕವಸೇನ ಮನ್ತಯಮಾನಾ “ಅತ್ಥೇಕೋ ಉಪಾಯೋ, ಖಗ್ಗಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಮಹಾಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗತಕಾಲೇ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಠತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಮತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಖಗ್ಗೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವವತ್ಥಪೇಸುಂ। ಕುಮಾರೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಹಾಉಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಸನ್ನದ್ಧಖಗ್ಗೋ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ರಞ್ಞೋ ಪಹರಣೋಕಾಸಂ ಉಪಧಾರೇತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೦“ಯಾ ಮನ್ತನಾ ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂ, ಯಾ ಚ ಗಾಮೇ ನಿಕಣ್ಣಿಕಾ।
ಯಞ್ಚೇತಂ ಇತಿ ಚೀತಿ ಚ, ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತಂ ಮಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಉಯ್ಯಾನೇ। **ನಿಕಣ್ಣಿಕಾತಿ** ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ಮನ್ತನಾ। **ಯಞ್ಚೇತಂ ಇತಿ ಚೀತಿ ಚಾತಿ** ಯಞ್ಚ ಏತಂ ಇದಾನಿ ಮಮ ಪಹರಣೋಕಾಸಪರಿಯೇಸನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ ಕುಮಾರ, ಯಾ ಏಸಾ ತವ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಚ ಗಾಮೇ ಚ ನಿಕಣ್ಣಿಕಾ ಮನ್ತನಾ, ಯಞ್ಚೇತಂ ಇದಾನಿ ಮಮ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಇತಿ ಚೀತಿ ಚ ಕರಣಂ, ಏತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಮಯಾ ಞಾತನ್ತಿ।

ಕುಮಾರೋ “ಜಾನಾತಿ ಮೇ ವೇರಿಭಾವಂ ಪಿತಾ”ತಿ ತತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇ ಸತ್ತಟ್ಠ ದಿವಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಕುಮಾರ, ನ ತೇ ಪಿತಾ, ವೇರಿಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ, ತಕ್ಕಮತ್ತೇನ ತ್ವಂ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾರೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕೇ ಗಬ್ಭದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೧“ಧಮ್ಮೇನ ಕಿರ ಜಾತಸ್ಸ, ಪಿತಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟೋ।
ದಹರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಸ್ಸ, ದನ್ತೇಹಿ ಫಲಮಚ್ಛಿದಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೇನಾತಿ** ಸಭಾವೇನ। **ಪಿತಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟೋತಿ** ಪಿತಾ ಮಕ್ಕಟೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟಪೋತಕಸ್ಸ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ಜಾತೋ ಮಕ್ಕಟೋ ಅತ್ತನೋ ಯೂಥಪರಿಹರಣಂ ಆಸಙ್ಕನ್ತೋ ತರುಣಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟಪೋತಕಸ್ಸ ದನ್ತೇಹಿ ಫಲಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುರಿಸಭಾವಂ ನಾಸೇತಿ, ತಥಾ ತವ ಅತಿರಜ್ಜಕಾಮಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಉಪ್ಪಾಟಾಪೇತ್ವಾ ಪುರಿಸಭಾವಂ ನಾಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಕುಮಾರೋ “ಗಣ್ಹಾಪೇತುಕಾಮೋ ಮಂ ಪಿತಾ”ತಿ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ “ಪಿತರಾಮ್ಹಿ ಸನ್ತಜ್ಜಿತೋ”ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇ ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತೇ ವೀತಿವತ್ತೇ “ಕುಮಾರ, ಸಚೇ ರಾಜಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನಾಧಿವಾಸೇಯ್ಯ, ತಕ್ಕಮತ್ತೇನ ತಯಾ ಕಥಿತಂ, ಮಾರೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ಸಿರಿಸಯನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ “ಆಗಚ್ಛನ್ತಮೇವ ನಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ಭುತ್ತಸಾಯಮಾಸೋ ಪರಿಜನಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ “ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾರೇ ಠತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೨“ಯಮೇತಂ ಪರಿಸಪ್ಪಸಿ, ಅಜಕಾಣೋವ ಸಾಸಪೇ।
ಯೋಪಾಯಂ ಹೇಟ್ಠತೋ ಸೇತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತಂ ಮಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪರಿಸಪ್ಪಸೀತಿ** ಭಯೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಪ್ಪಸಿ। **ಸಾಸಪೇತಿ** ಸಾಸಪಖೇತ್ತೇ। **ಯೋಪಾಯನ್ತಿ** ಯೋಪಿ ಅಯಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಮ್ಪಿ ಏತಂ ತ್ವಂ ಸಾಸಪವನಂ ಪವಿಟ್ಠಕಾಣಏಳಕೋ ವಿಯ ಭಯೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಂಸಪ್ಪಸಿ, ಪಠಮಂ

ವಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋಸಿ, ದುತಿಯಂ ಖಗ್ಗೇನ ಪಹರಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗತೋಸಿ, ತತಿಯಂ ಖಗ್ಗಂ ಆದಾಯ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಇದಾನಿ ಮಂ "ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಸಯನೇ ನಿಪನ್ನೋಸಿ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ನ ತಂ ಇದಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮಿ, ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರಾಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಾ ಸಾ ಗಾಥಾ ತಂ ತಂ ಅತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ।

ಕುಮಾರೋ "ಞಾತೋಮ್ಹಿ ಪಿತರಾ, ಇದಾನಿ ಮಂ ನಾಸ್ಸೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ಹೇಟ್ಠಾಸಯನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ರಞ್ಞೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ಖಮಾಹಿ ಮೇ, ದೇವಾ"ತಿ ಪಾದಮೂಲೇ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಕೋಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಜಾನಾತೀತಿ ತ್ವಂ ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ ತಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನೇನ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ಪವೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇಸಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಬನ್ಧನಾಗಾರಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಥುಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೩೯] ೯. ಬಾವೇರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅದಸ್ಸನೇನ ಮೋರಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರೇ ತಿತ್ಥಿಯೇ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ಹಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಲಾಭಿನೋ ಅಹೇಸುಂ, ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪನ ಬುದ್ಧೇ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನೇ ಖಜ್ಜೋಪನಕಾ ವಿಯ ಜಾತಾ। ತೇಸಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಯಾವ ಗುಣವನ್ತಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಾವ ನಿಗ್ಗುಣಾ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ, ಗುಣವನ್ತೇಸು ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ನಿಗ್ಗುಣಾ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾ ಜಾತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮೋರಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವುಡ್ಢಿಮನ್ವಾಯ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಚರಿ। ತದಾ ಏಕಚ್ಚೇ ವಾಣಿಜಾ ದಿಸಾಕಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾವಾಯ ಬಾವೇರುರಟ್ಠಂ ಅಗಮಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಕಾಲೇ ಬಾವೇರುರಟ್ಠೇ ಸಕುಣಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಆಗತಾಗತಾ ರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ತಂ ಪಞ್ಜರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥಿಮಸ್ಸ ಛವಿವಣ್ಣಂ ಗಲಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮುಖತುಣ್ಡಕಂ ಮಣಿಗುಳಸದಿಸಾನಿ ಅಕ್ಖೀನೀ"ತಿ ಕಾಕಮೇವ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ತೇ ವಾಣಿಜಕೇ ಆಹಂಸು "ಇಮಂ, ಅಯ್ಯಾ, ಸಕುಣಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಥ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ರಟ್ಠೇ ಅಞ್ಞಂ ಲಭಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಮೂಲೇನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ। "ಕಹಾಪಣೇನ ನೋ ದೇಥಾ"ತಿ। "ನ ದೇಮಾ"ತಿ । ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ "ಸತೇನ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಸ ಬಹೂಪಕಾರೋ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮೇತ್ತಿ ಹೋತೂ"ತಿ ಕಹಾಪಣಸತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಂಸು। ತೇ ತಂ ನೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಞ್ಜರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಮಚ್ಛಮಂಸೇನ ಚೇವ ಫಲಾಫಲೇನ ಚ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಂಸು। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಕುಣಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಟ್ಠಾನೇ ದಸಹಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕಾಕೋ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ।

ಪುನವಾರೇ ತೇ ವಾಣಿಜಾ ಏಕಂ ಮೋರರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಅಚ್ಛರಸದ್ದೇನ ವಸ್ಸತಿ, ಪಾಣಿಪ್ಪಹರಣಸದ್ದೇನ ನಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಬಾವೇರುರಟ್ಠಂ ಅಗಮಂಸು। ಸೋ ಮಹಾಜನೇ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ನಾವಾಯ ಧುರೇ ಠತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಮಧುರಸ್ಸರಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ನಚ್ಚಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ "ಏತಂ, ಅಯ್ಯಾ, ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಂ ಸಕುಣರಾಜಾನಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪಠಮಂ ಕಾಕೋ ಆನೀತೋ, ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ಥ, ಇದಾನಿ ಏಕಂ

ಮೋರರಾಜಾನಂ ಆನಯಿಮ್ಹಾ, ಏತಮ್ಪಿ ಯಾಚಥ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಟ್ಠೇ ಸಕುಣಂ ನಾಮ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ। "ಹೋತು, ಅಯ್ಯಾ, ಅತ್ತನೋ ರಟ್ಠೇ ಅಞ್ಞಂ ಲಭಿಸ್ಸಥ, ಇಮಂ ನೋ ದೇಥಾ"ತಿ ಮೂಲಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸೇನ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಅಥ ನಂ ಸತ್ತರತನವಿಚಿತ್ತೇ ಪಞ್ಜರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಚ್ಛಮಂಸಫಲಾಫಲೇಹಿ ಚೇವ ಮಧುಲಾಜಸಕ್ಕರಪಾನಕಾದೀಹಿ ಚ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಂಸು, ಮಯೂರರಾಜಾ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಸಾಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಾಕಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಕೋಚಿ ನಂ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಕಾಕೋ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಅಲಭಮಾನೋ "ಕಾಕಾ"ತಿ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಯಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹಿ।

ಸತ್ಥಾ ದ್ವೇ ವತ್ಥೂನಿ ಘಟೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೫೩."ಅದಸ್ಸನೇನ ಮೋರಸ್ಸ, ಸಿಖಿನೋ ಮಞ್ಜುಭಾಣಿನೋ।
ಕಾಕಂ ತತ್ಥ ಅಪೂಜೇಸುಂ, ಮಂಸೇನ ಚ ಫಲೇನ ಚ॥

೧೫೪."ಯದಾ ಚ ಸರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಮೋರೋ ಬಾವೇರುಮಾಗಮಾ।
ಅಥ ಲಾಭೋ ಚ ಸಕ್ಕಾರೋ, ವಾಯಸಸ್ಸ ಅಹಾಯಥ॥

೧೫೫."ಯಾವ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀ ಬುದ್ಧೋ, ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಪಭಙ್ಕರೋ।
ತಾವ ಅಞ್ಞೇ ಅಪೂಜೇಸುಂ, ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ॥

೧೫೬."ಯದಾ ಚ ಸರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ಅದೇಸಯಿ।
ಅಥ ಲಾಭೋ ಚ ಸಕ್ಕಾರೋ, ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಅಹಾಯಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿಖಿನೋ**ತಿ ಸಿಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ। **ಮಞ್ಜುಭಾಣಿನೋ**ತಿ ಮಧುರಸ್ಸರಸ್ಸ। **ಅಪೂಜೇಸು**ನ್ತಿ ಅಪೂಜಯಿಂಸು। **ಮಂಸೇನ ಚ ಫಲೇನ ಚಾ**ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಮಂಸೇನ ಫಲಾಫಲೇನ ಚ। **ಬಾವೇರುಮಾಗಮಾ**ತಿ ಬಾವೇರುರಟ್ಠಂ ಆಗತೋ। "ಭಾವೇರೂ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಅಹಾಯಥಾ**ತಿ ಪರಿಹೀನೋ। **ಧಮ್ಮರಾಜಾ**ತಿ ನವಹಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಸಂ ರಞ್ಜೇತೀತಿ ಧಮ್ಮರಾಜಾ। **ಪಭಙ್ಕರೋ**ತಿ ಸತ್ತಲೋಕಓಕಾಸಲೋಕಸಙ್ಖಾರಲೋಕೇಸು ಆಲೋಕಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಪಭಙ್ಕರೋ। **ಸರಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಧಮ್ಮಂ ಅದೇಸಯೀ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಪಕಾಸೇಸೀತಿ।

ಇತಿ ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕಾಕೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಮೋರರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸೀ"ನ್ತಿ।

ಬಾವೇರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೪೦] ೧೦. ವಿಸಯ್ಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅದಾಸಿ ದಾನಾನೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಖದಿರಙ್ಗಾರಜಾತಕೇ (ಜಾ॰ ೧.೧.೪೦) ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ। ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿ 'ದಾನಂ ಮಾ ದದಾಸೀ'ತಿ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ವಾರೇನ್ತಂ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಂಸುಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೋ ವಿಸಯ್ಹೋ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ ದಾನಾಭಿರತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು, ನಗರಮಜ್ಝೇ, ಅತ್ತನೋ ಘರದ್ವಾರೇತಿ ಛಸು ಠಾನೇಸು ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಛ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಞ್ಚ ಏಕಸದಿಸಮೇವ ಭತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ದದತೋ ದಾನಾನುಭಾವೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಕಮ್ಪಿ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ "ಕೋ ನು ಖೋ ಮಂ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಕಾಮೋ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ವಿಸಯ್ಹೋ ಅತಿವಿಯ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಇಮಿನಾ ದಾನೇನ ಮಂ ಚಾವೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಸಕ್ಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಧನಮಸ್ಸ ನಾಸೇತ್ವಾ ಏತಂ ದಲಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾ ದಾನಂ ನ ದೇತಿ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಧನಧಞ್ಞಂ ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಸಕ್ಕರಾದೀನಿ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸಿ।

ತದಾ ದಾನಬ್ಯಾವಟಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಸಾಮಿ ದಾನಗ್ಗಂ ಪಚ್ಛಿನ್ನಂ, ಠಪಿತಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆರೋಚಯಿಂಸು। "ಇತೋ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ಹರಥ, ಮಾ ದಾನಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಥಾ"ತಿ ಭರಿಯಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ದಾನಂ ಪವತ್ತಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಸಕಲಗೇಹಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಅಡ್ಢಮಾಸಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿವತ್ಥವತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸಕಲಗೇಹಂ ತುಚ್ಛ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸತ್ತರತನಗಬ್ಭೇಸು ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದ್ದಸ, ಸೇಟ್ಠಿಞ್ಚ ಭರಿಯಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾಪಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। ಪುನ ಮಹಾಸತ್ತೋ। ಭರಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ನ ಸಕ್ಕಾ ದಾನಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ, ಸಕಲನಿವೇಸನಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕೋ ತಿಣಹಾರಕೋ ಅಸಿತಞ್ಚ ಕಾಜಞ್ಚ ತಿಣಬನ್ಧನರಜ್ಜುಞ್ಚ ದ್ವಾರನ್ತರೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಇದಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಭದ್ದೇ, ಮಯಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ತಿಣಂ ನಾಮ ನ ಲಾಯಿತಪುಬ್ಬಂ, ಅಜ್ಜ ಪನ ತಿಣಂ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಯಥಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾನುಪಚ್ಛೇದಭಯೇನ ಅಸಿತಞ್ಚೇವ ಕಾಜಞ್ಚ ರಜ್ಜುಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಿಣವತ್ಥುಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಣಂ ಲಾಯಿತ್ವಾ "ಏಕೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏಕೇನ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದ್ವೇ ತಿಣಕಲಾಪೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಾಜೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಮಾಸಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಯಾಚಕಾ ಬಹೂ, ತೇಸಂ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದೇಹಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದೇಹೀ"ತಿ ವದನ್ತಾನಂ ಇತರಮ್ಪಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ದತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭರಿಯಾಯ ಅನಾಹಾರೋ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಛ ದಿವಸಾ ವೀತಿವತ್ತಾ।

ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತಿಣಂ ಆಹರಮಾನಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರಾಹಾರಸ್ಸ ಅತಿಸುಖುಮಾಲಸ್ಸ ನಲಾಟೇ ಸೂರಿಯಾತಪೇನ ಪಹಟಮತ್ತೇ ಅಕ್ಖೀನಿ ಭಮಿಂಸು। ಸೋ ಸತಿಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಿಣಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪತಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಂ ಉಪಧಾರಯಮಾನೋ ವಿಚರತಿ। ಸೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೮."ಅದಾಸಿ ದಾನಾನಿ ಪುರೇ ವಿಸಯ್ಹ, ದದತೋ ಚ ತೇ ಖಯಧಮ್ಮೋ ಅಹೋಸಿ।
ಇತೋ ಪರಂ ಚೇ ನ ದದೇಯ್ಯ ದಾನಂ, ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯುಂ ತೇ ಸಂಯಮನ್ತಸ್ಸ ಭೋಗಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಮ್ಭೋ ವಿಸಯ್ಹ ತ್ವಂ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ತವ ಗೇಹೇ ಧನೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಾನಾನಿ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಚ ತೇ ಏವಂ ದದತೋ ಭೋಗಾನಂ ಖಯಧಮ್ಮೋ ಖಯಸಭಾವೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಖೀಣಂ, ಇತೋ ಪರಂ ಚೇಪಿ ತ್ವಂ ದಾನಂ ನ ದದೇಯ್ಯ, ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ದದೇಯ್ಯಾಸಿ, ತವ ಸಂಯಮನ್ತಸ್ಸ ಅದದನ್ತಸ್ಸ ಭೋಗಾ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯುಂ, "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇಹಿ, ಅಹಂ ತೇ ಭೋಗೇ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಸಕ್ಕೋ ನಾಮ ಸಯಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತ ವತ್ತಪದಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಪತ್ತೋ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯಕಾರಣಂ ದಾನಂ ವಾರೇಸಿ, ಅನರಿಯಂ ವತ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೫೮."ಅನರಿಯಮರಿಯೇನ ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತ, ಸುದುಗ್ಗತೇನಾಪಿ ಅಕಿಚ್ಚಮಾಹು।
ಮಾ ವೋ ಧನಂ ತಂ ಅಹು ದೇವರಾಜ, ಯಂ ಭೋಗಹೇತು ವಿಜಹೇಮು ಸದ್ಧಂ॥

೧೫೯."ಯೇನ ಏಕೋ ರಥೋ ಯಾತಿ, ಯಾತಿ ತೇನಪರೋ ರಥೋ।
ಪೋರಾಣಂ ನಿಹಿತಂ ವತ್ತಂ, ವತ್ತತಞ್ಞೇವ ವಾಸವ॥

೧೬೦."ಯದಿ ಹೇಸ್ಸತಿ ದಸ್ಸಾಮ, ಅಸನ್ತೇ ಕಿಂ ದದಾಮಸೇ।
ಏವಂಭೂತಾಪಿ ದಸ್ಸಾಮ, ಮಾ ದಾನಂ ಪಮದಮ್ಹಸೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನರಿಯ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ। **ಅರಿಯೇನಾ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾಚಾರೇನ ಅರಿಯೇನ। **ಸುದುಗ್ಗತೇನಾಪೀ**ತಿ ಸುದಲಿದ್ದೇನಾಪಿ। **ಅಕಿಚ್ಚಮಾಹೂ**ತಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ವದನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಮಂ ಅನರಿಯಂ ಮಗ್ಗಂ ಆರೋಚೇಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಯಂ ಭೋಗಹೇತೂ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಧನಸ್ಸ ಪರಿಭುಞ್ಜನಹೇತು ಮಯಂ ದಾನಸದ್ಧಂ ವಿಜಹೇಮು ಪರಿಚ್ಚಜೇಯ್ಯಾಮ, ತಂ ಧನಮೇವ ಮಾ ಅಹು, ನ ನೋ ತೇನ ಧನೇನ ಅತ್ಥೋತಿ ದೀಪೇತಿ।

ರಥೋತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಯಾನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಏಕೋ ರಥೋ ಯಾತಿ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ರಥೋ "ರಥಸ್ಸ ಗತಮಗ್ಗೋ ಏಸೋ"ತಿ ತೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನ ಯಾತಿ। **ಪೋರಾಣಂ ನಿಹಿತಂ ವತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ನಿಹಿತಂ ವತ್ತಂ, ತಂ ಮಯಿ ಧರನ್ತೇ ವತ್ತತುಯೇವ, ಮಾ ತಿಟ್ಠತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂಭೂತಾ**ತಿ ಏವಂ ತಿಣಹಾರಕಭೂತಾಪಿ ಮಯಂ ಯಾವ ಜೀವಾಮ, ತಾವ ದಸ್ಸಾಮಯೇವ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಮಾ ದಾನಂ ಪಮದಮ್ಹಸೇ**ತಿ। ಅದದನ್ತೋ ಹಿ ದಾನಂ ಪಮಜ್ಜತಿ ನಾಮ ನ ಸರತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಜೀವಮಾನೋ ದಾನಂ ಪಮುಸ್ಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಕಿಮತ್ಥಾಯ ದಾನಂ ದದಾಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ನೇವ ಸಕ್ಕತ್ತಂ, ನ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಪನಾಹಂ ದದಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಹತ್ಥೇನ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಮಜ್ಜಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಪರಿಮಜ್ಜಿತಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪರಿಪೂರಿ। ಸಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ಚಸ್ಸ ಸಬ್ಬೋ ವಿಭವಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಪಟಿಪಾಕತಿಕೋವ ಅಹೋಸಿ। ಸಕ್ಕೋ "ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ತ್ವಂ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ದ್ವಾದಸ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ದಾನಂ ದದಾಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಧನಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ವಿಸಯ್ಹೋ ಪನ ಸೇಟ್ಠಿ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ವಿಸಯ್ಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಕೋಕಿಲವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಚೂಳಕುಣಾಲವಗ್ಗೋ

[೩೪೧] ೧. ಕಣ್ಡರೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನರಾನಮಾರಾಮಕರಾಸೂತಿ ಇಮಸ್ಸ ಜಾತಕಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ **ಕುಣಾಲಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೧.ಕುಣಾಲಜಾತಕ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಕಣ್ಡರೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೪೨] ೨. ವಾನರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಸಕ್ಖಿಂ ವತ ಅತ್ತಾನನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.ಸುಸುಮಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ) ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ।

ಅತೀತೇ ಪನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಕಪಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಸಿ। ಅಥೇಕಾ ಅನ್ತೋಗಙ್ಗಾಯಂ ಸಂಸುಮಾರೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಹದಯಮಂಸೇ ದೋಹಳಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಂಸುಮಾರಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ "ತಂ ಕಪಿಂ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಹದಯಮಂಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಂಸುಮಾರಿಯಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಆಹ - "ಏಹಿ, ಸಮ್ಮ, ಅನ್ತರದೀಪಕೇ ಫಲಾಫಲೇ ಖಾದಿತುಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಕಥಂ, ಸಮ್ಮ, ಅಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಹಂ ತಂ ಮಮ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಸೀದಿ। ಸಂಸುಮಾರೋ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಮುಜ್ಜಿತುಂ ಆರಭಿ। ಅಥ ನಂ ವಾನರೋ "ಕಿಂಕಾರಣಾ, ಭೋ, ಮಂ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಹಂ ತಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ತವ ಹದಯಮಂಸಂ ಮಮ ಭರಿಯಾಯ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ದನ್ಧ ತ್ವಂ ಮಮ ಹದಯಮಂಸಂ ಉರೇ ಅತ್ಥೀತಿ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ? "ಅಥ ಕಹಂ ತೇ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ? "ಏತಂ ಉದುಮ್ಬರೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತಂ ನ ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಪಸ್ಸಾಮಿ, ದಸ್ಸಸಿ ಪನ ಮೇ"ತಿ। "ಆಮ, ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಂಸುಮಾರೋ ದನ್ಧತಾಯ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ಉದುಮ್ಬರಮೂಲಂ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಉದುಮ್ಬರರುಕ್ಖೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೬೧."ಅಸಕ್ಖಿಂ ವತ ಅತ್ತಾನಂ, ಉದ್ಧಾತುಂ ಉದಕಾ ಥಲಂ।
ನ ದಾನಾಹಂ ಪುನ ತುಯ್ಹಂ, ವಸಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ವಾರಿಜ॥

೧೬೨."ಅಲಮೇತೇಹಿ ಅಮ್ಬೇಹಿ, ಜಮ್ಬೂಹಿ ಪನಸೇಹಿ ಚ।
ಯಾನಿ ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ, ವರಂ ಮಯ್ಹಂ ಉದುಮ್ಬರೋ॥

೧೬೩."ಯೋ ಚ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ನ ಖಿಪ್ಪಮನುಬುಜ್ಝತಿ।
ಅಮಿತ್ತವಸಮನ್ವೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಅನುತಪ್ಪತಿ॥

೧೬೪."ಯೋ ಚ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿಬೋಧತಿ।
ಮುಚ್ಚತೇ ಸತ್ತುಸಮ್ಬಾಧಾ, ನ ಚ ಪಚ್ಛಾನುತಪ್ಪತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸಕ್ಖಿಂ ವತಾತಿ** ಸಮತ್ಥೋ ವತ ಅಹೋಸಿಂ। **ಉದ್ಧಾತುನ್ತಿ** ಉದ್ಧರಿತುಂ। **ವಾರಿಜಾತಿ** ಸಂಸುಮಾರಂ ಆಲಪತಿ। **ಯಾನಿ ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಾತಿ** ಗಙ್ಗಂ ಸಮುದ್ದನಾಮೇನಾಲಪನ್ತೋ "ಯಾನಿ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಪಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬಾನಿ, ಅಲಂ ತೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ। **ಪಚ್ಛಾ ಚ ಅನುತಪ್ಪತೀತಿ** ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅತ್ಥಂ ಖಿಪ್ಪಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಮಿತ್ತವಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಅನುತಪ್ಪತಿ।

ಇತಿ ಸೋ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಲೋಕಿಯಕಿಚ್ಚಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಾರಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ವನಸಣ್ಡಮೇವ ಪಾವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸಂಸುಮಾರೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ವಾನರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ವಾನರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೪೩] ೩. ಕುನ್ತಿನೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅವಸಿಮ್ಹ ತವಾಗಾರೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ನಿವುತ್ಥಂ ಕುನ್ತಿನೀಸಕುಣಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಿರ ರಞ್ಞೋ ದೂತೇಯ್ಯಹಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ದ್ವೇ ಪೋತಕಾಪಿಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಿ, ರಾಜಾ ತಂ ಸಕುಣಿಕಂ ಏಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಣಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಗತಕಾಲೇ ರಾಜಕುಲೇ ದಾರಕಾ ತೇ ಸಕುಣಪೋತಕೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪರಿಮದ್ದನ್ತಾ ಮಾರೇಸುಂ। ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಪೋತಕೇ ಮತೇ ಪಸ್ಸನ್ತೀ "ಕೇನ ಮೇ ಪುತ್ತಕಾ ಮಾರಿತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅಸುಕೇನ ಚ ಅಸುಕೇನ ಚಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ ರಾಜಕುಲೇ ಪೋಸಾವನಿಕಬ್ಯಗ್ಘೋ ಅತ್ಥಿ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ, ಬನ್ಧನಬಲೇನ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥ ತೇ ದಾರಕಾ ತಂ ಬ್ಯಗ್ಘಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಗಮಂಸು। ಸಾಪಿ ಸಕುಣಿಕಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಯಥಾ ಇಮೇಹಿ ಮಮ ಪುತ್ತಕಾ ಮಾರಿತಾ, ತಥೇವ ನೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೇ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಖಿಪಿ, ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಮುರಾಮುರಾಪೇತ್ವಾ ಖಾದಿ। ಸಾ "ಇದಾನಿ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ"ತಿ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತಾ। ತಂ ಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ರಾಜಕುಲೇ ಕಿರ ಅಸುಕಾ ನಾಮ ಕುನ್ತಿನೀ ಸಕುಣಿಕಾ ಯೇ ಹಿಸ್ಸಾ ಪೋತಕಾ ಮಾರಿತಾ, ತೇ ದಾರಕೇ ಬ್ಯಗ್ಘಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸಾ ಅತ್ತನೋ ಪೋತಕಘಾತಕೇ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಏಕಾ ಕುನ್ತಿನೀ ಸಕುಣಿಕಾ ದೂತೇಯ್ಯಹಾರಿಕಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ। ಅಯಂ ಕುನ್ತಿನೀ ಬ್ಯಗ್ಘೇನ ದಾರಕೇ ಮಾರಾಪೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇದಾನಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇಧ ವಸಿತುಂ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಚ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಆರೋಚೇತ್ವಾವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ "ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಮಾದೇನ ಮಮ ಪುತ್ತಕೇ ದಾರಕಾ ಮಾರೇಸುಂ, ಅಹಂ ಕೋಧವಸಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ತೇ ದಾರಕೇ ಪಟಿಮಾರೇಸಿಂ, ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಇಧ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬೫.
"ಅವಸಿಮ್ಹ ತವಾಗಾರೇ, ನಿಚ್ಚಂ ಸಕ್ಕತಪೂಜಿತಾ,
ತ್ವಮೇವ ದಾನಿಮಕರಿ, ಹನ್ದ ರಾಜ ವಜಾಮಹ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತ್ವಮೇವ ದಾನಿಮಕರೀ**ತಿ ಮಂ ಪಣ್ಣಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾದೇನ ಮಮ ಪಿಯಪುತ್ತಕೇ ಅರಕ್ಖನ್ತೋ ತ್ವಞ್ಞೇವ ಇದಾನಿ ಏತಂ ಮಮ ದೋಮನಸ್ಸಕಾರಣಂ ಅಕರಿ। **ಹನ್ದಾ**ತಿ ವವಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ರಾಜಾ**ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ವಜಾಮಹ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬೬.
"ಯೋ ವೇ ಕತೇ ಪಟಿಕತೇ, ಕಿಬ್ಬಿಸೇ ಪಟಿಕಿಬ್ಬಿಸೇ।
ಏವಂ ತಂ ಸಮ್ಮತೀ ವೇರಂ, ವಸ ಕುನ್ತಿನಿ ಮಾಗಮಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರೇನ ಕತೇ ಕಿಬ್ಬಿಸೇ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಮಾರಣಾದಿಕೇ ದಾರುಣೇ ಕಮ್ಮೇ ಕತೇ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಟಿಕತೇ ಪಟಿಕಿಬ್ಬಿಸೇ "ಪಟಿಕತಂ ಮಯಾ ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಜಾನಾತಿ। **ಏವಂ ತಂ ಸಮ್ಮತೀ ವೇರ**ನ್ತಿ ಏತ್ತಕೇನ ತಂ ವೇರಂ ಸಮ್ಮತಿ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಸ ಕುನ್ತಿನಿ ಮಾಗಮಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕುನ್ತಿನೀ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬೭."ನ ಕತಸ್ಸ ಚ ಕತ್ತಾ ಚ, ಮೇತ್ತಿ ಸನ್ಧೀಯತೇ ಪುನ।
ಹದಯಂ ನಾನುಜಾನಾತಿ, ಗಚ್ಛಞ್ಞೇವ ರಥೇಸಭಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ಕತಸ್ಸ ಚ ಕತ್ತಾ ಚಾ**ತಿ ಕತಸ್ಸ ಚ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಉಪಪೀಳಿತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ, ಇದಾನಿ ವಿಭತ್ತಿವಿಪರಿಣಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಯೋ ಕತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಪುನ ಮಿತ್ತಭಾವೋ ನಾಮ ನ ಸನ್ಧೀಯತಿ ನ ಘಟೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹದಯಂ ನಾನುಜಾನಾತೀ**ತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಮ ಹದಯಂ ಇಧ ವಾಸಂ ನಾನುಜಾನಾತಿ। **ಗಚ್ಛಞ್ಞೇವ ರಥೇಸಭಾ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಮಹಾರಾಜ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬೮."ಕತಸ್ಸ ಚೇವ ಕತ್ತಾ ಚ, ಮೇತ್ತಿ ಸನ್ಧೀಯತೇ ಪುನ।
ಧೀರಾನಂ ನೋ ಚ ಬಾಲಾನಂ, ವಸ ಕುನ್ತಿನಿ ಮಾಗಮಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಕತಸ್ಸ ಚೇವ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ, ಯೋ ಚ ಕತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಿ ಸನ್ಧೀಯತೇ ಪುನ, ಸಾ ಪನ ಧೀರಾನಂ, ನೋ ಚ ಬಾಲಾನಂ। ಧೀರಾನಞ್ಹಿ ಮೇತ್ತಿ ಭಿನ್ನಾಪಿ ಪುನ ಘಟೀಯತಿ, ಬಾಲಾನಂ ಪನ ಸಕಿಂ ಭಿನ್ನಾ ಭಿನ್ನಾವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಸ ಕುನ್ತಿನಿ ಮಾಗಮಾತಿ।

ಸಕುಣಿಕಾ "ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇಧ ವಸಿತುಂ ಸಾಮೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತಾ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕುನ್ತಿನೀಯೇವ ಏತರಹಿ ಕುನ್ತಿನೀ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕುನ್ತಿನೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೪೪] ೪. ಅಮ್ಬಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ನೀಲಿಯಂ ಮಣ್ಡಯತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಅಮ್ಬಗೋಪಕತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಜೇತವನಪಚ್ಚನ್ತೇ ಅಮ್ಬವನೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬೇ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪತಿತಾನಿ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಬನ್ಧಮನುಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ದೇತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಅಮ್ಬಚೋರಕಾ ಅಮ್ಬಾನಿ ಪಾತೇತ್ವಾ ಖಾದಿತ್ವಾ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ ಅಚಿರವತಿಯಂ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿಯೋ ತಂ ಅಮ್ಬವನಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಮಹಲ್ಲಕೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಾ ದಿಸ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮೇ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದಿತಾನೀ"ತಿ ಆಹ। "ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ಇದಾನೇವ ಆಗತಾ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಸಪಥಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ? "ಕರೋಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಸಪಥಂ ಕರಿಂಸು। ಮಹಲ್ಲಕೋ ತಾ ಸಪಥಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ

ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ “ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ಕಿರ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಕಂ ಅಮ್ಬವನಂ ಪವಿಟ್ಠಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ ಸಪಥಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸೀ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಅಮ್ಬಗೋಪಕೋ ಹುತ್ವಾ ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ ಸಪಥಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ನದೀತೀರೇ ಅಮ್ಬವನೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬೇ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪತಿತಾನಿ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ಸಮ್ಬನ್ಧಮನುಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ದೇನ್ತೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ “ಕೇ ನು ಖೋ ಲೋಕೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯನಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ದಾನಂ ದೇನ್ತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಯುತ್ತಪಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಕೇ ಅನಾಚಾರಂ ಚರನ್ತೀ”ತಿ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಅಮ್ಬಗೋಪಕಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕೂಟಜಟಿಲಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯಂ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಾದಿಂ ಅತ್ತನೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ ಅಮ್ಬವನಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ಸಂವೇಜೇಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಗಾಮಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಅಮ್ಬೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಚೋರೇಹಿ ವಿಲುಮ್ಪಿತೇ ವಿಯ ಅಕಾಸಿ।

ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ ತಂ ಅಮ್ಬವನಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಕೂಟಜಟಿಲೋ ತಾ ದಿಸ್ವಾ “ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮೇ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದಿತಾನೀ”ತಿ ಪಲಿಬುದ್ಧಿ। “ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ಇದಾನೇವ ಆಗತಾ, ನ ತೇ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದಾಮಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ ಸಪಥಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ? “ಕತ್ವಾ ಚ ಪನ ಗನ್ತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ? “ಆಮ, ಲಭಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ತಾಸು ಜೇಟ್ಠಿಕಾ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೯೯“ಯೋ ನೀಲಿಯಂ ಮಣ್ಡಯತಿ, ಸಣ್ಡಾಸೇನ ವಿಹಞ್ಞತಿ।
ತಸ್ಸ ಸಾ ವಸಮನ್ವೇತು, ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರೀ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಯೋ ಪುರಿಸೋ ಪಲಿತಾನಂ ಕಾಳವಣ್ಣಕರಣತ್ಥಾಯ ನೀಲಫಲಾದೀನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕತಂ ನೀಲಿಯಂ ಮಣ್ಡಯತಿ, ನೀಲಕೇಸನ್ತರೇ ಚ ಉಟ್ಠಿತಂ ಪಲಿತಂ ಉದ್ಧರನ್ತೋ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ವಿಹಞ್ಞತಿ ಕಿಲಮತಿ, ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ಸಾ ವಸಂ ಅನ್ವೇತು, ತಥಾರೂಪಂ ಪತಿಂ ಲಭತು, ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರೀತಿ।

ತಾಪಸೋ “ತ್ವಂ ಏಕಮನ್ತಂ ತಿಟ್ಠಾಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರಂ ಸಪಥಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸಾ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತೀ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೭೦“ವೀಸಂ ವಾ ಪಞ್ಚವೀಸಂ ವಾ, ಊನತಿಂಸಂವ ಜಾತಿಯಾ।
ತಾದಿಸಾ ಪತಿ ಮಾ ಲದ್ಧಾ, ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರೀ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ನಾರಿಯೋ ನಾಮ ಪನ್ನರಸಸೋಳಸವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಪುರಿಸಾನಂ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ಯಾ ಪನ ತವ ಅಮ್ಬಾನಿ ಅವಾಹರಿ, ಸಾ ಏವರೂಪೇ ಯೋಬ್ಬನೇ ಪತಿಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಜಾತಿಯಾ ವೀಸಂ ವಾ ಪಞ್ಚವೀಸಂ ವಾ ಏಕೇನ ದ್ವೀಹಿ ಊನತಾಯ ಊನತಿಂಸಂ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಪತ್ವಾ ತಾದಿಸಾ ಪರಿಪಕ್ಕವಯಾ ಹುತ್ವಾಪಿ ಪತಿಂ ಮಾ ಲದ್ಧಾತಿ।

ತಾಯಪಿ ಸಪಥಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾಯ ತತಿಯಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೭೧“ದೀಘಂ ಗಚ್ಛತು ಅದ್ಧಾನಂ, ಏಕಿಕಾ ಅಭಿಸಾರಿಕಾ।

ಸಙ್ಕೇತೇ ಪತಿ ಮಾ ಅದ್ದ, ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರಿ, ಸಾ ಪತಿಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಭಿಸರಣತಾಯ ಅಭಿಸಾರಿಕಾ ನಾಮ ಹುತ್ವಾ ಏಕಿಕಾ ಅದುತಿಯಾ ಗಾವುತದ್ವಿಗಾವುತಮತ್ತಂ ದೀಘಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಗಚ್ಛತು, ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ಅಸುಕಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಕತೇ ಸಙ್ಕೇತೇ ತಂ ಪತಿಂ ಮಾ ಅದ್ದಸಾತಿ।

ತಾಯಪಿ ಸಪಥಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾಯ ಚತುತ್ಥಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೨."ಅಲಙ್ಕತಾ ಸುವಸನಾ, ಮಾಲಿನೀ ಚನ್ದನುಸ್ಸದಾ।
ಏಕಿಕಾ ಸಯನೇ ಸೇತು, ಯಾ ತೇ ಅಮ್ಬೇ ಅವಾಹರೀ"ತಿ॥ - ಸಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾಯೇವ।

ತಾಪಸೋ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅತಿಭಾರಿಯಾ ಸಪಥಾ ಕತಾ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದಿತಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಗಚ್ಛಥ ದಾನಿ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ತಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ಭೇರವರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕೂಟತಾಪಸಂ ತತೋ ಪಲಾಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಅಯಂ ಅಮ್ಬಗೋಪಕೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ ಏತಾಯೇವ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಅಮ್ಬಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೪೫] ೫. ರಾಜಕುಮ್ಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವನಂ ಯದಗ್ಗಿ ದಹತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಅಲಸಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿವಾಸೀ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸಾಸನೇ ಉರಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಅಲಸೋ ಅಹೋಸಿ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರವತ್ತಪಟಿವತ್ತಾದೀಹಿ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ನೀವರಣಾಭಿಭೂತೋ। ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ತಥಾ ಏವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಆಲಸಿಯಭಾವಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಏವರೂಪೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಆಲಸಿಯೋ ಕುಸೀತೋ ನೀವರಣಾಭಿಭೂತೋ ವಿಹರತೀ"ತಿ । ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಆಲಸಿಯೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಮಚ್ಚರತನಂ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಆಲಸಿಯಜಾತಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ರಾಜಾನಂ ಪಬೋಧೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಉಪಮಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಗಣಪರಿವುತೋ ತತ್ಥ ವಿಚರನ್ತೋ ಏಕಂ ರಾಜಕುಮ್ಭಂ ನಾಮ ಆಲಸಿಯಂ ಪಸ್ಸಿ। ತಥಾರೂಪಾ ಕಿರ ಆಲಸಿಯಾ ಸಕಲದಿವಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ವಯಸ್ಸ ಕೋ ನಾಮ ಸೋ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ರಾಜಕುಮ್ಭೋ ನಾಮೇಸ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಲಸಿಯೋ। ಏವರೂಪೋ ಹಿ ಸಕಲದಿವಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಏಕಙ್ಗುಲದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಮೇವ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ "ಅಮ್ಭೋ, ರಾಜಕುಮ್ಭ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದನ್ಧಗಮನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ದಾವಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಉಟ್ಠಿತೇ ಕಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೩."ವನಂ ಯದಗ್ಗಿ ದಹತಿ, ಪಾವಕೋ ಕಣ್ಹವತ್ತನೀ।
ಕಥಂ ಕರೋಸಿ ಪಚಲಕ, ಏವಂ ದನ್ಧಪರಕ್ಕಮೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯದಗ್ಗೀತಿ** ಯದಾ ಅಗ್ಗಿ। **ಪಾವಕೋ ಕಣ್ಹವತ್ತನೀತಿ** ಅಗ್ಗಿನೋ ವೇವಚನಂ। **ಪಚಲಕಾತಿ** ತಂ ಆಲಪತಿ। ಸೋ ಹಿ ಚಲನ್ತೋ ಚಲನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಪಚಲಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಪಚಲಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ದನ್ಧಪರಕ್ಕಮೋತಿ** ಗರುವೀರಿಯೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಕುಮ್ಭೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೪"ಬಹೂನಿ ರುಕ್ಖಛಿದ್ದಾನಿ, ಪಥಬ್ಯಾ ವಿವರಾನಿ ಚ।
ತಾನಿ ಚೇ ನಾಭಿಸಮ್ಭೋಮ, ಹೋತಿ ನೋ ಕಾಲಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಪಣ್ಡಿತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇತೋ ಉತ್ತರಿಗಮನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಛಿದ್ದಾನಿ ಪಥವಿಯಂ ವಿವರಾನಿ ಚ ಬಹೂನಿ। ಯದಿ ತಾನಿ ನ ಪಾಪುಣಾಮ, **ಹೋತಿ ನೋ ಕಾಲಪರಿಯಾಯೋತಿ** ಮರಣಮೇವ ನೋ ಹೋತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೭೫"ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ತರತಿ, ತರಣೀಯೇ ಚ ದನ್ಧತಿ।
ಸುಕ್ಖಪಣ್ಣಂವ ಅಕ್ಕಮ್ಮ, ಅತ್ಥಂ ಭಞ್ಜತಿ ಅತ್ತನೋ॥

೧೭೬"ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ದನ್ಧೇತಿ, ತರಣೀಯೇ ಚ ತಾರಯಿ।
ಸಸೀವ ರತ್ತಿಂ ವಿಭಜಂ, ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಪರಿಪೂರತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದನ್ಧಕಾಲೇತಿ** ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಣಿಕಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಾಲೇ। **ತರತೀತಿ** ತುರಿತತುರಿತೋ ವೇಗೇನ ತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋತಿ। **ಸುಕ್ಖಪಣ್ಣಂವಾತಿ** ಯಥಾ ವಾತಾತಪಸುಕ್ಖಂ ತಾಲಪಣ್ಣಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ, ತತ್ಥೇವ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ವುದ್ಧಿಂ ಭಞ್ಜತಿ। **ದನ್ಧೇತೀತಿ** ದನ್ಧಯತಿ ದನ್ಧಕಾತಬ್ಬಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ದನ್ಧಮೇವ ಕರೋತಿ। **ತಾರಯೀತಿ** ತುರಿತಕಾತಬ್ಬಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ತುರಿತೋವ ಕರೋತಿ। **ಸಸೀವ ರತ್ತಿಂ ವಿಭಜನ್ತಿ** ಯಥಾ ಚನ್ದೋ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಂ ರತ್ತಿಂ ಜೋತಯಮಾನೋ ಕಾಳಪಕ್ಖರತ್ತಿತೋ ರತ್ತಿಂ ವಿಭಜನ್ತೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪರಿಪೂರತಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಪರಿಪೂರತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನಲಸೋ ಜಾತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ರಾಜಕುಮ್ಭೋ ಆಲಸಿಯಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ರಾಜಕುಮ್ಭಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೪೬] ೬. ಕೇಸವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮನುಸ್ಸಿನ್ದಂ ಜಹಿತ್ವಾನಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿಸ್ಸಾಸಭೋಜನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಕಿರ ಗೇಹೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ನಿಬದ್ಧಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಗೇಹಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಓಪಾನಭೂತಂ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಂ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಂ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ನಿವೇಸನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹಮ್ಪಿ ಅರಿಯಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಾಜನಿವೇಸನೇ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಾ ದಿಯ್ಯತಿ, ತಿವಸ್ಸಿಕಗನ್ಧಸಾಲಿಭೋಜನಂ ಪಣೀತಂ। ವಿಸ್ಸಾಸೇನಪಿ ಸಿನೇಹೇನಪಿ ಸಹತ್ಥಾ ದಾಯಕಾ ನತ್ಥಿ, ರಾಜಯುತ್ತೇ ದಾಪೇಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ನಾನಗ್ಗರಸಭತ್ತಂ

ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಭತ್ತಂ ತೇಸಂ ದತ್ವಾ ತೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಞ್ಞೋ ಬಹುಂ ಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭತ್ತಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಭಿಕ್ಖುಮ್ಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ "ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖುಪಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। "ನನು ವೇಲಾಯೇವ ತಾವಾ"ತಿ? "ಆಮ, ವೇಲಾ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ದತ್ವಾ ತೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭತ್ತಂ ಪಣೀತಂ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಅಭುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಭೋಜನಂ ನಾಮ ವಿಸ್ಸಾಸಪರಮಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಿನೇಹೇನ ದಾಯಕಾನಂ ಅಭಾವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಮಹಾರಾಜ, ವಿಸ್ಸಾಸಸದಿಸೋ ಅಞ್ಞೋ ರಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇನ ದಿನ್ನಂ ಚತುಮಧುರಮ್ಪಿ ಹಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇನ ದಿನ್ನಂ ಸಾಮಾಕಭತ್ತಂ ನ ಅಗ್ಘತಿ। ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ರೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ರಞ್ಞಾ ಪಞ್ಚ ವೇಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಕಾರಿತೇಪಿ ರೋಗೇ ಅವೂಪಸನ್ತೇ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಲೋಣಕಂ ಸಾಮಾಕನೀವಾರಯಾಗುಞ್ಚೇವ ಉದಕಮತ್ತಸಿತ್ತಂ ಅಲೋಣಕಪಣ್ಣಞ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರೋಗಾ ಜಾತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಬ್ರಾಮ್ಹಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, "ಕಪ್ಪಕುಮಾರೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತದಾ ಕೇಸವೋ ನಾಮ ತಾಪಸೋ ಪಞ್ಚಹಿ ತಾಪಸಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಗಣಸತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸತಾನಂ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ಕೇಸವತಾಪಸಸ್ಸ ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೋ ಸಸಿನೇಹೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಕೇಸವೋ ತೇ ತಾಪಸೇ ಆದಾಯ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ಇಸಿಗಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಪೇಸಿ। ಅಥ ವಸ್ಸಾರತ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಕೇಸವೋ ರಾಜಾನಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಮಹಲ್ಲಕಾ, ಅಮ್ಹೇ ತಾವ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಥ, ದಹರತಾಪಸೇ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪೇಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತೇ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಏಕಕೋವ ಓಹಿಯಿ। ಕಪ್ಪೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಸಿ।

ಕೇಸವೋ ಕಪ್ಪೇನ ವಿನಾ ವಸನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ನ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ನಿದ್ದಂ ಅಲಭನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಆಹಾರೋ ನ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ಬಾಳ್ಹಾ ವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಪಞ್ಚ ವೇಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ, ರೋಗೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಕೇಸವೋ ರಾಜಾನಂ ಆಹ "ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಮರಣಂ ಇಚ್ಛಥ, ಉದಾಹು ಅರೋಗಭಾವ"ನ್ತಿ ? "ಅರೋಗಭಾವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಮಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪೇಸೇಥಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ರಾಜಾ ನಾರದಂ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚಂ ಪಕ್ಕಾಸಾಪೇತ್ವಾ "ನಾರದ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭದನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವನಚರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಯಾಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ನಾರದೋ ತಂ ತತ್ಥ ನೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಮಾಸಿ। ಕೇಸವಸ್ಸಪಿ ಕಪ್ಪೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತೇಯೇವ ಚೇತಸಿಕರೋಗೋ ವೂಪಸನ್ತೋ, ಉಕ್ಕಣ್ಠಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ। ಅಥಸ್ಸ ಕಪ್ಪೋ ಅಲೋಣಕೇನ ಅಧೂಪನೇನ ಉದಕಮತ್ತಸಿತ್ತಪಣ್ಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಮಾಕನೀವಾರಯಾಗುಂ ಅದಾಸಿ, ತಸ್ಸ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ।

ಪುನ ರಾಜಾ ನಾರದಂ ಪೇಸೇಸಿ “ಗಚ್ಛ ಕೇಸವಸ್ಸ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಜಾನಾಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅರೋಗಂ ದಿಸ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಪಞ್ಚ ವೇಜ್ಜಕುಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೋ ತುಮ್ಹೇ ಅರೋಗೇ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಕಥಂ ತೇ ಕಪ್ಪೋ ಪಟಿಜಗ್ಗೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೭.“ಮನುಸ್ಸಿನ್ದಂ ಜಹಿತ್ವಾನ, ಸಬ್ಬಕಾಮಸಮಿದ್ಧಿನಂ।
ಕಥಂ ನು ಭಗವಾ ಕೇಸೀ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ರಮತಿ ಅಸ್ಸಮೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮನುಸ್ಸಿನ್ದ**ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇನ್ದಂ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ। **ಕಥಂ ನು ಭಗವಾ ಕೇಸೀ**ತಿ ಕೇನ ನು ಖೋ ಉಪಾಯೇನ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವಾ ಕೇಸವತಾಪಸೋ ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೇ ರಮತೀತಿ।

ಏವಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ವಿಯ ಕೇಸವಸ್ಸ ಅಭಿರತಿಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕೇಸವೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೮.“ಸಾದೂನಿ ರಮಣೀಯಾನಿ, ಸನ್ತಿ ವಕ್ಖಾ ಮನೋರಮಾ।
ಸುಭಾಸಿತಾನಿ ಕಪ್ಪಸ್ಸ, ನಾರದ ರಮಯನ್ತಿ ಮ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಕ್ಖಾ**ತಿ ರುಕ್ಖಾ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ “ರುಕ್ಖಾ”ತ್ವೇವ ಲಿಖಿತಂ। **ಸುಭಾಸಿತಾನೀ**ತಿ ಕಪ್ಪೇನ ಕಥಿತಾನಿ ಸುಭಾಸಿತಾನಿ ಮಂ ರಮಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ “ಏವಂ ಮಂ ಅಭಿರಮಾಪೇನ್ತೋ ಕಪ್ಪೋ ಅಲೋಣಕಂ ಅಧೂಪನಂ ಉದಕಸಿತ್ತಪಣ್ಣಮಿಸ್ಸಂ ಸಾಮಾಕನೀವಾರಯಾಗುಂ ಪಾಯೇಸಿ, ತಾಯ ಮೇ ಸರೀರೇ ಬ್ಯಾಧಿ ವೂಪಸಮಿತೋ, ಅರೋಗೋ ಜಾತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಾರದೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭೯.“ಸಾಲೀನಂ ಓದನಂ ಭುಞ್ಜೇ, ಸುಚಿಂ ಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ।
ಕಥಂ ಸಾಮಾಕನೀವಾರಂ, ಅಲೋಣಂ ಛಾದಯನ್ತಿ ತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭುಞ್ಜೇ**ತಿ ಭುಞ್ಜಸಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಛಾದಯನ್ತೀ**ತಿ ಛಾದಯತಿ ಪೀಣೇತಿ ತೋಸೇತಿ। ಗಾಥಾಬನ್ಧಸುಖತ್ಥಂ ಪನ ಅನುನಾಸಿಕೋ ಕತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ತ್ವಂ ಸುಚಿಂ ಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ ರಾಜಕುಲೇ ರಾಜಾರಹಂ ಸಾಲಿಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಸಿ, ತಂ ಕಥಮಿದಂ ಸಾಮಾಕನೀವಾರಂ ಅಲೋಣಂ ಪೀಣೇತಿ ತೋಸೇತಿ, ಕಥಂ ತೇ ಏತಂ ರುಚ್ಚತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕೇಸವೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೮೦.“ಸಾದುಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಸಾದುಂ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹುಂ।
ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಯತ್ಥ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ವಿಸ್ಸಾಸಪರಮಾ ರಸಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯದಿ ವಾಸಾದು**ನ್ತಿ ಯದಿ ವಾ ಅಸಾದುಂ। **ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ**ತಿ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ವಿಸ್ಸಾಸಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಯತ್ಥ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿವೇಸನೇ ಏವಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ಏವಂ ಭುತ್ತಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಭೋಜನಂ ಸಾದುಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ **ವಿಸ್ಸಾಸಪರಮಾ ರಸಾ,** ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಪರಮೋ ಉತ್ತಮೋ ಏತೇಸನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಪರಮಾ ರಸಾ। ವಿಸ್ಸಾಸಸದಿಸೋ ಹಿ ಅಞ್ಞೋ ರಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಅವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇನ ಹಿ ದಿನ್ನಂ ಚತುಮಧುರಮ್ಪಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇನ ದಿನ್ನಂ ಅಮ್ಬಿಲಕಞ್ಜಿಯಂ ನ ಅಗ್ಘತೀತಿ।

ನಾರದೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಕೇಸವೋ ಇದಂ ನಾಮ ಕಥೇಸೀ”ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ನಾರದೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಕೇಸವೋ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಾ, ಕಪ್ಪೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕೇಸವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೪೭] ೭. ಅಯಕೂಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಬ್ಬಾಯಸನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಮಹಾಕಣ್ಹಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೨.೬೧ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಉಗ್ಗಹಿತಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದೇವಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಬಹೂ ಅಜೇಳಕಾದಯೋ ಮಾರೇತ್ವಾ ದೇವತಾನಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ। ಯಕ್ಖಾ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಏಕಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಯಕ್ಖಂ ಪೇಸೇಸುಂ। ಸೋ ಕಣ್ಣಿಕಮತ್ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಆದಿತ್ತಂ ಅಯಕೂಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ನಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಯನಮತ್ಥಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ಇನ್ದವಜಿರಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಯಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏಸ ಮಂ ರಕ್ಖಮಾನೋ ಠಿತೋ, ಉದಾಹು ಮಾರೇತುಕಾಮೋ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೮೧. "ಸಬ್ಬಾಯಸಂ ಕೂಟಮತಿಪ್ಪಮಾಣಂ, ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಯೋ ತಿಟ್ಠಸಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ।
ರಕ್ಖಾಯ ಮೇ ತ್ವಂ ವಿಹಿತೋ ನುಸಜ್ಜ, ಉದಾಹು ಮೇ ಚೇತಯಸೇ ವಧಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಹಿತೋ ನುಸಜ್ಜಾತಿ** ವಿಹಿತೋ ನು ಅಸಿ ಅಜ್ಜ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಯಕ್ಖಮೇವ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಕ್ಕಂ। ಯಕ್ಖೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ನಾಹಂ ತವ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಠಿತೋ, ಇಮಿನಾ ಪನ ಜಲಿತೇನ ಅಯಕೂಟೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಗತೋಮ್ಹಿ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭಯೇನ ತಂ ಪಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೮೨. "ದೂತೋ ಅಹಂ ರಾಜಿಧ ರಕ್ಖಸಾನಂ, ವಧಾಯ ತುಯ್ಹಂ ಪಹಿತೋಹಮಸ್ಮಿ।
ಇನ್ದೋ ಚ ತಂ ರಕ್ಖತಿ ದೇವರಾಜಾ, ತೇನುತ್ತಮಙ್ಗಂ ನ ತೇ ಫಾಲಯಾಮೀ"ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೮೩. "ಸಚೇ ಚ ಮಂ ರಕ್ಖತಿ ದೇವರಾಜಾ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಮಘವಾ ಸುಜಮ್ಪತಿ।
ಕಾಮಂ ಪಿಸಾಚಾ ವಿನದನ್ತು ಸಬ್ಬೇ, ನ ಸನ್ತಸೇ ರಕ್ಖಸಿಯಾ ಪಜಾಯ॥

೧೮೪. "ಕಾಮಂ ಕನ್ದನ್ತು ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ, ಸಬ್ಬೇ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕಾ।
ನಾಲಂ ಪಿಸಾಚಾ ಯುದ್ಧಾಯ, ಮಹತೀ ಸಾ ವಿಭಿಂಸಿಕಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಕ್ಖಸಿಯಾ ಪಜಾಯಾ**ತಿ ರಕ್ಖಸಿಸಙ್ಖಾತಾಯ ಪಜಾಯ, ರಕ್ಖಸಸತ್ತಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ**ತಿ ಕುಮ್ಭಮತ್ತರಹಸ್ಸಙ್ಗಾ ಮಹೋದರಾ ಯಕ್ಖಾ। **ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕಾ**ತಿ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಪಿಸಾಚಾ। **ನಾಲ**ನ್ತಿ ಪಿಸಾಚಾ ನಾಮ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುದ್ಧಾಯ ನ ಸಮತ್ಥಾ। **ಮಹತೀ ಸಾ ವಿಭಿಂಸಿಕಾ**ತಿ ಯಂ ಪನೇತೇ ಯಕ್ಖಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ವಿಭಿಂಸಿಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ, ಸಾ ಮಹತೀ ವಿಭಿಂಸಿಕಾ ಭಯಕಾರಣದಸ್ಸನಮತ್ತಮೇವ ಮಯ್ಹಂ, ನ ಪನಾಹಂ ಭಾಯಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಕ್ಕೋ ಯಕ್ಖಂ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಓವದಿತ್ವಾ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತವ ರಕ್ಖಾ ಮಮಾಯತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಅಯಕೂಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೪೮] ೮. ಅರಞ್ಞಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅರಞ್ಞಾ ಗಾಮಮಾಗಮ್ಮಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಥುಲ್ಲಕುಮಾರಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಚೂಳನಾರದಕಸ್ಸಪಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೪೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಭರಿಯಾಯ ಕಾಲಕತಾಯ ಪುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸನ್ತೋ ಪುತ್ತಂ ಅಸ್ಸಮಪದೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಾ ಚೋರೇಸು ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕರಮರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಏಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ತಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪತ್ವಾ ತಾಪಸಕುಮಾರಂ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಸೀಲವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ "ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಪಿತಾ ತಾವ ಮೇ ಆಗಚ್ಛತು, ತಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಾ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ನಿಸೀದಿ। ತಾಪಸಕುಮಾರೋ ಪಿತರಿ ಆಗತೇ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೪೫.
"ಅರಞ್ಞಾ ಗಾಮಮಾಗಮ್ಮ, ಕಿಂಸೀಲಂ ಕಿಂವತಂ ಅಹಂ।
ಪುರಿಸಂ ತಾತ ಸೇವೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅರಞ್ಞಾ ಗಾಮಮಾಗಮ್ಮಾ**ತಿ ತಾತ ಅಹಂ ಇತೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಗತೋ ವಸನಗಾಮಂ ಪತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರೋಮೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಓವಾದಂ ದದನ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೪೬.
"ಯೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಾಸಯೇ ತಾತ, ವಿಸ್ಸಾಸಞ್ಚ ಖಮೇಯ್ಯ ತೇ।
ಸುಸ್ಸೂಸೀ ಚ ತಿತಿಕ್ಖೀ ಚ, ತಂ ಭಜೇಹಿ ಇತೋ ಗತೋ॥

೧೪೭.
"ಯಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಕಟಂ।
ಉರಸೀವ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ತಂ ಭಜೇಹಿ ಇತೋ ಗತೋ॥

೧೪೮.
"ಹಲಿದ್ದಿರಾಗಂ ಕಪಿಚಿತ್ತಂ, ಪುರಿಸಂ ರಾಗವಿರಾಗಿನಂ।
ತಾದಿಸಂ ತಾತ ಮಾ ಸೇವಿ, ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚೇ ಸಿಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಾಸಯೇ**ತಿ ಯೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿಸಙ್ಕೇಯ್ಯ। **ವಿಸ್ಸಾಸಞ್ಚ ಖಮೇಯ್ಯ ತೇ**ತಿ ಯೋ ಚ ಅತ್ತನಿ ಕಯಿರಮಾನಂ ತವ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಪತ್ತೋ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ತಂ ಖಮೇಯ್ಯ। **ಸುಸ್ಸೂಸೀ**ತಿ ಯೋ ಚ ತವ ವಿಸ್ಸಾಸವಚನಂ ಸೋತುಮಿಚ್ಛತಿ। **ತಿತಿಕ್ಖೀ**ತಿ ಯೋ ಚ ತಯಾ ಕತಂ ಅಪರಾಧಂ ಖಮತಿ। **ತಂ ಭಜೇಹೀ**ತಿ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜೇಯ್ಯಾಸಿ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯಾಸಿ। **ಉರಸೀವ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಉರಸಿ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ವಡ್ಢಿತೋ ಓರಸಪುತ್ತೋ ತ್ವಮ್ಪಿ ತಾದಿಸೋ ಉರಸಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಪುರಿಸಂ ಭಜೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಹಲಿದ್ದಿರಾಗನ್ತಿ ಹಲಿದ್ದಿರಾಗಸದಿಸಂ ಅಥಿರಚಿತ್ತಂ। **ಕಪಿಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿತಾಯ ಮಕ್ಕಟಚಿತ್ತಂ। **ರಾಗವಿರಾಗಿ**ನನ್ತಿ ಮುಹುತ್ತೇನೇವ ರಜ್ಜನವಿರಜ್ಜನಸಭಾವಂ। **ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚೇ ಸಿಯಾ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ಸಕಲಂ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದಿವಿರಹಿತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಂ ಸಿಯಾ , ತಥಾಪಿ, ತಾತ, ತಾದಿಸಂ ಲಹುಚಿತ್ತಂ ಮಾ ಸೇವಿ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಮೇವ ಭಜೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸಕುಮಾರೋ ‘‘ಅಹಂ, ತಾತ, ಇಮೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಂ ಕತ್ಥ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ ವತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಉಭೋಪಿ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - ‘‘ತದಾ ಪುತ್ತೋ ಚ ಕುಮಾರಿಕಾ ಚ ಏತೇಯೇವ ಅಹೇಸುಂ, ಪಿತಾ ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ’’ನ್ತಿ।

ಅರಞ್ಞಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೪೯] ೯. ಸನ್ಧಿಭೇದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನೇವ ಇತ್ಥೀಸು ಸಾಮಞ್ಞನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪೇಸುಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ‘‘ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತೀ’’ತಿ ಸುತ್ವಾ ತೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ‘‘ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾನಂ ಕಲಹಜಾತಾನಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರಥ, ತೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಚೇವ ಭಣ್ಡನಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಚ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ‘‘ಸಚ್ಚ’’ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗರಹಿತ್ವಾ ‘‘ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ ನಾಮ ತಿಖಿಣಸತ್ತಿಪಹಾರಸದಿಸಾ, ದಳ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಾಸೋಪಿ ತಾಯ ಖಿಪ್ಪಂ ಭಿಜ್ಜತಿ, ತಞ್ಚ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮೇತ್ತಿಭಿನ್ದನಕಜನೋ ಸೀಹಉಸಭಸದಿಸೋ ಹೋತೀ’’ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ಗೋಕುಲೇಸು ಗಾವೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಏಕಂ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಹಾಯ ಆಗತೋ। ತಸ್ಸಾ ಏಕಾಯ ಸೀಹಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಾ ಉಭೋಪಿ ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಿಚರನ್ತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಗಾವೀ ವಚ್ಛಕಂ, ಸೀಹೀ ಸೀಹಪೋತಕಂ ವಿಜಾಯಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ಕುಲೇನ ಆಗತಮೇತ್ತಿಯಾ ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಿಚರನ್ತಿ । ಅಥೇಕೋ ವನಚರಕೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ ‘‘ಅಪಿ ತೇ, ಸಮ್ಮ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅರಞ್ಞೇ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬ’’ನ್ತಿ ರಞ್ಞಾ ಪುಟ್ಠೋ ‘‘ದೇವ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಏಕಂ ಪನ ಸೀಹಞ್ಚ ಉಸಭಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೇ ಏಕತೋ ವಿಚರನ್ತೇ ಅದ್ದಸ’’ನ್ತಿ ಆಹ। ‘‘ಏತೇಸಂ ತತಿಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಭಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದಾ ತೇಸಂ ತತಿಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಮೇ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸೀ’’ತಿ। ‘‘ಸಾಧು, ದೇವಾ’’ತಿ।

ವನಚರಕೇ ಪನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗತೇ ಏಕೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಸೀಹಞ್ಚ ಉಸಭಞ್ಚ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ವನಚರಕೋ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತತಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಗರಂ ಗತೋ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೀಹಮಂಸಞ್ಚ ಉಸಭಮಂಸಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಅಖಾದಿತಪುಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಇಮೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ "ಅಯಂ ತಂ ಏವಂ ವದತಿ, ಅಯಂ ತಂ ಏವಂ ವದತೀ"ತಿ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಕಲಹಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮರಣಾಕಾರಪ್ಪತ್ತೇ ಅಕಾಸಿ। ವನಚರಕೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ "ತೇಸಂ, ದೇವ, ತತಿಯೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಆಹ। "ಕೋ ಸೋ"ತಿ? "ಸಿಙ್ಗಾಲೋ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸೋ ಉಭೋ ಮಿತ್ತೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಾರಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಮಯಂ ತೇಸಂ ಮತಕಾಲೇ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಥಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ವನಚರಕೇನ ಮಗ್ಗದೇಸಕೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತೇಸು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೇಸು ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಪನ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಏಕವಾರಂ ಸೀಹಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಖಾದತಿ, ಏಕವಾರಂ ಉಸಭಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಖಾದತಿ। ರಾಜಾ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಪ್ಪತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ರಥೇ ಠಿತೋವ ಸಾರಥಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೮೯"ನೇವ ಇತ್ಥೀಸು ಸಾಮಞ್ಞಂ, ನಾಪಿ ಭಕ್ಖೇಸು ಸಾರಥಿ।
ಅಥಸ್ಸ ಸನ್ಧಿಭೇದಸ್ಸ, ಪಸ್ಸ ಯಾವ ಸುಚಿನ್ತಿತಂ॥

೧೯೦"ಅಸಿ ತಿಕ್ಖೋವ ಮಂಸಮ್ಹಿ, ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಪರಿವತ್ತತಿ।
ಯತ್ಥೂಸಭಞ್ಚ ಸೀಹಞ್ಚ, ಭಕ್ಖಯನ್ತಿ ಮಿಗಾಧಮಾ॥

೧೯೧"ಇಮಂ ಸೋ ಸಯನಂ ಸೇತಿ, ಯಮಿಮಂ ಪಸ್ಸಸಿ ಸಾರಥಿ।
ಯೋ ವಾಚಂ ಸನ್ಧಿಭೇದಸ್ಸ, ಪಿಸುಣಸ್ಸ ನಿಬೋಧತಿ॥

೧೯೨"ತೇ ಜನಾ ಸುಖಮೇಧನ್ತಿ, ನರಾ ಸಗ್ಗಗತಾರಿವ।
ಯೇ ವಾಚಂ ಸನ್ಧಿಭೇದಸ್ಸ, ನಾವಬೋಧನ್ತಿ ಸಾರಥೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನೇವ ಇತ್ಥೀಸೂತಿ** ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಜನಾನಂ ನೇವ ಇತ್ಥೀಸು ಸಾಮಞ್ಞಂ ಅತ್ಥಿ ನ , ಭಕ್ಖೇಸುಪಿ। ಅಞ್ಞಮೇವ ಹಿ ಇತ್ಥಿಂ ಸೀಹೋ ಸೇವತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಉಸಭೋ, ಅಞ್ಞಂ ಭಕ್ಖಂ ಸೀಹೋ ಖಾದತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಉಸಭೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಥಸ್ಸಾತಿ** ಏವಂ ಕಲಹಕಾರಣೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಅಥ ಇಮಸ್ಸ ಮಿತ್ತಸನ್ಧಿಭೇದಕಸ್ಸ ದುಟ್ಠಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ "ಉಭಿನ್ನಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಇಮೇ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ **ಪಸ್ಸ ಯಾವ ಸುಚಿನ್ತಿತಂ,** ಸುಚಿನ್ತಿತಂ ಜಾತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯತ್ಥಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಪೇಸುಞ್ಞೇ ಪರಿವತ್ತಮಾನೇ। ಉಸಭಞ್ಚ ಸೀಹಞ್ಚ ಮಿಗಾಧಮಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಾ ಖಾದನ್ತಿ, ತಂ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಮಂಸಮ್ಹಿ ತಿಖಿಣೋ ಅಸಿ ವಿಯ ಮಿತ್ತಭಾವಂ ಛಿನ್ದನ್ತಮೇವ ಪರಿವತ್ತತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಯಮಿಮಂ ಪಸ್ಸಸೀತಿ ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಯಂ ಇಮಂ ಪಸ್ಸಸಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮತಸಯನಂ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ಧಿಭೇದಸ್ಸ ಪಿಸುಣಸ್ಸ ಪಿಸುಣವಾಚಂ ನಿಬೋಧತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ಸಯನಂ ಸೇತಿ, ಏವಮೇವಂ ಮರತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸುಖಮೇಧನ್ತೀತಿ** ಸುಖಂ ವಿನ್ದನ್ತಿ ಲಭನ್ತಿ। **ನರಾ ಸಗ್ಗಗತಾರಿವಾತಿ** ಸಗ್ಗಗತಾ ದಿಬ್ಬಭೋಗಸಮಙ್ಗಿನೋ ನರಾ ವಿಯ ತೇ ಸುಖಂ ವಿನ್ದನ್ತಿ। **ನಾವಬೋಧನ್ತೀತಿ** ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ಪನ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಿಂ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಕತಿಕಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ರಾಜಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಸೀಹಸ್ಸ ಕೇಸರಚಮ್ಮನಖದಾಠಾ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಸನ್ಧಿಭೇದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೫೦] ೧೦. ದೇವತಾಪಞ್ಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಹನ್ತಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಾದೇಹೀತಿ ಅಯಂ ದೇವತಾಪುಚ್ಛಾ **ಉಮಙ್ಗಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೯೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ದೇವತಾಪಞ್ಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಚೂಳಕುಣಾಲವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಅಸ್ಸಾರೋಹೋ ಚ, ಏಕರಾಜಾ ಚ ದದ್ದರೋ।
ಸೀಲವೀಮಂಸಸುಜಾತಾ, ಪಲಾಸೋ ಸಕುಣೋ ಛವೋ।
ಸೇಯ್ಯೋತಿ ದಸ ಜಾತಕಾ॥

ಪುಚಿಮನ್ದೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಚ, ಖನ್ತಿವಾದೀ ಲೋಹಕುಮ್ಭೀ।
ಸಬ್ಬಮಂಸಲಾಭೀ ಸಸೋ, ಮತಾರೋದಕಣವೇರಾ।
ತಿತ್ತಿರೋ ಸುಚ್ಚಜೋ ದಸ॥

ಕುಟಿದೂಸೋ ದುದ್ದಭಾಯೋ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಚಮ್ಮಸಾಟಕೋ।
ಗೋಧರಾಜಾ ಚ ಕಕ್ಕಾರು, ಕಾಕವತೀ ನನು ಸೋಚಿಯೋ।
ಕಾಳಬಾಹು ಸೀಲವೀಮಂಸೋ ದಸ॥

ಕೋಕಾಲಿಕೋ ರಥಲಟ್ಠಿ, ಪಕ್ಕಗೋಧರಾಜೋವಾದಾ।
ಜಮ್ಬುಕಬ್ರಹಾಛತ್ತೋ ಚ, ಪೀಠಥುಸಾ ಚ ಬಾವೇರು।
ವಿಸಯ್ಹಸೇಟ್ಠಿ ದಸಧಾ॥

ಕಿನ್ನರೀವಾನರಕುನ್ತಿನೀ, ಅಮ್ಬಹಾರೀ ಗಜಕುಮ್ಭೋ।
ಕೇಸವಾಯಕೂಟಾರಞ್ಞಂ, ಸನ್ಧಿಭೇದೋ ದೇವತಾಪಞ್ಹಾ॥

ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಕಾಲಿಙ್ಗೋ ಪುಚಿಮನ್ದೋ ಚ, ಕುಟಿದೂಸಕಕೋಕಿಲಾ।
ಚೂಳಕುಣಾಲವಗ್ಗೋತಿ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಾ ಚತುಕ್ಕಮ್ಹಿ।
ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಸ ಜಾತಕಾ॥

ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೋ

೧. ಮಣಿಕುಣ್ಡಲವಗ್ಗೋ

[೩೫೧] ೧. ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಜೀನೋ ರಥಸ್ಸಂ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಚಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಸಬ್ಬತ್ಥಸಾಧಕಂ ಪದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಪದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚೋ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಕಾಸಿರಜ್ಜಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ, ಚೋರರಞ್ಞೋ ಸರೀರೇ ಡಾಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧. “ಜೀನೋ ರಥಸ್ಸಂ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಚ, ಪುತ್ತೇ ಚ ದಾರೇ ಚ ತಥೇವ ಜೀನೋ।
ಸಬ್ಬೇಸು ಭೋಗೇಸು ಅಸೇಸಕೇಸು, ಕಸ್ಮಾ ನ ಸನ್ತಪ್ಪಸಿ ಸೋಕಕಾಲೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಜೀನೋ ರಥಸ್ಸಂ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಚಾ**ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ತ್ವಂ ರಥಞ್ಚ ಅಸ್ಸಞ್ಚ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಾನಿ ಚ ಜೀನೋ, “ಜೀನೋ ರಥಸ್ಸೇ ಚ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಚಾ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಅಸೇಸಕೇಸೂ**ತಿ ನಿಸ್ಸೇಸಕೇಸು।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೨. “ಪುಬ್ಬೇವ ಮಚ್ಚಂ ವಿಜಹನ್ತಿ ಭೋಗಾ, ಮಚ್ಚೋ ವಾ ತೇ ಪುಬ್ಬತರಂ ಜಹಾತಿ।
ಅಸಸ್ಸತಾ ಭೋಗಿನೋ ಕಾಮಕಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ॥

೩. “ಉದೇತಿ ಆಪೂರತಿ ವೇತಿ ಚನ್ದೋ, ಅತ್ಥಂ ತಪೇತ್ವಾನ ಪಲೇತಿ ಸೂರಿಯೋ।
ವಿದಿತಾ ಮಯಾ ಸತ್ತುಕ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬೇವ ಮಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಮಚ್ಚಂ ವಾ ಭೋಗಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಪಠಮತರಞ್ಞೇವ ವಿಜಹನ್ತಿ, ಮಚ್ಚೋ ವಾ ತೇ ಭೋಗೇ ಪುಬ್ಬತರಂ ಜಹಾತಿ। **ಕಾಮಕಾಮೀ**ತಿ ಚೋರರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। ಅಮ್ಭೋ, ಕಾಮೇ ಕಾಮಯಮಾನ ಕಾಮಕಾಮಿ ಭೋಗಿನೋ ನಾಮ ಲೋಕೇ ಅಸಸ್ಸತಾ, ಭೋಗೇಸು ವಾ ನಟ್ಠೇಸು ಜೀವಮಾನಾವ ಅಭೋಗಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಭೋಗೇ ವಾ ಪಹಾಯ ಸಯಂ ನಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸೋಕಕಾಲೇಪಿ ನ ಸೋಚಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿದಿತಾ ಮಯಾ ಸತ್ತುಕ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಚೋರರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। ಅಮ್ಭೋ, ಸತ್ತುಕ, ಮಯಾ ಲಾಭೋ ಅಲಾಭೋ ಯಸೋ ಅಯಸೋತಿಆದಯೋ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ। ಯಥೇವ ಹಿ ಚನ್ದೋ ಉದೇತಿ ಚ ಪೂರತಿ ಚ ಪುನ ಚ ಖೀಯತಿ, ಯಥಾ ಚ ಸೂರಿಯೋ ಅನ್ಧಕಾರಂ ವಿಧಮನ್ತೋ ಮಹನ್ತಂ ಆಲೋಕಂ ತಪೇತ್ವಾನ ಪುನ ಸಾಯಂ ಅತ್ಥಂ ಪಲೇತಿ ಅತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವ ಭೋಗಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಚ ನಸ್ಸನ್ತಿ ಚ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ಸೋಕೇನ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚೋರರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಚೋರಂ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ –

೪. “ಅಲಸೋ ಗಿಹೀ ಕಾಮಭೋಗೀ ನ ಸಾಧು, ಅಸಞ್ಞತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನ ಸಾಧು।
ರಾಜಾ ನ ಸಾಧು ಅನಿಸಮ್ಮಕಾರೀ, ಯೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕೋಧನೋ ತಂ ನ ಸಾಧು॥

೫. “ನಿಸಮ್ಮ ಖತ್ತಿಯೋ ಕಯಿರಾ, ನಾನಿಸಮ್ಮ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನೋ ರಾಜ, ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ವಡ್ಢತೀ”ತಿ॥

ಇಮಾ ಪನ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾಯೇವ। ಚೋರರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಜನಪದಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೫೨] ೨. ಸುಜಾತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಿಂ ನು ಸನ್ತರಮಾನೋವಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮತಪಿತಿಕಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪಿತರಿ ಮತೇ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ವಿಚರತಿ, ಸೋಕಂ ವಿನೋದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಆದಾಯ ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ “ಕಿಂ, ಉಪಾಸಕ, ಸೋಚಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಆವುಸೋ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿತರಿ ಕಾಲಕತೇ ನ ಸೋಚಿಂಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, “ಸುಜಾತಕುಮಾರೋ”ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪಿತಾಮಹೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಪಿತು ಕಾಲಕಿರಿಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೋಕಸಮಪ್ಪಿತೋ ಆಳಾಹನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಳಾಹನತೋ ಅಟ್ಠೀನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆರಾಮೇ ಮತ್ತಿಕಾಥೂಪಂ ಕತ್ವಾ ತಾನಿ ತತ್ಥ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಗತಗತವೇಲಾಯ ಥೂಪಂ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಆವಿಜ್ಝನ್ತೋ ಪರಿದೇವತಿ, ನೇವ ನ್ಹಾಯತಿ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ ನ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ವಿಚಾರೇತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಪಿತಾ ಮೇ ಅಯ್ಯಕಸ್ಸ ಮತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ಚರತಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಮಂ ಅಞ್ಞೋ ಏತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏಕೇನ ನಂ ಉಪಾಯೇನ ನಿಸ್ಸೋಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಬಹಿಗಾಮೇ ಏಕಂ ಮತಗೋಣಂ ದಿಸ್ವಾ ತಿಣಞ್ಚ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಠಪೇತ್ವಾ “ಖಾದ, ಖಾದ, ಪಿವ, ಪಿವಾ”ತಿ ಆಹ। ಆಗತಾಗತಾ ನಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಮ್ಮ ಸುಜಾತ, ಕಿಂ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋಸಿ, ಮತಗೋಣಸ್ಸ ತಿಣೋದಕಂ ದೇಸೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿವದತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಪುತ್ತೋ ತೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಜಾತೋ, ಮತಗೋಣಸ್ಸ ತಿಣೋದಕಂ ದೇತೀ”ತಿ ಆಹಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಪಿತುಸೋಕೋ ಅಪಗತೋ, ಪುತ್ತಸೋಕೋ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಸೋ ವೇಗೇನಾಗನ್ತ್ವಾ “ನನು ತ್ವಂ, ತಾತ ಸುಜಾತ, ಪಣ್ಡಿತೋಸಿ, ಕಿಂಕಾರಣಾ ಮತಗೋಣಸ್ಸ ತಿಣೋದಕಂ ದೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೬. “ಕಿಂ ನು ಸನ್ತರಮಾನೋವ, ಲಾಯಿತ್ವಾ ಹರಿತಂ ತಿಣಂ।
ಖಾದ ಖಾದಾತಿ ಲಪಸಿ, ಗತಸತ್ತಂ ಜರಗ್ಗವಂ॥

೭. “ನ ಹಿ ಅನ್ನೇನ ಪಾನೇನ, ಮತೋ ಗೋಣೋ ಸಮುಟ್ಠಹೇ।
ತ್ವಞ್ಚ ತುಚ್ಛಂ ವಿಲಪಸಿ, ಯಥಾ ತಂ ದುಮ್ಮತೀ ತಥಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸನ್ತರಮಾನೋವಾ**ತಿ ತುರಿತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ। **ಲಾಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಲುನಿತ್ವಾ। **ಲಪಸೀ**ತಿ ವಿಲಪಸಿ। **ಗತಸತ್ತಂ ಜರಗ್ಗವ**ನ್ತಿ ವಿಗತಜೀವಿತಂ ಜಿಣ್ಣಗೋಣಂ। **ಯಥಾ ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಯಥಾ ದುಮ್ಮತಿ ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋ ವಿಲಪೇಯ್ಯ, ತಥಾ ತ್ವಂ

ತುಚ್ಛಂ ವಿಲಪಸೀತಿ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮. “ತಥೇವ ತಿಟ್ಠತಿ ಸೀಸಂ, ಹತ್ಥಪಾದಾ ಚ ವಾಲಧಿ।
ಸೋತಾ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮಞ್ಞೇ ಗೋಣೋ ಸಮುಟ್ಠಹೇ॥

೯. “ನೇವಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸೀಸಞ್ಚ, ಹತ್ಥಪಾದಾ ಚ ದಿಸ್ಸರೇ।
ರುದಂ ಮತ್ತಿಕಥೂಪಸ್ಮಿಂ, ನನು ತ್ವಞ್ಞೇವ ದುಮ್ಮತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಥೇವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ಠಿತಂ, ತಥೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। **ಮಞ್ಞೇ**ತಿ ಏತೇಸಂ ಸೀಸಾದೀನಂ ತಥೇವ ಠಿತತ್ತಾ ಅಯಂ ಗೋಣೋ ಸಮುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ। **ನೇವಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸೀಸಞ್ಚಾ**ತಿ ಅಯ್ಯಕಸ್ಸ ಪನ ಸೀಸಞ್ಚ ಹತ್ಥಪಾದಾ ಚ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। “ಪಿಟ್ಠಿಪಾದಾ ನ ದಿಸ್ಸರೇ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ನನು ತ್ವಞ್ಞೇವ ದುಮ್ಮತೀ**ತಿ ಅಹಂ ತಾವ ಸೀಸಾದೀನಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವಂ ಕರೋಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಸ್ಸಸಿ, ಝಾಪಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠೀನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಥೂಪಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿದೇವಸಿ। ಇತಿ ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ನನು ತ್ವಞ್ಞೇವ ದುಮ್ಮತಿ। ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಾ ನಾಮ ಸಙ್ಖಾರಾ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪಿತಾ “ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಕಿಚ್ಚಂ ಜಾನಾತಿ, ಮಮ ಸಞ್ಞಾಪನತ್ಥಾಯ ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ತಾತ ಸುಜಾತಪಣ್ಡಿತ, ‘ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’ತಿ ಮೇ ಞಾತಾ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಸೋಚಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಿತುಸೋಕಹರಣಕಪುತ್ತೇನ ನಾಮ ತಾದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಆಹ -

೧೦. “ಆದಿತ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತಂ, ಘತಸಿತ್ತಂವ ಪಾವಕಂ।
ವಾರಿನಾ ವಿಯ ಓಸಿಞ್ಚಂ, ಸಬ್ಬಂ ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ ದರಂ॥

೧೧. “ಅಬ್ಬಹೀ ವತ ಮೇ ಸಲ್ಲಂ, ಯಮಾಸಿ ಹದಯಸ್ಸಿತಂ।
ಯೋ ಮೇ ಸೋಕಪರೇತಸ್ಸ, ಪಿತುಸೋಕಂ ಅಪಾನುದಿ॥

೧೨. “ಸೋಹಂ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋಸ್ಮಿ, ವೀತಸೋಕೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ನ ಸೋಚಾಮಿ ನ ರೋದಾಮಿ, ತವ ಸುತ್ವಾನ ಮಾಣವ॥

೧೩. “ಏವಂ ಕರೋನ್ತಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ, ಯೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ।
ವಿನಿವತ್ತೇನ್ತಿ ಸೋಕಮ್ಹಾ, ಸುಜಾತೋ ಪಿತರಂ ಯಥಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾಪಯಿ। **ದರ**ನ್ತಿ ಸೋಕದರಥಂ। **ಸುಜಾತೋ ಪಿತರಂ ಯಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಂ ಪಿತರಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಸಪ್ಪಞ್ಞತಾಯ ಸೋಕಮ್ಹಾ ವಿನಿವತ್ತಯಿ, ಏವಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ ಸೋಕಮ್ಹಾ ವಿನಿವತ್ತಯನ್ತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಸುಜಾತೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸುಜಾತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೫೩] ೩. ವೇನಸಾಖಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನಯಿದಂ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಭಗ್ಗೇಸು ಸಂಸುಮಾರಗಿರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಉದೇನಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಂಸುಮಾರಗಿರೇ ವಸನ್ತೋ ಏಕಂ ಪರಿಯೋದಾತಸಿಪ್ಪಂ ವಡ್ಢಕಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ರಾಜೂಹಿ ಅಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಕೋಕನದಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಚ ಪನ "ಅಯಂ ವಡ್ಢಕೀ ಅಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ರಞ್ಞೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಸಾದಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಮಚ್ಛರಾಯನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟಾಪೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಂ ಉಪ್ಪಾಟಿತಭಾವೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರೋ ಕಿರ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ವಡ್ಢಕಿನೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟಾಪೇಸಿ, ಅಹೋ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋವ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟಾಪೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಮಂಸೇನ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಅಹೋಸಿ। ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಖತ್ತಿಯಮಾಣವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಣವಾ ಚ ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋ ನಾಮ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಪನ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾವಸೇನ ತಸ್ಸ ಕಕ್ಖಳಫರುಸಸಾಹಸಿಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ತಾತ, ತ್ವಂ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ, ಫರುಸೇನ ನಾಮ ಲದ್ಧಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ವಿನಟ್ಠೇ ಭಿನ್ನನಾವೋ ವಿಯ ಸಮುದ್ದೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ನ ಲಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಾ ಏವರೂಪೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ತಂ ಓವದನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪. "ನಯಿದಂ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಖೇಮಂ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಸುಖತಾ ಚ ಕಾಯೇ।
ಅತ್ಥಚ್ಚಯೇ ಮಾ ಅಹು ಸಮ್ಪಮೂಳ್ಹೋ, ಭಿನ್ನಪ್ಲವೋ ಸಾಗರಸ್ಸೇವ ಮಜ್ಝೇ॥

೧೫. "ಯಾನಿ ಕರೋತಿ ಪುರಿಸೋ, ತಾನಿ ಅತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ।
ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪಾಪಕಾರೀ ಚ ಪಾಪಕಂ।
ಯಾದಿಸಂ ವಪತೇ ಬೀಜಂ, ತಾದಿಸಂ ಹರತೇ ಫಲ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಖತಾ ಚ ಕಾಯೇತಿ** ತಾತ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಯದೇತಂ ಖೇಮಂ ವಾ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ವಾ ಯಾ ವಾ ಏಸಾ ಸುಖತಾ ಕಾಯೇ, ಇದಂ ಸಬ್ಬಂ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಮೇವ ನ ಭವತಿ, ಇದಂ ಪನ ಅನಿಚ್ಚಂ ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಧಮ್ಮಂ। **ಅತ್ಥಚ್ಚಯೇತಿ** ಸೋ ತ್ವಂ ಅನಿಚ್ಚತಾವಸೇನ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ವಿಗತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇ ಯಥಾ ನಾಮ ಭಿನ್ನಪ್ಲವೋ ಭಿನ್ನನಾವೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಸಾಗರಮಜ್ಝೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಸಮ್ಪಮೂಳ್ಹೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮಾ ಅಹು ಸಮ್ಪಮೂಳ್ಹೋ। **ತಾನಿ ಅತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ** ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ವಿನ್ದನ್ತೋ ತಾನಿ ಅತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಮ।

ಸೋ ಆಚರಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತು ಸಿಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಓಪರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಪಿಙ್ಗಿಯೋ ನಾಮ ಪುರೋಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ। ಸೋ ಯಸಲೋಭೇನ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಿನಾ ರಞ್ಞಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸಬ್ಬೇ ರಾಜಾನೋ ಗಾಹಾಪೇಯ್ಯಂ, ಏವಮೇಸ ಏಕರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಏಕಪುರೋಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಗಾಹಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಗರಂ ರುನ್ಧಿತ್ವಾ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಗಣ್ಹಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ

ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ "ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಗಮಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಗರಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಪರೇಹಿ ಅಪ್ಪಧಂಸಿಯಂ ಅಕಾಸಿ।

ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಗಙ್ಗಾನದೀತೀರೇ ಮಹತೋ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸಯನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿವಾಸಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಸಹಸ್ಸರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಯುಜ್ಝಮಾನೋಪಿ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪುರೋಹಿತಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಆಚರಿಯ, ಮಯಂ ಏತ್ತಕೇಹಿ ರಾಜೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾಪಿ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಸಹಸ್ಸರಾಜೂನಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಧುರಮಂಸಂ ಆದಾಯ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತವಟ್ಟೇಹಿ ರುಕ್ಖಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಲೋಹಿತಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿಕಾನಿ ಕರೋಮ, ಏವಂ ನೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಸಾಣಿಯಂ ಮಹಾಬಲೇ ಮಲ್ಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಮೇಕಂ ರಾಜಾನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪೀಳನೇನ ವಿಸಞ್ಞಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಆದಾಯ ಕಳೇವರಾನಿ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಪವಾಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬಲಿಭೇರಿಂ ಆಕೋಟಾಪೇತ್ವಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಗತೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಅಟ್ಟಾಲಕತೋ ಏಕೋ ಯಕ್ಖೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಿಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ, ಅಥಸ್ಸ ಮಹತೀ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ಉತ್ತಾನಕೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕೋ ಗಿಜ್ಝೋ ಏಕಂ ತಿಖಿಣಕೋಟಿಕಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರುಕ್ಖಗ್ಗೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ಅಟ್ಠಿಕೋಟಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ವಾಮಕ್ಖಿಮ್ಹಿ ಅಯಸೂಲಂ ವಿಯ ಪತಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖಿಂ ಭಿನ್ದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ಸೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ 'ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಬೀಜಾನುರೂಪಂ ಫಲಂ ವಿಯ ಕಮ್ಮಾನುರೂಪಂ ವಿಪಾಕಂ ಅನುಭೋನ್ತೀ'ತಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಇದಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಥೇಸಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಿಲಪನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೬. "ಇದಂ ತದಾಚರಿಯವಚೋ, ಪಾರಾಸರಿಯೋ ಯದಬ್ರವಿ।
'ಮಾ ಸು ತ್ವಂ ಅಕರಿ ಪಾಪಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಪಚ್ಛಾ ಕತಂ ತಪೇ'॥

೧೭. "ಅಯಮೇವ ಸೋ ಪಿಙ್ಗಿಯ ವೇನಸಾಖೋ, ಯಮ್ಹಿ ಘಾತಯಿಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಸಹಸ್ಸಂ।
ಅಲಙ್ಕತೇ ಚನ್ದನಸಾರಾನುಲಿತ್ತೇ, ತಮೇವ ದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗತಂ ಮಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇದಂ ತದಾಚರಿಯವಚೋ**ತಿ ಇದಂ ತಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಚನಂ। **ಪಾರಾಸರಿಯೋ**ತಿ ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಕಿತ್ತೇತಿ। **ಪಚ್ಛಾ ಕತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಪಾಪಂ ತಯಾ ಕತಂ, ಪಚ್ಛಾ ತಂ ತಪೇಯ್ಯ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ, ತಂ ಮಾ ಕರೀತಿ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ, ಅಹಂ ಪನಸ್ಸ ವಚನಂ ನ ಕರಿನ್ತಿ। **ಅಯಮೇವಾ**ತಿ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಲಪತಿ। **ವೇನಸಾಖೋ**ತಿ ಪತ್ಥಟಸಾಖೋ। **ಯಮ್ಹಿ ಘಾತಯಿ**ನ್ತಿ ಯಮ್ಹಿ ರುಕ್ಖೇ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಂ ಮಾರೇಸಿಂ। **ಅಲಙ್ಕತೇ ಚನ್ದನಸಾರಾನುಲಿತ್ತೇ**ತಿ ರಾಜಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಲಙ್ಕತೇ ಲೋಹಿತಚನ್ದನಸಾರಾನುಲಿತ್ತೇ ತೇ ಖತ್ತಿಯೇ ಯತ್ಥಾಹಂ ಘಾತೇಸಿಂ , ಅಯಮೇವ ಸೋ ರುಕ್ಖೋ ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿತ್ತಾಣಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ತಮೇವ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಯಂ ಮಯಾ ಪರೇಸಂ ಅಕ್ಖಿಉಪ್ಪಾಟನದುಕ್ಖಂ ಕತಂ, ಇದಂ ಮೇ ತಥೇವ ಪಟಿಆಗತಂ, ಇದಾನಿ ನೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಚನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತನ್ತಿ ಪರಿದೇವತಿ।

ಸೋ ಏವಂ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ -

೧೮. "ಸಾಮಾ ಚ ಖೋ ಚನ್ದನಲಿತ್ತಗತ್ತಾ, ಲಟ್ಠೀವ ಸೋಭಞ್ಜನಕಸ್ಸ ಉಗ್ಗತಾ।
ಅದಿಸ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಉಬ್ಬರಿಂ, ತಂ ಮೇ ಇತೋ ದುಕ್ಖತರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥ -

ಗಾಥಮಾಹ -

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮಮ ಭರಿಯಾ ಸುವಣ್ಣಸಾಮಾ ಉಬ್ಬರೀ ಯಥಾ ನಾಮ ಸಿಗ್ಗುರುಕ್ಖಸ್ಸ ಉಜು ಉಗ್ಗತಾ ಸಾಖಾ ಮನ್ದಮಾಲುತೇರಿತಾ ಕಮ್ಪಮಾನಾ ಸೋಭತಿ, ಏವಂ ಇತ್ಥಿವಿಲಾಸಂ ಕುರುಮಾನಾ ಸೋಭತಿ, ತಮಹಂ ಇದಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಂ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಉಬ್ಬರಿಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಮೇ ತಸ್ಸಾ ಅದಸ್ಸನಂ ಇತೋ ಮರಣದುಕ್ಖತೋಪಿ ದುಕ್ಖತರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಸೋ ಏವಂ ವಿಲಪನ್ತೋವ ಮರಿತ್ವಾ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನ ನಂ ಇಸ್ಸರಿಯಲುದ್ಧೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಪರಿತ್ತಾಣಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿ, ನ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಮತಮತ್ತೇಯೇವ ಬಲಕಾಯೋ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - ''ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಿಙ್ಗಿಯೋ ದೇವದತ್ತೋ, ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಾಚರಿಯೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ''ನ್ತಿ।

ವೇನಸಾಖಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೫೪] ೪. ಉರಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಉರಗೋವ ತಚಂ ಜಿಣ್ಣನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮತಪುತ್ತಕಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ ಮತಭರಿಯಮತಪಿತಿಕವತ್ಥುಸದಿಸಮೇವ। ಇಧಾಪಿ ತಥೇವ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ''ಕಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸೋಚಸೀ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ''ಆಮ, ಭನ್ತೇ , ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಮತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೋಚಾಮೀ''ತಿ ವುತ್ತೇ ''ಆವುಸೋ, ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಭಿಜ್ಜತಿ, ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ನಸ್ಸತಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕುಲೇ, ನಾಪಿ ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಗಾಮೇ, ಅಥ ಖೋ ಅಪರಿಮಾಣೇಸು ಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ತೀಸು ಭವೇಸು ಅಮರಣಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಬ್ಭಾವೇನೇವ ಠಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಏಕಸಙ್ಖಾರೋಪಿ ಸಸ್ಸತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಮರಣಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಾ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇ ಮತೇ 'ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮತಂ, ನಸ್ಸನಧಮ್ಮಂ ನಟ್ಠ'ನ್ತಿ ನ ಸೋಚಿಂಸೂ''ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ದ್ವಾರಗಾಮಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಕಸಿಕಮ್ಮೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಚ ಧೀತಾ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ದಾರಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾನಕುಲತೋ ಕುಮಾರಿಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ಇತಿ ತೇ ದಾಸಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಛ ಜನಾ ಅಹೇಸುಂ - ಬೋಧಿಸತ್ತೋ, ಭರಿಯಾ, ಪುತ್ತೋ, ಧೀತಾ, ಸುಣಿಸಾ, ದಾಸೀತಿ। ತೇ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಪಿಯಸಂವಾಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇಸಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಏವಂ ಓವಾದಂ ದೇತಿ ''ತುಮ್ಹೇ ಯಥಾಲದ್ಧನಿಯಾಮೇನೇವ ದಾನಂ ದೇಥ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಥ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥ, ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇಥ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮರಣಭಾವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಥ, ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಮರಣಂ ಧುವಂ, ಜೀವಿತಂ ಅದ್ಧುವಂ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಖಯವಯಧಮ್ಮಿನೋವ, ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ''ತಿ। ತೇ ''ಸಾಧೂ''ತಿ ಓವಾದಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಖೇತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಸತಿ। ಪುತ್ತೋ ಕಚವರಂ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಝಾಪೇತಿ। ತಸ್ಸಾವಿದೂರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಮ್ಮಿಕೇ ಆಸೀವಿಸೋ ಅತ್ಥಿ। ಧೂಮೋ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪಹರಿ। ಸೋ ಕುದ್ಧೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ''ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯ್ಹಂ ಭಯ''ನ್ತಿ ಚತಸ್ಸೋ ದಾಠಾ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇನ್ತೋ ತಂ ಡಂಸಿ, ಸೋ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪತಿತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಂ ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಗೋಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನೇವ ರೋದಿ ನ ಪರಿದೇವಿ - ''ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮಂ ಪನ ಭಿನ್ನಂ, ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮತಂ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಮರಣನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಾ''ತಿ ಅನಿಚ್ಚಭಾವಮೇವ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಸಿ। ಸೋ ಖೇತ್ತಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಏಕಂ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಂ ಪುರಿಸಂ

ದಿಸ್ವಾ "ತಾತ, ಗೇಹಂ ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇನ ಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ "ಅಜ್ಜ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭತ್ತಂ ಅನಾಹರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸೇವಾಹಾರಂ ಆಹರೇಯ್ಯಾಥ, ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಏಕಿಕಾವ ದಾಸೀ ಆಹಾರಂ ಆಹರತಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಜನಾ ಸುದ್ಧವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಹತ್ಥಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ತಥೇವ ಕಥೇಸಿ। ಕೇನ ತೇ, ತಾತ, ಇಮಂ ಸಾಸನಂ ದಿನ್ನನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ , ಅಯ್ಯೇತಿ। ಸಾ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಮತೋ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ಕಮ್ಪನಮತ್ತಮ್ಪಿಸ್ಸಾ ನಾಹೋಸಿ। ಏವಂ ಸುಭಾವಿತಚಿತ್ತಾ ಸುದ್ಧವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಹತ್ಥಾ ದಾಸಿಂ ಪನ ಆಹಾರಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಸೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಖೇತ್ತಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಏಕಸ್ಸಪಿ ರೋದಿತಂ ವಾ ಪರಿದೇವಿತಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ನಿಪನ್ನಛಾಯಾಯಮೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿ। ಭುತ್ತಾವಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ದಾರೂನಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ತಂ ಚಿತಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಝಾಪೇಸುಂ। ಏಕಸ್ಸ ಚ ಏಕಬಿನ್ದುಪಿ ಅಸ್ಸು ನಾಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸುಭಾವಿತಮರಣಸ್ಸತಿನೋ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ "ಕೋ ನು ಖೋ ಮಂ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಕಾಮೋ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ತೇಸಂ ಗುಣತೇಜೇನ ಉಣ್ಹಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ "ಮಯಾ ಏತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದಾಪೇತ್ವಾ ಸೀಹನಾದಪರಿಯೋಸಾನೇ ಏತೇಸಂ ನಿವೇಸನಂ ಸತ್ತರತನಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವೇಗೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಳಾಹನಪಸ್ಸೇ ಠಿತೋ "ತಾತ, ಕಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸಂ ಝಾಪೇಮ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ನ ತುಮ್ಹೇ ಮನುಸ್ಸಂ ಝಾಪೇಸ್ಸಥ, ಏಕಂ ಪನ ಮಿಗಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪಚಥ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ। "ನತ್ಥೇತಂ ಸಾಮಿ, ಮನುಸ್ಸಮೇವ ಝಾಪೇಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ವೇರಿಮನುಸ್ಸೋ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಓರಸಪುತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಿ, ನ ವೇರಿಕೋ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ವೋ ಅಪ್ಪಿಯಪುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಅತಿವಿಯ ಪಿಯಪುತ್ತೋ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಸೀ"ತಿ? ಸೋ ಅರೋದನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೯. "ಉರಗೋವ ತಚಂ ಜಿಣ್ಣಂ, ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಂ ತನುಂ।
ಏವಂ ಸರೀರೇ ನಿಬ್ಭೋಗೇ, ಪೇತೇ ಕಾಲಕತೇ ಸತಿ॥

೨೦. "ಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಗತೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ಯಾ ಗತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಂ ತನು**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ। **ನಿಬ್ಭೋಗೇ**ತಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ಭೋಗರಹಿತೇ। **ಪೇತೇ**ತಿ ಪರಲೋಕಂ ಪಟಿಗತೇ। **ಕಾಲಕತೇ**ತಿ ಕತಕಾಲೇ, ಮತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಸಾಮಿ, ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಯಥಾ ನಾಮ ಉರಗೋ ಜಿಣ್ಣತಚಂ ನಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯರಹಿತೇ ಸರೀರೇ ಏವಂ ನಿಬ್ಭೋಗೇ ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಮೇ ಪುತ್ತೇ ಪೇತೇ ಪುನ ಪಟಿಗತೇ ಮರಣಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತೇ ಸತಿ ಕೋ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ವಾ ಪರಿದೇವೇನ ವಾ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಯಥಾ ಸೂಲೇಹಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಡಯ್ಹಮಾನೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ತೇನ ಕಾರಣೇನಾಹಂ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ। ಯಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಗತಿ, ತಂ ಸೋ ಗತೋತಿ।

ಸಕ್ಕೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಅಮ್ಮ, ತುಯ್ಹಂ ಸೋ ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ದಸ ಮಾಸೇ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಥಞ್ಞಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಡ್ಢಿತಪುತ್ತೋ ಮೇ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಮ್ಮ, ಪಿತಾ ತಾವ ಪುರಿಸಭಾವೇನ ಮಾ ರೋದತು, ಮಾತು ಹದಯಂ ಪನ ಮುದುಕಂ ಹೋತಿ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಸೀ"ತಿ? ಸಾ ಅರೋದನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ –

೨೧. "ಅನವ್ಹಿತೋ ತತೋ ಆಗಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತೋ ಇತೋ ಗತೋ।
ಯಥಾಗತೋ ತಥಾ ಗತೋ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ॥

೧೧. “ಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಗತೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ಯಾ ಗತೀ”ತಿ॥ - ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

ತತ್ಥ **ಅನವ್ಹಿತೋ**ತಿ ಅಯಂ ತಾತ ಮಯಾ ಪರಲೋಕತೋ ಅನವ್ಹಿತೋ ಅಯಾಚಿತೋ। **ಆಗಾ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ ಆಗತೋ। **ಇತೋ**ತಿ ಇತೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಮಯಾ ಅನನುಞ್ಞಾತೋವ ಗತೋ। **ಯಥಾಗತೋ**ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಯಥಾ ಅತ್ತನೋವ ರುಚಿಯಾ ಆಗತೋ, ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ತಥೇವ ಗತೋ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಸ ಇತೋ ಗಮನೇ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ। **ಡಯ್ಹಮಾನೋ**ತಿ ಗಾಥಾ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸಕ್ಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಭಗಿನಿಂ ಪುಚ್ಛಿ “ಅಮ್ಮ, ತುಯ್ಹಂ ಸೋ ಕಿಂ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಭಾತಾ ಮೇ, ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಅಮ್ಮ, ಭಗಿನಿಯೋ ನಾಮ ಭಾತೂಸು ಸಿನೇಹಾ ಹೋನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಸೀ”ತಿ? ಸಾ ಅರೋದನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ -

೧೩. “ಸಚೇ ರೋದೇ ಕಿಸಾ ಅಸ್ಸಂ, ತಸ್ಸಾ ಮೇ ಕಿಂ ಫಲಂ ಸಿಯಾ।
ಞಾತಿಮಿತ್ತಸುಹಜ್ಜಾನಂ, ಭಿಯ್ಯೋ ನೋ ಅರತೀ ಸಿಯಾ॥

೧೪. ಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಗತೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ಯಾ ಗತೀ”ತಿ॥ - ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

ತತ್ಥ **ಸಚೇ**ತಿ ಯದಿ ಅಹಂ ಭಾತರಿ ಮತೇ ರೋದೇಯ್ಯಂ, ಕಿಸಸರೀರಾ ಅಸ್ಸಂ। ಭಾತು ಪನ ಮೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವುಡ್ಢಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತಸ್ಸಾ ಮೇ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಮಯ್ಹಂ ರೋದನ್ತಿಯಾ ಕಿಂ ಫಲಂ ಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಮಯ್ಹಂ ಅವುಡ್ಢಿ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಞಾತಿಮಿತ್ತಸುಹಜ್ಜಾನ**ನ್ತಿ ಞಾತಿಮಿತ್ತಸುಹದಾನಂ । ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಭಿಯ್ಯೋ ನೋ**ತಿ ಯೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತೀ ಚ ಮಿತ್ತಾ ಚ ಸುಹದಯಾ ಚ, ತೇಸಂ ಅಧಿಕತರಾ ಅರತಿ ಸಿಯಾ।

ಸಕ್ಕೋ ಭಗಿನಿಯಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಭರಿಯಂ ಪುಚ್ಛಿ “ಅಮ್ಮ, ತುಯ್ಹಂ ಸೋ ಕಿಂ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಪತಿ ಮೇ, ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಇತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ಪತಿಮ್ಹಿ ಮತೇ ವಿಧವಾ ಹೋನ್ತಿ ಅನಾಥಾ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಸೀ”ತಿ। ಸಾಪಿಸ್ಸ ಅರೋದನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ -

೧೫. “ಯಥಾಪಿ ದಾರಕೋ ಚನ್ದಂ, ಗಚ್ಛನ್ತಮನುರೋದತಿ।
ಏವಂಸಮ್ಪದಮೇವೇತಂ, ಯೋ ಪೇತಮನುಸೋಚತಿ॥

೧೬. “ಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಗತೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ಯಾ ಗತೀ”ತಿ॥ - ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಯುತ್ತಾಯುತ್ತಂ ಲಬ್ಭನೀಯಾಲಬ್ಭನೀಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಬಾಲದಾರಕೋ ಮಾತು ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಂ ಪುಣ್ಣಂ ಚನ್ದಂ ಆಕಾಸೇ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಮ್ಮ, ಚನ್ದಂ ಮೇ ದೇಹಿ, ಅಮ್ಮ, ಚನ್ದಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ರೋದತಿ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮೇವೇತಂ, ಏವಂನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಮೇವ ಏತಂ ತಸ್ಸ ರುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ಯೋ ಪೇತಂ ಕಾಲಕತಂ ಅನುಸೋಚತಿ। ಇತೋಪಿ ಚ ಬಾಲತರಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಸೋ ಹಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಚನ್ದಂ ಅನುರೋದತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಪತಿ ಮತೋ ಏತರಹಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಸೂಲೇಹಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಡಯ್ಹಮಾನೋಪಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾನಾತೀತಿ।

ಸಕ್ಕೋ ಭರಿಯಾಯ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ದಾಸಿಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಅಮ್ಮ, ತುಯ್ಹಂ ಸೋ ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಅಯ್ಯೋ ಮೇ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ನನು ತ್ವಂ ಇಮಿನಾ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಪರಿಭುತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸುಮುತ್ತಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ನ ರೋದಸೀ"ತಿ। 'ಸಾಮಿ, ಮಾ ಏವಂ ಅವಚ, ನ ಏತಂ ಏತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ, ಉರೇ ಸಂವಡ್ಢಿತಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ನ ರೋದಸೀ"ತಿ? ಸಾಪಿಸ್ಸ ಅರೋದನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ -

೧೭. "ಯಥಾಪಿ ಉದಕಕುಮ್ಭೋ, ಭಿನ್ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಯೋ।
ಏವಂಸಮ್ಪದಮೇವೇತಂ, ಯೋ ಪೇತಮನುಸೋಚತಿ॥

೧೮. "ಡಯ್ಹಮಾನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಞಾತೀನಂ ಪರಿದೇವಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ಗತೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ಯಾ ಗತೀ"ತಿ॥ - ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ನಾಮ ಉದಕಕುಮ್ಭೋ ಉಕ್ಖಿಪಿಯಮಾನೋ ಪತಿತ್ವಾ ಸತ್ತಧಾ ಭಿನ್ನೋ ಪುನ ತಾನಿ ಕಪಾಲಾನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಯೋ ಪೇತಮನುಸೋಚತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಏತಮನುಸೋಚನಂ ಏವಂನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ, ಮತಸ್ಸ ಪುನ ಜೀವಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಇದ್ಧಿಮತೋ ವಾ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಭಿನ್ನಂ ಕುಮ್ಭಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಾಲಕತೋ ಪನ ಇದ್ಧಿಬಲೇನಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಪಾಕತಿತಂ ಕಾತುನ್ತಿ। ಇತರಾ ಗಾಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವ।

ಸಕ್ಕೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸೀದಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇಹಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಭಾವಿತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಹತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮಂ ಮಾ ಕರಿತ್ಥ, ಅಹಂ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ, ಅಹಂ ವೋ ಗೇಹೇ ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಅಪರಿಮಾಣಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ದಾನಂ ದೇಥ , ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಥ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ತೇಸಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಅಪರಿಮಿತಧನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ದಾಸೀ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಅಹೋಸಿ, ಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಪುತ್ತೋ ರಾಹುಲೋ, ಮಾತಾ ಖೇಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಉರಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೫೫] ೫. ಘಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಞ್ಞೇ ಸೋಚನ್ತಿ ರೋದನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಸದಿಸಮೇವ। ಇಧ ಪನ ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಕಾರಸ್ಸ ಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಪರಿಭೇದಕಾನಂ ಕಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಪವೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಮೋಚಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಅನತ್ಥೋ ಕಿರ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಅನತ್ಥೇನ ಪನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಆಗತೋ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಖೋ, ಉಪಾಸಕ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ಅನತ್ಥೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಹರಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಆಹರಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, "ಘಟಕುಮಾರೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ।

ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಏಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ದುಬ್ಭಿ। ಸೋ ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಞತ್ವಾ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತದಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಧಙ್ಕರಾಜಾ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ತನೋ ವಚನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಹಿ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ, ಧಙ್ಕಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಡಾಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣಾದಾಸಫುಲ್ಲಪದುಮಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಮುಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೯. "ಅಞ್ಞೇ ಸೋಚನ್ತಿ ರೋದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಅಸ್ಸುಮುಖಾ ಜನಾ।
ಪಸನ್ನಮುಖವಣ್ಣೋಸಿ, ಕಸ್ಮಾ ಘಟ ನ ಸೋಚಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞೇ**ತಿ ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಮನುಸ್ಸಾ।

ಅಥಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೋಚನಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೨೦. "ನಾಬ್ಭತೀತಹರೋ ಸೋಕೋ, ನಾನಾಗತಸುಖಾವಹೋ।
ತಸ್ಮಾ ಧಙ್ಕ ನ ಸೋಚಾಮಿ, ನತ್ಥಿ ಸೋಕೇ ದುತೀಯತಾ॥

೨೧. "ಸೋಚಂ ಪಣ್ಡು ಕಿಸೋ ಹೋತಿ, ಭತ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ನ ರುಚ್ಚತಿ।
ಅಮಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಲ್ಲವಿದ್ಧಸ್ಸ ರುಪ್ಪತೋ॥

೨೨. "ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ನಿನ್ನೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಥಲೇ।
ಠಿತಂ ಮಂ ನಾಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠಪದೋ ಅಹಂ॥

೨೩. "ಯಸ್ಸತ್ತಾ ನಾಲಮೇಕೋವ, ಸಬ್ಬಕಾಮರಸಾಹರೋ।
ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಥವೀ ತಸ್ಸ, ನ ಸುಖಂ ಆವಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾಬ್ಭತೀತಹರೋ**ತಿ ನಾಬ್ಭತೀತಾಹಾರೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಸೋಕೋ ನಾಮ ಅಬ್ಭತೀತಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ಅತ್ಥಙ್ಗತಂ ಪುನ ನಾಹರತಿ। **ದುತೀಯತಾ**ತಿ ಸಹಾಯತಾ। ಅತೀತಾಹರಣೇನ ವಾ ಅನಾಗತಾಹರಣೇನ ವಾ ಸೋಕೋ ನಾಮ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಹಾಯೋ ನ ಹೋತಿ, ತೇನಾಪಿ ಕಾರಣೇನಾಹಂ ನ ಸೋಚಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಸೋಚ**ನ್ತಿ ಸೋಚನ್ತೋ। **ಸಲ್ಲವಿದ್ಧಸ್ಸ ರುಪ್ಪತೋ**ತಿ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧಸ್ಸ ತೇನೇವ ಘಟ್ಟಿಯಮಾನಸ್ಸ "ದಿಟ್ಠಾ ವತ ನೋ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠೀ"ತಿ ಅಮಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಠಿತಂ ಮಂ ನಾಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಸಮ್ಮ ಧಙ್ಕರಾಜ, ಏತೇಸು ಗಾಮಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತಂ ಮಂ ಪಣ್ಡುಕಿಸಭಾವಾದಿಕಂ ಸೋಕಮೂಲಕಂ ಬ್ಯಸನಂ ನ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। **ಏವಂ ದಿಟ್ಠಪದೋ**ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಬ್ಯಸನಂ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ಏವಂ ಮಯಾ ಝಾನಪದಂ ದಿಟ್ಠಂ। "ಅಟ್ಠಲೋಕಧಮ್ಮಪದ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿಯೇವ । ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ನ ಮತ್ತಂ ನಾಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಲಿಖಿತಂ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ನತ್ಥಿ। ಪರಿಯೋಸಾನಗಾಥಾಯ ಇಚ್ಛಿತಪತ್ಥಿತತ್ಥೇನ ಝಾನಸುಖಸಙ್ಖಾತಂ ಸಬ್ಬಕಾಮರಸಂ ಆಹರತೀತಿ **ಸಬ್ಬಕಾಮರಸಾಹರೋ**। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಹಾಯ ಅಞ್ಞಸಹಾಯೇ ಅತ್ತಾವ ಏಕೋ ಸಬ್ಬಕಾಮರಸಾಹರೋ ನಾಲಂ, ಸಬ್ಬಂ ಝಾನಸುಖಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾಮರಸಂ ಆಹರಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋ, ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಥವೀ ನ ಸುಖಂ ಆವಹಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಾತುರಸ್ಸ ಹಿ ಸುಖಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಪನ ಕಿಲೇಸದರಥರಹಿತಂ ಝಾನಸುಖಂ ಆಹರಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಸೋ ರಾಜಾ ಸುಖೀ ಹೋತೀತಿ। ಯೋ ಪನೇತಾಯ ಗಾಥಾಯ "ಯಸ್ಸತ್ಥಾ ನಾಲಮೇಕೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸತ್ಥೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ।

ಇತಿ ಧಞ್ಕೋ ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ರಜ್ಜಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಪಟಿನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಧಙ್ಕರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಘಟರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಘಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೫೬] ೬. ಕೋರಣ್ಡಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಏಕೋ ಅರಞ್ಞೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಆಗತಾಗತಾನಂ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ಮಿಗಲುದ್ದಕಮಚ್ಛಬನ್ಧಾದೀನಂ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಞ್ಞೇವ "ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥ, ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಸೀಲಂ ದೇತಿ। ತೇ ಥೇರೇ ಗರುಭಾವೇನ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಹೇತ್ವಾ ಚ ಪನ ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಆವುಸೋ, ಇಮೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು, ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ನ ರಕ್ಖನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಏತೇಸಂ ಅರುಚಿಯಾ ಸೀಲಂ ದೇಥ, ಏತೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏವರೂಪಾನಂ ಸೀಲಂ ಮಾ ಅದತ್ಥಾ"ತಿ। ಥೇರೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ - "ಆವುಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಕಿರ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಞ್ಞೇವ ಸೀಲಂ ದೇತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಂ ಅಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸೀಲಂ ದೇತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಕೋರಣ್ಡಿಯೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಸೋ ಆಚರಿಯೋ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಂ ಕೇವಟ್ಟಾದೀನಂ ಅಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ "ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥ, ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಸೀಲಂ ದೇತಿ। ತೇ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ ಆಚರಿಯೋ ತಮತ್ಥಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಏತೇಸಂ ಅರುಚಿಯಾ ಸೀಲಂ ದೇಥ, ತಸ್ಮಾ ಭಿನ್ದನ್ತಿ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ದದೇಯ್ಯಾಥ, ಮಾ ಅಯಾಚನ್ತಾನ"ನ್ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಂ ಸೀಲಂ ದೇತಿಯೇವ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕಸ್ಮಾ ಗಾಮಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾಚನಕತ್ಥಾಯ ಆಚರಿಯಂ ನಿಮನ್ತಯಿಂಸು। ಸೋ ಕೋರಣ್ಡಿಯಮಾಣವಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಅಹಂ ನ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇಮೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ಮಾಣವೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಚನಕಾನಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಿನ್ನಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಆಹರಾ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿನಿವತ್ತನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ಕನ್ದರಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಂ ಅಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸೀಲಂ ದೇತಿ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಥಾ ಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ದೇತಿ, ತಥಾ ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಮಾಣವೇಸು ಸುಖನಿಸಿನ್ನೇಸು ಉಟ್ಠಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಸೇಲಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕನ್ದರಾಯಂ ಖಿಪಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಖಿಪಿಯೇವ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಮಾಣವಾ ಉಟ್ಠಾಯ "ಆಚರಿಯ, ಕಿಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇಸಿ, ತೇ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಆಚರಿಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೪. "ಏಕೋ ಅರಞ್ಞೇ ಗಿರಿಕನ್ದರಾಯಂ, ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಸಿಲಂ ಪವೇಚ್ಛಸಿ।
ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸನ್ತರಮಾನರೂಪೋ, ಕೋರಣ್ಡಿಯ ಕೋ ನು ತವ ಯಿಧತ್ಥೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕೋ ನು ತವ ಯಿಧತ್ಥೋ**ತಿ ಕೋ ನು ತವ ಇಧ ಕನ್ದರಾಯಂ ಸಿಲಾಖಿಪನೇನ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ಪಬೋಧೇತುಕಾಮೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೫. "ಅಹಞ್ಹಿಮಂ ಸಾಗರಸೇವಿತನ್ತಂ, ಸಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾಪಿ ಪಾಣಿ।
ವಿಕಿರಿಯ ಸಾನೂನಿ ಚ ಪಬ್ಬತಾನಿ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಸಿಲಂ ದರಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಾಮೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಹಞ್ಹಿಮ**ನ್ತಿ ಅಹಞ್ಹಿ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ। **ಸಾಗರಸೇವಿತನ್ತ**ನ್ತಿ ಸಾಗರೇಹಿ ಸೇವಿತಂ ಚಾತುರನ್ತಂ। **ಯಥಾಪಿ ಪಾಣೀ**ತಿ ಹತ್ಥತಲಂ ವಿಯ ಸಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ವಿಕಿರಿಯಾ**ತಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ। **ಸಾನೂನಿ ಚ ಪಬ್ಬತಾನಿ ಚಾ**ತಿ ಪಂಸುಪಬ್ಬತೇ ಚ ಸಿಲಾಪಬ್ಬತೇ ಚ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೬. "ನಯಿಮಂ ಮಹಿಂ ಅರಹತಿ ಪಾಣಿಕಪ್ಪಂ, ಸಮಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಕರಣಾಯ ಮೇಕೋ।
ಮಞ್ಞಾಮಿಮಞ್ಞೇವ ದರಿಂ ಜಿಗೀಸಂ, ಕೋರಣ್ಡಿಯ ಹಾಹಸಿ ಜೀವಲೋಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕರಣಾಯ ಮೇಕೋ**ತಿ ಕರಣಾಯ ಏಕೋ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಮಞ್ಞಾಮಿಮಞ್ಞೇವ ದರಿಂ ಜಿಗೀಸ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಮಞ್ಞಾಮಿ ತಿಟ್ಠತು ಪಥವೀ, ಇಮಞ್ಞೇವ ಏಕಂ ದರಿಂ ಜಿಗೀಸಂ ಪೂರಣತ್ಥಾಯ ವಾಯಮನ್ತೋ ಸಿಲಾ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಉಪಾಯಂ ವಿಚಿನನ್ತೋವ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಜೀವಲೋಕಂ ಹಾಹಸಿ ಜಹಿಸ್ಸಸಿ, ಮರಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಾಣವೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೭. "ಸಚೇ ಅಯಂ ಭೂತಧರಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸಮಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಕರಣಾಯ ಮೇಕೋ।
ಏವಮೇವ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಇಮೇ ಮನುಸ್ಸೇ, ನಾನಾದಿಟ್ಠಿಕೇ ನಾನಯಿಸ್ಸಸಿ ತೇ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಚೇ ಅಯಂ ಏಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಇಮಂ ಭೂತಧರಂ ಪಥವಿಂ ಸಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ನ ಸಮತ್ಥೋ, ಏವಮೇವ ತ್ವಂ ಇಮೇ ದುಸ್ಸೀಲಮನುಸ್ಸೇ ನಾನಾದಿಟ್ಠಿಕೇ ನಾನಯಿಸ್ಸಸಿ, ತೇ ಏವಂ "ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥ, ಸೀಲಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ನ ಆನಯಿಸ್ಸಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸಾಯೇವ ಹಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ "ಅಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಗರಹನ್ತಿ। ಸಂಸಾರಮೋಚಕಾದಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಕುಸಲಸಞ್ಞಿನೋ, ತೇ ತ್ವಂ ಕಥಂ ಆನಯಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಮಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಾನಂ ಸೀಲಂ ಅದತ್ವಾ ಯಾಚನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ದೇಹೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಆಚರಿಯೋ "ಯುತ್ತಂ ವದತಿ ಕೋರಣ್ಡಿಯೋ, ಇದಾನಿ ನ ಏವರೂಪಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿರದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೮. "ಸಂಖಿತ್ತರೂಪೇನ ಭವಂ ಮಮತ್ಥಂ, ಅಕ್ಖಾಸಿ ಕೋರಣ್ಡಿಯ ಏವಮೇತಂ।
ಯಥಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಥವೀ ಸಮಾಯಂ, ಕತ್ತುಂ ಮನುಸ್ಸೇನ ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮಾಯ**ನ್ತಿ ಸಮಂ ಅಯಂ। ಏವಂ ಆಚರಿಯೋ ಮಾಣವಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಅಕಾಸಿ, ಸೋಪಿ ನಂ ಬೋಧೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಘರಂ ನೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಕೋರಣ್ಡಿಯಮಾಣವೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕೋರಣ್ಡಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೫೭] ೭. ಲಟುಕಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವನ್ದಾಮಿ ತಂ ಕುಞ್ಜರ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ, ಸತ್ತೇಸು ಕರುಣಾಮತ್ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ನಿಕ್ಕರುಣೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಮಹಾಕಾಯೋ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಾರಣಪರಿವಾರೋ ಯೂಥಪತಿ ಹುತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಿಹಾಸಿ। ತದಾ ಏಕಾ ಲಟುಕಿಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಹತ್ಥೀನಂ ವಿಚರಣಟ್ಠಾನೇ ಅಣ್ಡಾನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿ, ತಾನಿ ಪರಿಣತಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಕುಣಪೋತಕಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ತೇಸು ಅವಿರುಳ್ಹಪಕ್ಖೇಸು ಉಪ್ಪತಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇಸುಯೇವ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಾರಣಪರಿವುತೋ ಗೋಚರಾಯ ಚರನ್ತೋ ತಂ ಪದೇಸಂ ಪತ್ತೋ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಲಟುಕಿಕಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಹತ್ಥಿರಾಜಾ ಮಮ ಪೋತಕೇ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದ ನಂ ಪುತ್ತಕಾನಂ ಪರಿತ್ತಾಣತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಿಕಾರಕ್ಖಂ ಯಾಚಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ಉಭೋ ಪಕ್ಖೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೯. "ವನ್ದಾಮಿ ತಂ ಕುಞ್ಜರ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನಂ, ಆರಞ್ಞಕಂ ಯೂಥಪತಿಂ ಯಸಸ್ಸಿಂ।
ಪಕ್ಖೇಹಿ ತಂ ಪಞ್ಜಲಿಕಂ ಕರೋಮಿ, ಮಾ ಮೇ ವಧೀ ಪುತ್ತಕೇ ದುಬ್ಬಲಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಟ್ಠಿಹಾಯನ**ನ್ತಿ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಕಾಲೇ ಹಾಯನಬಲಂ। **ಯಸಸ್ಸಿ**ನ್ತಿ ಪರಿವಾರಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಪಕ್ಖೇಹಿ ತಂ ಪಞ್ಜಲಿಕಂ ಕರೋಮೀ**ತಿ ಅಹಂ ಪಕ್ಖೇಹಿ ತಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಂ ಕರೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ ಲಟುಕಿಕೇ, ಅಹಂ ತೇ ಪುತ್ತಕೇ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಕುಣಪೋತಕಾನಂ ಉಪರಿ ಠತ್ವಾ ಅಸೀತಿಯಾ ಹತ್ಥಿಸಹಸ್ಸೇಸು ಗತೇಸು ಲಟುಕಿಕಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಲಟುಕಿಕೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಚ್ಛತೋ ಏಕೋ ಏಕಚಾರಿಕೋ ಹತ್ಥೀ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಚನಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗತೇ ತಮ್ಪಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪುತ್ತಕಾನಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಪಕ್ಖೇಹಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೦. "ವನ್ದಾಮಿ ತಂ ಕುಞ್ಜರ ಏಕಚಾರಿಂ, ಆರಞ್ಞಕಂ ಪಬ್ಬತಸಾನುಗೋಚರಂ।
ಪಕ್ಖೇಹಿ ತಂ ಪಞ್ಜಲಿಕಂ ಕರೋಮಿ, ಮಾ ಮೇ ವಧೀ ಪುತ್ತಕೇ ದುಬ್ಬಲಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಬ್ಬತಸಾನುಗೋಚರ**ನ್ತಿ ಘನಸೇಲಪಬ್ಬತೇಸು ಚ ಪಂಸುಪಬ್ಬತೇಸು ಚ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ।

ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. "ವಧಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಲಟುಕಿಕೇ ಪುತ್ತಕಾನಿ, ಕಿಂ ಮೇ ತುವಂ ಕಾಹಸಿ ದುಬ್ಬಲಾಸಿ।
ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿಪಿ ತಾದಿಸೀನಂ, ವಾಮೇನ ಪಾದೇನ ಪಪೋಥಯೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಧಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ**ತಿ ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ಮಮ ವಿಚರಣಮಗ್ಗೇ ಪುತ್ತಕಾನಿ ಠಪೇಸಿ, ಯಸ್ಮಾ ಠಪೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ವಧಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಪುತ್ತಕಾನೀತಿ ವದತಿ। **ಕಿಂ ಮೇ ತುವಂ ಕಾಹಸೀ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಹಾಥಾಮಸ್ಸ ತ್ವಂ ದುಬ್ಬಲಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ। **ಪಪೋಥಯೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಅಹಂ

ತಾದಿಸಾನಂ ಲಟುಕಿಕಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ವಾಮೇನ ಪಾದೇನ ಸಞ್ಚುಣ್ಣೇಯ್ಯಂ, ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇನ ಪನ ಕಥಾವ ನತ್ಥೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಪುತ್ತಕೇ ಪಾದೇನ ಸಞ್ಚುಣ್ಣೇತ್ವಾ ಮುತ್ತೇನ ಪವಾಹೇತ್ವಾ ನದನ್ತೋವ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಲಟುಕಿಕಾ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ತಾವ ವಾರಣ ನದನ್ತೋ ಗಚ್ಛಸಿ, ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ಮೇ ಕಿರಿಯಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ಕಾಯಬಲತೋ ಞಾಣಬಲಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ, ಹೋತು, ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ತಂ ಸನ್ತಜ್ಜಯಮಾನಾವ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. "ನ ಹೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಬಲೇನ ಕಿಚ್ಚಂ, ಬಲಞ್ಹಿ ಬಾಲಸ್ಸ ವಧಾಯ ಹೋತಿ।
ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ನಾಗರಾಜಾ ಅನತ್ಥಂ, ಯೋ ಮೇ ವಧೀ ಪುತ್ತಕೇ ದುಬ್ಬಲಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಲೇನಾ**ತಿ ಕಾಯಬಲೇನ। **ಅನತ್ಥ**ನ್ತಿ ಅವುಡ್ಢಿಂ। **ಯೋ ಮೇ**ತಿ ಯೋ ತ್ವಂ ಮಮ ದುಬ್ಬಲಾಯ ಪುತ್ತಕೇ ವಧೀ ಘಾತೇಸಿ।

ಸಾ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ಏಕಂ ಕಾಕಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತೇನ ತುಟ್ಠೇನ "ಕಿಂ ತೇ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಸಾಮಿ, ಅಞ್ಞಂ ಮೇ ಕಾತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಏಕಸ್ಸ ಪನ ಏಕಚಾರಿಕವಾರಣಸ್ಸ ತುಣ್ಡೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಭಿನ್ನಾನಿ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತೇನ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಾ ಏಕಂ ನೀಲಮಕ್ಖಿಕಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ತಾಯಪಿ "ಕಿಂ ತೇ, ಕರೋಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಇಮಿನಾ ಕಾಕೇನ ಏಕಚಾರಿಕವಾರಣಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀಸು ಭಿನ್ನೇಸು ತುಮ್ಹೇಹಿ ತತ್ಥ ಆಸಾಟಿಕಂ ಪಾತೇತುಂ ಇಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾಯಪಿ "ಸಾಧೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕಂ ಮಣ್ಡೂಕಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತೇನ "ಕಿಂ ತೇ, ಕರೋಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಯದಾ ಏಕಚಾರಿಕವಾರಣೋ ಅನ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ತದಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋ ಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕಂ ಅಭಿರುಹನ್ತೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಪಾತೇ ಸದ್ದಂ ಕರೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಏತ್ತಕಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋಪಿ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಕಾಕೋ ವಾರಣಸ್ಸ ದ್ವೇಪಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ತುಣ್ಡೇನ ಭಿನ್ದಿ, ನೀಲಮಕ್ಖಿಕಾ ಆಸಾಟಿಕಂ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ಪುಳವೇಹಿ ಖಜ್ಜನ್ತೋ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತೋ ಪಿಪಾಸಾಭಿಭೂತೋ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ವಿಚರಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಣ್ಡೂಕೋ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಠತ್ವಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ವಾರಣೋ "ಏತ್ಥ ಪಾನೀಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಅಥ ಮಣ್ಡೂಕೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಪಾತೇ ಠತ್ವಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ವಾರಣೋ "ಏತ್ಥ ಪಾನೀಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಪಾತಾಭಿಮುಖೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪರಿಗಳಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಪತಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ। ಲಟುಕಿಕಾ ತಸ್ಸ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ದಿಟ್ಠಾ ಮೇ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠೀ"ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ತಸ್ಸ ಖನ್ಧೇ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತಾ।

ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ವೇರಂ ನಾಮ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ವಾರಣಂ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ವಾರಣಸ್ಸ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸು"ನ್ತಿ -

೪೨. "ಕಾಕಞ್ಚ ಪಸ್ಸ ಲಟುಕಿಕಂ, ಮಣ್ಡೂಕಂ ನೀಲಮಕ್ಖಿಕಂ।
ಏತೇ ನಾಗಂ ಅಘಾತೇಸುಂ, ಪಸ್ಸ ವೇರಸ್ಸ ವೇರಿನಂ।
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ವೇರಂ ನ ಕಯಿರಾಥ, ಅಪ್ಪಿಯೇನಪಿ ಕೇನಚೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನಿಯಾಮಿತಾಲಪನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಸ್ಸಥ ಭಿಕ್ಖವೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏತೇ**ತಿ ಏತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅಘಾತೇಸು**ನ್ತಿ ತಂ ವಧಿಂಸು। **ಪಸ್ಸ ವೇರಸ್ಸ ವೇರಿನ**ನ್ತಿ ಪಸ್ಸಥ ವೇರಿಕಾನಂ ವೇರಸ್ಸ ಗತಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತದಾ ಏಕಚಾರಿಕಹತ್ಥೀ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಯೂಥಪತಿ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಲಟುಕಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೫೮] ೮. ಚೂಳಧಮ್ಮಪಾಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಹಮೇವ ದೂಸಿಯಾ ಭೂನಹತಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಅಞ್ಞೇಸು ಜಾತಕೇಸು ದೇವದತ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಚೂಳಧಮ್ಮಪಾಲಜಾತಕೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತಮಾಸಿಕಕಾಲೇ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಚ ಸೀಸಞ್ಚ ಛೇದಾಪೇತ್ವಾ ಅಸಿಮಾಲಕಂ ನಾಮ ಕಾರೇಸಿ। **ದದ್ದರಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೨.೪೩-೪೪) ಗೀವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಉದ್ಧನೇ ಮಂಸಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಖಾದಿ। **ಖನ್ತೀವಾದೀಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೪೯ ಆದಯೋ) ದ್ವೀಹಿಪಿ ಕಸಾಹಿ ಪಹಾರಸಹಸ್ಸೇಹಿ ತಾಳಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಚ ಕಣ್ಣನಾಸಞ್ಚ ಛೇದಾಪೇತ್ವಾ ಜಟಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢಾಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತಾನಕಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಉರೇ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿವಸಂಯೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ। **ಚೂಳನನ್ದಿಯಜಾತಕೇಪಿ** (ಜಾ॰ ೧.೨.೧೪೩-೧೪೪) **ಮಹಾಕಪಿಜಾತಕೇಪಿ** (ಜಾ॰ ೧.೭.೮೩ ಆದಯೋ) ಮಾರೇಸಿಯೇವ। ಏವಮೇವ ಸೋ ದೀಘರತ್ತಂ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನ್ತೋ ಬುದ್ಧಕಾಲೇಪಿ ಪರಿಸಕ್ಕಿಯೇವ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ - "ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮಾರಣತ್ಥಮೇವ ಉಪಾಯಂ ಕರೋತಿ, 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಮಾರಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಧನುಗ್ಗಹೇ ಪಯೋಜೇಸಿ, ಸಿಲಂ ಪವಿಜ್ಝಿ, ನಾಳಾಗಿರಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ 'ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮಯ್ಹಂ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕಿಯೇವ, ಇದಾನಿ ಪನ ತಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ , ಪುಬ್ಬೇ ಮಂ ಚೂಳಧಮ್ಮಪಾಲಕುಮಾರಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಂ ಸಮಾನಂ ಜೀವತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಅಸಿಮಾಲಕಂ ಕಾರೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಮಹಾಪತಾಪೇ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಚನ್ದಾದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, "ಧಮ್ಮಪಾಲೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಮೇನಂ ಸತ್ತಮಾಸಿಕಕಾಲೇ ಮಾತಾ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಕೀಳಾಪಯಮಾನಾ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ಪುತ್ತಂ ಕೀಳಾಪಯಮಾನಾ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಹುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾಪಿ ನ ಉಟ್ಠಹಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಇದಾನೇವ ತಾವ ಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನಂ ಕರೋತಿ, ಮಂ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪುತ್ತೇ ಪನ ವಡ್ಢನ್ತೇ ಮಯಿ 'ಮನುಸ್ಸೋ'ತಿಪಿ ಸಞ್ಞಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನೇವ ನಂ ಘಾತೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ವಿಧಾನೇನ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಚೋರಘಾತಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಕಾಸಾಯವತ್ಥನಿವತ್ಥೋ ರತ್ತಮಾಲಾಧರೋ ಫರಸುಂ ಅಂಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪಧಾನಘಟಿಕಂ ಹತ್ಥಪಾದಠಪನದಣ್ಡಕಞ್ಚ ಆದಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದೇವಿಯಾ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪಾಲಂ ಆನೇಹೀತಿ। ದೇವೀಪಿ ರಞ್ಞೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ರೋದಮಾನಾ ನಿಸೀದಿ। ಚೋರಘಾತಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಹತ್ಥೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಕುಮಾರಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಏಕಂ ಫಲಕಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ "ಇಧ ನಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಚನ್ದಾದೇವೀ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋವ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ಆಗಚ್ಛಿ। ಪುನ ಚೋರಘಾತಕೋ "ಕಿಂ ಕರೋಮೀ, ದೇವಾ"ತಿ ಆಹ। ಧಮ್ಮಪಾಲಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಛಿನ್ದಾತಿ। ಚನ್ದಾದೇವೀ "ಮಹಾರಾಜ, ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಸತ್ತಮಾಸಿಕೋ ಬಾಲಕೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾನಾತಿ, ನತ್ಥೇತಸ್ಸ ದೋಸೋ, ದೋಸೋ ಪನ ಹೋನ್ತೋ ಮಯಿ ಭವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಹತ್ಥೇ ಛೇದಾಪೇಹೀ"ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೪. “ಅಹಮೇವ ದೂಸಿಯಾ ಭೂನಹತಾ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಪತಾಪಸ್ಸ।
ಏತಂ ಮುಞ್ಚತು ಧಮ್ಮಪಾಲಂ, ಹತ್ಥೇ ಮೇ ದೇವ ಛೇದೇಹೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದೂಸಿಯಾ**ತಿ ದೂಸಿಕಾ, ತುಮ್ಹೇ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಟ್ಠಹಮಾನಾ ದೋಸಕಾರಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। “ದೂಸಿಕಾ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। **ಭೂನಹತಾ**ತಿ ಹತಭೂನಾ, ಹತವುಡ್ಢೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಞ್ಞೋ**ತಿ ಇದಂ “ದೂಸಿಯಾ”ತಿ ಪದೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅಹಂ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಪತಾಪಸ್ಸ ಅಪರಾಧಕಾರಿಕಾ, ನಾಯಂ ಕುಮಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ನಿರಪರಾಧಂ ಏತಂ ಬಾಲಕಂ ಮುಞ್ಚತು ಧಮ್ಮಪಾಲಂ, ಸಚೇಪಿ ಹತ್ಥೇ ಛೇದಾಪೇತುಕಾಮೋ, ದೋಸಕಾರಿಕಾಯ ಹತ್ಥೇ ಮೇ, ದೇವ, ಛೇದೇಹೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

ರಾಜಾ ಚೋರಘಾತಕಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। “ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ”ತಿ? “ಪಪಞ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಛೇದಾ”ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಚೋರಘಾತಕೋ ತಿಖಿಣಫರಸುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಸ್ಸ ತರುಣವಂಸಕಳೀರೇ ವಿಯ ದ್ವೇ ಹತ್ಥೇ ಛಿನ್ದಿ। ಸೋ ದ್ವೀಸು ಹತ್ಥೇಸು ಛಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ನೇವ ರೋದಿ ನ ಪರಿದೇವಿ, ಖನ್ತಿಞ್ಚ ಮೇತ್ತಞ್ಚ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಚನ್ದಾ ಪನ ದೇವೀ ಛಿನ್ನಹತ್ಥಕೋಟಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ಕತ್ವಾ ಲೋಹಿತಲಿತ್ತಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ವಿಚರಿ। ಪುನ ಚೋರಘಾತಕೋ “ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ದ್ವೇಪಿ ಪಾದೇ ಛಿನ್ದಾ”ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚನ್ದಾದೇವೀ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೫. “ಅಹಮೇವ ದೂಸಿಯಾ ಭೂನಹತಾ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಪತಾಪಸ್ಸ।
ಏತಂ ಮುಞ್ಚತು ಧಮ್ಮಪಾಲಂ, ಪಾದೇ ಮೇ ದೇವ ಛೇದೇಹೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ರಾಜಾಪಿ ಪುನ ಚೋರಘಾತಕಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಉಭೋಪಿ ಪಾದೇ ಛಿನ್ದಿ। ಚನ್ದಾದೇವೀ ಪಾದಕೋಟಿಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ಕತ್ವಾ ಲೋಹಿತಲಿತ್ತಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ “ಸಾಮಿ ಮಹಾಪತಾಪ, ಛಿನ್ನಹತ್ಥಪಾದಾ ನಾಮ ದಾರಕಾ ಮಾತರಾ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಹಂ ಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಪುತ್ತಕಂ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ದೇಹಿ ಮೇ ಏತ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಚೋರಘಾತಕೋ “ಕಿಂ ದೇವ ಕತಾ ರಾಜಾಣಾ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಮಮ ಕಿಚ್ಚ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ನ ತಾವ ನಿಟ್ಠಿತ”ನ್ತಿ। “ಅಥ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ”ತಿ? “ಸೀಸಮಸ್ಸ ಛಿನ್ದಾ”ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚನ್ದಾದೇವೀ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೬. “ಅಹಮೇವ ದೂಸಿಯಾ ಭೂನಹತಾ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಪತಾಪಸ್ಸ।
ಏತಂ ಮುಞ್ಚತು ಧಮ್ಮಪಾಲಂ, ಸೀಸಂ ಮೇ ದೇವ ಛೇದೇಹೀ”ತಿ॥

ವತ್ವಾ ಚ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸೀಸಂ ಉಪನೇಸಿ।

ಪುನ ಚೋರಘಾತಕೋ “ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಸೀಸಮಸ್ಸ ಛಿನ್ದಾ”ತಿ। ಸೋ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ “ಕತಾ, ದೇವ, ರಾಜಾಣಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ನ ತಾವ ಕತಾ”ತಿ। “ಅಥ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ, ದೇವಾ”ತಿ? “ಅಸಿತುಣ್ಡೇನ ನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಸಿಮಾಲಕಂ ನಾಮ ಕರೋಹೀ”ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಳೇವರಂ ಆಕಾಸೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಸಿತುಣ್ಡೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಸಿಮಾಲಕಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ವಿಪ್ಪಕಿರಿ। ಚನ್ದಾದೇವೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಂಸೇ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ಕತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ರೋದಮಾನಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೪೭. “ನ ಹಿ ನೂನಿಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಚ ವಿಜ್ಜರೇ ಸುಹದಾ।
ಯೇ ನ ವದನ್ತಿ ರಾಜಾನಂ, ಮಾ ಘಾತಯಿ ಓರಸಂ ಪುತ್ತಂ॥

೪೮. "ನ ಹಿ ನೂನಿಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ, ಞಾತೀ ಮಿತ್ತಾ ಚ ವಿಜ್ಜರೇ ಸುಹದಾ।
ಯೇ ನ ವದನ್ತಿ ರಾಜಾನಂ, ಮಾ ಘಾತಯಿ ಅತ್ರಜಂ ಪುತ್ತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಚ ವಿಜ್ಜರೇ ಸುಹದಾತಿ** ನೂನ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ ವಾ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸು ಸಹಭಾವಿನೋ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಮುದುಹದಯತಾಯ ಸುಹದಾ ವಾ ಕೇಚಿ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ। **ಯೇ ನ ವದನ್ತೀತಿ** ಯೇ ಅಧುನಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಪಿಯಪುತ್ತಂ ಮಾ ಘಾತಯೀ"ತಿ ನ ವದನ್ತಿ, ಇಮಂ ರಾಜಾನಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತಿ, ತೇ ನತ್ಥಿಯೇವಾತಿ ಮಞ್ಞೇ। ದುತಿಯಗಾಥಾಯಂ **ಞಾತೀತಿ** ಞಾತಕಾ।

ಇಮಾ ಪನ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ವತ್ವಾ ಚನ್ದಾದೇವೀ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಹದಯಮಂಸಂ ಧಾರಯಮಾನಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೯. "ಚನ್ದನಸಾರಾನುಲಿತ್ತಾ, ಬಾಹಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ಧಮ್ಮಪಾಲಸ್ಸ।
ದಾಯಾದಸ್ಸ ಪಥಬ್ಯಾ, ಪಾಣಾ ಮೇ ದೇವ ರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಾಯಾದಸ್ಸ ಪಥಬ್ಯಾತಿ** ಪಿತುಸನ್ತಕಾಯ ಚಾತುರನ್ತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ದಾಯಾದಸ್ಸ ಲೋಹಿತಚನ್ದನಸಾರಾನುಲಿತ್ತಾ ಹತ್ಥಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಾದಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಸೀಸಞ್ಚ ಛಿಜ್ಜತಿ, ಅಸಿಮಾಲಕೋಪಿ ಕತೋ, ತವ ವಂಸಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗತೋಸಿ ದಾನೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ವಿಲಪನ್ತಿ ಏವಮಾಹ। **ಪಾಣಾ ಮೇ ದೇವ ರುಜ್ಝನ್ತೀತಿ** ದೇವ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಸೋಕಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಿಯಾ ಜೀವಿತಂ ರುಜ್ಝತೀತಿ।

ತಸ್ಸಾ ಏವಂ ಪರಿದೇವಮಾನಾಯ ಏವ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ವೇಳುವನೇ ವೇಳು ವಿಯ ಹದಯಂ ಫಲಿ, ಸಾ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತಾ। ರಾಜಾಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮಹಾತಲೇ ಪತಿ, ಪದರತಲಂ ದ್ವಿಧಾ ಭಿಜ್ಜಿ, ಸೋ ತತೋಪಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿ। ತತೋ ಚತುನಹುತಾಧಿಕದ್ವಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಬಹಲಾಪಿ ಘನಪಥವೀ ತಸ್ಸ ಅಗುಣಂ ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿವರಮದಾಸಿ, ಅವೀಚಿತೋ ಜಾಲಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಕುಲದತ್ತಿಕೇನ ಕಮ್ಬಲೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೀ ವಿಯ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ಖಿಪಿ। ಚನ್ದಾಯ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಮಚ್ಚಾ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕರಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ರಾಜಾ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಚನ್ದಾದೇವೀ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ, ಧಮ್ಮಪಾಲಕುಮಾರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಚೂಳಧಮ್ಮಪಾಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೫೯] ೯. ಸುವಣ್ಣಮಿಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಿಕ್ಕಮ ರೇ ಹರಿಪಾದಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಏಕಂ ಕುಲಧೀತರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ಬುದ್ಧಮಾಮಕಾ ಧಮ್ಮಮಾಮಕಾ ಸಙ್ಘಮಾಮಕಾ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ದಾನಾದಿಪುಞ್ಞಾಭಿರತಾ। ತಂ ಅಞ್ಞಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಮೇವ ಸಮಾನಜಾತಿಕಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಕುಲಂ ವಾರೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ತೀಣಿ ರತನಾನಿ ಮಮಾಯತಿ ದಾನಾದಿಪುಞ್ಞಾಭಿರತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಇಮಿಸ್ಸಾಪಿ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ದಾನಂ ವಾ ದಾತುಂ ಧಮ್ಮಂ ವಾ ಸೋತುಂ ವಿಹಾರಂ ವಾ ಗನ್ತುಂ ಸೀಲಂ ವಾ ರಕ್ಖಿತುಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಾತುಂ ನ ದಸ್ಸಥ, ನ ಮಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಮ, ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಕುಲಾವ ಕುಮಾರಿಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ತೇಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಕರೋತು, ಮಯಂ ನ ವಾರೇಸ್ಸಾಮ, ದೇಥ ನೋ ಏತ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಭದ್ದಕೇನ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಮಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಘರಂ ನಯಿಂಸು। ಸಾ ವತ್ತಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪತಿದೇವತಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಸ್ಸುಸಸುರಸಾಮಿಕವತ್ತಾನಿ ಕತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ।

ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸಾಮಿಕಂ ಆಹ – “ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಲೂಪಕತ್ಥೇರಾನಂ ದಾನಂ ದಾತು”ನ್ತಿ। ಸಾಧು, ಭದ್ದೇ, ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯೇನ ದಾನಂ ದೇಹೀತಿ। ಸಾ ಥೇರೇ ನಿಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಕುಲಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಂ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಗುಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸಾಧು, ಅಯ್ಯಾ, ಯಾವ ಇಮಂ ಕುಲಂ ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಗುಣಂ ಜಾನಾತಿ, ತಾವ ಇಧೇವ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಥೇರಾ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಬದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಪುನ ಸಾಮಿಕಂ ಆಹ “ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಥೇರಾ ಇಧ ನಿಬದ್ಧಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಿಂಕಾರಣಾ ತುಮ್ಹೇ ನ ಪಸ್ಸಥಾ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಥೇರಾನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ । ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಚ ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಚ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇರಾನಂ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತಿ, ಅನ್ತರಾಭತ್ತೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣಾತಿ, ತಸ್ಸ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಭಿಜ್ಜಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಭೋಪಿ ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಮಾಮಕಾಯೇವ ಜಾತಾ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ದಾರಿಕಾ ಸಾಮಿಕಂ ಆಹ – “ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಕಿಂ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನ, ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತು”ನ್ತಿ। ಸೋ “ಸಾಧು ಭದ್ದೇ, ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತಂ ಸತ್ಥಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಉಭೋಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ “ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಾ ನಾಮ ದಹರಭಿಕ್ಖುನೀ ಅತ್ತನೋ ಚೇವ ಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಚ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಪಾಪೇಸೀ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ ತಾವ ಏಸಾ ಸಾಮಿಕಂ ರಾಗಪಾಸಾ ಮೋಚೇಸಿ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸಾ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತೇ ಪನ ಮರಣಪಾಸಾ ಮೋಚೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಿಗಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಅಹೋಸಿ ಪಾಸಾದಿಕೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಲಾಖಾರಸಪರಿಕಮ್ಮಕತೇಹಿ ವಿಯ ಹತ್ಥಪಾದೇಹಿ ರಜತದಾಮಸದಿಸೇಹಿ ವಿಸಾಣೇಹಿ ಮಣಿಗುಳಿಕಪಟಿಭಾಗೇಹಿ ಅಕ್ಖೀಹಿ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಗೇಣ್ಡುಸದಿಸೇನ ಮುಖೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ತರುಣಮಿಗೀ ಅಭಿರೂಪಾ ಅಹೋಸಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ। ತೇ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸು, ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಚಿತ್ರಮಿಗಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ತದಾ ಲುದ್ದಕಾ ಮಿಗವೀಥೀಸು ಪಾಸೇ ಓಡ್ಡೇಸುಂ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಿಗಾನಂ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಾದೇ ಪಾಸೇನ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ “ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಆಕಡ್ಢಿ, ಚಮ್ಮಂ ಛಿಜ್ಜಿ, ಪುನ ಆಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಛಿಜ್ಜಿ, ಪುನ ನ್ಹಾರು ಛಿಜ್ಜಿ, ಪಾಸೋ ಅಟ್ಠಿಮಾಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಪಾಸಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಬದ್ಧರವಂ ರವಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತೋ ಮಿಗಗಣೋ ಪಲಾಯಿ। ಭರಿಯಾ ಪನಸ್ಸ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಮಿಗಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ “ಇದಂ ಭಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವೇಗೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಮುಖೀ ರೋದಮಾನಾ “ಸಾಮಿ , ತ್ವಂ ಮಹಬ್ಬಲೋ, ಕಿಂ ಏತಂ ಪಾಸಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ವೇಗಂ ಜನೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದಾಹಿ ನ”ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೦. “ವಿಕ್ಕಮ ರೇ ಹರಿಪಾದ, ವಿಕ್ಕಮ ರೇ ಮಹಾಮಿಗ।
ಛಿನ್ದ ವಾರತ್ತಿಕಂ ಪಾಸಂ, ನಾಹಂ ಏಕಾ ವನೇ ರಮೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಕ್ಕಮಾತಿ** ಪರಕ್ಕಮ, ಆಕಡ್ಢಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರೇತಿ** ಆಮನ್ತನೇ ನಿಪಾತೋ। **ಹರಿಪಾದಾತಿ** ಸುವಣ್ಣಪಾದ। ಸಕಲಸರೀರಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ, ಅಯಂ ಪನ ಗಾರವೇನೇವಮಾಹ। **ನಾಹಂ ಏಕಾತಿ** ಅಹಂ ತಯಾ ವಿನಾ ಏಕಿಕಾ ವನೇ ನ ರಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಿಣೋದಕಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಿಗೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೧. "ವಿಕ್ಕಮಾಮಿ ನ ಪಾರೇಮಿ, ಭೂಮಿಂ ಸುಮ್ಭಾಮಿ ವೇಗಸಾ।
ದಳ್ಹೋ ವಾರತ್ತಿಕೋ ಪಾಸೋ, ಪಾದಂ ಮೇ ಪರಿಕನ್ತತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಕ್ಕಮಾಮೀತಿ** ಭದ್ದೇ, ಅಹಂ ವೀರಿಯಂ ಕರೋಮಿ। **ನ ಪಾರೇಮೀತಿ** ಪಾಸಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಪನ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೂಮಿಂ ಸುಮ್ಭಾಮೀತಿ** ಅಪಿ ನಾಮ ಛಿಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಪಾದೇನಾಪಿ ಭೂಮಿಂ ಪಹರಾಮಿ। **ವೇಗಸಾತಿ** ವೇಗೇನ। **ಪರಿಕನ್ತತೀತಿ** ಚಮ್ಮಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಸಮನ್ತಾ ಕನ್ತತೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ಮಿಗೀ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಲುದ್ದಕಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ತವ ಜೀವಿತಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಯಾಚನಾಯ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ತವ ಜೀವಿತಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಲೋಹಿತಲಿತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಲುದ್ದಕೋಪಿ ಅಸಿಞ್ಚ ಸತ್ತಿಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪುಟ್ಠಾನಗ್ಗಿ ವಿಯ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಲುದ್ದಕೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಮಿಗಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಲುದ್ದಕಸ್ಸ ಪಟಿಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಮಮ ಸಾಮಿಕೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಸೀಲಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಮಿಗಾನಂ ರಾಜಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಮಿಗರಾಜೇ ಠಿತೇಯೇವ ಅತ್ತನೋ ವಧಂ ಯಾಚನ್ತೀ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೨. "ಅತ್ಥರಸ್ಸು ಪಲಾಸಾನಿ, ಅಸಿಂ ನಿಬ್ಬಾಹ ಲುದ್ದಕ।
ಪಠಮಂ ಮಂ ವಧಿತ್ವಾನ, ಹನ ಪಚ್ಛಾ ಮಹಾಮಿಗ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಲಾಸಾನೀತಿ** ಮಂಸಟ್ಠಪನತ್ಥಂ ಪಲಾಸಪಣ್ಣಾನಿ ಅತ್ಥರಸ್ಸು। **ಅಸಿಂ ನಿಬ್ಬಾಹಾತಿ** ಅಸಿಂ ಕೋಸತೋ ನೀಹರ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಲುದ್ದಕೋ "ಮನುಸ್ಸಭೂತಾ ತಾವ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ, ಅಯಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಮನುಸ್ಸಭಾಸಾಯ ಚ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಕಥೇತಿ, ಅಜ್ಜ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಪತಿನೋ ಚಸ್ಸಾ ಜೀವಿತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೩. "ನ ಮೇ ಸುತಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ, ಭಾಸನ್ತಿಂ ಮಾನುಸಿಂ ಮಿಗಿಂ।
ತ್ವಞ್ಚ ಭದ್ದೇ ಸುಖೀ ಹೋಹಿ, ಏಸೋ ಚಾಪಿ ಮಹಾಮಿಗೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುತಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಂ ವಾತಿ** ಮಯಾ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ ನತ್ಥಿ। **ಭಾಸನ್ತಿಂ ಮಾನುಸಿಂ ಮಿಗಿನ್ತಿ** ಅಹಞ್ಹಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಮಾನುಸಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸನ್ತಿಂ ಮಿಗಿಂ ನೇವ ಅದ್ದಸಂ ನ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ। ಯೇಸಂ ಪನ "ನ ಮೇ ಸುತಾ ವಾ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ, ಭಾಸನ್ತೀ ಮಾನುಸೀ ಮಿಗೀ"ತಿ ಪಾಳಿ, ತೇಸಂ ಯಥಾಪಾಳಿಮೇವ ಅತ್ಥೋ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಭದ್ದೇತಿ** ಭದ್ದಕೇ ಪಣ್ಡಿಕೇ ಉಪಾಯಕುಸಲೇ। ಇತಿ ತಂ ಆಲಪಿತ್ವಾ ಪುನ "ತ್ವಞ್ಚ ಏಸೋ ಚಾಪಿ ಮಹಾಮಿಗೋತಿ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಸುಖೀ ನಿದ್ದುಕ್ಖಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ತಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಲುದ್ದಕೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಿಯಾ ಚಮ್ಮಪಾಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಲಗ್ಗಪಾಸಕಂ ಸಣಿಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನ್ಹಾರುನಾ ನ್ಹಾರುಂ, ಮಂಸೇನ ಮಂಸಂ, ಚಮ್ಮೇನ ಚಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಾಟೇತ್ವಾ ಪಾದಂ ಹತ್ಥೇನ ಪರಿಮಜ್ಜಿ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ

ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪೂರಿತಪಾರಮಿತಾನುಭಾವೇನ ಲುದ್ದಕಸ್ಸ ಚ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಮಿಗಿಯಾ ಚ ಮೇತ್ತಧಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ನ್ಹಾರುಮಂಸಚಮ್ಮಾನಿ ನ್ಹಾರುಮಂಸಚಮ್ಮೇಹಿ ಘಟಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಸುಖೀ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಮಿಗೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಸುಖಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಲುದ್ದಕಸ್ಸ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೀ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೪. "ಏವಂ ಲುದ್ದಕ ನನ್ದಸ್ಸು, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭಿ।
ಯಥಾಹಮಜ್ಜ ನನ್ದಾಮಿ, ಮುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಮಿಗ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಲುದ್ದಕಾ**ತಿ ದಾರುಣಕಮ್ಮಕಿರಿಯಾಯ ಲದ್ಧನಾಮವಸೇನ ಆಲಪತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಯಂ ಲುದ್ದೋ ಮಯ್ಹಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಜಾತೋ, ಮಯಾಪಿಸ್ಸ ಅವಸ್ಸಯೇನೇವ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಗೋಚರಭೂಮಿಯಂ ದಿಟ್ಠಂ ಏಕಂ ಮಣಿಕ್ಖನ್ಧಂ ತಸ್ಸ ದತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ ಮಾ ಕರಿ, ಇಮಿನಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಪೋಸೇನ್ತೋ ದಾನಸೀಲಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸೋವಾದಂ ದತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಲುದ್ದಕೋ ಛನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಿಗೀ ದಹರಭಿಕ್ಖುನೀ, ಮಿಗರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸುವಣ್ಣಮಿಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೬೦] ೧೦. ಸುಯೋನನ್ದೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಾತಿ ಗನ್ಧೋ ತಿಮಿರಾನನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಲಙ್ಕತಮಾತುಗಾಮ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮೇಸ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಕ್ಕಾ ರಕ್ಖಿತುಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಸುಪಣ್ಣಭವನೇ ಕತ್ವಾ ರಕ್ಖನ್ತಾಪಿ ರಕ್ಖಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ತಮ್ಬರಾಜಾ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸುಯೋನನ್ದೀ ನಾಮ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ನಾಗದೀಪೋ ಸೇದುಮದೀಪೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಸುಪಣ್ಣಭವನೇ ವಸತಿ। ಸೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮ್ಬರಾಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಾಣವಕವೇಸೇನ ಜೂತಂ ಕೀಳತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏವರೂಪೋ ನಾಮ ಮಾಣವಕೋ ಜೂತಂ ಕೀಳತೀ"ತಿ ಸುಯೋನನ್ದಿಯಾ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸಾ ಸುತ್ವಾ ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಜೂತಮಣ್ಡಲಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಠಿತಾ ನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸೋಪಿ ದೇವಿಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ದ್ವೇಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ನಗರೇ ವಾತಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಗೇಹಪತನಭಯೇನ ರಾಜನಿವೇಸನಾ ಮನುಸ್ಸಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಾಗದೀಪೇ ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ಪಾವಿಸಿ ಸುಯೋನನ್ದಿಯಾ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಜಾನನ್ತಾ ನಾಮ ನಾಹೇಸುಂ। ಸೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಮಾನೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಜೂತಂ ಕೀಳತಿ।

ರಞ್ಞೋ ಪನ ಸಗ್ಗೋ ನಾಮ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ದೇವಿಯಾ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ, ತಾತ, ಗನ್ಧಬ್ಬ ಸಬ್ಬಂ ಥಲಜಲಪಥಂ ಅನುವಿಚರಿತ್ವಾ ದೇವಿಯಾ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಪಸ್ಸಾ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸೋ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಗಾಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಕುರುಕಚ್ಛಂ ಪಾಪುಣಿ। ತದಾ ಕುರುಕಚ್ಛವಾಣಿಜಾ ನಾವಾಯ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ

ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಅಹಂ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ನಾವಾಯ ವೇತನಂ ಖಣ್ಡೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ್ಪಿ ನೇಥಾ”ತಿ ಆಹ। ತೇ “ಸಾಧೂ”ತಿ ತಮ್ಪಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಾವಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸುಂ। ತೇ ಸುಖಪಯಾತಾಯ ನಾವಾಯ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ “ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ನೋ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಆಹಂಸು। “ಅಹಂ ಚೇ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಮಯಿ ಪನ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತೇ ಮಚ್ಛಾ ಚಲಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಥ ವೋ ನಾವಾ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। “ಮನುಸ್ಸಮತ್ತೇ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತೇ ಮಚ್ಛಾನಂ ಚಲನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಕರೋಹೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಕುಜ್ಝಿತ್ಥಾ”ತಿ ವೀಣಂ ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತನ್ತಿಸ್ಸರೇನ ಗೀತಸ್ಸರಂ, ಗೀತಸ್ಸರೇನ ತನ್ತಿಸ್ಸರಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಸಮ್ಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಮಚ್ಛಾ ಚಲಿಂಸು।

ಅಥೇಕೋ ಮಕರೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ನಾವಾಯ ಪತನ್ತೋ ನಾವಂ ಭಿನ್ದಿ। ಸಗ್ಗೋ ಫಲಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾವಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಗದೀಪೇ ಸುಪಣ್ಣಭವನಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸುಯೋನನ್ದೀಪಿ ದೇವೀ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಸ್ಸ ಜೂತಂ ಕೀಳಿತುಂ ಗತಕಾಲೇ ವಿಮಾನಾ ಓತರಿತ್ವಾ ವೇಲನ್ತೇ ವಿಚರನ್ತೀ ಸಗ್ಗಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ “ಕಥಂ ಆಗತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। “ತೇನ ಹಿ ಮಾ ಭಾಯೀ”ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಬಾಹಾಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮಾನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಯನಪಿಟ್ಠೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಮಸ್ಸತ್ಥಕಾಲೇ ದಿಬ್ಬಭೋಜನಂ ದತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬವತ್ಥೇಹಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಪುಪ್ಫೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪುನ ದಿಬ್ಬಸಯನೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಏವಂ ದಿವಸಂ ಪರಿಗ್ಗಹಮಾನಾ ಸುಪಣ್ಣರಞ್ಞೋ ಆಗಮನವೇಲಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಗತಕಾಲೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಅಭಿರಮಿ। ತತೋ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿನೋ ವಾಣಿಜಾ ದಾರುದಕಗಹಣತ್ಥಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ। ಸೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಾವಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾವ ತಸ್ಸ ಜೂತಕೀಳನವೇಲಾಯ ವೀಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಗನ್ಧಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೫. “ವಾತಿ ಗನ್ಧೋ ತಿಮಿರಾನಂ, ಕುಸಮುದ್ದೋ ಚ ಘೋಸವಾ।
ದೂರೇ ಇತೋ ಸುಯೋನನ್ದೀ, ತಮ್ಬ ಕಾಮಾ ತುದನ್ತಿ ಮ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಿಮಿರಾನ**ನ್ತಿ ತಿಮಿರರುಕ್ಖಪುಪ್ಫಾನಂ। ತಂ ಕಿರ ನಿಗ್ರೋಧಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ತಿಮಿರರುಕ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯೇವಂ ವದತಿ। **ಕುಸಮುದ್ದೋ**ತಿ ಖುದ್ದಕಸಮುದ್ದೋ। **ಘೋಸವಾ**ತಿ ಮಹಾರವೋ। ತಸ್ಸೇವ ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಮುದ್ದಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಇತೋ**ತಿ ಇಮಮ್ಹಾ ನಗರಾ। **ತಮ್ಬಾ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। ಅಥ ವಾ **ತಮ್ಬಕಾಮಾ**ತಿ ತಮ್ಬೇನ ಕಾಮಿತಕಾಮಾ ತಮ್ಬಕಾಮಾ ನಾಮ। ತೇ ಮಂ ಹದಯೇ ವಿಜ್ಝನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೬. “ಕಥಂ ಸಮುದ್ದಮತರಿ, ಕಥಂ ಅದ್ದಕ್ಖಿ ಸೇದುಮಂ।
ಕಥಂ ತಸ್ಸಾ ಚ ತುಯ್ಹಞ್ಚ, ಅಹು ಸಗ್ಗ ಸಮಾಗಮೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೇದುಮ**ನ್ತಿ ಸೇದುಮದೀಪಂ।

ತತೋ ಸಗ್ಗೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೫೭. “ಕುರುಕಚ್ಛಾ ಪಯಾತಾನಂ, ವಾಣಿಜಾನಂ ಧನೇಸಿನಂ।
ಮಕರೇಹಿ ಅಭಿದಾ ನಾವಾ, ಫಲಕೇನಾಹಮಪ್ಲವಿಂ॥

೫೮. “ಸಾ ಮಂ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ, ನಿಚ್ಚಂ ಚನ್ದನಗನ್ಧಿನೀ।

ಅಙ್ಗೇನ ಉದ್ಧರೀ ಭದ್ದಾ, ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂವ ಓರಸಂ॥

೫೯. "ಸಾ ಮಂ ಅನ್ನೇನ ಪಾನೇನ, ವತ್ಥೇನ ಸಯನೇನ ಚ।
ಅತ್ತನಾಪಿ ಚ ಮನ್ದಕ್ಖೀ, ಏವಂ ತಮ್ಬ ವಿಜಾನಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಾ ಮಂ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ**ತಿ ಏವಂ ಫಲಕೇನ ತೀರಂ ಉತ್ತಿಣ್ಣಂ ಮಂ ಸಮುದ್ದತೀರೇ ವಿಚರನ್ತೀ ಸಾ ದಿಸ್ವಾ "ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ ವಚನೇನ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಙ್ಗೇನಾ**ತಿ ಬಾಹುಯುಗಳಂ ಇಧ "ಅಙ್ಗೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಭದ್ದಾ**ತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ। **ಸಾ ಮಂ ಅನ್ನೇನಾ**ತಿ ಸಾ ಮಂ ಏತೇನ ಅನ್ನಾದಿನಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ತನಾಪಿ ಚಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಅನ್ನಾದೀಹೇವ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಮಂ ಅಭಿರಮೇನ್ತೀ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಮನ್ದಕ್ಖೀ**ತಿ ಮನ್ದದಸ್ಸನೀ, ಮುದುನಾ ಆಕಾರೇನ ಓಲೋಕನಸೀಲಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಮತ್ತಕ್ಖೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಮದಮತ್ತೇಹಿ ವಿಯ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ತಮ್ಬಾ**ತಿ ಏವಂ ತಮ್ಬರಾಜ ಜಾನಾಹೀತಿ।

ಸುಪಣ್ಣೋ ಗನ್ಧಬ್ಬಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ ಸುಪಣ್ಣಭವನೇ ವಸನ್ತೋಪಿ ರಕ್ಖಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ, ಕಿಂ ಮೇ ತಾಯ ದುಸ್ಸೀಲಾಯಾ"ತಿ ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುನ ನಾಗಚ್ಛೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸುಯೋನನ್ದೀಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಮಣಿಕುಣ್ಡಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ವಣ್ಣಾರೋಹವಗ್ಗೋ

[೩೬೧] ೧. ವಣ್ಣಾರೋಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಣ್ಣಾರೋಹೇನಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಉಭೋಪಿ ಮಹಾಥೇರಾ "ಇಮಂ ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಅನುಬ್ರೂಹೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಜೇತವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಿಂಸು। ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ವಿಘಾಸಾದಪುರಿಸೋ ಥೇರಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಏಕಮನ್ತೇ ವಸಿ। ಸೋ ಥೇರಾನಂ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಅತಿವಿಯ ಸಮಗ್ಗಾ ವಸನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಏತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಭಿನ್ದಿತು"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೇನ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇರಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ"ತಿ। ಏಸ, ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಆಗತಕಾಲೇ "ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಾಮ ಜಾತಿಗೋತ್ತಕುಲಪದೇಸೇಹಿ ವಾ ಸುತಗನ್ಥಪಟಿವೇಧಇದ್ಧೀಹಿ ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಂ ಪಹೋತೀ"ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಗುಣಮೇವ ಕಥೇಸೀತಿ। ಥೇರೋ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಆವುಸೋ"ತಿ ಆಹ।

ಸೋ ಅಪರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ದಿವಸೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಮ್ಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಕಥೇಸಿ। ಸೋಪಿ ನಂ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ, ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಆವುಸೋ, ಏಸೋ ವಿಘಾಸಾದೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಆಮಾವುಸೋ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಥೇಸಿ, ಇಮಂ ನೀಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಆವುಸೋ, ನೀಹರಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಥೇರೋ "ಮಾ ಇಧ ವಸೀ"ತಿ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಂ ನೀಹರಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ

ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಸುಖೇನ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಪಿಘಾಸಾದೋ ಅಮ್ಹೇ ಭಿನ್ದಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಲಾಯೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಖೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ತುಮ್ಹೇ 'ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಲಾಯೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಸೀಹೋ ಚ ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಚ ಅರಞ್ಞೇ ಪಬ್ಬತಗುಹಾಯಂ ವಸನ್ತಿ। ಏಕೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತೇ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ತೇಸಂ ಪಿಘಾಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮಹಾಕಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯಾ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾನಂ ಮಂಸಂ ನ ಖಾದಿತಪುಬ್ಬಂ, ಮಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಜನೇ ಭಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತತೋ ನೇಸಂ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ಮತಾನಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಸೀಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬ್ಯಗ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇರಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮಾ"ತಿ? ಏಸ, ಭನ್ತೇ, ಮಮಾಗತಕಾಲೇ "ಸೀಹೋ ನಾಮ ಸರೀರವಣ್ಣೇನ ವಾ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹೇನ ವಾ ಜಾತಿಬಲವೀರಿಯೇಹಿ ವಾ ಮಮ ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಗುಣಮೇವ ಕಥೇಸೀತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೀಹೋ "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ನ ಸೋ ಏವಂ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಬ್ಯಗ್ಘಮ್ಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘೋಪಿ ಸೀಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂ ಕಿರ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ವದೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೯೦. "ವಣ್ಣಾರೋಹೇನ ಜಾತಿಯಾ, ಬಲನಿಕ್ಕಮನೇನ ಚ।
ಸುಬಾಹು ನ ಮಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಸುದಾಠ ಇತಿ ಭಾಸಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಲನಿಕ್ಕಮನೇನ ಚಾ**ತಿ ಕಾಯಬಲೇನ ಚೇವ ವೀರಿಯಬಲೇನ ಚ। **ಸುಬಾಹು ನ ಮಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಅಯಂ ಸುಬಾಹು ನಾಮ ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಏತೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಮಯಾ ನೇವ ಸದಿಸೋ ನ ಉತ್ತರಿತರೋತಿ ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಸೋಭನಾಹಿ ದಾಠಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತ ಸುದಾಠ ಮಿಗರಾಜ, ಏವಂ ವದೇಸೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸುದಾಠೋ ಸೇಸಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೯೧. "ವಣ್ಣಾರೋಹೇನ ಜಾತಿಯಾ, ಬಲನಿಕ್ಕಮನೇನ ಚ।
ಸುದಾಠೋ ನ ಮಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಸುಬಾಹು ಇತಿ ಭಾಸಸಿ॥

೯೨. "ಏವಂ ಚೇ ಮಂ ವಿಹರನ್ತಂ, ಸುಬಾಹು ಸಮ್ಮ ದುಬ್ಭಸಿ।
ನ ದಾನಾಹಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ, ಸಂವಾಸಮಭಿರೋಚಯೇ॥

೯೩. "ಯೋ ಪರೇಸಂ ವಚನಾನಿ, ಸದ್ದಹೇಯ್ಯ ಯಥಾತಥಂ।
ಖಿಪ್ಪಂ ಭಿಜ್ಜೇಥ ಮಿತ್ತಸ್ಮಿಂ, ವೇರಞ್ಚ ಪಸವೇ ಬಹುಂ॥

೯೪. "ನ ಸೋ ಮಿತ್ತೋ ಯೋ ಸದಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ, ಭೇದಾಸಙ್ಕೀ ರನ್ಧಮೇವಾನುಪಸ್ಸೀ।
ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸೇತೀ ಉರಸೀವ ಪುತ್ತೋ, ಸ ವೇ ಮಿತ್ತೋ ಯೋ ಅಭೇಜ್ಜೋ ಪರೇಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮಾ**ತಿ ವಯಸ್ಸ। **ದುಬ್ಭಸೀ**ತಿ ಯದಿ ಏವಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸನ್ತಂ ಮಂ ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಕಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತ್ವಂ ದುಬ್ಭಸಿ ಹನಿತುಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಹಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ನ ಅಭಿರೋಚಯೇ। **ಯಥಾತಥ**ನ್ತಿ ತಥತೋ ಯಥಾತಥಂ ಯಥಾತಚ್ಛಂ ಅವಿಸಂವಾದಕೇನ ಅರಿಯೇನ ವುತ್ತವಚನಂ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಯೋ ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಪರೇಸಂ ವಚನಾನಿ ಸದ್ದಹೇಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೋ ಸದಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ಯೋ ನಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಮಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ನ

ದೇತಿ, ಸೋ ಮಿತ್ತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇದಾಸಙ್ಕೀತಿ** "ಅಜ್ಜ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಸ್ವೇ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಮಿತ್ತಸ್ಸ ಭೇದಮೇವ ಆಸಙ್ಕತಿ। **ರನ್ಧಮೇವಾನುಪಸ್ಸೀತಿ** ಛಿದ್ದಂ ವಿವರಮೇವ ಪಸ್ಸನ್ತೋ। **ಉರಸೀವ ಪುತ್ತೋತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಮಿತ್ತೇ ಮಾತು ಹದಯೇ ಪುತ್ತೋ ವಿಯ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ನಿಬ್ಭಯೋ ಸೇತಿ।

ಇತಿ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸೀಹೇನ ಮಿತ್ತಗುಣೇ ಕಥಿತೇ ಬ್ಯಗ್ಘೋ "ಮಯ್ಹಂ ದೋಸೋ"ತಿ ಸೀಹಂ ಖಮಾಪೇಸಿ। ತೇ ತತ್ಥೇವ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸು। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಪನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಪಿಸುಣೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೀಹೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ತಂ ಕಾರಣಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಿಟ್ಠಾ ತಸ್ಮಿಂ ವನೇ ನಿವುತ್ಥರುಕ್ಖದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ವಣ್ಣಾರೋಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೬೨] ೨. ಸೀಲವೀಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸೀಲಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಸೀಲವೀಮಂಸಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಕಿರ ರಾಜಾ "ಏಸ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಅತಿರೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ರಾಜಾ 'ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ'ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅತಿರೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸತಿ, ಉದಾಹು 'ಸುತಧರಯುತ್ತೋ'ತಿ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ಸೀಲಸ್ಸ ವಾ ಸುತಸ್ಸ ವಾ ಮಹನ್ತಭಾವ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಹೇರಞ್ಞಿಕಫಲಕತೋ ಕಹಾಪಣಂ ಗಣ್ಹಿ। ಹೇರಞ್ಞಿಕೋ ಗರುಭಾವೇನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ, ದುತಿಯವಾರೇಪಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ। ತತಿಯವಾರೇ ಪನ ತಂ "ವಿಲೋಪಖಾದಕೋ"ತಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ಕತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕುಟುಮ್ಬಂ ವಿಲುಮ್ಪತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ? "ನ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಟುಮ್ಬಂ ವಿಲುಮ್ಪಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ 'ಸೀಲಂ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತಂ, ಸುತಂ ನು ಖೋ'ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸಿ, ಸ್ವಾಹಂ 'ಏತೇಸು ಕತರಂ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತ'ನ್ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ತಯೋ ವಾರೇ ಕಹಾಪಣಂ ಗಣ್ಹಿಂ, ತಂ ಮಂ ಏಸ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಾನಿ ಮೇ ಸುತತೋ ಸೀಲಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ಞಾತೋ, ನ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನತ್ಥೋ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹ"ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಘರದ್ವಾರಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾವ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ದಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಿಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಿಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನಿ ಅಯಮೇವ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸೀಲಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಂ ಕರಿಂಸುಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖತಿ। ರಾಜಾಪಿ ನಂ "ಸೀಲವಾ"ತಿ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ರಾಜಾ 'ಸೀಲವಾ'ತಿ ಮಂ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸತಿ, ಉದಾಹು 'ಸುತಧರಯುತ್ತೋ'"ತಿ। ಸಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥುಸದಿಸಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಇದಾನಿ ಮೇ ಸುತತೋ ಸೀಲಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ಞಾತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೬೫. "ಸೀಲಂ ಸೇಯ್ಯೋ ಸುತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಇತಿ ಮೇ ಸಂಸಯೋ ಅಹು।
ಸೀಲಮೇವ ಸುತಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಇತಿ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಸಂಸಯೋ॥

೬೬. “ಮೋಘಾ ಜಾತಿ ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ, ಸೀಲಮೇವ ಕಿರುತ್ತಮಂ।
ಸೀಲೇನ ಅನುಪೇತಸ್ಸ, ಸುತೇನತ್ಥೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೬೭. “ಖತ್ತಿಯೋ ಚ ಅಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ವೇಸ್ಸೋ ಚಾಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತೋ।
ತೇ ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜುಭೋ ಲೋಕೇ, ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ ದುಗ್ಗತಿಂ॥

೬೮. “ಖತ್ತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ ಚಣ್ಡಾಲಪುಕ್ಕುಸಾ।
ಇಧ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಭವನ್ತಿ ತಿದಿವೇ ಸಮಾ॥

೬೯. “ನ ವೇದಾ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ, ನ ಜಾತಿ ನಾಪಿ ಬನ್ಧವಾ।
ಸಕಞ್ಚ ಸೀಲಂ ಸಂಸುದ್ಧಂ, ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ಸುಖಾಯ ಚಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೀಲಮೇವ ಸುತಾ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಸುತಪರಿಯತ್ತಿತೋ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸೀಲಮೇವ ಉತ್ತರಿತರನ್ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸೀಲಂ ನಾಮೇತಂ ಏಕವಿಧಂ ಸಂವರವಸೇನ, ದುವಿಧಂ ಚಾರಿತ್ತವಾರಿತ್ತವಸೇನ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಮಾನಸಿಕವಸೇನ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಆಜೀವಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತವಸೇನಾತಿ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೋ ಸೀಲಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಅಭಾಸಿ।

ಮೋಘಾತಿ ಅಫಲಾ ತುಚ್ಛಾ। **ಜಾತೀ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾದೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ವಣ್ಣೋ**ತಿ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಅಭಿರೂಪಭಾವೋ। ಯಾ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ಸೀಲರಹಿತಸ್ಸ ಜಾತಿಸಮ್ಪದಾ ವಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಪದಾ ವಾ ಸಗ್ಗಸುಖಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಭಯಮ್ಪಿ ತಂ “ಮೋಘ”ನ್ತಿ ಆಹ। **ಸೀಲಮೇವ ಕಿರಾ**ತಿ ಅನುಸ್ಸವವಸೇನ ವದತಿ, ನ ಪನ ಸಯಂ ಜಾನಾತಿ। **ಅನುಪೇತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನುಪಗತಸ್ಸ। **ಸುತೇನತ್ಥೋ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ಸೀಲರಹಿತಸ್ಸ ಸುತಪರಿಯತ್ತಿಮತ್ತೇನ ಇಧಲೋಕೇ ವಾ ಪರಲೋಕೇ ವಾ ಕಾಚಿ ವಡ್ಢಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ತತೋ ಪರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಜಾತಿಯಾ ಮೋಘಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ತೇ ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜುಭೋ ಲೋಕೇ**ತಿ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲಾ ದೇವಲೋಕಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಞ್ಚಾತಿ ಉಭೋಪಿ ಲೋಕೇ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದುಗ್ಗತಿಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಚಣ್ಡಾಲಪುಕ್ಕುಸಾ**ತಿ ಛವಛಡ್ಡಕಚಣ್ಡಾಲಾ ಚ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಪುಕ್ಕುಸಾ ಚ। **ಭವನ್ತಿ ತಿದಿವೇ ಸಮಾ**ತಿ ಏತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸೀಲಾನುಭಾವೇನ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇಸಾ, ದೇವಾತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಗಾಥಾ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸುತಾದೀನಂ ಮೋಘಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮಹಾರಾಜ, ಏತೇ ವೇದಾದಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಇಧಲೋಕೇ ಯಸಮತ್ತದಾನಂ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ದುತಿಯೇ ವಾ ತತಿಯೇ ವಾ ಭವೇ ಯಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ವಾ ದಾತುಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಮೇವ ತಂ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೀಲಗುಣೇ ಥೋಮೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಮೇವ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸೀಲಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಸೀಲವೀಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೨೬೩] ೩. ಹಿರಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಹಿರಿಂ ತರನ್ತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಸಹಾಯಂ ಪಚ್ಚನ್ತವಾಸಿಸೇಟ್ಠಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ದ್ವೇಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಏಕಕನಿಪಾತೇ ನವಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಜಾತಕೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ। ಇಧ ಪನ "ಪಚ್ಚನ್ತವಾಸಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನಸಬ್ಬಸಾಪತೇಯ್ಯಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಮಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಪಲಾತಾ"ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಆರೋಚಿತೇ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ "ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾನಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಕರೋನ್ತಾ ನಾಮ ಪಟಿಕಾರಕೇ ನ ಲಭನ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೦. "ಹಿರಿಂ ತರನ್ತಂ ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಂ, ತವಾಹಮಸ್ಮೀ ಇತಿ ಭಾಸಮಾನಂ।
ಸೇಯ್ಯಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಅನಾದಿಯನ್ತಂ, ನೇಸೋ ಮಮನ್ತಿ ಇತಿ ನಂ ವಿಜಞ್ಞಾ॥

೭೧. "ಯಞ್ಹಿ ಕಯಿರಾ ತಞ್ಹಿ ವದೇ, ಯಂ ನ ಕಯಿರಾ ನ ತಂ ವದೇ।
ಅಕರೋನ್ತಂ ಭಾಸಮಾನಂ, ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

೭೨. "ನ ಸೋ ಮಿತ್ತೋ ಯೋ ಸದಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ, ಭೇದಾಸಙ್ಕೀ ರನ್ಧಮೇವಾನುಪಸ್ಸೀ।
ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸೇತೀ ಉರಸೀವ ಪುತ್ತೋ, ಸ ವೇ ಮಿತ್ತೋ ಯೋ ಅಭೇಜ್ಜೋ ಪರೇಹಿ॥

೭೩. "ಪಾಮೋಜ್ಜಕರಣಂ ಠಾನಂ, ಪಸಂಸಾವಹನಂ ಸುಖಂ।
ಫಲಾನಿಸಂಸೋ ಭಾವೇತಿ, ವಹನ್ತೋ ಪೋರಿಸಂ ಧುರಂ॥

೭೪. "ಪವಿವೇಕರಸಂ ಪಿತ್ವಾ, ರಸಂ ಉಪಸಮಸ್ಸ ಚ।
ನಿದ್ದರೋ ಹೋತಿ ನಿಪ್ಪಾಪೋ, ಧಮ್ಮಪ್ಪೀತಿರಸಂ ಪಿವ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಹಿರಿಂ ತರನ್ತ**ನ್ತಿ ಲಜ್ಜಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। **ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನ**ನ್ತಿ ಮಿತ್ತಭಾವೇನ ಜಿಗುಚ್ಛಯಮಾನಂ। **ತವಾಹಮಸ್ಮೀ**ತಿ "ತವ ಅಹಂ ಮಿತ್ತೋ"ತಿ ಕೇವಲಂ ವಚನಮತ್ತೇನೇವ ಭಾಸಮಾನಂ। **ಸೇಯ್ಯಾನಿ ಕಮ್ಮಾನೀ**ತಿ "ದಸ್ಸಾಮಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅನುರೂಪಾನಿ ಉತ್ತಮಕಮ್ಮಾನಿ। **ಅನಾದಿಯನ್ತ**ನ್ತಿ ಅಕರೋನ್ತಂ। **ನೇಸೋ ಮಮ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಪುಗ್ಗಲಂ "ನ ಏಸೋ ಮಮ ಮಿತ್ತೋ"ತಿ ವಿಜಞ್ಞಾ।

ಪಾಮೋಜ್ಜಕರಣಂ ಠಾನನ್ತಿ ದಾನಮ್ಪಿ ಸೀಲಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಭಾವೋಪಿ। ಇಧ ಪನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಮಿತ್ತಭಾವಮೇವ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। ಪಣ್ಡಿತೇನ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಭಾವೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪಸಂಸಮ್ಪಿ ವಹತಿ। ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕೇಸು ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಹೇತುತೋ "ಸುಖ"ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ಫಲಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಞ್ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಫಲಾನಿಸಂಸೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪುರಿಸೇಹಿ ವಹಿತಬ್ಬಂ ದಾನಸೀಲಭಾವನಾಮಿತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಪೋರಿಸಂ ಧುರಂ ವಹನ್ತೋ ಏತಂ ಮಿತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಕರಣಂ ಠಾನಂ ಪಸಂಸಾವಹನಂ ಸುಖಂ ಭಾವೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ, ನ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಮಿತ್ತಭಾವಂ ಭಿನ್ದತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಪವಿವೇಕರಸನ್ತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕಾನಂ ರಸಂ ತೇ ವಿವೇಕೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸರಸಂ। **ಉಪಸಮಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸೂಪಸಮೇನ ಲದ್ಧಸೋಮನಸ್ಸಸ್ಸ। **ನಿದ್ದರೋ ಹೋತಿ ನಿಪ್ಪಾಪೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸದರಥಾಭಾವೇನ ನಿದ್ದರೋ, ಕಿಲೇಸಾಭಾವೇನ ನಿಪ್ಪಾಪೋ ಹೋತಿ। **ಧಮ್ಮಪ್ಪೀತಿರಸ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಪೀತಿಸಙ್ಖಾತಂ ರಸಂ, ವಿಮುತ್ತಿಪೀತಿಂ ಪಿವನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಾಪಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗತೋ ಉಬ್ಬಿಗ್ಗೋ ಪವಿವೇಕರಸೇನ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ದೇಸನಾಯ ಕೂಟಂ ಗಣ್ಹಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪಚ್ಚನ್ತವಾಸೀ ಇದಾನಿ ಪಚ್ಚನ್ತವಾಸೀಯೇವ, ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಹಿರಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೬೪] ೪. ಖಜ್ಜೋಪನಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕೋ ನು ಸನ್ತಮ್ಹಿ ಪಜ್ಜೋತೇತೀತಿ ಅಯಂ ಖಜ್ಜೋಪನಕಪಞ್ಹೋ ಮಹಾಉಮಙ್ಗೇ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಖಜ್ಜೋಪನಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೬೫] ೫. ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಧುತ್ತೋಮ್ಹೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ಸಾಲೂಕಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೩.೧೦೬ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತಂ। ಇಧಾಪಿ ಸೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಏಕಂ ಗಾಮದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪಹರತಿ। ದಾರಕೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ನಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ತಥೇವಾಕಾಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಣೇರೇನ ಸಹಾಪಿ ವಿನಾಪಿ ವತ್ತಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಇತರೋ ತಸ್ಸ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ, ಸುಹದಯೋ ಕುಮಾರಕೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಸಾಮಣೇರೋ ಸುಹದಯೋವ, ಸಕಿಂ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಧಞ್ಞವಾಣಿಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಧಞ್ಞವಿಕ್ಕಯೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಮಕ್ಕಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಅಹಿಂ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಉಸ್ಸವೇ ಘುಟ್ಠೇ ತಂ ಮಕ್ಕಟಂ ಧಞ್ಞವಾಣಿಜಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಹಿಂ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ವಿಚರಿ। ಸೋಪಿ ವಾಣಿಜೋ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಅದಾಸಿ। ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಉಸ್ಸವಕೀಳನತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಮಕ್ಕಟಂ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಂ ಆದಾಯ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಮಕ್ಕಟೋ ಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಆರುಯ್ಹ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ಪಬುದ್ಧೋ ರುಕ್ಖೇ ಮಕ್ಕಟಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತಂ ಮಯಾ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೦. "ಧುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಮ್ಮ ಸುಮುಖ, ಜೂತೇ ಅಕ್ಖಪರಾಜಿತೋ।
ಹರೇಹಿ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾನಿ, ವೀರಿಯಂ ತೇ ಭಕ್ಖಯಾಮಸೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಕ್ಖಪರಾಜಿತೋತಿ** ಅಕ್ಖೇಹಿ ಪರಾಜಿತೋ। **ಹರೇಹೀತಿ** ಪಾತೇಹಿ। ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಕ್ಕಟೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮೧. "ಅಲಿಕಂ ವತ ಮಂ ಸಮ್ಮ, ಅಭೂತೇನ ಪಸಂಸಸಿ।
ಕೋ ತೇ ಸುತೋ ವಾ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ, ಸುಮುಖೋ ನಾಮ ಮಕ್ಕಟೋ॥

೮೧. “ಅಜ್ಜಾಪಿ ಮೇ ತಂ ಮನಸಿ, ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ।
ಧಞ್ಞಾಪಣಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ, ಮತ್ತೋ ಛಾತಂ ಹನಾಸಿ ಮಂ॥

೮೨. “ತಾಹಂ ಸರಂ ದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಂ, ಅಪಿ ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಕಾರಯೇ।
ನೇವಾಹಂ ಯಾಚಿತೋ ದಜ್ಜಂ, ತಥಾ ಹಿ ಭಯತಜ್ಜಿತೋ॥

೮೪. “ಯಞ್ಚ ಜಞ್ಞಾ ಕುಲೇ ಜಾತಂ, ಗಬ್ಭೇ ತಿತ್ತಂ ಅಮಚ್ಛರಿಂ।
ತೇನ ಸಖಿಞ್ಚ ಮಿತ್ತಞ್ಚ, ಧೀರೋ ಸನ್ಧಾತುಮರಹತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಲಿಕಂ ವತಾತಿ** ಮುಸಾ ವತ। **ಅಭೂತೇನಾತಿ** ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇನ। **ಕೋ ತೇತಿ** ಕ್ವ ತಯಾ। **ಸುಮುಖೋತಿ** ಸುನ್ದರಮುಖೋ। **ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಾತಿ** ತಂ ಆಲಪತಿ। “ಅಹಿಕೋಣ್ಡಿಕಾ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಛಾತನ್ತಿ** ಜಿಘಚ್ಛಾಭಿಭೂತಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕಪಣಂ। **ಹನಾಸೀತಿ** ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಹರಸಿ। **ತಾಹನ್ತಿ** ತಂ ಅಹಂ। **ಸರನ್ತಿ** ಸರನ್ತೋ। **ದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಆಪಣೇ ದುಕ್ಖಸಯನಂ। **ಅಪಿ ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಕಾರಯೇತಿ** ಸಚೇಪಿ ಬಾರಾಣಸಿರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ದತ್ವಾ ಮಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಮ್ಪಿ ತಂ ನೇವಾಹಂ ಯಾಚಿತೋ ದಜ್ಜಂ, ತಂ ಏಕಮ್ಪಿ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಅಹಂ ತಯಾ ಯಾಚಿತೋ ನ ದದೇಯ್ಯಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ತಥಾ ಹಿ ಭಯತಜ್ಜಿತೋತಿ**, ತಥಾ ಹಿ ಅಹಂ ತಯಾ ಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಗಬ್ಭೇ ತಿತ್ತನ್ತಿ ಸುಭೋಜನರಸೇನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂಯೇವ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇ ಸಯನಗಬ್ಭೇಯೇವ ವಾ ತಿತ್ತಂ ಭೋಗಾಸಾಯ ಅಕಪಣಂ। **ಸಖಿಞ್ಚ ಮಿತ್ತಞ್ಚಾತಿ** ಸಖಿಭಾವಞ್ಚ ಮಿತ್ತಭಾವಞ್ಚ ತಥಾರೂಪೇನ ಕುಲಜಾತೇನ ತಿತ್ತೇನ ಅಕಪಣೇನ ಅಮಚ್ಛರಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಣ್ಡಿತೋ ಸನ್ಧಾತುಂ ಪುನ ಘಟೇತುಂ ಅರಹತಿ, ತಯಾ ಪನ ಕಪಣೇನ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋ ಮಿತ್ತಭಾವಂ ಪುನ ಘಟೇತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ವಾನರೋ ವನಂ ಸಹಸಾ ಪಾವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – “ತದಾ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಕ್ಕಟೋ ಸಾಮಣೇರೋ, ಧಞ್ಞವಾಣಿಜೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೬೬] ೬. ಗುಮ್ಬಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮಧುವಣ್ಣಂ ಮಧುರಸನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಅಲಙ್ಕತಮಾತುಗಾಮ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ “ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ನಾಮ ಏಕೇನ ಗುಮ್ಬಿಯೇನ ಯಕ್ಖೇನ ಹಲಾಹಲವಿಸಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇ ಠಪಿತಮಧುಸದಿಸಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸತ್ಥವಾಹಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ವೋಹಾರತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಹಾವತ್ತನಿಅಟವಿದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ಥಕೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ “ಅಮ್ಭೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಗ್ಗೇ ವಿಸಪಣ್ಣಪುಪ್ಫಫಲಾದೀನಿ ಅತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಖಾದಿತಪುಬ್ಬಂ ಖಾದನ್ತಾ ಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಾ ಖಾದಿತ್ಥ, ಅಮನುಸ್ಸಾಪಿ ವಿಸಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಭತ್ತಪುಟಮಧುಕಫಲಾನಿ ಮಗ್ಗೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ತಾನಿಪಿ ಮಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಾ ಖಾದಿತ್ಥಾ”ತಿ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥೇಕೋ ಗುಮ್ಬಿಯೋ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ಅಟವಿಯಾ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ಮಗ್ಗೇ ಪಣ್ಣಾನಿ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಹಲಾಹಲವಿಸಸಂಯುತ್ತಾನಿ ಮಧುಪಿಣ್ಡಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಮಗ್ಗಸಾಮನ್ತೇ ಮಧುಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ರುಕ್ಖೇ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಜಾನನ್ತಾ “ಪುಞ್ಞತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ಅಮನುಸ್ಸಾ

ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಖಾದನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಕಮನುಸ್ಸಾಪಿ ತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಲೋಲಜಾತಿಕಾ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಖಾದಿಂಸು, ಪಣ್ಡಿತಜಾತಿಕಾ "ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಗತಾನಿ ಛಡ್ಡಾಪೇಸಿ, ಯೇಹಿ ಪಠಮತರಂ ಖಾದಿತಾನಿ, ತೇ ಮರಿಂಸು। ಯೇಹಿ ಅಡ್ಢಖಾದಿತಾನಿ, ತೇಸಂ ವಮನವಿರೇಚನಂ ದತ್ವಾ ವನ್ತಕಾಲೇ ಚತುಮಧುರಂ ಅದಾಸಿ। ಇತಿ ತೇ ತಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಜೀವಿತಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಣ್ಡಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತಮತ್ಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಇಮಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮೫. "ಮಧುವಣ್ಣಂ ಮಧುರಸಂ, ಮಧುಗನ್ಧಂ ವಿಸಂ ಅಹು।
ಗುಮ್ಬಿಯೋ ಘಾಸಮೇಸಾನೋ, ಅರಞ್ಞೇ ಓದಹೀ ವಿಸಂ॥

೮೬. "ಮಧು ಇತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ, ಯೇ ತಂ ವಿಸಮಖಾದಿಸುಂ।
ತೇಸಂ ತಂ ಕಟುಕಂ ಆಸಿ, ಮರಣಂ ತೇನುಪಾಗಮುಂ॥

೮೭. "ಯೇ ಚ ಖೋ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ, ವಿಸಂ ತಂ ಪರಿವಜ್ಜಯುಂ।
ತೇ ಆತುರೇಸು ಸುಖಿತಾ, ಡಯ್ಹಮಾನೇಸು ನಿಬ್ಬುತಾ॥

೮೮. "ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ವಿಸಂ ಕಾಮಾ ಸಮೋಹಿತಾ।
ಆಮಿಸಂ ಬನ್ಧನಞ್ಚೇತಂ, ಮಚ್ಚುವೇಸೋ ಗುಹಾಸಯೋ॥

೮೯. "ಏವಮೇವ ಇಮೇ ಕಾಮೇ, ಆತುರಾ ಪರಿಚಾರಿಕೇ।
ಯೇ ಸದಾ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ಉಪಚ್ಚಗು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಗುಮ್ಬಿಯೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವನಗುಮ್ಬೇ ವಿಚರಣೇನ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ ಯಕ್ಖೋ। **ಘಾಸಮೇಸಾನೋ**ತಿ "ತಂ ವಿಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮತೇ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಘಾಸಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ। **ಓದಹೀ**ತಿ ತಂ ಮಧುನಾ ಸಮಾನವಣ್ಣಗನ್ಧರಸಂ ವಿಸಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿ। **ಕಟುಕಂ ಆಸೀ**ತಿ ತಿಖಿಣಂ ಅಹೋಸಿ। **ಮರಣಂ ತೇನುಪಾಗಮು**ನ್ತಿ ತೇನ ವಿಸೇನ ತೇ ಸತ್ತಾ ಮರಣಂ ಉಪಗತಾ।

ಆತುರೇಸೂತಿ ವಿಸವೇಗೇನ ಆಸನ್ನಮರಣೇಸು। **ಡಯ್ಹಮಾನೇಸೂ**ತಿ ವಿಸತೇಜೇನೇವ ಡಯ್ಹಮಾನೇಸು। **ವಿಸಂ ಕಾಮಾ ಸಮೋಹಿತಾ**ತಿ ಯಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ತನಿಮಹಾಮಗ್ಗೇ ವಿಸಂ ಸಮೋಹಿತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಏವಂ ಮನುಸ್ಸೇಸುಪಿ ಯೇ ಏತೇ ರೂಪಾದಯೋ ಪಞ್ಚ ವತ್ಥುಕಾಮಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಮೋಹಿತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ತೇ "ವಿಸ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಆಮಿಸಂ ಬನ್ಧನಞ್ಚೇತ**ನ್ತಿ ಏತೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ನಾಮ ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಮಚ್ಛಭೂತಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಮಾರಬಾಲಿಸಿಕೇನ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಆಮಿಸಞ್ಚೇವ , ಭವಾಭವತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ ಅಪ್ಪದಾನೇನ ಅನ್ದುಆದಿಪ್ಪಭೇದಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಬನ್ಧನಞ್ಚ। **ಮಚ್ಚುವೇಸೋ ಗುಹಾಸಯೋ**ತಿ ಸರೀರಗುಹಾಯ ವಸನಕೋ ಮರಣಮಚ್ಚುವೇಸೋ।

ಏವಮೇವ ಇಮೇ ಕಾಮೇತಿ ಯಥಾ ವತ್ತನಿಮಹಾಮಗ್ಗೇ ವಿಸಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಇಮೇ ಕಾಮೇ। **ಆತುರಾ**ತಿ ಏಕನ್ತಮರಣಧಮ್ಮತಾಯ ಆತುರಾ ಆಸನ್ನಮರಣಾ ಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸಾ। **ಪರಿಚಾರಿಕೇ**ತಿ ಕಿಲೇಸಪರಿಚಾರಿಕೇ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧಕೇ। **ಯೇ ಸದಾ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸಾ ನಿಚ್ಚಂ ಏವರೂಪೇ ಕಾಮೇ ವಜ್ಜೇನ್ತಿ। **ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ**ತಿ ಲೋಕೇ ಸಜ್ಜನಟ್ಠೇನ "ಸಙ್ಗ"ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ರಾಗಾದಿಭೇದಂ ಕಿಲೇಸಜಾತಂ। **ಉಪಚ್ಚಗು**ನ್ತಿ ಅತೀತಾ ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತೀತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

ಸತ್ಥಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಗುಮ್ಬಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೨೯೮] ೮. ಸಾಳಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯ್ವಾಯಂ ಸಾಳಿಯಛಾಪೋತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ "ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ತಾಸಕಾರಕೋಪಿ ಭವಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ ವಚನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮಮ ತಾಸಕಾರಕೋಪಿ ಭವಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಾಮಕೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತರುಣಕಾಲೇ ಪಂಸುಕೀಳಕೇಹಿ ದಾರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಾಮದ್ವಾರೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಕೀಳತಿ। ತದಾ ಏಕೋ ದುಬ್ಬಲವೇಜ್ಜೋ ಗಾಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಏಕಂ ಸಪ್ಪಂ ವಿಟಪಬ್ಭನ್ತರೇನ ಸೀಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾ ಗಾಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಲದ್ಧಂ, ಇಮೇ ದಾರಕೇ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪೇನ ಡಂಸಾಪೇತ್ವಾ ತಿಕಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಹ "ಸಚೇ ಸಾಳಿಯಛಾಪಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ, ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ । "ಪಸ್ಸೇಸೋ ವಿಟಪಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಯಿತೋ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸಪ್ಪಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ರುಕ್ಖಂ ಆರುಯ್ಹ ತಂ ಗೀವಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಪ್ಪೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಖಿಪಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವೇಜ್ಜಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಪತಿತೋ ಗೀವಂ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ "ಕರ ಕರಾ"ತಿ ಡಂಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೦. "ಯ್ವಾಯಂ ಸಾಳಿಯಛಾಪೋತಿ, ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಂ ಅಗಾಹಯಿ।
ತೇನ ಸಪ್ಪೇನಯಂ ದಟ್ಠೋ, ಹತೋ ಪಾಪಾನುಸಾಸಕೋ॥

೯೧. "ಅಹನ್ತಾರಮಹನ್ತಾರಂ, ಯೋ ನರೋ ಹನ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಏವಂ ಸೋ ನಿಹತೋ ಸೇತಿ, ಯಥಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಹತೋ॥

೯೨. "ಅಹನ್ತಾರಮಘಾತೇನ್ತಂ , ಯೋ ನರೋ ಹನ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಏವಂ ಸೋ ನಿಹತೋ ಸೇತಿ, ಯಥಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಹತೋ॥

೯೩. "ಯಥಾ ಪಂಸುಮುಟ್ಠಿಂ ಪುರಿಸೋ, ಪಟಿವಾತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇ।
ತಮೇವ ಸೋ ರಜೋ ಹನ್ತಿ, ತಥಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಹತೋ॥

೯೪. "ಯೋ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ದುಸ್ಸತಿ, ಸುದ್ಧಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸ।
ತಮೇವ ಬಾಲಂ ಪಚ್ಚೇತಿ ಪಾಪಂ, ಸುಖುಮೋ ರಜೋ ಪಟಿವಾತಂವ ಖಿತ್ತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯ್ವಾಯ**ನ್ತಿ ಯೋ ಅಯಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಸಪ್ಪೇನಯ**ನ್ತಿ ಸೋ ಅಯಂ ತೇನ ಸಪ್ಪೇನ ದಟ್ಠೋ। **ಪಾಪಾನುಸಾಸಕೋ**ತಿ ಪಾಪಕಂ ಅನುಸಾಸಕೋ।

ಅಹನ್ತಾರನ್ತಿ ಅಪಹರನ್ತಂ। **ಅಹನ್ತಾರನ್ತಿ** ಅಮಾರೇನ್ತಂ। **ಸೇತೀತಿ** ಮತಸಯನಂ ಸಯತಿ। **ಅಘಾತೇನ್ತನ್ತಿ** ಅಮಾರೇನ್ತಂ। **ಸುದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ನಿರಪರಾಧಸ್ಸ। **ಪೋಸಸ್ಸಾತಿ** ಸತ್ತಸ್ಸ। **ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸಾತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ನಿರಪರಾಧಭಾವಞ್ಞೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಚ್ಚೇತೀತಿ** ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖಕಂ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಏತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ದುಬ್ಬಲವೇಜ್ಜೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತದಾರಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸಾಳಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೬೮] ೮. ತಚಸಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಮಿತ್ತಹತ್ಥತ್ಥಗತಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಉಪಾಯಕುಸಲೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಾಮಕೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಜಾತಕನಿಯಾಮೇನೇವ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ವೇಜ್ಜೇ ಮತೇ ಗಾಮವಾಸಿನೋ ಮನುಸ್ಸಾ "ಮನುಸ್ಸಮಾರಕಾ"ತಿ ತೇ ದಾರಕೇ ಕುದಣ್ಡಕೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಂ ನಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಯೇವ ಸೇಸದಾರಕಾನಂ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ "ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಭಾಯಥ, ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಅಭೀತಾ ತುಟ್ಠಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ, ರಾಜಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಠಮತರಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಹಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಥಾ ಕರಿಂಸು। ರಾಜಾ ತೇ ಅಭೀತೇ ತುಟ್ಠಿನ್ದ್ರಿಯೇ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ 'ಮನುಸ್ಸಮಾರಕಾ'ತಿ ಕುದಣ್ಡಕಬದ್ಧಾ ಆನೀತಾ, ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ಪತ್ವಾಪಿ ನ ಭಾಯನ್ತಿ, ತುಟ್ಠಿನ್ದ್ರಿಯಾಯೇವ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಅಸೋಚನಕಾರಣಂ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ನೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೫. "ಅಮಿತ್ತಹತ್ಥತ್ಥಗತಾ, ತಚಸಾರಸಮಪ್ಪಿತಾ।
ಪಸನ್ನಮುಖವಣ್ಣತ್ಥ, ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ನ ಸೋಚಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಮಿತ್ತಹತ್ಥತ್ಥಗತಾತಿ** ಕುದಣ್ಡಕೇಹಿ ಗೀವಾಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಆನೇನ್ತಾನಂ ಅಮಿತ್ತಾನಂ ಹತ್ಥಗತಾ। **ತಚಸಾರಸಮಪ್ಪಿತಾತಿ** ವೇಳುದಣ್ಡಕೇಹಿ ಬದ್ಧತ್ತಾ ಏವಮಾಹ। **ಕಸ್ಮಾತಿ** "ಏವರೂಪಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ವಾಪಿ ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂಕಾರಣಾ ನ ಸೋಚಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೬. "ನ ಸೋಚನಾಯ ಪರಿದೇವನಾಯ, ಅತ್ಥೋವ ಲಬ್ಭೋ ಅಪಿ ಅಪ್ಪಕೋಪಿ।
ಸೋಚನ್ತಮೇನಂ ದುಖಿತಂ ವಿದಿತ್ವಾ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಭವನ್ತಿ॥

೯೭. "ಯತೋ ಚ ಖೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಆಪದಾಸು, ನ ವೇಧತೀ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಞೂ।
ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾಸ್ಸ ದುಖಿತಾ ಭವನ್ತಿ, ದಿಸ್ವಾ ಮುಖಂ ಅವಿಕಾರಂ ಪುರಾಣಂ॥

೯೮. "ಜಪ್ಪೇನ ಮನ್ತೇನ ಸುಭಾಸಿತೇನ, ಅನುಪ್ಪದಾನೇನ ಪವೇಣಿಯಾ ವಾ।
ಯಥಾ ಯಥಾ ಯತ್ಥ ಲಭೇಥ ಅತ್ಥಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯ॥

೯೯. "ಯತೋ ಚ ಜಾನೇಯ್ಯ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯೋ, ಮಯಾವ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಏಸ ಅತ್ಥೋ।

ಅಸೋಚಮಾನೋ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ ದಾನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅತ್ಥೋ**ತಿ ವುಡ್ಢಿ। **ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಅತ್ತಮನಾ**ತಿ ಏತಂ ಪುರಿಸಂ ಸೋಚನ್ತಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಾ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತುಸ್ಸನಕಾರಣಂ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪೇತಿ । **ಯತೋ**ತಿ ಯದಾ। **ನ ವೇಧತೀ**ತಿ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಭಯೇನ ನ ಕಮ್ಪತಿ। **ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಞೂ**ತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಕುಸಲೋ।

ಜಪ್ಪೇನಾತಿ ಮನ್ತಪರಿಜಪ್ಪನೇನ। **ಮನ್ತೇನಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಗ್ಗಹಣೇನ। **ಸುಭಾಸಿತೇನಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನೇನ। **ಅನುಪ್ಪದಾನೇನಾ**ತಿ ಲಞ್ಜದಾನೇನ। **ಪವೇಣಿಯಾ**ತಿ ಕುಲವಂಸೇನ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಮಹಾರಾಜ, ಪಣ್ಡಿತೇನ ನಾಮ ಆಪದಾಸು ಉಪ್ಪನ್ನಾಸು ನ ಸೋಚಿತಬ್ಬಂ ನ ಕಿಲಮಿತಬ್ಬಂ, ಇಮೇಸು ಪನ ಪಞ್ಚಸು ಕಾರಣೇಸು ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಾ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ಹಿ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮನ್ತಂ ಪರಿಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಮುಖಬನ್ಧನಂ ಕತ್ವಾಪಿ ತೇ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ, ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಉಪಾಯಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ, ಪಿಯವಚನಂ ವತ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪಿಯಂ ವತ್ವಾಪಿ ತೇ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ, ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಾಮಚ್ಚಾನಂ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾಪಿ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ, ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಕುಲವಂಸಂ ಕಥೇತ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಸುಕಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಏಕೋವ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸೋ"ತಿ ಏವಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಞಾತಿಕೋಟಿಂ ಘಟೇತ್ವಾಪಿ ಜಿನಿತಬ್ಬಾ ಏವಾತಿ। **ಯಥಾ ಯಥಾ**ತಿ ಏತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾರಣೇಸು ಯೇನ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ವುಡ್ಢಿಂ ಲಭೇಯ್ಯ। **ತಥಾ ತಥಾ**ತಿ ತೇನ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಪರಕ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಜಿನೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯತೋ ಚ ಜಾನೇಯ್ಯಾತಿ ಯದಾ ಪನ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಮಯಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಏಸ ಅತ್ಥೋ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ವಾಯಮಿತ್ವಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ತದಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸೋಚಮಾನೋ ಅಕಿಲಮಮಾನೋ "ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಮ್ಮಂ ದಳ್ಹಂ ಥಿರಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ, ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯಾತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ನಿದ್ದೋಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕುದಣ್ಡಕೇ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಅನುಸಾಸಕಂ ಅಮಚ್ಚರತನಂ ಅಕಾಸಿ, ಸೇಸದಾರಕಾನಮ್ಪಿ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಠಾನನ್ತರಾನಿ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ "ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ದಾರಕಾ ಥೇರಾನುಥೇರಾ, ಪಣ್ಡಿತದಾರಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ತಚಸಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೬೯] ೯. ಮಿತ್ತವಿನ್ದಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕ್ಯಾಹಂ ದೇವಾನಮಕರನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ದುಬ್ಬಚಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಮಹಾಮಿತ್ತವಿನ್ದಕಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೫.೧೦೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಮಿತ್ತವಿನ್ದಕೋ ಸಮುದ್ದೇ ಖಿತ್ತೋ ಅತ್ರಿಚ್ಛೋ ಹುತ್ವಾ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ನೇರಯಿಕಸತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚನಟ್ಠಾನಂ ಉಸ್ಸದನಿರಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಕಂ ನಗರ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಖುರಚಕ್ಕಂ ಅಸ್ಸಾದೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಉಸ್ಸದನಿರಯಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ। ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೦."ಕ್ಯಾಹಂ ದೇವಾನಮಕರಂ, ಕಿಂ ಪಾಪಂ ಪಕತಂ ಮಯಾ।
ಯಂ ಮೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಓಹಚ್ಚ, ಚಕ್ಕಂ ಭಮತಿ ಮತ್ಥಕೇ"ತಿ॥

तत्थ **क्याहं देवानमकरन्ति** सामि देवपुत्त, किं नाम अहं देवानं अकरिं, किं मं देवा पोथेन्तीति। **किं पापं पकतं मयाति** दुक्खमहन्तताय वेदनाप्पत्तो अत्तना कतं पापं असल्लक्खेन्तो एवमाह। **यं मेति** येन पापेन मम सिरस्मिं ओहच्च ओहनित्वा इदं खुरचक्कं मम मत्थके भमति, तं किं नामाति?

तं सुत्वा बोधिसत्तो दुतियं गाथमाह -

१०१."अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं।
ब्रह्मत्तरञ्च पासादं, केनत्थेन इधागतो"ति॥

तत्थ **रमणकन्ति** फलिकपासादं। **सदामत्तन्ति** रजतपासादं। **दूभकन्ति** मणिपासादं। **ब्रह्मत्तरञ्च पासादन्ति** सुवण्णपासादञ्च। **केनत्थेनाति** त्वं एतेसु रमणकादीसु चतस्सो अट्ठ सोळस द्वत्तिंसाति एता देवधीतरो पहाय ते पासादे अतिक्कमित्वा केन कारणेन इध आगतोति।

ततो मित्तविन्दको ततियं गाथमाह -

१०२."इतो बहुतरा भोगा, अत्र मञ्ञे भविस्सरे।
इति एताय सञ्ञाय, पस्स मं ब्यसनं गत"न्ति॥

तत्थ **इतो बहुतराति** इमेसु चतूसु पासादेसु भोगेहि अतिरेकतरा भविस्सन्ति।

ततो बोधिसत्तो सेसगाथा अभासि -

१०३."चतुब्भि अट्ठज्झगमा, अट्ठाहिपि च सोळस।
सोळसाहि च बात्तिंस, अत्रिच्छं चक्कमासदो।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके॥

१०४."उपरिविसाला दुप्पूरा, इच्छा विसटगामिनी।
ये च तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो"ति॥

तत्थ **उपरिविसालाति** मित्तविन्दक तण्हा नामेसा आसेवियमाना उपरिविसाला होति पत्थटा, महासमुद्दो विय दुप्पूरा, रूपादीसु आरम्मणेसु तं तं आरम्मणं इच्छमानाय इच्छाय पत्थटाय विसटगामिनी, तस्मा ये पुरिसा तं एवरूपं तण्हं अनुगिज्झन्ति, पुनप्पुनं गिद्धा हुत्वा गण्हन्ति। **ते होन्ति चक्कधारिनोति** ते एतं खुरचक्कं धारेन्तीति वदति।

मित्तविन्दकं पन कथेन्तमेव निपिसमानं तं खुरचक्कं भस्सि, तेन सो पुन कथेतुं नासक्खि। देवपुत्तो अत्तनो देवट्ठानमेव गतो।

सत्था इमं धम्मदेसनं आहरित्वा जातकं समोधानेसि - "तदा मित्तविन्दको दुब्बचभिक्खु अहोसि, देवपुत्तो पन अहमेव अहोसि"न्ति।

ಮಿತ್ತವಿನ್ದಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೭೦] ೧೦. ಪಲಾಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಹಂಸೋ ಪಲಾಸಮವಚಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕಿಲೇಸನಿಗ್ಗಹಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪಞ್ಞಾಸಜಾತಕೇ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಲೇಸೋ ನಾಮ ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬೋವ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಸಮಾನೋಪಿ ನಿಗ್ರೋಧಗಚ್ಛೋ ವಿಯ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇತಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಂ ಆಸಙ್ಕಿಂಸುಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸುವಣ್ಣಹಂಸಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಚಿತ್ತಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ಸುವಣ್ಣಗುಹಾಯಂ ವಸನ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಜಾತಸ್ಸರೇ ಸಯಂಜಾತಸಾಲಿಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಗಮನಾಗಮನಮಗ್ಗೇ ಮಹಾಪಲಾಸರುಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ತತ್ಥ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ತತ್ಥ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ । ಅಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಏಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇ ನಿಗ್ರೋಧಪಕ್ಕಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪಲಾಸರುಕ್ಖೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಿಟಪನ್ತರೇ ವಚ್ಚಂ ಪಾತೇಸಿ। ತತ್ಥ ನಿಗ್ರೋಧಗಚ್ಛೋ ಜಾತೋ, ಸೋ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಕಾಲೇ ರತ್ತಙ್ಕುರಪಲಾಸತಾಯ ಸೋಭತಿ। ಹಂಸರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರುಕ್ಖದೇವತಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ ಪಲಾಸ, ನಿಗ್ರೋಧೋ ನಾಮ ಯಮ್ಹಿ ರುಕ್ಖೇ ಜಾಯತಿ, ವಡ್ಢನ್ತೋ ತಂ ನಾಸೇತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತುಂ ಮಾ ದೇತಿ, ವಿಮಾನಂ ತೇ ನಾಸೇಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ನಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇಹಿ, ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ನಾಮ ಆಸಙ್ಕಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಲಾಸದೇವತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೫."ಹಂಸೋ ಪಲಾಸಮವಚ, ನಿಗ್ರೋಧೋ ಸಮ್ಮ ಜಾಯತಿ।
ಅಙ್ಕಸ್ಮಿಂ ತೇ ನಿಸಿನ್ನೋವ, ಸೋ ತೇ ಮಮ್ಮಾನಿ ಛೇಚ್ಛತೀ"ತಿ॥

ಪಠಮಪಾದೋ ಪನೇತ್ಥ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತೋ। **ಪಲಾಸ**ನ್ತಿ ಪಲಾಸದೇವತಂ। **ಸಮ್ಮಾ**ತಿ ವಯಸ್ಸ। **ಅಙ್ಕಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ವಿಟಭಿಯಂ। **ಸೋ ತೇ ಮಮ್ಮಾನಿ ಛೇಚ್ಛತೀ**ತಿ ಸೋ ತೇ ಅಙ್ಕೇ ಸಂವಡ್ಢೋ ಸಪತ್ತೋ ವಿಯ ಜೀವಿತಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಾ ಹಿ ಇಧ "ಮಮ್ಮಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೀ ಪಲಾಸದೇವತಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೬."ವಡ್ಢತಾಮೇವ ನಿಗ್ರೋಧೋ, ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ಭವಾಮಹಂ।
ಯಥಾ ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ, ಏವಂ ಮೇ ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಮ್ಮ, ನ ತ್ವಂ ಜಾನಾಸಿ ವಡ್ಢತಮೇವ ಏಸ, ಅಹಮಸ್ಸ ಯಥಾ ಬಾಲಕಾಲೇ ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ಪನ ಸಂವಡ್ಢಾ ಪುತ್ತಾ ಪಚ್ಛಾ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಏವಮೇವ ಸೋ ಪತಿಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ತತೋ ಹಂಸೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೭."ಯಂ ತ್ವಂ ಅಙ್ಕಸ್ಮಿಂ ವಡ್ಢೇಸಿ, ಖೀರರುಕ್ಖಂ ಭಯಾನಕಂ।
ಆಮನ್ತ ಖೋ ತಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ವುಡ್ಢಿ ಮಸ್ಸ ನ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಂ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಏತಞ್ಚ ಭಯದಾಯಕತ್ತೇನ ಭಯಾನಕಂ ಖೀರರುಕ್ಖಂ ಸಪತ್ತಂ ವಿಯ ಅಙ್ಕೇ ವಡ್ಢೇಸಿ। **ಆಮನ್ತ ಖೋ ತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಮಯಂ ತಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮ। **ವುಡ್ಢಿ ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸ್ಸ ವುಡ್ಢಿ ಮಯ್ಹಂ ನ ರುಚ್ಚತೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಹಂಸರಾಜಾ ಪಕ್ಖೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕೂಟಪಬ್ಬತಮೇವ ಗತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುನ ನಾಗಚ್ಛಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ನಿಗ್ರೋಧೋ ವಡ್ಢಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಏಕಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಪಲಾಸಂ ಭಞ್ಜಿ, ಸಾಖಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ದೇವತಾಯ ವಿಮಾನಂ ಪತಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಹಂಸರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಅನಾಗತಭಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಹಂಸರಾಜಾ ಕಥೇಸಿ , ಅಹಂ ಪನಸ್ಸ ವಚನಂ ನಾಕಾಸಿ"ನ್ತಿ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೮"ಇದಾನಿ ಖೋ ಮಂ ಭಾಯೇತಿ, ಮಹಾನೇರುನಿದಸ್ಸನಂ।
ಹಂಸಸ್ಸ ಅನಭಿಞ್ಞಾಯ, ಮಹಾ ಮೇ ಭಯಮಾಗತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇದಾನಿ ಖೋ ಮಂ ಭಾಯೇತೀ**ತಿ ಅಯಂ ನಿಗ್ರೋಧೋ ತರುಣಕಾಲೇ ತೋಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮಂ ಭಾಯಾಪೇತಿ ಸನ್ತಾಸೇತಿ। **ಮಹಾನೇರುನಿದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತಸದಿಸಂ ಮಹನ್ತಂ ಹಂಸರಾಜಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ತರುಣಕಾಲೇಯೇವ ಏತಸ್ಸ ಅನುದ್ಧಟತ್ತಾ। **ಮಹಾ ಮೇ ಭಯಮಾಗತ**ನ್ತಿ ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಹನ್ತಂ ಭಯಂ ಆಗತನ್ತಿ ಪರಿದೇವಿ।

ನಿಗ್ರೋಧೋಪಿ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಸಬ್ಬಂ ಪಲಾಸಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಖಾಣುಕಮತ್ತಮೇವ ಅಕಾಸಿ। ದೇವತಾಯ ವಿಮಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

೧೦೯"ನ ತಸ್ಸ ವುಡ್ಢಿ ಕುಸಲಪ್ಪಸತ್ಥಾ, ಯೋ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಘಸತೇ ಪತಿಟ್ಠಂ।
ತಸ್ಸೂಪರೋಧಂ ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನೋ, ಪತಾರಯೀ ಮೂಲವಧಾಯ ಧೀರೋ"ತಿ॥ -

ಪಞ್ಚಮಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಕುಸಲಪ್ಪಸತ್ಥಾ**ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಪಸತ್ಥಾ। **ಘಸತೇ**ತಿ ಖಾದತಿ, ವಿನಾಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪತಾರಯೀ**ತಿ ಪತರತಿ ವಾಯಮತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಂ ನಾಸೇತಿ, ತಸ್ಸ ವುಡ್ಢಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ನ ಪಸತ್ಥಾ, ತಸ್ಸ ಪನ ಅಬ್ಭನ್ತರಸ್ಸ ವಾ ಬಾಹಿರಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಸ್ಸಯಸ್ಸ "ಇತೋ ಮೇ ಉಪರೋಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪರೋಧಂ ವಿನಾಸಂ ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನೋ ವೀರೋ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮೂಲವಧಾಯ ಪರಕ್ಕಮತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತದಾ ಸುವಣ್ಣಹಂಸೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪಲಾಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ವಣ್ಣಾರೋಹವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಅಡ್ಢವಗ್ಗೋ

[೩೭೧] ೧. ದೀಘೀತಿಕೋಸಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಏವಂಭೂತಸ್ಸ ತೇ ರಾಜಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಮ್ಬಕೇ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಜೇತವನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖಮಾಪನಕಾಲೇ ಸತ್ಥಾ ತೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇ ಮಯ್ಹಂ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಪುತ್ತಾ

ನಾಮ, ಪುತ್ತೇಹಿ ಚ ಪಿತರಾ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಮಮ ಓವಾದಂ ನ ಕರಿತ್ಥ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಅತ್ತನೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಘಾತೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಚೋರೇಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ಹತ್ಥಪಥಂ ಆಗತೇ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂ ನ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ನ ಮಾರಯಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಜಾತಕೇ ದ್ವೇಪಿ ವತ್ಥೂನಿ। **ಸಙ್ಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೋ ಪನ ದೀಘಾವುಕುಮಾರೋ ಅರಞ್ಞೇ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಕೇ ನಿಪನ್ನಂ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ ಚೂಳಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತುಘಾತಕಂ ಚೋರಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಸಿಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂ ಸರಿತ್ವಾ "ಜೀವಿತಂ ಚಜನ್ತೋಪಿ ತೇಸಂ ಓವಾದಂ ನ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕೇವಲಂ ಇಮಂ ತಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೧೦."ಏವಂಭೂತಸ್ಸ ತೇ ರಾಜ, ಆಗತಸ್ಸ ವಸೇ ಮಮ।
ಅತ್ಥಿ ನು ಕೋಚಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೋ ತಂ ದುಕ್ಖಾ ಪಮೋಚಯೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಸೇ ಮಮಾ**ತಿ ಮಮ ವಸಂ ಆಗತಸ್ಸ। **ಪರಿಯಾಯೋ**ತಿ ಕಾರಣಂ।

ತತೋ ರಾಜಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೧೧."ಏವಂಭೂತಸ್ಸ ಮೇ ತಾತ, ಆಗತಸ್ಸ ವಸೇ ತವ।
ನತ್ಥಿ ನೋ ಕೋಚಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೋ ಮಂ ದುಕ್ಖಾ ಪಮೋಚಯೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೋ ಮಂ ಏತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ ಪಮೋಚಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅವಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೧೨."ನಾಞ್ಞಂ ಸುಚರಿತಂ ರಾಜ, ನಾಞ್ಞಂ ರಾಜ ಸುಭಾಸಿತಂ।
ತಾಯತೇ ಮರಣಕಾಲೇ, ಏವಮೇವಿತರಂ ಧನಂ॥

೧೧೩."ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸಂ ನ ಸಮ್ಮತಿ॥

೧೧೪."ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ನುಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸೂಪಸಮ್ಮತಿ॥

೧೧೫."ನ ಹಿ ವೇರೇನ ವೇರಾನಿ, ಸಮ್ಮನ್ತೀಧ ಕುದಾಚನಂ।
ಅವೇರೇನ ಚ ಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾಞ್ಞಂ ಸುಚರಿತ**ನ್ತಿ ನಾಞ್ಞಂ ಸುಚರಿತಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸುಚರಿತಂ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ "ಸುಚರಿತ"ನ್ತಿಪಿ "ಸುಭಾಸಿತ"ನ್ತಿಪಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಏವಮೇವಾ**ತಿ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಮಹಾರಾಜ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಓವಾದಾನುಸಿಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತಾ ಸುಚರಿತಸುಭಾಸಿತಾ ಮರಣಕಾಲೇ ತಾಯಿತುಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ಅಞ್ಞೋ ನತ್ಥಿ, ಯಂ ಏತಂ ಇತರಂ ಧನಂ, ತಂ ಏವಮೇವ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಹೋತಿ, ತ್ವಞ್ಹಿ

ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಧನಂ ದದನ್ತೋ ಜೀವಿತಂ ನ ಲಭೇಯ್ಯಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ "ಧನತೋ ಸುಚರಿತಸುಭಾಸಿತಮೇವ ಉತ್ತರಿತರ"ನ್ತಿ।

ಸೇಸಗಾಥಾಸುಪಿ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಮಹಾರಾಜ, ಯೇ ಪುರಿಸಾ "ಅಯಂ ಮಂ ಅಕ್ಕೋಸಿ, ಅಯಂ ಮಂ ಪಹರಿ, ಅಯಂ ಮಂ ಅಜಿನಿ, ಅಯಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಅಹಾಸೀ"ತಿ ಏವಂ ವೇರಂ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಯ ಹದಯೇ ಠಪೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೇರಂ ನ ಉಪಸಮ್ಮತಿ। ಯೇ ಚ ಪನೇತಂ ನ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ ಹದಯೇ ನ ಠಪೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ವೇರಾನಿ ಹಿ ನ ಕದಾಚಿ ವೇರೇನ ಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಅವೇರೇನೇವ ಪನ ಸಮ್ಮನ್ತಿ। **ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ**ತಿ ಏಸೋ ಪೋರಾಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಕಾಲಪ್ಪವತ್ತೋ ಸಭಾವೋತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತಯಿ ನ ದುಬ್ಭಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಮಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಅಸಿಂ ಠಪೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ "ನಾಹಂ ತಯಿ ದುಬ್ಭಾಮೀ"ತಿ ಸಪಥಂ ಕತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಭಣೇ, ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ದೀಘಾವುಕುಮಾರೋ ನಾಮ, ಇಮಿನಾ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ದಿನ್ನಂ, ನ ಲಬ್ಭಾ ಇಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ದತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಕೇ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಭೋಪಿ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ದೀಘಾವುಕುಮಾರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ದೀಘೀತಿಕೋಸಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೭೨] ೨. ಮಿಗಪೋತಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಗಾರಾ ಪಚ್ಚುಪೇತಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರೇಕಂ ದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ತಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಫಾಸುಕೇನ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ಮಹನ್ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ಮರಣಸ್ಸತಿಭಾವನಾಯ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಏಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಏತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಕಾಸಿರಟ್ಠವಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಂ ಮತಮಾತಿಕಂ ಮಿಗಪೋತಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಂ ಆನೇತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ದತ್ವಾ ಪೋಸೇಸಿ। ಮಿಗಪೋತಕೋ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಅಹೋಸಿ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ। ತಾಪಸೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಹರತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಮಿಗಪೋತಕೋ ಬಹುಂ ತಿಣಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಜೀರಕೇನ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಾಪಸೋ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಮತೋ"ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಲೋಕಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತಂ ತಾಪಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಂವೇಜೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೬."ಅಗಾರಾ ಪಚ್ಚುಪೇತಸ್ಸ, ಅನಗಾರಸ್ಸ ತೇ ಸತೋ।
ಸಮಣಸ್ಸ ನ ತಂ ಸಾಧು, ಯಂ ಪೇತಮನುಸೋಚಸೀ"ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೭"ಸಂವಾಸೇನ ಹವೇ ಸಕ್ಕ, ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಮಿಗಸ್ಸ ವಾ।
ಹದಯೇ ಜಾಯತೇ ಪೇಮಂ, ನ ತಂ ಸಕ್ಕಾ ಅಸೋಚಿತು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ತಂ ಸಕ್ಕಾ**ತಿ ತಂ ಮನುಸ್ಸಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಸೋಚಿತುಂ, ಸೋಚಾಮಿಯೇವಾಹನ್ತಿ।

ತತೋ ಸಕ್ಕೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೧೮"ಮತಂ ಮರಿಸ್ಸಂ ರೋದನ್ತಿ, ಯೇ ರುದನ್ತಿ ಲಪನ್ತಿ ಚ।
ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಸಿ ಮಾ ರೋದಿ, ರೋದಿತಂ ಮೋಘಮಾಹು ಸನ್ತೋ॥

೧೧೯"ರೋದಿತೇನ ಹವೇ ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಮತೋ ಪೇತೋ ಸಮುಟ್ಠಹೇ।
ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ರೋದಾಮ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾತಕೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮರಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಯೋ ಇದಾನಿ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ತಂ। **ಲಪನ್ತಿ ಚಾ**ತಿ ವಿಲಪನ್ತಿ ಚ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೇ ಲೋಕೇ ಮತಞ್ಚ ಮರಿಸ್ಸನ್ತಞ್ಚ ರೋದನ್ತಿ, ತೇ ರುದನ್ತಿ ಚೇವ ವಿಲಪನ್ತಿ ಚ, ತೇಸಂ ಅಸ್ಸುಪಚ್ಛಿಜ್ಜನದಿವಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಸದಾಪಿ ಮತಾನಞ್ಚ ಮರಿಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಚ ಅತ್ಥಿತಾಯ। **ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಸಿ ಮಾ ರೋದಿ**। ಕಿಂಕಾರಣಾ ? **ರೋದಿತಂ ಮೋಘಮಾಹು ಸನ್ತೋ**ತಿ, ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಪನ ಪಣ್ಡಿತಾ ರೋದಿತಂ "ಮೋಘ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಮತೋ ಪೇತೋ**ತಿ ಯೋ ಏಸ ಮತೋ ಪೇತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಯದಿ ಸೋ ರೋದಿತೇನ ಸಮುಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ನಿಕ್ಕಮ್ಮಾ ಅಚ್ಛಾಮ, ಸಬ್ಬೇವ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾತಕೇ ರೋದಾಮ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೇ ರೋದಿತಕಾರಣಾ ನ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ರೋದಿತಸ್ಸ ಮೋಘಭಾವಂ ಸಾಧೇತಿ।

ಏವಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ತಾಪಸೋ "ನಿರತ್ಥಕಂ ರೋದಿತ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨೦"ಆದಿತ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತಂ, ಘತಸಿತ್ತಂವ ಪಾವಕಂ।
ವಾರಿನಾ ವಿಯ ಓಸಿಞ್ಚಂ, ಸಬ್ಬಂ ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ ದರಂ॥

೧೨೧"ಅಬ್ಬಹಿ ವತ ಮೇ ಸಲ್ಲಂ, ಯಮಾಸಿ ಹದಯಸ್ಸಿತಂ।
ಯೋ ಮೇ ಸೋಕಪರೇತಸ್ಸ, ಪುತ್ತಸೋಕಂ ಅಪಾನುದಿ॥

೧೨೨"ಸೋಹಂ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋಸ್ಮಿ, ವೀತಸೋಕೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ನ ಸೋಚಾಮಿ ನ ರೋದಾಮಿ, ತವ ಸುತ್ವಾನ ವಾಸವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಮಾಸೀ**ತಿ ಯಂ ಮೇ ಆಸಿ। **ಹದಯಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ಹದಯೇ ನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಅಪಾನುದೀ**ತಿ ನೀಹರಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಾಪಸಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ತಾಪಸೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಿಗೋ ಸಾಮಣೇರೋ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

මිගපෝතකජාතකවණ්ණනා දුතියා।

[೩೭೩] ೩. ಮೂಸಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕುಹಿಂ ಗತಾ ಕತ್ಥ ಗತಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಜಾತಸತ್ತುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ಥುಸಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೪೯ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಇಧಾಪಿ ಸತ್ಥಾ ತಥೇವ ರಾಜಾನಂ ಸಕಿಂ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳಮಾನಂ ಸಕಿಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ರಞ್ಞೋ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಪೋರಾಣಕರಾಜಾನೋ ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಂ ಆಸಙ್ಕಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಂ 'ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೂಮಕಾಲೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತೂ'ತಿ ಏಕಮನ್ತೇ ಅಕಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಾಚರಿಯೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಯವಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅನುಯೋಗಂ ದತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಆಚರಿಯೋ "ಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾವಸೇನ ಞತ್ವಾ "ಏತಮಸ್ಸ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಉಪಮಂ ಉಪಧಾರೇತುಂ ಆರಭಿ। ತದಾ ಪನಸ್ಸ ಏಕೋ ಅಸ್ಸೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ವಣೋ ಉಟ್ಠಹಿ, ತಂ ವಣಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಗೇಹೇಯೇವ ಕರಿಂಸು। ತಸ್ಸಾವಿದೂರೇ ಏಕೋ ಉದಪಾನೋ ಅತ್ಥಿ। ಅಥೇಕಾ ಮೂಸಿಕಾ ಗೇಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾದೇ ವಣಂ ಖಾದತಿ, ಅಸ್ಸೋ ವಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮೂಸಿಕಂ ಖಾದಿತುಂ ಆಗತಂ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಉದಪಾನೇ ಪಾತೇಸಿ। ಅಸ್ಸಗೋಪಕಾ ಮೂಸಿಕಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಮೂಸಿಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಣಂ ಖಾದತಿ, ಇದಾನಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಹಂ ನು ಖೋ ಗತಾ"ತಿ ವದಿಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ "ಅಞ್ಞೇ ಅಜಾನನ್ತಾ 'ಕಹಂ ಮೂಸಿಕಾ ಗತಾ'ತಿ ವದನ್ತಿ, ಮೂಸಿಕಾಯ ಪನ ಮಾರೇತ್ವಾ ಉದಪಾನೇ ಖಿತ್ತಭಾವಂ ಅಹಮೇವ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಇದಮೇವ ಕಾರಣಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಅಪರಂ ಉಪಮಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ತಮೇವ ಅಸ್ಸಂ ಪರುಳ್ಹವಣಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಯವವತ್ಥುಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಯವಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತಿಚ್ಛಿದ್ದೇನ ಮುಖಂ ಪವೇಸೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಮೇವ ಕಾರಣಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ತತಿಯಗಾಥಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಞ್ಞಾಬಲೇನೇವ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ದತ್ವಾ "ತಾತ, ತ್ವಂ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಯಾವ ಧುರಸೋಪಾನಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ತವ ನಿವಸನಪಾಸಾದಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಯಾವ ಸೋಪಾನಪಾದಮೂಲಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ತತೋ ಯಾವ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ।

ಸೋ ಕುಮಾರೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ತಸ್ಸೇಕೋ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯಿ। ಸೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ರಜ್ಜಲೋಭೇನ "ಪಿತರಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಹ "ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ತರುಣೋ, ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಧೂಮಕಾಲಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಜರಾಜಿಣ್ಣೋ, ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಲದ್ಧೇನಪಿ ರಜ್ಜೇನ ಕೋ ಅತ್ಥೋ"ತಿ। ತೇ ಆಹಂಸು "ದೇವ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋರತ್ತಂ ಕಾತುಂ, ತವ ಪಿತರಂ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ । ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ರಞ್ಞೋ ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನಪೋಕ್ಖರಣೀಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ನಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ಸಾಯಂ ಮೂಸಿಕಂ ನಾಮ ದಾಸಿಂ "ಗನ್ತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಪಿಟ್ಠಿಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಏಹಿ, ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಪಿಟ್ಠಿಂ ಸೋಧೇನ್ತೀ ಕುಮಾರಂ ಪಸ್ಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಾಕಟಭಾವಭಯೇನ ತಂ ದ್ವಿಧಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಪಾತೇಸಿ। ರಾಜಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಅಗಮಾಸಿ । ಸೇಸಜನೋ "ಅಜ್ಜಾಪಿ ಮೂಸಿಕಾ ದಾಸೀ ನ ಪುನಾಗಚ್ಛತಿ, ಕುಹಿಂ ಗತಾ ಕತ್ಥ ಗತಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ –

೧೨೩.“ಕುಹಿಂ ಗತಾ ಕತ್ಥ ಗತಾ, ಇತಿ ಲಾಲಪ್ಪತೀ ಜನೋ।
ಅಹಮೇವೇಕೋ ಜಾನಾಮಿ, ಉದಪಾನೇ ಮೂಸಿಕಾ ಹತಾ”ತಿ॥ –

ಪಠಮಂ ಗಾಥಂ ಭಣನ್ತೋ ಪೋಕ್ಖರಣೀತೀರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕುಹಿಂ ಗತಾ ಕತ್ಥ ಗತಾತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವೇವಚನಾನಿ। **ಇತಿ ಲಾಲಪ್ಪತೀತಿ** ಏವಂ ವಿಪ್ಪಲಪತಿ। ಇತಿ ಅಯಂ ಗಾಥಾ “ಅಜಾನನ್ತೋ ಜನೋ ಮೂಸಿಕಾ ದಾಸೀ ಕುಹಿಂ ಗತಾತಿ ವಿಪ್ಪಲಪತಿ, ರಾಜಕುಮಾರೇನ ದ್ವಿಧಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮೂಸಿಕಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಪಾತಿತಭಾವಂ ಅಹಮೇವ ಏಕೋ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ।

ಕುಮಾರೋ “ಮಯಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತರಾ ಞಾತ”ನ್ತಿ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇ ಸತ್ತಟ್ಠದಿವಸಚ್ಚಯೇನ ಪುನ ತಂ ಆಹಂಸು “ದೇವ, ಸಚೇ ರಾಜಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ನ ತುಣ್ಹೀ ಭವೇಯ್ಯ, ತಕ್ಕಗಾಹೇನ ಪನ ತೇನ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಾರೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ। ಸೋ ಪುನೇಕದಿವಸಂ ಖಗ್ಗಹತ್ಥೋ ಸೋಪಾನಪಾದಮೂಲೇ ಠತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಹರಣೋಕಾಸಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ರಾಜಾ –

೧೨೪.“ಯಞ್ಚೇತಂ ಇತಿ ಚೀತಿ ಚ, ಗದ್ರಭೋವ ನಿವತ್ತಸಿ।
ಉದಪಾನೇ ಮೂಸಿಕಂ ಹನ್ತ್ವಾ, ಯವಂ ಭಕ್ಖೇತುಮಿಚ್ಛಸೀ”ತಿ॥ –

ದುತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಗಾಥಾ “ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇತಿ ಚೀತಿ ಚ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಹರಣೋಕಾಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಗದ್ರಭೋವ ನಿವತ್ತಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಜಾನಾಮಿ ‘ಪುರಿಮದಿವಸೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಮೂಸಿಕಂ ದಾಸಿಂ ಹನ್ತ್ವಾ ಅಜ್ಜ ಮಂ ಯವರಾಜಾನಂ ಭಕ್ಖೇತುಂ ಮಾರೇತುಂ ಇಚ್ಛಸೀ’”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ।

ಕುಮಾರೋ “ದಿಟ್ಠೋಮ್ಹಿ ಪಿತರಾ”ತಿ ಉತ್ರಸ್ತೋ ಪಲಾಯಿ। ಸೋ ಪುನ ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ “ರಾಜಾನಂ ದಬ್ಬಿಯಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏಕಂ ದೀಘದಣ್ಡಕಂ ದಬ್ಬಿಪಹರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಲುಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ –

೧೨೫.“ದಹರೋ ಚಾಸಿ ದುಮ್ಮೇಧ, ಪಠಮುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಸುಸು।
ದೀಘಞ್ಚೇತಂ ಸಮಾಸಜ್ಜ, ನ ತೇ ದಸ್ಸಾಮಿ ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ॥ –

ತತಿಯಂ ಗಾಥಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಸೋಪಾನಪಾದಮತ್ಥಕಂ ಅಭಿರುಹಿ।

ತತ್ಥ **ಪಠಮುಪ್ಪತ್ತಿಕೋತಿ** ಪಠಮವಯೇನ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಉಪೇತೋ, ಪಠಮವಯೇ ಠಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಸೂತಿ** ತರುಣೋ। **ದೀಘ**ನ್ತಿ ದೀಘದಣ್ಡಕಂ ದಬ್ಬಿಪಹರಣಂ। **ಸಮಾಸಜ್ಜಾತಿ** ಗಹೇತ್ವಾ, ಓಲುಮ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಮ್ಪಿ ಗಾಥಾ “ದುಮ್ಮೇಧ, ಅತ್ತನೋ ವಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ, ನ ತೇ ದಾನಿ ನಿಲ್ಲಜ್ಜಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೂಲೇಯೇವ ಆವುಣಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಕುಮಾರಂ ಸನ್ತಜ್ಜಯಮಾನಾ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ।

ಸೋ ತಂ ದಿವಸಂ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ “ಜೀವಿತಂ ಮೇ ದೇಹಿ, ದೇವಾ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ ತಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಹಿ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಲಙ್ಕತರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಇಮಂ ಮಯ್ಹಂ ಅನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸೀ”ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇನ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೨೯."ನಾನ್ತಲಿಕ್ಖಭವನೇನ, ನಾಙ್ಗಪುತ್ತಪಿನೇನ ವಾ।
ಪುತ್ತೇನ ಹಿ ಪತ್ಥಯಿತೋ, ಸಿಲೋಕೇಹಿ ಪಮೋಚಿತೋ॥

೧೨೭."ಸಬ್ಬಂ ಸುತಮಧೀಯೇಥ, ಹೀನಮುಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮಂ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಪಯೋಜಯೇ।
ಹೋತಿ ತಾದಿಸಕೋ ಕಾಲೋ, ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಾವಹಂ ಸುತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾನ್ತಲಿಕ್ಖಭವನೇನಾ**ತಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಭವನಂ ವುಚ್ಚತಿ ದಿಬ್ಬವಿಮಾನಂ, ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಭವನಮ್ಪಿ ನ ಆರುಳ್ಹೋ, ತಸ್ಮಾ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಭವನೇನಾಪಿ ಅಜ್ಜ ಮರಣತೋ ನ ಪಮೋಚಿತೋಮ್ಹಿ। **ನಾಙ್ಗಪುತ್ತಪಿನೇನ ವಾ**ತಿ ಅಙ್ಗಸರಿಕ್ಖಕೇನ ವಾ ಪುತ್ತಪಿನೇನಪಿ ನ ಪಮೋಚಿತೋ। **ಪುತ್ತೇನ ಹಿ ಪತ್ಥಯಿತೋ**ತಿ ಅಹಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತೇನೇವ ಅಜ್ಜ ಮಾರೇತುಂ ಪತ್ಥಿತೋ। **ಸಿಲೋಕೇಹಿ ಪಮೋಚಿತೋ**ತಿ ಸೋಹಂ ಆಚರಿಯೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಪಮೋಚಿತೋ।

ಸುತನ್ತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಂ। **ಅಧೀಯೇಥಾ**ತಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। **ಹೀನಮುಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮ**ನ್ತಿ ಹೀನಂ ವಾ ಹೋತು ಉತ್ತಮಂ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ಅಧೀಯಿತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ನ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಪಯೋಜಯೇ**ತಿ ಹೀನಂ ಮನ್ತಂ ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ವಾ ನ ಪಯೋಜಯೇ, ಉತ್ತಮಮೇವ ಪಯೋಜಯೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಾವಹಂ ಸುತ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಹೋಸಧಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಕಮ್ಮಕರಣಂ ವಿಯ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಾವಹಂ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸೋಪಿ ಕಾಲೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪರಭಾಗೇ ರಞ್ಞೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕುಮಾರೋ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಮೂಸಿಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೭೪] ೪. ಚೂಳಧನುಗ್ಗಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಬ್ಬಂ ಭಣ್ಡನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸತ್ಥಾ "ಏಸಾ ಭಿಕ್ಖು, ಇತ್ಥೀ ನ ಇದಾನೇವ ತುಯ್ಹಂ ಅನತ್ಥಕಾರಿಕಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಏತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಸಿನಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಣವೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಧನುಕಮ್ಮೇ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪತ್ತೋ ಚೂಳಧನುಗ್ಗಹಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋ "ಅಯಂ ಮಯಾ ಸದಿಸಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕೋ ವಾರಣೋ ಏಕಂ ಪದೇಸಂ ಸುಞ್ಞಮಕಾಸಿ, ತಂ ಠಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತುಂ ನ ಕೋಚಿ ಉಸ್ಸಹಿ। ಚೂಳಧನುಗ್ಗಹಪಣ್ಡಿತೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಾರೇನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಭರಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟವಿಮುಖಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಟವಿಮಜ್ಝೇ ವಾರಣೋ ಉಟ್ಠಹಿ, ಸೋ ತಂ ಕುಮ್ಭೇ ಸರೇನ ವಿಜ್ಝಿ। ಸರೋ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ವಾರಣೋ ತತ್ಥೇವ ಪತಿ, ಧನುಗ್ಗಹಪಣ್ಡಿತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಖೇಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುರತೋ ಅಞ್ಞಂ ಅಟವಿಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥಾಪಿ ಪಞ್ಞಾಸ ಚೋರಾ ಮಗ್ಗಂ ಹನನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ವಾರಿಯಮಾನೋ ಅಭಿರುಯ್ಹ ತೇಸಂ ಚೋರಾನಂ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ಮಂಸಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಾನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಿ।

තදා තං චෝරා අලඞ්කතපටියත්තාය භරියාය සද්ධිං ආගච්ඡන්තං දිස්වා "ගණ්හිස්සාම න"න්ති උස්සාහං කරිංසු. චෝරජෙට්ඨකෝ පුරිසලක්ඛණකුසලෝ, සෝ තං ඕලෝකෙත්වාව "උත්තමපුරිසෝ අය"න්ති ඤත්වා ඒකස්සපි උට්ඨහිතුං නාදාසි. ධනුග්ගහපණ්ඩිතෝ "ගච්ඡ 'අම්හාකම්පි ඒකං මංසසූලං දේථා'ති වත්වා මංසං ආහරා"ති තේසං සන්තිකං භරියං පේසේසි. සා ගන්ත්වා "ඒකං කිර මංසසූලං දේථා"ති ආහ. චෝරජෙට්ඨකෝ "අනග්ඝෝ පුරිසෝ"ති මංසසූලං දාපේසි. චෝරා "අම්හේහි කිර පක්කං ඛාදිත"න්ති අපක්කමංසසූලං අදංසු. ධනුග්ගහෝ අත්තානං සම්භාවෙත්වා "මය්හං අපක්කමංසසූලං දදන්තී"ති චෝරානං කුජ්ඣි. චෝරා "කිං අයමේවේකෝ පුරිසෝ, මයං ඉත්ථියෝ"ති කුජ්ඣිත්වා උට්ඨහිංසු. ධනුග්ගහෝ ඒකූනපඤ්ඤාස ජනේ ඒකූනපඤ්ඤාසකණ්ඩේහි විජ්ඣිත්වා පාතේසි. චෝරජෙට්ඨකං විජ්ඣිතුං කණ්ඩං නාහෝසි. තස්ස කිර කණ්ඩනාළියං සමපණ්ණාසයේව කණ්ඩානි. තේසු ඒකේන වාරණං විජ්ඣි, ඒකූනපඤ්ඤාසකණ්ඩේහි චෝරේ විජ්ඣිත්වා චෝරජෙට්ඨකං පාතෙත්වා තස්ස උරේ නිසින්නෝ "සීසමස්ස ඡින්දිස්සාමී"ති භරියාය හත්ථතෝ අසිං ආහරාපේසි. සා තඞ්ඛණඤ්ඤේව චෝරජෙට්ඨකේ ලෝභං කත්වා චෝරස්ස හත්ථේ ථරුං, සාමිකස්ස හත්ථේ ධාරං ඨපේසි. චෝරෝ ථරුදණ්ඩං පරාමසිත්වා අසිං නීහරිත්වා ධනුග්ගහස්ස සීසං ඡින්දි.

සෝ තං ඝාතෙත්වා ඉත්ථිං ආදාය ගච්ඡන්තෝ ජාතිගෝත්තං පුච්ඡි. සා "තක්කසිලායං දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස ධීතාම්හී"ති ආහ. "කථං ත්වං ඉමිනා ලද්ධා"ති. මය්හං පිතා "අයං මයා සදිසං කත්වා සිප්පං සික්ඛී"ති තුස්සිත්වා ඉමස්ස මං අදාසි, සාහං තයි සිනේහං කත්වා අත්තනෝ කුලදත්තියං සාමිකං මාරාපේසින්ති. චෝරජෙට්ඨකෝ "කුලදත්තියං තාවේසා සාමිකං මාරේසි, අඤ්ඤං පනේකං දිස්වා මම්පි ඒවමේවං කරිස්සති, ඉමං ඡඩ්ඩේතුං වට්ටතී"ති චින්තෙත්වා ගච්ඡන්තෝ අන්තරාමග්ගේ ඒකං කුන්නදිං උත්තානතලං තඞ්ඛණෝදකපූරං දිස්වා "භද්දේ, ඉමිස්සං නදියං සුසුමාරා කක්ඛළා, කිං කරෝමා"ති ආහ. "සාමි, සබ්බං ආභරණභණ්ඩං මම උත්තරාසඞ්ගේන භණ්ඩිකං කත්වා පරතීරං නෙත්වා පුන ආගන්ත්වා මං ගහෙත්වා ගච්ඡා"ති. සෝ "සාධූ"ති සබ්බං ආභරණභණ්ඩං ආදාය නදිං ඕතරිත්වා තරන්තෝ විය පරතීරං පත්වා තං ඡඩ්ඩෙත්වා පායාසි. සා තං දිස්වා "සාමි, කිං මං ඡඩ්ඩෙත්වා විය ගච්ඡසි, කස්මා ඒවං කරෝසි, ඒහි මම්පි ආදාය ගච්ඡා"ති තේන සද්ධිං සල්ලපන්තී පඨමං ගාථමාහ -

෧෧෪. "සබ්බං භණ්ඩං සමාදාය, පාරං තිණ්ණෝසි බ්‍රාහ්මණ.
පච්චාගච්ඡ ලහුං ඛිප්පං, මම්පි තාරේහි දානිතෝ"ති.

තත්ථ **ලහුං ඛිප්ප**න්ති ලහුං පච්චාගච්ඡ, ඛිප්පං මම්පි තාරේහි දානි ඉතෝති අත්ථෝ.

චෝරෝ තං සුත්වා පරතීරේ ඨිතෝයේව දුතියං ගාථමාහ -

෧෧෫. "අසන්ථුතං මං චිරසන්ථුතේන, නිමීනි භෝතී අධුවං ධුවේන.
මයාපි භෝතී නිමිනේය්‍ය අඤ්ඤං, ඉතෝ අහං දූරතරං ගමිස්ස"න්ති.

සා හේට්ඨා වුත්තත්ථායේව -

චෝරෝ පන "ඉතෝ අහං දූරතරං ගමිස්සං, තිට්ඨ ත්ව"න්ති වත්වා තස්සා විරවන්තියාව ආභරණභණ්ඩිකං ආදාය පලාතෝ. තතෝ සා බාලා අතිලෝභතාය ඒවරූපං බ්‍යසනං පත්වා අනාථා හුත්වා අවිදූරේ ඒකං ඒළගලාගුම්බං උපගන්ත්වා රෝදමානා නිසීදි. තස්මිං ඛණේ සක්කෝ දේවරාජා ලෝකං ඕලෝකෙන්තෝ තං අතිලෝභතාහතං සාමිකා ච ජාරා ච පරිහීනං රෝදමානං දිස්වා "ඒතං නිග්ගණ්හිත්වා ලජ්ජාපෙත්වා ආගමිස්සාමී"ති මාතලිඤ්ච පඤ්චසිඛඤ්ච

ಆದಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ಠತ್ವಾ “ಮಾತಲಿ, ತ್ವಂ ಮಚ್ಛೋ ಭವ, ಪಞ್ಚಸಿಖ ತ್ವಂ ಸಕುಣೋ ಭವ, ಅಹಂ ಪನ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಹುತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತಿಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಮಯಿ ತತ್ಥ ಗತೇ ಉದಕತೋ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಮಮ ಪುರತೋ ಪತ, ಅಥಾಹಂ ಮುಖೇನ ಗಹಿತಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮಚ್ಛಂ ಗಹೇತುಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ತ್ವಂ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ತಂ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತ, ತ್ವಂ ಮಾತಲಿ, ಉದಕೇ ಪತಾ”ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। “ಸಾಧು, ದೇವಾ”ತಿ, ಮಾತಲಿ, ಮಚ್ಛೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಸಕುಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಹುತ್ವಾ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಮುಖೇನಾದಾಯ ತಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಮಚ್ಛೋ ಉದಕಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪತಿ। ಸೋ ಮುಖೇನ ಗಹಿತಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮಚ್ಛಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಮಚ್ಛೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಪತಿ, ಸಕುಣೋ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಉಭೋಪಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಏಳಗಲಾಗುಮ್ಬಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದುಮ್ಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ। ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯಂ ಅತ್ರಿಚ್ಛತಾಹತೋ ನೇವ ಮಂಸಂ, ನ ಮಚ್ಛಂ ಲಭೀ”ತಿ ಕುಟಂ ಭಿನ್ದನ್ತೀ ವಿಯ ಮಹಾಹಸಿತಂ ಹಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೦“ಕಾಯಂ ಏಳಗಲಾಗುಮ್ಬೇ, ಕರೋತಿ ಅಹುಹಾಸಿಯಂ।
ನಯೀಧ ನಚ್ಚಗೀತಂ ವಾ, ತಾಳಂ ವಾ ಸುಸಮಾಹಿತಂ।
ಅನಮ್ಹಿಕಾಲೇ ಸುಸೋಣಿ, ಕಿನ್ನು ಜಗ್ಘಸಿ ಸೋಭನೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಯನ್ತಿ** ಕಾ ಅಯಂ। **ಏಳಗಲಾಗುಮ್ಬೇತಿ** ಕಮ್ಬೋಜಿಗುಮ್ಬೇ। **ಅಹುಹಾಸಿಯನ್ತಿ** ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಮಹಾಹಸಿತಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಕಾ ಏಸಾ ಏತಸ್ಮಿಂ ಗುಮ್ಬೇ ಕರೋತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ನಯೀಧ ನಚ್ಚಗೀತಂ ವಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಸ್ಸಚಿ ನಚ್ಚನ್ತಸ್ಸ ನಚ್ಚಂ ವಾ ಗಾಯನ್ತಸ್ಸ ಗೀತಂ ವಾ ಹತ್ಥೇ ಸುಸಮಾಹಿತೇ ಕತ್ವಾ ವಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಸುಸಮಾಹಿತಂ ಹತ್ಥತಾಳಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಕಂ ದಿಸ್ವಾ ತ್ವಂ ಹಸೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಅನಮ್ಹಿಕಾಲೇತಿ** ರೋದನಕಾಲೇ। **ಸುಸೋಣೀತಿ** ಸುನ್ದರಸೋಣಿ। **ಕಿಂ ನು ಜಗ್ಘಸೀತಿ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ತ್ವಂ ರೋದಿತುಂ ಯುತ್ತಕಾಲೇ ಅರೋದಮಾನಾವ ಮಹಾಹಸಿತಂ ಹಸಸಿ। **ಸೋಭನೇತಿ** ತಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ ಆಲಪತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೧“ಸಿಙ್ಗಾಲ ಬಾಲ ದುಮ್ಮೇಧ, ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋಸಿ ಜಮ್ಬುಕ।
ಜೀನೋ ಮಚ್ಛಞ್ಚ ಪೇಸಿಞ್ಚ, ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಜೀನೋತಿ** ಜಾನಿಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। **ಪೇಸಿನ್ತಿ** ಮಂಸಪೇಸಿಂ। **ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯಸೀತಿ** ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಪರಾಜಿತೋ ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯಸಿ ಸೋಚಸಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ।

ತತೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೨“ಸುದಸ್ಸಂ ವಜ್ಜಮಞ್ಞೇಸಂ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ದುದ್ದಸಂ।
ಜೀನಾ ಪತಿಞ್ಚ ಜಾರಞ್ಚ, ಮಞ್ಞೇ ತ್ವಞ್ಞೇವ ಝಾಯಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತ್ವಞ್ಞೇವ ಝಾಯಸೀತಿ** ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ದುಸ್ಸೀಲೇ ಅಹಂ ತಾವ ಮಮ ಗೋಚರಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತ್ರಿಚ್ಛತಾಯ ಹತಾ ತಂಮುಹುತ್ತದಿಟ್ಠಕೇ ಚೋರೇ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ತಞ್ಚ ಜಾರಂ ಕುಲದತ್ತಿಯಞ್ಚ ಪತಿಂ ಜೀನಾ, ಮಂ ಉಪಾದಾಯ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಕಪಣತರಾ ಹುತ್ವಾ ಝಾಯಸಿ ರೋದಸಿ ಪರಿದೇವಸೀತಿ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಸಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೩."ಏವಮೇತಂ ಮಿಗರಾಜ, ಯಥಾ ಭಾಸಸಿ ಜಮ್ಬುಕ।
ಸಾ ನೂನಾಹಂ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ, ಭತ್ತು ಹೇಸ್ಸಂ ವಸಾನುಗಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನೂನಾತಿ** ಏಕಂಸತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಸಾ ಅಹಂ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞಂ ಭತ್ತಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಏಕಂಸೇನೇವ ತಸ್ಸ ಭತ್ತು ವಸಾನುಗಾ ವಸವತ್ತಿನೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸಾ ಅನಾಚಾರಾಯ ದುಸ್ಸೀಲಾಯ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೪."ಯೋ ಹರೇ ಮತ್ತಿಕಂ ಥಾಲಂ, ಕಂಸಥಾಲಮ್ಪಿ ಸೋ ಹರೇ।
ಕತಂಯೇವ ತಯಾ ಪಾಪಂ, ಪುನಪೇವಂ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅನಾಚಾರೇ ಕಿಂ ಕಥೇಸಿ, ಯೋ ಮತ್ತಿಕಂ ಥಾಲಂ ಹರತಿ, ಸುವಣ್ಣಥಾಲರಜತಥಾಲಾದಿಪ್ಪಭೇದಂ ಕಂಸಥಾಲಮ್ಪಿ ಸೋ ಹರತೇವ, ಇದಞ್ಚ ತಯಾ ಪಾಪಂ ಕತಮೇವ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತವ ಸದ್ಧಾತುಂ, ಸಾ ತ್ವಂ ಪುನಪಿ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿಯೇವಾತಿ। ಏವಂ ಸೋ ತಂ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ಧನುಗ್ಗಹೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಚೂಳಧನುಗ್ಗಹಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೭೫] ೫. ಕಪೋತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಲೋಲಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಲೋಲವತ್ಥು ಅನೇಕಸೋ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ತಂ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು, ಲೋಲೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಲೋಲೋಸಿ, ಲೋಲತಾಯ ಪನ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಾರಾವತಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಮಹಾನಸೇ ನೀಳಪಚ್ಛಿಯಂ ವಸತಿ। ಅಥೇಕೋ ಕಾಕೋ ಮಚ್ಛಮಂಸಲುದ್ಧೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮೇತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಬಹುಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿತ್ಥುನನ್ತೋ ನೀಳಪಚ್ಛಿಯಂಯೇವ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಾರಾವತೇನ "ಏಹಿ, ಸಮ್ಮ, ಗೋಚರಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ "ಅಜೀರಕೇನ ನಿಪನ್ನೋಮ್ಹಿ, ಗಚ್ಛ ತ್ವ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ "ಗತೋ ಮೇ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಕಣ್ಟಕೋ, ಇದಾನಿ ಯಥಾರುಚಿ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೫."ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹಿ ಸುಖಿತೋ ಅರೋಗೋ, ನಿಕ್ಕಣ್ಟಕೋ ನಿಪ್ಪತಿತೋ ಕಪೋತೋ।
ಕಾಹಾಮಿ ದಾನೀ ಹದಯಸ್ಸ ತುಟ್ಠಿಂ, ತಥಾ ಹಿ ಮಂ ಮಂಸಸಾಕಂ ಬಲೇತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಪ್ಪತಿತೋತಿ** ನಿಗ್ಗತೋ। **ಕಪೋತೋತಿ** ಪಾರಾವತೋ। **ಕಾಹಾಮಿ ದಾನೀತಿ** ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ದಾನಿ। **ತಥಾ ಹಿ ಮಂ ಮಂಸಸಾಕಂ ಬಲೇತೀತಿ** ತಥಾ ಹಿ ಮಂಸಞ್ಚ ಅವಸೇಸಂ ಸಾಕಞ್ಚ ಮಯ್ಹಂ ಬಲಂ ಕರೋತಿ, ಉಟ್ಠೇಹಿ ಖಾದಾತಿ ವದಮಾನಂ ವಿಯ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಮಮಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಭತ್ತಕಾರಕೇ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಮಹಾನಸಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಸರೀರತೋ ಸೇದಂ ಪವಾಹೇನ್ತೇ ಪಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಸಕರೋಟಿಯಂ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ "ಕಿರಿ ಕಿರೀ"ತಿ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಭತ್ತಕಾರಕೋ ವೇಗೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪತ್ತಾನಿ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲಸಿಙ್ಗೀವೇರಞ್ಚ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕೇ ಚ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಲಸುಣಂ ಪೂತಿತಕ್ಕೇನ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಸಕಲಸರೀರಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಕಠಲಂ ಘಂಸಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸುತ್ತಕೇನ ತಸ್ಸ ಗೀವಾಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನೀಳಪಚ್ಛಿಯಂಯೇವ ತಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಪಾರಾವತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಾ ಏಸಾ ಬಲಾಕಾ ಮಮ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಯಂ ನಿಪನ್ನಾ, ಚಣ್ಡೋ ಹಿ ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಘಾತೇಯ್ಯಾಪಿ ನ"ನ್ತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೯."ಕಾಯಂ ಬಲಾಕಾ ಸಿಖಿನೀ, ಚೋರೀ ಲಙ್ಘಿಪಿತಾಮಹಾ।
ಓರಂ ಬಲಾಕೇ ಆಗಚ್ಛ, ಚಣ್ಡೋ ಮೇ ವಾಯಸೋ ಸಖಾ"ತಿ॥

ಸಾ ಹೇಟ್ಠಾ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩.೭೦) ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಕೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೭."ಅಲಞ್ಹಿ ತೇ ಜಗ್ಘಿತಾಯೇ, ಮಮಂ ದಿಸ್ವಾನ ಏದಿಸಂ।
ವಿಲೂನಂ ಸೂದಪುತ್ತೇನ, ಪಿಟ್ಠಮಣ್ಡೇನ ಮಕ್ಖಿತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಲನ್ತಿ** ಪಟಿಸೇಧತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಜಗ್ಘಿತಾಯೇತಿ** ಹಸಿತುಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಇದಾನಿ ಮಂ ಏದಿಸಂ ಏವಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತವ ಅಲಂ ಹಸಿತುಂ, ಮಾ ಏದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಪರಿಹಾಸಕೇಳಿಂ ಕರೋಹೀತಿ।

ಸೋ ಪರಿಹಾಸಕೇಳಿಂ ಕರೋನ್ತೋವ ಪುನ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೮."ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋಸಿ, ಅನ್ನಪಾನೇನ ತಪ್ಪಿತೋ।
ಕಣ್ಠೇ ಚ ತೇ ವೇಳುರಿಯೋ, ಅಗಮಾ ನು ಕಜಙ್ಗಲ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಣ್ಠೇ ಚ ತೇ ವೇಳುರಿಯೋತಿ** ಅಯಂ ತೇ ವೇಳುರಿಯಮಣಿಪಿ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಳನ್ಧೋ, ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತಂ ನ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ ಕಪಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ಕಜಙ್ಗಲನ್ತಿ** ಇಧ ಬಾರಾಣಸೀಯೇವ "ಕಜಙ್ಗಲಾ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಇತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕಚ್ಚಿ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಗತೋಸೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ತತೋ ಕಾಕೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೯."ಮಾ ತೇ ಮಿತ್ತೋ ಅಮಿತ್ತೋ ವಾ, ಅಗಮಾಸಿ ಕಜಙ್ಗಲಂ।
ಪಿಞ್ಛಾನಿ ತತ್ಥ ಲಾಯಿತ್ವಾ, ಕಣ್ಠೇ ಬನ್ಧನ್ತಿ ವಟ್ಟನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಿಞ್ಛಾನೀತಿ** ಪತ್ತಾನಿ। **ತತ್ಥ ಲಾಯಿತ್ವಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ। **ವಟ್ಟನನ್ತಿ** ಕಠಲಿಕಂ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪಾರಾವತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೦.“ಪುನಪಾಪಜ್ಜಸೀ ಸಮ್ಮ, ಸೀಲಞ್ಹಿ ತವ ತಾದಿಸಂ।
ನ ಹಿ ಮಾನುಸಕಾ ಭೋಗಾ, ಸುಭುಞ್ಜಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಕ್ಖಿನಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪುನಪಾಪಜ್ಜಸೀತಿ** ಪುನಪಿ ಏವರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ। ಏವರೂಪಞ್ಹಿ ತೇ ಸೀಲನ್ತಿ।

ಇತಿ ನಂ ಸೋ ಓವದಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅವಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ। ಕಾಕೋಪಿ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಕಾಕೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಕಪೋತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕಪೋತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

ಅಡ್ಢವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಮಣಿಕುಣ್ಡಲ ಸುಜಾತಾ, ವೇನಸಾಖಞ್ಚ ಓರಗಂ।
ಘಟಂ ಕೋರಣ್ಡಿ ಲಟುಕಿ, ಧಮ್ಮಪಾಲಂ ಮಿಗಂ ತಥಾ॥

ಸುಯೋನನ್ದೀ ವಣ್ಣಾರೋಹ, ಸೀಲಂ ಹಿರೀ ಖಜ್ಜೋಪನಂ।
ಅಹಿ ಗುಮ್ಬಿಯ ಸಾಳಿಯಂ, ತಚಸಾರಂ ಮಿತ್ತವಿನ್ದಂ॥

ಪಲಾಸಞ್ಚೇವ ದೀಘಿತಿ, ಮಿಗಪೋತಕ ಮೂಸಿಕಂ।
ಧನುಗ್ಗಹೋ ಕಪೋತಞ್ಚ, ಜಾತಕಾ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ॥

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಛಕ್ಕನಿಪಾತೋ

೧. ಅವಾರಿಯವಗ್ಗೋ

[೩೭೬] ೧. ಅವಾರಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮಾಸು ಕುಜ್ಝ ಭೂಮಿಪತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ತಿತ್ಥನಾವಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಬಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಅಞ್ಞಾಣೋ, ನೇವ ಸೋ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ರತನಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಗುಣಂ ಜಾನಾತಿ, ಚಣ್ಡೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ। ಅಥೇಕೋ ಜಾನಪದೋ ಭಿಕ್ಖು "ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಾಯಂ ಅಚಿರವತೀತಿತ್ಥಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಏವಮಾಹ "ಉಪಾಸಕ, ಪರತೀರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಾವಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಇದಾನಿ ಅಕಾಲೋ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸಸ್ಸೂ"ತಿ। "ಉಪಾಸಕ, ಇಧ ಕುಹಿಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ। ಸೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಏಹಿ ರೇ ಸಮಣ, ವಹಾಮೀ"ತಿ ಥೇರಂ ನಾವಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ನಾವಂ ನೇತ್ವಾ ಉಲ್ಲೋಳಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ತೀರಂ ಪತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾರವೇಲಾಯಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಅಥ ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ "ಕದಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಹಿಯ್ಯೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಅಜ್ಜ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಚಣ್ಡೋ ಫರುಸೋ ಸಾಹಸಿಕೋ, ಇದಾನಿ ಪನ ತೇನ ತ್ವಂ ಕಿಲಮಿತೋ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಪಣ್ಡಿತೇ ಕಿಲಮೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಹಿಮವನ್ತೇ ಫಲಾಫಲೇನ ಯಾಪೇತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಙ್ಗಣಪ್ಪತ್ತಂ ರಾಜಾ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಪೇಸಿ, ದೇವಸಿಕಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಮೇನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ರಞ್ಞಾ ನಾಮ, ಮಹಾರಾಜ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಗತಿಗಮನಾನಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಓವದನ್ತೋ –

೧. "ಮಾಸು ಕುಜ್ಝ ಭೂಮಿಪತಿ, ಮಾಸು ಕುಜ್ಝ ರಥೇಸಭ।
ಕುದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಟಿಕುಜ್ಝನ್ತೋ, ರಾಜಾ ರಟ್ಠಸ್ಸ ಪೂಜಿತೋ॥

೨. "ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ನಿನ್ನೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಥಲೇ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಸಾಸಾಮಿ, ಮಾಸು ಕುಜ್ಝ ರಥೇಸಭಾ"ತಿ॥ – ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ರಟ್ಠಸ್ಸ ಪೂಜಿತೋತಿ** ಏವರೂಪೋ ರಾಜಾ ರಟ್ಠಸ್ಸ ಪೂಜನೀಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಸಾಸಾಮೀತಿ** ಏತೇಸು ಗಾಮಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಸನ್ತೋಪಾಹಂ ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಾಯ ಏವ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಯಾ ತಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಏತೇಸು ವಾ ಗಾಮಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಕಸತ್ತೇಪಿ ಅನುಸಾಸಾಮಿ। **ಮಾಸು ಕುಜ್ಝ ರಥೇಸಭಾತಿ** ಏವಮೇವಾಹಂ ತಂ ಅನುಸಾಸಾಮಿ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಕುಜ್ಝಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ರಾಜಾನೋ ನಾಮ ವಾಚಾವುಧಾ, ತೇಸಂ ಕುದ್ಧಾನಂ ವಚನಮತ್ತೇನೇವ ಬಹೂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಆಗತಾಗತದಿವಸೇ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ರಾಜಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸುಟ್ಠಾನಕಂ ಏಕಂ ಗಾಮವರಂ ಅದಾಸಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಇತಿ ಸೋ ತತ್ಥೇವ ದ್ವಾದಸಸಂವಚ್ಛರಂ ವಸಿತ್ವಾ "ಅತಿಚಿರಂ ನಿವುತ್ಥೋಮ್ಹಿ, ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ತಾವ ಚರಿತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಅಕಥೇತ್ವಾವ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತಾತ, ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತರೂಪೋಸ್ಮಿ, ಜನಪದಂ ಚರಿತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ಗಙ್ಗಾಯ ನಾವಾತಿತ್ಥಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತ್ಥ ಅವಾರಿಯಪಿತಾ ನಾಮ ನಾವಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಬಾಲೋ ನೇವ ಗುಣವನ್ತಾನಂ ಗುಣಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಅತ್ತನೋ ಆಯಾಪಾಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಗಙ್ಗಂ ತರಿತುಕಾಮಂ ಜನಂ ಪಠಮಂ ತಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವೇತನಂ ಯಾಚತಿ, ವೇತನಂ ಅದೇನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸಪ್ಪಹಾರೇಯೇವ ಬಹೂ ಲಭತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಲಾಭಂ, ಏವರೂಪೋ ಅನ್ಧಬಾಲೋ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩. "ಅವಾರಿಯಪಿತಾ ನಾಮ, ಅಹು ಗಙ್ಗಾಯ ನಾವಿಕೋ।
ಪುಬ್ಬೇ ಜನಂ ತಾರೇತ್ವಾನ, ಪಚ್ಛಾ ಯಾಚತಿ ವೇತನಂ।
ತೇನಸ್ಸ ಭಣ್ಡನಂ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಭೋಗೇಹಿ ವಡ್ಢತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅವಾರಿಯಪಿತಾ ನಾಮಾ**ತಿ ಅವಾರಿಯಾ ನಾಮ ತಸ್ಸ ಧೀತಾ, ತಸ್ಸಾ ವಸೇನ ಅವಾರಿಯಪಿತಾ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ತೇನಸ್ಸ ಭಣ್ಡನ**ನ್ತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ, ತೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಯಾಚಿಯಮಾನೇನ ಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡನಂ ಹೋತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ನಾವಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಆವುಸೋ, ಪರತೀರಂ ಮಂ ನೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋ ಆಹ "ಸಮಣ, ಕಿಂ ಮೇ ನಾವಾವೇತನಂ ದಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಆವುಸೋ, ಅಹಂ ಭೋಗವಡ್ಢಿಂ ಅತ್ಥವಡ್ಢಿಂ ಧಮ್ಮವಡ್ಢಿಂ ನಾಮ ತೇ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಾವಿಕೋ "ಧುವಂ ಏಸ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ಪರತೀರಂ ನೇತ್ವಾ "ದೇಹಿ ಮೇ ನಾವಾಯ ವೇತನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸ "ಸಾಧು, ಆವುಸೋ"ತಿ ಪಠಮಂ ಭೋಗವಡ್ಢಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೪. "ಅತಿಣ್ಣಂಯೇವ ಯಾಚಸ್ಸು, ಅಪಾರಂ ತಾತ ನಾವಿಕ।
ಅಞ್ಞೋ ಹಿ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಮನೋ, ಅಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಪಾರೇಸಿನೋ"ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅಪಾರ**ನ್ತಿ ತಾತ, ನಾವಿಕ ಪರತೀರಂ ಅತಿಣ್ಣಮೇವ ಜನಂ ಓರಿಮತೀರೇ ಠಿತಞ್ಞೇವ ವೇತನಂ ಯಾಚಸ್ಸು, ತತೋ ಲದ್ಧಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಪರತೀರಂ ನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏವಂ ತೇ ಭೋಗವಡ್ಢಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಅಞ್ಞೋ ಹಿ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಮನೋ**ತಿ ತಾತ ನಾವಿಕ, ಪರತೀರಂ ಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಮನೋ ಭವತಿ, ಅದತ್ವಾವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನೇಸ ಪಾರೇಸೀ ನಾಮ ಪರತೀರಂ ಏಸತಿ, ಪರತೀರಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಅತಿರೇಕಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಇತಿ ಪಾರೇಸಿನೋ ಅಞ್ಞೋ ಮನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಅತಿಣ್ಣಮೇವ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಯಂ ತಾವ ತೇ ಭೋಗಾನಂ ವಡ್ಢಿ ನಾಮಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಾವಿಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ತಾವ ಮೇ ಓವಾದೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಪನೇಸ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಯಂ ತಾವ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಭೋಗವಡ್ಢಿ, ಇದಾನಿ ಅತ್ಥಧಮ್ಮವಡ್ಢಿಂ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಓವದನ್ತೋ -

೫. "ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ನಿನ್ನೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಥಲೇ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಸಾಸಾಮಿ, ಮಾಸು ಕುಜ್ಝಿತ್ಥ ನಾವಿಕಾ"ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ಇತಿಸ್ಸ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥಧಮ್ಮವಡ್ಢಿಂ ಕಥೇತ್ವಾ “ಅಯಂ ತೇ ಅತ್ಥವಡ್ಢಿ ಚ ಧಮ್ಮವಡ್ಢಿ ಚಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪನ ದನ್ಧಪುರಿಸೋ ತಂ ಓವಾದಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ “ಇದಂ, ಸಮಣ, ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ದಿನ್ನಂ ನಾವಾವೇತನ”ನ್ತಿ ಆಹ। “ಆಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ। “ಆವುಸೋ, ಇದಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ। “ಅಥ ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ಮಮ ನಾವಂ ಆರುಳ್ಹೋಸೀ”ತಿ ತಾಪಸಂ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಉರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮುಖಮೇವಸ್ಸ ಪೋಥೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ “ಇತಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾಪಸೋ ಯಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಗಾಮವರಂ ಲಭಿ, ತಮೇವ ಓವಾದಂ ಅನ್ಧಬಾಲಸ್ಸ ನಾವಿಕಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಮುಖಪೋಥನಂ ಪಾಪುಣಿ, ತಸ್ಮಾ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೇನ ಯುತ್ತಜನಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬೋ, ನ ಅಯುತ್ತಜನಸ್ಸಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ತದನನ್ತರಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬. “ಯಾಯೇವಾನುಸಾಸನಿಯಾ, ರಾಜಾ ಗಾಮವರಂ ಅದಾ।
ತಾಯೇವಾನುಸಾಸನಿಯಾ, ನಾವಿಕೋ ಪಹರೀ ಮುಖ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸ ತಂ ಪಹರನ್ತಸ್ಸೇವ ಭರಿಯಾ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಾ ಪಾಪಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಾಮಿ, ಅಯಂ ತಾಪಸೋ ನಾಮ ರಾಜಕುಲೂಪಕೋ, ಮಾ ಪಹರೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ “ತ್ವಂ ಮೇ ಇಮಂ ಕೂಟತಾಪಸಂ ಪಹರಿತುಂ ನ ದೇಸೀ”ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ। ಅಥ ಭತ್ತಪಾತಿ ಪತಿತ್ವಾ ಭಿಜ್ಜಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಪನ ಗರುಗಬ್ಭಾಯ ಗಬ್ಭೋ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿ। ಅಥ ನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ “ಪುರಿಸಘಾತಕಚೋರೋ”ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ರಾಜಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೭. “ಭತ್ತಂ ಭಿನ್ನಂ ಹತಾ ಭರಿಯಾ, ಗಬ್ಭೋ ಚ ಪತಿತೋ ಛಮಾ।
ಮಿಗೋವ ಜಾತರೂಪೇನ, ನ ತೇನತ್ಥಂ ಅಬನ್ಧಿ ಸೂ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭತ್ತಂ ಭಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಭತ್ತಪಾತಿ ಭಿನ್ನಾ। **ಹತಾ**ತಿ ಪಹತಾ। **ಛಮಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ। **ಮಿಗೋವ ಜಾತರೂಪೇನಾ**ತಿ ಯಥಾ ಮಿಗೋ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಮುತ್ತಾಮಣಿಆದೀನಿ ವಾ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೋಪಿ ತೇನ ಜಾತರೂಪೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ವಡ್ಢೇತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಮೇವ ಸೋ ಅನ್ಧಬಾಲೋ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಓವಾದಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ವಡ್ಢೇತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಬನ್ಧಿ ಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಬನ್ಧಿ ಸೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸ-ಓಇತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಞ್ಹಿ ಸೂತಿ ಸನ್ಧಿ ಹೋತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ನಾವಿಕೋ ಇದಾನಿ ನಾವಿಕೋವ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಅವಾರಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೭೭] ೨. ಸೇತಕೇತುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಮಾ ತಾತ ಕುಜ್ಝಿ ನ ಹಿ ಸಾಧು ಕೋಧೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು **ಉದ್ದಾಲಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೬೨ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತೇ ಮಾಣವೇ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇಸಿ। ತೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಸೇತಕೇತು ನಾಮ ಉದಿಚ್ಚಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಮಾಣವೋ, ತಸ್ಸ ಜಾತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹನ್ತೋ ಮಾನೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮಾಣವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ಏಕಂ ಚಣ್ಡಾಲಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಚಣ್ಡಾಲೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಆಗತವಾತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇ ಫುಸನಭಯೇನ "ನಸ್ಸ, ಚಣ್ಡಾಲ, ಕಾಳಕಣ್ಣೀ, ಅಧೋವಾತಂ ಯಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವೇಗೇನ ತಸ್ಸ ಉಪರಿವಾತಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಚಣ್ಡಾಲೋ ಸೀಘತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಉಪರಿವಾತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ "ನಸ್ಸ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ"ತಿ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಅಕ್ಕೋಸಿ ಪರಿಭಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲೋ "ತ್ವಂ ಕೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಣವೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ । "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತು, ಮಯಾ ಪನ ಪುಟ್ಠಪಞ್ಹಂ ಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಸಚೇ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಪಾದನ್ತರೇನ ತಂ ಗಮೇಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ತಕ್ಕೇತ್ವಾ "ಗಮೇಹೀ"ತಿ ಆಹ।

ಚಣ್ಡಾಲಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಪರಿಸಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ "ಮಾಣವ, ದಿಸಾ ನಾಮ ಕತರಾ"ತಿ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। "ದಿಸಾ ನಾಮ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ"ತಿ। ಚಣ್ಡಾಲೋ "ನಾಹಂ ತಂ ಏತಂ ದಿಸಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ಮಮ ಸರೀರೇ ಪಹಟವಾತಂ ಜಿಗುಚ್ಛಸೀ"ತಿ ತಂ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓನಮೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದನ್ತರೇನ ಗಮೇಸಿ। ಮಾಣವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಆಚರಿಯೋ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ, ತಾತ, ಸೇತಕೇತು ಚಣ್ಡಾಲೇನಾಸಿ ಪಾದನ್ತರೇನ ಗಮಿತೋ"ತಿ? "ಆಮ, ಆಚರಿಯ, ಸೋ ಮಂ ಚಣ್ಡಾಲದಾಸಿಪುತ್ತೋ ದಿಸಾಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಾದನ್ತರೇನ ಗಮೇಸಿ, ಇದಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಸ್ಸ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕುದ್ಧೋ ಚಣ್ಡಾಲಪುತ್ತಂ ಅಕ್ಕೋಸಿ ಪರಿಭಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಆಚರಿಯೋ 'ತಾತ, ಸೇತಕೇತು ಮಾ ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಚಣ್ಡಾಲದಾಸಿಪುತ್ತೋ , ನ ಸೋ ತಂ ಏತಂ ದಿಸಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞಂ ದಿಸಂ ಪುಚ್ಛಿ, ತಯಾ ಪನ ದಿಟ್ಠಸುತವಿಞ್ಞಾತತೋ ಅದಿಟ್ಠಸುತಾವಿಞ್ಞಾತಮೇವ ಬಹುತರ"ನ್ತಿ ಓವದನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮. "ಮಾ ತಾತ ಕುಜ್ಝಿ ನ ಹಿ ಸಾಧು ಕೋಧೋ, ಬಹುಮ್ಪಿ ತೇ ಅದಿಟ್ಠಮಸ್ಸುತಞ್ಚ।
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ದಿಸತಾ ಸೇತಕೇತು, ಆಚರಿಯಮಾಹು ದಿಸತಂ ಪಸತ್ಥಾ॥

೯. "ಅಗಾರಿನೋ ಅನ್ನದಪಾನವತ್ಥದಾ, ಅವ್ಹಾಯಿಕಾ ತಮ್ಪಿ ದಿಸಂ ವದನ್ತಿ।
ಏಸಾ ದಿಸಾ ಪರಮಾ ಸೇತಕೇತು, ಯಂ ಪತ್ವಾ ದುಕ್ಖೀ ಸುಖಿನೋ ಭವನ್ತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ಹಿ ಸಾಧು ಕೋಧೋ**ತಿ ಕೋಧೋ ನಾಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಸುಭಾಸಿತದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಅತ್ಥಾನತ್ಥಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ದೇತೀತಿ ನ ಸಾಧು ನ ಲದ್ಧಕೋ। **ಬಹುಮ್ಪಿ ತೇ ಅದಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ತಯಾ ಚಕ್ಖುನಾ ಅದಿಟ್ಠಂ ಸೋತೇನ ಚ ಅಸ್ಸುತಮೇವ ಬಹುತರಂ। **ದಿಸತಾ**ತಿ ದಿಸಾ। ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಾನಂ ಪುರಿಮತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾ ನಾಮ ಜಾತಾತಿ ವದತಿ। **ಆಚರಿಯಮಾಹು ದಿಸತಂ ಪಸತ್ಥಾ**ತಿ ಆಚರಿಯಾ ಪನ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ದಿಸತಂ ಪಸತ್ಥಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಿಸಾತಿ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ಆಹು ಕಥೇನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ।

ಅಗಾರಿನೋತಿ ಗಹಟ್ಠಾ। **ಅನ್ನದಪಾನವತ್ಥದಾ**ತಿ ಅನ್ನದಾ, ಪಾನದಾ, ವತ್ಥದಾ ಚ। **ಅವ್ಹಾಯಿಕಾ**ತಿ "ಏಥ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪಕ್ಕೋಸನಕಾ। **ತಮ್ಪಿ ದಿಸಂ ವದನ್ತೀ**ತಿ ತಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ವದನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಚತುಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾ ಗಹಟ್ಠಾ ಪಚ್ಚಯೇ ಅಪದಿಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬತ್ತಾ ಏಕಾ ದಿಸಾ ನಾಮಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ಅಪರೋ ನಯೋ - ಯೇ ಏತೇ ಅಗಾರಿನೋ ಅನ್ನಪಾನವತ್ಥದಾ, ತೇಸಂ ಛಕಾಮಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿದಾಯಕಟ್ಠೇನ ಉಪರೂಪರಿ ಅವ್ಹಾಯನತೋ ಯೇ ಅವ್ಹಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ತಮ್ಪಿ ದಿಸಂ ವದನ್ತಿ, ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ಉಪರಿಮದಿಸಂ ನಾಮ ವದನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

“ಮಾತಾ ಪಿತಾ ದಿಸಾ ಪುಬ್ಬಾ, ಆಚರಿಯಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಿಸಾ।
ಪುತ್ತದಾರಾ ದಿಸಾ ಪಚ್ಛಾ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಚ ಉತ್ತರಾ॥

“ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾ ಹೇಟ್ಠಾ, ಉದ್ಧಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಏತಾ ದಿಸಾ ನಮಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಅಲಮತ್ತೋ ಕುಲೇ ಗಿಹೀ”ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೭೩)।

ಏಸಾ ದಿಸಾತಿ ಇದಂ ಪನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಜಾತಿಆದಿನಾ ಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ದುಕ್ಖೇನ ದುಕ್ಖಿತಾ ಸತ್ತಾ ಯಂ ಪತ್ವಾ ನಿದ್ದುಕ್ಖಾ ಸುಖಿನೋ ಭವನ್ತಿ, ಏಸಾ ಏವ ಚ ಸತ್ತೇಹಿ ಅಗತಪುಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ನಾಮ। ತೇನೇವ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ “ಪರಮಾ”ತಿ ಆಹ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

“ಸಮತಿತ್ತಿಕಂ ಅನವಸೇಸಕಂ, ತೇಲಪತ್ತಂ ಯಥಾ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ।
ಏವಂ ಸಚಿತ್ತಮನುರಕ್ಖೇ, ಪತ್ಥಯಾನೋ ದಿಸಂ ಅಗತಪುಬ್ಬ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೯೬)।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಾಣವಸ್ಸ ದಿಸಾ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಪನ “ಚಣ್ಡಾಲೇನಮ್ಹಿ ಪಾದನ್ತರೇನ ಗಮಿತೋ”ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅವಸಿತ್ವಾ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಾಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇನ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ತಕ್ಕಸಿಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಮಯಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಸೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ತಾಪಸೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಯಂ ತೇ ಜಾನನ್ತಿ ಸಿಪ್ಪಮನ್ತಚರಣಂ, ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಣಸತ್ಥಾ ಹುತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರನ್ತೋ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಾಪಸಾನಂ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಭೋಜೇತ್ವಾ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ತಾಪಸೇ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಸಾಯನ್ಹೇ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಯ್ಯೇ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ।

ಸೇತಕೇತು ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ “ಮಾರಿಸಾ, ಅಜ್ಜ ರಾಜಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ರಾಜಾನೋ ಚ ನಾಮ ಸಕಿಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಸುಖಂ ಜೀವಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಅಜ್ಜ ಏಕಚ್ಚೇ ವಗ್ಗುಲಿವತಂ ಚರಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕಣ್ಟಕಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಪಞ್ಚಾತಪಂ ತಪ್ಪೇಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಉದಕೋರೋಹಣಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥ, ಏಕಚ್ಚೇ ಮನ್ತೇ ಸಜ್ಝಾಯಥಾ”ತಿ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಅಪಸ್ಸಯಪೀಠಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣರಙ್ಗಸಮುಜ್ಜಲವಾಸನಂ ಏಕಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ವಿಚಿತ್ರವಣ್ಣೇ ಆಧಾರಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾಣವೇಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಪಞ್ಹೇ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾತಪಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಸೇತಕೇತುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುರೋಹಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦. “ಖರಾಜಿನಾ ಜಟಿಲಾ ಪಙ್ಕದನ್ತಾ, ದುಮ್ಮಕ್ಖರೂಪಾ ಯೇಮೇ ಜಪ್ಪನ್ತಿ ಮನ್ತೇ।
ಕಚ್ಚಿ ನು ತೇ ಮಾನುಸಕೇ ಪಯೋಗೇ, ಇದಂ ವಿದೂ ಪರಿಮುತ್ತಾ ಅಪಾಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಖರಾಜಿನಾ**ತಿ ಸಖುರೇಹಿ ಅಜಿನಚಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಪಙ್ಕದನ್ತಾ**ತಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಸ್ಸ ಅಖಾದನೇನ ಮಲಗ್ಗಹಿತದನ್ತಾ। **ದುಮ್ಮಕ್ಖರೂಪಾ**ತಿ ಅನಞ್ಜಿತಾಮಣ್ಡಿತಲೂಖನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನವಜ್ಜಿತಾ , ಕಿಲಿಟ್ಠರೂಪಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಯೇಮೇ ಜಪ್ಪನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ಇಮೇ ಮನ್ತೇ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। **ಮಾನುಸಕೇ ಪಯೋಗೇ**ತಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಠಿತಾ। **ಇದಂ ವಿದೂ ಪರಿಮುತ್ತಾ ಅಪಾಯಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಯೋಗೇ ಠತ್ವಾ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ “ಕಚ್ಚಿ ಏತೇ ಇಸಯೋ ಚತೂಹಿ ಅಪಾಯೇಹಿ ಮುತ್ತಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧. “ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರಿತ್ವ ರಾಜ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚೇ ನ ಚರೇಯ್ಯ ಧಮ್ಮಂ।
ಸಹಸ್ಸವೇದೋಪಿ ನ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ, ದುಕ್ಖಾ ಪಮುಞ್ಚೇ ಚರಣಂ ಅಪತ್ವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕರಿತ್ವಾತಿ** ಕತ್ವಾ। **ಚರಣನ್ತಿ** ಸಹ ಸೀಲೇನ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮಹಾರಾಜ, “ಅಹಂ ಬಹುಸ್ಸುತೋಮ್ಹೀ”ತಿ ಸಹಸ್ಸವೇದೋಪಿ ಚೇ ತಿವಿಧಂ ಸುಚರಿತಧಮ್ಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ಪಾಪಾನೇವ ಕರೇಯ್ಯ, ಸೋ ತಾನಿ ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತ್ವಾ ತಂ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸೀಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಚರಣಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ದುಕ್ಖಾ ನ ಪಮುಞ್ಚೇ, ಅಪಾಯದುಕ್ಖತೋ ನ ಮುಚ್ಚತೇವಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತಾಪಸೇಸು ಪಸಾದಂ ಹರಿ। ತತೋ ಸೇತಕೇತು ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ತಾಪಸೇಸು ಪಸಾದೋ ಉದಪಾದಿ, ತಂ ಪನೇಸ ಪುರೋಹಿತೋ ವಾಸಿಯಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಿಯ ಛಿನ್ದಿ, ಮಯಾ ಏತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨. “ಸಹಸ್ಸವೇದೋಪಿ ನ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ, ದುಕ್ಖಾ ಪಮುಞ್ಚೇ ಚರಣಂ ಅಪತ್ವಾ।
ಮಞ್ಞಾಮಿ ವೇದಾ ಅಫಲಾ ಭವನ್ತಿ, ಸಸಂಯಮಂ ಚರಣಮೇವ ಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಚೇ ಸಹಸ್ಸವೇದೋಪಿ ತಂ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಚರಣಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖಾ ನ ಪಮುಞ್ಚೇ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅಹಂ ಮಞ್ಞಾಮಿ “ತಯೋ ವೇದಾ ಅಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಸೀಲಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಚರಣಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩. “ನ ಹೇವ ವೇದಾ ಅಫಲಾ ಭವನ್ತಿ, ಸಸಂಯಮಂ ಚರಣಮೇವ ಸಚ್ಚಂ।
ಕಿತ್ತಿಞ್ಹಿ ಪಪ್ಪೋತಿ ಅಧಿಚ್ಚ ವೇದೇ, ಸನ್ತಿಂ ಪುಣೇತಿ ಚರಣೇನ ದನ್ತೋ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತಯೋ ವೇದಾ ಅಫಲಾ ನ ಭವನ್ತಿ, ಸಸಂಯಮಂ ಚರಣಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಸೇಯ್ಯಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ನ ಹೇವ ಹೋತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಕಿತ್ತಿಞ್ಹಿ ಪಪ್ಪೋತಿ ಅಧಿಚ್ಚ ವೇದೇತಿ** ತಯೋ ವೇದೇ ಅಧಿಚ್ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಕಿತ್ತಿಮತ್ತಂ ಯಸಮತ್ತಂ ಲಾಭಮತ್ತಂ ಲಭತಿ, ಇತೋ ಪರಂ ಅಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ತೇ ಅಫಲಾ। **ಸನ್ತಿಂ ಪುಣೇತಿ ಚರಣೇನ ದನ್ತೋತಿ** ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಪದಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಮ ತಂ ಏತಿ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಇತಿ ಪುರೋಹಿತೋ ಸೇತಕೇತುನೋ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಗಿಹೀ ಕಾರೇತ್ವಾ ಫಲಕಾವುಧಾನಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತತರಕೇ ಕತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಕಾರೇಸಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಮಹನ್ತತರಕಾನಂ ವಂಸೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸೇತಕೇತು ಕುಹಕಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಚಣ್ಡಾಲೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ಪುರೋಹಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಸೇತಕೇತುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೭೮] ೩. ದರೀಮುಖಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಪಞ್ಚೋ ಚ ಕಾಮಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತಮೇವ।

ಅತೀತೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಮಗಧರಾಜಾ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇಯೇವ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸಪಿ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯಿ, ತಸ್ಸ ಮುಖಂ ಅತಿವಿಯ ಸೋಭತಿ, ತೇನಸ್ಸ ದರೀಮುಖೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ರಾಜಕುಲೇಯೇವ ಸಂವಡ್ಢಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಸಹಾಯಾ ಹುತ್ವಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ "ಸಬ್ಬಸಮಯಸಿಪ್ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ, ದೇಸಚಾರಿತ್ತಞ್ಚ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗಾಮನಿಗಮಾದೀಸು ಚರನ್ತಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ದೇವಕುಲೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು। ತತ್ಥ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಭೋಜೇತ್ವಾ ವಾಚನಕಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಾಯಾಸಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗತಾ"ತಿ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆಸನೇ ಸುದ್ಧವತ್ಥಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ, ದರೀಮುಖಸ್ಸ ಆಸನೇ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ। ದರೀಮುಖೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಂ ಸೇನಾಪತೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಾಚನಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಂ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ತಂ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಪಜ್ಜಿ, ದರೀಮುಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪಾದೇ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ।

ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಮತಸ್ಸ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ ಹೋತಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ರಞ್ಞೋ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಅಪುತ್ತಕೇ ರಜ್ಜೇ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಫುಸ್ಸರಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಫುಸ್ಸರಥವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕಿಚ್ಚಂ **ಮಹಾಜನಕಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೨೩ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಫುಸ್ಸರಥೋ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಪರಿವುತೋ ಅನೇಕಸತೇಹಿ ತೂರಿಯೇಹಿ ವಜ್ಜಮಾನೇಹಿ ಉಯ್ಯಾನದ್ವಾರಂ ಪಾಪುಣಿ। ದರೀಮುಖೋ ತೂರಿಯಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಸಹಾಯಸ್ಸ ಮೇ ಫುಸ್ಸರಥೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಜ್ಜೇವೇಸ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನತ್ಥೋ, ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾವ ಏಕಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ಉಯ್ಯಾನದ್ವಾರೇ ರಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಾದೇಸು ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುಞ್ಞವಾ ಸತ್ತೋ ದ್ವಿಸಹಸ್ಸದೀಪಪರಿವಾರಾನಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಮಹಾದೀಪಾನಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಧಿತಿ ಪನಸ್ಸ ಕೀದಿಸಾ"ತಿ ಸಬ್ಬತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮುಖತೋ ಸಾಟಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪುನ ಸಾಟಕೇನ ಮುಖಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧದರಥೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ಜಾಣುಕೇನ ಪತಿಟ್ಠಾಯ "ದೇವ, ರಜ್ಜಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಪುತ್ತಕಂ ಭಣೇ ರಜ್ಜ"ನ್ತಿ। "ಆಮ, ದೇವಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನೇಯೇವ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಯಸಮಹನ್ತತಾಯ ದರೀಮುಖಂ ಅಸರಿತ್ವಾವ ರಥಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಠಿತೋವ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಠಾನನ್ತರಾನಿ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ದರೀಮುಖೋ "ಸುಞ್ಞಂ ದಾನಿ ಉಯ್ಯಾನ"ನ್ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಯ ನಿಸೀದಿ, ಅಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಂ ಪತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೇ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಉನ್ನಾದೇನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಂ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಸರೀರೇ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿ। ತಾವದೇವ ಅಟ್ಠಪರಿಕ್ಖಾರಧರೋ ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಸ್ಸಸತ್ಥಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಯಸಮಹನ್ತತಾಯ ಪನ ಯಸೇನ ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸ ವಸ್ಸಾನಿ ದರೀಮುಖಂ ನ ಸರಿ, ಚತ್ತಾಲೀಸೇ ಪನ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಅತೀತೇ ತಂ ಸರಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ದರೀಮುಖೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಕಹಂ ನು ಖೋ ಸೋ"ತಿ ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ

ಅನ್ತೇಪುರೇಪಿ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇಪಿ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ದರೀಮುಖೋ , ಯೋ ಮೇ ತಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತಿ, ಮಹನ್ತಮಸ್ಸ ಯಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಂ ಸರನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಞ್ಞಾನಿ ದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ।

ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋಪಿ ಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಚ್ಚಯೇನ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಮಂ ಖೋ ಸಹಾಯೋ ಸರತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಸೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಪುತ್ತಧೀತಾದೀಹಿ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಾ ವಿಯ ಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸೀದಿ। ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಕುತೋ ತುಮ್ಹೇ ಏಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರತೋ"ತಿ। "ಕೇ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ? "ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನಾಮಾಹಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾನಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ಆಮ ಜಾನಾಮಿ, ಗಿಹಿಕಾಲೇ ನೋ ಸಹಾಯೋ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ತುಮ್ಹೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ, ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ ತಸ್ಸ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಗತಭಾವ"ನ್ತಿ। "ಗಚ್ಛ ಕಥೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತುರಿತತುರಿತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ "ಆಗತೋ ಕಿರ ಮೇ ಸಹಾಯೋ, ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ರಥಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ "ಕಿಂ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಅಗತಿಗಮನಂ ನ ಗಚ್ಛಸಿ, ಧನತ್ಥಾಯ ಲೋಕಂ ನ ಪೀಳೇಸಿ, ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಸೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಮಹಲ್ಲಕೋಸಿ, ಏತರಹಿ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ತೇ ಸಮಯೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಪರಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪. "ಪಙ್ಕೋ ಚ ಕಾಮಾ ಪಲಿಪೋ ಚ ಕಾಮಾ, ಭಯಞ್ಚ ಮೇತಂ ತಿಮೂಲಂ ಪವುತ್ತಂ।
ರಜೋ ಚ ಧೂಮೋ ಚ ಮಯಾ ಪಕಾಸಿತಾ, ಹಿತ್ವಾ ತುವಂ ಪಬ್ಬಜ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಙ್ಕೋ**ತಿ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ತಿಣಸೇವಾಲಕುಮುದಗಚ್ಛಾದೀನಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಉದಕಂ ತರನ್ತಂ ತಾನಿ ಲಗ್ಗಾಪೇನ್ತಿ ಸಜ್ಜಾಪೇನ್ತಿ, ತಥಾ ಸಂಸಾರಸಾಗರಂ ತರನ್ತಸ್ಸ ಯೋಗಾವಚರಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಸಬ್ಬೇ ವಾ ಪನ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಲಗ್ಗಾಪನವಸೇನ ಪಙ್ಕೋ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪಙ್ಕೇ ಆಸತ್ತಾ ವಿಸತ್ತಾ ದೇವಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಾಪಿ ಕಿಲಮನ್ತಿ ರೋದನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। **ಪಲಿಪೋ ಚ ಕಾಮಾ**ತಿ ಪಲಿಪೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮಹಾಕದ್ದಮೋ, ಯಮ್ಹಿ ಲಗ್ಗಾ ಸೂಕರಮಿಗಾದಯೋಪಿ ಸೀಹಾಪಿ ವಾರಣಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮಾಪಿ ತಂಸರಿಕ್ಖತಾಯ "ಪಲಿಪಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ಪಞ್ಞವನ್ತೋಪಿ ಹಿ ಸತ್ತಾ ತೇಸು ಕಾಮೇಸು ಸಕಿಂ ಲಗ್ಗಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇ ಕಾಮೇ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಅಕಿಞ್ಚನಂ ಅಪಲಿಬೋಧಂ ರಮಣೀಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ಭಯಞ್ಚ ಮೇತ**ನ್ತಿ ಭಯಞ್ಚ ಏತಂ, ಮ-ಕಾರೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿವಸೇನ ವುತ್ತೋ। **ತಿಮೂಲ**ನ್ತಿ ತೀಹಿ ಮೂಲೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಯ ಅಚಲಂ। ಬಲವಭಯಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ಪವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಏತೇ ಕಾಮಾ ನಾಮ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಾದಿಕಸ್ಸ ಚೇವ ದ್ವತ್ತಿಂಸಕಮ್ಮಕರಣಛನವುತಿರೋಗವಸಪ್ಪವತ್ತಸ್ಸ ಚ ಭಯಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಟ್ಠೇನ ಬಲವಭಯನ್ತಿ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಸಾವಕೇಹಿ ಚೇವ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತೇಹಿ ಚ ಪವುತ್ತಂ ಕಥಿತಂ, ದೀಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಭಯಞ್ಚ ಮೇತ**ನ್ತಿ ಭಯಞ್ಚ ಮಯಾ ಏತಂ ತಿಮೂಲಂ ಪವುತ್ತನ್ತಿ ಏವಞ್ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋಯೇವ।

ರಜೋ ಚ ಧೂಮೋ ಚಾತಿ ರಜಧೂಮಸದಿಸತ್ತಾ "ರಜೋ"ತಿ ಚ "ಧೂಮೋ"ತಿ ಚ ಮಯಾ ಪಕಾಸಿತಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಸುನ್ಹಾತಸ್ಸ ಸುವಿಲಿತ್ತಾಲಙ್ಕತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಸುಖುಮರಜಂ ಪತಿತಂ, ತಂ ಸರೀರಂ ದುಬ್ಬಣ್ಣಂ ಸೋಭಾರಹಿತಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಕರೋತಿ, ಏವಮೇವ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಚನ್ದೋ ವಿಯ ಚ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಚ ಲೋಕೇ ಪಞ್ಞಾತಾಪಿ ಸಕಿಂ ಕಾಮರಜಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪತಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗುಣವಣ್ಣಗುಣಸೋಭಾಗುಣಸುದ್ಧೀನಂ ಉಪಹತತ್ತಾ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಸೋಭಾರಹಿತಾ ಕಿಲಿಟ್ಠಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ಧೂಮೇನ ಪಹಟಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾಪಿ ಭಿತ್ತಿ ಕಾಳವಣ್ಣಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅತಿಪರಿಸುದ್ಧಞ್ಞಾಣಾಪಿ ಕಾಮಧೂಮೇನ ಪಹಟಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗುಣವಿನಾಸಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಕಾಳಕಾವ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಇತಿ

ರಜಧೂಮಸರಿಕ್ಖತಾಯ ಏತೇ ಕಾಮಾ "ರಜೋ ಚ ಧೂಮೋ ಚಾ"ತಿ ಮಯಾ ತುಯ್ಹಂ ಪಕಾಸಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಇಮೇ ಕಾಮೇ ಹಿತ್ವಾ ತುವಂ ಪಬ್ಬಜ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾತಿ ರಾಜಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಬದ್ಧಭಾವಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫. "ಗಧಿತೋ ಚ ರತ್ತೋ ಚ ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ ಚ, ಕಾಮೇಸ್ವಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಿಂಸರೂಪಂ।
ತಂ ನುಸ್ಸಹೇ ಜೀವಿಕತ್ಥೋ ಪಹಾತುಂ, ಕಾಹಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಗಧಿತೋ**ತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಕಾಯಗನ್ಥೇನ ಬದ್ಧೋ। **ರತ್ತೋ**ತಿ ಪಕತಿಜಹಾಪನೇನ ರಾಗೇನ ರತ್ತೋ। **ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಮುಚ್ಛಿತೋ। **ಕಾಮೇಸ್ವಹ**ನ್ತಿ ದುವಿಧೇಸುಪಿ ಕಾಮೇಸು ಅಹಂ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಆಲಪತಿ। **ಭಿಂಸರೂಪ**ನ್ತಿ ಬಲವರೂಪಂ। **ತಂ ನುಸ್ಸಹೇ**ತಿ ತಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಕಾಮಂ ನ ಉಸ್ಸಹಾಮಿ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ। **ಜೀವಿಕತ್ಥೋ ಪಹಾತು**ನ್ತಿ ಇಮಾಯ ಜೀವಿಕಾಯ ಅತ್ಥಿಕೋ ಅಹಂ ತಂ ಕಾಮಂ ಪಹಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ ವದತಿ। **ಕಾಹಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನೀ**ತಿ ಇದಾನಿ ದಾನಸೀಲಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನಿ ಬಹೂನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಏವಂ ಕಿಲೇಸಕಾಮೋ ನಾಮೇಸ ಸಕಿಂ ಅಲ್ಲೀನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಯೇನ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಗುಣೇ ಕಥಿತೇಪಿ "ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಯೋಯಂ ದೀಪಙ್ಕರಪಾದಮೂಲೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಭವೇನ ಞಾಣೇನ ಬುದ್ಧಕರಧಮ್ಮೇ ವಿಚಿನನ್ತೋ ತತಿಯಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಂ ದಿಸ್ವಾ -

"ಇಮಂ ತ್ವಂ ತತಿಯಂ ತಾವ, ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯ।
ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿತಂ ಗಚ್ಛ, ಯದಿ ಬೋಧಿಂ ಪತ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ॥

"ಯಥಾ ಅನ್ದುಘರೇ ಪುರಿಸೋ, ಚಿರವುತ್ಥೋ ದುಖಟ್ಟಿತೋ।
ನ ತತ್ಥ ರಾಗಂ ಜನೇತಿ, ಮುತ್ತಿಂಯೇವ ಗವೇಸತಿ॥

"ತಥೇವ ತ್ವಂ ಸಬ್ಬಭವೇ, ಪಸ್ಸ ಅನ್ದುಘರೇ ವಿಯ।
ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ, ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ -

ಏವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಗುಣಂ ಪರಿಕಿತ್ತೇಸಿ, ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ವಣ್ಣಂ ವತ್ವಾ "ಕಿಲೇಸೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಮಣೋ ಹೋಹೀ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ "ನಾಹಂ ಕಿಲೇಸೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಮಣೋ ಭವಿತುಂ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವದತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಲೋಕೇ ಅಟ್ಠ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾ ನಾಮ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ "ಅಟ್ಠ ಪುಗ್ಗಲಾ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ, ಕಾಮುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಲೋಭವಸಂ ಗತೋ , ಕೋಧುಮ್ಮತ್ತಕೋ ದೋಸವಸಂ ಗತೋ, ದಿಟ್ಠುಮ್ಮತ್ತಕೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸವಸಂ ಗತೋ, ಮೋಹುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಅಞ್ಞಾಣವಸಂ ಗತೋ, ಯಕ್ಖುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಯಕ್ಖವಸಂ ಗತೋ, ಪಿತ್ತುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಪಿತ್ತವಸಂ ಗತೋ, ಸುರುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಪಾನವಸಂ ಗತೋ, ಬ್ಯಸನುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಸೋಕವಸಂ ಗತೋ"ತಿ। ಇಮೇಸು ಅಟ್ಠಸು ಉಮ್ಮತ್ತಕೇಸು ಮಹಾಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಾತಕೇ ಕಾಮುಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹುತ್ವಾ ಲೋಭವಸಂ ಗತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಗುಣಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ।

ಏವಂ ಅನತ್ಥಕಾರಕಂ ಪನ ಇಮಂ ಗುಣಪರಿಧಂಸಕಂ ಲೋಭಜಾತಂ ಕಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪರಿಮುಞ್ಚಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ? ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಅನೇಕಾನಿ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಏಕತೋ ಬನ್ಧಿತಭಾವೇನ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ತಂ ಪಣ್ಡಿತಾ

“ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ”ತಿಆದೀನಂ ಅನೇಕೇಸಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಂ ವಸೇನ ಪಜಹನ್ತಿ। ತೇನೇವ ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಮಹಾಸತ್ತೇನ “ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಮ್ಪಿ ಓವದನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಆಹ।

೧೬. “ಯೋ ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಿನೋ, ಓವಜ್ಜಮಾನೋ ನ ಕರೋತಿ ಸಾಸನಂ।
ಇದಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ ಇತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗಬ್ಭಮುಪೇತಿ ಮನ್ದೋ॥

೧೭. “ಸೋ ಘೋರರೂಪಂ ನಿರಯಂ ಉಪೇತಿ, ಸುಭಾಸುಭಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪೂರಂ।
ಸತ್ತಾ ಸಕಾಯೇ ನ ಜಹನ್ತಿ ಗಿದ್ಧಾ, ಯೇ ಹೋನ್ತಿ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ ವುಡ್ಢಿಕಾಮಸ್ಸ। **ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಿನೋ**ತಿ ಹಿತೇನ ಮುದುಚಿತ್ತೇನ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ। **ಓವಜ್ಜಮಾನೋ**ತಿ ಓವದಿಯಮಾನೋ। **ಇದಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಯಂ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಂ ಅಸೇಯ್ಯಂ ಅನುತ್ತಮಮ್ಪಿ ಸಮಾನಂ, ತಂ ಇದಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ ಇತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। **ಮನ್ದೋ**ತಿ ಸೋ ಅಞ್ಞಾಣಪುಗ್ಗಲೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಾಸಂ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗಬ್ಭಂ ಉಪೇತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಘೋರರೂಪನ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಮನ್ದೋ ತಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಉಪೇನ್ತೋ ಘೋರರೂಪಂ ದಾರುಣಜಾತಿಕಂ ನಿರಯಂ ಉಪೇತಿ ನಾಮ। ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ ಹಿ ನಿರಸ್ಸಾದಟ್ಠೇನ ಇಧ “ನಿರಯೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ, “ಚತುಕುಟ್ಟಿಕನಿರಯೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। “ಚತುಕುಟ್ಟಿಕನಿರಯೋ ನಾಮ ಕತರೋ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮೇವ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಅಪರಾಪರಂ ಆಧಾವನಪರಿಧಾವನಂ ಹೋತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ತಂ “ಚತುಕುಟ್ಟಿಕನಿರಯೋ”ತಿ ವತ್ತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪನ ನವ ವಾ ದಸ ವಾ ಮಾಸೇ ಚತೂಹಿಪಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಧಾವಿತುಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಅತಿಸಮ್ಬಾಧೇ ಓಕಾಸೇ ಚತುಕೋಟೇನ ಚತುಸಙ್ಕುಟಿತೇನೇವ ಹುತ್ವಾ ಅಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಏಸ “ಚತುಕುಟ್ಟಿಕನಿರಯೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸುಭಾಸುಭನ್ತಿ ಸುಭಾನಂ ಅಸುಭಂ। ಸುಭಾನಞ್ಹಿ ಸಂಸಾರಭೀರುಕಾನಂ ಯೋಗಾವಚರಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ ಏಕನ್ತಂ ಅಸುಭಸಮ್ಮತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಅಜಞ್ಞಂ ಜಞ್ಞಸಙ್ಖಾತಂ, ಅಸುಚಿಂ ಸುಚಿಸಮ್ಮತಂ।
ನಾನಾಕುಣಪಪರಿಪೂರಂ, ಜಞ್ಞರೂಪಂ ಅಪಸ್ಸತೋ॥

“ಧಿರತ್ಥುಮಂ ಆತುರಂ ಪೂತಿಕಾಯಂ, ಜೇಗುಚ್ಛಿಯಂ ಅಸ್ಸುಚಿಂ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ।
ಯತ್ಥಪ್ಪಮತ್ತಾ ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಜಾ, ಹಾಪೇನ್ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಸುಗತೂಪಪತ್ತಿಯಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೩.೧೨೮-೧೨೯)।

ಸತ್ತಾತಿ ಆಸತ್ತಾ ವಿಸತ್ತಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ **ಸಕಾಯೇ ನ ಜಹನ್ತೀ**ತಿ ತಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ । **ಗಿದ್ಧಾ**ತಿ ಗಧಿತಾ। **ಯೇ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಏತಂ ಗಬ್ಭವಾಸಂ ನ ಜಹನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗಬ್ಭಓಕ್ಕನ್ತಿಮೂಲಕಞ್ಚ, ಪರಿಹಾರಮೂಲಕಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ದಿಯಡ್ಢಗಾಥಮಾಹ।

೧೮. “ಮೀಳ್ಹೇನ ಲಿತ್ತಾ ರುಹಿರೇನ ಮಕ್ಖಿತಾ, ಸೇಮ್ಹೇನ ಲಿತ್ತಾ ಉಪನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ।
ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ಕಾಯೇನ ಫುಸನ್ತಿ ತಾವದೇ, ಸಬ್ಬಂ ಅಸಾತಂ ದುಖಮೇವ ಕೇವಲಂ॥

೧೯. “ದಿಸ್ವಾ ವದಾಮಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞತೋ ಸವಂ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಬಹುಕಂ ಸರಾಮೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮೀಳ್ಹೇನ ಲಿತ್ತಾ**ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ನ ಚತುಜ್ಜಾತಿಗನ್ಧೇಹಿ ವಿಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಸುರಭಿಮಾಲಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಪುರಾಣಗೂಥೇನ ಪನ ಮಕ್ಖಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। **ರುಹಿರೇನ ಮಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ರತ್ತಲೋಹಿತಚನ್ದನಾನುಲಿತ್ತಾಪಿ ಚ ಹುತ್ವಾ ನ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ರತ್ತಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಾ ಪನ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। **ಸೇಮ್ಹೇನ ಲಿತ್ತಾ**ತಿ ನ ಚಾಪಿ ಸೇತಚನ್ದನವಿಲಿತ್ತಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಬಹಲಪಿಚ್ಛಿಲಸೇಮ್ಹಲಿತ್ತಾ ಪನ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। ಇತ್ಥೀನಞ್ಹಿ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಕಾಲೇ ಏತಾ ಅಸುಚಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। **ತಾವದೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಮಹಾರಾಜ, ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನಸಮಯೇ ಏವಂ ಮೀಳ್ಹಾದಿಲಿತ್ತಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಯಂ ಯಂ ನಿಕ್ಖಮನಮಗ್ಗಪದೇಸಂ ವಾ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಫುಸನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಸಾತಂ ಅಮಧುರಂ ಕೇವಲಂ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ದುಕ್ಖಮೇವ ಫುಸನ್ತಿ, ಸುಖಂ ನಾಮ ತೇಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನತ್ಥೀತಿ।

ದಿಸ್ವಾ ವದಾಮಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞತೋ ಸವನ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ವದನ್ತೋ ನ ಅಞ್ಞತೋ ಸವಂ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ನ ವದಾಮಿ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣೇನ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ವದಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಬಹುಕ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಪಟಿಪಾಟಿಸಙ್ಖಾತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಬಹುಕಂ ಸರಾಮಿ, ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾಧಿಕಾನಿ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಸರಾಮೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ “ಏವಂ ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ರಾಜಾನಂ ಸುಭಾಸಿತಕಥಾಯ ಸಙ್ಗಣ್ಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಓಸಾನೇ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಮಾಹ -

“ಚಿತ್ರಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸುಭಾಸಿತಾಹಿ, ದರೀಮುಖೋ ನಿಜ್ಝಾಪಯಿ ಸುಮೇಧ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಿತ್ರಾಹೀ**ತಿ ಅನೇಕತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾಹಿ। **ಸುಭಾಸಿತಾಹೀ**ತಿ ಸುಕಥಿತಾಹಿ। **ದರೀಮುಖೋ ನಿಜ್ಝಾಪಯಿ ಸುಮೇಧ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ದರೀಮುಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತಂ ಸುಮೇಧಂ ಸುನ್ದರಪಞ್ಞಂ ಕಾರಣಾಕಾರಣಜಾನನಸಮತ್ಥಂ ರಾಜಾನಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇಸಿ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ, ಅತ್ತನೋ ವಚನಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಕಾಮೇಸು ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಚನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜ ವಾ ಮಾ ವಾ, ಮಯಾ ಪನ ತುಯ್ಹಂ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಥಿತೋ, ತ್ವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರಾಜಹಂಸೋ ವಿಯ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ವಲಾಹಕಗಬ್ಭಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಮೇವ ಗತೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಸ್ಸನವಿಸಯೇ ಅತೀತೇ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ರೋದನ್ತಸ್ಸ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬಹೂ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತದಾ ರಾಜಾ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ದರೀಮುಖಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೭೯] ೪. ನೇರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಾಕೋಲಾ ಕಾಕಸಙ್ಘಾ ಚಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಾಪೇಸುಂ, ಅತಿವಿಯ ಚಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಂಸು। ಅಥೇಕೇ ಸಸ್ಸತವಾದಾ ಆಗಮಂಸು। ತೇ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಾದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಸ್ಸತವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಸಞ್ಞೇವ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಂಸು। ತತೋ ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ ಆಗಮಂಸು ತೇ ಸಸ್ಸತವಾದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಚ್ಛೇದವಾದಮೇವ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಅಥಞ್ಞೇ ಅಚೇಲಕಾ ಆಗಮಿಂಸು। ತೇ ಉಚ್ಛೇದವಾದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಚೇಲಕವಾದಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಗುಣಾಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ದುಕ್ಖೇನ ವಸಿತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ "ಕಹಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಪಚ್ಚನ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸುಖಂ ವುತ್ಥೋಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಭನ್ತೇ, ಗುಣಾಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ಥೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪಿ ಗುಣಾಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ನ ವಸಿಂಸು, ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಾಗುಣಂ ಅಜಾನನಟ್ಠಾನೇ ಕಸ್ಮಾ ವಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸುವಣ್ಣಹಂಸಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾಪಿಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ। ತೇ ಚಿತ್ತಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ವಸನ್ತಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಸಯಂಜಾತಸಾಲಿಂ ಖಾದನ್ತಿ। ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ತತ್ಥ ಚರಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕೂಟಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ನೇರುಂ ನಾಮ ಕಞ್ಚನಪಬ್ಬತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ತಂ ಪನ ಪಬ್ಬತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತಾ ಸಕುಣಸಙ್ಘಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ಚ ಗೋಚರಭೂಮಿಯಂ ನಾನಾವಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಬ್ಬತಂ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ತಸ್ಸೋಭಾಸೇನ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ್ಥ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಭಾತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೦. "ಕಾಕೋಲಾ ಕಾಕಸಙ್ಘಾ ಚ, ಮಯಞ್ಚ ಪತತಂ ವರಾ।
ಸಬ್ಬೇವ ಸದಿಸಾ ಹೋಮ, ಇಮಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಬ್ಬತಂ॥

೧೧. "ಇಧ ಸೀಹಾ ಚ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ಚ, ಸಿಙ್ಗಾಲಾ ಚ ಮಿಗಾಧಮಾ।
ಸಬ್ಬೇವ ಸದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಯಂ ಕೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಕೋಲಾ**ತಿ ವನಕಾಕಾ। **ಕಾಕಸಙ್ಘಾ**ತಿ ಪಕತಿಕಾಕಸಙ್ಘಾ ಚ। **ಪತತಂ ವರಾ**ತಿ ಪಕ್ಖೀನಂ ಸೇಟ್ಠಾ। **ಸದಿಸಾ ಹೋಮಾ**ತಿ ಸದಿಸವಣ್ಣಾ ಹೋಮ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧. "ಇಮಂ ನೇರೂತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪಬ್ಬತುತ್ತಮಂ।
ಇಧ ವಣ್ಣೇನ ಸಮ್ಪನ್ನಾ, ವಸನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇಧ ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನೇರುಪಬ್ಬತೇ ಓಭಾಸೇನ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಹುತ್ವಾ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕನಿಟ್ಠೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೩. "ಅಮಾನನಾ ಯತ್ಥ ಸಿಯಾ, ಅನ್ತಾನಂ ವಾ ವಿಮಾನನಾ।
ಹೀನಸಮ್ಮಾನನಾ ವಾಪಿ, ನ ತತ್ಥ ವಸತಿಂವಸೇ॥

೧೪. “ಯತ್ಥಾಲಸೋ ಚ ದಕ್ಖೋ ಚ, ಸೂರೋ ಭೀರು ಚ ಪೂಜಿಯಾ।
ನ ತತ್ಥ ಸನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ, ಅವಿಸೇಸಕರೇ ನರೇ॥

೧೫. “ನಾಯಂ ನೇರು ವಿಭಜತಿ, ಹೀನಉಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮೇ।
ಅವಿಸೇಸಕರೋ ನೇರು, ಹನ್ದ ನೇರುಂ ಜಹಾಮಸೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಯತ್ಥ **ಸನ್ತಾನಂ** ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಮಾನನಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ **ಅಮಾನನಾ** ಅವಮಞ್ಞನಾ ಚ ಅವಮಾನವಸೇನ **ವಿಮಾನನಾ ವಾ** ಹೀನಾನಂ ವಾ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ಸಮ್ಮಾನನಾ ಸಿಯಾ, ತತ್ಥ ನಿವಾಸೇ ನ ವಸೇಯ್ಯ। **ಪೂಜಿಯಾತಿ** ಏತೇ ಏತ್ಥ ಏಕಸದಿಸಾಯ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜನೀಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಮಕಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಲಭನ್ತಿ। **ಹೀನಉಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮೇತಿ** ಜಾತಿಗೋತ್ತಕುಲಪ್ಪದೇಸಸೀಲಾಚಾರಞಾಣಾದೀಹಿ ಹೀನೇ ಚ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಚ ಉಕ್ಕಟ್ಠೇ ಚ ಅಯಂ ನ ವಿಭಜತಿ। **ಹನ್ದಾತಿ** ವವಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಜಹಾಮಸೇತಿ** ಪರಿಚ್ಚಜಾಮ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಹಂಸಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕೂಟಮೇವ ಗತಾ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಕನಿಟ್ಠಹಂಸೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಜೇಟ್ಠಕಹಂಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ನೇರುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೮೦] ೫. ಆಸಙ್ಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಆಸಾವತೀ ನಾಮ ಲತಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಇನ್ದ್ರಿಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೮.೬೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಕೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪಿತೋಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಭಿಕ್ಖು ಏಸಾ ಇತ್ಥೀ ತುಯ್ಹಂ ಅನತ್ಥಕಾರಿಕಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಏತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಸೇನಂ ಜಹಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ತೀಣಿ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ವಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಸಿಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಏಕೋ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತೋ ತಾವತಿಂಸಭವನತೋ ಚವಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪದುಮಸರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದುಮಗಬ್ಭೇ ದಾರಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸೇಸಪದುಮೇಸು ಪುರಾಣಭಾವಂ ಪತ್ವಾ ಪತನ್ತೇಸುಪಿ ತಂ ಮಹಾಕುಚ್ಛಿಕಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೇವ। ತಾಪಸೋ ನಹಾಯಿತುಂ ಪದುಮಸರಂ ಗತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಞ್ಞೇಸು ಪದುಮೇಸು ಪತನ್ತೇಸುಪಿ ಇದಂ ಮಹಾಕುಚ್ಛಿಕಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉದಕಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಓತರನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪದುಮಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತಂ ದಾರಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಧೀತುಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸೋಳಸವಸ್ಸಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಅಭಿರೂಪಾ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಮಾನುಸಕವಣ್ಣಂ, ಅಪತ್ತಾ ದೇವವಣ್ಣಂ। ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ತಂ ದಾರಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕುತೋ ಏಸಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಲದ್ಧನಿಯಾಮಂ ಸುತ್ವಾ “ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ನಿವಾಸಟ್ಠಾನಂ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಭೋಜನವಿಧಾನಂ, ಮಾರಿಸಾ”ತಿ। ಸೋ “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ತಸ್ಸಾ ವಸನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಆಸನ್ನೇ ಫಲಿಕಪಾಸಾದಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಸಯನದಿಬ್ಬವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರದಿಬ್ಬನ್ನಪಾನಾನಿ ಮಾಪೇಸಿ।

ಸೋ ಪಾಸಾದೋ ತಸ್ಸಾ ಅಭಿರುಹನಕಾಲೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಅಭಿರುಳ್ಹಕಾಲೇ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಂ ಕುರುಮಾನಾ ಪಾಸಾದೇ ವಸತಿ। ತಮೇಕೋ ವನಚರಕೋ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ, ವೋ ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಧೀತಾ ಮೇ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದೇವ, ಮಯಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಏವರೂಪಾ ನಾಮ ಏಕಸ್ಸ ತಾಪಸಸ್ಸ ಧೀತಾ ದಿಟ್ಠಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋ ಸವನಸಂಸಗ್ಗೇನ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ವನಚರಕಂ ಮಗ್ಗದೇಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ವನಚರಕಂ ಆದಾಯ ಅಮಚ್ಚಗಣಪರಿವುತೋ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಮಲಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತರಂ ಅಹಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪದುಮೇ"ತಿ ಆಸಙ್ಕಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಆನೀತಭಾವೇನ ತಸ್ಸಾ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಆಸಙ್ಕಾತಿ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ರಾಜಾನಂ "ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಉಜುಕಂ ಅವತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಾಯ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ನಾಮಂ ಜಾನನ್ತೋ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಆಹ। "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತೇ ಞಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಅಹಂ ತೇ ನ ಕಥೇಮಿ, ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ನಾಮಂ ಜಾನನ್ತೋವ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ "ಕಿನ್ನಾಮಾ ನು ಖೋ ಏಸಾ"ತಿ ನಾಮಂ ಉಪಧಾರೇತಿ। ಸೋ ಯಾನಿ ದುಜ್ಜಾನಾನಿ ನಾಮಾನಿ, ತಾನಿ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ "ಅಸುಕಾ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ನ ಏವಂನಾಮಾ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ।

ರಞ್ಞೋ ಚ ನಾಮಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಸಂವಚ್ಛರೋ ಅತೀತೋ। ತದಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಮನುಸ್ಸೇ ಸೀಹಾದಯೋ ವಾಳಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ದೀಘಜಾತಿಕಪರಿಪನ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಮಕ್ಖಿಕಪರಿಪನ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಸೀತೇನ ಕಿಲಮಿತ್ವಾ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸಾ ಮರನ್ತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಮೇ ಏತಾಯಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಿ। ಆಸಙ್ಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಫಲಿಕವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಂ ತವ ನಾಮಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ತ್ವಂ ಹಿಮವನ್ತೇಯೇವ ವಸ, ಮಯಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಾದಿಸಂ ಇತ್ಥಿಂ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ, ಮಮ ವಚನಂ ಸುಣಾಹಿ, ತಾವತಿಂಸದೇವಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಲತಾವನೇ ಆಸಾವತೀ ನಾಮ ಲತಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸಾ ಫಲಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ದಿಬ್ಬಪಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ತಂ ಏಕವಾರಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಸಯನೇ ಸಯನ್ತಿ, ಸಾ ಪನ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸೇನ ಫಲತಿ, ಸುರಾಸೋಣ್ಡಾ ದೇವಪುತ್ತಾ 'ಇತೋ ಫಲಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ದಿಬ್ಬಪಾನಪಿಪಾಸಂ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಲತಂ 'ಅರೋಗಾ ನು ಖೋ'ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಏಕಸಂವಚ್ಛರೇನೇವ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ, ಆಸಾಫಲವತೀ ನಾಮ ಸುಖಾ, ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೬. "ಆಸಾವತೀ ನಾಮ ಲತಾ, ಜಾತಾ ಚಿತ್ತಲತಾವನೇ।
ತಸ್ಸಾ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸೇನ, ಏಕಂ ನಿಬ್ಬತ್ತತೇ ಫಲಂ॥

೧೭. "ತಂ ದೇವಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ, ತಾವ ದೂರಫಲಂ ಸತಿಂ।
ಆಸೀಸೇವ ತುವಂ ರಾಜ, ಆಸಾ ಫಲವತೀ ಸುಖಾ॥

೧೮. "ಆಸೀಸತೇವ ಸೋ ಪಕ್ಖೀ, ಆಸೀಸತೇವ ಸೋ ದಿಜೋ।
ತಸ್ಸ ಚಾಸಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ತಾವ ದೂರಗತಾ ಸತೀ।
ಆಸೀಸೇವ ತುವಂ ರಾಜ, ಆಸಾ ಫಲವತೀ ಸುಖಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಸಾವತೀತಿ** ಏವಂನಾಮಿಕಾ। ಸಾ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸಾ ಫಲೇ ಆಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏತಂ ನಾಮಂ ಲಭತಿ। **ಚಿತ್ತಲತಾವನೇತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇ ಉಯ್ಯಾನೇ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಉಯ್ಯಾನೇ ತಿಣರುಕ್ಖಲತಾದೀನಂ ಪಭಾ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಪವಿಟ್ಠಾನಂ

ದೇವತಾನಂ ಸರೀರವಣ್ಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಕರೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ "ಚಿತ್ತಲತಾವನ"ನ್ತಿ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। **ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೀ**ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪೇನ್ತಿ। **ಆಸೀಸೇವಾ**ತಿ ಆಸೀಸಾಹಿಯೇವ ಪತ್ಥೇಹಿಯೇವ, ಮಾ ಆಸಚ್ಛೇದಂ ಕರೋಹೀತಿ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಕಥಾಯ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಮಚ್ಚೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ದಸನಾಮಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಾಮಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಸಂವಚ್ಛರಂ ವಸಿ। ತಸ್ಸಾ ದಸನಾಮಕಮ್ಪಿ ನಾಮಂ ನಾಹೋಸಿ, "ಅಸುಕಾ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೇವ। ಪುನ ರಾಜಾ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಾಯಾ"ತಿ ತುರಙ್ಗಂ ಆರುಯ್ಹ ಪಾಯಾಸಿ। ಸಾಪಿ ಪುನ ವಾತಪಾನೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ "ತಿಟ್ಠ ತ್ವಂ, ಮಯಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಸ್ಮಾ ಯಾಸಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ? "ತವ ನಾಮಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಕಸ್ಮಾ ನಾಮಂ ನ ಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ಆಸಾ ನಾಮ ಅಸಮಿಜ್ಝನಕಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕೋ ಕಿರ ಬಕೋ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿ ಠಿತೋ ಅತ್ತನಾ ಪತ್ಥಿತಂ ಲಭಿ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ, ಅಧಿವಾಸೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ಏಕೋ ಕಿರ ಬಕೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದುಮಸರೇ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ನಿಲೀಯಿ। ಸೋ ತಂ ದಿವಸಂ ತತ್ಥೇವ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಸುಖಂ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಸಚೇ ಇತೋ ಅನೋತರಿತ್ವಾ ಏತ್ಥೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಇಮಂ ದಿವಸಂ ವಸೇಯ್ಯಂ, ಭದ್ರಕಂ ವತ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। ಅಥ ತಂ ದಿವಸಮೇವ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಅಸುರನಿಮ್ಮಥನಂ ಕತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ದೇವಿಸ್ಸರಿಯಂ ಲದ್ಧಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ 'ಮಮ ತಾವ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಮನೋರಥೋ'ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇಮಸ್ಸ ಮನೋರಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಬಕಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಾ ನದೀ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ನದಿಂ ಓಘಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇನ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಬಕೋ ತತ್ಥೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಚ್ಛೇ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ, ಉದಕಮ್ಪಿ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗತಂ। "ಏವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಬಕೋಪಿ ತಾವ ಅತ್ತನೋ ಆಸಾಫಲಂ ಲಭಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ **"ಆಸೀಸತೇವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಆಸೀಸತೇವಾ**ತಿ ಆಸೀಸತಿಯೇವ ಪತ್ಥೇತಿಯೇವ। **ಪಕ್ಖೀ**ತಿ ಪಕ್ಖೇಹಿ ಯುತ್ತತಾಯ ಪಕ್ಖೀ। ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಜಾತತಾಯ **ದಿಜೋ**। **ತಾವ ದೂರಗತಾ ಸತೀ**ತಿ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕತೋ ಮಚ್ಛಾನಞ್ಚ ಉದಕಸ್ಸ ಚ ದೂರಭಾವಂ ಪಸ್ಸ, ಏವಂ ದೂರಗತಾ ಸಮಾನಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಬಕಸ್ಸ ಆಸಾ ಪೂರಿಯೇವಾತಿ।

ಅಥ ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ರೂಪೇ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಥಾಯ ಅಲ್ಲೀನೋ ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಮಚ್ಚೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಸತನಾಮಂ ಕಾರೇಸಿ, ಸತನಾಮವಸೇನ ನಾಮಂ ಗವೇಸತೋಪಿಸ್ಸ ಅಞ್ಞಂ ಸಂವಚ್ಛರಂ ಅತೀತಂ । ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂವಚ್ಛರಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತನಾಮವಸೇನ "ಅಸುಕಾ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಜಾನಾಸಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ಸೋ "ಗಮಿಸ್ಸಾಮ ದಾನಿ ಮಯ"ನ್ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಿ। ಆಸಙ್ಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ಚ ಪುನ ಫಲಿಕವಾತಪಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಾವ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತ್ವಂ ಅಚ್ಛ, ಮಯಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಸ್ಮಾ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ತ್ವಂ ಮಂ ವಚನೇನೇವ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ, ನ ಚ ಕಾಮರತಿಯಾ, ತವ ಮಧುರವಚನೇನ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಮಮ ತೀಣಿ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ, ಇದಾನಿ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೧೯. "ಸಮ್ಪೇಸಿ ಖೋ ಮಂ ವಾಚಾಯ, ನ ಚ ಸಮ್ಪೇಸಿ ಕಮ್ಮುನಾ।
ಮಾಲಾ ಸೇರೇಯ್ಯಕಸ್ಸೇವ, ವಣ್ಣವನ್ತಾ ಅಗನ್ಧಿಕಾ॥

೨೦. "ಅಫಲಂ ಮಧುರಂ ವಾಚಂ, ಯೋ ಮಿತ್ತೇಸು ಪಕುಬ್ಬತಿ।
ಅದದಂ ಅವಿಸ್ಸಜಂ ಭೋಗಂ, ಸನ್ಧಿ ತೇನಸ್ಸ ಜೀರತಿ॥

೨೧. "ಯಞ್ಹಿ ಕಯಿರಾ ತಞ್ಹಿ ವದೇ, ಯಂ ನ ಕಯಿರಾ ನ ತಂ ವದೇ।

ಅಕರೋನ್ತಂ ಭಾಸಮಾನಂ, ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

೩೧. “ಬಲಞ್ಚ ವತ ಮೇ ಖೀಣಂ, ಪಾಥೇಯ್ಯಞ್ಚ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸಙ್ಕೇ ಪಾಣೂಪರೋಧಾಯ, ಹನ್ದ ದಾನಿ ವಜಾಮಹ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮ್ಪೇಸೀತಿ** ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಪೀಣೇಸಿ। **ಸೇರೇಯ್ಯಕಸ್ಸಾತಿ** ಸುವಣ್ಣಕುರಣ್ಡಕಸ್ಸ। ದೇಸನಾಸೀಸಮೇವೇತಂ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪನ ಸುವಣ್ಣಕುರಣ್ಡಕಜಯಸುಮನಾದಿಕಂ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪುಪ್ಫಂ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅಗನ್ಧಕಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ವಣ್ಣವನ್ತಾ ಅಗನ್ಧಿಕಾತಿ** ಯಥಾ ಸೇರೇಯ್ಯಕಾದೀನಂ ಮಾಲಾ ವಣ್ಣವನ್ತತಾಯ ದಸ್ಸನೇನ ತಪ್ಪೇತಿ, ಅಗನ್ಧತಾಯ ಗನ್ಧೇನ ನ ತಪ್ಪೇತಿ, ಏವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನೇನ ಪಿಯವಚನೇನ ಚ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ, ನ ಕಮ್ಮುನಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಅದದನ್ತಿ** ಭದ್ದೇ, ಯೋ “ಇಮಂ ನಾಮ ವೋ ಭೋಗಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮಧುರವಚನೇನ ವತ್ವಾ ತಂ ಭೋಗಂ ಅದದನ್ತೋ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ಮಧುರವಚನಮೇವ ಕರೋತಿ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಸ ಮಿತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ಧಿ ಜೀರತಿ, ಮಿತ್ತಸನ್ಥವೋ ನ ಘಟೀಯತಿ। **ಪಾಥೇಯ್ಯಞ್ಚಾತಿ** ಭದ್ದೇ, ಮಯ್ಹಂ ತವ ಮಧುರವಚನೇನ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ತೀಣಿ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ವಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಬಲಞ್ಚ ಖೀಣಂ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭತ್ತವೇತನಸಙ್ಖಾತಂ ಪಾಥೇಯ್ಯಞ್ಚ ನತ್ಥಿ। **ಸಙ್ಕೇ ಪಾಣೂಪರೋಧಾಯಾತಿ** ಸ್ವಾಹಂ ಇಧೇವ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತವಿನಾಸಂ ಆಸಙ್ಕಾಮಿ, ಹನ್ದ ದಾನಾಹಂ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ।

ಆಸಙ್ಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ನಾಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ತಯಾ ವುತ್ತಮೇವ ಮಮ ನಾಮಂ, ಇದಂ ಮೇ ಪಿತು ಕಥೇತ್ವಾ ಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಯಾಹೀ”ತಿ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೀ ಆಹ -

೩೨. “ಏತದೇವ ಹಿ ಮೇ ನಾಮಂ, ಯಂನಾಮಸ್ಮಿ ರಥೇಸಭ।
ಆಗಮೇಹಿ ಮಹಾರಾಜ, ಪಿತರಂ ಆಮನ್ತಯಾಮಹ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಂನಾಮಾ ಅಹಂ ಅಸ್ಮಿ, ತಂ ಏತಂ ಆಸಙ್ಕಾತ್ವೇವ ಮಮ ನಾಮನ್ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ಆಸಙ್ಕಾ ನಾಮಾ”ತಿ ಆಹ। “ನಾಮಂ ಞಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ। ಸೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಫಲಿಕವಿಮಾನದ್ವಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಹ - “ಭದ್ದೇ, ಪಿತರಾಪಿ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ದಿನ್ನಾ, ಏಹಿ ದಾನಿ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಆಗಮೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿತರಂ ಆಮನ್ತಯಾಮಹ”ನ್ತಿ ಪಾಸಾದಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾ। ರಾಜಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಧೀತಾಹಿ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಪಿಯಸಂವಾಸಂ ವಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಆಸಙ್ಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಆಸಙ್ಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೮೧] ೬. ಮಿಗಾಲೋಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನ ಮೇ ರುಚ್ಚೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ದುಬ್ಬಚಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ದುಬ್ಬಚೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ

ತ್ವಂ ದುಬ್ಬಚೋಯೇವ, ದುಬ್ಬಚಭಾವಞ್ಚ ಪನ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಚನಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ವೇರಮ್ಭವಾತಮುಖೇ ಬ್ಯಸನಂ ಗತೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಿಜ್ಝಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪನನ್ದಗಿಜ್ಝೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಗಿಜ್ಝಗಣಪರಿವುತೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ವಸಿ। ಪುತ್ತೋ ಪನಸ್ಸ ಮಿಗಾಲೋಪೋ ನಾಮ ಥಾಮಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಗಿಜ್ಝಾನಂ ಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತಿಉಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪತಿ। ಗಿಜ್ಝಾ "ಪುತ್ತೋ ತೇ ಅತಿದೂರಂ ಉಪ್ಪತತೀ"ತಿ ಗಿಜ್ಝರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ಸೋ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಕಿರ, ತಾತ, ಅತಿಉಚ್ಚಂ ಗಚ್ಛಸಿ, ಅತಿಉಚ್ಚಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪. "ನ ಮೇ ರುಚ್ಚಿ ಮಿಗಾಲೋಪ, ಯಸ್ಸ ತೇ ತಾದಿಸೀ ಗತೀ।
ಅತುಚ್ಚಂ ತಾತ ಪತಸಿ, ಅಭೂಮಿಂ ತಾತ ಸೇವಸಿ॥

೧೫. "ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಂವ ಕೇದಾರಂ, ಯದಾ ತೇ ಪಥವೀ ಸಿಯಾ।
ತತೋ ತಾತ ನಿವತ್ತಸ್ಸು, ಮಾಸ್ಸು ಏತ್ತೋ ಪರಂ ಗಮಿ॥

೧೬. "ಸನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸಕುಣಾ, ಪತ್ತಯಾನಾ ವಿಹಙ್ಗಮಾ।
ಅಕ್ಖಿತ್ತಾ ವಾತವೇಗೇನ, ನಟ್ಠಾ ತೇ ಸಸ್ಸತೀಸಮಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಿಗಾಲೋಪಾ**ತಿ ಪುತ್ತಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಅತುಚ್ಚಂ ತಾತ ಪತಸೀ**ತಿ ತಾತ, ತ್ವಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಗಿಜ್ಝಾನಂ ಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತಿಉಚ್ಚಂ ಗಚ್ಛಸಿ। **ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಂವ ಕೇದಾರ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾಸ್ಸ ಸೀಮಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ, ಯದಾ ತೇ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಂ ಕೇದಾರಂ ವಿಯ ಸಿಯಾ, ಏವಂ ಖುದ್ದಿಕಾ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ, ಅಥ ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಾ ಠಾನಾ ನಿವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏತ್ತೋ ಪರಂ ಮಾ ಗಮೀತಿ। **ಸನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಪೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತ್ವಮೇವ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಗಿಜ್ಝಾ ಏವಂ ಕರಿಂಸೂತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಅಕ್ಖಿತ್ತಾ**ತಿ ತೇಪಿ ಗಿಜ್ಝಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗತಾ ವಾತವೇಗೇನ ಆಕಡ್ಢಿತಾ ನಸ್ಸಿಂಸು। **ಸಸ್ಸತೀಸಮಾ**ತಿ ಸಸ್ಸತೀಹಿ ಪಥವೀಪಬ್ಬತಾದೀಹಿ ಸಮಂ ಅತ್ತಾನಂ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಅತ್ತನೋ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಂ ಆಯುಂ ಅಪೂರೇತ್ವಾಪಿ ಅನ್ತರಾ ನಟ್ಠಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಿಗಾಲೋಪೋ ಅನೋವಾದಕತ್ತಾ ಪಿತು ವಚನಂ ಅಕತ್ವಾ ಲಙ್ಘನ್ತೋ ಪಿತರಾ ಅಕ್ಖಾತಂ ಸೀಮಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಕಾಲವಾತೇ ಪತ್ವಾ ತೇಪಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತೋ ವೇರಮ್ಭವಾತಮುಖಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ, ಅಥ ನಂ ವೇರಮ್ಭವಾತಾ ಪಹರಿಂಸು। ಸೋ ತೇಹಿ ಪಹಟಮತ್ತೋವ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

೧೭. "ಅಕತ್ವಾ ಅಪನನ್ದಸ್ಸ, ಪಿತು ವುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಕಾಲವಾತೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ವೇರಮ್ಭಾನಂ ವಸಂ ಅಗಾ॥

೧೮. "ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಚ ದಾರಾ ಚ, ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಅನುಜೀವಿನೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಬ್ಯಸನಮಾಪಾದುಂ, ಅನೋವಾದಕರೇ ದಿಜೇ॥

೧೯. "ಏವಮ್ಪಿ ಇಧ ವುದ್ಧಾನಂ, ಯೋ ವಾಕ್ಯಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ।
ಅತಿಸೀಮಚರೋ ದಿತ್ತೋ, ಗಿಜ್ಝೋವಾತೀತಸಾಸನೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಬ್ಯಸನಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತಿ, ಅಕತ್ವಾ ವುದ್ಧಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಅನುಜೀವಿನೋ**ತಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವನಕಾ। **ಅನೋವಾದಕರೇ ದಿಜೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಮಿಗಾಲೋಪೇ ಗಿಜ್ಝೇ ಓವಾದಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿಸೀಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। **ಏವಮ್ಪೀ**ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಸೋ ಗಿಜ್ಝೋ, ಏವಂ ಯೋ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಕಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ವಚನಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋಪಿ ಅಯಂ ಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚರನ್ತೋ ದಿತ್ತೋ ಗಬ್ಬಿತೋ ಗಿಜ್ಝೋವ ಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಮಿಗಾಲೋಪೋ ದುಬ್ಬಚಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಅಪನನ್ದೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಮಿಗಾಲೋಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೮೨] ೭. ಸಿರಿಕಾಳಕಣ್ಣಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಾ ನು ಕಾಳೇನ ವಣ್ಣೇನಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿ, ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಪುತ್ತಧೀತರೋಪಿ ದಾಸಾಪಿ ಭತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಕಮ್ಮಕರಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ರಕ್ಖಿಂಸುಯೇವ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಸುಚಿಯೇವ ಸುಚಿಪರಿವಾರೋ ಹುತ್ವಾ ಚರತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸುಚೀಯೇವ ಸುಚಿಪರಿವಾರಾ ಅಹೇಸು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಾಸಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರಿ, ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿ, ಪುತ್ತಧೀತರೋಪಿ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿಂಸು। ಸೋ ಸುಚಿಪರಿವಾರಸೇಟ್ಠಿತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಚೇ ಮಯಾ ಸುಚಿಪರಿವಾರಸೀಲೋ ಕೋಚಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಮಮ ನಿಸೀದನಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ವಾ ನಿಪಜ್ಜನಸಯನಂ ವಾ ದಾತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಂ ಅಪರಿಭುತ್ತಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಅಪರಿಭುತ್ತಪಲ್ಲಙ್ಕಞ್ಚ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕದೇವಲೋಕತೋ ವಿರೂಪಕ್ಖಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಧೀತಾ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಚ ನಾಮ ಧತರಟ್ಠಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಧೀತಾ ಸಿರೀ ಚ ನಾಮಾತಿ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಬಹುಂ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆದಾಯ "ಅನೋತತ್ತೇ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅನೋತತ್ತತಿತ್ಥಂ ಆಗಚ್ಛಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಹೇ ಬಹೂನಿ ತಿತ್ಥಾನಿ, ತೇಸು ಬುದ್ಧಾನಂ ತಿತ್ಥೇ ಬುದ್ಧಾಯೇವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ತಿತ್ಥೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಿತ್ಥೇ ಭಿಕ್ಖೂವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ತಾಪಸಾನಂ ತಿತ್ಥೇ ತಾಪಸಾವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾದೀಸು ಛಸು ಕಾಮಸಗ್ಗೇಸು ದೇವಪುತ್ತಾನಂ ತಿತ್ಥೇ ದೇವಪುತ್ತಾವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ದೇವಧೀತಾನಂ ತಿತ್ಥೇ ದೇವಧೀತಾವ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ।

ತತ್ರಿಮಾ ದ್ವೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಅಹಂ ಪಠಮಂ ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಪಠಮ"ನ್ತಿ ತಿತ್ಥಾಯ ಕಲಹಂ ಕರಿಂಸು। ಕಾಳಕಣ್ಣೀ "ಅಹಂ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇಮಿ ವಿಚಾರೇಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂ ನಾಯಿತುಂ ಯುತ್ತಾಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತಿ। ಸಿರೀ "ಅಹಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಇಸ್ಸರಿಯದಾಯಿಕಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಠಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಯುತ್ತಾಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತಿ। ತಾ "ಅಮ್ಹೇಸು ಪಠಮಂ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಂ ವಾ ಅಯುತ್ತರೂಪಂ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಮ್ಹೇಸು ಕಾ ಪಠಮಂ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಧತರಟ್ಠವಿರೂಪಕ್ಖಾ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತು"ನ್ತಿ ವಿರೂಳ್ಹಕವೇಸ್ಸವಣಾನಂ ಭಾರಮಕಂಸು। ತೇ "ಅಮ್ಹೇಪಿ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸುಂ। ಸಕ್ಕೋ ತಾಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮಾ ದ್ವೇಪಿ ಮಮ ಪುರಿಸಾನಞ್ಞೇವ ಧೀತರೋ, ನ

ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇಮಂ ಅಡ್ಡಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ತಾ ಸಕ್ಕೋ ಆಹ "ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಸುಚಿಪರಿವಾರೋ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಘರೇ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಸಯನಞ್ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಯಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಾ ಸಯಿತುಂ ವಾ ಲಭತಿ, ಸಾ ಪಠಮಂ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇಯೇವ ನೀಲವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ನೀಲವಿಲೇಪನಂ ವಿಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ನೀಲಮಣಿಪಿಳನ್ಧನಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಯನ್ತಪಾಸಾಣೋ ವಿಯ ದೇವಲೋಕತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನದ್ವಾರೇ ಸಯನಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ನೀಲರಸ್ಮಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಂ ಅದ್ದಸ, ಸಹದಸ್ಸನೇನೇವಸ್ಸ ಸಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಹೋಸಿ ಅಮನಾಪಾ। ಸೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೦. "ಕಾ ನು ಕಾಳೇನ ವಣ್ಣೇನ, ನ ಚಾಪಿ ಪಿಯದಸ್ಸನಾ।
ಕಾ ವಾ ತ್ವಂ ಕಸ್ಸ ವಾ ಧೀತಾ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಳೇನಾ**ತಿ ನೀಲೇನ। **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಸರೀರವತ್ಥಾಭರಣವಣ್ಣೇನ। **ನ ಚಾಪಿ ಪಿಯದಸ್ಸನಾ**ತಿ ಧಾತುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ಅಯಞ್ಚ ದೇವಧೀತಾ ಅನಾಚಾರಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಸಹದಸ್ಸನೇನೇವಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಜಾತಾ, ತೇನೇವಮಾಹ। **ಕಾ ವಾ ತ್ವ**ನ್ತಿ "ಕಾ ಚ ತ್ವಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. "ಮಹಾರಾಜಸ್ಸಹಂ ಧೀತಾ, ವಿರೂಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚಣ್ಡಿಯಾ।
ಅಹಂ ಕಾಳೀ ಅಲಕ್ಖಿಕಾ, ಕಾಳಕಣ್ಣೀತಿ ಮಂ ವಿದೂ।
ಓಕಾಸಂ ಯಾಚಿತೋ ದೇಹಿ, ವಸೇಮು ತವ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಣ್ಡಿಯಾ**ತಿ ಕೋಧನಾ। ಕೋಧಭಾವೇನ ಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಚಣ್ಡೀತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। **ಅಲಕ್ಖಿಕಾ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ। **ಮಂ ವಿದೂ**ತಿ ಏವಂ ಮಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕದೇವಲೋಕೇ ಜಾನನ್ತಿ। **ವಸೇಮೂ**ತಿ ಮಯಂ ಅಜ್ಜ ಏಕರತ್ತಂ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸೇಯ್ಯಾಮ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಾಸನಸಯನೇ ಓಕಾಸಂ ದೇಹೀತಿ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೨. "ಕಿಂಸೀಲೇ ಕಿಂಸಮಾಚಾರೇ, ಪುರಿಸೇ ನಿವಿಸಸೇ ತುವಂ।
ಪುಟ್ಠಾ ಮೇ ಕಾಳಿ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿವಿಸಸೇ**ತಿ ತವ ಚಿತ್ತೇನ ನಿವಿಸಸಿ ಪತಿಟ್ಠಹಸೀತಿ।

ತತೋ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೩. "ಮಕ್ಖೀ ಪಳಾಸೀ ಸಾರಮ್ಭೀ, ಇಸ್ಸುಕೀ ಮಚ್ಛರೀ ಸಠೋ।
ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಪುರಿಸೋ ಕನ್ತೋ, ಲದ್ಧಂ ಯಸ್ಸ ವಿನಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಕತಗುಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಗುಣಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕಾರಣೇ ಕಥಿತೇ "ಕಿಂ ಅಹಂ ಏತಂ ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಾತಿ , ಅಞ್ಞೇಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಮ್ಭವಸೇನ ಕರಣುತ್ತರಿಕಂ ಕರೋತಿ, ಪರೇ ಲಾಭಂ ಲಭನ್ತೇ ನ ತುಸ್ಸತಿ, "ಮಯ್ಹಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪರೇಸಂ ಮಾ ಹೋತು, ಮಯ್ಹಮೇವ ಹೋತೂ"ತಿ

ಸಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ತಿಣಗ್ಗೇನ ತೇಲಬಿನ್ದುಮ್ಪಿ ನ ದೇತಿ, ಕೇರಾಟಿಕಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಪರಸ್ಸ ಅದತ್ವಾ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಪರಸನ್ತಕಮೇವ ಖಾದತಿ, ಯಸ್ಸ ಲದ್ಧಂ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ಧನಂ ವಾ ವಿನಸ್ಸತಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸುರಾಧುತ್ತೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ವಿನಾಸೇತಿಯೇವ, ಅಯಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಕನ್ತೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ, ಏವರೂಪೇ ಅಹಂ ಚಿತ್ತೇನ ಪತಿಟ್ಠಹಾಮೀತಿ।

ಸಾಯೇವ ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠಸತ್ತಮಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೪೪. "ಕೋಧನೋ ಉಪನಾಹೀ ಚ, ಪಿಸುಣೋ ಚ ವಿಭೇದಕೋ।
ಕಣ್ಡಕವಾಚೋ ಫರುಸೋ, ಸೋ ಮೇ ಕನ್ತತರೋ ತತೋ॥

೪೫. "ಅಜ್ಜ ಸುವೇತಿ ಪುರಿಸೋ, ಸದತ್ಥಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ।
ಓವಜ್ಜಮಾನೋ ಕುಪ್ಪತಿ, ಸೇಯ್ಯಂ ಸೋ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ॥

೪೬. "ದವಪ್ಪಲುದ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ, ಸಬ್ಬಮಿತ್ತೇಹಿ ಧಂಸತಿ।
ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಪುರಿಸೋ ಕನ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಹೋಮಿ ಅನಾಮಯಾ"ತಿ॥

ತಾಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ - **ಕೋಧನೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನಾಪಿ ಕುಜ್ಝನಕೋ। **ಉಪನಾಹೀ**ತಿ ಪರಸ್ಸ ಅಪರಾಧಂ ಹದಯೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುಚಿರೇನಪಿ ತಸ್ಸ ಅನತ್ಥಕಾರಕೋ। **ಪಿಸುಣೋ**ತಿ ಪಿಸುಣವಾಚೋ। **ವಿಭೇದಕೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನಪಿ ಮಿತ್ತಭಿನ್ದನಕೋ। **ಕಣ್ಡಕವಾಚೋ**ತಿ ಸದೋಸವಾಚೋ। **ಫರುಸೋ**ತಿ ಥದ್ಧವಾಚೋ। **ಕನ್ತತರೋ**ತಿ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಪುರಿಮಾಪಿ ಕನ್ತತರೋ ಪಿಯತರೋ। **ಅಜ್ಜ ಸುವೇ**ತಿ "ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಜ್ಜ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಸ್ವೇ , ಇದಂ ತತಿಯದಿವಸಾದೀಸೂ"ತಿ ಏವಂ ಸೋ ಸದತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ ನ ಜಾನಾತಿ। **ಓವಜ್ಜಮಾನೋ**ತಿ ಓವದಿಯಮಾನೋ। **ಸೇಯ್ಯಂ ಸೋ ಅತಿಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ಜಾತಿಗೋತ್ತಕುಲಪ್ಪದೇಸಸೀಲಾಚಾರಗುಣೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರಂ ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಂ "ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಪಹೋಸೀ"ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಞ್ಞತಿ। **ದವಪ್ಪಲುದ್ಧೋ**ತಿ ರೂಪಾದೀಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ನಿರನ್ತರದವೇನ ಪಲುದ್ಧೋ ಅಭಿಭೂತೋ ವಸಂ ಗತೋ। **ಧಂಸತೀ**ತಿ "ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಕತ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಮಿತ್ತೇಹಿ ಧಂಸತಿ ಪರಿಹಾಯತಿ। **ಅನಾಮಯಾ**ತಿ ಅಯಂ ಏತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ನಿದ್ದುಕ್ಖಾ ನಿಸ್ಸೋಕಾ ಹೋಮಿ, ತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅನಾಲಯಾ ಹುತ್ವಾ ವಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ನಂ ಗರಹನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೭. "ಅಪೇಹಿ ಏತ್ತೋ ತ್ವಂ ಕಾಳಿ, ನೇತಂ ಅಮ್ಹೇಸು ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅಞ್ಞಂ ಜನಪದಂ ಗಚ್ಛ, ನಿಗಮೇ ರಾಜಧಾನಿಯೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಪೇಹೀ**ತಿ ಅಪಗಚ್ಛ। **ನೇತಂ ಅಮ್ಹೇಸೂ**ತಿ ಏತಂ ಮಕ್ಖಾದಿಕಂ ತವ ಪಿಯಭಾವಕರಣಂ ಅಮ್ಹೇಸುಪಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ ನತ್ಥಿ। **ನಿಗಮೇ ರಾಜಧಾನಿಯೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೇ ನಿಗಮೇಪಿ ಅಞ್ಞಾ ರಾಜಧಾನಿಯೋಪಿ ಗಚ್ಛ, ಯತ್ಥ ಮಯಂ ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮ, ತತ್ಥ ಗಚ್ಛಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಅದ್ದಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಅನನ್ತರಗಾಥಮಾಹ -

೪೮. "ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ತಂ ಜಾನಾಮಿ, ನೇತಂ ತುಮ್ಹೇಸು ವಿಜ್ಜತಿ।

ಸನ್ತಿ ಲೋಕೇ ಅಲಕ್ಖಿಕಾ, ಸಜ್ಝರನ್ತಿ ಬಹುಂ ಧನಂ।
ಅಹಂ ದೇವೋ ಚ ಮೇ ಭಾತಾ, ಉಭೋ ನಂ ವಿಧಮಾಮಸೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನೇತಂ ತುಮ್ಹೇಸೂ**ತಿ ಯಂ ಮಮ ಪಿಯಭಾವಕರಣಂ ಮಕ್ಖಾದಿಕಂ ಯೇನ ಅಹಂ ಅತ್ತನಾಪಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ತಂ ತುಮ್ಹೇಸು ನತ್ಥೀತಿ ಅಹಮ್ಪಿ ಏತಂ ಜಾನಾಮಿ। **ಸನ್ತಿ ಲೋಕೇ ಅಲಕ್ಖಿಕಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಪನ ಲೋಕೇ ನಿಸ್ಸೀಲಾ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ ಸನ್ತಿ। **ಸಜ್ಝರನ್ತೀ**ತಿ ತೇ ನಿಸ್ಸೀಲಾ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಏತೇಹಿ ಮಕ್ಖಾದೀಹಿ ಬಹುಂ ಧನಂ ಸಜ್ಝರನ್ತಿ ಪಿಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಉಭೋ ನನ್ತಿ** ತಂ ಪನ ಏತೇಹಿ ಸಜ್ಝರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಧನಂ ಅಹಞ್ಚ ಮಯ್ಹಮೇವ ಭಾತಾ ದೇವೋ ಚ ನಾಮ ದೇವಪುತ್ತೋತಿ ಉಭೋ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಧಮಾಮಸೇ ನಾಸೇಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ದೇವಲೋಕೇ ಬಹೂ ದಿಬ್ಬಪರಿಭೋಗಾ ಅತ್ಥಿ ದಿಬ್ಬಾನಿ ಸಯನಾನಿ, ತ್ವಂ ದದೇಯ್ಯಾಸಿ ವಾ ನೋ ವಾ, ಕೋ ಮೇ ತಯಾ ಅತ್ಥೋತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತಸ್ಸಾ ಪಕ್ಕನ್ತಕಾಲೇ ಸಿರೀ ದೇವಧೀತಾ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇಹಿ ವತ್ಥವಿಲೇಪನೇಹಿ ಸುವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾನದ್ವಾರೇ ಪೀತರಸ್ಮಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಸಮಂ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಗಾರವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೯. "ಕಾ ನು ದಿಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣೇನ, ಪಥಬ್ಯಾ ಸುಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಕಾ ವಾ ತ್ವಂ ಕಸ್ಸ ವಾ ಧೀತಾ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಿಬ್ಬೇನಾ**ತಿ ವಿಸಿಟ್ಠೇನ ಉತ್ತಮೇನ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿರೀ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೦. "ಮಹಾರಾಜಸ್ಸಹಂ ಧೀತಾ, ಧತರಟ್ಠಸ್ಸ ಸಿರೀಮತೋ।
ಅಹಂ ಸಿರೀ ಚ ಲಕ್ಖೀ ಚ, ಭೂರಿಪಞ್ಞಾತಿ ಮಂ ವಿದೂ।
ಓಕಾಸಂ ಯಾಚಿತೋ ದೇಹಿ, ವಸೇಮು ತವ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿರೀ ಚ ಲಕ್ಖೀ ಚಾ**ತಿ ಸಿರೀತಿ ಚ ಲಕ್ಖೀತಿ ಚ ಅಹಮೇವಂನಾಮಾ, ನ ಅಞ್ಞಾ। **ಭೂರಿಪಞ್ಞಾತಿ ಮಂ ವಿದೂ**ತಿ ಮಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕದೇವಲೋಕೇ ಪಥವೀಸಮಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಜಾನನ್ತಿ। **ವಸೇಮು ತವ ಸನ್ತಿಕೇ**ತಿ ತವ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಾಸನೇ ಚೇವ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಸಯನೇ ಚ ಏಕರತ್ತಿಂ ವಸೇಯ್ಯಾಮ, ಓಕಾಸಂ ಮೇ ದೇಹೀತಿ।

ತತೋ ಪರಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಹ -

೫೧. "ಕಿಂಸೀಲೇ ಕಿಂಸಮಾಚಾರೇ, ಪುರಿಸೇ ನಿವಿಸಸೇ ತುವಂ।
ಪುಟ್ಠಾ ಮೇ ಲಕ್ಖಿ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯಂ॥

೫೨. "ಯೋ ಚಾಪಿ ಸೀತೇ ಅಥ ವಾಪಿ ಉಣ್ಹೇ, ವಾತಾತಪೇ ಡಂಸಸರೀಸಪೇ ಚ।
ಖುಧಂ ಪಿಪಾಸಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಸಬ್ಬಂ, ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಯೋ ಸತತಂ ನಿಯುತ್ತೋ॥

೫೩. "ಕಾಲಾಗತಞ್ಚ ನ ಹಾಪೇತಿ ಅತ್ಥಂ, ಸೋ ಮೇ ಮನಾಪೋ ನಿವಿಸೇ ಚ ತಮ್ಹಿ।
ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಮಿತ್ತವಾ ಚಾಗವಾ ಚ, ಸೀಲೂಪಪನ್ನೋ ಅಸಠೋಜುಭೂತೋ॥

೫೪. “ಸಙ್ಗಾಹಕೋ ಸಖಿಲೋ ಸಣ್ಹವಾಚೋ, ಮಹತ್ತಪತ್ತೋಪಿ ನಿವಾತವುತ್ತಿ।
ತಸ್ಮಿಂಹಂ ಪೋಸೇ ವಿಪುಲಾ ಭವಾಮಿ, ಊಮಿ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಯಥಾಪಿ ವಣ್ಣಂ॥

೫೫. “ಯೋ ಚಾಪಿ ಮಿತ್ತೇ ಅಥ ವಾ ಅಮಿತ್ತೇ, ಸೇಟ್ಠೇ ಸರಿಕ್ಖೇ ಅಥ ವಾಪಿ ಹೀನೇ।
ಅತ್ಥಂ ಚರನ್ತಂ ಅಥ ವಾ ಅನತ್ಥಂ, ಆವೀ ರಹೋ ಸಙ್ಗಹಮೇವ ವತ್ತೇ॥

೫೬. “ವಾಚಂ ನ ವಜ್ಜಾ ಫರುಸಂ ಕದಾಚಿ, ಮತಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಚ ತಸ್ಸ ಹೋಮಿ।
ಏತೇಸಂ ಯೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಲಭಿತ್ವಾ, ಕನ್ತಾ ಸಿರೀ ಮಜ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋ।
ತಂ ದಿತ್ತರೂಪಂ ವಿಸಮಂ ಚರನ್ತಂ, ಕರೀಸಠಾನಂವ ವಿವಜ್ಜಯಾಮಿ॥

೫೭. “ಅತ್ತನಾ ಕುರುತೇ ಲಕ್ಖಿಂ, ಅಲಕ್ಖಿಂ ಕುರುತತ್ತನಾ।
ನ ಹಿ ಲಕ್ಖಿಂ ಅಲಕ್ಖಿಂ ವಾ, ಅಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಕೋ”ತಿ॥

ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ ಹೋತಿ, ಸಿರಿಯಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾ।

ತತ್ಥ **ಡಂಸಸರೀಸಪೇ ಚಾತಿ** ಡಂಸಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಿಙ್ಗಲಮಕ್ಖಿಕಾ, ಸಬ್ಬಾಪಿ ವಾ ಮಕ್ಖಿಕಾಜಾತಿಕಾ ಇಧ “ಡಂಸಾ”ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಸರೀಸಪಾತಿ** ದೀಘಜಾತಿಕಾ। ಡಂಸಾ ಚ ಸರೀಸಪಾ ಚ ಡಂಸಸರೀಸಪಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಡಂಸಸರೀಸಪೇ ಸತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ಸೀತೇ ವಾ ಉಣ್ಹೇ ವಾ ವಾತಾತಪೇ ವಾ ಡಂಸಸರೀಸಪೇ ವಾ ಸತಿ ಏತೇಹಿ ಸೀತಾದೀಹಿ ಪೀಳಿಯಮಾನೋಪಿ ಏತಾನಿ ಚೇವ ಸೀತಾದೀನಿ ಖುಧಞ್ಚ ಪಿಪಾಸಞ್ಚಾತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಪರಿಸ್ಸಯಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತಿಣಂ ವಿಯ ಅಗಣೇತ್ವಾ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಕಸಿವಣಿಜ್ಜಾದೀಸು ಚೇವ ದಾನಸೀಲಾದೀಸು ಚ ಸತತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇಸು ನಿಯುತ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವತ್ತತಿ।

ಕಾಲಾಗತಞ್ಚಾತಿ ಕಸಿಕಾಲಾದೀಸು ಕಸಿಆದೀನಿ ಧನಪರಿಚ್ಚಾಗಸೀಲರಕ್ಖಣಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾದಿಕಾಲೇಸು ಚ ಧನಪರಿಚ್ಚಜನಾದಿಪ್ಪಭೇದಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸಮ್ಪರಾಯೇ ಸುಖಾವಹಂ ಅತ್ಥಂ ನ ಹಾಪೇತಿ, ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಕಾಲೇ ಕರೋತಿಯೇವ, ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಮನಾಪೋ ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪುರಿಸೇ ಅಹಂ ನಿವಿಸಾಮೀತಿ। **ಅಕ್ಕೋಧನೋತಿ** ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಮಿತ್ತವಾತಿ** ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಚಾಗವಾತಿ** ಧನಪರಿಚ್ಚಾಗಯುತ್ತೋ।

ಸಙ್ಗಾಹಕೋತಿ ಮಿತ್ತಸಙ್ಗಹಆಮಿಸಸಙ್ಗಹಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಾನಂ ಕಾರಕೋ। **ಸಖಿಲೋತಿ** ಮುದುವಾಚೋ। **ಸಣ್ಹವಾಚೋತಿ** ಮಧುರವಚನೋ। **ಮಹತ್ತಪತ್ತೋಪಿ ನಿವಾತವುತ್ತೀತಿ** ಮಹನ್ತಂ ಠಾನಂ ವಿಪುಲಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪತ್ತೋಪಿ ಯಸೇನ ಅನುದ್ಧತೋ ನೀಚವುತ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಓವಾದಕರೋ ಹೋತಿ। **ತಸ್ಮಿಂಹಂ ಪೋಸೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಅಹಂ ಪುರಿಸೇ। **ವಿಪುಲಾ ಭವಾಮೀತಿ** ಅಖುದ್ದಕಾ ಹೋಮಿ। ಸೋ ಹಿ ಮಹತಿಯಾ ಸಿರಿಯಾ ಪದಟ್ಠಾನಂ। **ಊಮಿ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಯಥಾಪಿ ವಣ್ಣನ್ತಿ** ಯಥಾ ನಾಮ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾನಂ ಉಪರೂಪರಿ ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಊಮಿ ವಿಪುಲಾ ವಿಯ ಖಾಯತಿ, ಏವಮಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿಪುಲಾ ಹೋಮೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಆವೀ ರಹೋತಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಚ। **ಸಙ್ಗಹಮೇವ ವತ್ತೇತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ಮಿತ್ತಾದಿಭೇದೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸಙ್ಗಹಮೇವ ವತ್ತೇತಿ ಪವತ್ತೇತಿ।

ನ ವಜ್ಜಾತಿ ಯೋ ಕದಾಚಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕಾಲೇ ಫರುಸವಚನಂ ನ ವದೇಯ್ಯ, ಮಧುರವಚನೋವ ಹೋತಿ। **ಮತಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಚಾತಿ** ತಸ್ಸಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮತಸ್ಸಪಿ ಜೀವನ್ತಸ್ಸಪಿ ಭತ್ತಿಕಾ ಹೋಮಿ, ಇಧಲೋಕೇಪಿ ಪರಲೋಕೇಪಿ ತಾದಿಸಮೇವ ಭಜಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏತೇಸಂ ಯೋತಿ** ಏತೇಸಂ ಸೀತಾಭಿಭವನಾದೀನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಗುಣಾನಂ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕಮ್ಪಿ ಗುಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಮಜ್ಜತಿ

ಪಮುಸ್ಸತಿ, ಪುನ ನಾನುಯುಞ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕನ್ತಾ ಸಿರೀ, ಕನ್ತಸಿರಿಂ, ಕನ್ತಂ ಸಿರಿ**ನ್ತಿ ತಯೋಪಿ ಪಾಠಾ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ಅಯಂ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಿರಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಕನ್ತಾ ಮೇ ಸಿರಿ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಿತಾ"ತಿ ಏತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗುಣಂ ಪಮಜ್ಜತಿ, ಯೋ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕನ್ತಸಿರಿಂ ಪಿಯಸಿರಿಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಏತೇಸಂ ಗುಣಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಮಜ್ಜತಿ, ಯೋ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಿರಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕನ್ತಂ ಮನಾಪಂ ಸಿರಿಂ ಏತೇಸಂ ಗುಣಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಮಜ್ಜತಿ। **ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞೋ। **ತಂ ದಿತ್ತರೂಪಂ ವಿಸಮಂ ಚರನ್ತ**ನ್ತಿ ತಂ ಅಹಂ ದಿತ್ತಸಭಾವಂ ಗಬ್ಭಿತಸಭಾವಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದಿಭೇದಂ ವಿಸಮಂ ಚರನ್ತಂ ಸುಚಿಜಾತಿಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಗೂಥಕೂಪಂ ವಿಯ ದೂರತೋ ವಿವಜ್ಜಯಾಮೀತಿ।

ಅಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಕೋತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಲಕ್ಖಿಂ ವಾ ಅಲಕ್ಖಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತನೋ ಲಕ್ಖಿಂ ವಾ ಅಲಕ್ಖಿಂ ವಾ ಕರೋತೀತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದೇವಿಯಾ ವಚನಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠಂ ಆಸನಞ್ಚ ಸಯನಞ್ಚ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಚ ಸಯನೇ ಚ ನಿಸೀದ ಚೇವ ನಿಪಜ್ಜ ಚಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ಪಠಮಂ ನಹಾಯಿ। ತಮ್ಪಿ ಸಯನಂ ಸಿರಿದೇವತಾಯ ಪರಿಭುತ್ತಭಾವಾ ಸಿರಿಸಯನಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ಸಿರಿಸಯನಸ್ಸ ಅಯಂ ವಂಸೋ, ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಯಾವಜ್ಜತನಾ "ಸಿರಿಸಯನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸಿರಿದೇವೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ಸುಚಿಪರಿವಾರಸೇಟ್ಠಿ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸಿರಿಕಾಳಕಣ್ಣಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೮೩] ೮. ಕುಕ್ಕುಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುಚಿತ್ತಪತ್ತಛದನಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ "ಕಸ್ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಏಕಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ಇತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಗತಕಾಲೇ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇನ್ತಿ, ಲೋಲಬಿಳಾರೀ ವಿಯ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅರಞ್ಞೇ ಕುಕ್ಕುಟಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅನೇಕಸತಕುಕ್ಕುಟಪರಿವಾರೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಾ ಬಿಳಾರಿಕಾಪಿ ವಸತಿ। ಸಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅವಸೇಸೇ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಉಪಾಯೇನ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಖಾದಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗಹಣಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಕುಕ್ಕುಟೋ ಅತಿವಿಯ ಸಠೋ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಸಠಭಾವಂ ಉಪಾಯಕುಸಲಭಾವಞ್ಚ ನ ಜಾನಾತಿ, ಇಮಂ ಮಯಾ 'ಅಹಂ ಭರಿಯಾ ತೇ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸಾ ತೇನ ನಿಸಿನ್ನರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಭಾಸನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ವಾಚಾಯ ತಂ ಯಾಚಮಾನಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೮. "ಸುಚಿತ್ತಪತ್ತಛದನ, ತಮ್ಬಚೂಳ ವಿಹಙ್ಗಮ।
ಓರೋಹ ದುಮಸಾಖಾಯ, ಮುಧಾ ಭರಿಯಾ ಭವಾಮಿ ತೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಚಿತ್ತಪತ್ತಛದನಾ**ತಿ ಸುಚಿತ್ತೇಹಿ ಪತ್ತೇಹಿ ಕತಚ್ಛದನ। **ಮುಧಾ**ತಿ ವಿನಾ ಮೂಲೇನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಹಂ ಭರಿಯಾ ತೇ ಭವಾಮಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಇಮಾಯ ಮಮ ಸಬ್ಬೇ ಞಾತಕಾ ಖಾದಿತಾ, ಇದಾನಿ ಮಂ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಕಾಮಾ ಅಹೋಸಿ, ಉಯ್ಯೋಜೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೯. "ಚತುಪ್ಪದೀ ತ್ವಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ದ್ವಿಪದಾಹಂ ಮನೋರಮೇ।
ಮಿಗೀ ಪಕ್ಖೀ ಅಸಞ್ಞುತ್ತಾ, ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯೇಸ ಸಾಮಿಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಿಗೀತಿ** ಬಿಳಾರಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅಸಞ್ಞುತ್ತಾತಿ** ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ ಭವಿತುಂ ಅಯುತ್ತಾ ಅಸಮ್ಬನ್ಧಾ, ನತ್ಥಿ ತೇಸಂ ಈದಿಸೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತತೋ ಸಾ "ಅಯಂ ಅತಿವಿಯ ಸಠೋ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ನಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೦. "ಕೋಮಾರಿಕಾ ತೇ ಹೇಸ್ಸಾಮಿ, ಮಞ್ಜುಕಾ ಪಿಯಭಾಣಿನೀ।
ವಿನ್ದ ಮಂ ಅರಿಯೇನ ವೇದೇನ, ಸಾವಯ ಮಂ ಯದಿಚ್ಛಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕೋಮಾರಿಕಾತಿ** ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಞ್ಞಂ ಪುರಿಸಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ತವ ಕೋಮಾರಿಕಾ ಭರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಮಞ್ಜುಕಾ ಪಿಯಭಾಣಿನೀತಿ** ತವ ಮಧುರಕಥಾ ಪಿಯಭಾಣಿನೀಯೇವ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। **ವಿನ್ದ ಮನ್ತಿ** ಪಟಿಲಭ ಮಂ। **ಅರಿಯೇನ ವೇದೇನಾತಿ** ಸುನ್ದರೇನ ಪಟಿಲಾಭೇನ। ಅಹಮ್ಪಿ ಹಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪುರಿಸಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಇತ್ಥಿಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ನ ಜಾನಾಸಿ, ಇತಿ ಪಕತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಂ ಮಂ ನಿದ್ದೋಸೇನ ಲಾಭೇನ ಲಭ। ಯದಿ ಮಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಅಥ ಮೇ ವಚನಂ ನ ಸದ್ದಹಸಿ, ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಮೇ ದಾಸೀ"ತಿ ಸಾವಯ, ಮಂ ಅತ್ತನೋ ದಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ ವದತಿ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಇಮಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಲಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೧. "ಕುಣಪಾದಿನಿ ಲೋಹಿತಪೇ, ಚೋರಿ ಕುಕ್ಕುಟಪೋಥಿನಿ।
ನ ತ್ವಂ ಅರಿಯೇನ ವೇದೇನ, ಮಮಂ ಭತ್ತಾರಮಿಚ್ಛಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನ ತ್ವಂ ಅರಿಯೇನಾತಿ** ತ್ವಂ ಅರಿಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಲಾಭೇನ ಮಂ ಭತ್ತಾರಂ ನ ಇಚ್ಛಸಿ, ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಪನ ಮಂ ಖಾದಿತುಕಾಮಾಸಿ, ನಸ್ಸ ಪಾಪೇತಿ ತಂ ಪಲಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಪನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾವ ಗತಾ, ನ ಪುನ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ವಿಸಹಿ।

೬೨. "ಏವಮ್ಪಿ ಚತುರಾ ನಾರೀ, ದಿಸ್ವಾನ ಸಧನಂ ನರಂ।
ನೇನ್ತಿ ಸಣ್ಹಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ, ಬಿಳಾರೀ ವಿಯ ಕುಕ್ಕುಟಂ॥

೬೩. "ಯೋ ಚ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ನ ಖಿಪ್ಪಮನುಬುಜ್ಝತಿ।
ಅಮಿತ್ತವಸಮನ್ವೇತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಅನುತಪ್ಪತಿ॥

೬೪. "ಯೋ ಚ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿಬೋಧತಿ।
ಮುಚ್ಚತೇ ಸತ್ತುಸಮ್ಬಾಧಾ, ಕುಕ್ಕುಟೋವ ಬಿಳಾರಿಯಾ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಚತುರಾತಿ** ಚಾತುರಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ನಾರೀತಿ** ಇತ್ಥಿಯೋ। **ನೇನ್ತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಉಪನೇನ್ತಿ। **ಬಿಳಾರೀ ವಿಯಾತಿ** ಯಥಾ ಸಾ ಬಿಳಾರೀ ತಂ ಕುಕ್ಕುಟಂ ನೇತುಂ ವಾಯಮತಿ, ಏವಂ ಅಞ್ಞಾಪಿ ನಾರಿಯೋ ನೇನ್ತಿಯೇವ। **ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥನ್ತಿ** ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅತ್ಥಂ। **ನ ಅನುಬುಜ್ಝತೀತಿ** ಯಥಾಸಭಾವೇನ ನ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಅನುತಪ್ಪತಿ। **ಕುಕ್ಕುಟೋವಾತಿ** ಯಥಾ ಸೋ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕುಕ್ಕುಟೋ ಬಿಳಾರಿತೋ ಮುತ್ತೋ, ಏವಂ ಸತ್ತುಸಮ್ಬಾಧತೋ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಕುಕ್ಕುಟರಾಜಾ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕುಕ್ಕುಟಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೮೪] ೯. ಧಮ್ಮಧಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಧಮ್ಮಂ ಚರಥ ಞಾತಯೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಇದಾನೇವ ಕುಹಕೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಕುಹಕೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕುಣಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸಕುಣಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ದೀಪಕೇ ವಸಿ। ಅಥೇಕಚ್ಚೇ ಕಾಸಿರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ವಾಣಿಜಾ ದಿಸಾಕಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾವಾಯ ಸಮುದ್ದಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿಂಸು, ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ನಾವಾ ಭಿಜ್ಜಿ। ಸೋ ದಿಸಾಕಾಕೋ ತಂ ದೀಪಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಮಹಾಸಕುಣಸಙ್ಘೋ, ಮಯಾ ಕುಹಕಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಏತೇಸಂ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ಚೇವ ಛಾಪಕೇ ಚ ವರಂ ವರಂ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಸಕುಣಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಪಥವಿಯಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। "ಕೋ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಕುಣೇಹಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಅಹಂ ಧಮ್ಮಿಕೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಠಿತೋಸೀ"ತಿ? "ಮಯಾ ದುತಿಯೇ ಪಾದೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪಥವೀ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠಸೀ"ತಿ? "ಅಹಂ ಅಞ್ಞಂ ಆಹಾರಂ ನ ಖಾದಾಮಿ, ವಾತಮೇವ ಖಾದಾಮೀ"ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ತೇ ಸಕುಣೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಓವಾದಂ ವೋ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥಾ"ತಿ ತೇಸಂ ಓವಾದವಸೇನ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೩೫. "ಧಮ್ಮಂ ಚರಥ ಞಾತಯೋ, ಧಮ್ಮಂ ಚರಥ ಭದ್ದಂ ವೋ।
ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಪರಮ್ಹಿ ಚಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಂ ಚರಥಾತಿ** ಕಾಯಸುಚರಿತಾದಿಭೇದಂ ಧಮ್ಮಂ ಕರೋಥ। **ಞಾತಯೋತಿ** ತೇ ಆಲಪತಿ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರಥ ಭದ್ದಂ ವೋತಿ** ಏಕವಾರಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮಾ ಓಸಕ್ಕಥ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಚರಥ, ಏವಂ ಭದ್ದಂ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಸುಖಂ ಸೇತೀತಿ** ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಪನ ಸುಖಂ ತಿಟ್ಠತಿ ಗಚ್ಛತಿ ನಿಸೀದತಿ ಸೇತಿ, ಸಬ್ಬಿರಿಯಾಪಥೇಸು ಸುಖಿತೋ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಸಕುಣಾ "ಅಯಂ ಕಾಕೋ ಕೋಹಞ್ಞೇನ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ಖಾದಿತುಂ ಏವಂ ವದತೀ"ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ತಂ ದುಸ್ಸೀಲಂ ವಣ್ಣೇನ್ತಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹಂಸು –

೩೬. "ಭದ್ದಕೋ ವತಯಂ ಪಕ್ಖೀ, ದಿಜೋ ಪರಮಧಮ್ಮಿಕೋ।
ಏಕಪಾದೇನ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಮೇವಾನುಸಾಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಮೇವಾತಿ** ಸಭಾವಮೇವ। **ಅನುಸಾಸತೀತಿ** ಕಥೇಸಿ।

ಸಕುಣಾ ತಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಕಿರ ಸಾಮಿ ಅಞ್ಞಂ ಗೋಚರಂ ನ ಗಣ್ಹಸಿ, ವಾತಮೇವ ಭಕ್ಖಸಿ, ತೇನ ಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ಚ ಛಾಪಕೇ ಚ ಓಲೋಕೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗೋಚರಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಪಾಪೋ ತೇಸಂ ಗತಕಾಲೇ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ಚ ಛಾಪಕೇ ಚ ಕುಚ್ಛಿಪೂರಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಉಪಸನ್ತೂಪಸನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸಕುಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಕೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ಕೋ ನು ಖೋ ಖಾದತೀ"ತಿ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ವಿರವನ್ತಿ, "ಅಯಂ ಕಾಕೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಆಸಙ್ಕಾಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಧ ಪುಬ್ಬೇ ಕೋಚಿ ಪರಿಪನ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಇಮಸ್ಸ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಜಾತೋ, ಇಮಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಸಕುಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗೋಚರಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಕಾಕೋಪಿ "ಗತಾ ಸಕುಣಾ"ತಿ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ಚ ಛಾಪಕೇ ಚ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪುನಾಗನ್ತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಸಕುಣರಾಜಾ ಸಕುಣೇಸು ಆಗತೇಸು ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ವೋ ಅಜ್ಜ ಪುತ್ತಕಾನಂ ಪರಿಪನ್ಥಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಇಮಂ ಪಾಪಕಾಕಂ ಖಾದನ್ತಂ ಅದ್ದಸಂ, ಏಥ ನಂ ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ ಸಕುಣಸಙ್ಘಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥ ನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮೭. "ನಾಸ್ಸ ಸೀಲಂ ವಿಜಾನಾಥ, ಅನಞ್ಞಾಯ ಪಸಂಸಥ।
ಭುತ್ವಾ ಅಣ್ಡಞ್ಚ ಪೋತಞ್ಚ, ಧಮ್ಮೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ಭಾಸತಿ॥

೮೮. "ಅಞ್ಞಂ ಭಣತಿ ವಾಚಾಯ, ಅಞ್ಞಂ ಕಾಯೇನ ಕುಬ್ಬತಿ।
ವಾಚಾಯ ನೋ ಚ ಕಾಯೇನ, ನ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ॥

೮೯. "ವಾಚಾಯ ಸಖಿಲೋ ಮನೋವಿದುಗ್ಗೋ, ಛನ್ನೋ ಕೂಪಸಯೋವ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ।
ಧಮ್ಮಧಜೋ ಗಾಮನಿಗಮಾಸು ಸಾಧು, ದುಜ್ಜಾನೋ ಪುರಿಸೇನ ಬಾಲಿಸೇನ॥

೯೦. "ಇಮಂ ತುಣ್ಡೇಹಿ ಪಕ್ಖೇಹಿ, ಪಾದಾ ಚಿಮಂ ವಿಹೇಠಥ।
ಛವಞ್ಹಿಮಂ ವಿನಾಸೇಥ, ನಾಯಂ ಸಂವಾಸನಾರಹೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾಸ್ಸ ಸೀಲ**ನ್ತಿ ನ ಅಸ್ಸ ಸೀಲಂ। **ಅನಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ। **ಭುತ್ವಾ**ತಿ ಖಾದಿತ್ವಾ। **ವಾಚಾಯ ನೋ ಚ ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಅಯಞ್ಹಿ ವಚನೇನೇವ ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ಕಾಯೇನ ಪನ ನ ಕರೋತಿ। **ನ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ ಯಥಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ನ ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ನ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ। **ವಾಚಾಯ ಸಖಿಲೋ**ತಿ ವಚನೇನ ಮುದು। **ಮನೋವಿದುಗ್ಗೋ**ತಿ ಮನಸಾ ವಿದುಗ್ಗೋ ದುಪ್ಪವೇಸೋ ವಿಸಮೋ। **ಛನ್ನೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಬಿಲೇ ಸಯತಿ, ತೇನ ಛನ್ನೋ। **ಕೂಪಸಯೋ**ತಿ ಬಿಲಾಸಯೋ। **ಧಮ್ಮಧಜೋ**ತಿ ಸುಚರಿತಧಮ್ಮಂ ಧಜಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರಣೇನ ಧಮ್ಮದ್ಧಜೋ। **ಗಾಮನಿಗಮಾಸು ಸಾಧೂ**ತಿ ಗಾಮೇಸು ಚ ನಿಗಮೇಸು ಚ ಸಾಧು ಭದ್ದಕೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ। **ದುಜ್ಜಾನೋ**ತಿ ಅಯಂ ಏವರೂಪೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ ಬಾಲಿಸೇನ ಅಞ್ಞಾಣೇನ ಪುರಿಸೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ। **ಪಾದಾ ಚಿಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಾದೇನ ಚ ಇಮಂ। **ವಿಹೇಠಥಾ**ತಿ ಪಹರಥ ಹನಥ। **ಛವ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಂ। **ನಾಯ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಂವಾಸಂ ನ ಅರಹತೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಕುಣಜೇಟ್ಠಕೋ ಸಯಮೇವ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ತುಣ್ಡೇನ ಪಹರಿ, ಅವಸೇಸಾ ಸಕುಣಾ ತುಣ್ಡನಖಪಾದಪಕ್ಖೇಹಿ ಪಹರಿಂಸು। ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕುಹಕಕಾಕೋ ಇದಾನಿ ಕುಹಕಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಸಕುಣರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮಧಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೮೫] ೧೦. ನನ್ದಿಯಮಿಗರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಚ್ಛೇಸೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀ ಪೋಸೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಂ ತೇ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧು ಸಾಧು ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಂಸಂ ಪಾಲೇಸಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾಪಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಜೀವಿತಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಸಾಕೇತೇ ಕೋಸಲರಾಜೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಿಗಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ನನ್ದಿಯಮಿಗೋ ನಾಮ ಹುತ್ವಾ ಸೀಲಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇಸಿ। ತದಾ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಮಿಗವಿತ್ತಕೋವ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕಾತುಂ ಅದತ್ವಾ ಮಹಾಪರಿವಾರೋ ದೇವಸಿಕಂ ಮಿಗವಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಅಯ್ಯಾ, ಅಯಂ ರಾಜಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಮ್ಮಚ್ಛೇದಂ ಕರೋತಿ, ಘರಾವಾಸೋಪಿ ನಸ್ಸತಿ, ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಅಜ್ಜುನವನಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ತಿಣಾನಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಾದಿಹತ್ಥಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗುಮ್ಬೇ ಪಹರನ್ತಾ ಮಿಗೇ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಗೋರೂಪಾನಿ ವಿಯ ವಜಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ ಮನ್ತಯಿಂಸು। "ಅತ್ಥೇಸೋ ಉಪಾಯೋ"ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ ಹುತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯೋಜನಮತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ನನ್ದಿಯೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖುದ್ದಕಗುಮ್ಬೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ನಾನಾಫಲಕಾವುಧಹತ್ಥಾ ಬಾಹುನಾ ಬಾಹುಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ತಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಅಥೇಕಚ್ಚೇ ಮಿಗೇ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ತಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ನನ್ದಿಯೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಜೀವಿತಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಮತಾತ, ಇಮೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಮಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ತಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಏಕೇನ ಉಪಾಯೇನ ಜೀವೇಯ್ಯಾಥ, ಜೀವಿತಂ ವೋ ಸೇಯ್ಯೋ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತದಾನಂ ದತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಗುಮ್ಬಪರಿಯನ್ತೇ ಠತ್ವಾ ಗುಮ್ಬೇ ಪಹಟಮತ್ತೇಯೇವ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಥ ತೇ 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖುದ್ದಕಗುಮ್ಬೇ ಏಕೋಯೇವ ಮಿಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಗುಮ್ಬಂ ನ ಪವಿಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಮನಸಜ್ಜೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಗುಮ್ಬಪರಿಯನ್ತೇ ಠತ್ವಾ ಉನ್ನಾದೇತ್ವಾ ಗುಮ್ಬೇ ಪಹಟಮತ್ತೇಯೇವ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತೇ "ಏಕೋವೇತ್ಥ ಮಿಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗುಮ್ಬಂ ನ ಪವಿಸಿಂಸು। ಅಥ ನನ್ದಿಯೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಮಿಗೇ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಥಕೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನಾನಿ ಅಗಮಂಸು।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಾಜಾ ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಿಗಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹೀತಿ ಏಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇಸಿ। ಮಿಗಾ ವಾರಂ ಠಪಯಿಂಸು, ಪತ್ತವಾರೋ ಮಿಗೋ ಏಕಮನ್ತೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ನನ್ದಿಯೋ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವತಿ, ತಿಣಾನಿ ಖಾದತಿ, ವಾರೋ ಪನಸ್ಸ ನ ತಾವ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಅಥ ಬಹೂನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ ನನ್ದಿಯಮಿಗರಾಜಾ ನಾಗಬಲೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಚೇ ಜೀವತಿ, ಅವಸ್ಸಂ ವತಿಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಸಾಸನಮಸ್ಸ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ ಏಕಂ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯ್ಯ, ಕಹಂ ಗಚ್ಛಸೀ”ತಿ ಮಾನುಸಿಕಾಯ ವಾಚಾಯ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಾಕೇತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣನ್ತಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹಂಸು -

೭೧. “ಸಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಚ್ಛೇಸಿ, ಸಾಕೇತೇ ಅಜ್ಜುನಂ ವನಂ।
ವಜ್ಜಾಸಿ ನನ್ದಿಯಂ ನಾಮ, ಪುತ್ತಂ ಅಸ್ಮಾಕಮೋರಸಂ।
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚ ತೇ ವುದ್ಧಾ, ತೇ ತಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಪಸ್ಸಿತು”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಚೇ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾಕೇತಂ ಗಚ್ಛಸಿ, ಸಾಕೇತೇ ಅಜ್ಜುನವನಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ ನನ್ದಿಯೋ ನಾಮ ಮಿಗೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ “ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇ ವುಡ್ಢಾ ಯಾವ ನ ಮರನ್ತಿ, ತಾವ ತಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಇಚ್ಛನ್ತೀ”ತಿ।

ಸೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಾಕೇತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ “ನನ್ದಿಯಮಿಗೋ ನಾಮ ಕತರೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಿಗೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ “ಅಹ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ನನ್ದಿಯೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ “ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವತಿಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ನೋ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಮಯಾ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕಂ ನಿವಾಪಪಾನಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಂ, ತಂ ಮೇ ಇಣಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಂ, ಇಮೇಸಞ್ಚ ಮಿಗಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ಚಿರವುತ್ಥೋಸ್ಮಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ರಞ್ಞೋ ಚೇವ ಏತೇಸಞ್ಚ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಮನಂ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ಪನ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅಹಂ ಏತೇಸಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಸುಖಿತೋ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೨. “ಭುತ್ತಾ ಮಯಾ ನಿವಾಪಾನಿ, ರಾಜಿನೋ ಪಾನಭೋಜನಂ।
ತಂ ರಾಜಪಿಣ್ಡಂ ಅವಭೋತ್ತುಂ, ನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಸ್ಸಹೇ॥

೭೩. “ಓದಹಿಸ್ಸಾಮಹಂ ಪಸ್ಸಂ, ಖುರಪ್ಪಾನಿಸ್ಸ ರಾಜಿನೋ।
ತದಾಹಂ ಸುಖಿತೋ ಮುತ್ತೋ, ಅಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಾತರ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿವಾಪಾನೀ**ತಿ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ನಿವುತಾನಿ ನಿವಾಪಾನಿ। **ಪಾನಭೋಜನ**ನ್ತಿ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಅವಸೇಸತಿಣಞ್ಚ। **ತಂ ರಾಜಪಿಣ್ಡ**ನ್ತಿ ತಂ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕಂ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸಮೋಧಾನಕಟ್ಠೇನ ಪಿಣ್ಡಂ। **ಅವಭೋತ್ತು**ನ್ತಿ ದುಬ್ಭುತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ । ರಞ್ಞೋ ಹಿ ಕಿಚ್ಚಂ ಅನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತೋ ತಂ ಅವಭುತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ನಾಮ, ಸ್ವಾಹಂ ಏವಂ ಅವಭೋತ್ತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಸ್ಸಹೇ**ತಿ ಚೇತ್ಥ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಆಲಪನಂ, ಮ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿವಸೇನ ವುತ್ತೋ।

ಓದಹಿಸ್ಸಾಮಹಂ ಪಸ್ಸಂ, ಖುರಪ್ಪಾನಿಸ್ಸ ರಾಜಿನೋತಿ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಖುರಪ್ಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಆಗತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಮಿಗಯೂಥತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಠತ್ವಾ “ಮಂ ವಿಜ್ಝ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಹಾಫಾಸುಕಪಸ್ಸಂ ಓದಹಿಸ್ಸಾಮಿ ಓಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಿ। **ಸುಖಿತೋ ಮುತ್ತೋ**ತಿ ತದಾ ಅಹಂ ಮರಣಭಯಾ ಮುತ್ತೋ ಸುಖಿತೋ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ರಞ್ಞಾ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಅಪಿ ನಾಮ ಮಾತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯನ್ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ತಸ್ಸ ವಾರದಿವಸೇ ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಆಗಚ್ಛಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏಕಮನ್ತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ “ಮಿಗಂ ವಿಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಖುರಪ್ಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ಏವಂ ಅಪಲಾಯಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಭಯೋ ಹುತ್ವಾ ಮೇತ್ತಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಫಾಸುಕಪಸ್ಸಂ ಓದಹಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಸರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ,

ಸರಂ ನ ಮುಞ್ಚೇಸಿ, ಮುಞ್ಚಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಮಿಗರಾಜಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಗುಣವನ್ತಾನಂ ಗುಣಂ ಜಾನ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಧನುಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಕಲಿಙ್ಗರಕಣ್ಡಮ್ಪಿ ತಾವ ತವ ಗುಣಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಹಂ ಸಚಿತ್ತಕೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋಪಿ ತವ ಗುಣಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಮಿಗರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಖಮ, ಅಭಯಂ ತೇ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ತಾವ ಅಭಯಂ ದೇಸಿ, ಅಯಂ ಪನ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಿಗಗಣೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಏತಸ್ಸಪಿ ಅಭಯಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ **ನಿಗ್ರೋಧಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೨) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಮಿಗಾನಂ ಆಕಾಸಗತಸಕುಣಾನಂ ಜಲಚರಮಚ್ಛಾನಞ್ಚ ಅಭಯಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ದಸ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ಅಕೋಪೇನ್ತೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ।

"ದಾನಂ ಸೀಲಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಅಜ್ಜವಂ ಮದ್ದವಂ ತಪಂ।
ಅಕ್ಕೋಧಂ ಅವಿಹಿಂಸಞ್ಚ, ಖನ್ತಿಞ್ಚ ಅವಿರೋಧನಂ॥

"ಇಚ್ಚೇತೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ, ಠಿತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅತ್ತನಿ।
ತತೋ ಮೇ ಜಾಯತೇ ಪೀತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸಞ್ಚನಪ್ಪಕ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೧೭೬-೧೭೭) -

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ಗಾಥಾಬನ್ಧೇನೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿತ್ವಾ ನಗರೇ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯದಾನಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಸುವಣ್ಣಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಗತೋ।

೭೪. "ಮಿಗರಾಜಾ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಕೋಸಲಸ್ಸ ನಿಕೇತನೇ।
ನನ್ದಿಯೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಅಭಿರೂಪೋ ಚತುಪ್ಪದೋ॥

೭೫. "ತಂ ಮಂ ವಧಿತುಮಾಗಚ್ಛಿ, ದಾಯಸ್ಮಿಂ ಅಜ್ಜುನೇ ವನೇ।
ಧನುಂ ಆರಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾನ, ಉಸುಂ ಸನ್ನಯ್ಹ ಕೋಸಲೋ॥

೭೬. "ತಸ್ಸಾಹಂ ಓದಹಿಂ ಪಸ್ಸಂ, ಖುರಪ್ಪಾನಿಸ್ಸ ರಾಜಿನೋ।
ತದಾಹಂ ಸುಖಿತೋ ಮುತ್ತೋ, ಮಾತರಂ ದಟ್ಠುಮಾಗತೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ ಹೋನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಕೋಸಲಸ್ಸ ನಿಕೇತನೇ**ತಿ ಕೋಸಲಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಿಕೇತನೇ ವಸನಟ್ಠಾನೇ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಾಯಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಮಿಗಾನಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಉಯ್ಯಾನೇ। **ಆರಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾನಾ**ತಿ ಜಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ , ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸನ್ನಯ್ಹಾ**ತಿ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ। **ಓದಹಿ**ನ್ತಿ ಓಡ್ಡೇಸಿಂ। **ಮಾತರಂ ದಟ್ಠುಮಾಗತೋ**ತಿ ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ, ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯತ್ಥಾಯ ಸುವಣ್ಣಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಟ್ಠುಂ ಆಗತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ನನ್ದಿಯಮಿಗರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ನನ್ದಿಯಮಿಗರಾಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಅಪಾರಿಯವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೧. ಖರಪುತ್ತವಗ್ಗೋ

[೩೮೬] ೧. ಖರಪುತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಚ್ಚಂ ಕಿರೇವಮಾಹಂಸೂತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪಿತೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ಅಯಂ ತೇ ಇತ್ಥೀ ಅನತ್ಥಕಾರಿಕಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮರನ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಲಭೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಸೇನಕೇ ನಾಮ ರಞ್ಞೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಸೇನಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏಕೇನ ನಾಗರಾಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಿರ ನಾಗರಾಜಾ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥಲೇ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಚರತಿ। ಅಥ ನಂ ಗಾಮದಾರಕಾ ದಿಸ್ವಾ "ಸಪ್ಪೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಲೇಡ್ಡುದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಪಹರಿಂಸು। ಅಥ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಕೀಳಿತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಏತೇ ದಾರಕಾ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಏಕಂ ಸಪ್ಪಂ ಪಹರನ್ತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಪಹರಿತುಂ ಮಾ ದೇಥ, ಪಲಾಪೇಥ ನೇ"ತಿ ಪಲಾಪೇಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹೂನಿ ರತನಾನಿ ಆದಾಯ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ರಞ್ಞೋ ಸಯನಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ರತನಾನಿ ದತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಾ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ನಾಗಮಾಣವಿಕಾಸು ಏಕಂ ಕಾಮೇಸು ಅತಿತ್ತಂ ನಾಗಮಾಣವಿಕಂ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯದಾ ಏತಂ ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತದಾ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಏಕಂ ಮನ್ತಂ ಅದಾಸಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾಗಮಾಣವಿಕಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಉದಕಕೀಳಂ ಕೀಳಿ। ನಾಗಮಾಣವಿಕಾ ಏಕಂ ಉದಕಸಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಗತಾ"ತಿ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ಪಹರಿ। ಸಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ತತೋ ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ಆಗತಾಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಾಯೋ ಮಂ ಅತ್ತನೋ ವಚನಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಿಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಹರೀ"ತಿ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ತಥತೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾವ ಚತ್ತಾರೋ ನಾಗಮಾಣವಕೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ, ಸೇನಕಸ್ಸ ಸಯನಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಾಸವಾತೇನ ತಂ ಭುಸಂ ವಿಯ ವಿದ್ಧಂಸೇಥಾ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸಿರಿಸಯನೇ ನಿಪನ್ನಕಾಲೇ ಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪವಿಸನವೇಲಾಯಮೇವ ರಾಜಾ ದೇವಿಂ ಆಹ - "ಜಾನಾಸಿ ನು ಖೋ ಭದ್ದೇ, ನಾಗಮಾಣವಿಕಾಯ ಗತಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ? "ನ ಜಾನಾಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಅಜ್ಜ ಸಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಕೀಳನಕಾಲೇ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಉದಕಸಪ್ಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನಾಚಾರಂ ಅಕಾಸಿ, ಅಥ ನಂ ಅಹಂ 'ಏವಂ ಮಾ ಕರೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪನತ್ಥಾಯ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ಪಹರಿಂ, ಸಾ 'ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಿಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಾ'ತಿ ಮೇ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಾಗಮಾಣವಕಾ ತತೋವ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ರಞ್ಞೋ ಸಯನಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಮೇ ದಣ್ಡಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬರುತಜಾನನಂ ನಾಮ ಮನ್ತಂ ದತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅನಗ್ಘೋ ಮನ್ತೋ, ಸಚೇ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದದೇಯ್ಯಾಸಿ, ದತ್ವಾವ ಅಗ್ಗಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾನಮ್ಪಿ ಸದ್ದಂ ಜಾನಾತಿ।

ತಸ್ಸೇಕದಿವಸಂ ಮಹಾತಲೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಧುಫಾಣಿತೇಹಿ ಖಾದನೀಯಂ ಖಾದನ್ತಸ್ಸ ಏಕಂ ಮಧುಬಿನ್ದು ಚ ಫಾಣಿತಬಿನ್ದು ಚ ಪೂವಖಣ್ಡಞ್ಚ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿ। ಏಕಾ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ಮಹಾತಲೇ ಮಧುಚಾಟಿ ಭಿನ್ನಾ, ಫಾಣಿತಸಕಟಂ ಪೂವಸಕಟಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ, ಮಧುಫಾಣಿತಞ್ಚ ಪೂವಞ್ಚ ಖಾದಥಾ"ತಿ ವಿರವನ್ತೀ ವಿಚರತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ರವಂ ಸುತ್ವಾ ಹಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾ ದೇವೀ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಹಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಾದನೀಯಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಏಕಂ ಮಕ್ಖಿಕಂ ಸಾಮಿಕೋ "ಏಹಿ ಭದ್ದೇ, ಕಿಲೇಸರತಿಯಾ ರಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಸಾ "ಅಧಿವಾಸೇಹಿ ತಾವ ಸಾಮಿ, ಇದಾನಿ ರಞ್ಞೋ ಗನ್ಧೇ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ವಿಲಿಮ್ಪನ್ತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣಂ ಪತಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಂ ತತ್ಥ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಸುಗನ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋ ರಞ್ಞೋ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ರಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಮ್ಪಿ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಹಸಿ। ದೇವೀಪಿ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ದಿಸ್ವಾ ಹಸೀ"ತಿ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಪುನ ರಞ್ಞೋ ಸಾಯಮಾಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಏಕಂ ಭತ್ತಸಿತ್ಥಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿ। ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾ "ರಾಜಕುಲೇ ಭತ್ತಸಕಟಂ ಭಗ್ಗಂ, ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವಿರವಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪುನಪಿ ಹಸಿ। ದೇವೀ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪರಿವಿಸನ್ತೀ "ಮಂ ನು ಖೋ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಹಸತೀ"ತಿ ವಿತಕ್ಕೇಸಿ।

ಸಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಯನಂ ಆರುಯ್ಹ ನಿಪಜ್ಜನಕಾಲೇ "ಕಿಂಕಾರಣಾ ದೇವ, ಹಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ತೇ ಮಮ ಹಸಿತಕಾರಣೇನಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಬದ್ಧೋ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜಾನನಮನ್ತಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ನ ಸಕ್ಕಾ ದಾತು"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಬನ್ಧಿ । ರಾಜಾ "ಸಚಾಹಂ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ತುಯ್ಹಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಮರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಮರನ್ತೋಪಿ ಮಯ್ಹಂ ದೇಹಿ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ಮಾತುಗಾಮವಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಮನ್ತಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಥೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪಾಯಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕೋ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಬಾಲರಾಜಾ ಮಾತುಗಾಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ 'ಅಗ್ಗಿಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಜೀವಿತಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುಜಂ ಅಸುರಕಞ್ಞಂ ಆದಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅಜಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅಜೋ ಹುತ್ವಾ "ಮಹಾಜನೋ ಮಾ ಪಸ್ಸತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ರಞ್ಞೋ ರಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ರಾಜಾ ಚೇವ ರಥೇ ಯುತ್ತಸಿನ್ಧವಾ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಜೋ ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ರಥಪುರತೋ ಅಜಿಕಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ತಮೇಕೋ ರಥೇ ಯುತ್ತಸಿನ್ಧವೋ ದಿಸ್ವಾ "ಸಮ್ಮ ಅಜರಾಜ, ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ 'ಅಜಾ ಕಿರ ಬಾಲಾ ಅಹಿರಿಕಾ'ತಿ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ, ನ ಚ ತಂ ಪಸ್ಸಿಮ್ಹ, ತ್ವಂ ಪನ ರಹೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅನಾಚಾರಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತ್ತಕಾನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಕರೋಸಿ, ನ ಲಜ್ಜಸಿ, ತಂ ನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸುತಂ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠೇನ ಸಮೇತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೭೭. "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರೇವಮಾಹಂಸು, ವಸ್ತಂ ಬಾಲೋತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಪಸ್ಸ ಬಾಲೋ ರಹೋಕಮ್ಮಂ, ಆವಿಕುಬ್ಬಂ ನ ಬುಜ್ಝತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಸ್ತ**ನ್ತಿ ಅಜಂ। **ಪಣ್ಡಿತಾ**ತಿ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ತಂ ಬಾಲೋತಿ ವದನ್ತಿ, ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ವದನ್ತಿ। **ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಲಪನಂ, ಪಸ್ಸಥಾಹಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಬುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಏವಂ ಕಾತುಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅಜೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೭೮. "ತ್ವಂ ಖೋಪಿ ಸಮ್ಮ ಬಾಲೋಸಿ, ಖರಪುತ್ತ ವಿಜಾನಹಿ।
ರಜ್ಜುಯಾ ಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ವಙ್ಕೋಟ್ಠೋ ಓಹಿತೋಮುಖೋ॥

೭೯. "ಅಪರಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮ ತೇ ಬಾಲ್ಯಂ, ಯೋ ಮುತ್ತೋ ನ ಪಲಾಯಸಿ।

ಸೋ ಚ ಬಾಲತರೋ ಸಮ್ಮ, ಯಂ ತ್ವಂ ವಹತಿ ಸೇನಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತ್ವಂ ಖೋಪಿ ಸಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಮ್ಮ ಸಿನ್ಧವ ಮಯಾಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ ಬಾಲತರೋ। **ಖರಪುತ್ತಾ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಗದ್ರಭಸ್ಸ ಜಾತಕೋ, ತೇನ ತಂ ಏವಮಾಹ। **ವಿಜಾನಹೀ**ತಿ ಅಹಮೇವ ಬಾಲೋತಿ ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ। **ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ಯುಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗೀವಾಯ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ವಙ್ಕೋಟ್ಠೋ**ತಿ ವಙ್ಕಓಟ್ಠೋ। **ಓಹಿತೋಮುಖೋ**ತಿ ಮುಖಬನ್ಧನೇನ ಪಿಹಿತಮುಖೋ। **ಯೋ ಮುತ್ತೋ ನ ಪಲಾಯಸೀ**ತಿ ಯೋ ತ್ವಂ ರಥತೋ ಮುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಮುತ್ತಕಾಲೇ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ನ ಪವಿಸಸಿ, ತಂ ತೇ ಅಪಲಾಯನಂ ಅಪರಮ್ಪಿ ಬಾಲ್ಯಂ , **ಸೋ ಚ ಬಾಲತರೋ**ತಿ ಯಂ ತ್ವಂ ಸೇನಕಂ ವಹಸಿ, ಸೋ ಸೇನಕೋ ತಯಾಪಿ ಬಾಲತರೋ।

ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಥಂ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸಣಿಕಂ ರಥಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಿನ್ಧವೋಪಿ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪುನ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೦. "ಯಂ ನು ಸಮ್ಮ ಅಹಂ ಬಾಲೋ, ಅಜರಾಜ ವಿಜಾನಹಿ।
ಅಥ ಕೇನ ಸೇನಕೋ ಬಾಲೋ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯನ್ತಿ** ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। **ನೂತಿ** ಅನುಸ್ಸವತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಮ್ಮ ಅಜರಾಜ, ಯೇನ ತಾವ ತಿರಚ್ಛಾನಗತತ್ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಹಂ ಬಾಲೋ, ತಂ ತ್ವಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಾಹಿ, ಸಕ್ಕಾ ಏತಂ ತಯಾ ಞಾತುಂ, ಅಹಞ್ಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತತ್ತಾವ ಬಾಲೋ, ತಸ್ಮಾ ಮಂ ಖರಪುತ್ತಾತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತೋ ಸುಟ್ಠು ವದಸಿ, ಅಯಂ ಪನ ಸೇನಕೋ ರಾಜಾ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಬಾಲೋ, ತಂ ಮೇ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅಕ್ಖಾಹೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅಜೋ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೧. "ಉತ್ತಮತ್ಥಂ ಲಭಿತ್ವಾನ, ಭರಿಯಾಯ ಯೋ ಪದಸ್ಸತಿ।
ತೇನ ಜಹಿಸ್ಸತತ್ತಾನಂ, ಸಾ ಚೇವಸ್ಸ ನ ಹೇಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಉತ್ತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಸಬ್ಬರುತಜಾನನಮನ್ತಂ। **ತೇನಾತಿ** ತಸ್ಸಾ ಮನ್ತಪ್ಪದಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾರಣೇನ ತಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಜಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಸ ತಯಾಪಿ ಬಾಲತರೋ, ಯೋ ಲದ್ಧಂ ಯಸಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಜರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ತ್ವಞ್ಞೇವ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಕಥೇಹಿ ತಾವ ನೋ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಅಜರಾಜಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಾ ಅಞ್ಞೋ ಪಿಯತರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕಂ ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ನಾಸೇತುಂ ಲದ್ಧಯಸಂ ಪಹಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೨. "ನ ವೇ ಪಿಯಮ್ಮೇತಿ ಜನಿನ್ದ ತಾದಿಸೋ, ಅತ್ತಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ ಪಿಯಾನಿ ಸೇವತಿ।
ಅತ್ತಾವ ಸೇಯ್ಯೋ ಪರಮಾ ಚ ಸೇಯ್ಯೋ, ಲಬ್ಭಾ ಪಿಯಾ ಓಚಿತತ್ಥೇನ ಪಚ್ಛಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಿಯಮ್ಮೇ**ತಿ ಪಿಯಂ ಮೇ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಜನಿನ್ದ, ತಾದಿಸೋ ತುಮ್ಹಾದಿಸೋ ಯಸಮಹತ್ತೇ ಠಿತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕಂ ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ನಿಸ್ಸಾಯ "ಇದಂ ಪಿಯಂ ಮೇ"ತಿ ಅತ್ತಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ನ ಸೇವತೇವ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಅತ್ತಾವ ಸೇಯ್ಯೋ ಪರಮಾ ಚ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಅತ್ತಾವ ಸೇಯ್ಯೋ ವರೋ ಉತ್ತಮೋ, ಪರಮಾ ಚ ಸೇಯ್ಯೋ, ಪರಮಾ ಉತ್ತಮಾಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಾ ಪಿಯಭಣ್ಡಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಚ-

ಕಾರೋ ಪಿ-ಕಾರತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಲಬ್ಭಾ ಪಿಯಾ ಓಚಿತತ್ಥೇನ ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಓಚಿತತ್ಥೇನ ವಡ್ಢಿತತ್ಥೇನ ಯಸಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಪುರಿಸೇನ ಪಚ್ಛಾ ಪಿಯಾ ನಾಮ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ನ ತಸ್ಸಾ ಕಾರಣಾ ಅತ್ತಾ ನಾಸೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಅಜರಾಜ, ಕುತೋ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಕ್ಕೋ ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತವ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ತಂ ಮರಣಾ ಮೋಚೇತುಂ ಆಗತೋಮ್ಹೀತಿ। ದೇವರಾಜ, ಅಹಂ ಏತಿಸ್ಸಾ "ಮನ್ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅವಚಂ, ಇದಾನಿ "ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ? "ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಿನಾಸೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, 'ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ'ತಿ ವತ್ವಾ ಏತಂ ಕತಿಪಯೇ ಪಹಾರೇ ಪಹರಾಪೇಹಿ, ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ "ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸಿ ಭದ್ದೇ, ಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಆಮ, ದೇವಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಉಪಚಾರಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ। "ಕೋ ಉಪಚಾರೋ"ತಿ? "ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಹಾರಸತೇ ಪವತ್ತಮಾನೇ ಸದ್ದಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸಾ ಮನ್ತಲೋಭೇನ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ಚೋರಘಾತಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಕಸಾ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಪಹರಾಪೇಸಿ। ಸಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಪಹಾರೇ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ "ನ ಮೇ ಮನ್ತೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ರವಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ "ತ್ವಂ ಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮಾಸೀ"ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಚ್ಚಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುನ ಕಥೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ದೇವೀ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ, ಅಸ್ಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಖರಪುತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೮೭] ೨. ಸೂಚಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಕಕ್ಕಸಂ ಅಫರುಸನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಮಹಾಉಮಙ್ಗಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೯೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಉಪಾಯಕುಸಲೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಕಮ್ಮಾರಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪರಿಯೋದಾತಸಿಪ್ಪೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪನಸ್ಸ ದಲಿದ್ದಾ, ತೇಸಂ ಗಾಮತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞೋ ಸಹಸ್ಸಕುಟಿಕೋ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮೋ। ತತ್ಥ ಕಮ್ಮಾರಸಹಸ್ಸಜೇಟ್ಠಕೋ ಕಮ್ಮಾರೋ ರಾಜವಲ್ಲಭೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ, ತಸ್ಸೇಕಾ ಧೀತಾ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ದೇವಚ್ಛರಾಪಟಿಭಾಗಾ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇಸು ಮನುಸ್ಸಾ ವಾಸಿಫರಸುಫಾಲಪಾಚನಾದಿಕಾರಾಪನತ್ಥಾಯ ತಂ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ತಂ ಕುಮಾರಿಕಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಾದೀಸು ತಸ್ಸಾ ರೂಪಂ ವಣ್ಣೇನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸವನಸಂಸಗ್ಗೇನ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಂ ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉತ್ತಮಜಾತಿಕಂ ಅಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಸುಖುಮಂ ಘನಂ ಸೂಚಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಸೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಉಪ್ಪಿಲಾಪೇತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಮೇವ ತಸ್ಸಾ ಕೋಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಸೇ ವಿಜ್ಝಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ತಸ್ಸಾ ಸತ್ತ ಕೋಸಕೇ ಅಕಾಸಿ, "ಕಥಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಞ್ಹಿ ಞಾಣಮಹನ್ತತಾಯ ಕರಣಂ ಸಮಿಜ್ಝತಿಯೇವ। ಸೋ ತಂ ಸೂಚಿಂ ನಾಳಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓವಟ್ಟಿಕಾಯ ಕತ್ವಾ ತಂ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ವಸನವೀಥಿಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಕೋ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಸೂಚಿಂ ಮೂಲೇನ ಕಿಣಿತುಂ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸೂಚಿಂ ವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಜೇಟ್ಠಕಕಮ್ಮಾರಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೩. “ಅಕಕ್ಕಸಂ ಅಫರುಸಂ, ಖರಧೋತಂ ಸುಪಾಸಿಯಂ।
ಸುಖುಮಂ ತಿಖಿಣಗ್ಗಞ್ಚ, ಕೋ ಸೂಚಿಂ ಕೇತುಮಿಚ್ಛತೀ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಮಮ ಪಟಲಸ್ಸ ವಾ ತಿಲಕಸ್ಸ ವಾ ಓಧಿನೋ ವಾ ಅಭಾವೇನ **ಅಕಕ್ಕಸಂ,** ಸುಮಟ್ಠತಾಯ **ಅಫರುಸಂ,** ಖರೇನ ಪಾಸಾಣೇನ ಧೋತತ್ತಾ **ಖರಧೋತಂ,** ಸುನ್ದರೇನ ಸುವಿದ್ಧೇನ ಪಾಸೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಸುಪಾಸಿಯಂ** , ಸಣ್ಹತಾಯ **ಸುಖುಮಂ,** ಅಗ್ಗಸ್ಸ ತಿಖಿಣತಾಯ **ತಿಖಿಣಗ್ಗಂ** ಸೂಚಿಂ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಕೋ ಕಿಣಿತುಂ ಇಚ್ಛತೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪುನಪಿ ತಂ ವಣ್ಣೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೪. “ಸುಮಜ್ಜಞ್ಚ ಸುಪಾಸಞ್ಚ, ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಸುವಟ್ಟಿತಂ।
ಘನಘಾತಿಮಂ ಪಟಿಥದ್ಧಂ, ಕೋ ಸೂಚಿಂ ಕೇತುಮಿಚ್ಛತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಮಜ್ಜಞ್ಚಾ**ತಿ ಕುರುವಿನ್ದಕಚುಣ್ಣೇನ ಸುಟ್ಠು ಮಜ್ಜಿತಂ। **ಸುಪಾಸಞ್ಚಾ**ತಿ ಸಣ್ಹೇನ ಪಾಸವೇಧಕೇನ ವಿದ್ಧತ್ತಾ ಸುನ್ದರಪಾಸಂ। **ಘನಘಾತಿಮ**ನ್ತಿ ಯಾ ಘಾತಿಯಮಾನಾ ಅಧಿಕರಣಿಂ ಅನುಪವಿಸತಿ, ಅಯಂ “ಘನಘಾತಿಮಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಾದಿಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಥದ್ಧ**ನ್ತಿ ಥದ್ಧಂ ಅಮುದುಕಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಂ ಪಿತರಂ ದರಥಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನತ್ಥಂ ಚೂಳಸಯನೇ ನಿಪನ್ನಂ ತಾಲವಣ್ಟೇನ ಬೀಜಯಮಾನಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಧುರಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಅಲ್ಲಮಂಸಪಿಣ್ಡೇನ ಹದಯೇ ಪಹಟಾ ವಿಯ ಘಟಸಹಸ್ಸೇನ ನಿಬ್ಬಾಪಿತದರಥಾ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ “ಕೋ ನು ಖೋ ಏಸ ಅತಿಮಧುರೇನ ಸದ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಾನಂ ವಸನಗಾಮೇ ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗತೋ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗೇಹಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಬಹಿಆಳಿನ್ದಕೇ ಠತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಞ್ಹಿ ಪತ್ಥಿತಂ ನಾಮ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ಸೋ ಹಿ ತಸ್ಸಾಯೇವತ್ಥಾಯ ತಂ ಗಾಮಂ ಆಗತೋ। ಸಾ ಚ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೀ “ಮಾಣವ, ಸಕಲರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಸೂಚಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಗಾಮಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಬಾಲತಾಯ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮೇ ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕಿಣಿತುಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಸಚೇಪಿ ದಿವಸಂ ಸೂಚಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಸಿ, ನ ತೇ ಕೋಚಿ ಹತ್ಥತೋ ಸೂಚಿಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ತ್ವಂ ಮೂಲಂ ಲದ್ಧುಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಯಾಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೮೫. “ಇತೋದಾನಿ ಪತಾಯನ್ತಿ, ಸೂಚಿಯೋ ಬಳಿಸಾನಿ ಚ।
ಕೋಯಂ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮಸ್ಮಿಂ, ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕೇತುಮಿಚ್ಛತಿ॥

೮೬. “ಇತೋ ಸತ್ಥಾನಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಮ್ಮನ್ತಾ ವಿವಿಧಾ ಪುಥೂ।
ಕೋಯಂ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮಸ್ಮಿಂ, ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕೇತುಮಿಚ್ಛತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇತೋದಾನೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಟ್ಠೇ ಇದಾನಿ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಬಳಿಸಾನಿ ಚ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಉಪಕರಣಾನಿ ಇಮಮ್ಹಾ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮಾ ಪತಾಯನ್ತಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ತಂ ತಂ ದಿಸಂ ಪತ್ಥರನ್ತಾ ನಿಗ್ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಕೋಯ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕೋ ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮೇ ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕಿಣಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ। **ಸತ್ಥಾನೀ**ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಸತ್ಥಾನಿ ಇತೋವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ವಿವಿಧಾ ಪುಥೂ**ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಬಹೂ ಕಮ್ಮನ್ತಾಪಿ ಸಕಲರಟ್ಠವಾಸೀನಂ ಇತೋ ಗಹಿತಉಪಕರಣೇಹೇವ ಪವತ್ತನ್ತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ “ಭದ್ದೇ, ತ್ವಂ ಅಜಾನನ್ತೀ ಅಞ್ಞಾಣೇನ ಏವಂ ವದೇಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೮೯. “ಸೂಚಿಂ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮಸ್ಮಿಂ, ವಿಕ್ಕೇತಬ್ಬಾ ಪಜಾನತಾ।
ಆಚರಿಯಾವ ಜಾನನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಂ॥

೯೦. “ಇಮಞ್ಚೇ ತೇ ಪಿತಾ ಭದ್ದೇ, ಸೂಚಿಂ ಜಞ್ಞಾ ಮಯಾ ಕತಂ।
ತಯಾ ಚ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯ, ಯಞ್ಚತ್ಥಞ್ಞಂ ಘರೇ ಧನ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೂಚಿ**ನ್ತಿ ವಿಭತ್ತಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಕತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸೂಚಿ ನಾಮ ಪಜಾನತಾ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಪುರಿಸೇನ ಕಮ್ಮಾರಗಾಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಿಕ್ಕೇತಬ್ಬಾ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಆಚರಿಯಾವ ಜಾನನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಆಚರಿಯಾವ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಪ್ಪೇ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಕಮ್ಮಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಸ್ವಾಹಂ ಕಮ್ಮಾರಕಮ್ಮಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಗಹಪತಿಕಾನಂ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಮ ಸೂಚಿಯಾ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಭಾವಂ ಕಥಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಗಾಮೇ ಮಮ ಬಲಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ವಣ್ಣೇಸಿ।

ತಯಾ ಚ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಭದ್ದೇ ಸಚೇ ತವ ಪಿತಾ ಇಮಂ ಮಯಾ ಕತಂ ಸೂಚಿಂ “ಈದಿಸಾ ವಾ ಏಸಾ, ಏವಂ ವಾ ಕತಾ”ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, “ಇಮಂ ಮೇ ಧೀತರಂ ತವ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಂ ದಮ್ಮಿ, ಗಣ್ಹಾಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಏವಂ ತಯಾ ಚ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯ। **ಯಞ್ಚತ್ಥಞ್ಞಂ ಘರೇ ಧನ**ನ್ತಿ ಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ವಾ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ವಾ ಘರೇ ಧನಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇನ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯ। “ಯಞ್ಚಸ್ಸಞ್ಞ”ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಯಞ್ಚ ಅಸ್ಸ ಘರೇ ಅಞ್ಞಂ ಧನಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕೋ ಸಬ್ಬಂ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ “ಅಮ್ಮಾ”ತಿ ಧೀತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ “ಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾತ, ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪೇಮೀತಿ। “ತೇನ ಹಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಹಿ ನ”ನ್ತಿ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ “ಕತರಗಾಮವಾಸಿಕೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಅಹಂ ಅಸುಕಗಾಮವಾಸಿಕೋಮ್ಹಿ ಅಸುಕಕಮ್ಮಾರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ”ತಿ। “ಕಸ್ಮಾ ಇಧಾಗತೋಸೀ”ತಿ। “ಸೂಚಿವಿಕ್ಕಯತ್ಥಾಯಾ”ತಿ । “ಆಹರ, ಸೂಚಿಂ ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ । ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಪಕಾಸೇತುಕಾಮೋ “ನನು ಏಕಕಾನಂ ಓಲೋಕಿತತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ಓಲೋಕೇತುಂ ವರತರ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ “ಸಾಧು, ತಾತಾ”ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮಾರೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ “ಆಹರ, ತಾತ, ಮಯಂ ಪಸ್ಸಾಮ ತೇ ಸೂಚಿ”ನ್ತಿ ಆಹ। “ಆಚರಿಯ, ಏಕಂ ಅಧಿಕರಣಿಞ್ಚ ಉದಕಪೂರಞ್ಚ ಕಂಸಥಾಲಂ ಆಹರಾಪೇಥಾ”ತಿ। ಸೋ ಆಹರಾಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಓವಟ್ಟಿಕತೋ ಸೂಚಿನಾಳಿಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕೋ ತತೋ ಸೂಚಿಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ “ತಾತ, ಅಯಂ ಸೂಚೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ನಾಯಂ ಸೂಚಿ, ಕೋಸಕೋ ಏಸೋ”ತಿ। ಸೋ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ನೇವ ಅನ್ತಂ, ನ ಕೋಟಿಂ ಅದ್ದಸ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ನಖೇನ ಕೋಸಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ “ಅಯಂ ಸೂಚಿ, ಅಯಂ ಕೋಸಕೋ”ತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸೂಚಿಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ, ಕೋಸಕಂ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇಸಿ। ಪುನ ತೇನ “ಅಯಂ ಮಞ್ಞೇ ಸೂಚೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ “ಅಯಮ್ಪಿ ಸೂಚಿಕೋಸಕೋಯೇವಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ನಖೇನ ಪಹರನ್ತೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಛ ಸೂಚಿಕೋಸಕೇ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ “ಅಯಂ ಸೂಚೀ”ತಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಕಮ್ಮಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಪೋಟೇಸುಂ, ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಾ ಪವತ್ತಿಂಸು।

ಅಥ ನಂ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕೋ “ತಾತ, ಇಮಾಯ ಸೂಚಿಯಾ ಕಿಂ ಬಲ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಆಚರಿಯ ಬಲವತಾ ಪುರಿಸೇನ ಅಧಿಕರಣಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದಕಪಾತಿಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಿಯಾ ಮಜ್ಝೇ ಇಮಂ ಸೂಚಿಂ ಪಹರಥಾ”ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಧಿಕರಣಿಯಾ ಮಜ್ಝೇ ಸೂಚಿಂ ಅಗ್ಗೇನ ಪಹರಿ। ಸಾ ಅಧಿಕರಣಿಂ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಅಹುತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮಾರಾ “ಅಮ್ಹೇಹಿ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ‘ಕಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ ಏದಿಸಾ ಹೋನ್ತೀ’ತಿ ಸುತಿವಸೇನಪಿ ನ ಸುತಪುಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಪೋಟೇತ್ವಾ ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಸಹಸ್ಸಂ ಪವತ್ತಯಿಂಸು । ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕೋ

ಧೀತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ "ಅಯಂ ಕುಮಾರಿಕಾ ತುಯ್ಹಮೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ"ತಿ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕಮ್ಮಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಧೀತಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸೂಚಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೮೮] ೩. ತುಣ್ಡಿಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನವಛನ್ನಕೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮರಣಭೀರುಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿವಾಸೀ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮರಣಭೀರುಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಸಾಖಾಚಲನಂ ದಣ್ಡಕಪತನಂ ಸಕುಣಚತುಪ್ಪದಸದ್ದಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಸುತ್ವಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಿದ್ಧಸಸೋ ವಿಯ ಕಮ್ಪನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಮರಣಭೀರುಕೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ ಪಲಾಯತಿ, ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಮರಣಮೇವ ಧುವಂ, ಜೀವಿತಂ ಅದ್ಧುವಂ, ನನು ತದೇವ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಮರಣಭೀರುಕೋ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ತೇನ ಪಟಿಞ್ಞಾತೋ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮರಣಭೀರುಕೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೂಕರಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೂಕರೀ ಪರಿಣತಗಬ್ಭಾ ದ್ವೇ ಪುತ್ತೇ ವಿಜಾಯಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆವಾಟೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥೇಕಾ ಬಾರಾಣಸಿದ್ವಾರಗಾಮವಾಸಿನೀ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಕಪ್ಪಾಸಖೇತ್ತತೋ ಪಚ್ಛಿಪುಣ್ಣಂ ಕಪ್ಪಾಸಂ ಆದಾಯ ಯಟ್ಠಿಯಾ ಭೂಮಿಂ ಆಕೋಟೇನ್ತೀ ಆಗಚ್ಛಿ। ಸೂಕರೀ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಮರಣಭಯೇನ ಪುತ್ತಕೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಸೂಕರಪೋತಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಪುತ್ತಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಮಹಾತುಣ್ಡಿಲೋ, ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲೋತಿ ನಾಮಂ ಕರಿತ್ವಾ ತೇ ಪುತ್ತಕೇ ವಿಯ ಪೋಸೇಸಿ। ತೇ ಅಪರಭಾಗೇ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಥೂಲಸರೀರಾ ಅಹೇಸುಂ। ಮಹಲ್ಲಿಕಾ "ಇಮೇ ನೋ ಮೂಲೇನ ದೇಹೀ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾಪಿ "ಪುತ್ತಾ ಮೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ನ ದೇತಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಛಣಕಾಲೇ ಧುತ್ತಾ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತಾ ಮಂಸೇ ಖೀಣೇ "ಕುತೋ ನು ಖೋ ಮಂಸಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಗೇಹೇ ಸೂಕರಾನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಂ ನೋ ಸೂಕರಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸಾ "ಅಲಂ, ತಾತಾ, ಪುತ್ತಾ ಮೇ ಏತೇ, ಪುತ್ತಂ ನಾಮ ಮಂಸಂ ಖಾದನತ್ಥಾಯ ಕಿಣನ್ತಾನಂ ದದನ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಧುತ್ತಾ "ಅಮ್ಮ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸೂಕರಾ ನಾಮ ಪುತ್ತಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ದೇಹಿ ನೋ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚನ್ತಾಪಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಂ ಸುರಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಮತ್ತಕಾಲೇ "ಅಮ್ಮ, ಸೂಕರೇಹಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಹತ್ಥೇ ಕಹಾಪಣೇ ಠಪಯಿಂಸು।

ಸಾ ಕಹಾಪಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ತಾತಾ, ಮಹಾತುಣ್ಡಿಲಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ। ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲಂ ಪನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಹಂ ಸೋ"ತಿ? "ಅಯಂ ಏತಸ್ಮಿಂ ಗಚ್ಛೇತಿ, ಸದ್ದಮಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ। "ಆಹಾರಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಧುತ್ತಾ ಮೂಲೇನ ಏಕಂ ಭತ್ತಪಾತಿಂ ಆಹರಾಪೇಸುಂ। ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಠಪಿತಂ ಸೂಕರದೋಣಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೋಣಿಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಿಂಸಮತ್ತಾಪಿ ಧುತ್ತಾ ಪಾಸಹತ್ಥಾ ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಂಸು। ಮಹಲ್ಲಿಕಾ "ತಾತ, ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಏಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾತುಣ್ಡಿಲೋ "ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಮಮ ಮಾತರಾ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ನ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬೋ, ಮಂಯೇವ ಪಠಮಂ ಸದ್ದಾಯತಿ, ಅವಸ್ಸಂ ಅಜ್ಜ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಸೋ ಕನಿಟ್ಠಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ "ತಾತ, ಮಮ ಮಾತಾ ತಂ

ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಗಚ್ಛ ತಾವ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಗಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭತ್ತದೋಣಿಸಮೀಪೇ ತೇಸಂ ಠಿತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮೇ ಮರಣಂ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಕಮ್ಪಮಾನೋ ಭಾತು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಥಮ್ಭಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಕಮ್ಪಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಭಮಿ। ಮಹಾತುಣ್ಡಿಲೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಾತ, ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ ಪನ ಪವೇಧಸಿ ಪರಿಬ್ಭಮಸಿ, ಪವಿಸನಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೮. "ನವಛನ್ನಕೇದಾನಿ ದಿಯ್ಯತಿ, ಪುಣ್ಣಾಯಂ ದೋಣಿ ಸುವಾಮಿನೀ ಠಿತಾ।
ಬಹುಕೇ ಜನೇ ಪಾಸಪಾಣಿಕೇ, ನೋ ಚ ಖೋ ಮೇ ಪಟಿಭಾತಿ ಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನವಛನ್ನಕೇದಾನಿ ದಿಯ್ಯತೀ**ತಿ ಭಾತಿಕ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಣ್ಡಕಯಾಗು ವಾ ಥೂಸಭತ್ತಂ ವಾ ದಿಯ್ಯತಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ನವಛನ್ನಕಂ ನವಾಕಾರಂ ದಾನಂ ದಿಯ್ಯತಿ। **ಪುಣ್ಣಾಯಂ ದೋಣೀ**ತಿ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭತ್ತದೋಣಿ ಸುದ್ಧಭತ್ತಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಾ। **ಸುವಾಮಿನೀ ಠಿತಾ**ತಿ ಅಯ್ಯಾಪಿ ನೋ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಾ। **ಬಹುಕೇ ಜನೇ**ತಿ ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಅಯ್ಯಾವ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಬಹುಕೋ ಜನೋ ಪಾಸಪಾಣಿಕೋ ಠಿತೋ। **ನೋ ಚ ಖೋ ಮೇ ಪಟಿಭಾತೀ**ತಿ ಅಯಂ ಏವಂ ಏತೇಸಂ ಠಿತಭಾವೋಪಿ ಇದಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹಂ ನ ಪಟಿಭಾತಿ, ನ ರುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಮಮ ಕಿರ ಮಾತಾ ಏತ್ಥೇವ ಸೂಕರೇ ಪೋಸೇನ್ತೀ ನಾಮ ಯದತ್ಥಂ ಪೋಸೇತಿ, ಸ್ವಾಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೋ ಅಜ್ಜ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ, ತ್ವಂ ಮಾ ಚಿನ್ತಯೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮೯. "ತಸಸಿ ಭಮಸಿ ಲೇಣಮಿಚ್ಛಸಿ, ಅತ್ತಾಣೋಸಿ ಕುಹಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ।
ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಭುಞ್ಜ ತುಣ್ಡಿಲ, ಮಂಸತ್ಥಾಯ ಹಿ ಪೋಸಿತಾಮ್ಹಸೇ॥

೯೦. "ಓಗಹ ರಹದಂ ಅಕದ್ದಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ಸೇದಮಲಂ ಪವಾಹಯ।
ಗಣ್ಹಾಹಿ ನವಂ ವಿಲೇಪನಂ, ಯಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ ನ ಕದಾಚಿ ಛಿಜ್ಜತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಸಸಿ ಭಮಸೀ**ತಿ ಮರಣಭಯೇನ ಉತ್ತಸಸಿ, ತೇನೇವ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಭಮಸಿ। **ಲೇಣಮಿಚ್ಛಸೀ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। **ಅತ್ತಾಣೋಸೀ**ತಿ ತಾತ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತಾ ಪಟಿಸರಣಂ ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ಅಜ್ಜ ಪನ ನಿರಪೇಕ್ಖಾ ಅಮ್ಹೇ ಛಡ್ಡೇಸಿ, ಇದಾನಿ ಕುಹಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ। **ಓಗಹಾ**ತಿ ಓಗಾಹ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಪವಾಹಯಾ**ತಿ ಪವಾಹೇಹಿ, ಹಾರೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಛಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ನ ನಸ್ಸತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ, ಸಚೇ ಮರಣತೋ ತಸಸಿ, ಅಕದ್ದಮಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ತವ ಸರೀರೇ ಸಬ್ಬಂ ಸೇದಞ್ಚ ಮಲಞ್ಚ ಪವಾಹೇತ್ವಾ ಸುರಭಿಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ವಿಲಿಮ್ಪಾತಿ।

ತಸ್ಸ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಪದಂ ಉದಾಹರನ್ತಸ್ಸೇವ ಸದ್ದೋ ಸಕಲಂ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಸುತಸುತಕ್ಖಣೇಯೇವ ರಾಜಉಪರಾಜಾದಯೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿನೋ ಆಗಮಂಸು। ಅನಾಗತಾಪಿ ಗೇಹೇ ಠಿತಾವ ಸುಣಿಂಸು। ರಾಜಪುರಿಸಾ ಗಚ್ಛೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಓಕಿರಿಂಸು। ಧುತ್ತಾನಂ ಸುರಾಮದೋ ಛಿಜ್ಜಿ। ಪಾಸೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯಪಿ ಸುರಾಮದೋ ಛಿಜ್ಜಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲೋ "ಮಯ್ಹಂ ಭಾತಾ ಏವಂ ವದೇತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ವಂಸೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ನಹಾನಂ, ಸರೀರತೋ ಸೇದಮಲಪವಾಹನಂ, ಪುರಾಣವಿಲೇಪನಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ನವವಿಲೇಪನಗಹಣಞ್ಚ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕಾಲೇ ನತ್ಥಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾತಾ ಮಂ ಏವ ಮಾಹಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೧. “ಕತಮೋ ರಹದೋ ಅಕದ್ದಮೋ, ಕಿಂಸು ಸೇದಮಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ಕತಮಞ್ಚ ನವಂ ವಿಲೇಪನಂ, ಯಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ ನ ಕದಾಚಿ ಛಿಜ್ಜತೀ”ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ತೇನ ಹಿ ಕನಿಟ್ಠ ಓಹಿತಸೋತೋ ಸುಣಾಹೀ”ತಿ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೨. “ಧಮ್ಮೋ ರಹದೋ ಅಕದ್ದಮೋ, ಪಾಪಂ ಸೇದಮಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ಸೀಲಞ್ಚ ನವಂ ವಿಲೇಪನಂ, ತಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ ನ ಕದಾಚಿ ಛಿಜ್ಜತಿ॥

೯೩. “ನನ್ದನ್ತಿ ಸರೀರಘಾತಿನೋ, ನ ಚ ನನ್ದನ್ತಿ ಸರೀರಧಾರಿನೋ।
ಪುಣ್ಣಾಯ ಚ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ, ರಮಮಾನಾವ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಞ್ಚಸೀಲಅಟ್ಠಸೀಲದಸಸೀಲಾನಿ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಸತ್ತತಿಂಸಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ ಸಬ್ಬೋಪೇಸ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ। **ಅಕದ್ದಮೋ**ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಮಾನದಿಟ್ಠಿಕಿಲೇಸಕದ್ದಮಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಅಕದ್ದಮೋ। ಇಮಿನಾ ಸೇಸಧಮ್ಮತೋ ವಿನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ ವಾ ಅಸಙ್ಖತಾ ವಾ, ವಿರಾಗೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ ಮದನಿಮ್ಮದನೋ ಪಿಪಾಸವಿನಯೋ ಆಲಯಸಮುಗ್ಘಾತೋ ವಟ್ಟುಪಚ್ಛೇದೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ಇತಿವು॰ ೯೦) ಹಿ ವುತ್ತಂ, ತದೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ, ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಅಹಂ ನಿಬ್ಬಾನತಳಾಕಂ “ರಹದೋ”ತಿ ಕಥೇಮಿ। ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಾದೀನಿ ಹಿ ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಮರಣತೋ ಮುಞ್ಚಿತುಕಾಮೋ, ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಉಪನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಕಿರ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏವಂ ಕಥೇಸಿ।

ಪಾಪಂ ಸೇದಮಲನ್ತಿ ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಪಾಪಂ ಸೇದಮಲಸದಿಸತ್ತಾ “ಸೇದಮಲ”ನ್ತಿ ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಕಥಿತಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಏಕವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಯದಿದಂ ಮನೋಪದೋಸೋ, ದುವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಪಾಪಕಞ್ಚ ಸೀಲಂ, ಪಾಪಿಕಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿ, ತಿವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ತೀಣಿ ದುಚ್ಚರಿತಾನಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಚತ್ತಾರಿ ಅಗತಿಗಮನಾನಿ, ಪಞ್ಚವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ, ಛಬ್ಬಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಛ ಅಗಾರವಾ, ಸತ್ತವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಸತ್ತ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ಅಟ್ಠವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ಅಟ್ಠ ಮಿಚ್ಛತ್ತಾ, ನವವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ನವ ಆಘಾತವತ್ಥೂನಿ, ದಸವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ದಸ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ, ಬಹುವಿಧೇನ ಪಾಪಂ ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋತಿ ಏಕಕದುಕತಿಕಾದಿವಸೇನ ವಿಭತ್ತಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಪಾಪಂ “ಸರೀರನಿಸ್ಸಿತಸೇದಮಲಸದಿಸ”ನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಕಥಿತಂ।

ಸೀಲನ್ತಿ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ದಸಸೀಲಂ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ। “ಇದಂ, ತಾತ, ಸೀಲಂ ಚತುಜ್ಜಾತಿಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸದಿಸ”ನ್ತಿ ವದತಿ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಸಿಲಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ ತೀಸು ವಯೇಸು ಕದಾಚಿ ನ ಛಿಜ್ಜತಿ, ಸಕಲಲೋಕಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ।

“ನ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೋ ಪಟಿವಾತಮೇತಿ, ನ ಚನ್ದನಂ ತಗ್ಗರಮಲ್ಲಿಕಾ ವಾ।
ಸತಞ್ಚ ಗನ್ಧೋ ಪಟಿವಾತಮೇತಿ, ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಪವಾಯತಿ॥

“ಚನ್ದನಂ ತಗರಂ ವಾಪಿ, ಉಪ್ಪಲಂ ಅಥ ವಸ್ಸಿಕೀ।
ಏತೇಸಂ ಗನ್ಧಜಾತಾನಂ, ಸೀಲಗನ್ಧೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

“ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅಯಂ ಗನ್ಧೋ, ಯ್ವಾಯಂ ತಗರಚನ್ದನಂ।

ಯೋ ಚ ಸೀಲವತಂ ಗನ್ಧೋ, ವಾತಿ ದೇವೇಸು ಉತ್ತಮೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೫೪-೫೬)।

ನನ್ದನ್ತಿ ಸರೀರಘಾತಿನೋತಿ ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಇಮೇ ಅಞ್ಞಾಣಮನುಸ್ಸಾ "ಮಧುರಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮ, ಪುತ್ತದಾರಮ್ಪಿ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರೋನ್ತಾ ನನ್ದನ್ತಿ ತುಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಆಸೇವಿತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ಸಬ್ಬಲಹುಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಸೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ಇಮಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಆದೀನವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। ಅಜಾನನ್ತಾ -

"ಮಧುವಾ ಮಞ್ಞತಿ ಬಾಲೋ, ಯಾವ ಪಾಪಂ ನ ಪಚ್ಚತಿ।
ಯದಾ ಚ ಪಚ್ಚತಿ ಪಾಪಂ, ಬಾಲೋ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೬೯) -

ಮಧುರಸಞ್ಞಿನೋ ಹುತ್ವಾ -

"ಚರನ್ತಿ ಬಾಲಾ ದುಮ್ಮೇಧಾ, ಅಮಿತ್ತೇನೇವ ಅತ್ತನಾ।
ಕರೋನ್ತಾ ಪಾಪಕಂ ಕಮ್ಮಂ, ಯಂ ಹೋತಿ ಕಟುಕಪ್ಫಲ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೬೬) -

ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ।

"ನ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಸಾಧು, ಯಂ ಕತ್ವಾ ಅನುತಪ್ಪತಿ।
ಯಸ್ಸ ಅಸ್ಸುಮುಖೋ ರೋದಂ, ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸೇವತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೬೭)।

ನ ಚ ನನ್ದನ್ತಿ ಸರೀರಧಾರಿನೋತಿ ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಯೇ ಪನೇತೇ ಸರೀರಧಾರಿನೋ ಸತ್ತಾ, ತೇ ಅತ್ತನೋ ಮರಣೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ, ಸೀಹಮಿಗರಾಜಹತ್ಥಾಜಾನೀಯಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಖೀಣಾಸವೇ ಅವಸೇಸಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಾಯನ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

"ಸಬ್ಬೇ ತಸನ್ತಿ ದಣ್ಡಸ್ಸ, ಸಬ್ಬೇ ಭಾಯನ್ತಿ ಮಚ್ಚುನೋ।
ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ, ನ ಹನೇಯ್ಯ ನ ಘಾತಯೇ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೨೯)।

ಪುಣ್ಣಾಯಾತಿ ಗುಣಪುಣ್ಣಾಯ। **ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ**ತಿ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಯುತ್ತಾಯ, ಮಾಸಂ ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಿತಾಯ। ತದಾ ಕಿರ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ಉಪೋಸಥದಿವಸೋ ಹೋತಿ। **ರಮಮಾನಾವ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತ**ನ್ತಿ ತಾತ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲ, ಮಾ ಸೋಚಿ ಮಾ ಪರಿದೇವಿ, ಮರಣಸ್ಸ ನಾಮ ತೇ ಭಾಯನ್ತಿ, ಯೇಸಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸೀಲಾದಿಗುಣಾ ನತ್ಥಿ। ಮಯಂ ಪನ ಸೀಲಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹಾದಿಸಾ ಸತ್ತಾ ರಮಮಾನಾವ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತನ್ತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಮಹಾಜನಕಾಯಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಫೋಟೇಸುಂ, ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಾ ಚ ಪವತ್ತಿಂಸು, ಸಾಧುಕಾರಸದ್ದಪುಣ್ಣಂ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಂ ಅಹೋಸಿ। ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಾದೀಹಿ ವಿಲಿಮ್ಪಾಪೇತ್ವಾ ಗೀವಾಸು ಮಣಿರತನಾನಿ ಪಿಳನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ಅದಾಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿನೋ ಚ ಕಾಸಿರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಚ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ನೇಸಂ ಪಕ್ಖದಿವಸೇಸು ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಡ್ಡೇ ತೀರೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಧರಮಾನೇ ಕೂಟಡ್ಡಕಾರಕಾ ನಾಮ ನಾಹೇಸುಂ। ಅಪರಭಾಗೇ

ರಾಜಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸರೀರಪರಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಪೋತ್ಥಕೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅಡ್ಡಂ ತೀರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಪರಿದೇವನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲೇನ ಅರಞ್ಞಂ ಪಾವಿಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೋ ಸಟ್ಠಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಮರಣಭೀರುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಚೂಳತುಣ್ಡಿಲೋ ಮರಣಭೀರುಕೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಮಹಾತುಣ್ಡಿಲೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ತುಣ್ಡಿಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೮೯] ೪. ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಿಙ್ಗೀಮಿಗೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಯಾವ ಧನುಗ್ಗಹಪಯೋಜನಾ **ಖಣ್ಡಹಾಲಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೯೮೨ ಆದಯೋ) ಧನಪಾಲವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ **ಚೂಳಹಂಸಮಹಾಹಂಸಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೩೩ ಆದಯೋ) ಕಥಿತಂ। ತದಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸೇಕ್ಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಧನಪಾಲಕೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಆನನ್ದೋ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಸ್ಸೇ ಸಾಲಿನ್ದಿಯೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ಹೋತಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕಸ್ಸಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಖೇತ್ತೇ ಕರೀಸಸಹಸ್ಸಮತ್ತಂ ಕಸಿಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಖೇತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಮ್ಮಕಾರೇ "ಕಸಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಮುಖಧೋವನತ್ಥಾಯ ಖೇತ್ತಕೋಟಿಯಂ ಮಹನ್ತಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೋಬ್ಭೇ ಏಕೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಪಟಿವಸತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಓತರಿ। ತಸ್ಸ ಮುಖಧೋವನಕಾಲೇ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕನ್ತರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತೇ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ನಂ ಸೋಬ್ಭೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಖೇತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ತಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಕ್ಕಟಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕನ್ತರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ವಿಚಾರೇಸಿ। ಇತಿ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ದಳ್ಹೋ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಿಬದ್ಧಂ ಖೇತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಕ್ಖೀಸು ಚ ಪನಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಪಸಾದಾ ತೀಣಿ ಮಣ್ಡಲಾನಿ ವಿಸುದ್ಧಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಖೇತ್ತಕೋಟಿಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ತಾಲೇ ಕಾಕಕುಲಾವಕೇ ಕಾಕೀ ಅಕ್ಖೀನಿ ದಿಸ್ವಾ ಖಾದಿತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಕಾಕಂ ಆಹ – "ಸಾಮಿ, ದೋಹಳೋ ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ। "ಕಿಂ ದೋಹಳೋ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಏತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಖಾದಿತುಕಾಮಾಮ್ಹೀ"ತಿ। "ದುದ್ದೋಹಳೋ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಕೋ ಏತಾನಿ ಆಹರಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ತ್ವಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸೀ"ತಿ ಅಹಮ್ಪೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಯೋ ಪನೇಸ ತಾಲಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ವಮ್ಮಿಕೋ, ಏತ್ಥ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ವಸತಿ। "ತಂ ಉಪಟ್ಠಹ, ಸೋ ಏತಂ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ತ್ವಂ ಆಹರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ । ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ

ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೇನಪಿ ವಾಪಿತಸಸ್ಸಾನಂ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಪ್ಪೋ ಕಾಕಮಾಹ "ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ಕರೋಮೀ"ತಿ। "ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಾಸಿಯಾ ಏತಸ್ಸ ಖೇತ್ತಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀಸು ದೋಹಳೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸ್ವಾಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆನುಭಾವೇನ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತುಮ್ಹೇ ಉಪಟ್ಠಹಾಮೀ"ತಿ। ಸಪ್ಪೋ "ಹೋತು, ನಯಿದಂ ಗರುಕಂ, ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಪುನ ದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗೇ ಕೇದಾರಮರಿಯಾದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಣೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಿನೇಹಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಂ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕನ್ತರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸಪ್ಪೋ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಿಕಮಂಸೇ ಡಂಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಪಾತೇತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಲಾಯಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪತನಞ್ಚ ಕಕ್ಕಟಕಸ್ಸ ಸಾಟಕನ್ತರತೋ ಲಙ್ಘನಞ್ಚ ಕಾಕಸ್ಸ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉರೇ ನಿಲೀಯನಞ್ಚ ಅಪಚ್ಛಾಅಪುರಿಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಾಕೋ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ತುಣ್ಡೇನ ಪಹರಿ। ಕಕ್ಕಟಕೋ "ಇಮಂ ಕಾಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಮ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಗಹಿತೇ ಸಪ್ಪೋ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ಕಾಕಂ ಗೀವಾಯಂ ಅಳೇನ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಸಿಥಿಲಮಕಾಸಿ। ಕಾಕೋ "ಕಿಸ್ಸ ಮಂ ಸಮ್ಮ, ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಸಿ, ಏಸ ಮಂ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಭಿಯ್ಯೋ ವಿಹೇಠೇತಿ, ಯಾವ ನ ಮರಾಮಿ, ತಾವ ಏಹೀ"ತಿ ಸಪ್ಪಂ ಪಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೪. "ಸಿಙ್ಗೀಮಿಗೋ ಆಯತಚಕ್ಖುನೇತ್ತೋ, ಅಟ್ಠಿತ್ತಚೋ ವಾರಿಸಯೋ ಅಲೋಮೋ।
ತೇನಾಭಿಭೂತೋ ಕಪಣಂ ರುದಾಮಿ, ಹರೇ ಸಖಾ ಕಿಸ್ಸ ನು ಮಂ ಜಹಾಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿಙ್ಗೀಮಿಗೋತಿ** ಸಿಙ್ಗೀಸುವಣ್ಣವಣ್ಣತಾಯ ವಾ ಅಳಸಙ್ಖಾತಾನಂ ವಾ ಸಿಙ್ಗಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಕಕ್ಕಟಕೋ ವುತ್ತೋ। **ಆಯತಚಕ್ಖುನೇತ್ತೋತಿ** ದೀಘೇಹಿ ಚಕ್ಖುಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ನೇತ್ತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಅಟ್ಠಿಮೇವ ತಚೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಅಟ್ಠಿತ್ತಚೋ। ಹರೇ ಸಖಾತಿ** ಆಲಪನಮೇತಂ, ಅಮ್ಭೋ ಸಹಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಪ್ಪೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಫಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಕಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೫. "ಸೋ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ಮಹತಾ ಫಣೇನ, ಭುಜಙ್ಗಮೋ ಕಕ್ಕಟಮಜ್ಝಪತ್ತೋ।
ಸಖಾ ಸಖಾರಂ ಪರಿತಾಯಮಾನೋ, ಭುಜಙ್ಗಮಂ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಗಹೇಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಕ್ಕಟಮಜ್ಝಪತ್ತೋತಿ** ಕಕ್ಕಟಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। **ಸಖಾ ಸಖಾರನ್ತಿ** ಸಹಾಯೋ ಸಹಾಯಂ। "ಸಕಂ ಸಖಾರ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿತಾಯಮಾನೋತಿ** ರಕ್ಖಮಾನೋ। **ಗಹೇಸೀತಿ** ದುತಿಯೇನ ಅಳೇನ ಗೀವಾಯಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಸಿಥಿಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಸಪ್ಪೋ "ಕಕ್ಕಟಕಾ ನಾಮ ನೇವ ಕಾಕಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತಿ, ನ ಸಪ್ಪಮಂಸಂ, ಅಥ ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಅಯಂ ಅಮ್ಹೇ ಗಣ್ಹೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೬. "ನ ವಾಯಸಂ ನೋ ಪನ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಂ, ಘಾಸತ್ಥಿಕೋ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಅದೇಯ್ಯ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಆಯತಚಕ್ಖುನೇತ್ತ, ಅಥ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತುಮ್ಹ ಉಭೋ ಗಹೀತಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಘಾಸತ್ಥಿಕೋತಿ** ಆಹಾರತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅದೇಯ್ಯಾತಿ**ಆದಿಯೇಯ್ಯ, ನ-ಕಾರೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನ ಗಣ್ಹೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಗಹಣಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೭. "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಮ ಅತ್ಥಕಾಮೋ, ಯೋ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ ದಕಾಯ ನೇತಿ।
ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ದುಕ್ಖಮನಪ್ಪಕಂ ಮೇ, ಅಹಞ್ಚ ಏಸೋ ಚ ಉಭೋ ನ ಹೋಮ॥

೯೮. "ಮಮಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಪವದ್ಧಕಾಯಂ, ಸಬ್ಬೋ ಜನೋ ಹಿಂಸಿತುಮೇವ ಮಿಚ್ಛೇ।
ಸಾದುಞ್ಚ ಥೂಲಞ್ಚ ಮುದುಞ್ಚ ಮಂಸಂ, ಕಾಕಾಪಿ ಮಂ ದಿಸ್ವ ವಿಹೇಠಯೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಯನ್ತಿ** ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಅತ್ಥಕಾಮೋತಿ** ಹಿತಕಾಮೋ। **ದಕಾಯ ನೇತೀತಿ** ಯೋ ಮಂ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಮಾನೋ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕೇನ ಗಹೇತ್ವಾನ ಉದಕಾಯ ನೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ವಸನಕಸೋಬ್ಭಂ ಪಾಪೇತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇತಿ** ಸಚೇ ಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ಮಮ ಕಾಯಿಕಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಮಹನ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಉಭೋ ನ ಹೋಮಾತಿ** ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮ। **ಮಮಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನಾತಿ** ಗಾಥಾಯ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಇದಞ್ಚ ಅಪರಂ ಕಾರಣಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ಅನಾಥಂ ನಿಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಮಂ ಪವಡ್ಢಿತಕಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಬ್ಬೋ ಜನೋ "ಇಮಸ್ಸ ಕಕ್ಕಟಕಸ್ಸ ಸಾದುಞ್ಚ ಥೂಲಞ್ಚ ಮುದುಞ್ಚ ಮಂಸ"ನ್ತಿ ಮಂ ಮಾರೇತುಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಜನೋ ಮನುಸ್ಸೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಾ ಕಾಕಾಪಿ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಹೇಠಯೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಸೇಯ್ಯುಂ ಮಾರೇಯ್ಯುಂ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಪ್ಪೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಏಕೇನುಪಾಯೇನ ಇಮಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಕಾಕಞ್ಚ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ವಞ್ಚೇತುಕಾಮೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೯. "ಸಚೇತಸ್ಸ ಹೇತುಮ್ಹ ಉಭೋ ಗಹೀತಾ, ಉಟ್ಠಾತು ಪೋಸೇ ವಿಸಮಾವಮಾಮಿ।
ಮಮಞ್ಚ ಕಾಕಞ್ಚ ಪಮುಞ್ಚ ಖಿಪ್ಪಂ, ಪುರೇ ವಿಸಂ ಗಾಳ್ಹಮುಪೇತಿ ಮಚ್ಚ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಚೇತಸ್ಸ ಹೇತೂತಿ** ಸಚೇ ಏತಸ್ಸ ಕಾರಣಾ। **ಉಟ್ಠಾತೂತಿ** ನಿಬ್ಬಿಸೋ ಹೋತು। **ವಿಸಮಾವಮಾಮೀತಿ** ಅಹಮಸ್ಸ ವಿಸಂ ಆಕಡ್ಢಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಿಸಂ ನಂ ಕರೋಮಿ। **ಪುರೇ ವಿಸಂ ಗಾಳ್ಹಮುಪೇತಿ ಮಚ್ಚನ್ತಿ** ಇಮಞ್ಹಿ ಮಚ್ಚಂ ಮಯಾ ಅನಾವಮಿಯಮಾನಂ ವಿಸಂ ಗಾಳ್ಹಂ ಬಲವಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಂ ಯಾವ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ತಾವದೇವ ಅಮ್ಹೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಮುಞ್ಚಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಏಕೇನುಪಾಯೇನ ಮಂ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿತುಕಾಮೋ, ಮಯ್ಹಂ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಹಂ ದಾನಿ ಯಥಾ ಸಪ್ಪೋ ಸಞ್ಚರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ಅಳಂ ಸಿಥಿಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಾಕಂ ಪನ ನೇವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೦"ಸಪ್ಪಂ ಪಮೋಕ್ಖಾಮಿ ನ ತಾವ ಕಾಕಂ, ಪಟಿಬನ್ಧಕೋ ಹೋಹಿತಿ ತಾವ ಕಾಕೋ।
ಪುರಿಸಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಸುಖಿಂ ಅರೋಗಂ, ಕಾಕಂ ಪಮೋಕ್ಖಾಮಿ ಯಥೇವ ಸಪ್ಪ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಟಿಬನ್ಧಕೋತಿ** ಪಾಟಿಭೋಗೋ। **ಯಥೇವ ಸಪ್ಪನ್ತಿ** ಯಥಾ ಭವನ್ತಂ ಸಪ್ಪಂ ಮುಞ್ಚಾಮಿ, ತಥಾ ಕಾಕಂ ಪಮೋಕ್ಖಾಮಿ, ಕೇವಲಂ ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ಸೀಘಂ ವಿಸಂ ಆವಮಾಹೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸುಖಸಞ್ಚಾರಣತ್ಥಂ ಅಳಂ ಸಿಥಿಲಮಕಾಸಿ। ಸಪ್ಪೋ ವಿಸಂ ಆವಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಕತಿವಣ್ಣೇನೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಕಕ್ಕಟಕೋ "ಸಚೇ ಇಮೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಅರೋಗಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಸ್ಸ ವಡ್ಢಿ ನಾಮ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನೇ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕತ್ತರಿಕಾಯ ಉಪ್ಪಲಮಕುಳಂ ವಿಯ

ಅಳೇಹಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಹಿ ಸೀಸಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸಿ। ಕಾಕೀಪಿ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಪಲಾಯಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ಸರೀರಂ ದಣ್ಡಕೇ ವೇಠೇತ್ವಾ ಗುಮ್ಬಪಿಟ್ಠೇ ಖಿಪಿ। ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಂ ಸೋಬ್ಭೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಸಾಲಿನ್ದಿಯಗಾಮಮೇವ ಗತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಕ್ಕಟಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಧಿಕತರೋ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೧"ಕಾಕೋ ತದಾ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಾರೋ ಪನ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ಅಹೋಸಿ।
ಆನನ್ದಭದ್ದೋ ಕಕ್ಕಟಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಹಂ ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋಮಿ ಸತ್ಥಾ"ತಿ॥

ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬಹೂ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ಕಾಕೀ ಪನ ಗಾಥಾಯ ನ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಚಿಞ್ಚಮಾಣವಿಕಾ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೩೯೦] ೫. ಮಯ್ಹಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸಕುಣೋ ಮಯ್ಹಕೋ ನಾಮಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಞ್ಹಿ ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಅಡ್ಢೋ ಅಹೋಸಿ ಮಹದ್ಧನೋ। ಸೋ ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜಿ, ನ ಪರೇಸಂ ಅದಾಸಿ, ನಾನಗ್ಗರಸೇ ಪಣೀತೇ ಭೋಜನೇ ಉಪನೀತೇ ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ಬಿಲಙ್ಗದುತಿಯಂ ಕಣಾಜಕಂ ಏವ ಭುಞ್ಜತಿ, ಧೂಪಿತವಾಸಿತೇಸು ಕಾಸಿಕವತ್ಥೇಸು ಉಪನೀತೇಸು ತಾನಿ ಹಾರೇತ್ವಾ ಥೂಲಥೂಲಸಾಟಕೇ ನಿವಾಸೇತಿ, ಆಜಾನೀಯಯುತ್ತೇ ಮಣಿಕನಕವಿಚಿತ್ತೇ ರಥೇ ಉಪನೀತೇ ತಮ್ಪಿ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ಕತ್ತರರಥಕೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುವಣ್ಣಛತ್ತೇ ಧಾರಿಯಮಾನೇ ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಛತ್ತೇನ ಧಾರಿಯಮಾನೇನ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ದಾನಾದೀಸು ಪುಞ್ಞೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ರೋರುವನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಅಪುತ್ತಕಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ರಾಜಬಲಂ ಸತ್ತಹಿ ರತ್ತಿದಿವಸೇಹಿ ರಾಜಕುಲಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪವೇಸಿತೇ ರಾಜಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ನ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭನ್ತೇ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿನೋ ನಾಮ ಕಾಲಕತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಧನೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರೇ ಆಹರಿಯಮಾನೇಯೇವ ಸತ್ತ ರತ್ತಿದಿವಸಾ ಗತಾ, ಸೋ ಪನ ಏತಂ ಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ, ನ ಪರೇಸಂ ಅದಾಸಿ, ರಕ್ಖಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಪೋಕ್ಖರಣೀ ವಿಯಸ್ಸ ಧನಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಪಣೀತಭೋಜನಾದೀನಂ ರಸಂ ಅನನುಭವಿತ್ವಾವ ಮರಣಮುಖಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಏವಂ ಮಚ್ಛರೀ ಅಪುಞ್ಞಸತ್ತೋ ಕಿಂ ಕತ್ವಾ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಲಭಿ, ಕೇನ ಚಸ್ಸ ಭೋಗೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ರಮೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಧನಲಾಭೋ ಚ, ಧನಂ ಲದ್ಧಾ ಅಪರಿಭುಞ್ಜನಕಾರಣಞ್ಚ ತೇನೇವ ಕತ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಮಚ್ಛರೀ, ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದೇತಿ, ನ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಗರಸಿಖಿಂ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಲದ್ಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ನನು ಚರಾಮ ಮಹಾಸೇಟ್ಠೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪುರಿಸಂ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಗಚ್ಛ, ಇಮಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಮಮ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಟಿಯತ್ತಭತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾಯ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸಾ ನಾನಗ್ಗರಸಭತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿನಿವೇಸನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸೇಟ್ಠಿ ರಾಜಕುಲತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಲದ್ಧಂ, ಭನ್ತೇ, ಭತ್ತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಲದ್ಧಂ ಮಹಾಸೇಟ್ಠೀ"ತಿ। ಸೋ ಪತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ , "ಇಮಂ ಮೇ ಭತ್ತಂ ದಾಸಾ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ದುಕ್ಕರಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಜಾನೀ"ತಿ

ಅಪರಚೇತನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ದಾನಞ್ಹಿ ನಾಮ ತಿಸ್ಸೋ ಚೇತನಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ।

"ಪುಬ್ಬೇವ ದಾನಾ ಸುಮನಾ ಭವಾಮ, ದದಮ್ಪಿ ವೇ ಅತ್ತಮನಾ ಭವಾಮ।
ದತ್ವಾಪಿ ವೇ ನಾನುತಪ್ಪಾಮ ಪಚ್ಛಾ, ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಅಮ್ಹಂ ದಹರಾ ನಮಿಯ್ಯರೇ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೯೫)।

"ಪುಬ್ಬೇವ ದಾನಾ ಸುಮನೋ, ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದಯೇ।
ದತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಏಸಾ ಯಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಾ"॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೩೭; ಪೇ॰ ವ॰ ೩೦೫)।

ಇತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿ ತಗರಸಿಖಿಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯೇನ ಬಹುಂ ಧನಂ ಲಭಿ, ದತ್ವಾ ಅಪರಚೇತನಂ ಪಣೀತಂ ಕಾತುಂ ಅಸಮತ್ಥತಾಯ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀತಿ। "ಪುತ್ತಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ನ ಲಭಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? ಸತ್ಥಾ "ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಲಭನಕಾರಣಮ್ಪಿ ತೇನೇವ ಕತಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕನಿಟ್ಠಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ವಿಚಾರೇನ್ತೋ ಘರದ್ವಾರೇ ದಾನಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏಕೋ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚಾನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪುತ್ತದಾರೇನ ಸಬ್ಬಂ ಘರವಿಭವಂ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಹೀ"ತಿ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಿಹಾಸಿ। ಕನಿಟ್ಠೋಪಿಸ್ಸ ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ಪಟಿಲಭಿ। ಸೋ ತಂ ವಡ್ಢನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಮ ಭಾತು ಪುತ್ತೇ ಜೀವನ್ತೇ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಾತು ಪುತ್ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ನದಿಯಂ ಓಪಿಲಾಪೇತ್ವಾ ಮಾರೇಸಿ। ತಮೇನಂ ನ್ಹತ್ವಾ ಆಗತಂ ಭಾತು ಜಾಯಾ "ಕುಹಿಂ ಮಮ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನದಿಯಂ ಉದಕಂ ಕೀಳಿ, ಅಥ ನಂ ಉದಕೇ ವಿಚಿನನ್ತೋ ನಾದ್ದಸ"ನ್ತಿ। ಸಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಕನ್ದಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ "ಇದಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಸುನಿವತ್ಥೋ ಸುಪಾರುತೋ ತಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಸಾಲಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ದಾನಸಾಲಾಪಿ ಇಮಿನಾ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ನಾಸಿತಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಕನಿಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸುಭೋಜನಂ ಭೋಜೇಸಿ। ಸೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಸುಖಕಥಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ "ದಾರಕೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಹಂ ನು ಖೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮತೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾ"ತಿ? "ಉದಕಕೀಳನಟ್ಠಾನೇ ಅಸುಕಕಾರಣೇನಾತಿ ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ತ್ವಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸ ನ ಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ತಯಾ ಕತಕಿಚ್ಚಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಾಕಟಂ, ನನು ತ್ವಂ ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಕಾರಣೇನ ತಂ ಮಾರೇಸಿ, ಕಿಂ ನು ತ್ವಂ ರಾಜಾದೀನಂ ವಸೇನ ನಸ್ಸಮಾನಂ ಧನಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಯ್ಹಕಸಕುಣಸ್ಸ ಚ ತುಯ್ಹಞ್ಚ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣ"ನ್ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೦೨."ಸಕುಣೋ ಮಯ್ಹಕೋ ನಾಮ, ಗಿರಿಸಾನುದರೀಚರೋ।
ಪಕ್ಕಂ ಪಿಪ್ಫಲಿಮಾರುಯ್ಹ, 'ಮಯ್ಹಂ ಮಯ್ಹ'ನ್ತಿ ಕನ್ದತಿ॥

೧೦೩."ತಸ್ಸೇವಂ ವಿಲಪನ್ತಸ್ಸ, ದಿಜಸಙ್ಘಾ ಸಮಾಗತಾ।
ಭುತ್ವಾನ ಪಿಪ್ಫಲಿಂ ಯನ್ತಿ, ವಿಲಪತ್ವೇವ ಸೋ ದಿಜೋ॥

೧೦೪"ಏವಮೇವ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ, ಸಞ್ಚರಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಧನಂ।
ನೇವತ್ತನೋ ನ ಞಾತೀನಂ, ಯಥೋಧಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ॥

೧೦೫"ನ ಸೋ ಅಚ್ಛಾದನಂ ಭತ್ತಂ, ನ ಮಾಲಂ ನ ವಿಲೇಪನಂ।
ಅನುಭೋತಿ ಸಕಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಞಾತಕೇ॥

೧೦೬"ತಸ್ಸೇವಂ ವಿಲಪನ್ತಸ್ಸ, ಮಯ್ಹಂ ಮಯ್ಹನ್ತಿ ರಕ್ಖತೋ।
ರಾಜಾನೋ ಅಥ ವಾ ಚೋರಾ, ದಾಯಾದಾ ಯೇವ ಅಪ್ಪಿಯಾ।
ಧನಮಾದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ವಿಲಪತ್ವೇವ ಸೋ ನರೋ॥

೧೦೭"ಧೀರೋ ಭೋಗೇ ಅಧಿಗಮ್ಮ, ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಚ ಞಾತಕೇ।
ತೇನ ಸೋ ಕಿತ್ತಿಂ ಪಪ್ಪೋತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಯ್ಹಕೋತಿ** "ಮಯ್ಹಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ವಿರವನವಸೇನ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ। ಗಿರಿಸಾನುದರೀಸು ಚರತೀತಿ **ಗಿರಿಸಾನುದರೀಚರೋ**। **ಪಕ್ಕಂ ಪಿಪ್ಫಲಿನ್ತಿ** ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಏಕಂ ಫಲಭರಿತಂ ಪಿಪ್ಫಲಿರುಕ್ಖಂ। **ಕನ್ದತೀತಿ** ದಿಜಗಣೇ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾನಿ ಖಾದನ್ತೇ ವಾರೇತುಂ "ಮಯ್ಹಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। **ತಸ್ಸೇವಂ ವಿಲಪನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ತಸ್ಸ ವಿಲಪನ್ತಸ್ಸೇವ। **ಭುತ್ವಾನ ಪಿಪ್ಫಲಿಂ ಯನ್ತೀತಿ** ತಂ ಪಿಪ್ಫಲಿರುಕ್ಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಫಲಸಮ್ಪನ್ನಂ ರುಕ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ವಿಲಪತ್ವೇವಾತಿ** ಸೋ ಪನ ದಿಜೋ ವಿಲಪತಿಯೇವ। **ಯಥೋಧಿನ್ತಿ** ಯಥಾಕೋಟ್ಠಾಸಂ, ಮಾತಾಪಿತಾಭಾತುಭಗಿನೀಪುತ್ತಧೀತಾದೀನಂ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗವಸೇನ ಯೋ ಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ತಂ ತಂ ನ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಕಿನ್ತಿ ಏಕವಾರಮ್ಪಿ ನಾನುಭೋತಿ। "ಸಕ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ** ಭತ್ತಚ್ಛಾದನಬೀಜನಙ್ಗಲಾದಿದಾನವಸೇನ ನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವಿಲಪತ್ವೇವ ಸೋ ನರೋತಿ** ಏತೇಸು ರಾಜಾದೀಸು ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಕೇವಲಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ವಿಲಪತಿಯೇವ। **ಧೀರೋತಿ** ಪಣ್ಡಿತೋ। **ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೇ ದುಬ್ಬಲಞಾತಕೇ ಭತ್ತಚ್ಛಾದನಬೀಜನಙ್ಗಲಾದಿದಾನೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತೇನಾತಿ** ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತೇನ ಞಾತಿಸಙ್ಗಹೇನ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣಭಣನಞ್ಚ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ದೇವನಗರೇ ಪಮೋದತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ದಾನಂ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಇತಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿ ಭಾತು ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾರಿತತ್ತಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನೇವ ಪುತ್ತಂ, ನ ಧೀತರಂ ಅಲಭೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ಕನಿಟ್ಠೋ ಆಗನ್ತುಕಸೇಟ್ಠಿ ಅಹೋಸಿ, ಜೇಟ್ಠಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಮಯ್ಹಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೩೯೧] ೬. ವಿಜ್ಜಾಧರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದುಬ್ಬಣ್ಣರೂಪನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಮಹಾಕಣ್ಹಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೨.೬೧ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ

ಚರಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿಚರತಿ, ತಸ್ಸಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾಯೋ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। ಸಾ ಸಯಮೇವ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ದೇವ, ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಂ ದೂಸೇತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಕೋಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಸಾ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಿಕಪಾತಿಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ರತ್ತಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿರಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿಕಂ ದತ್ವಾ ಪಾತೋವ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಗಚ್ಛಥ, ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಕತಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿಕಪುರಿಸಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ। ವಿಜ್ಜಾಧರೋಪಿ ರತ್ತಿಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾ ಸುಸಾನೇ ಸೂರಿಯಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೋ ಏಕಪಾದೇನ ತಿಟ್ಠತಿ। ರಾಜಪುರಿಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು। ಸೋ "ಪಾಕಟಂ ಮೇ ಕಮ್ಮಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗತೋ।

ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗತಪುರಿಸೇ "ಅದ್ದಸಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಆಮ, ಅದ್ದಸಾಮಾ"ತಿ। "ಕೋ ನಾಮೇಸೋ"ತಿ? "ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಸೋ ಹಿ ರತ್ತಿಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾ ಪಬ್ಬಜಿತವೇಸೇನ ವಸತಿ"। ರಾಜಾ "ಇಮೇ ದಿವಾ ಸಮಣವೇಸೇನ ಚರಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಗಹಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ವಿಜಿತಾ ಇಮೇ ಸಬ್ಬೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪಲಾಯನ್ತು, ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ರಾಜಾಣಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ। ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾ ಕಾಸಿರಟ್ಠಾ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಞ್ಞರಾಜಧಾನಿಯೋ ಅಗಮಿಂಸು। ಸಕಲಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಓವಾದದಾಯಕೋ ಏಕೋಪಿ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಾಹೋಸಿ। ಅನೋವಾದಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಫರುಸಾ ಅಹೇಸುಂ, ದಾನಸೀಲವಿಮುಖಾ ಮತಮತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಪಾಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು, ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕಾ ನಾಮ ನಾಹೇಸುಂ।

ಸಕ್ಕೋ ನವೇ ದೇವಪುತ್ತೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಧರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ಕುದ್ಧೇನ ಮಿಚ್ಛಾಗಹಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಅಞ್ಞೋ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಹಣಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ರಞ್ಞೋ ಚ ರಟ್ಠವಾಸೀನಞ್ಚ ಅವಸ್ಸಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಪಬ್ಭಾರೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದೇಥ, ಕಾಸಿರಟ್ಠಂ ಪಸಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಮೇವ ಲಭಿ, ಅಥಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಚ್ಛತೋ ಹುತ್ವಾ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೋ ಉತ್ತಮರೂಪಧರೋ ಮಾಣವಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ "ದೇವ, ಅಭಿರೂಪೋ ಮಾಣವಕೋ ಏಕಂ ಸಮಣಂ ಆನೇತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೋ"ತಿ। ರಾಜಾ ಆಸನಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠತ್ವಾ "ಮಾಣವಕ, ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಅಭಿರೂಪೋ ಸಮಾನೋ ಏತಸ್ಸ ವಿರೂಪಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಠಿತೋ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೮."ದುಬ್ಬಣ್ಣರೂಪಂ ತುವಮರಿಯವಣ್ಣೀ, ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ನಮಸ್ಸಸಿ।
ಸೇಯ್ಯೋ ನು ತೇಸೋ ಉದವಾ ಸರಿಕ್ಖೋ, ನಾಮಂ ಪರಸ್ಸತ್ತನೋ ಚಾಪಿ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅರಿಯವಣ್ಣೀ**ತಿ ಸುನ್ದರರೂಪೋ। **ಸೇಯ್ಯೋ ನು ತೇಸೋ**ತಿ ಏಸೋ ವಿರೂಪೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕಿಂ ನು ತಯಾ ಉತ್ತರಿತರೋ, ಉದಾಹು ಸರಿಕ್ಖೋ। **ನಾಮಂ ಪರಸ್ಸತ್ತನೋ ಚಾಪೀ**ತಿ ಏತಸ್ಸ ಪರಸ್ಸ ಚ ಅತ್ತನೋ ಚ ನಾಮಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಣಾ ನಾಮ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಾ, ತೇನ ಮೇ ನಾಮಂ ಲಪಿತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ತೇ ನಾಮಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೯."ನ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ರಾಜ, ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾನುಜ್ಜುಗತಾನ ದೇವಾ।
ಅಹಞ್ಚ ತೇ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ವದಾಮಿ, ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮೀ ತಿದಸಾನಮಿನ್ದೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾನುಜ್ಜುಗತಾನ ದೇವಾತಿ** ಮಹಾರಾಜ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇ ಯಥಾ ಸಭಾವಸರಸವಸೇನ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತತ್ತಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾನಂ, ಉಜುನಾ ಚ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತತ್ತಾ ಉಜುಗತಾನಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಾನಂ ಉಪಪತ್ತಿದೇವೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾನಂ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। **ಅಹಞ್ಚ ತೇ ನಾಮಧೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಅಪಿಚ ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ತುಯ್ಹಂ ಕಥೇಮಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತತಿಯಗಾಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಮಸ್ಸನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪುಚ್ಛಿ -

೧೧೦."ಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚರಣೂಪಪನ್ನಂ, ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ನಮಸ್ಸತಿ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ದೇವರಾಜೇತಮತ್ಥಂ, ಇತೋ ಚುತೋ ಕಿಂ ಲಭತೇ ಸುಖಂ ಸೋ"ತಿ॥

ಸಕ್ಕೋ ಚತುತ್ಥಗಾಥಾಯ ಕಥೇಸಿ -

೧೧೧."ಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚರಣೂಪಪನ್ನಂ, ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ನಮಸ್ಸತಿ।
ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಲಭತೇ ಪಸಂಸಂ, ಸಗ್ಗಞ್ಚ ಸೋ ಯಾತಿ ಸರೀರಭೇದಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖುನ್ತಿ** ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸಂ ಪರಿಸುದ್ಧಪುಗ್ಗಲಂ। **ಚರಣೂಪಪನ್ನನ್ತಿ** ಸೀಲಚರಣೇನ ಉಪೇತಂ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇತಿ** ನ ಕೇವಲಂ ಇತೋ ಚುತೋಯೇವ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸೋ ಪಸಂಸಂ ಲಭತಿ, ಪಸಂಸಾಸುಖಂ ವಿನ್ದತೀತಿ।

ರಾಜಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಹಣಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೨."ಲಕ್ಖೀ ವತ ಮೇ ಉದಪಾದಿ ಅಜ್ಜ, ಯಂ ವಾಸವಂ ಭೂತಪತಿದ್ದಸಾಮ।
ಭಿಕ್ಖುಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ತುವಞ್ಚ ಸಕ್ಕ, ಕಾಹಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಲಕ್ಖೀತಿ** ಸಿರೀ, ಪಞ್ಞಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಜ್ಜ ಮಮ ತವ ವಚನಂ ಸುಣನ್ತಸ್ಸೇವ ಕುಸಲಾಕುಸಲವಿಪಾಕಜಾನನಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದೀತಿ। **ಯನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಭೂತಪತಿದ್ದಸಾಮಾತಿ** ಭೂತಪತಿಂ ಅದ್ದಸಾಮ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೩."ಅದ್ಧಾ ಹವೇ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಸಪಞ್ಞಾ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಯೇ ಬಹುಠಾನಚಿನ್ತಿನೋ।
ಭಿಕ್ಖುಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಮಮಞ್ಚ ರಾಜ, ಕರೋಹಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಹುಠಾನಚಿನ್ತಿನೋತಿ** ಬಹೂನಿ ಕಾರಣಾನಿ ಚಿನ್ತನಸಮತ್ಥಾ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೪."ಅಕ್ಕೋಧನೋ ನಿಚ್ಚಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಾತಿಥೀಯಾಚಯೋಗೋ ಭವಿತ್ವಾ।
ನಿಹಚ್ಚ ಮಾನಂ ಅಭಿವಾದಯಿಸ್ಸಂ, ಸುತ್ವಾನ ದೇವಿನ್ದ ಸುಭಾಸಿತಾನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಾತಿಥೀಯಾಚಯೋಗೋ ಭವಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅತಿಥೀನಂ ಆಗತಾನಂ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ಯಂ ಯಂ ತೇ ಯಾಚನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಯುತ್ತೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಭವಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತಯಾಚಿತಂ ದದಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುತ್ವಾನ ದೇವಿನ್ದ ಸುಭಾಸಿತಾನೀ**ತಿ ತವ ಸುಭಾಸಿತಾನಿ ಸುತ್ವಾ ಅಹಂ ಏವರೂಪೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ನ ಸಮಣೋ, ತ್ವಂ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ 'ಅತುಚ್ಛೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ'ತಿ ಞತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇಹಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಓವದಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ಸಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ನಾಗರಾನಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ "ಪಲಾತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ। ಅಥ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ವಿಜ್ಜಾಧರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೩೯೨] ೭. ಸಿಙ್ಘಪುಪ್ಫಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯಮೇತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಜೇತವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಅಞ್ಞತರಂ ಅರಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪದುಮಸರಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತಪದುಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧೋವಾತೇ ಠತ್ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘಿ। ಅಥ ನಂ ತಸ್ಮಿಂ ವನೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ "ಮಾರಿಸ, ತ್ವಂ ಗನ್ಧಥೇನೋ ನಾಮ, ಇದಂ ತೇ ಏಕಂ ಥೇಯ್ಯಙ್ಗ"ನ್ತಿ ಸಂವೇಜೇಸಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಂವೇಜಿತೋ ಪುನ ಜೇತವನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಕಹಂ ಭಿಕ್ಖು ನಿವುತ್ಥೋಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಅಸುಕವನಸಣ್ಡೇ ನಾಮ, ತತ್ಥ ಚ ಮಂ ದೇವತಾ ಏವಂ ನಾಮ ಸಂವೇಜೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುಪ್ಫಂ ಉಪಸಿಙ್ಘನ್ತೋ ತ್ವಮೇವ ದೇವತಾಯ ಸಂವೇಜಿತೋ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಂವೇಜಿತಪುಬ್ಬಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿಕಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಪದುಮಸರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸರಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತಪದುಮಂ ಉಪಸಿಙ್ಘಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕಾ ದೇವಧೀತಾ ರುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧವಿವರೇ ಠತ್ವಾ ಸಂವೇಜಯಮಾನಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೫."ಯಮೇತಂ ವಾರಿಜಂ ಪುಪ್ಫಂ, ಅದಿನ್ನಂ ಉಪಸಿಙ್ಘಸಿ।
ಏಕಙ್ಗಮೇತಂ ಥೇಯ್ಯಾನಂ, ಗನ್ಧಥೇನೋಸಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಏಕಙ್ಗಮೇತ**ನ್ತಿ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಏಸ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೬."ನ ಹರಾಮಿ ನ ಭಞ್ಜಾಮಿ, ಆರಾ ಸಿಙ್ಘಾಮಿ ವಾರಿಜಂ।
ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಗನ್ಧಥೇನೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆರಾ ಸಿಙ್ಘಾಮೀ**ತಿ ದೂರೇ ಠಿತೋ ಘಾಯಾಮಿ। **ವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಕಾರಣೇನ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಭಿಸಾನಿ ಚೇವ ಖಣತಿ, ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ಚ ಭಞ್ಜತಿ । ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಂ ಆರಾ ಠತ್ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘನ್ತಂ 'ಚೋರೋ'ತಿ ವದಸಿ, ಏತಂ ಪುರಿಸಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ಭಣಸೀ"ತಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೭."ಯೋಯಂ ಭಿಸಾನಿ ಖಣತಿ, ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ಭಞ್ಜತಿ।
ಏವಂ ಆಕಿಣ್ಣಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಕಸ್ಮಾ ಏಸೋ ನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಕಿಣ್ಣಕಮ್ಮನ್ತೋ**ತಿ ಕಕ್ಖಳಕಮ್ಮನ್ತೋ ದಾರುಣಕಮ್ಮನ್ತೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಅವಚನಕಾರಣಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೀ ದೇವತಾ ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೧೮."ಆಕಿಣ್ಣಲುದ್ದೋ ಪುರಿಸೋ, ಧಾತಿಚೇಲಂವ ಮಕ್ಖಿತೋ।
ತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ವಚನಂ ನತ್ಥಿ, ತಞ್ಚಾರಹಾಮಿ ವತ್ತವೇ॥

೧೧೯."ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಸುಚಿಗವೇಸಿನೋ।
ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಂ ಪಾಪಸ್ಸ, ಅಬ್ಭಾಮತ್ತಂವ ಖಾಯತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಾತಿಚೇಲಂವಾ**ತಿ ಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಮುತ್ತಗೂಥಮಕ್ಖಿತಂ ಧಾತಿದಾಸಿಯಾ ನಿವತ್ಥಚೇಲಂ ವಿಯ ಅಯಂ ಪಾಪಮಕ್ಖಿತೋಯೇವ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಮಮ ವಚನಂ ನತ್ಥಿ। **ತಞ್ಚಾರಹಾಮೀ**ತಿ ಸಮಣಾ ಪನ ಓವಾದಕ್ಖಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಿಯಸೀಲಾ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಅಯುತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಂ ವತ್ತುಂ ಅರಹಾಮಿ ಸಮಣಾತಿ। **ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸಾ**ತಿ ನಿದ್ದೋಸಸ್ಸ ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಸ। **ಅಬ್ಭಾಮತ್ತಂವ ಖಾಯತೀ**ತಿ ಮಹಾಮೇಘಪ್ಪಮಾಣಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಇದಾನಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಂ ದೋಸಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಕರೋಸೀತಿ।

ತಾಯ ಪನ ಸಂವೇಜಿತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೦."ಅದ್ಧಾ ಮಂ ಯಕ್ಖ ಜಾನಾಸಿ, ಅಥೋ ಮಂ ಅನುಕಮ್ಪಸಿ।
ಪುನಪಿ ಯಕ್ಖ ವಜ್ಜಾಸಿ, ಯದಾ ಪಸ್ಸಸಿ ಏದಿಸ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಕ್ಖಾ**ತಿ ದೇವತಂ ಆಲಪತಿ। **ವಜ್ಜಾಸೀ**ತಿ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ। **ಯದಾ ಪಸ್ಸಸಿ ಏದಿಸ**ನ್ತಿ ಯದಾ ಮಮ ಏವರೂಪಂ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಸಿ, ತದಾ ಏವಂ ಮಮ ವದೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ವದತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ದೇವಧೀತಾ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೧."ನೇವ ತಂ ಉಪಜೀವಾಮಿ, ನಪಿ ತೇ ಭತಕಾಮ್ಹಸೇ।
ತ್ವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಜಾನೇಯ್ಯ, ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸುಗ್ಗತಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭತಕಾಮ್ಹಸೇ**ತಿ ತವ ಭತಿಹತಾ ಕಮ್ಮಕರಾಪಿ ನ ಹೋಮ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ತಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ರಕ್ಖಮಾನಾ ವಿಚರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತ್ವಂ ಸುಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ತ್ವಮೇವ ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸೀತಿ।

ಏವಂ ಸಾ ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಮಾನಮೇವ ಪವಿಟ್ಠಾ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ದೇವಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸಿಙ್ಘಪುಪ್ಫಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೩೯೩] ೮. ವಿಘಾಸಾದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುಸುಖಂ ವತ ಜೀವನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೇಳಿಸೀಲಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತೇಸು ಹಿ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೇನ ಪಾಸಾದಂ ಕಮ್ಪೇತ್ವಾ ಸಂವೇಜಿತೇಸು ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ಅಗುಣಂ ಕಥೇನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇತೇ ಕೇಳಿಸೀಲಕಾಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿಕಗಾಮೇ ಸತ್ತ ಭಾತರೋ ಕಾಮೇಸು ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತಾ ಯೋಗೇ ಯೋಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಕಾಯದಳ್ಹೀಬಹುಲಾ ಹುತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತಾ ಚರಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ "ಇಮೇ ಸಂವೇಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುಕೋ ಹುತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ತೇ ಸಂವೇಜೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೨."ಸುಸುಖಂ ವತ ಜೀವನ್ತಿ, ಯೇ ಜನಾ ವಿಘಾಸಾದಿನೋ।
ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಾಸಂಸಾ, ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ಸುಗ್ಗತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಘಾಸಾದಿನೋ**ತಿ ಭುತ್ತಾತಿರೇಕಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಯೇ ಏವರೂಪಾ, ತೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಾಸಂಸಾ, ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ತೇಸಂ ಸುಗತಿ ಹೋತಿ, ಸಗ್ಗೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದತಿ।

ಅಥ ತೇಸು ಏಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅವಸೇಸೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೩."ಸುಕಸ್ಸ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ನ ನಿಸಾಮೇಥ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಇದಂ ಸುಣಾಥ ಸೋದರಿಯಾ, ಅಮ್ಹೇವಾಯಂ ಪಸಂಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭಾಸಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಾನುಸಿಕಾಯ ವಾಚಾಯ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। **ನ ನಿಸಾಮೇಥಾ**ತಿ ನ ಸುಣಾಥ। **ಇದಂ ಸುಣಾಥಾ**ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುಣಾಥ। **ಸೋದರಿಯಾ**ತಿ ಸಮಾನೇ ಉದರೇ ವುತ್ಥಭಾವೇನ ತೇ ಆಲಪನ್ತೋ ಆಹ।

ಅಥ ನೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಸುಕೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೪.“ನಾಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಪಸಂಸಾಮಿ, ಕುಣಪಾದಾ ಸುಣಾಥ ಮೇ।
ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಭೋಜಿನೋ ತುಮ್ಹೇ, ನ ತುಮ್ಹೇ ವಿಘಾಸಾದಿನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕುಣಪಾದಾ**ತಿ ಕುಣಪಖಾದಕಾತಿ ತೇ ಆಲಪತಿ।

ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹಂಸು -

೧೨೫.“ಸತ್ತವಸ್ಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞೇ ಸಿಖಣ್ಡಿನೋ।
ವಿಘಾಸೇನೇವ ಯಾಪೇನ್ತಾ, ಮಯಞ್ಚೇ ಭೋತೋ ಗಾರಯ್ಹಾ।
ಕೇ ನು ಭೋತೋ ಪಸಂಸಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿಖಣ್ಡಿನೋ**ತಿ ಚೂಳಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ವಿಘಾಸೇನೇವಾ**ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘವಿಘಾಸೇನೇವ ಯಾಪೇನ್ತಾ ಯದಿ ಭೋತೋ ಗಾರಯ್ಹಾ, ಅಥ ಕೇ ನು ತೇ ಪಸಂಸಿಯಾತಿ।

ತೇ ಲಜ್ಜಾಪೇನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೬.“ತುಮ್ಹೇ ಸೀಹಾನಂ ಬ್ಯಗ್ಘಾನಂ, ವಾಳಾನಞ್ಚಾವಸಿಟ್ಠಕಂ।
ಉಚ್ಛಿಟ್ಠೇನೇವ ಯಾಪೇನ್ತಾ, ಮಞ್ಞಿವ್ಹೋ ವಿಘಾಸಾದಿನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಾಳಾನಞ್ಚಾವಸಿಟ್ಠಕ**ನ್ತಿ ಸೇಸವಾಳಮಿಗಾನಞ್ಚ ಅವಸಿಟ್ಠಕಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಭೋಜನಂ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸಾ “ಸಚೇ ಮಯಂ ನ ವಿಘಾಸಾದಾ, ಅಥ ಕೇ ಚರಹಿ ತೇ ವಿಘಾಸಾದಾ”ತಿ? ಅಥ ತೇಸಂ ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೭.“ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ವನಿಬ್ಬಿನೋ।
ದತ್ವಾವ ಸೇಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಜನಾ ವಿಘಾಸಾದಿನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವನಿಬ್ಬಿನೋ**ತಿ ತಂ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಯಾಚನಕಸ್ಸ। ಏವಂ ತೇ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸತ್ತ ಭಾತರೋ ಇಮೇ ಕೇಳಿಸೀಲಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಹೇಸುಂ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ವಿಘಾಸಾದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೩೯೪] ೯. ವಟ್ಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಪಣೀತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಲೋಲಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಲೋಲೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದಾನೇವ ಲೋಲೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಲೋಲೋಯೇವ, ಲೋಲತಾಯ ಪನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸಪುರಿಸಕುಣಪೇಹಿ ಅತಿತ್ತೋ ‘ಇತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವಟ್ಟಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಲೂಖತಿಣಬೀಜಾಹಾರೋ ವಸಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಏಕೋ ಲೋಲಕಾಕೋ ಹತ್ಥಿಕುಣಪಾದೀಹಿ ಅತಿತ್ತೋ "ಇತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಫಲಾಫಲಂ ಖಾದನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ವಟ್ಟಕೋ ಅತಿವಿಯ ಥೂಲಸರೀರೋ, ಮಧುರಂ ಗೋಚರಂ ಖಾದತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಏತಸ್ಸ ಗೋಚರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಥೂಲೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಸಾಖಾಯ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಭೋ ವಟ್ಟಕ, ಕಿಂ ನಾಮ ಪಣೀತಾಹಾರಂ ಭುಞ್ಜಸಿ, ಥೂಲಸರೀರೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೮."ಪಣೀತಂ ಭುಞ್ಜಸೇ ಭತ್ತಂ, ಸಪ್ಪಿತೇಲಞ್ಚ ಮಾತುಲ।
ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಕಿಸೋ ತ್ವಮಸಿ ವಾಯಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭೋಜನನಿಯಾಮೇನ ಪಟಿಯಾದಿತಭತ್ತಂ। **ಮಾತುಲಾ**ತಿ ತಂ ಪಿಯಸಮುದಾಚಾರೇನ ಆಲಪತಿ। **ಕಿಸೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತೋ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಕೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨೯."ಅಮಿತ್ತಮಜ್ಝೇ ವಸತೋ, ತೇಸು ಆಮಿಸಮೇಸತೋ।
ನಿಚ್ಚಂ ಉಬ್ಬಿಗ್ಗಹದಯಸ್ಸ, ಕುತೋ ಕಾಕಸ್ಸ ದಳ್ಹಿಯಂ॥

೧೩೦."ನಿಚ್ಚಂ ಉಬ್ಬೇಗಿನೋ ಕಾಕಾ, ಧಙ್ಕಾ ಪಾಪೇನ ಕಮ್ಮುನಾ।
ಲದ್ಧೋ ಪಿಣ್ಡೋ ನ ಪೀಣೇತಿ, ಕಿಸೋ ತೇನಸ್ಮಿ ವಟ್ಟಕ॥

೧೩೧."ಲೂಖಾನಿ ತಿಣಬೀಜಾನಿ, ಅಪ್ಪಸ್ನೇಹಾನಿ ಭುಞ್ಜಸಿ।
ಅಥ ಕೇನ ನು ವಣ್ಣೇನ, ಥೂಲೋ ತ್ವಮಸಿ ವಟ್ಟಕಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಳ್ಹಿಯ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಕಾಕಸ್ಸ ಕುತೋ ದಳ್ಹೀಭಾವೋ, ಕುತೋ ಥೂಲನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಬ್ಬೇಗಿನೋ**ತಿ ಉಬ್ಬೇಗವನ್ತೋ। **ಧಙ್ಕಾ**ತಿ ಕಾಕಾನಮೇವ ನಾಮಂ। **ಪಾಪೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಲದ್ಧೋ**ತಿ ಕಾಕೇನ ಮನುಸ್ಸಸನ್ತಕವಿಲುಮ್ಪನಸಙ್ಖಾತೇನ ಪಾಪೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧೋ ಪಿಣ್ಡೋ। **ನ ಪೀಣೇತೀ**ತಿ ನ ತಪ್ಪೇತಿ। **ತೇನಸ್ಮೀ**ತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನಾಹಂ ಕಿಸೋ ಅಸ್ಮಿ। **ಅಪ್ಪಸ್ನೇಹಾನೀ**ತಿ ಮನ್ದೋಜಾನಿ। ಇದಂ ಕಾಕೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ "ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಖಾದತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾಪಿ ವಟ್ಟಕಾನಂ ಗಹಿತಗೋಚರಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಆಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಥೂಲಭಾವಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೩೨."ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಾಯ, ಅದೂರಗಮನೇನ ಚ।
ಲದ್ಧಾಲದ್ಧೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ, ಥೂಲೋ ತೇನಸ್ಮಿ ವಾಯಸ॥

೧೩೩."ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಹಿ ಪೋಸಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಚ।
ಸುಸಙ್ಗಹಿತಮಾನಸ್ಸ, ವುತ್ತೀ ಸುಸಮುದಾನಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾತಿ** ಆಹಾರೇಸು ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ನಿತ್ತಣ್ಹತಾಯ, ಕೇವಲಂ ಸರೀರಯಾಪನವಸೇನೇವ ಆಹಾರಾಹರಣತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಾಯಾತಿ** "ಅಜ್ಜ ಕಹಂ ಆಹಾರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸ್ವೇ ಕಹ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಆಹಾರಚಿನ್ತಾಯ ಅಭಾವೇನ। **ಅದೂರಗಮನೇನ ಚಾತಿ** "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಮಧುರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅವಿದೂರಗಮನೇನ ಚ। **ಲದ್ಧಾಲದ್ಧೇನಾತಿ** ಲೂಖಂ ವಾ ಹೋತು ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ಲದ್ಧಂ, ತೇನೇವ। **ಥೂಲೋ ತೇನಸ್ಮೀತಿ** ತೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ಕಾರಣೇನ ಥೂಲೋ ಅಸ್ಮಿ। **ವಾಯಸಾತಿ** ಕಾಕಂ ಆಲಪತಿ। **ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಸುಖಸ್ಸಾತಿ** ಆಹಾರಚಿನ್ತಾರಹಿತಾನಂ ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಾನಮರಿಯಾನಂ ಸುಖಂ ಅಸ್ಸತ್ಥೀತಿ ಅಪ್ಪಚಿನ್ತಸುಖೋ, ತಸ್ಸ ತಾದಿಸೇನ ಸುಖೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ। **ಸುಸಙ್ಗಹಿತಮಾನಸ್ಸಾತಿ** "ಏತ್ತಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜೀರಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸುಟ್ಠು ಸಙ್ಗಹಿತಾಹಾರಮಾನಸ್ಸ। **ವುತ್ತೀ ಸುಸಮುದಾನಯಾತಿ** ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಜೀವಿತವುತ್ತಿ ಸುಖೇನ ಸಕ್ಕಾ ಸಮುದಾನೇತುಂ ಸುಸಮುದಾನಯಾ ಸುನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ಕಾಕೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ವಟ್ಟಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ವಟ್ಟಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೩೯೫] ೧೦. ಪಾರಾವತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖುಂಯೇವ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಾರಾವತೋ ಹುತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಮಹಾನಸೇ ನೀಳಪಚ್ಛಿಯಂ ವಸತಿ। ಕಾಕೋಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಸತೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಭತ್ತಕಾರಕೋ ಕಾಕಪತ್ತಾನಿ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠೇನ ತಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಕಪಾಲಖಣ್ಡಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಣ್ಠೇ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೩೪.
"ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸಹಾಯಂ ಮಣಿಧಾರಿನಂ।
ಸುಕತಾ ಮಸ್ಸುಕುತ್ತಿಯಾ, ಸೋಭತೇ ವತ ಮೇ ಸಖಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಸ್ಸುಕುತ್ತಿಯಾತಿ** ಇಮಾಯ ಮಸ್ಸುಕಿರಿಯಾಯ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಕೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೩೫.
"ಪರೂಳ್ಹಕಚ್ಛನಖಲೋಮೋ, ಅಹಂ ಕಮ್ಮೇಸು ಬ್ಯಾವಟೋ।
ಚಿರಸ್ಸಂ ನ್ಹಾಪಿತಂ ಲದ್ಧಾ, ಲೋಮಂ ತಂ ಅಜ್ಜ ಹಾರಯಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಹಂ ಕಮ್ಮೇಸು ಬ್ಯಾವಟೋತಿ** ಅಹಂ ಸಮ್ಮ ಪಾರಾವತ, ರಾಜಕಮ್ಮೇಸು ಬ್ಯಾವಟೋ ಓಕಾಸಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಪರೂಳ್ಹಕಚ್ಛನಖಲೋಮೋ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ವದತಿ। **ಅಜ್ಜ ಹಾರಯಿನ್ತಿ** ಅಜ್ಜ ಹಾರೇಸಿಂ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೩೬"ಯಂ ನು ಲೋಮಂ ಅಹಾರೇಸಿ, ದುಲ್ಲಭಂ ಲದ್ಧ ಕಪ್ಪಕಂ।
ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ ಸಮ್ಮ, ಕಣ್ಠೇ ಕಿಣಿಕಿಣಾಯತೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಂ ತಾವ ದುಲ್ಲಭಂ ಕಪ್ಪಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಲೋಮಂ ಹರಾಪೇಸಿ, ತಂ ಹರಾಪಯ, ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ ವಯಸ್ಸ ಇದಂ ಕಣ್ಠೇ ಕಿಣಿಕಿಣಾಯತೀತಿ।

ತತೋ ಕಾಕೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೩೭"ಮನುಸ್ಸಸುಖುಮಾಲಾನಂ, ಮಣಿ ಕಣ್ಠೇಸು ಲಮ್ಬತಿ।
ತೇಸಾಹಂ ಅನುಸಿಕ್ಖಾಮಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಿ ದವಾ ಕತಂ॥

೧೩೮"ಸಚೇಪಿಮಂ ಪಿಹಯಸಿ, ಮಸ್ಸುಕುತ್ತಿಂ ಸುಕಾರಿತಂ।
ಕಾರಯಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಸಮ್ಮ, ಮಣಿಞ್ಚಾಪಿ ದದಾಮಿ ತೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಣೀ**ತಿ ಏವರೂಪಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂ ಮಣಿರತನಂ ಕಣ್ಠೇಸು ಲಮ್ಬತಿ। **ತೇಸಾಹ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅಹಂ। **ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞೀ**ತಿ ತ್ವಂ ಪನ "ಏತಂ ಮಯಾ ದವಾ ಕತ"ನ್ತಿ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ। **ಸಚೇಪಿಮಂ ಪಿಹಯಸೀ**ತಿ ಸಚೇ ಇಮಂ ಮಮ ಕತಂ ಮಸ್ಸುಕುತ್ತಿಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೯"ತ್ವಞ್ಞೇವ ಮಣಿನಾ ಛನ್ನೋ, ಸುಕತಾಯ ಚ ಮಸ್ಸುಯಾ।
ಆಮನ್ತ ಖೋ ತಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಪಿಯಂ ಮೇ ತವದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಣಿನಾ**ತಿ ಮಣಿನೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಮ್ಮ ವಾಯಸ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ಇಮಸ್ಸ ಮಣಿನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಸುಕತಾಯ ಮಸ್ಸುಯಾ , ಮಮ ಪನ ತವ ಅದಸ್ಸನಮೇವ ಪಿಯಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಆಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತೋ। ಕಾಕೋ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಕಾಕೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಪಾರಾವತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪಾರಾವತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಖರಪುತ್ತವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಅವಾರಿಯಂ ಸೇತಕೇತು, ದರೀಮುಖಞ್ಚ ನೇರು ಚ।
ಆಸಙ್ಕಮಿಗಾಲೋಪಞ್ಚ, ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಚ ಕುಕ್ಕುಟಂ॥

ಧಮ್ಮಧಜಞ್ಚ ನನ್ದಿಯಂ, ಖರಪುತ್ತಂ ಸೂಚಿ ಚೇವ।
ತುಣ್ಡಿಲಂ ಸೋಣ್ಣಕಕ್ಕಟಂ, ಮಯ್ಹಕಂ ವಿಜ್ಜಾಧರಞ್ಚೇವ॥

ಸಿಙ್ಗಪುಪ್ಫಂ ವಿಘಾಸಾದಂ, ವಟ್ಟಕಞ್ಚ ಪಾರಾವತಂ।
ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸು ಮಹಾಥೇರಾ, ಛಕ್ಕೇ ವೀಸತಿ ಜಾತಕೇ॥

ಛಕ್ಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಸತ್ತಕನಿಪಾತೋ

೧. ಕುಕ್ಕುವಗ್ಗೋ

[೩೯೬] ೧. ಕುಕ್ಕುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದಿಯಡ್ಢಕುಕ್ಕೂತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಜೋವಾದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು **ತೇಸಕುಣಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಅಗತಿಗಮನೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಜನಪದಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಧನಮೇವ ಸಂಹರಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಓವದಿತುಕಾಮೋ ಏಕಂ ಉಪಮಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಾಸಾಗಾರಂ ವಿಪ್ಪಕತಂ ಹೋತಿ ಅನಿಟ್ಠಿತಚ್ಛದನಂ, ದಾರುಕಣ್ಣಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಪವೇಸಿತಮತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಕೀಳನತ್ಥಾಯ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಿಚರಿತ್ವಾ ತಂ ಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ ಕಣ್ಣಿಕಮಣ್ಡಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪರಿಪತನಭಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಿತೋ ಪುನ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ''ಕಿಂ ನು ಖೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಣ್ಣಿಕಾ ಠಿತಾ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ''ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧. ''ದಿಯಡ್ಢಕುಕ್ಕೂ ಉದಯೇನ ಕಣ್ಣಿಕಾ, ವಿದತ್ಥಿಯೋ ಅಟ್ಠ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ನಂ।
ಸಾ ಸಿಂಸಪಾ, ಸಾರಮಯಾ ಅಫೇಗ್ಗುಕಾ, ಕುಹಿಂ ಠಿತಾ ಉಪ್ಪರಿತೋ ನ ಧಂಸತೀ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಿಯಡ್ಢಕುಕ್ಕೂ**ತಿ ದಿಯಡ್ಢರತನಾ। **ಉದಯೇನಾ**ತಿ ಉಚ್ಚತ್ತೇನ। **ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ** ನನ್ತಿ ತಂ ಪನೇತಂ ಅಟ್ಠ ವಿದತ್ಥಿಯೋ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ ಅಟ್ಠವಿದತ್ಥಿಪಮಾಣಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕುಹಿಂ ಠಿತಾ**ತಿ ಕತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹುತ್ವಾ। **ನ ಧಂಸತೀ**ತಿ ನ ಪತತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ''ಲದ್ಧಾ ದಾನಿ ಮೇ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದತ್ಥಾಯ ಉಪಮಾ''ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ –

೨. ''ಯಾ ತಿಂಸತಿ ಸಾರಮಯಾ ಅನುಜ್ಜುಕಾ, ಪರಿಕಿರಿಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಸಮಂ ಠಿತಾ।
ತಾಹಿ ಸುಸಙ್ಗಹಿತಾ ಬಲಸಾ ಪೀಳಿತಾ, ಸಮಂ ಠಿತಾ ಉಪ್ಪರಿತೋ ನ ಧಂಸತಿ॥

೩. ''ಏವಮ್ಪಿ ಮಿತ್ತೇಹಿ ದಳ್ಹೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಅಭೇಜ್ಜರೂಪೇಹಿ ಸುಚೀಹಿ ಮನ್ತಿಭಿ।
ಸುಸಙ್ಗಹೀತೋ ಸಿರಿಯಾ ನ ಧಂಸತಿ, ಗೋಪಾನಸೀಭಾರವಹಾವ ಕಣ್ಣಿಕಾ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾ ತಿಂಸತಿ ಸಾರಮಯಾ**ತಿ ಯಾ ಏತಾ ಸಾರರುಕ್ಖಮಯಾ ತಿಂಸತಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ। **ಪರಿಕಿರಿಯಾ**ತಿ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ। **ಸಮಂ ಠಿತಾ**ತಿ ಸಮಭಾಗೇನ ಠಿತಾ। **ಬಲಸಾ ಪೀಳಿತಾ**ತಿ ತಾಹಿ ತಾಹಿ ಗೋಪಾನಸೀಹಿ ಬಲೇನ ಪೀಳಿತಾ ಸುಟ್ಠು ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಏಕಾಬದ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ। **ಪಣ್ಡಿತೋ**ತಿ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಾಜಾ। **ಸುಚೀಹೀ**ತಿ ಸುಚಿಸಮಾಚಾರೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇಹಿ। **ಮನ್ತಿಭೀ**ತಿ ಮನ್ತಕುಸಲೇಹಿ। **ಗೋಪಾನಸೀಭಾರವಹಾವ ಕಣ್ಣಿಕಾ**ತಿ ಯಥಾ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಭಾರಂ ವಹಮಾನಾ ಕಣ್ಣಿಕಾ ನ ಧಂಸತಿ ನ ಪತತಿ, ಏವಂ ರಾಜಾಪಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಮನ್ತೀಹಿ ಅಭಿಜ್ಜಹದಯೇಹಿ ಸುಸಙ್ಗಹಿತೋ ಸಿರಿತೋ ನ ಧಂಸತಿ ನ ಪತತಿ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಕಥೇನ್ತೇಯೇವ ಅತ್ತನೋ ಕಿರಿಯಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಣ್ಣಿಕಾಯ ಅಸತಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಗೋಪಾನಸೀಹಿ ಅಸಙ್ಗಹಿತಾ ಕಣ್ಣಿಕಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಗೋಪಾನಸೀಸು ಭಿಜ್ಜನ್ತೀಸು ಕಣ್ಣಿಕಾ ಪತತಿ, ಏವಮೇವ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಚ ಬಲಕಾಯೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಚ ಅಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತೇಸು ಭಿಜ್ಜನ್ತೇಸು ತೇಹಿ ಅಸಙ್ಗಹಿತೋ ಇಸ್ಸರಿಯಾ ಧಂಸತಿ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಣ್ಣಾಕಾರತ್ಥಾಯ ಮಾತುಲುಙ್ಗಂ ಆಹರಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಸಹಾಯ, ಇಮಂ ಮಾತುಲುಙ್ಗಂ ಖಾದಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಂ ಖಾದಿತುಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ತಿತ್ತಕಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ ಅಮ್ಬಿಲಂ ವಾ, ಜಾನನ್ತಾ ಪನ ಪಣ್ಡಿತಾ ತಿತ್ತಕಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಅನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಾತುಲುಙ್ಗರಸಂ ಅನಾಸೇತ್ವಾವ ಖಾದನ್ತೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಇಮಾಯ ಉಪಮಾಯ ಧನಸಞ್ಚರಣೂಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೪. "ಖರತ್ತಚಂ ಬೇಲ್ಲಂ ಯಥಾಪಿ ಸತ್ಥವಾ, ಅನಾಮಸನ್ತೋಪಿ ಕರೋತಿ ತಿತ್ತಕಂ।
ಸಮಾಹರಂ ಸಾದುಂ ಕರೋತಿ ಪತ್ಥಿವ, ಅಸಾದುಂ ಕಯಿರಾ ತನುಬನ್ಧಮುದ್ಧರಂ॥

೫. "ಏವಮ್ಪಿ ಗಾಮನಿಗಮೇಸು ಪಣ್ಡಿತೋ, ಅಸಾಹಸಂ ರಾಜಧನಾನಿ ಸಞ್ಚರಂ।
ಧಮ್ಮಾನುವತ್ತೀ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ, ಸ ಫಾತಿ ಕಯಿರಾ ಅವಿಹೇಠಯಂ ಪರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಖರತ್ತಚ**ನ್ತಿ ಥದ್ಧತಚಂ। **ಬೇಲ್ಲ**ನ್ತಿ ಮಾತುಲುಙ್ಗಂ। 'ಬೇಲ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। **ಸತ್ಥವಾ**ತಿ ಸತ್ಥಕಹತ್ಥೋ। **ಅನಾಮಸನ್ತೋ**ತಿ ಬಹಿತಚಂ ತನುಕಮ್ಪಿ ಅತಚ್ಛನ್ತೋ ಇದಂ ಫಲಂ ತಿತ್ತಕಂ ಕರೋತಿ। **ಸಮಾಹರ**ನ್ತಿ ಸಮಾಹರನ್ತೋ ಬಹಿತಚಂ ತಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತೋ ಚ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಅನೀಹರನ್ತೋ ತಂ ಸಾದುಂ ಕರೋತಿ। **ಪತ್ಥಿವಾ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ತನುಬನ್ಧಮುದ್ಧರ**ನ್ತಿ ತನುಕಂ ಪನ ತಚಂ ಉದ್ಧರನ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ತಿತ್ತಕಸ್ಸ ಅನಪನೀತತ್ತಾ ತಂ ಅಸಾದುಮೇವ ಕಯಿರಾ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಪಣ್ಡಿತೋ ರಾಜಾಪಿ ಅಸಾಹಸಂ ಸಾಹಸಿಯಾ ತಣ್ಹಾಯ ವಸಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ರಟ್ಠಂ ಅಪೀಳೇತ್ವಾ ಉಪಚಿಕಾನಂ ವಮ್ಮಿಕವಡ್ಢನನಿಯಾಮೇನ ಮಧುಕರಾನಂ ರೇಣುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಧುಕರಣನಿಯಾಮೇನ ಚ ಧನಂ ಸಞ್ಚರನ್ತೋ -

"ದಾನಂ ಸೀಲಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಅಜ್ಜವಂ ಮದ್ದವಂ ತಪಂ।
ಅಕ್ಕೋಧಂ ಅವಿಹಿಂಸಞ್ಚ, ಖನ್ತಿಞ್ಚ ಅವಿರೋಧನ"ನ್ತಿ॥ -

ಇತಿ ಇಮೇಸಂ ದಸನ್ನಂ ರಾಜಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುವತ್ತನೇನ ಧಮ್ಮಾನುವತ್ತೀ ಹುತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಫಾತಿಂ ವಡ್ಢಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಪರಂ ಅವಿಹೇಠೇನ್ತೋಯೇವಾತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇನ್ತೋ ಪೋಕ್ಖರಣೀತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತಂ ಬಾಲಸೂರಿಯವಣ್ಣಂ ಉದಕೇನ ಅನುಪಲಿತ್ತಂ ಪದುಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - "ಸಹಾಯ, ಇಮಂ ಪದುಮಂ ಉದಕೇ ಸಞ್ಜಾತಮೇವ ಉದಕೇನ ಅಲಿಮ್ಪಮಾನಂ ಠಿತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಹಾರಾಜ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಓವದನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೬. "ಓದಾತಮೂಲಂ ಸುಚಿವಾರಿಸಮ್ಭವಂ, ಜಾತಂ ಯಥಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಅಮ್ಬುಜಂ।
ಪದುಮಂ ಯಥಾ ಅಗ್ಗಿನಿಕಾಸಿಫಾಲಿಮಂ, ನ ಕದ್ದಮೋ ನ ರಜೋ ನ ವಾರಿ ಲಿಮ್ಪತಿ॥

೭. "ಏವಮ್ಪಿ ವೋಹಾರಸುಚಿಂ ಅಸಾಹಸಂ, ವಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮನ್ತಮಪೇತಪಾಪಕಂ।
ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸ ತಾದಿಸೋ, ಜಾತಂ ಯಥಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಅಮ್ಬುಜ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಓದಾತಮೂಲ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಡರಮೂಲಂ। **ಅಮ್ಬುಜ**ನ್ತಿ ಪದುಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಅಗ್ಗಿನಿಕಾಸಿಫಾಲಿಮ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿನಿಕಾಸಿನಾ ಸೂರಿಯೇನ ಫಾಲಿತಂ ವಿಕಸಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಕದ್ದಮೋ ನ ರಜೋ ನ ವಾರಿ ಲಿಮ್ಪತೀ**ತಿ ನೇವ ಕದ್ದಮೋ ನ ರಜೋ ನ ಉದಕಂ ಲಿಮ್ಪತಿ, ನ ಮಕ್ಖೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಲಿಪ್ಪತಿ"ಚ್ಚೇವ ವಾ ಪಾಠೋ, ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ವಾ ಏತಾನಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಾನಿ, ಏತೇಸು ಕದ್ದಮಾದೀಸು ನ ಲಿಪ್ಪತಿ, ನ ಅಲ್ಲೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೋಹಾರಸುಚಿ**ನ್ತಿ ಪೋರಾಣಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜೂಹಿ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತವಿನಿಚ್ಛಯವೋಹಾರೇ ಸುಚಿಂ, ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಾಹಸ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಿಕವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠಿತತ್ತಾಯೇವ ಸಾಹಸಿಕಕಿರಿಯಾಯ ವಿರಹಿತಂ। **ವಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮ**ನ್ತನ್ತಿ ತೇನೇವ ಅಸಾಹಸಿಕಟ್ಠೇನ ವಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮನ್ತಂ ಸಚ್ಚವಾದಿಂ ನಿಕ್ಕೋಧಂ ಮಜ್ಝತ್ತಂ ತುಲಾಭೂತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। **ಅಪೇತಪಾಪಕ**ನ್ತಿ ಅಪಗತಪಾಪಕಮ್ಮಂ। **ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸ ತಾದಿಸೋ**ತಿ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಮುಸಾವಾದೋತಿ ಅಯಂ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸೋ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ತಾದಿಸೋ ಜಾತಂ ಯಥಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಅಮ್ಬುಜಂ**। ತಾದಿಸೋ ಹಿ ರಾಜಾ ಯಥಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಜಾತಂ ಪದುಮಂ ಅನುಪಲಿತ್ತಂ, ಏವಂ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಸುತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕುಕ್ಕುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೩೯೭] ೨. ಮನೋಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯಥಾ ಚಾಪೋ ನಿನ್ನಮತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿಪಕ್ಖಸೇವಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ **ಮಹಿಳಾಮುಖಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೨೬) ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ತದಾ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ವಿಪಕ್ಖಸೇವಕೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೀಹೋ ಹುತ್ವಾ ಸೀಹಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸನ್ತೋ ದ್ವೇ ಪೋತಕೇ ಲಭಿ – ಪುತ್ತಞ್ಚ ಧೀತರಞ್ಚ। ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮನೋಜೋತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕಂ ಸೀಹಪೋತಿಕಂ ಗಣ್ಹಿ। ಇತಿ ತೇ ಪಞ್ಚ ಜನಾ ಅಹೇಸುಂ। ಮನೋಜೋ ವನಮಹಿಂಸಾದಯೋ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಭಗಿನಿಞ್ಚ ಪಜಾಪತಿಞ್ಚ ಪೋಸೇತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಗೋಚರಭೂಮಿಯಂ ಗಿರಿಯಂ ನಾಮ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತಂ ಉರೇನ ನಿಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ, ಸಮ್ಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಉಪಟ್ಠಾತುಕಾಮೋಮ್ಹಿ, ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧು, ಉಪಟ್ಠಹಸ್ಸೂ"ತಿ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಹಂ ಆನೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಾತ ಮನೋಜ, ಸಿಙ್ಗಾಲಾ ನಾಮ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಅಕಿಚ್ಚೇ ನಿಯೋಜೇನ್ತಿ, ಮಾ ಏತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಕರೀ"ತಿ ವಾರೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಅಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದಿತುಕಾಮೋ ಮನೋಜಂ ಆಹ – "ಸಾಮಿ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಂಸಂ ಅಞ್ಞಂ ಅಖಾದಿತಪುಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಕಹಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ, ಅಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ನದೀತೀರೇ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಸಾನಂ ನದಿಯಾ ನ್ಹಾನವೇಲಾಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಗುಹಾದ್ವಾರಮೇವ ಆಗತೋ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಅಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಅಸ್ಸಾ ನಾಮ ರಾಜಭೋಗಾ, ರಾಜಾನೋ ಚ ನಾಮ ಅನೇಕಮಾಯಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಧನುಗ್ಗಹೇಹಿ ವಿಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ, ಅಸ್ಸಮಂಸಖಾದನಸೀಹಾ ನಾಮ ದೀಘಾಯುಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಾ ಅಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪಿತು ವಚನಂ ಅಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೇವ। "ಸೀಹೋ

ಅಸ್ಸೇ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಅನ್ತೋನಗರೇಯೇವ ಅಸ್ಸಾನಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ತತೋಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಯೇವ। ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಸಾಲಾಯಮೇವ ತಿಣೋದಕಂ ದಾಪೇಸಿ। ಸೀಹೋ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಸಾಲಾತೋಪಿ ಗಣ್ಹಿಯೇವ।

ರಾಜಾ ಏಕಂ ಅಕ್ಖಣವೇಧಿಂ ಧನುಗ್ಗಹಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ತಾತ, ಸೀಹಂ ವಿಜ್ಝಿತು"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಾಕಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಹಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗೇ ಅಟ್ಟಕಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೀಹೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬಹಿಸುಸಾನೇ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಗಹಣತ್ಥಾಯ ನಗರಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಧನುಗ್ಗಹೋ ಆಗಮನಕಾಲೇ "ಅತಿತಿಖಿಣೋ ವೇಗೋ"ತಿ ಸೀಹಂ ಅವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಗರುಭಾರತಾಯ ಓಲೀನವೇಗಂ ಸೀಹಂ ತಿಖಿಣೇನ ನಾರಾಚೇನ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ ವಿಜ್ಝಿ। ನಾರಾಚೋ ಪುರಿಮಕಾಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಸೀಹೋ "ವಿದ್ಧೋಸ್ಮೀ"ತಿ ವಿರವಿ। ಧನುಗ್ಗಹೋ ತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಸನಿ ವಿಯ ಜಿಯಂ ಪೋಥೇಸಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಸೀಹಸ್ಸ ಚ ಜಿಯಾಯ ಚ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಧನುಗ್ಗಹೇನ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮತಕೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಇದಾನಿ ಮಮ ಪಕತಿಯಾ ವಸನವನಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನಾವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮. "ಯಥಾ ಚಾಪೋ ನಿನ್ನಮತಿ, ಜಿಯಾ ಚಾಪಿ ನಿಕೂಜತಿ।
ಹಞ್ಞತೇ ನೂನ ಮನೋಜೋ, ಮಿಗರಾಜಾ ಸಖಾ ಮಮ॥

೯. "ಹನ್ದ ದಾನಿ ವನನ್ತಾನಿ, ಪಕ್ಕಮಾಮಿ ಯಥಾಸುಖಂ।
ನೇತಾದಿಸಾ ಸಖಾ ಹೋನ್ತಿ, ಲಬ್ಭಾ ಮೇ ಜೀವತೋ ಸಖಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಥಾತಿ** ಯೇನಾಕಾರೇನೇವ ಚಾಪೋ ನಿನ್ನಮತಿ। **ಹಞ್ಞತೇ ನೂನಾತಿ** ನೂನ ಹಞ್ಞತಿ। **ನೇತಾದಿಸಾತಿ** ಏವರೂಪಾ ಮತಕಾ ಸಹಾಯಾ ನಾಮ ನ ಹೋನ್ತಿ। **ಲಬ್ಭಾ ಮೇತಿ** ಜೀವತೋ ಮಮ ಸಹಾಯೋ ನಾಮ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ।

ಸೀಹೋಪಿ ಏಕವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಂ ಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಮರಿತ್ವಾ ಪತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಞಾತಕಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಂ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ಪಹಾರಮುಖೇಹಿ ಪಗ್ಘರಿತಲೋಹಿತಂ ಪಾಪಜನಸೇವಿತಾಯ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತಂ ಅದ್ದಸಂಸು, ದಿಸ್ವಾ ಚಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಭಗಿನೀ ಪಜಾಪತೀತಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿಂಸು -

೧೦. "ನ ಪಾಪಜನಸಂಸೇವೀ, ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಸುಖಮೇಧತಿ।
ಮನೋಜಂ ಪಸ್ಸ ಸೇಮಾನಂ, ಗಿರಿಯಸ್ಸಾನುಸಾಸನೀ॥

೧೧. "ನ ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕೇನ, ಮಾತಾ ಪುತ್ತೇನ ನನ್ದತಿ।
ಮನೋಜಂ ಪಸ್ಸ ಸೇಮಾನಂ, ಅಚ್ಛನ್ನಂ ಸಮ್ಹಿ ಲೋಹಿತೇ॥

೧೨. "ಏವಮಾಪಜ್ಜತೇ ಪೋಸೋ, ಪಾಪಿಯೋ ಚ ನಿಗಚ್ಛತಿ।
ಯೋ ವೇ ಹಿತಾನಂ ವಚನಂ, ನ ಕರೋತಿ ಅತ್ಥದಸ್ಸಿನಂ॥

೧೩. "ಏವಞ್ಚ ಸೋ ಹೋತಿ ತತೋ ಚ ಪಾಪಿಯೋ, ಯೋ ಉತ್ತಮೋ ಅಧಮಜನೂಪಸೇವೀ।
ಪಸ್ಸುತ್ತಮಂ ಅಧಮಜನೂಪಸೇವಿತಂ, ಮಿಗಾಧಿಪಂ ಸರವರವೇಗನಿದ್ಧುತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಸುಖಮೇಧತೀ**ತಿ ನ ಚಿರಂ ಸುಖಂ ಲಭತಿ। **ಗಿರಿಯಸ್ಸಾನುಸಾಸನೀ**ತಿ ಅಯಂ ಏವರೂಪಾ ಗಿರಿಯಸ್ಸಾನುಸಾಸನೀತಿ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ। **ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕೇನಾ**ತಿ ಪಾಪೇಸು ಸಮ್ಪವಙ್ಕೇನ ಪಾಪಸಹಾಯೇನ। **ಅಚ್ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ನಿಮುಗ್ಗಂ। **ಪಾಪಿಯೋ ಚ ನಿಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಪಾಪಞ್ಚ ವಿನ್ದತಿ। **ಹಿತಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾನಂ। **ಅತ್ಥದಸ್ಸಿನ**ನ್ತಿ ಅನಾಗತಅತ್ಥಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ। **ಪಾಪಿಯೋ**ತಿ ಪಾಪತರೋ। **ಅಧಮಜನೂಪಸೇವೀ**ತಿ ಅಧಮಜನಂ ಉಪಸೇವೀ। **ಉತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸರೀರಬಲೇನ ಜೇಟ್ಠಕಂ।

ಪಚ್ಛಿಮಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ -

೧೪. "ನಿಹೀಯತಿ ಪುರಿಸೋ ನಿಹೀನಸೇವೀ, ನ ಚ ಹಾಯೇಥ ಕದಾಚಿ ತುಲ್ಯಸೇವೀ।
ಸೇಟ್ಠಮುಪಗಮಂ ಉದೇತಿ ಖಿಪ್ಪಂ, ತಸ್ಮಾತ್ತನಾ ಉತ್ತರಿತರಂ ಭಜೇಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಹೀಯತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಹೀನಸೇವೀ ನಾಮ ಮನೋಜೋ ಸೀಹೋ ವಿಯ ನಿಹೀಯತಿ ಪರಿಹಾಯತಿ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ತುಲ್ಯಸೇವೀ**ತಿ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಂ ಸೇವಮಾನೋ ನ ಹಾಯತಿ, ವಡ್ಢಿಯೇವ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ। **ಸೇಟ್ಠಮುಪಗಮ**ನ್ತಿ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಉತ್ತರಿತರಂಯೇವ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೋ। **ಉದೇತಿ ಖಿಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಸೀಘಮೇವ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಉದೇತಿ, ವುದ್ಧಿಂ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ವಿಪಕ್ಖಸೇವಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಮನೋಜೋ ವಿಪಕ್ಖಸೇವಕೋ, ಭಗಿನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಭರಿಯಾ ಖೇಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಮಾತಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಪಿತಾ ಸೀಹರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಮನೋಜಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೩೯೮] ೩. ಸುತನುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ರಾಜಾ ತೇ ಭತ್ತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಸಾಮಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೯೬ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುಗ್ಗತಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸುತನೂತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇತ್ವಾ ಪಿತರಿ ಕಾಲಕತೇ ಮಾತರಂ ಪೋಸೇತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಮಿಗವಿತ್ತಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಯೋಜನದ್ವಿಯೋಜನಮತ್ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಯಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನೇನ ಮಿಗೋ ಪಲಾಯತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಾಮ ಜಿತೋ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಧುವಮಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಕೋಟ್ಠಕಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ಅದಂಸು। ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಮಿಗಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಉನ್ನಾದೇನ್ತೇಹಿ ಉಟ್ಠಾಪಿತೇಸು ಮಿಗೇಸು ಏಕೋ ಏಣಿಮಿಗೋ ರಞ್ಞೋ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ "ತಂ ವಿಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸರಂ ಖಿಪಿ । ಉಗ್ಗಹಿತಮಾಯೋ ಮಿಗೋ ಸರಂ ಮಹಾಫಾಸುಕಾಭಿಮುಖಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಸರೇನ ವಿದ್ಧೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಪತಿ। ರಾಜಾ "ಮಿಗೋ ಮೇ ವಿದ್ಧೋ"ತಿ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಧಾವಿ। ಮಿಗೋ ಉಟ್ಠಾಯ ವಾತವೇಗೇನ ಪಲಾಯಿ, ಅಮಚ್ಚಾದಯೋ ರಾಜಾನಂ ಅವಹಸಿಂಸು। ಸೋ ಮಿಗಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಿಲನ್ತಕಾಲೇ ಖಗ್ಗೇನ ದ್ವಿಧಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಣ್ಡಕೇ ಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ಕಾಜಂ ವಹನ್ತೋ ವಿಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ವಟರುಕ್ಖಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಟರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಮಘದೇವೋ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠೇ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಖಾದಿತುಂ ಲಭಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ "ತಿಟ್ಠ ಭಕ್ಖೋಸಿ ಮೇ"ತಿ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಿ। "ತ್ವಂ ಕೋನಾಮೋಸೀ"ತಿ? "ಅಹಂ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತಯಕ್ಖೋ, ಇಮಂ ಠಾನಂ ಪವಿಟ್ಠಕೇ ಖಾದಿತುಂ ಲಭಾಮೀ"ತಿ। ರಾಜಾ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅಜ್ಜೇವ ಮಂ ಖಾದಿಸ್ಸಸಿ, ಉದಾಹು ನಿಬದ್ಧಂ ಖಾದಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಲಭನ್ತೋ ನಿಬದ್ಧಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಇಮಂ ಅಜ್ಜ ಮಿಗಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ, ಅಹಂ ತೇ ಸ್ವೇ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಾಯ ಭತ್ತಪಾತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಅಪೇಸಿತದಿವಸೇ ತಞ್ಞೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಹಂ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ, ಮಯ್ಹಂ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಯಕ್ಖೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಏಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಚರಕಸ್ಸ ಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ದಿವಸಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಕತೋ, ದೇವಾ"ತಿ? "ನ ಕತೋ"ತಿ। "ಅಯುತ್ತಂ ವೋ ಕತಂ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಬಹೂ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಮನುಸ್ಸಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರ, ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ದೇಹೀ"ತಿ।

ಅಮಚ್ಚೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಬನ್ಧನಾಗಾರತೋ ಮನುಸ್ಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಪಾತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾವ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಪೇಸೇಸಿ। ಯಕ್ಖೋ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಂ ಖಾದತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಬನ್ಧನಾಗಾರಾನಿ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ರಾಜಾ ಭತ್ತಹಾರಕಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಮರಣಭಯೇನ ಕಮ್ಪಿ। ಅಥ ನಂ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ "ದೇವ, ಜೀವಿತಾಸಾತೋ ಧನಾಸಾವ ಬಲವತರಾ, ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ 'ಕೋ ಇಮಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ಅಥ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಹಂ ಭತಿಯಾ ಮಾಸಕಡ್ಢಮಾಸಕಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಮಾತರಂ ಪೋಸೇಮಿ, ಇಮಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತು ದತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಚೇ ಯಕ್ಖಂ ದಮೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ, ನೋ ಚೇ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾತಾ ಮೇ ಸುಖಂ ಜೀವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಮಾತು ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಅಲಂ ತಾತ, ನ ಮಮ ಅತ್ಥೋ ಧನೇನಾ"ತಿ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತಿಯವಾರೇ ತಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ "ಆಹರಥ, ಅಯ್ಯಾ, ಸಹಸ್ಸಂ, ಅಹಂ ಭತ್ತಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತು ದತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ , ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ , ಅಹಂ ಯಕ್ಖಂ ದಮೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಜ್ಜೇವ ತವ ಅಸ್ಸುಕಿಲಿನ್ನಮುಖಂ ಹಾಸಾಪೇನ್ತೋವ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತತೋ ರಞ್ಞಾ "ತಾತ, ತ್ವಂ ಭತ್ತಂ ಹರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಆಮ, ದೇವಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕಿಂ ತೇ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಾ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಕಿಂಕಾರಣಾ"ತಿ? "ದೇವ, ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಅತ್ತನೋ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಕೇ ಖಾದಿತುಂ ಲಭತಿ, ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಭೂಮಿಯಂ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಪಾದುಕಾಸು ಠಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಂ ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಛತ್ತಂ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಇದಂ ಕಿಮತ್ಥಾಯಾ"ತಿ? "ದೇವ, ಯಕ್ಖೋ ಅತ್ತನೋ ರುಕ್ಖಚ್ಛಾಯಾಯ ಠಿತಕೇ ಖಾದಿತುಂ ಲಭತಿ, ಅಹಂ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಚ್ಛಾಯಾಯ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಛತ್ತಚ್ಛಾಯಾಯ ಠಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಂ ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಖಗ್ಗಂ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಇಮಿನಾ ಕೋ ಅತ್ಥೋ"ತಿ? "ದೇವ, ಅಮನುಸ್ಸಾಪಿ ಆವುಧಹತ್ಥಾನಂ ಭಾಯನ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಂ ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ? "ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭುಞ್ಜನಕಭತ್ತಂ ದೇಥ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಕಿಂಕಾರಣಾ, ತಾತಾ"ತಿ? "ದೇವ, ಮಾದಿಸಸ್ಸ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮತ್ತಿಕಪಾತಿಯಾ ಲೂಖಭೋಜನಂ ಹರಿತುಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕ"ನ್ತಿ। "ಸಾಧು, ತಾತಾ"ತಿ ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೇ ಪಟಿಪಾದೇಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಮಾ ಭಾಯಿತ್ಥ, ಅಜ್ಜಾಹಂ ಯಕ್ಖಂ ದಮೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪಕರಣಾನಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ರುಕ್ಖಸ್ಸಾವಿದೂರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಂ ಆರುಯ್ಹ ಖಗ್ಗಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಮತ್ಥಕೇ ಕತ್ವಾ ಕಞ್ಚನಪಾತಿಯಾ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಾಯಾಸಿ। ಯಕ್ಖೋ ಮಗ್ಗಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ನ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಆಗಮನನಿಯಾಮೇನ ಏತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ

ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ರುಕ್ಖಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಿತುಣ್ಡೇನ ಭತ್ತಪಾತಿಂ ಅನ್ತೋಛಾಯಾಯ ಕರಿತ್ವಾ ಛಾಯಾಯ ಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

೧೫. "ರಾಜಾ ತೇ ಭತ್ತಂ ಪಾಹೇಸಿ, ಸುಚಿಂ ಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ।
ಮಘದೇವಸ್ಮಿಂ ಅಧಿವತ್ಥೇ, ಏಹಿ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಭುಞ್ಜಸೂ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಾಹೇಸೀತಿ** ಪಹಿಣಿ। **ಮಘದೇವಸ್ಮಿಂ ಅಧಿವತ್ಥೇತಿ** ಮಘದೇವೋತಿ ವಟರುಕ್ಖೋ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿವತ್ಥೇತಿ ದೇವತಂ ಆಲಪತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಯಕ್ಖೋ "ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಛಾಯಾಯ ಪವಿಟ್ಠಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬. "ಏಹಿ ಮಾಣವ ಓರೇನ, ಭಿಕ್ಖಮಾದಾಯ ಸೂಪಿತಂ।
ತ್ವಞ್ಚ ಮಾಣವ ಭಿಕ್ಖಾ ಚ, ಉಭೋ ಭಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖನ್ತಿ** ಮಮ ನಿಬದ್ಧಭಿಕ್ಖಂ। **ಸೂಪಿತನ್ತಿ** ಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನಂ।

ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೭. "ಅಪ್ಪಕೇನ ತುವಂ ಯಕ್ಖ, ಥುಲ್ಲಮತ್ಥಂ ಜಹಿಸ್ಸಸಿ।
ಭಿಕ್ಖಂ ತೇ ನಾಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಜನಾ ಮರಣಸಞ್ಞಿನೋ॥

೧೮. "ಲದ್ಧಾಯ ಯಕ್ಖಾ ತವ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಂ, ಸುಚಿಂ ಪಣೀತಂ ರಸಸಾ ಉಪೇತಂ।
ಭಿಕ್ಖಞ್ಚ ತೇ ಆಹರಿಯೋ ನರೋ ಇಧ, ಸುದುಲ್ಲಭೋ ಹೇಹಿತಿ ಭಕ್ಖಿತೇ ಮಯೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಥುಲ್ಲಮತ್ಥನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ಥಂ ಜಹಿಸ್ಸಸೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಾಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮರಣಸಞ್ಞಿನೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಥ ತ್ವಂ ಮಿಲಾತಸಾಖೋ ವಿಯ ರುಕ್ಖೋ ನಿರಾಹಾರೋ ದುಬ್ಬಲೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ। **ಲದ್ಧಾಯನ್ತಿ** ಲದ್ಧಅಯಂ ಲದ್ಧಾಗಮನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಮ್ಮ ಯಕ್ಖ, ಯಂ ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ಆಹರಿಂ, ಇದಂ ತವ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಂ ಸುಚಿಂ ಪಣೀತಂ ಉತ್ತಮಂ ರಸೇನ ಉಪೇತಂ ಲದ್ಧಾಗಮನಂ ದೇವಸಿಕಂ ತೇ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ। **ಆಹರಿಯೋತಿ** ಆಹರಣಕೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಸಚೇ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಂ ಮಂ ಭಕ್ಖಸಿ, ಅಥೇವಂ ಮಯಿ ಭಕ್ಖಿತೇ ಭಿಕ್ಖಞ್ಚ ತೇ ಆಹರಣಕೋ ಅಞ್ಞೋ ನರೋ ಇಧ ಸುದುಲ್ಲಭೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಮಾದಿಸೋ ಹಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಮಯಿ ಪನ ಖಾದಿತೇ ಸುತನುಪಿ ನಾಮ ಯಕ್ಖೇನ ಖಾದಿತೋ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸ ಸೋ ಲಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಭತ್ತಾಹರಣಕಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ, ಅಥ ತೇ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭೋಜನಂ ದುಲ್ಲಭಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ರಾಜಾನಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ರುಕ್ಖತೋ ಬಹಿಭಾವೇನ। ಸಚೇ ಪನಿದಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಂ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಸಿ, ಅಹಂ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇತ್ವಾ ನಿಬದ್ಧಂ ಭತ್ತಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಚ ತೇ ಖಾದಿತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಾನೇ ನ ಠಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾದುಕಾಸು ಠಸ್ಸಾಮಿ, ರುಕ್ಖಚ್ಛಾಯಾಯಮ್ಪಿ ತೇ ನ ಠಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ತನೋ ಛತ್ತಚ್ಛಾಯಾಯಮೇವ ಠಸ್ಸಾಮಿ, ಸಚೇ ಪನ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸಸಿ, ಖಗ್ಗೇನ ತಂ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ , ಅಹಞ್ಹಿ ಅಜ್ಜ ಏತದತ್ಥಮೇವ ಸಜ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗತೋತಿ। ಏವಂ ಕಿರ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಜ್ಜೇಸಿ।

ಯಕ್ಖೋ "ಯುತ್ತರೂಪಂ ಮಾಣವೋ ವದತೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೯. "ಮಮೇವ ಸುತನೋ ಅತ್ಥೋ, ಯಥಾ ಭಾಸಸಿ ಮಾಣವ।
ಮಯಾ ತ್ವಂ ಸಮನುಞ್ಞಾತೋ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸಾಹಿ ಮಾತರಂ॥

೨೦. "ಖಗ್ಗಂ ಛತ್ತಞ್ಚ ಪಾತಿಞ್ಚ, ಗಚ್ಛಮಾದಾಯ ಮಾಣವ।
ಸೋತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸತು ತೇ ಮಾತಾ, ತ್ವಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾಹಿ ಮಾತರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುತನೋತಿ** ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಯಥಾ ಭಾಸಸೀತಿ** ಯಥಾ ತ್ವಂ ಭಾಸಸಿ, ತಥಾ ಯೋ ಏಸ ತಯಾ ಭಾಸಿತೋ ಅತ್ಥೋ, ಏಸೋ ಮಮೇವತ್ಥೋ, ಮಯ್ಹಮೇವ ವಡ್ಢೀತಿ।

ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಮ ಕಮ್ಮಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ, ದಮಿತೋ ಮೇ ಯಕ್ಖೋ, ಬಹುಞ್ಚ ಧನಂ ಲದ್ಧಂ, ರಞ್ಞೋ ಚ ವಚನಂ ಕತ"ನ್ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೨೧. "ಏವಂ ಯಕ್ಖ ಸುಖೀ ಹೋಹಿ, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭಿ।
ಧನಞ್ಚ ಮೇ ಅಧಿಗತಂ, ರಞ್ಞೋ ಚ ವಚನಂ ಕತ"ನ್ತಿ॥ -

ವತ್ವಾ ಚ ಪನ ಯಕ್ಖಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಕ್ಖಳೋ ಫರುಸೋ ಪರೇಸಂ ಲೋಹಿತಮಂಸಭಕ್ಖೋ ಯಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ ಮಾ ಕರೀ"ತಿ ಸೀಲೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯೇ ಚ ಆದೀನವಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಂ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ತೇ ಅರಞ್ಞವಾಸೇನ, ಏಹಿ ನಗರದ್ವಾರೇ ತಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಭತ್ತಲಾಭಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಯಕ್ಖೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಖಗ್ಗಾದೀನಿ ಯಕ್ಖಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। "ಸುತನು ಮಾಣವೋ ಯಕ್ಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚಪರಿವುತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಯಕ್ಖಂ ನಗರದ್ವಾರೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಭತ್ತಲಾಭಿನಂ ಕತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ನಾಗರೇ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಅಯಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಯಕ್ಖೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ಮಾಣವೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸುತನುಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೩೯೯] ೪. ಮಾತುಪೋಸಕಗಿಜ್ಝಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ತೇ ಕಥಂ ನು ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಸಾಮಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೯೬ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಿಜ್ಝಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ವುದ್ಧೇ ಪರಿಹೀನಚಕ್ಖುಕೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಗಿಜ್ಝಗುಹಾಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗೋಮಂಸಾದೀನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪೋಸೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಸುಸಾನೇ ಏಕೋ ನೇಸಾದೋ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಗಿಜ್ಝಾನಂ ಪಾಸೇ ಓಡ್ಡೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗೋಮಂಸಾದಿಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಸುಸಾನಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಪಾದೇನ ಪಾಸೇ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ವುದ್ಧೇ ಪರಿಹೀನಚಕ್ಖುಕೇ

ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ “ಕಥಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಯಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಮ ಬದ್ಧಭಾವಮ್ಪಿ ಅಜಾನನ್ತಾ ಅನಾಥಾ ನಿಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಪಬ್ಬತಗುಹಾಯಮೇವ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ”ತಿ ವಿಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧. “ತೇ ಕಥಂ ನು ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಾ ಗಿರಿದರೀಸಯಾ।
ಅಹಂ ಬದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಪಾಸೇನ, ನಿಲೀಯಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಲೀಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕಸ್ಸ ನೇಸಾದಪುತ್ತಸ್ಸ।

ಅಥ ನೇಸಾದಪುತ್ತೋ ಗಿಜ್ಝರಾಜಸ್ಸ ಪರಿದೇವಿತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨. “ಕಿಂ ಗಿಜ್ಝ ಪರಿದೇವಸಿ, ಕಾ ನು ತೇ ಪರಿದೇವನಾ।
ನ ಮೇ ಸುತೋ ವಾ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ, ಭಾಸನ್ತೋ ಮಾನುಸಿಂ ದಿಜೋ”ತಿ॥

ಗಿಜ್ಝೋ ಆಹ -

೧೪. “ಭರಾಮಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ವುದ್ಧೇ ಗಿರಿದರೀಸಯೇ।
ತೇ ಕಥಂ ನು ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಂ ವಸಂ ಗತೋ ತವಾ”ತಿ॥

ನೇಸಾದೋ ಆಹ -

೧೫. “ಯಂ ನು ಗಿಜ್ಝೋ ಯೋಜನಸತಂ, ಕುಣಪಾನಿ ಅವೇಕ್ಖತಿ।
ಕಸ್ಮಾ ಜಾಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚ, ಆಸಜ್ಜಾಪಿ ನ ಬುಜ್ಝಸೀ”ತಿ॥

ಗಿಜ್ಝರಾಜಾ ಆಹ -

೧೬. “ಯದಾ ಪರಾಭವೋ ಹೋತಿ, ಪೋಸೋ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಯೇ।
ಅಥ ಜಾಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚ, ಆಸಜ್ಜಾಪಿ ನ ಬುಜ್ಝತೀ”ತಿ॥

೧೭. “ಭರಸ್ಸು ಮಾತಾಪಿತರೋ, ವುದ್ಧೇ ಗಿರಿದರೀಸಯೇ।
ಮಯಾ ತ್ವಂ ಸಮನುಞ್ಞಾತೋ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸಾಹಿ ಞಾತಕೇ॥

೧೮. “ಏವಂ ಲುದ್ದಕ ನನ್ದಸ್ಸು, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭಿ।
ಭರಿಸ್ಸಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ವುದ್ಧೇ ಗಿರಿದರೀಸಯೇ”ತಿ॥ -

ನೇಸಾದಪುತ್ತೇನ ದುತಿಯಾ, ಗಿಜ್ಝೇನ ತತಿಯಾತಿ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವುತ್ತಾ।

ತತ್ಥ **ಯಂ ನೂ**ತಿ ಯಂ ನು ಏತಂ ಲೋಕೇ ಕಥೀಯತಿ। **ಗಿಜ್ಝೋ ಯೋಜನಸತಂ, ಕುಣಪಾನಿ ಅವೇಕ್ಖತೀ**ತಿ ಯೋಜನಸತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಿತಾನಿಪಿ ಕುಣಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ತಂ ಯದಿ ತಥಂ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಜಾಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚ ಆಸಜ್ಜಾಪಿ ನ ಬುಜ್ಝಸಿ, ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ।

ಪರಾಭವೋತಿ ವಿನಾಸೋ। **ಭರಸ್ಸೂ**ತಿ ಇದಂ ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಪಣ್ಡಿತೋ ಗಿಜ್ಝರಾಜಾ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿದೇವತಿ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪರಿದೇವತಿ, ನಾಯಂ ಮಾರೇತುಂ ಯುತ್ತೋ"ತಿ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಆಹ, ವತ್ವಾ ಚ ಪನ ಪಿಯಚಿತ್ತೇನ ಮುದುಚಿತ್ತೇನ ಪಾಸಂ ಮೋಚೇಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮರಣಮುಖಾ ಪಮುತ್ತೋ ಸುಖಿತೋ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಮುಖಪೂರಂ ಮಂಸಂ ಆದಾಯ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಾತುಪೋಸಕಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ ।

ತದಾ ನೇಸಾದಪುತ್ತೋ ಛನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ, ಗಿಜ್ಝರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಮಾತುಪೋಸಕಗಿಜ್ಝಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೪೦೦] ೫. ದಬ್ಭಪುಪ್ಫಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅನುತೀರಚಾರೀ ಭದ್ದನ್ತೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಪನನ್ದಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಹಿ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಗುಣೇ ಪಹಾಯ ಮಹಾತಣ್ಹೋ ಅಹೋಸಿ। ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ದ್ವೇ ತಯೋ ವಿಹಾರೇ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಛತ್ತಂ ವಾ ಉಪಾಹನಂ ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಂ ವಾ ಉದಕತುಮ್ಬಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಯಂ ವಸತಿ। ಸೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜನಪದವಿಹಾರೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ನಾಮ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಕಾಸೇ ಚನ್ದಂ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸದೀಪಕಂ ಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪದಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮನಾಪಾನಿ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಾನಿ ಚೇವ ಪಂಸುಕೂಲಚೀವರಾನಿ ಚ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಸೋ ತಾನಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಯಾನಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಸ್ಸ ಅರಞ್ಞವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಭಾಗೇ ಪಾದೇ ವಲ್ಲಿಯಾ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ "ಅದ್ಧಾ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತತ್ಥ ಪನ ದ್ವೇ ಮಹಲ್ಲಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಂಸು। ತೇ ದ್ವೇ ಚ ಥೂಲಸಾಟಕೇ ಏಕಞ್ಚ ಸುಖುಮಕಮ್ಬಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಾಜೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಥೇರೋ ನೋ ಭಾಜೇತ್ವಾ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ "ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ಭಾಜೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ಇಮಂ ನೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿವಾದೋ ಹೋತಿ, ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಾಜೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ "ಸಾಧು ಭಾಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದ್ವೇ ಥೂಲಸಾಟಕೇ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಭಾಜೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ಕಮ್ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತೇಪಿ ಥೇರಾ ಕಮ್ಬಲೇ ಸಾಲಯಾ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿನಯಧರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಲಬ್ಭತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿನಯಧರಾನಂ ಏವಂ ವಿಲೋಪಂ ಖಾದಿತು"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಆಭತಂ ಪತ್ತಚೀವರರಾಸಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಾಪುಞ್ಞೋಸಿ ತ್ವಂ ಆವುಸೋ, ಬಹುಂ ತೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ "ಕುತೋ ಮೇ ಆವುಸೋ, ಪುಞ್ಞಂ, ಇಮಿನಾ ಮೇ ಉಪಾಯೇನ ಇದಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಉಪನನ್ದೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಮಹಾತಣ್ಹೋ ಮಹಾಲೋಭೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪನನ್ದೇನ ಪಟಿಪದಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತಂ, ಪರಸ್ಸ ಪಟಿಪದಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಠಮಂ ಅತ್ತನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಪರೋ ಓವದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ಅತ್ತಾನಮೇವ ಪಠಮಂ, ಪತಿರೂಪೇ ನಿವೇಸಯೇ।
ಅಥಞ್ಞಮನುಸಾಸೇಯ್ಯ, ನ ಕಿಲಿಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೫೮) –

ಇಮಾಯ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪನನ್ದೋ ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮಹಾತಣ್ಹೋ ಮಹಾಲೋಭೋವ, ನ ಚ ಪನ ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಇಮೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ವಿಲುಮ್ಪಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನದೀತೀರೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಏಕೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಮಾಯಾವಿಂ ನಾಮ ಭರಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಆಹ "ದೋಹಳೋ ಮೇ ಸಾಮಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಅಲ್ಲರೋಹಿತಮಚ್ಛಂ ಖಾದಿತುಂ ಇಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಹೋಹಿ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ತೇ"ತಿ ನದೀತೀರೇ ಚರನ್ತೋ ವಲ್ಲಿಯಾ ಪಾದೇ ಪಲಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅನುತೀರಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಗಮ್ಭೀರಚಾರೀ ಚ ಅನುತೀರಚಾರೀ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಉದ್ದಾ ಮಚ್ಛೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ತೀರೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ತೇಸು ಗಮ್ಭೀರಚಾರೀ ಮಹನ್ತಂ ರೋಹಿತಮಚ್ಛಂ ದಿಸ್ವಾ ವೇಗೇನ ಉದಕೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಣ್ಹಿ। ಬಲವಾ ಮಚ್ಛೋ ಪರಿಕಡ್ಢನ್ತೋ ಯಾಸಿ। ಸೋ ಗಮ್ಭೀರಚಾರೀ ಉದ್ದೋ "ಮಹಾಮಚ್ಛೋ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ನೋ ಪಹೋಸ್ಸತಿ, ಏಹಿ ಮೇ ಸಹಾಯೋ ಹೋಹೀ"ತಿ ಇತರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೯. "ಅನುತೀರಚಾರೀ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಸಹಾಯಮನುಧಾವ ಮಂ।
ಮಹಾ ಮೇ ಗಹಿತೋ ಮಚ್ಛೋ, ಸೋ ಮಂ ಹರತಿ ವೇಗಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಹಾಯಮನುಧಾವ ಮ**ನ್ತಿ ಸಹಾಯ ಅನುಧಾವ ಮಂ, ಸನ್ಧಿವಸೇನ ಮ-ಕಾರೋ ವುತ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾಹಂ ಇಮಿನಾ ಮಚ್ಛೇನ ನ ಸಂಹೀರಾಮಿ, ಏವಂ ಮಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠಖಣ್ಡೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತ್ವಂ ಅನುಧಾವಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೨೦. "ಗಮ್ಭೀರಚಾರೀ ಭದ್ದನ್ತೇ, ದಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹಾಹಿ ಥಾಮಸಾ।
ಅಹಂ ತಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಪಣ್ಣೋ ಉರಗಾಮಿವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಥಾಮಸಾತಿ** ಥಾಮೇನ। **ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ನೀಹರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಸುಪಣ್ಣೋ ಉರಗಾಮಿವಾತಿ** ಗರುಳೋ ಸಪ್ಪಂ ವಿಯ।

ಅಥ ದ್ವೇಪಿ ತೇ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ರೋಹಿತಮಚ್ಛಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಥಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಭಾಜೇಹಿ, ತ್ವಂ ಭಾಜೇಹೀ"ತಿ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ಭಾಜೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತಂ ಠಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತೇ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಸಮ್ಮ, ದಬ್ಭಪುಪ್ಫಮಚ್ಛೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಗಹಿತೋ, ತಂ ನೋ ಭಾಜೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾನಂ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಮಭಾಗಂ ನೋ ಭಾಜೇತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹಂಸು -

೨೧. "ವಿವಾದೋ ನೋ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ, ದಬ್ಭಪುಪ್ಫ ಸುಣೋಹಿ ಮೇ।
ಸಮೇಹಿ ಮೇಧಗಂ ಸಮ್ಮ, ವಿವಾದೋ ವೂಪಸಮ್ಮತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಬ್ಭಪುಪ್ಫಾತಿ** ದಬ್ಭಪುಪ್ಫಸಮಾನವಣ್ಣತಾಯ ತಂ ಆಲಪನ್ತಿ। **ಮೇಧಗನ್ತಿ** ಕಲಹಂ।

ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ದೀಪೇನ್ತೋ -

೨೨. "ಧಮ್ಮಟ್ಠೋಹಂ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಬಹೂ ಅಡ್ಡಾ ಮೇ ತೀರಿತಾ।

ಸಮೇಮಿ ಮೇಧಗಂ ಸಮ್ಮಾ, ವಿವಾದೋ ವೂಪಸಮ್ಮತ"ನ್ತಿ॥ -

ಇದಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಭಾಜೇನ್ತೋ -

೩೩. "ಅನುತೀರಚಾರಿ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ, ಸೀಸಂ ಗಮ್ಭೀರಚಾರಿನೋ।
ಅಚ್ಚಾಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಖಣ್ಡೋ, ಧಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ರಾಜೂನಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಾಮಚ್ಚೋ ಆಸಿಂ, ತೇನ ಮಯಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬಹೂ ಅಡ್ಡಾ ತೀರಿತಾ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾದೀನಂ ಬಹೂ ಅಡ್ಡಾ ತೀರಿತಾ ವಿನಿಚ್ಛಿತಾ, ಸ್ವಾಹಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಸಮಜಾತಿಕಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ಅಡ್ಡಂ ತೀರೇತುಂ ಕಿಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ವೋ ಸಮೇಮಿ ಮೇಧಗಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಿವಾದೋ ವೂಪಸಮ್ಮತೂತಿ ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಮಚ್ಛಂ ತಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಅನುತೀರಚಾರಿ ತ್ವಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಗಣ್ಹ, ಸೀಸಂ ಗಮ್ಭೀರಚಾರಿನೋ ಹೋತು। **ಅಚ್ಚಾಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಖಣ್ಡೋ**ತಿ ಅಪಿಚ ಅಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ। ಅಥ ವಾ **ಅಚ್ಚಾ**ತಿ ಅತಿಚ್ಚ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಅಯಂ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಖಣ್ಡೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಏವಂ ತಂ ಮಚ್ಛಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಕಲಹಂ ಅಕತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠಞ್ಚ ಸೀಸಞ್ಚ ಖಾದಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಖಣ್ಡಂ ಮುಖೇನ ಡಂಸಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ಪಲಾಯಿ। ತೇ ಸಹಸ್ಸಂ ಪರಾಜಿತಾ ವಿಯ ದುಮ್ಮುಖಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹಂಸು -

೩೪. "ಚಿರಮ್ಪಿ ಭಕ್ಖೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಸಚೇ ನ ವಿವದೇಮಸೇ।
ಅಸೀಸಕಂ ಅನಙ್ಗುಟ್ಠಂ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಹರತಿ ರೋಹಿತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಿರಮ್ಪೀ**ತಿ ದ್ವೇ ತಯೋ ದಿವಸೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಸಿಙ್ಗಾಲೋಪಿ "ಅಜ್ಜ ಭರಿಯಂ ರೋಹಿತಮಚ್ಛಂ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಭಿನನ್ದಮಾನಾ -

೩೫. "ಯಥಾಪಿ ರಾಜಾ ನನ್ದೇಯ್ಯ, ರಜ್ಜಂ ಲದ್ಧಾನ ಖತ್ತಿಯೋ।
ಏವಾಹಮಜ್ಜ ನನ್ದಾಮಿ, ದಿಸ್ವಾ ಪುಣ್ಣಮುಖಂ ಪತಿ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಅಧಿಗಮೂಪಾಯಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ -

೩೬. "ಕಥಂ ನು ಥಲಜೋ ಸನ್ತೋ, ಉದಕೇ ಮಚ್ಛಂ ಪರಾಮಸಿ।
ಪುಟ್ಠೋ ಮೇ ಸಮ್ಮ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಥಂ ಅಧಿಗತಂ ತಯಾ"ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

ತತ್ಥ **ಕಥಂ ನೂತಿ** “ಖಾದ, ಭದ್ದೇ”ತಿ ಮಚ್ಛಖಣ್ಡೇ ಪುರತೋ ಠಪಿತೇ “ಕಥಂ ನು ತ್ವಂ ಥಲಜೋ ಸಮಾನೋ ಉದಕೇ ಮಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತಸ್ಸಾ ಅಧಿಗಮೂಪಾಯಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅನನ್ತರಗಾಥಮಾಹ -

೩೭. “ವಿವಾದೇನ ಕಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಿವಾದೇನ ಧನಕ್ಖಯಾ।
ಜೀನಾ ಉದ್ದಾ ವಿವಾದೇನ, ಭುಞ್ಜ ಮಾಯಾವಿ ರೋಹಿತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿವಾದೇನ ಕಿಸಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಭದ್ದೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಾ ವಿವಾದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿಸಾ ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ವಿವಾದೇನ ಧನಕ್ಖಯಾ**ತಿ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದೀನಂ ಧನಾನಂ ಖಯಾ ವಿವಾದೇನೇವ ಹೋನ್ತಿ। ದ್ವೀಸುಪಿ ವಿವದನ್ತೇಸು ಏಕೋ ಪರಾಜಿತೋ ಪರಾಜಿತತ್ತಾ ಧನಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಇತರೋ ಜಯಭಾಗದಾನೇನ। **ಜೀನಾ ಉದ್ದಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಉದ್ದಾಪಿ ವಿವಾದೇನೇವ ಇಮಂ ಮಚ್ಛಂ ಜೀನಾ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಆಭತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಂ ಮಾ ಪುಚ್ಛ, ಕೇವಲಂ ಇಮಂ ಭುಞ್ಜ ಮಾಯಾವಿ ರೋಹಿತನ್ತಿ।

ಇತರಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ -

೩೮. “ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ವಿವಾದೋ ಯತ್ಥ ಜಾಯತಿ।
ಧಮ್ಮಟ್ಠಂ ಪಟಿಧಾವತಿ, ಸೋ ಹಿ ನೇಸಂ ವಿನಾಯಕೋ।
ಧನಾಪಿ ತತ್ಥ ಜೀಯನ್ತಿ, ರಾಜಕೋಸೋ ಪವಡ್ಢತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಏವಮೇವಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತೇ ಉದ್ದಾ ಜೀನಾ, ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸುಪಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಿವಾದೋ ಜಾಯತಿ, ತತ್ಥ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಂ ಪತಿಧಾವನ್ತಿ, ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಮಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಸೋ ಹಿ ನೇಸಂ ವಿನಾಯಕೋ,** ಸೋ ತೇಸಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ ವಿವಾದವೂಪಸಮಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧನಾಪಿ ತತ್ಥಾ**ತಿ ತತ್ಥ ತೇ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಧನತೋಪಿ ಜೀಯನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ದಣ್ಡೇನ ಚೇವ ಜಯಭಾಗಗ್ಗಹಣೇನ ಚ ರಾಜಕೋಸೋ ಪವಡ್ಢತೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಉಪನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಉದ್ದಾ ದ್ವೇ ಮಹಲ್ಲಕಾ, ತಸ್ಸ ಕಾರಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಾರಿಕಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ದಬ್ಭಪುಪ್ಫಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೪೦೧] ೬. ಪಣ್ಣಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಪಣ್ಣಕಂ ತಿಖಿಣಧಾರನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಕೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪಿತೋ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಭಿಕ್ಖು ಅಯಂ ಇತ್ಥೀ ತುಯ್ಹಂ ಅನತ್ಥಕಾರಿಕಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚೇತಸಿಕರೋಗೇನ ಮರನ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಅಲತ್ಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಮದ್ದವಮಹಾರಾಜೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸೇನಕಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಮದ್ದವರಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಹೋಸಿ, “ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತೋ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಕಲನಗರೇ ಚನ್ದೋ

ವಿಯ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಚ ಪಞ್ಞಾಯಿ। ತದಾ ರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತೋ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಂ ರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿರಾಹಾರೋ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಪುಟ್ಠೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ "ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಹಂ ನು ಖೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ತೇ ಇಮಂ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ದಮ್ಮಿ, ಸತ್ತಾಹಂ ಘರೇ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮೇ ದಿವಸೇ ಆನೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಗೇಹಂ ನೇತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿ। ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗದ್ವಾರೇನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತಂ ಅಗಮಸುಂ, ಕೋಚಿ ಗತಟ್ಠಾನಂ ನ ಜಾನಿ, ನಾವಾಯ ಗತಮಗ್ಗೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ವಿಚಿನನ್ತೋಪಿ ತಸ್ಸ ಗತಟ್ಠಾನಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಲವಸೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಹದಯಂ ಉಣ್ಹಂ ಹುತ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿತೋ ಲೋಹಿತಂ ನಿಕ್ಖಮಿ, ಬ್ಯಾಧಿ ಮಹನ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಹನ್ತಾಪಿ ರಾಜವೇಜ್ಜಾ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬ್ಯಾಧಿ ನತ್ಥಿ, ಭರಿಯಂ ಪನ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚೇತಸಿಕರೋಗೇನ ಫುಟ್ಠೋ, ಉಪಾಯೇನ ತಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಯುರಞ್ಚ ಪುಕ್ಕುಸಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇ ರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡಿತಾಮಚ್ಚೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ದೇವಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇನ ಚೇತಸಿಕಂ ರೋಗಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ರೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಚ ಖೋ ಪನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ, ತಸ್ಮಾ ಉಪಾಯೇನ ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛಾಮ, ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸಮಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಗಿಲಿತುಂ ಜಾನನ್ತೇನ ಅಸಿಂ ಗಿಲಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಕತ್ವಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಓಲೋಕಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ರಾಜಾ ಅಸಿಂ ಗಿಲನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರತರ'ನ್ತಿ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ಸಮ್ಮ ಆಯುರ, ತ್ವಂ 'ಅಸುಕಂ ನಾಮ ದದಾಮೀತಿ ವಚನಂ ಇತೋ ದುಕ್ಕರತರ'ನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ತತೋ ಸಮ್ಮ ಪುಕ್ಕುಸ, ತಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ತ್ವಂ 'ಮಹಾರಾಜ, ದದಾಮೀತಿ ವತ್ವಾ ಅದದತೋ ಸಾ ವಾಚಾ ಅಫಲಾ ಹೋತಿ, ತಥಾರೂಪಂ ವಾಚಂ ನ ಕೇಚಿ ಉಪಜೀವನ್ತಿ ನ ಖಾದನ್ತಿ ನ ಪಿವನ್ತಿ, ಯೇ ಪನ ತಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾತಮತ್ಥಂ ದೇನ್ತಿಯೇವ, ಇದಂ ತತೋ ದುಕ್ಕರತರ'ನ್ತಿ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಇತೋ ಪರಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಹಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ।

ಅಥ ತೇ ತಯೋಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸಮಜ್ಜೋ ವತ್ತತಿ, ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ನ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಓಲೋಕಾಪೇಸುಂ। ಬಹೂ ಜನಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಜಾನನಕಸಿಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಏಕೋ ಪನ ಪುರಿಸೋ ತೇತ್ತಿಂಸಙ್ಗುಲಂ ತಿಖಿಣಧಾರಂ ಅಸಿರತನಂ ಗಿಲತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಏತಂ ಅಸಿಂ ಗಿಲತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರತರ'ನ್ತಿ ಇಮೇ ಪಣ್ಡಿತೇ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಯುರಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೩೯. "ಪಣ್ಣಕಂ ತಿಖಿಣಧಾರಂ, ಅಸಿಂ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾಯಿನಂ।
ಪರಿಸಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಿಲತಿ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।
ಯದಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಣ್ಣಕ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಕರಟ್ಠೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ಸಮ್ಪನ್ನಪಾಯಿನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪರಲೋಹಿತಪಾಯಿನಂ। **ಪರಿಸಾಯ**ನ್ತಿ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಧನಲೋಭೇನ ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಗಿಲತಿ। **ಯದಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇತೋ ಅಸಿಗಿಲನತೋ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ಕಾರಣಂ, ತಂ ಮಯಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಕಥೇಹೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸೋ ತಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೦. "ಗಿಲೇಯ್ಯ ಪುರಿಸೋ ಲೋಭಾ, ಅಸಿಂ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾಯಿನಂ।
ಯೋ ಚ ವಜ್ಜಾ ದದಾಮೀತಿ, ತಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।

ಸಬ್ಬಞ್ಞಂ ಸುಕರಂ ಠಾನಂ, ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ ಮದ್ದವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಜ್ಜಾ**ತಿ ವದೇಯ್ಯ। **ತಂ ದುಕ್ಕರತರ**ನ್ತಿ "ದದಾಮೀ"ತಿ ವಚನಂ ತತೋ ಅಸಿಗಿಲನತೋ ದುಕ್ಕರತರಂ। **ಸಬ್ಬಞ್ಞ**ನ್ತಿ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ತವ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಚನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ ಸುಕರಂ। **ಮದ್ದವಾ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ।

ರಞ್ಞೋ ಆಯುರಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಸಿಗಿಲನತೋ ಕಿರ 'ಇದಂ ನಾಮ ದಮ್ಮೀ'ತಿ ವಚನಂ ದುಕ್ಕರಂ, ಅಹಞ್ಚ 'ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಸ್ಸ ದೇವಿಂ ದಮ್ಮೀ'ತಿ ಅವಚಂ, ಅತಿದುಕ್ಕರಂ ವತ ಮೇ ಕತ"ನ್ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಹದಯಸೋಕೋ ಥೋಕಂ ತನುತ್ತಂ ಗತೋ। ಸೋ ತತೋ "ಪರಸ್ಸ ಇಮಂ ದಮ್ಮೀತಿ ವಚನತೋ ಪನ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುಕ್ಕುಸಪಣ್ಡಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೦. "ಬ್ಯಾಕಾಸಿ ಆಯುರೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ।
ಪುಕ್ಕುಸಂ ದಾನಿ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।
ಯದಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಞ್ಹಂ ಅತ್ಥ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕಾಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ**ತಿ ತದತ್ಥಜೋತಕೇ ಗನ್ಥೇ ಕುಸಲೋ। **ತತೋ**ತಿ ತತೋ ವಚನತೋ ಕಿಂ ದುಕ್ಕರತರನ್ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಪುಕ್ಕುಸಪಣ್ಡಿತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. "ನ ವಾಚಮುಪಜೀವನ್ತಿ, ಅಫಲಂ ಗಿರಮುದೀರಿತಂ।
ಯೋ ಚ ದತ್ವಾ ಅವಾಕಯಿರಾ, ತಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।
ಸಬ್ಬಞ್ಞಂ ಸುಕರಂ ಠಾನಂ, ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ ಮದ್ದವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದತ್ವಾ**ತಿ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ। **ಅವಾಕಯಿರಾ**ತಿ ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಾತಮತ್ಥಂ ದದನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಲೋಭಂ ಅವಾಕರೇಯ್ಯ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ತಂ ಭಣ್ಡಂ ದದೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತತೋ**ತಿ ತತೋ ಅಸಿಗಿಲನತೋ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ತೇ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಚ ತದೇವ ದುಕ್ಕರತರಂ।

ರಞ್ಞೋ ತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಹಂ 'ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಸ್ಸ ದೇವಿಂ ದಮ್ಮೀ'ತಿ ಪಠಮಂ ವತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಅದಾಸಿಂ, ದುಕ್ಕರಂ ವತ ಮೇ ಕತ"ನ್ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ್ತಸ್ಸ ಸೋಕೋ ತನುಕತರೋ ಜಾತೋ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ "ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡಿತತರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತತೋ ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೨. "ಬ್ಯಾಕಾಸಿ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ।
ಸೇನಕಂ ದಾನಿ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಕಿಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।
ಯದಞ್ಞಂ ದುಕ್ಕರಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ಅಥಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಸೇನಕೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೪. “ದದೇಯ್ಯ ಪುರಿಸೋ ದಾನಂ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹುಂ।
ಯೋ ಚ ದತ್ವಾ ನಾನುತಪ್ಪೇ, ತಂ ದುಕ್ಕರತರಂ ತತೋ।
ಸಬ್ಬಞ್ಞಂ ಸುಕರಂ ಠಾನಂ, ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ ಮದ್ದವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾನುತಪ್ಪೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತಿಕನ್ತಂ ಅತಿಮನಾಪಂ ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಪರಸ್ಸ ದತ್ವಾ “ಕಿಮತ್ಥಂ ಮಯಾ ಇದಂ ದಿನ್ನ”ನ್ತಿ ಏವಂ ತಂ ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಆರಬ್ಭ ಯೋ ಪಚ್ಛಾ ನ ತಪ್ಪತಿ ನ ಸೋಚತಿ, ತಂ ಅಸಿಗಿಲನತೋ ಚ “ಅಸುಕಂ ನಾಮ ತೇ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ವಚನತೋ ಚ ತಸ್ಸ ದಾನತೋ ಚ ದುಕ್ಕರತರಂ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ಕಥೇಸಿ। ದಾನಞ್ಹಿ ದತ್ವಾ ಅಪರಚೇತನಾವ ದುಸ್ಸನ್ಧಾರಿಯಾ, ತಸ್ಸಾ ಸನ್ಧಾರಣದುಕ್ಕರತಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರಜಾತಕೇನ ದೀಪಿತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

“ಅದು ಚಾಪಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಖಗ್ಗಂ ಬನ್ಧಿಯ ವಾಮತೋ।
ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಕೇ ಪುತ್ತೇ, ಪುತ್ತಾನಞ್ಹಿ ವಧೋ ದುಖೋ॥

“ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ದುಕ್ಖರೂಪಂ, ಯಂ ಕುಮಾರಾ ವಿಹಞ್ಞರೇ।
ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಕೋ ದತ್ವಾ ಅನುತಪ್ಪತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೧೫೪-೨೧೫೯)।

ರಾಜಾಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ “ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಮನೇನೇವ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಸ್ಸ ದೇವಿಂ ದತ್ವಾ ಸಕಮನಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಸೋಚಾಮಿ ಕಿಲಮಾಮಿ, ನ ಮೇ ಇದಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಸಚೇ ಸಾ ಮಯಿ ಸಸಿನೇಹಾ ಭವೇಯ್ಯ , ಇಮಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನ ಪಲಾಯೇಯ್ಯ, ಮಯಿ ಪನ ಸಿನೇಹಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಲಾತಾಯ ಕಿಂ ತಾಯ ಮಯ್ಹ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಪದುಮಪತ್ತೇ ಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ಸಬ್ಬಸೋಕೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗತೋ, ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿ ಪರಿಸಣ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ನಿರೋಗೋ ಸುಖಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೪೫. “ಬ್ಯಾಕಾಸಿ ಆಯುರೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಥೋ ಪುಕ್ಕುಸಪೋರಿಸೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಪಞ್ಹೇ ಅತಿಭೋತಿ, ಯಥಾ ಭಾಸತಿ ಸೇನಕೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಥಾ ಭಾಸತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಾಸತಿ, ತಥೇವೇತಂ ದಾನಂ ನಾಮ ದತ್ವಾ ನೇವ ಅನುತಪ್ಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ। ಇಮಂ ಪನಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಬಹುಂ ಧನಮದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ರಾಜಮಹೇಸೀ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು, ಆಯುರಪಣ್ಡಿತೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಪುಕ್ಕುಸಪಣ್ಡಿತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪಣ್ಣಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೪೦೨] ೭. ಸತ್ತುಭಸ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು **ಉಮಙ್ಗಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೯೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಜನಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ , ಸೇನಕಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿ, ರಾಜಾ ತಂ ಅಮಚ್ಚಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ, ಮಹನ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ಯಸಂ ಅನುಪ್ಪದಾಸಿ । ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುಸಾಸಿ, ಮಧುರಕಥೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ದಾನೇ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮೇ ದಸಸು ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇಸೂತಿ ಇಮಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಪದಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ , ಸಕಲರಟ್ಠೇ ಬುದ್ಧಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಪಕ್ಖದಿವಸೇಸು ರಾಜಾ ಚ ಉಪರಾಜಾದಯೋ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಭಂ ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಜ್ಜಿತಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ರತನಪಲ್ಲಙ್ಕವರಗತೋ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮಕಥಾಸದಿಸಾವಸ್ಸ ಕಥಾ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಅಞ್ಞತರೋ ಮಹಲ್ಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಧನಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ "ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗತೋ। ತಸ್ಸ ಗತಕಾಲೇ ತಂ ಕುಲಂ ಕಹಾಪಣೇ ವಳಞ್ಜೇಸಿ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಹಾಪಣೇ ಆಹರಾಪೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಹಾಪಣೇ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ತಸ್ಸ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ದಹರತಾಯ ಕಾಮೇಸು ಅತಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇನ ತರುಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಚರಿ। **ಸೋಳಸ ಹಿ ಅತಪ್ಪನೀಯವತ್ಥೂನಿ** ನಾಮ। ಕತಮಾನಿ ಸೋಳಸ? ಸಾಗರೋ ಸಬ್ಬಸವನ್ತೀಹಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಅಗ್ಗಿ ಉಪಾದಾನೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ರಾಜಾ ರಟ್ಠೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಬಾಲೋ ಪಾಪೇಹಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಇತ್ಥೀ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ವಿಜಾಯನೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮನ್ತೇಹಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಝಾಯೀ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಸೇಕ್ಖೋ ಅಪಚಯೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಧುತಙ್ಗಗುಣೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಸಾಕಚ್ಛಾಯ ನ ತಪ್ಪತಿ, ವಿಸಾರದೋ ಪರಿಸಾಯ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಸದ್ಧೋ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾನೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ದಾಯಕೋ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇನ ನ ತಪ್ಪತಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಪರಿಸಾ ತಥಾಗತದಸ್ಸನೇನ ನ ತಪ್ಪನ್ತೀತಿ।

ಸಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ, ಅತಿತ್ತಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸತ್ಥಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ದುಮ್ಮನಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಭೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಹಂ ತವ ಗೇಹೇ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಆನೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಭೋತಿ ಧನಂ ಮೇ ನತ್ಥಿ, ಕಿಂ ದತ್ವಾ ಆನೇಮೀ"ತಿ। "ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ಧನಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಭೋತಿ ಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಮೇ ಸಜ್ಜೇಹೀ"ತಿ। "ಸಾ ತಸ್ಸ ಬದ್ಧಸತ್ತೂನಞ್ಚ ಅಬದ್ಧಸತ್ತೂನಞ್ಚ ಚಮ್ಮಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ"। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಚರನ್ತೋ ಸತ್ತ ಕಹಾಪಣಸತಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ "ಅಲಂ ಮೇ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ದಾಸಿದಾಸಮೂಲಾಯಾ"ತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗಾಮಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉದಕಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಸತ್ತುಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖಂ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾವ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತುಂ ಓತಿಣ್ಣೋ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಸುಸಿರೇ ಏಕೋ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ಸತ್ತುಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭೋಗಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತುಂ ಖಾದನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಂಸೇ ಕತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಿ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ಖನ್ಧವಿಟಪೇ ಠತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಚೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಸಿಸ್ಸಸಿ, ಸಯಂ ಮರಿಸ್ಸಸಿ, ಸಚೇ ಅಜ್ಜ ಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ಭರಿಯಾ ತೇ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಸೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದೇವತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ರೋದನ್ತೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿನಗರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ।

ತದಾ ಚ ಪನ್ನರಸುಪೋಸಥೋ ಹೋತಿ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥನದಿವಸೋ। ಮಹಾಜನೋ ನಾನಾಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದಿಹತ್ಥೋ ವಗ್ಗವಗ್ಗೋ ಹುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸೋತುಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಜ್ಜ ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತೋ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಕಿಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ನ

ಜಾನಾಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಪಣ್ಡಿತೋ ಕಿರ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ, ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ, ಪಣ್ಡಿತಾ ಖೋ ಪನ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಸೋಕಂ ಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಮಯಾಪಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಸರಾಜಿಕಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿಯನ್ತೇ ಸತ್ತುಪಸಿಬ್ಬಕೇನ ಖನ್ಧಗತೇನ ಧಮ್ಮಾಸನತೋ ಅವಿದೂರೇ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ರೋದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಂ ಓತರನ್ತೋ ವಿಯ ಅಮತವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ ಚ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಸಞ್ಜಾತಸೋಮನಸ್ಸೋ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ।

ಪಣ್ಡಿತಾ ಚ ನಾಮ ದಿಸಾಚಕ್ಖುಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಸನ್ನಪಞ್ಚಪಸಾದಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಪರಿಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಏತ್ತಕಾ ಪರಿಸಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನೇಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ರೋದತಿ, ಏತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಸ್ಸುಜನನಸಮತ್ಥೇನ ಸೋಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಬಿಲೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಮ್ಬಮಲಂ ವಿಯ ಪದುಮಪಲಾಸತೋ ಉದಕಬಿನ್ದುಂ ವಿಯ ವಿನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಏತ್ಥೇವ ನಂ ನಿಸ್ಸೋಕಂ ತುಟ್ಠಮಾನಸಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮಾಹಂ, ಇದಾನೇವ ತಂ ನಿಸ್ಸೋಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಕಥೇಹೀ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೬. "ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ಕುಪಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋಸಿ, ನೇತ್ತೇಹಿ ತೇ ವಾರಿಗಣಾ ಸವನ್ತಿ।
ಕಿಂ ತೇ ನಟ್ಠಂ ಕಿಂ ಪನ ಪತ್ಥಯಾನೋ, ಇಧಾಗಮಾ ಬ್ರಹ್ಮೇ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕುಪಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋಸೀತಿ** ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ಕುಪಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। **ವಾರಿಗಣಾತಿ** ಅಸ್ಸುಬಿನ್ದೂನಿ। **ಇಙ್ಘಾತಿ** ಚೋದನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ತಞ್ಹಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚೋದೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸತ್ತಾ ನಾಮ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸೋಚನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಸು ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಿಯಜಾತಿಕೇ ನಟ್ಠೇ ವಾ, ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಿಯಜಾತಿಕಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಅಲಭನ್ತಾ ವಾ। ತತ್ಥ ಕಿಂ ತೇ ನಟ್ಠಂ, ಕಿಂ ವಾ ಪನ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ತ್ವಂ ಇಧ ಆಗತೋ, ಇದಂ ಮೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸೋಕಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೭. "ಮಿಯ್ಯೇಥ ಭರಿಯಾ ವಜತೋ ಮಮಜ್ಜ, ಅಗಚ್ಛತೋ ಮರಣಮಾಹ ಯಕ್ಖೋ।
ಏತೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಪವೇಧಿತೋಸ್ಮಿ, ಅಕ್ಖಾಹಿ ಮೇ ಸೇನಕ ಏತಮತ್ಥ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಜತೋತಿ** ಗೇಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। **ಅಗಚ್ಛತೋತಿ** ಅಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। **ಯಕ್ಖೋತಿ** ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಏವಮಾಹಾತಿ ವದತಿ। ಸಾ ಕಿರ ದೇವತಾ "ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ"ತಿ ಅನಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಞಾಣಾನುಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ನಾಚಿಕ್ಖಿ। **ಏತೇನ ದುಕ್ಖೇನಾತಿ** ಗಚ್ಛತೋ ಭರಿಯಾಯ ಮರಣದುಕ್ಖೇನ, ಅಗಚ್ಛತೋ ಅತ್ತನೋ ಮರಣದುಕ್ಖೇನ, ತೇನಸ್ಮಿ ಪವೇಧಿತೋ ಘಟ್ಟಿತೋ ಕಮ್ಪಿತೋ। **ಏತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಏತಂ ಕಾರಣಂ। ಯೇನ ಮೇ ಕಾರಣೇನ ಗಚ್ಛತೋ ಭರಿಯಾಯ ಮರಣಂ, ಅಗಚ್ಛತೋ ಅತ್ತನೋ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಏತಂ ಮೇ ಕಾರಣಂ ಆಚಿಕ್ಖಾಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಮತ್ಥಕೇ ಜಾಲಂ ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ ಞಾಣಜಾಲಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ "ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಬಹೂನಿ ಮರಣಕಾರಣಾನಿ। ಸಮುದ್ದೇ ನಿಮುಗ್ಗಾಪಿ ಮರನ್ತಿ, ತತ್ಥ ವಾಳಮಚ್ಛೇಹಿ ಗಹಿತಾಪಿ, ಗಙ್ಗಾಯ ಪತಿತಾಪಿ, ತತ್ಥ ಸುಸುಮಾರೇಹಿ ಗಹಿತಾಪಿ, ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತಾಪಿ, ಕಣ್ಟಕೇನ ವಿದ್ಧಾಪಿ, ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಆವುಧೇಹಿ ಪಹಟಾಪಿ, ವಿಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾಪಿ, ಉಬ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾಪಿ, ಪಪಾತೇ ಪತಿತಾಪಿ, ಅತಿಸೀತಾದೀಹಿ ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ವಾ ರೋಗೇಹಿ ಉಪದ್ದುತಾಪಿ ಮರನ್ತಿಯೇವ, ಏವಂ ಬಹೂಸು ಮರಣಕಾರಣೇಸು ಕತರೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಅಜ್ಜೇಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಸನ್ತೋ ಸಯಂ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ಗೇಹಮಸ್ಸ ವಜತೋ ಭರಿಯಾ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಏವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಖನ್ಧೇ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ

ಏಕೇನ ಸಪ್ಪೇನ ಪವಿಟ್ಠೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪವಿಸನ್ತೋ ಚ ಪನೇಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಾತರಾಸಸಮಯೇ ಸತ್ತುಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖಂ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಾತುಂ ಗತೇ ಸತ್ತುಗನ್ಧೇನ ಸಪ್ಪೋ ಪವಿಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಆಗತೋ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ಪವಿಟ್ಠಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚಾಯಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಸನ್ತೋ ಸಾಯಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ "ಸತ್ತುಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪವೇಸೇಸ್ಸತಿ , ಅಥ ನಂ ಸಪ್ಪೋ ಹತ್ಥೇ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಮರಣಕಾರಣಂ। ಸಚೇ ಪನ ಗೇಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪಸಿಬ್ಬಕೋ ಭರಿಯಾಯ ಹತ್ಥಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಾ 'ಅನ್ತೋಭಣ್ಡಂ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪವೇಸೇಸ್ಸತಿ, ಅಥ ನಂ ಸಪ್ಪೋ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಅಜ್ಜ ಗೇಹಂ ಗತಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯ ಮರಣಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಞಾಣೇನೇವ ಅಞ್ಞಾಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ "ಇಮಿನಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇನ ಸೂರೇನ ನಿಬ್ಭಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಹಾಫಾಸುಕಂ ಪಹರನ್ತೋಪಿ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಅತ್ತನೋ ಚಲನಂ ವಾ ಫನ್ದನಂ ವಾ ನ ದಸ್ಸೇತಿ, ಏವರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ನ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೇನ ಸೂರೇನ ನಿಬ್ಭಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಸೋ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಞಾಣೇನೇವ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಯ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಏವಂ ಸರಾಜಿಕಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಸಪ್ಪಂ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಠಿತಪುರಿಸೋ ವಿಯ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಞಾಣೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೮. "ಬಹೂನಿ ಠಾನಾನಿ ವಿಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾ, ಯಮೇತ್ಥ ವಕ್ಖಾಮಿ ತದೇವ ಸಚ್ಚಂ।
ಮಞ್ಞಾಮಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸತ್ತುಭಸ್ತಂ, ಅಜಾನತೋ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಹೂನಿ ಠಾನಾನೀ**ತಿ ಬಹೂನಿ ಕಾರಣಾನಿ। **ವಿಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತಾವಸೇನ ಪವತ್ತಪಟಿವೇಧೋ ಹುತ್ವಾ। **ಯಮೇತ್ಥ ವಕ್ಖಾಮೀ**ತಿ ಯಂ ತೇ ಅಹಂ ಏತೇಸು ಕಾರಣೇಸು ಏತಂ ಕಾರಣಂ ವಕ್ಖಾಮಿ। **ತದೇವ ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ತದೇವ ತಥಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ದಿಸ್ವಾ ಕಥಿತಸದಿಸಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಮಞ್ಞಾಮೀ**ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಮಿ। **ಸತ್ತುಭಸ್ತ**ನ್ತಿ ಸತ್ತುಪಸಿಬ್ಬಕಂ। **ಅಜಾನತೋ**ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಏಕೋ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ಪವಿಟ್ಠೋತಿ ಮಞ್ಞಾಮೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಸತ್ತೂ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅತ್ಥಿ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಅಜ್ಜ ಪಾತರಾಸವೇಲಾಯ ಸತ್ತುಂ ಖಾದೀ"ತಿ? "ಆಮ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಕತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ"ತಿ? "ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಸ್ಮಿಂ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಸತ್ತುಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಾತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖಂ ಬನ್ಧಿ, ನ ಬನ್ಧೀ"ತಿ? "ನ ಬನ್ಧಿಂ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಆಗತೋ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಬನ್ಧೀ"ತಿ। "ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾವ ಬನ್ಧಿಂ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತವ ಪಾನೀಯಂ ಪಾತುಂ ಗತಕಾಲೇ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ತೇ ಸತ್ತುಗನ್ಧೇನ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಸಪ್ಪೋ ಪವಿಟ್ಠೋತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ, ಏವಮೇತ್ಥ ಆಗತೋ ತ್ವಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಿತೋ ಏಕಂ ದಣ್ಡಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ತಾವ ಪಹರ, ತತೋ ಪತ್ಥಟಫಣಂ ಸುಸೂತಿಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೯. "ಆದಾಯ ದಣ್ಡಂ ಪರಿಸುಮ್ಭ ಭಸ್ತಂ, ಪಸ್ಸೇಳಮೂಗಂ ಉರಗಂ ದುಜಿವ್ಹಂ।
ಛಿನ್ದಜ್ಜ ಕಙ್ಖಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಾನಿ, ಭುಜಙ್ಗಮಂ ಪಸ್ಸ ಪಮುಞ್ಚ ಭಸ್ತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪರಿಸುಮ್ಭಾ**ತಿ ಪಹರ। **ಪಸ್ಸೇಳಮೂಗ**ನ್ತಿ ಏಳಂ ಪಗ್ಘರನ್ತೇನ ಮುಖೇನ ಏಳಮೂಗಂ ಪಸಿಬ್ಬಕತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ದುಜಿವ್ಹಂ ಉರಗಂ ಪಸ್ಸ। **ಛಿನ್ದಜ್ಜ ಕಙ್ಖಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಾನೀ**ತಿ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಸಪ್ಪೋ, ಉದಾಹು ನತ್ಥೀ"ತಿ ಕಙ್ಖಮೇವ

ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಾನಿ ಚ ಅಜ್ಜ ಛಿನ್ದ, ಮಯ್ಹಂ ಸದ್ದಹ, ಅವಿತಥಞ್ಹಿ ಮೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಇದಾನೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಭುಜಙ್ಗಮಂ ಪಸ್ಸ ಪಮುಞ್ಚ ಭಸ್ತನ್ತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸಪ್ಪೋಪಿ ಸತ್ತುಭಸ್ತೇ ದಣ್ಡೇನ ಪಹಟೇ ಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೦. "ಸಂವಿಗ್ಗರೂಪೋ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತ್ತುಭಸ್ತಂ ಪಮುಞ್ಚಿ।
ಅಥ ನಿಕ್ಖಮಿ ಉರಗೋ ಉಗ್ಗತೇಜೋ, ಆಸೀವಿಸೋ ಸಪ್ಪೋ ಫಣಂ ಕರಿತ್ವಾ"ತಿ॥

ಸಪ್ಪಸ್ಸ ಫಣಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಕಾಲೇ "ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸೇವ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಮಹಾಜನೋ ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಫೋಟನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಬ್ಭಮಿಂಸು, ಘನಮೇಘವಸ್ಸಂ ವಿಯ ಸತ್ತರತನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ, ಸಾಧುಕಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತಿಂಸು, ಮಹಾಪಥವಿಭಿಜ್ಜನಸದ್ದೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಇದಂ ಪನ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಕಥನಂ ನಾಮ ನೇವ ಜಾತಿಯಾ ಬಲಂ, ನ ಗೋತ್ತಕುಲಪ್ಪದೇಸಾನಂ ಬಲಂ, ಕಸ್ಸ ಪನೇತಂ ಬಲನ್ತಿ? ಪಞ್ಞಾಯ ಬಲಂ। ಪಞ್ಞವಾ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಂ ಪವಿಸತಿ, ಸಾವಕಪಾರಮಿಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಮ್ಪಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪಾಪಕೇಸು ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಞ್ಞಾವ ಸೇಟ್ಠಾ, ಅವಸೇಸಾ ತಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ -

"ಪಞ್ಞಾ ಹಿ ಸೇಟ್ಠಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ನಕ್ಖತ್ತರಾಜಾರಿವ ತಾರಕಾನಂ।
ಸೀಲಂ ಸಿರೀ ಚಾಪಿ ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ, ಅನ್ವಾಯಿಕಾ ಪಞ್ಞವತೋ ಭವನ್ತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೮೧)।

ಏವಂ ಕಥಿತೇ ಚ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಪಞ್ಹೇ ಏಕೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ಮುಖಬನ್ಧನಂ ಕತ್ವಾ ಸಪ್ಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಜಯಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ರಞ್ಞೋ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಮಾಹ -

೫೧. "ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ಜನಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ।
ಯೋ ಪಸ್ಸತೀ ಸೇನಕಂ ಸಾಧುಪಞ್ಞ"ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಸಾಧುಪಞ್ಞಂ ಉತ್ತಮಪಞ್ಞಂ ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಜನಕಸ್ಸ ಏತೇ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ದಸ್ಸನಲಾಭಾ ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ವತ, ಏತೇನ ಲದ್ಧೇಸು ಸಬ್ಬಲಾಭೇಸು ಏತೇವ ಲಾಭಾ ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ನಾಮಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಪಸಿಬ್ಬಕತೋ ಸತ್ತ ಕಹಾಪಣಸತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ತುಟ್ಠಿದಾಯಂ ದಾತುಕಾಮೋ ದಿಯಡ್ಢಗಾಥಮಾಹ -

"ವಿವಟ್ಟಛದ್ದೋ ನುಸಿ ಸಬ್ಬದಸ್ಸೀ, ಞಾಣಂ ನು ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಿಂಸರೂಪಂ॥

೫೨. "ಇಮಾನಿ ಮೇ ಸತ್ತಸತಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ಗಣ್ಹಾಹಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ದದಾಮಿ ತುಯ್ಹಂ।
ತಯಾ ಹಿ ಮೇ ಜೀವಿತಮಜ್ಜ ಲದ್ಧಂ, ಅಥೋಪಿ ಭರಿಯಾಯ ಮಕಾಸಿ ಸೋತ್ಥಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿವಟ್ಟಛದ್ದೋ ನುಸಿ ಸಬ್ಬದಸ್ಸೀತಿ** ಕಿಂ ನು ಖೋ ತ್ವಂ ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮಾಕಾರೇಸು ವಿವಟ್ಟಛದನೋ ವಿವಟ್ಟನೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋತಿ ಥುತಿವಸೇನ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಞಾಣಂ ನು ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಿಂಸರೂಪನ್ತಿ** ಉದಾಹು ಅಸಬ್ಬಞ್ಞುಸ್ಸಪಿ ಸತೋ ತವ ಞಾಣಂ ಅತಿವಿಯ ಭಿಂಸರೂಪಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ವಿಯ ಬಲವನ್ತಿ। **ತಯಾ ಹಿ ಮೇತಿ** ತಯಾ ಹಿ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧಂ। **ಅಥೋಪಿ ಭರಿಯಾಯ ಮಕಾಸಿ ಸೋತ್ಥಿನ್ತಿ** ಅಥೋಪಿ ಮೇ ಭರಿಯಾಯ ತ್ವಮೇವ ಸೋತ್ಥಿಂ ಅಕಾಸಿ।

ಇತಿ ಸೋ ವತ್ವಾ "ಸಚೇಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಭವೇಯ್ಯ, ದದೇಯ್ಯಮೇವಾಹಂ, ಏತ್ತಕಮೇವ ಮೇ ಧನಂ, ಇಮಾನಿ ಮೇ ಸತ್ತ ಸತಾನಿ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಯಾಚಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೩. "ನ ಪಣ್ಡಿತಾ ವೇತನಮಾದಿಯನ್ತಿ, ಚಿತ್ರಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸುಭಾಸಿತಾಹಿ।
ಇತೋಪಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮೇ ದದನ್ತು ವಿತ್ತಂ, ಆದಾಯ ತ್ವಂ ಗಚ್ಛ ಸಕಂ ನಿಕೇತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವೇತನನ್ತಿ** ವೇತ್ತನಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಇತೋಪಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇತೋ ಮಮ ಪಾದಮೂಲತೋಪಿ ತುಯ್ಹಂ ಧನಂ ದದನ್ತು। **ವಿತ್ತಂ ಆದಾಯ ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಾತಿ** ಇತೋ ಅಞ್ಞಾನಿ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಆದಾಯ ಸಕನಿವೇಸನಂ ಗಚ್ಛ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ಪೂರಾಪೇನ್ತೋ ಕಹಾಪಣೇ ದಾಪೇತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕೇನ ತ್ವಂ ಧನಭಿಕ್ಖಾಯ ಪೇಸಿತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಭರಿಯಾಯ ಮೇ ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ಭರಿಯಾ ಪನ ತೇ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ, ದಹರಾ"ತಿ। "ದಹರಾ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಸಾ ಅಞ್ಞೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತೀ 'ನಿಬ್ಭಯಾ ಹುತ್ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತಂ ಪೇಸೇಸಿ, ಸಚೇ ಇಮೇ ಕಹಾಪಣೇ ಘರಂ ನೇಸ್ಸಸಿ, ಸಾ ತೇ ದುಕ್ಖೇನ ಲದ್ಧಕಹಾಪಣೇ ಅತ್ತನೋ ಜಾರಸ್ಸ ದಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಉಜುಕಮೇವ ಗೇಹಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಬಹಿಗಾಮೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಾ ಕಹಾಪಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪವಿಸೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸೋ ಗಾಮಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಕಹಾಪಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಜಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಅಹೋಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಭೋತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ದೀಪಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠೇ ಇತರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದಿಸ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ತೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಹಸ್ಸಂ ಮೇ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ। "ಕಹಂ ಪನ ತ"ನ್ತಿ। "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ಠಪಿತಂ, ಪಾತೋವ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯೀ"ತಿ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಜಾರಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಠಪಿತಂ ವಿಯ ಗಣ್ಹಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುನದಿವಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಹಾಪಣೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಹಾಪಣೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ ಆಹ। "ಭರಿಯಾಯ ತೇ ಆಚಿಕ್ಖೀ"ತಿ? "ಆಮ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಾಯ ಜಾರಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭರಿಯಾಯ ಕುಲೂಪಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅತ್ಥಿ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀ"ತಿ? "ಆಮ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ದಿವಸಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ದಾಪೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ಪಠಮದಿವಸೇ ತವ ಸತ್ತ, ಭರಿಯಾಯ ತೇ ಸತ್ತಾತಿ ಚುದ್ದಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಭೋಜೇಥ, ಪುನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕೇಕಂ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತವ ಏಕಂ, ಭರಿಯಾಯ ತೇ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಭರಿಯಾಯ ತೇ ಸತ್ತ ದಿವಸೇ ನಿಮನ್ತಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಂ ಆಗಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ "ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೋ ಮೇ ಪಣ್ಡಿತ, ನಿಬದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜನಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪುರಿಸೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ "ಅಸುಕರುಕ್ಖಮೂಲತೋ ತೇ ಇಮಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। "ತ್ವಂ ಮಮ ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ,

ಆಹರಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಕಹಾಪಣೇ"ತಿ। ಸೋ ಭೀತೋ "ಗಹಿತಾ ಮೇ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। "ಕುಹಿಂ ತೇ ಠಪಿತಾ"ತಿ? "ತತ್ಥೇವ, ಪಣ್ಡಿತ, ಠಪಿತಾ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ತೇ ಸಾಯೇವ ಭರಿಯಾ ಹೋತು, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। "ಸಾಯೇವ ಮೇ ಹೋತು, ಪಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮನುಸ್ಸೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಹಾಪಣೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಞ್ಚ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಚೋರಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಕಹಾಪಣೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾಪೇತ್ವಾ ಇತರಸ್ಸ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಗರಾ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾಪಿ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಾಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬಹೂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀನಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಂಸು। ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸತ್ತುಭಸ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೪೦೩] ೮. ಅಟ್ಠಿಸೇನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೇಮೇ ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಆಳವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಗ್ಗಾಳವೇ ಚೇತಿಯೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ಮಣಿಕಣ್ಠಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೩.೭ ಆದಯೋ) ಕಥಿತಮೇವ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಬಾಹಿರಕಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ರಾಜೂಹಿ ಪವಾರಿತಾಪಿ 'ಯಾಚನಾ ನಾಮ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ'ತಿ ನ ಯಾಚಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅಟ್ಠಿಸೇನಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಘರಾವಾಸತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾಚಾರವಿಹಾರೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ನಿಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದತಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸುಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಭೋಜನಾವಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಪೇಸಿ, ದಿವಸಸ್ಸ ಚ ದ್ವೇ ತಯೋ ವಾರೇ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಪಸನ್ನೋ ರಜ್ಜಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ "ಯೇನ ವೋ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ವದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಪವಾರೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಇದಂ ನಾಮ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ನ ವದತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಯಾಚಕಾ "ಇದಂ ದೇಹಿ, ಇದಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಂ ಯಾಚನ್ತಿ, ರಾಜಾ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ದೇತಿಯೇವ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಞ್ಞೇ ಯಾಚನಕವನಿಬ್ಬಕಾ 'ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಹೀ'ತಿ ಮಂ ಯಾಚನ್ತಿ, ಅಯ್ಯೋ ಪನ ಅಟ್ಠಿಸೇನೋ ಪವಾರಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಚತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಖೋ ಪನೇಸ ಉಪಾಯಕುಸಲೋ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಯಾಚನಕಾರಣಂ ತಸ್ಸ ಚ ಅಯಾಚನಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೪. "ಯೇಮೇ ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಟ್ಠಿಸೇನ ವನಿಬ್ಬಕೇ।
ತೇ ಮಂ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಯಾಚನ್ತಿ, ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ತ್ವಂ ನ ಯಾಚಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವನಿಬ್ಬಕೇ**ತಿ ಯಾಚನಕೇ। **ಸಙ್ಗಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಯ್ಯ, ಅಟ್ಠಿಸೇನ, ಯೇಮೇ ವನಿಬ್ಬಕೇ ಅಹಂ ನಾಮಗೋತ್ತಜಾತಿಕುಲಪ್ಪದೇಸೇನ "ಇಮೇ ನಾಮೇತೇ"ತಿಪಿ ನ ಜಾನಾಮಿ, ತೇ ಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಂ ಯಾಚನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಯಾಚಸೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೫. “ಯಾಚಕೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಯಾಚಂ ಅದದಮಪ್ಪಿಯೋ।
ತಸ್ಮಾಹಂ ತಂ ನ ಯಾಚಾಮಿ, ಮಾ ಮೇ ವಿದೇಸ್ಸನಾ ಅಹೂ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾಚಕೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಯೋ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುಗ್ಗಲೋ “ಇದಂ ಮೇ ದೇಹೀ”ತಿ ಯಾಚಕೋ, ಸೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾದೀನಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ। ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವೋ ಮಣಿಕಣ್ಠಜಾತಕೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। **ಯಾಚ**ನ್ತಿ ಯಾಚಿತಭಣ್ಡಂ। **ಅದದ**ನ್ತಿ ಅದದಮಾನೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋಪಿ ಯಾಚಿತಂ ನ ದೇತಿ, ಸೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅದದಮಾನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಾಚಕಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಯಾಚಕೋಪಿ ದಾಯಕಸ್ಸ, ಯಾಚಿತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅದದನ್ತೋಪಿ ಯಾಚಕಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ತಂ ನ ಯಾಚಾಮಿ। **ಮಾ ಮೇ ವಿದೇಸ್ಸನಾ ಅಹೂ**ತಿ ಸಚೇ ಹಿ ಅಹಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಮೇವ, ತವ ವಿದೇಸ್ಸೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸಾ ಮೇ ತವ ಸನ್ತಿಕಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ವಿದೇಸ್ಸನಾ, ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ ನ ದದೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಮ ವಿದೇಸ್ಸೋ ಭವೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಾ ಚ ಮಮ ತಯಿ ವಿದೇಸ್ಸನಾ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಮಾ ಮೇ ವಿದೇಸ್ಸನಾ ಅಹು, ಮಾ ನೋ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಾ ಭಿಜ್ಜೀತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅಹಂ ತಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಚಾಮೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೫೬. “ಯೋ ವೇ ಯಾಚನಜೀವಾನೋ, ಕಾಲೇ ಯಾಚಂ ನ ಯಾಚತಿ।
ಪರಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಾ ಧಂಸೇತಿ, ಅತ್ತನಾಪಿ ನ ಜೀವತಿ॥

೫೭. “ಯೋ ಚ ಯಾಚನಜೀವಾನೋ, ಕಾಲೇ ಯಾಚಞ್ಹಿ ಯಾಚತಿ।
ಪರಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಲಬ್ಭೇತಿ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಚ ಜೀವತಿ॥

೫೮. “ನ ವೇದೇಸ್ಸನ್ತಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ, ದಿಸ್ವಾ ಯಾಚಕಮಾಗತೇ।
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಪಿಯೋ ಮೇಸಿ, ವದ ತ್ವಂ ಭಞ್ಞಮಿಚ್ಛಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾಚನಜೀವಾನೋ**ತಿ ಯಾಚನಜೀವಮಾನೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಯ್ಯ, ಅಟ್ಠಿಸೇನ ಯೋ ಯಾಚನೇನ ಜೀವಮಾನೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯಾಚಿತಬ್ಬಯುತ್ತಪತ್ತಕಾಲೇ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಯಾಚಿತಬ್ಬಂ ನ ಯಾಚತಿ, ಸೋ ಪರಞ್ಚ ದಾಯಕಂ ಪುಞ್ಞಾ ಧಂಸೇತಿ ಪರಿಹಾಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಚ ಸುಖಂ ನ ಜೀವತಿ। **ಪುಞ್ಞಂ ಲಬ್ಭೇತೀ**ತಿ ಕಾಲೇ ಪನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಂ ಯಾಚನ್ತೋ ಪರಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಅಧಿಗಮೇತಿ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಚ ಸುಖಂ ಜೀವತಿ। **ನ ವೇದೇಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಯಂ ತ್ವಂ ವದೇಸಿ “ಮಾ ಮೇ ವಿದೇಸ್ಸನಾ ಅಹೂ”ತಿ, ತಂ ಕಸ್ಮಾ ವದಸಿ। ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ ಹಿ ದಾನಞ್ಚ ದಾನಫಲಞ್ಚ ಜಾನನ್ತಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಯಾಚಕೇ ಆಗತೇ ದಿಸ್ವಾ ನ ದೇಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಪನ ಪಮುದಿತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಯಾಚಕಮಾಗತೇ**ತಿ ಮ-ಕಾರೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿವಸೇನ ವುತ್ತೋ, ಯಾಚಕೇ ಆಗತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಪಿಯೋ ಮೇಸೀ**ತಿ ಅಯ್ಯ ಅಟ್ಠಿಸೇನ, ಪರಿಸುದ್ಧಚಾರಿ ಮಹಾಪುಞ್ಞ, ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಅತಿವಿಯ ಪಿಯೋ, ತಸ್ಮಾ ವರಂ ತ್ವಂ ಮಂ ವದೇಹಿ ಯಾಚಾಹಿಯೇವ। **ಭಞ್ಞಮಿಚ್ಛಸೀ**ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಸಬ್ಬಂ ವದ, ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ತೇ ದಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಞ್ಞಾ ರಜ್ಜೇನಾಪಿ ಪವಾರಿತೋ ನೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಚಿ। ರಞ್ಞೋ ಪನ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಅಜ್ಝಾಸಯೇ ಕಥಿತೇ ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಮಹಾರಾಜ, ಯಾಚನಾ ಹಿ ನಾಮೇಸಾ ಕಾಮಭೋಗೀನಂ ಗಿಹೀನಂ

ಆಚಿಣ್ಣಾ, ನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಿಹೀಹಿ ಅಸಮಾನಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೇನ ಭವಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಪಟಿಪದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೯. ''ನ ವೇ ಯಾಚನ್ತಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ, ಧೀರೋ ಚ ವೇದಿತುಮರಹತಿ।
ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಏಸಾ ಅರಿಯಾನ ಯಾಚನಾ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಚ ಬೋಧಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ ಚ ಸುಸೀಲಾ ಚ, ಏತೇ ಏವರೂಪಾ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ ''ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ದೇಥಾ''ತಿ ನ ಯಾಚನ್ತಿ। **ಧೀರೋ ಚ ವೇದಿತುಮರಹತೀ**ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಪನ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಗಿಲಾನಕಾಲೇ ಚ ಅಗಿಲಾನಕಾಲೇ ಚ ಯೇನ ಯೇನತ್ಥೋ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಯಮೇವ ವೇದಿತುಂ ಜಾನಿತುಂ ಅರಹತಿ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ**ತಿ ಅರಿಯಾ ಪನ ವಾಚಂ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯೇನತ್ಥಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ನೇವ ಕಾಯಙ್ಗಂ ವಾ ವಾಚಙ್ಗಂ ವಾ ಕೋಪೇನ್ತಿ। ಕಾಯವಿಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಹಿ ಕಾಯಙ್ಗಂ ಕೋಪೇತಿ ನಾಮ, ವಚೀಭೇದಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಾಚಙ್ಗಂ ಕೋಪೇತಿ ನಾಮ, ತದುಭಯಂ ಅಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। **ಏಸಾ ಅರಿಯಾನ ಯಾಚನಾ**ತಿ ಏಸಾ ಕಾಯಙ್ಗವಾಚಙ್ಗಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ತಿಟ್ಠಮಾನಾ ಅರಿಯಾನಂ ಯಾಚನಾ ನಾಮ।

ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ''ಭನ್ತೇ, ಯದಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅತ್ತನಾವ ಞತ್ವಾ ಕುಲೂಪಕಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ ದೇತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ದಮ್ಮೀ''ತಿ ವದನ್ತೋ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೦. ''ದದಾಮಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೋಹಿಣೀನಂ, ಗವಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಸಹ ಪುಙ್ಗವೇನ।
ಅರಿಯೋ ಹಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ಕಥಂ ನ ದಜ್ಜಾ, ಸುತ್ವಾನ ಗಾಥಾ ತವ ಧಮ್ಮಯುತ್ತಾ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರೋಹಿಣೀನ**ನ್ತಿ ರತ್ತವಣ್ಣಾನಂ। **ಗವಂ ಸಹಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಖೀರದಧಿಆದಿಮಧುರರಸಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಏವರೂಪಾನಂ ಗುನ್ನಂ ಸಹಸ್ಸಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮಿ, ತಂ ಮೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹ। **ಅರಿಯೋ**ತಿ ಆಚಾರಅರಿಯೋ। **ಅರಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಚಾರಅರಿಯಸ್ಸ। **ಕಥಂ ನ ದಜ್ಜಾ**ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ನ ದದೇಯ್ಯ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ''ಅಹಂ ಮಹಾರಾಜ, ಅಕಿಞ್ಚನೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನ ಮೇ ಗಾವೀಹಿ ಅತ್ಥೋ''ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸೋವಾದೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋಪಿ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬಹೂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಟ್ಠಿಸೇನೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಿಸೇನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೪೦೪] ೯. ಕಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯತ್ಥ ವೇರೀ ನಿವಸತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಪಥವಿಪವೇಸನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಪಥವಿಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ ''ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ಸಹ ಪರಿಸಾಯ ನಟ್ಠೋ''ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ''ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ''ಇಮಾಯ ನಾಮಾ''ತಿ ವುತ್ತೇ ''ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ ದೇವದತ್ತೋ ಸಹ ಪರಿಸಾಯ ನಟ್ಠೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ನಸ್ಸಿಯೇವಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಪಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಕಪಿಪರಿವಾರೋ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿ। ದೇವದತ್ತೋಪಿ ಕಪಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಕಪಿಪರಿವಾರೋ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪುರೋಹಿತೇ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಏಕೋ ಲೋಲಕಪಿ ಪುರೇತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನದ್ವಾರೇ ತೋರಣಮತ್ಥಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ವಚ್ಚಪಿಣ್ಡಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪುನ ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ಮುಖೇ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ "ಹೋತು, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಮಕ್ಕಟೇ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುನ ನ್ಹತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತೇನ ವೇರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಕ್ಕಟಾನಂ ಸನ್ತಜ್ಜಿತಭಾವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ "ವೇರೀನಂ ನಿವಸನಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ವಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಕಪಿಗಣೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಕಪಿಸಹಸ್ಸಸ್ಸಪಿ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ದುಬ್ಬಚಕಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರಮಕ್ಕಟೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ವೀಹಿಕೋಟ್ಟಿಕಾಯ ದಾಸಿಯಾ ಆತಪೇ ಪಸಾರಿತವೀಹಿಂ ಖಾದನ್ತೋ ಏಕೋ ಏಳಕೋ ಉಮ್ಮುಕ್ಕೇನ ಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಆದಿತ್ತಸರೀರೋ ಪಲಾಯನ್ತೋ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಹತ್ಥಿಸಾಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಣಕುಟಿಯಾ ಕುಟ್ಟೇ ಸರೀರಂ ಘಂಸಿ । ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ತಿಣಕುಟಿಕಂ ಗಣ್ಹಿ, ತತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥಿಸಾಲಂ ಗಣ್ಹಿ, ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯ ಹತ್ಥೀನಂ ಪಿಟ್ಠಿ ಝಾಯಿ, ಹತ್ಥಿವೇಜ್ಜಾ ಹತ್ಥೀನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಿ।

ಪುರೋಹಿತೋಪಿ ಮಕ್ಕಟಾನಂ ಗಹಣೂಪಾಯಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ರಾಜಾ ಆಹ "ಆಚರಿಯ, ಬಹೂ ನೋ ಹತ್ಥೀ ವಣಿತಾ ಜಾತಾ, ಹತ್ಥಿವೇಜ್ಜಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಜಾನಾಸಿ ನು ಖೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಭೇಸಜ್ಜ"ನ್ತಿ? "ಜಾನಾಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಮಕ್ಕಟವಸಾ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಹಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ? "ನನು ಉಯ್ಯಾನೇ ಬಹೂ ಮಕ್ಕಟಾ"ತಿ? ರಾಜಾ "ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಕ್ಕಟೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ವಸಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಧನುಗ್ಗಹಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತೇಪಿ ಮಕ್ಕಟೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸುಂ। ಏಕೋ ಪನ ಜೇಟ್ಠಕಮಕ್ಕಟೋ ಪಲಾಯನ್ತೋ ಸರಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ತತ್ಥೇವ ಅಪತಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಪತಿ। ವಾನರಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಮತೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಪಹಾರಂ ಲದ್ಧಾ ಮತಭಾವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಪಿಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಓವಾದಂ ಅಕತ್ವಾ ವೇರಿಟ್ಠಾನೇ ವಸನ್ತಾ ನಾಮ ಏವಂ ವಿನಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಕಪಿಗಣಸ್ಸ ಓವಾದವಸೇನ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೬೦. "ಯತ್ಥ ವೇರೀ ನಿವಸತಿ, ನ ವಸೇ ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಏಕರತ್ತಂ ದ್ವಿರತ್ತಂ ವಾ, ದುಕ್ಖಂ ವಸತಿ ವೇರಿಸು॥

೬೧. "ದಿಸೋ ವೇ ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಪೋಸಸ್ಸಾನುವಿಧೀಯತೋ।
ಏಕಸ್ಸ ಕಪಿನೋ ಹೇತು, ಯೂಥಸ್ಸ ಅನಯೋ ಕತೋ॥

೬೨. "ಬಾಲೋವ ಪಣ್ಡಿತಮಾನೀ, ಯೂಥಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೋ।
ಸಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸಯೇಥಾಯಂ ಯಥಾ ಕಪಿ॥

೬೪. "ನ ಸಾಧು ಬಲವಾ ಬಾಲೋ, ಯೂಥಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೋ।
ಅಹಿತೋ ಭವತಿ ಞಾತೀನಂ, ಸಕುಣಾನಂವ ಚೇತಕೋ॥

೬೫. "ಧೀರೋವ ಬಲವಾ ಸಾಧು, ಯೂಥಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೋ।
ಹಿತೋ ಭವತಿ ಞಾತೀನಂ, ತಿದಸಾನಂವ ವಾಸವೋ॥

೬೬. "ಯೋ ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ, ಸುತಞ್ಚತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ।

ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತಿ, ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ॥

೯೭. “ತಸ್ಮಾ ತುಲೇಯ್ಯ ಮತ್ತಾನಂ, ಸೀಲಪಞ್ಞಾಸುತಾಮಿವ।
ಗಣಂ ವಾ ಪರಿಹರೇ ಧೀರೋ, ಏಕೋ ವಾಪಿ ಪರಿಬ್ಬಜೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಲಹುಚಿತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಪೋಸೋ ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಞಾತಿನೋ ವಾ ಅನುವಿಧೀಯತಿ ಅನುವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಅನುವಿಧೀಯತೋ ಸೋ ಲಹುಚಿತ್ತೋ ದಿಸೋ ಹೋತಿ, ವೇರಿಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ। **ಏಕಸ್ಸ ಕಪಿನೋ**ತಿ ಪಸ್ಸಥ ಏಕಸ್ಸ ಲಹುಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ಧಬಾಲಸ್ಸ ಕಪಿನೋ ಹೇತು ಅಯಂ ಸಕಲಸ್ಸ ಯೂಥಸ್ಸ ಅನಯೋ ಅವುಡ್ಢಿ ಮಹಾವಿನಾಸೋ ಕತೋತಿ। **ಪಣ್ಡಿತಮಾನೀ**ತಿ ಯೋ ಸಯಂ ಬಾಲೋ ಹುತ್ವಾ “ಅಹಂ ಪಣ್ಡಿತೋ”ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಓವಾದಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಸಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಥಾಯಂ ದುಬ್ಬಚಕಪಿ ಮತಸಯನಂ ಸಯಿತೋ, ಏವಂ ಸಯೇಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಸಾಧೂತಿ ಬಾಲೋ ನಾಮ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯೂಥಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೋ ನ ಸಾಧು ನ ಲದ್ಧಕೋ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಸೋ ಹಿ **ಅಹಿತೋ ಭವತಿ ಞಾತೀನಂ,** ವಿನಾಸಮೇವ ವಹತಿ। **ಸಕುಣಾನಂವ ಚೇತಕೋ**ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ತಿತ್ತಿರಸಕುಣಾನಂ ದೀಪಕತಿತ್ತಿರೋ ದಿವಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಅಞ್ಞೇ ಸಕುಣೇ ನ ಮಾರೇತಿ, ಞಾತಕೇವ ಮಾರೇತಿ, ತೇಸಞ್ಞೇವ ಅಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಏವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹಿತೋ ಭವತೀ**ತಿ ಕಾಯೇನಪಿ ವಾಚಾಯಪಿ ಮನಸಾಪಿ ಹಿತಕಾರಕೋಯೇವ। **ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತೀ**ತಿ ಯೋ ಇಧ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏತೇ ಸೀಲಾದಯೋ ಗುಣೇ ಅತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ “ಮಯ್ಹಂ ಆಚಾರಸೀಲಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಪಞ್ಞಾಪಿ ಸುತಪರಿಯತ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ತಥತೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಗಣಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಚರನ್ತಾನನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಮೇವ ಚರತಿ।

ತುಲೇಯ್ಯ ಮತ್ತಾನನ್ತಿ ತುಲೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾನಂ। **ತುಲೇಯ್ಯಾ**ತಿ ತುಲೇತ್ವಾ। **ಸೀಲಪಞ್ಞಾಸುತಾಮಿವಾ**ತಿ ಏತಾನಿ ಸೀಲಾದೀನಿ ವಿಯ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಮಾ ಸೀಲಾದೀನಿ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಏತಾನಿ ಸೀಲಾದೀನಿ ವಿಯ ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ತೇಸು ತುಲೇತ್ವಾ “ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಸೀಲೇ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುತೇ”ತಿ ತೀರೇತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ಧೀರೋ ಗಣಂ ವಾ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ, ಚತೂಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಏಕೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಜೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಿಸುಪಟ್ಠಾಕೇನಪಿ ವಿವೇಕಚಾರಿನಾಪಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಕಪಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾಪಿ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಕಿಚ್ಚಂ ಕಥೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ದುಬ್ಬಚಕಪಿ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ದೇವದತ್ತಪರಿಸಾ, ಪಣ್ಡಿತಕಪಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಕಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೪೦೫] ೧೦. ಬಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದ್ವಾಸತ್ತತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ “ಇದಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅಚವನಧಮ್ಮಂ, ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ಲೋಕನಿಸ್ಸರಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಹೇಟ್ಠೂಪಪತ್ತಿಕೋ ಕಿರೇಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ವೇಹಪ್ಫಲೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತತ್ಥ ಪಞ್ಚಕಪ್ಪಸತಪರಿಮಾಣಂ ಆಯುಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಚತುಸಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಅಟ್ಠಕಪ್ಪಾಯುಕೇಸು ಆಭಸ್ಸರೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತತ್ರಸ್ಸ ಏಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಹಿ ನೇವ ಉಪರಿಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಚುತಿಂ, ನ ತತ್ಥ ಉಪಪತ್ತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ

ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಹಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸ್ವಾಗತಂ ಮಾರಿಸ, ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ, ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ಇದಞ್ಹಿ ಮಾರಿಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಇದಂ ಧುವಂ ಇದಂ ಸಸ್ಸತಂ ಇದಂ ಕೇವಲಂ ಇದಂ ಅಚವನಧಮ್ಮಂ, ಇದಞ್ಹಿ ನ ಚ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಇತೋ ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ ಬಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಏತದವೋಚ "ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ವತ ಭೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ವತ ಭೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಅನಿಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಸಮಾನಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ...ಪೇ॰... ಸನ್ತಞ್ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣನ್ತಿ ವಕ್ಖತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫)। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ "ತ್ವಂ ಏವಂ ಕಥೇಸಿ, ತ್ವಂ ಏವಂ ಕಥೇಸಿ, ಇತಿ ಮಂ ಏಸ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಅನುಬನ್ಧತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯಥಾ ನಾಮ ದುಬ್ಬಲೋ ಚೋರೋ ಕತಿಪಯೇ ಪಹಾರೇ ಲಭಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅಹಮೇವ ಚೋರೋ, ಅಸುಕೋಪಿ ಚೋರೋ ಅಸುಕೋಪಿ ಚೋರೋ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಹಾಯಕೇ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ತಥೇವ ಭಗವತೋ ಅನುಯೋಗಭಯೇನ ಭೀತೋ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಕೇ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೮. "ದ್ವಾಸತ್ತತಿ ಗೋತಮ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾ, ವಸವತ್ತಿನೋ ಜಾತಿಜರಂ ಅತೀತಾ।
ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ವೇದಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಿ, ಅಸ್ಮಾಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ ಜನಾ ಅನೇಕಾ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫)।

ತತ್ಥ **ದ್ವಾಸತ್ತತೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಹಮೇವ, ಅಥ ಖೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಯಂ ದ್ವಾಸತ್ತತಿ ಜನಾ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಉಪರಿ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ವತ್ತನೇನ **ವಸವತ್ತಿನೋ** ಜಾತಿಞ್ಚ ಜರಞ್ಚ ಅತೀತಾ, ಅಯಂ ನೋ ವೇದೇಹಿ ಗತತ್ತಾ **ವೇದಗೂ,** ಅಯಂ ಭೋ ಗೋತಮ **ಅನ್ತಿಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಿ,** ಪಚ್ಛಿಮಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಭಾವಪ್ಪತ್ತಿ। **ಅಸ್ಮಾಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ ಜನಾ ಅನೇಕಾ**ತಿ ಅಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞೇ ಬಹೂ ಜನಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಹುತ್ವಾ - "ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ, "ಅಹೋ ವತ ಮಯಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಾ ಭವೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ ಇಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೯. "ಅಪ್ಪಂ ಹಿ ಏತಂ ನ ಹಿ ದೀಘಮಾಯು, ಯಂ ತ್ವಂ ಬಕ ಮಞ್ಞಸಿ ದೀಘಮಾಯುಂ।
ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಬ್ಬುದಾನಂ, ಆಯುಂ ಪಜಾನಾಮಿ ತವಾಹ ಬ್ರಹ್ಮೇ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫)।

ತತ್ಥ **ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಬ್ಬುದಾನ**ನ್ತಿ ನಿರಬ್ಬುದಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಗಣನಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವಸ್ಸಾನಞ್ಹಿ ದಸದಸಕಂ ಸತಂ, ದಸ ಸತಾನಂ ಸಹಸ್ಸಂ, ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಸತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಕೋಟಿ ನಾಮ, ಸತಂ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಪಕೋಟಿ ನಾಮ, ಸತಂ ಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಕೋಟಿಪಕೋಟಿ ನಾಮ, ಸತಂ ಕೋಟಿಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂ ನಹುತಂ ನಾಮ, ಸತಂ ನಹುತಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂ ನಿನ್ನಹುತಂ ನಾಮ। ಥೇಕೋ ಗಣಕೋ ಏತ್ತಕಂ ಗಣೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಗಣನಾ ನಾಮ ಬುದ್ಧಾನಮೇವ ವಿಸಯೋ। ತತ್ಥ ಸತಂ ನಿನ್ನಹುತಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂ ಅಬ್ಬುದಂ, ವೀಸತಿ ಅಬ್ಬುದಾನಿ ಏಕಂ ನಿರಬ್ಬುದಂ, ತೇಸಂ ನಿರಬ್ಬುದಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂ ಅಹಹಂ ನಾಮ, ಏತ್ತಕಂ ಬಕಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಆಯು, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬಕೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೦. "ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ ಭಗವಾಹಮಸ್ಮಿ, ಜಾತಿಜ್ಜರಂ ಸೋಕಮುಪಾತಿವತ್ತೋ।
ಕಿಂ ಮೇ ಪುರಾಣಂ ವತಸೀಲವತ್ತಂ, ಆಚಿಕ್ಖ ಮೇ ತಂ ಯಮಹಂ ವಿಜಞ್ಞಾ"ನ್ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫)।

ತತ್ಥ **ಭಗವಾತಿ** ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ “ಆಯುಂ ಪಜಾನಾಮಿ ತವಾಹ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಾ “ಅಹಂ ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ ಜಾತಿಜರಞ್ಚ ಸೋಕಞ್ಚ ಉಪಾತಿವತ್ತೋಸ್ಮೀ”ತಿ ವದಥ। **ವತಸೀಲವತ್ತನ್ತಿ** ವತಸಮಾದಾನಞ್ಚ ಸೀಲವತ್ತಞ್ಚ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯದಿ ತುಮ್ಹೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪುರಾಣಂ ವತಞ್ಚ ಸೀಲವತ್ತಞ್ಚ, ಆಚಿಕ್ಖ ಮೇ ತಂ, ಯಮಹಂ ತಯಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ಯಾಥಾವಸರಸತೋ ವಿಜಾನೇಯ್ಯನ್ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅತೀತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೧. “ಯಂ ತ್ವಂ ಅಪಾಯೇಸಿ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸೇ, ಪಿಪಾಸಿತೇ ಘಮ್ಮನಿ ಸಮ್ಪರೇತೇ।
ತಂ ತೇ ಪುರಾಣಂ ವತಸೀಲವತ್ತಂ, ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋವ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ॥

೭೨. “ಯಂ ಏಣಿಕೂಲಸ್ಮಿ ಜನಂ ಗಹೀತಂ, ಅಮೋಚಯೀ ಗಯ್ಹಕ ನೀಯಮಾನಂ।
ತಂ ತೇ ಪುರಾಣಂ ವತಸೀಲವತ್ತಂ, ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋವ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ॥

೭೩. “ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಸ್ಮಿಂ ಗಹೀತನಾವಂ, ಲುದ್ದೇನ ನಾಗೇನ ಮನುಸ್ಸಕಪ್ಪಾ।
ಅಮೋಚಯಿ ತ್ವಂ ಬಲಸಾ ಪಸಯ್ಹ, ತಂ ತೇ ಪುರಾಣಂ ವತಸೀಲವತ್ತಂ।
ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋವ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ॥

೭೪. “ಕಪ್ಪೋ ಚ ತೇ ಬದ್ಧಚರೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಿಮನ್ತಂ ವತಿನಂ ಅಮಞ್ಞಂ।
ತಂ ತೇ ಪುರಾಣಂ ವತಸೀಲವತ್ತಂ, ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋವ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀ”ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೫)।

ತತ್ಥ **ಅಪಾಯೇಸೀತಿ** ಪಾಯೇಸಿ। **ಘಮ್ಮನಿ ಸಮ್ಪರೇತೇತಿ** ಘಮ್ಮೇನ ಸಮ್ಪರೇತೇ ಅತಿವಿಯ ಫುಟ್ಠೇ ಘಮ್ಮಕಿಲನ್ತೇ। **ಸುತ್ತಪ್ಪಬುದ್ಧೋವಾತಿ** ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಸುಪನ್ತೋ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತಂ ಸುಪಿನಕಂ ವಿಯ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಸೋ ಕಿರ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ತಾಪಸೋ ಹುತ್ವಾ ಮರುಕನ್ತಾರೇ ವಸನ್ತೋ ಬಹೂನಂ ಕನ್ತಾರಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಪಾನೀಯಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಮರುಕನ್ತಾರಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸಾ ವವತ್ಥಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಆಹಿಣ್ಡಿತ್ವಾ ಖೀಣದಾರುದಕಾ ನಿರಾಹಾರಾ ಉಣ್ಹಾಭಿಭೂತಾ “ಇದಾನಿ ನೋ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಸಕಟೇ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಗೋಣೇ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಸಕಟೇಸು ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತದಾ ತಾಪಸೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಮಾ ನಸ್ಸಿಂಸೂ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಗಙ್ಗಾಸೋತಂ ಉಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ಥವಾಹಾಭಿಮುಖಂ ಅಕಾಸಿ, ಅವಿದೂರೇ ಚ ಏಕಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಮಾಪೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಗೋಣೇ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ವನಸಣ್ಡತೋ ತಿಣಂ ಲಾಯಿತ್ವಾ ದಾರೂನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅರೋಗಾ ಕನ್ತಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಏಣಿಕೂಲಸ್ಮಿನ್ತಿ ಏಣಿಯಾ ನಾಮ ನದಿಯಾ ಕೂಲೇ। **ಗಯ್ಹಕ ನೀಯಮಾನನ್ತಿ** ಕರಮರಗಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಯಮಾನಂ। ಸೋ ಕಿರ ತಾಪಸೋ ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನದೀತೀರೇ ವನಸಣ್ಡೇ ವಿಹಾಸಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಪಬ್ಬತತೋ ಚೋರಾ ಓತರಿತ್ವಾ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚಾರಕಮನುಸ್ಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಬಿಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆಹಾರಂ ಪಚಾಪೇನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ಗೋಮಹಿಂಸಾದೀನಞ್ಚೇವ ದಾರಕದಾರಿಕಾದೀನಞ್ಚ ಮಹನ್ತಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಸುತ್ವಾ “ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಮಾ ನಸ್ಸಿಂಸೂ”ತಿ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಅತ್ತಭಾವಂ ಜಹಿತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಪರಿವುತೋ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಯುದ್ಧಭೇರಿಂ ಆಕೋಟಾಪೇನ್ತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಚಾರಕಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋರಾನಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಚೋರಾ “ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಗ್ಗಹೋ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತೋ”ತಿ ಸಬ್ಬಂ

ಗಹಿತಗಹಿತಂ ಭಣ್ಡಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾವ ಪಲಾಯಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಆನೇತ್ವಾ ಸಕಗಾಮೇಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಗಹೀತನಾವನ್ತಿ ನಿಗ್ಗಹಿತನಾವಂ। **ಲುದ್ದೇನಾ**ತಿ ಕಕ್ಖಳೇನ। **ಮನುಸ್ಸಕಪ್ಪಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯ। **ಬಲಸಾ**ತಿ ಬಲೇನ। **ಪಸಯ್ಹಾ**ತಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ। ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸೋ ತಾಪಸೋ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಿಹಾಸಿ। ತದಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಮತ್ಥಕೇ ಪುಪ್ಫಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಾ ಪಿವನ್ತಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಕುಲಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇ ಪೀತಾವಸೇಸಂ ಸುರಂ ಭುತ್ತಖಾದಿತಾವಸೇಸಾನಿ ಭತ್ತಮಚ್ಛಮಂಸತಮ್ಬುಲಾದೀನಿ ಗಙ್ಗಾಯಮೇವ ಪಾತೇನ್ತಿ। ಗಙ್ಗೇಯ್ಯೋ ನಾಗರಾಜಾ "ಇಮೇ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಕಂ ಮಮ ಉಪರಿ ಖಿಪನ್ತೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಜನೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ಓಸೀದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಏಕದೋಣಿಕನಾವಪ್ಪಮಾಣಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಫಣಂ ಧಾರಯಮಾನೋ ತೇಸಂ ಅಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ತೇ ನಾಗರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ತೇಸಂ ಪರಿದೇವಿತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಚ ಕುದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಯಿ ಪಸ್ಸನ್ತೇ ಮಾ ನಸ್ಸಿಂಸೂ"ತಿ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಖಿಪ್ಪಂ ಸುಪಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಅತ್ತಾನಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ । ನಾಗರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಪತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಬದ್ಧಚರೋತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ। **ಸಮ್ಬುದ್ಧಿಮನ್ತಂ ವತಿನಂ ಅಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ತಾಪಸೋತಿ ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ ಅಹಂ ಅತೀತೇ ತವ ಕೇಸವತಾಪಸಕಾಲೇ ಕಪ್ಪೋ ನಾಮ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ ಹುತ್ವಾ ತುಯ್ಹಂ ನಾರದೇನ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚೇನ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಆನೀತಸ್ಸ ರೋಗಂ ವೂಪಸಮೇಸಿಂ। ಅಥ ನಂ ನಾರದೋ ದುತಿಯವಾರೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿರೋಗಂ ದಿಸ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

> "ಮನುಸ್ಸಿನ್ದಂ ಜಹಿತ್ವಾನ, ಸಬ್ಬಕಾಮಸಮಿದ್ಧಿನಂ।
> ಕಥಂ ನು ಭಗವಾ ಕೇಸಿ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ರಮತಿ ಅಸ್ಸಮೇ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೮೧)।

ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏತದವೋಚ -

> "ಸಾದೂನಿ ರಮಣೀಯಾನಿ, ಸನ್ತಿ ವಕ್ಖಾ ಮನೋರಮಾ।
> ಸುಭಾಸಿತಾನಿ ಕಪ್ಪಸ್ಸ, ನಾರದ ರಮಯನ್ತಿ ಮ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೮೨)।

ಇತಿಸ್ಸ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಅತ್ತನಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇನ ಹುತ್ವಾ ರೋಗಸ್ಸ ವೂಪಸಮಿತಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ತಞ್ಚ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಕತಕಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋವ ಕಥೇಸಿ।

ಸೋ ಸತ್ಥು ವಚನೇನ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಸರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

> ೭೫. "ಅದ್ಧಾ ಪಜಾನಾಸಿ ಮಮೇತಮಾಯುಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಜಾನಾಸಿ ತಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧೋ।
> ತಥಾ ಹಿ ತಾಯಂ ಜಲಿತಾನುಭಾವೋ, ಓಭಾಸಯಂ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ತಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಬುದ್ಧೋ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞಾತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾಯೇವ ಹಿ ತೇ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತಥಾ ಹಿ ತಾಯ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧತ್ತಾಯೇವ ಚ ಪನ ತವ ಅಯಂ ಜಲಿತೋ ಸರೀರಪ್ಪಭಾನುಭಾವೋ। **ಓಭಾಸಯಂ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಇಮಂ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಓಭಾಸೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಏವಂ ಸತ್ಥಾ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಗುಣಂ ಜಾನಾಪೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ದಸಮತ್ತಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು। ಇತಿ ಭಗವಾ ಬಹೂನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಜೇತವನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕೇಸವತಾಪಸೋ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ, ಕಪ್ಪಮಾಣವೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಬಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಕುಕ್ಕುವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೧. ಗನ್ಧಾರವಗ್ಗೋ

[೪೦೬] ೧. ಗನ್ಧಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಹಿತ್ವಾ ಗಾಮಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಭೇಸಜ್ಜಸನ್ನಿಧಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ ರಾಜಗಹೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಆಯಸ್ಮತಾ ಹಿ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೇನ ಆರಾಮಿಕಕುಲಂ ಮೋಚೇತುಂ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಾಸಾದೇ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ಕತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಸೋ ತಾನಿ ಪರಿಸಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಪರಿಸಾ ಪನಸ್ಸ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ಕೋಳಮ್ಬೇಪಿ ಘಟೇಪಿ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾಯೋಪಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪಟಿಸಾಮೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಿಚ್ಛಾ ಇಮೇ ಸಮಣಾ ಅನ್ತೋಕೋಟ್ಠಾಗಾರಿಕಾ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ "ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ಗಿಲಾನಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೨೨-೬೨೩) ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಬಾಹಿರಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸೀಲಮತ್ತಕಂ ರಕ್ಖನ್ತಾಪಿ ಲೋಣಸಕ್ಖರಮತ್ತಕಂ ಪುನದಿವಸತ್ಥಾಯ ನಿದಹನ್ತೇ ಗರಹಿಂಸು, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಏವರೂಪೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದುತಿಯತತಿಯದಿವಸತ್ಥಾಯ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೋನ್ತಾ ಅಯುತ್ತಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಗನ್ಧಾರರಟ್ಠೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗನ್ಧಾರರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಮಜ್ಝಿಮಪದೇಸೇಪಿ ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ವಿದೇಹೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತೇ ದ್ವೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ಅದಿಟ್ಠಸಹಾಯಾ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಥಿರವಿಸ್ಸಾಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ತದಾ ಮನುಸ್ಸಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಿಂಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ। ಅಥೇಕದಾ ಗನ್ಧಾರರಾಜಾ ಪುಣ್ಣಮುಪೋಸಥದಿವಸೇ ಸಮಾದಿನ್ನಸೀಲೋ ಮಹಾತಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಪಲ್ಲಙ್ಕಮಜ್ಝಗತೋ ವಿವಟೇನ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇನ ಪಾಚೀನಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಧಮ್ಮತ್ಥಯುತ್ತಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಗಗನತಲಂ ಅತಿಲಙ್ಘನ್ತಮಿವ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ರಾಹು ಅವತ್ಥರಿ, ಚನ್ದಪ್ಪಭಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ಚನ್ದಾಲೋಕಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಚನ್ದಸ್ಸ ರಾಹುನಾ ಗಹಿತಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಚನ್ದಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಚನ್ದೋ ಆಗನ್ತುಕಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠೋ ನಿಪ್ಪಭೋ ಜಾತೋ, ಮಯ್ಹಮ್ಪೇಸ ರಾಜಪರಿವಾರೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯ್ವಾಹಂ ರಾಹುನಾ ಗಹಿತಚನ್ದೋ ವಿಯ ನಿಪ್ಪಭೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ವಿಸುದ್ಧೇ ಗಗನತಲೇ ವಿರೋಚನ್ತಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ವಿಯ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಪರೇನ ಓವದಿತೇನ , ಕುಲೇ ಚ ಗಣೇ ಚ ಅಲಗ್ಗೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಓವದನ್ತೋ ವಿಚರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಂ ಮೇ ಪತಿರೂಪ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಯಂ ಇಚ್ಛಥ, ತಂ ರಾಜಾನಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ರಜ್ಜಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ। ಸೋ ರಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನರತಿಸಮಪ್ಪಿತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ವಿದೇಹರಾಜಾಪಿ “ಸುಖಂ ಮೇ ಸಹಾಯಸ್ಸಾ”ತಿ ವಾಣಿಜೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ “ಮಮ ಸಹಾಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಅಹಂ ರಜ್ಜೇನ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸತ್ತಯೋಜನಿಕೇ ಮಿಥಿಲನಗರೇ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ಸೋಳಸಸು ಗಾಮಸಹಸ್ಸೇಸು ಪೂರಿತಾನಿ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ, ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ಚ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಯೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮಪ್ಪವತ್ತವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಮವತ್ತಚಾರಂ ಚರನ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂಸು, ನ ಪನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಏಕತೋವ ಸಮಪ್ಪವತ್ತವಾಸಂ ವಸಿಂಸು। ತದಾ ವಿದೇಹತಾಪಸೋ ಗನ್ಧಾರತಾಪಸಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋತಿ। ತೇಸಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮತ್ಥಯುತ್ತಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ ಗಗನತಲೇ ವಿರೋಚಮಾನಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ರಾಹು ಅವತ್ಥರಿ। ವಿದೇಹತಾಪಸೋ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಚನ್ದಸ್ಸ ಪಭಾ ನಟ್ಠಾ”ತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ರಾಹುನಾ ಗಹಿತಂ ಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕೋ ನು ಖೋ ಏಸ ಆಚರಿಯ, ಚನ್ದಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಪ್ಪಭಮಕಾಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕ ಅಯಂ ರಾಹು ನಾಮ ಚನ್ದಸ್ಸೇಕೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ವಿರೋಚಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ರಾಹುಗಹಿತಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ದಿಸ್ವಾ “ಇದಂ ಪರಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಆಗನ್ತುಕೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ನಿಪ್ಪಭಂ ಜಾತಂ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಇದಂ ರಜ್ಜಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯಾವ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ರಾಹು ವಿಯ ಇದಂ ನಿಪ್ಪಭಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಾವ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತದೇವ ರಾಹುಗಹಿತಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾರಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ। “ಆಚರಿಯ, ತ್ವಂ ಗನ್ಧಾರರಾಜಾ”ತಿ ? “ಆಮ, ಅಹ”ನ್ತಿ। “ಆಚರಿಯ, ಅಹಮ್ಪಿ ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ಮಿಥಿಲನಗರೇ ವಿದೇಹರಾಜಾ ನಾಮ, ನನು ಮಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅದಿಟ್ಠಸಹಾಯಾ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅಹೋಸೀ”ತಿ? ಅಹಂ “ತುಮ್ಹೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ”ತಿ ಸುತ್ವಾ “ಅದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಗುಣಂ ಅದ್ದಸಾ”ತಿ ತುಮ್ಹೇಯೇವ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತಿವಿಯ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನಾ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ತತ್ಥ ದೀಘರತ್ತಂ ವಸಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಹಿಮವನ್ತತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ಮನುಸ್ಸಾ ತೇಸಂ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ರತ್ತಿದಿವಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸಾಪೇಸುಂ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಪಿ ನೇಸಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಕರಣತ್ಥಾಯ ಉದಕಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇಸುಂ। ತೇ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ತೇಸಂ ಆಹಾರಂ ದದಮಾನಾ ಏಕದಾ ಲೋಣಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಏಕದಾ ಪಣ್ಣಪುಟೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಏಕದಾ ಅಲೋಣಕಾಹಾರಮೇವ ದೇನ್ತಿ। ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಪಣ್ಣಪುಟೇ ಬಹುತರಂ ಲೋಣಂ ಅದಂಸು। ವಿದೇಹತಾಪಸೋ ಲೋಣಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಕಾಲೇ ಪಹೋನಕಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಪಿ ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತಿರೇಕಂ ಪಣ್ಣಪುಟೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ “ಅಲೋಣಕದಿವಸೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ತಿಣವಟ್ಟಿಕಅನ್ತರೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಅಲೋಣಕೇ ಆಹಾರೇ ಲದ್ಧೇ ವಿದೇಹೋ ಗನ್ಧಾರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ದತ್ವಾ ತಿಣವಟ್ಟಿಕಅನ್ತರತೋ ಲೋಣಂ ಆಹರಿತ್ವಾ “ಆಚರಿಯ, ಲೋಣಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ಅಜ್ಜ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಲೋಣಂ ನ ದಿನ್ನಂ, ತ್ವಂ ಕುತೋ ಲಭಸೀ”ತಿ? “ಆಚರಿಯ, ಪುರಿಮದಿವಸೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಬಹುಂ ಲೋಣಮದಂಸು, ಅಥಾಹಂ ‘ಅಲೋಣಕದಿವಸೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಅತಿರೇಕಂ ಲೋಣಂ ಠಪೇಸಿ”ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಮೋಘಪುರಿಸ, ತಿಯೋಜನಸತಿಕಂ ವಿದೇಹರಟ್ಠಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಭಾವಂ ಪತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಲೋಣಸಕ್ಖರಾಯ ತಣ್ಹಂ ಜನೇಸೀ”ತಿ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಓವದನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೭೬. “ಹಿತ್ವಾ ಗಾಮಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಸೋಳಸ।
ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ ಫೀತಾನಿ, ಸನ್ನಿಧಿಂ ದಾನಿ ಕುಬ್ಬಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನೀ**ತಿ ಸುವಣ್ಣರಜತಮಣಿಮುತ್ತಾದಿರತನಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ ಚೇವ ದುಸ್ಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ ಚ ಧಞ್ಞಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ ಚ। **ಫೀತಾನೀ**ತಿ ಪೂರಾನಿ। **ಸನ್ನಿಧಿಂ ದಾನಿ ಕುಬ್ಬಸೀ**ತಿ ಇದಾನಿ “ಸ್ವೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತಿಯದಿವಸೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ

ಲೋಣಮತ್ತಂ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೋಸೀತಿ।

ವಿದೇಹೋ ಏವಂ ಗರಹಿಯಮಾನೋ ಗರಹಂ ಅಸಹನ್ತೋ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ "ಆಚರಿಯ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ದೋಸಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಮಯ್ಹಮೇವ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಥ, ನನು ತುಮ್ಹೇ 'ಕಿಂ ಮೇ ಪರೇನ ಓವದಿತೇನ, ಅತ್ತಾನಮೇವ ಓವದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ರಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಇದಾನಿ ಮಂ ಕಸ್ಮಾ ಓವದಥಾ"ತಿ ಚೋದೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೭. "ಹಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಾರವಿಸಯಂ, ಪಹೂತಧನಧಾರಿಯಂ।
ಪಸಾಸನತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಇಧ ದಾನಿ ಪಸಾಸಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಸಾಸನತೋ**ತಿ ಓವಾದಾನುಸಾಸನೀದಾನತೋ। **ಇಧ ದಾನೀ**ತಿ ಇದಾನಿ ಇಧ ಅರಞ್ಞೇ ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ಓವದಥಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೮. "ಧಮ್ಮಂ ಭಣಾಮಿ ವೇದೇಹ, ಅಧಮ್ಮೋ ಮೇ ನ ರುಚ್ಚತಿ।
ಧಮ್ಮಂ ಮೇ ಭಣಮಾನಸ್ಸ, ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸಭಾವಂ, ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ವಣ್ಣಿತಂ ಪಸತ್ಥಂ ಕಾರಣಮೇವ। **ಅಧಮ್ಮೋ ಮೇ ನ ರುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಅಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಅಸಭಾವೋ ಮಯ್ಹಂ ಕದಾಚಿಪಿ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ**ತಿ ಮಮ ಸಭಾವಮೇವ ಕಾರಣಮೇವ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಪಾಪಂ ನಾಮ ಹದಯೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। ಓವಾದದಾನಂ ನಾಮೇತಂ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸಾವಕಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪವೇಣೀ। ತೇಹಿ ದಿನ್ನೋವಾದಂ ಬಾಲಾ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಓವಾದದಾಯಕಸ್ಸ ಪನ ಪಾಪಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

"ನಿಧೀನಂವ ಪವತ್ತಾರಂ, ಯಂ ಪಸ್ಸೇ ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನಂ।
ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದಿಂ ಮೇಧಾವಿಂ, ತಾದಿಸಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಭಜೇ।
ತಾದಿಸಂ ಭಜಮಾನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ॥

"ಓವದೇಯ್ಯಾನುಸಾಸೇಯ್ಯ, ಅಸಬ್ಭಾ ಚ ನಿವಾರಯೇ।
ಸತಞ್ಹಿ ಸೋ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅಸತಂ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಯೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೭೬-೭೭)।

ವಿದೇಹತಾಪಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಆಚರಿಯ, ಅತ್ಥನಿಸ್ಸಿತಂ ಕಥೇನ್ತೇನಪಿ ಪರಂ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ರೋಸೇತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತ್ವಂ ಮಂ ಕುಣ್ಠಸತ್ಥಕೇನ ಮುಣ್ಡೇನ್ತೋ ವಿಯ ಅತಿಫರುಸಂ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೯. "ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವಣ್ಣೇನ, ಪರೋ ಲಭತಿ ರುಪ್ಪನಂ।
ಮಹತ್ಥಿಯಮ್ಪಿ ಚೇ ವಾಚಂ, ನ ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೇನ ಕೇನಚೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಯುತ್ತೇನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ। **ಲಭತಿ ರುಪ್ಪನ**ನ್ತಿ ಘಟ್ಟನಂ ದುಸ್ಸನಂ ಕುಪ್ಪನಂ ಲಭತಿಯೇವ। **ನ ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಂ ಯಾಯ ಸೋ ವಾಚಾಯ ದುಸ್ಸತಿ, ತಂ ಮಹತ್ಥಿಯಂ ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ಥನಿಸ್ಸಿತಮ್ಪಿ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೦. “ಕಾಮಂ ರುಪ್ಪತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಭುಸಂವ ವಿಕಿರೀಯತು।
ಧಮ್ಮಂ ಮೇ ಭಣಮಾನಸ್ಸ, ನ ಪಾಪಮುಪಲಿಮ್ಪತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಮ**ನ್ತಿ ಏಕಂಸೇನ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಯುತ್ತಕಾರಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ “ಅಯುತ್ತಂ ತೇ ಕತ”ನ್ತಿ ಓವದಿಯಮಾನೋ ಏಕಂಸೇನೇವ ಕುಜ್ಝತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಕುಜ್ಝತು, ಅಥ ವಾ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಕಿರೀಯತು, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಪಾಪಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ “ನ ವೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾ ಪರಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಆಮಕೇ ಆಮಕಮತ್ತೇ। ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾಹಂ ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ, ಯೋ ಸಾರೋ ಸೋ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೯೬) ಇಮಸ್ಸ ಸುಗತೋವಾದಸ್ಸ ಅನುರೂಪಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಠತ್ವಾ “ಯಥಾ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಭಾಜನೇಸು ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ಆಮಕಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಪಕ್ಕಮೇವ ಭಾಜನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಭಾಜನಸದಿಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪುನ ತಂ ಓವದನ್ತೋ -

೮೧. “ನೋ ಚೇ ಅಸ್ಸ ಸಕಾ ಬುದ್ಧಿ, ವಿನಯೋ ವಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ವನೇ ಅನ್ಧಮಹಿಂಸೋವ, ಚರೇಯ್ಯ ಬಹುಕೋ ಜನೋ॥

೮೨. “ಯಸ್ಮಾ ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ, ಆಚೇರಮ್ಹಿ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ।
ತಸ್ಮಾ ವಿನೀತವಿನಯಾ, ಚರನ್ತಿ ಸುಸಮಾಹಿತಾ”ತಿ॥ - ಇದಂ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಮ್ಮ ವೇದೇಹ, ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸಚೇ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಿ ವಾ ಪಣ್ಡಿತೇ ಓವಾದದಾಯಕೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆಚಾರಪಣ್ಣತ್ತಿವಿನಯೋ ವಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಯಥಾ ತಿಣಲತಾದಿಗಹನೇ ವನೇ ಅನ್ಧಮಹಿಂಸೋ ಗೋಚರಾಗೋಚರಂ ಸಾಸಙ್ಕನಿರಾಸಙ್ಕಞ್ಚ ಠಾನಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಚರತಿ, ತಥಾ ತುಮ್ಹಾದಿಸೋ ಬಹುಕೋ ಜನೋ ಚರೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಇಧ ಏಕಚ್ಚೇ ಸಕಾಯ ಬುದ್ಧಿಯಾ ರಹಿತಾ ಸತ್ತಾ ಆಚರಿಯಸನ್ತಿಕೇ ಆಚಾರಪಣ್ಣತ್ತಿಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಅನುರೂಪೇನ ವಿನಯೇನ ವಿನೀತತ್ತಾ ವಿನೀತವಿನಯಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಚರನ್ತೀತಿ।

ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಇಮಿನಾ ಹಿ ಸತ್ತೇನ ಗಿಹಿನಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾನುರೂಪಾ, ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಗಿಹಿನೋಪಿ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾನುರೂಪೇಸು ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಾದೀಸು ಸಿಕ್ಖಿತಾವ ಸಮ್ಪನ್ನಾಜೀವಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ ಚರನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪೇಸು ಪಾಸಾದಿಕೇಸು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾದೀಸು ಅಧಿಸೀಲಅಧಿಚಿತ್ತಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಾವ ವಿಗತವಿಕ್ಖೇಪಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ ಚರನ್ತಿ। ಲೋಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ -

“ಬಾಹುಸಚ್ಚಞ್ಚ ಸಿಪ್ಪಞ್ಚ, ವಿನಯೋ ಚ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಸುಭಾಸಿತಾ ಚ ಯಾ ವಾಚಾ, ಏತಂ ಮಙ್ಗಲಮುತ್ತಮ”ನ್ತಿ॥ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೫.೫; ಸು॰ ನಿ॰ ೨೬೪)।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ವೇದೇಹತಾಪಸೋ “ಆಚರಿಯ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಂ ಓವದಥ ಅನುಸಾಸಥ, ಅಹಂ ಅನಧಿವಾಸನಜಾತಿಕತಾಯ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇಸಿಂ, ತಂ ಮೇ ಖಮಥಾ”ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇಸಿ। ತೇ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ರ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವೇದೇಹತಾಪಸಸ್ಸ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ಇತಿ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ವೇದೇಹೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಗನ್ಧಾರರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಗನ್ಧಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೪೦೭] ೨. ಮಹಾಕಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅತ್ತಾನಂ ಸಙ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಭದ್ದಸಾಲಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೨.೧೩ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಪನ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ “ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಞಾತಕಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಚರತೀ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತೋ ಞಾತೀನಂ ಅತ್ಥಂ ಚರಿಯೇವಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಪಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಥಾಮಬಲೂಪೇತೋ ಪಞ್ಚಹತ್ಥಿಬಲಪರಿಮಾಣೋ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಕಪಿಗಣಪರಿವುತೋ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಸತಿ। ತತ್ಥ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಖಾವಿಟಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸನ್ದಚ್ಛಾಯೋ ಬಹಲಪತ್ತೋ ಪಬ್ಬತಕೂಟಂ ವಿಯ ಸಮುಗ್ಗತೋ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ “ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೋ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಧುರಾನಿ ಫಲಾನಿ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧರಸಾನಿ ಮಹನ್ತಾನಿ ಮಹನ್ತಕುಮ್ಭಪ್ಪಮಾಣಾನಿ। ತಸ್ಸ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸಾಖಾಯ ಫಲಾನಿ ಥಲೇ ಪತನ್ತಿ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸಾಖಾಯ ಗಙ್ಗಾಜಲೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಾಖಾನಂ ಫಲಾನಿ ಮಜ್ಝೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪತನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಪಿಗಣಂ ಆದಾಯ ತತ್ಥ ಫಲಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ “ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಇಮಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಉದಕೇ ಪತಿತಂ ಫಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಉದಕಮತ್ಥಕೇ ಸಾಖಾಯ ಏಕಫಲಮ್ಪಿ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಕಾಲೇ ಕಳಾಯಮತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಖಾದಾಪೇತಿ ಚೇವ ಪಾತಾಪೇತಿ ಚ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಅಸೀತಿವಾನರಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಅದಿಟ್ಠಂ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಪುಟಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಏಕಂ ಪಕ್ಕಫಲಂ ನದಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಞ್ಚ ಅಧೋ ಚ ಜಾಲಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತಸ್ಸ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉದ್ಧಂಜಾಲೇ ಲಗ್ಗಿ। ರಞ್ಞೋ ದಿವಸಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಗಮನಸಮಯೇ ಕೇವಟ್ಟಾ ಜಾಲಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಸುಕಫಲಂ ನಾಮಾ”ತಿ ಅಜಾನನ್ತಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ।

ರಾಜಾ “ಕಿಂಫಲಂ ನಾಮೇತ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ನ ಜಾನಾಮ, ದೇವಾ”ತಿ। “ಕೇ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ? “ವನಚರಕಾ, ದೇವಾ”ತಿ। ಸೋ ವನಚರಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಾ “ಅಮ್ಬಪಕ್ಕ”ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ಛುರಿಕಾಯ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ವನಚರಕೇ ಖಾದಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅತ್ತನಾಪಿ ಖಾದಿ, ಇತ್ಥಾಗಾರಸ್ಸಾಪಿ ಅಮಚ್ಚಾನಮ್ಪಿ ದಾಪೇಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕರಸೋ ಸಕಲಸರೀರಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ವನಚರಕೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇಹಿ “ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ನದೀತೀರೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಬಹೂ ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟೇ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ವನಚರಕೇಹಿ ದೇಸಿತಮಗ್ಗೇನ ಉದ್ಧಂಸೋತಂ ಅಗಮಾಸಿ। “ಏತ್ತಕಾನಿ ದಿವಸಾನೀ”ತಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನ ಕಥಿತೋ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪನ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ “ಏಸೋ ದೇವ, ರುಕ್ಖೋ”ತಿ ವನಚರಕಾ ರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ರಾಜಾ ನಾವಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ಪದಸಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಸಯನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಾನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ, ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಕರಿಂಸು।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮನುಸ್ಸೇಸು ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತೇಸು ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಾನರಾ ಸಾಖಾಯ ಸಾಖಂ ಚರನ್ತಾ ಅಮ್ಬಾನಿ ಖಾದನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಪಿಗಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಧನುಗ್ಗಹೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಯಥಾ ಏತೇ ಫಲಖಾದಕಾ ವಾನರಾ ನ ಪಲಾಯನ್ತಿ, ತಥಾ ತೇ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಝಥ, ಸ್ವೇ ಅಮ್ಬಾನಿ ಚೇವ ವಾನರಮಂಸಞ್ಚ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಧನುಗ್ಗಹಾ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸರೇ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ತೇ ದಿಸ್ವಾ ವಾನರಾ ಮರಣಭಯಭೀತಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ದೇವ,

‘ಪಲಾಯನಮಕ್ಕಟೇ ವಿಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ರುಕ್ಖಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಧನುಗ್ಗಹಾ ಠಿತಾ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಮ್ಪಮಾನಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಮಾ ಭಾಯಿತ್ಥ, ಅಹಂ ವೋ ಜೀವಿತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಾನರಗಣಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಉಗ್ಗತಸಾಖಂ ಆರುಯ್ಹ ಗಙ್ಗಾಭಿಮುಖಂ ಗತಸಾಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಪರಿಯನ್ತತೋ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಧನುಸತಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗುಮ್ಬಮತ್ಥಕೇ ಪತಿತ್ವಾ ತತೋ ಓರುಯ್ಹ “ಮಮಾಗತಟ್ಠಾನಂ ಏತ್ತಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಆಕಾಸಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಂ ವೇತ್ತಲತಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾ “ಏತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ರುಕ್ಖೇ ಬಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಏತ್ತಕಂ ಆಕಾಸಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಟಿಯಂ ಬನ್ಧನಟ್ಠಾನಂ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ।

ಸೋ ತಂ ಲತಂ ಆದಾಯ ಏಕಂ ಕೋಟಿಂ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತರುಕ್ಖೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಅತ್ತನೋ ಕಟಿಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾತಚ್ಛಿನ್ನವಲಾಹಕೋ ವಿಯ ವೇಗೇನ ಧನುಸತಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಕಟಿಯಂ ಬನ್ಧನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ ರುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಅಮ್ಬಸಾಖಂ ದಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಾನರಗಣಸ್ಸ ಸಞ್ಞಮದಾಸಿ “ಸೀಘಂ ಮಮ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಮದ್ದಮಾನಾ ವೇತ್ತಲತಾಯ ಸೋತ್ಥಿಗಮನಂ ಗಚ್ಛಥಾ”ತಿ। ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸವಾನರಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ತಥಾ ಅಗಮಂಸು। ತದಾ ದೇವದತ್ತೋಪಿ ಮಕ್ಕಟೋ ಹುತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಹೋತಿ। ಸೋ “ಅಯಂ ಮೇ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಕಾಲೋ”ತಿ ಉಚ್ಚಂ ಸಾಖಂ ಆರುಯ್ಹ ವೇಗಂ ಜನೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪತಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹದಯಂ ಭಿಜ್ಜಿ, ಬಲವವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋಪಿ ತಂ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏಕಕೋವ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಅನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ವಾನರೇಹಿ ಚ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಚ ಕತಕಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯಂ ತಿರಚ್ಛಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಪರಿಸಾಯ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಮೇವ ಅಕಾಸೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಸೋ ಪಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ “ನ ಯುತ್ತಂ ಇಮಂ ಕಪಿರಾಜಾನಂ ನಾಸೇತುಂ, ಉಪಾಯೇನ ನಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅನ್ತೋಗಙ್ಗಾಯ ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಟ್ಟಕಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಓತಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಕಾಸಾವವತ್ಥಂ ಪತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಫಾಣಿತೋದಕಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಸರೀರಂ ಸಹಸ್ಸಪಾಕತೇಲೇನ ಅಬ್ಭಞ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಯನಪಿಟ್ಠೇ ಏಳಕಚಮ್ಮಂ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ನೀಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೮೩. “ಅತ್ತಾನಂ ಸಙ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ, ಯೋ ಸೋತ್ಥಿಂ ಸಮತಾರಯಿ।
ಕಿಂ ತ್ವಂ ತೇಸಂ ಕಿಮೇ ತುಯ್ಹಂ, ಹೋನ್ತಿ ಏತೇ ಮಹಾಕಪೀ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಅಮ್ಭೋ ಮಹಾಕಪಿ, ಯೋ ತ್ವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಙ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ತುಲಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಇಮೇ ವಾನರೇ ಸೋತ್ಥಿಂ ಸಮತಾರಯಿ, ಖೇಮೇನ ಸನ್ತಾರೇಸಿ; ಕಿಂ ತ್ವಂ ತೇಸಂ ಹೋಸಿ, ಕಿಮೇ ತುಯ್ಹಂ ವಾ ಕಿಂಸು ಏತೇ ಹೋನ್ತೀತಿ?

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಓವದನ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೮೪. “ರಾಜಾಹಂ ಇಸ್ಸರೋ ತೇಸಂ, ಯೂಥಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೋ।
ತೇಸಂ ಸೋಕಪರೇತಾನಂ, ಭೀತಾನಂ ತೇ ಅರಿನ್ದಮ॥

೮೫. “ಉಲ್ಲಙ್ಘಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ವಿಸ್ಸಟ್ಠಧನುನೋ ಸತಂ।
ತತೋ ಅಪರಪಾದೇಸು, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧಂ ಲತಾಗುಣಂ॥

೮೯. “ಭಿನ್ನಬ್ಭಮಿವ ವಾತೇನ, ನುಣ್ಣೋ ರುಕ್ಖಂ ಉಪಾಗಮಿಂ।
ಸೋಹಂ ಅಪ್ಪಭವಂ ತತ್ಥ, ಸಾಖಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಅಗ್ಗಹಿಂ॥

೯೦. “ತಂ ಮಂ ವಿಯಾಯತಂ ಸನ್ತಂ, ಸಾಖಾಯ ಚ ಲತಾಯ ಚ।
ಸಮನುಕ್ಕಮನ್ತಾ ಪಾದೇಹಿ, ಸೋತ್ಥಿಂ ಸಾಖಾಮಿಗಾ ಗತಾ॥

೯೧. “ತಂ ಮಂ ನ ತಪತೇ ಬನ್ಧೋ, ಮತೋ ಮೇ ನ ತಪೇಸ್ಸತಿ।
ಸುಖಮಾಹರಿತಂ ತೇಸಂ, ಯೇಸಂ ರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ॥

೯೨. “ಏಸಾ ತೇ ಉಪಮಾ ರಾಜ, ತಂ ಸುಣೋಹಿ ಅರಿನ್ದಮ।
ರಞ್ಞಾ ರಟ್ಠಸ್ಸ ಯೋಗ್ಗಸ್ಸ, ಬಲಸ್ಸ ನಿಗಮಸ್ಸ ಚ।
ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸುಖಮೇಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಖತ್ತಿಯೇನ ಪಜಾನತಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತೇಸ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ವಾನರಾನಂ। **ಭೀತಾನಂ ತೇ**ತಿ ತವ ವಿಜ್ಝನತ್ಥಾಯ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಭೀತಾನಂ। **ಅರಿನ್ದಮಾ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। ರಾಜಾ ಹಿ ಚೋರಾದೀನಂ ಅರೀನಂ ದಮನತೋ “ಅರಿನ್ದಮೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿಸ್ಸಟ್ಠಧನುನೋ ಸತ**ನ್ತಿ ಅನಾರೋಪಿತಧನುಸತಪ್ಪಮಾಣಂ ಠಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆಕಾಸೇ ಉಲ್ಲಙ್ಘಯಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತತೋ ಇಮಮ್ಹಾ ರುಕ್ಖಾ ಲಙ್ಘಯಿತ್ವಾ ಗತಟ್ಠಾನತೋ। **ಅಪರಪಾದೇಸೂ**ತಿ ಪಚ್ಛಾಪಾದೇಸು। ಇದಂ ಕಟಿಭಾಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ಕಟಿಭಾಗೇ ತಂ ಲತಾಗುಣಂ ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಪಾದೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಾತವೇಗೇನ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। **ನುಣ್ಣೋ ರುಕ್ಖಂ ಉಪಾಗಮಿ**ನ್ತಿ ವಾತಚ್ಛಿನ್ನಂ ಅಬ್ಭಮಿವ ಅತ್ತನೋ ವೇಗಜನಿತೇನ ವಾತೇನ ನುಣ್ಣೋ। ಯಥಾ ವಾತಚ್ಛಿನ್ನಬ್ಭಂ ವಾತೇನ, ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವೇಗೇನ ನುಣ್ಣೋ ಹುತ್ವಾ ಇಮಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಉಪಾಗಮಿಂ । **ಅಪ್ಪಭವ**ನ್ತಿ ಸೋ ಅಹಂ ತತ್ಥ ಆಕಾಸಪ್ಪದೇಸೇ ರುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೋ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಅಗ್ಗಹೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಯಾಯತನ್ತಿ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯ ಚ ವೇತ್ತಲತಾಯ ಚ ವೀಣಾಯ ಭಮರತನ್ತಿ ವಿಯ ವಿತತಂ ಆಕಡ್ಢಿತಸರೀರಂ। **ಸಮನುಕ್ಕಮನ್ತಾ**ತಿ ಮಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಮಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾದೇಹಿ ಅನುಕ್ಕಮನ್ತಾ ನಿರನ್ತರಮೇವ ಅಕ್ಕಮನ್ತಾ ಸೋತ್ಥಿಂ ಗತಾ। **ತಂ ಮಂ ನ ತಪತೇ ಬನ್ಧೋ**ತಿ ತಂ ಮಂ ನಾಪಿ ಸೋ ವಲ್ಲಿಯಾ ಬನ್ಧೋ ತಪತಿ, ನಾಪಿ ಇದಾನಿ ಮರಣಂ ತಪೇಸ್ಸತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಸುಖಮಾಹರಿತಂ ತೇಸ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಯೇಸಂ ಅಹಂ ರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ, ತೇಸಂ ಮಯಾ ಸುಖಮಾಹರಿತಂ। ಏತೇ ಹಿ “ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಹರಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಆಹರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಮಂ ರಾಜಾನಂ ಅಕಂಸು। ಅಹಮ್ಪಿ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ”ಚ್ಚೇವ ಏತೇಸಂ ರಾಜಾ ಜಾತೋ। ತಂ ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಏತೇಸಂ ಮರಣದುಕ್ಖಂ ಹರಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಸುಖಂ ಆಹಟಂ, ತೇನ ಮಂ ನಾಪಿ ಬನ್ಧೋ ತಪತಿ, ನ ಮರಣವಧೋ ತಪೇಸ್ಸತಿ।

ಏಸಾ ತೇ ಉಪಮಾತಿ ಏಸಾ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಾ ಕತಕಿರಿಯಾಯ ಉಪಮಾ। **ತಂ ಸುಣೋಹೀ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ಇಮಾಯ ಉಪಮಾಯ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಓವಾದಂ ಸುಣಾಹಿ। **ರಞ್ಞಾ ರಟ್ಠಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಉಚ್ಛುಯನ್ತೇ ಉಚ್ಛುಂ ವಿಯ ರಟ್ಠಂ ಅಪೀಳೇತ್ವಾ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ದಸಸು ರಾಜಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮಯಾ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ “ಕಿನ್ತಿಮೇ ರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ವಿಗತಭಯಾ ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ ವಿವಟದ್ವಾರೇ ಞಾತೀಹಿ ಚ ಪರಿವಾರಕೇಹಿ ಚ ಪರಿವಾರಿತಾ ಉರೇ ಪುತ್ತೇ ನಚ್ಚೇನ್ತಾ ಸೀತೇನ ವಾತೇನ ಬೀಜಿಯಮಾನಾ ಯಥಾರುಚಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಸಮಙ್ಗಿನೋ ಭವೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ ಸಕಲರಟ್ಠಸ್ಸ ಚ ರಥಸಕಟಾದಿಯುತ್ತವಾಹನಸ್ಸ **ಯೋಗ್ಗಸ್ಸ** ಚ ಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ **ಬಲಸ್ಸ** ಚ ನಿಗಮಜನಪದಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ **ನಿಗಮಸ್ಸ** ಚ ಸಬ್ಬೇಸಂ

ಸುಖಮೇವ ಏಸಿತಬ್ಬಂ ಗವೇಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖತ್ತಿಯೇನ ಪಜಾನತಾತಿ** ಖೇತ್ತಾನಂ ಅಧಿಪತಿಭಾವೇನ "ಖತ್ತಿಯೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇನ ಪನ ಏತೇನ ಅವಸೇಸಸತ್ತೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಜಾನತಾ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಓವದನ್ತೋ ಅನುಸಾಸನ್ತೋವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ಕಪಿರಾಜಸ್ಸ ರಾಜೂನಂ ವಿಯ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇತ್ಥಾಗಾರಮ್ಪಿ ಆಣಾಪೇಸಿ "ತುಮ್ಹೇ ರತ್ತವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ ವಿಕಿಣ್ಣಕೇಸಾ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಹತ್ಥಾ ಕಪಿರಾಜಾನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆಳಾಹನಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ದಾರೂನಂ ಸಕಟಸತಮತ್ತೇನ ಚಿತಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ರಾಜೂನಂ ಕರಣನಿಯಾಮೇನೇವ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಸಕಪಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆಳಾಹನೇ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೀಪೇ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸೀಸಕಪಾಲಂ ಸುವಣ್ಣಖಚಿತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕುನ್ತಗ್ಗೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋರಾಜದ್ವಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಕಲನಗರಂ ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಧಾತುಪೂಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಧಾತುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ದುಟ್ಠಕಪಿ ದೇವದತ್ತೋ, ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಕಪಿರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಮಹಾಕಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೪೦೮] ೩. ಕುಮ್ಭಕಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಮ್ಬಾಹಮದ್ದಂ ವನಮನ್ತರಸ್ಮಿನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕಿಲೇಸನಿಗ್ಗಹಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಪಾನೀಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೫೯ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತದಾ ಪನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಞ್ಚಸತಾ ಸಹಾಯಕಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇ ವಸಮಾನಾ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕೇ ರತ್ತಿಯಾ ತಯೋ ವಾರೇ, ದಿವಸಸ್ಸ ತಯೋ ವಾರೇತಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಛ ವಾರೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಕಿಕೀ ಅಣ್ಡಂ ವಿಯ, ಚಮರೀ ವಾಲಧಿಂ ವಿಯ, ಮಾತಾ ಪಿಯಪುತ್ತಂ ವಿಯ, ಏಕಚಕ್ಖುಕೋ ಪುರಿಸೋ ಚಕ್ಖುಂ ವಿಯ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಲೇಸಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತಂ ದಿವಸಂ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಜೇತವನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿತಕ್ಕಸಮುದಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ "ಇಮೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಯಂ ಕಿಲೇಸೋ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಹೇತುಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನೇವ ನೇಸಂ ಕಿಲೇಸಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಆನನ್ದ, ಅನ್ತೋಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇ ವಸನಕಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀ"ತಿ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತೋಪವತ್ತಕಿಲೇಸಾನಂ ವಸೇ ವತ್ತಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಿಲೇಸೋ ಹಿ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೋ ವಿಯ ಮಹಾವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪವತ್ತಕಿಲೇಸಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಸ್ಸ ದ್ವಾರಗಾಮೇ ಕುಮ್ಭಕಾರಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪುತ್ತಞ್ಚ ಧೀತರಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಕಾರಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪೋಸೇಸಿ। ತದಾ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದನ್ತಪುರನಗರೇ ಕರಣ್ಡಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಉಯ್ಯಾನದ್ವಾರೇ ಫಲಭಾರಭರಿತಂ ಮಧುರಫಲಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋಯೇವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಮ್ಬಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। "ರಞ್ಞಾ ಗಹಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಸೇಹಿ ನಾಮ ಗಹೇತಬ್ಬಮೇವಾ"ತಿ ಅಮಚ್ಚಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾದಯೋಪಿ ಅಮ್ಬಾನಿ

ಪಾತೇತ್ವಾ ಖಾದಿಂಸು। ಪಚ್ಛಾ ಆಗತಾ ರುಕ್ಖಂ ಆರುಯ್ಹ ಮುಗ್ಗರೇಹಿ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗಸಾಖಂ ಕತ್ವಾ ಆಮಕಫಲಮ್ಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಖಾದಿಂಸು।

ರಾಜಾ ದಿವಸಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಅಲಙ್ಕತಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಿತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಪಾತೋವ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿತ್ತಿಕರೋ ಫಲಭಾರಭರಿತೋ ಸೋಭಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಇದಾನಿ ಗಹಿತಫಲೋ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗೋ ಅಸೋಭಮಾನೋ ಠಿತೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞತೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಪರಂ ನಿಪ್ಫಲಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಸ ರುಕ್ಖೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಪ್ಫಲಭಾವೇನ ಮುಣ್ಡಮಣಿಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ಸೋಭಮಾನೋ ಠಿತೋ, ಅಯಂ ಪನ ಸಫಲಭಾವೇನ ಇಮಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ, ಇದಂ ಅಗಾರಮಜ್ಝಮ್ಪಿ ಫಲಿತರುಕ್ಖಸದಿಸಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಿಪ್ಫಲರುಕ್ಖಸದಿಸಾ, ಸಧನಸ್ಸೇವ ಭಯಂ ಅತ್ಥಿ, ನಿದ್ಧನಸ್ಸ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ಮಯಾಪಿ ನಿಪ್ಫಲರುಕ್ಖೇನ ವಿಯ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಫಲರುಕ್ಖಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಠಿತಕೋವ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ "ವಿದ್ಧಂಸಿತಾ ದಾನಿ ಮೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಕುಟಿಕಾ, ಛಿನ್ನಾ ತೀಸು ಭವೇಸು ಪಟಿಸನ್ಧಿ, ಸೋಧಿತಾ ಸಂಸಾರಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿ, ಸೋಸಿತೋ ಮಯಾ ಅಸ್ಸುಸಮುದ್ದೋ, ಭಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠಿಪಾಕಾರೋ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುನ ಪಟಿಸನ್ಧೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಅಮಚ್ಚಾ ಆಹಂಸು "ಅತಿಬಹುಂ ಠಿತತ್ಥ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ನ ಮಯಂ ಮಹಾರಾಜಾನೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಮಯ"ನ್ತಿ। "ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಅಥ ಕೀದಿಸಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಓರೋಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸುಕಾಸಾವವತ್ಥಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಕುಲೇ ವಾ ಗಣೇ ವಾ ಅಲಗ್ಗಾ ವಾತಚ್ಛಿನ್ನವಲಾಹಕರಾಹುಮುತ್ತಚನ್ದಮಣ್ಡಲಪಟಿಭಾಗಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರೇ ವಸನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾ ದೇವ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ರಾಜಾ ಹತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಪರಾಮಸಿ, ತಾವದೇವಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಸಮಣಲಿಙ್ಗಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ತಿಚೀವರಞ್ಚ ಪತ್ತೋ ಚ, ವಾಸಿ ಸೂಚಿ ಚ ಬನ್ಧನಂ।
ಪರಿಸ್ಸಾವನೇನ ಅಟ್ಠೇತೇ, ಯುತ್ತಯೋಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥ -

ಏವಂ ವುತ್ತಾ ಸಮಣಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಅನಿಲಪಥೇನ ಉತ್ತರಹಿಮವನ್ತೇ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಗನ್ಧಾರರಟ್ಠೇಪಿ ತಕ್ಕಸಿಲನಗರೇ ನಗ್ಗಜಿ ನಾಮ ರಾಜಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಮಜ್ಝಗತೋ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏಕೇಕಹತ್ಥೇ ಏಕೇಕಂ ಮಣಿವಲಯಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಂ ಪಿಸಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತಾನಿ ವಲಯಾನಿ ಏಕೇಕಭಾವೇನ ನ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ನ ವಿರವನ್ತೀ"ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥತೋ ವಲಯಂ ವಾಮಹತ್ಥೇಯೇವ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ಗನ್ಧಂ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಪಿಸಿತುಂ ಆರಭಿ, ವಾಮಹತ್ಥೇ ವಲಯಂ ದುತಿಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಘಟ್ಟಿಯಮಾನಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಾನಿ ದ್ವೇ ವಲಯಾನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಾನಿ ವಿರವನ್ತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇದಂ ವಲಯಂ ಏಕೇಕಕಾಲೇ ನ ಘಟ್ಟೇಸಿ, ದುತಿಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ, ಏವಮೇವ ಇಮೇ ಸತ್ತಾಪಿ ಏಕೇಕಾ ನ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ನ ವಿವದನ್ತಿ, ದ್ವೇ ತಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಹಂ ಪನ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರೇಸು ದ್ವೀಸು ರಜ್ಜೇಸು ರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ವಿಚಾರೇಮಿ, ಮಯಾಪಿ ಏಕವಲಯಸದಿಸೇನ ಹುತ್ವಾ ಪರಂ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಮೇವ ವಿಚಾರೇನ್ತೇನ ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಙ್ಘಟ್ಟನವಲಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ಮಿಥಿಲನಗರೇ ನಿಮಿ ನಾಮ ರಾಜಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಅಮಚ್ಚಗಣಪರಿವುತೋ ವಿವಟಸೀಹಪಞ್ಜರೇನ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಸೇನೋ ಸೂನಾಪಣತೋ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ತಮೇನಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಗಿಜ್ಝಾದಯೋ ಸಕುಣಾ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆಹಾರಹೇತು ತುಣ್ಡೇನ ವಿಜ್ಝನ್ತಾ ಪಕ್ಖೇಹಿ ಪಹರನ್ತಾ ಪಾದೇಹಿ ಮದ್ದನ್ತಾ ಅಗಮಂಸು। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ವಧಂ ಅಸಹಮಾನೋ ತಂ ಮಂಸಂ ಛಡ್ಡೇಸಿ। ಅಞ್ಞೋ ಗಣ್ಹಿ, ಸಕುಣಾ ಇಮಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। ತೇನಪಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಅಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ತಮ್ಪಿ ತಥೇವ ವಿಹೇಠೇಸುಂ। ರಾಜಾ ತೇ ಸಕುಣೇ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಯೋ ಯೋ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖಂ, ಯೋ ಯೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಸುಖಂ, ಇಮೇಪಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಯೋ ಯೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖಂ, ಇತರಸ್ಸ ಸುಖಂ, ಇಮೇ ಹಿ ಬಹೂನಂ ಸಾಧಾರಣಾ, ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ ಸೋಳಸ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಮಯಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಮಂಸಪಿಣ್ಡೇನ ವಿಯ ಸೇನೇನ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಹಾಯ ಸುಖಿತೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಯಥಾರಿತೋವ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲರಟ್ಠೇ ಕಪಿಲನಗರೇ ದುಮ್ಮುಖೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಅಮಚ್ಚಗಣಪರಿವುತೋ ವಿವಟಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಗೋಪಾಲಕಾ ವಜದ್ವಾರಂ ವಿವರಿಂಸು, ಉಸಭಾ ವಜತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಏಕಂ ಗಾವಿಂ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। ತತ್ಥೇಕೋ ತಿಖಿಣಸಿಙ್ಗೋ ಮಹಾಉಸಭೋ ಅಞ್ಞಂ ಉಸಭಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಲೇಸಮಚ್ಛೇರಾಭಿಭೂತೋ ತಿಖಿಣೇನ ಸಿಙ್ಗೇನ ಅನ್ತರಸತ್ಥಿಮ್ಹಿ ಪಹರಿ। ತಸ್ಸ ಪಹಾರಮುಖೇನ ಅನ್ತಾನಿ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು, ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಅಯಂ ಉಸಭೋ ಕಿಲೇಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಕಿಲೇಸೇಹೇವ ಕಮ್ಪನ್ತಿ, ಮಯಾ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಕಮ್ಪನಕಿಲೇಸೇ ಪಹಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಠಿತಕೋವ ತೀಣಿ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ನಾಗಲತಾದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಕತಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಾ ಮನೋಸಿಲಾತಲೇ ಠತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣವಲಾಹಕೇ ಮದ್ದಮಾನಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿನಗರದ್ವಾರಗಾಮಕಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ದತ್ವಾ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅತಿವಿಯ ಸೋಭತಿ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ವೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಆರಮ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಯಥಾ ಚ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ, ಏವಂ ಸೇಸೇಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ತೇ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಜನಾ "ಅಹಂ ಅಸುಕನಗರೇ ಅಸುಕರಟ್ಠೇ ಅಸುಕರಾಜಾ ನಾಮ ಹುತ್ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನವತ್ಥೂನಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಮಾಹಂಸು -

೯೦. "ಅಮ್ಬಾಹಮದ್ದಂ ವನಮನ್ತರಸ್ಮಿಂ, ನೀಲೋಭಾಸಂ ಫಲಿತಂ ಸಂವಿರೂಳ್ಹಂ।
ತಮದ್ದಸಂ ಫಲಹೇತು ವಿಭಗ್ಗಂ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ॥

೯೧. "ಸೇಲಂ ಸುಮಟ್ಠಂ ನರವೀರನಿಟ್ಠಿತಂ, ನಾರೀ ಯುಗಂ ಧಾರಯಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ।
ದುತಿಯಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಅಹೋಸಿ ಸದ್ದೋ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ॥

೯೨. "ದಿಜಾ ದಿಜಂ ಕುಣಪಮಾಹರನ್ತಂ, ಏಕಂ ಸಮಾನಂ ಬಹುಕಾ ಸಮೇಚ್ಚ।
ಆಹಾರಹೇತೂ ಪರಿಪಾತಯಿಂಸು, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ॥

೯೩. "ಉಸಭಾಹಮದ್ದಂ ಯೂಥಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ, ಚಲಕ್ಕಕುಂ ವಣ್ಣಬಲೂಪಪನ್ನಂ।
ತಮದ್ದಸಂ ಕಾಮಹೇತು ವಿತುನ್ನಂ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರಾಮೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಮ್ಬಾಹಮದ್ದ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಅಹಂ ಅದ್ದಸಂ। **ವನಮನ್ತರಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ವನಅನ್ತರೇ, ಅಮ್ಬವನಮಜ್ಝೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಂವಿರೂಳ್ಹ**ನ್ತಿ ಸುವಡ್ಢಿತಂ। **ತಮದ್ದಸ**ನ್ತಿ ತಂ ಉಯ್ಯಾನತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಫಲಹೇತು ವಿಭಗ್ಗಂ ಪುನ ಅದ್ದಸಂ। **ತಂ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ತಂ ಫಲಹೇತು ವಿಭಗ್ಗಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸಂವೇಗೋ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತೋಸ್ಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಚರಾಮೀತಿ। ಇದಂ ಸೋ ಫಲಹೇತು ವಿಭಗ್ಗಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ದಸ್ಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೇಸಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನುತ್ತಾನಪದವಣ್ಣನಾ - **ಸೇಲ**ನ್ತಿ ಮಣಿವಲಯಂ। **ನರವೀರನಿಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ವೀರನರೇಹಿ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೇಹಿ ಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯುಗ**ನ್ತಿ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಏಕೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ವಲಯಯುಗಳಂ। **ದಿಜಾ ದಿಜ**ನ್ತಿ ಗಹಿತಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ದಿಜಂ ಅವಸೇಸದಿಜಾ। **ಕುಣಪಮಾಹರನ್ತ**ನ್ತಿ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಆಹರನ್ತಂ। **ಸಮೇಚ್ಚಾ**ತಿ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ। **ಪರಿಪಾತಯಿಂಸೂ**ತಿ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಾ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। **ಉಸಭಾಹಮದ್ದ**ನ್ತಿ ಉಸಭಂ ಅಹಂ ಅದ್ದಸಂ। **ಚಲಕ್ಕಕು**ನ್ತಿ ಚಲಕ್ಕಕುಧಂ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಮೇವ ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುರೂಪ"ನ್ತಿ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಅಕಾಸಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ಚತೂಹಿ ಜನೇಹಿ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಘರಾವಾಸೇ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಸುಖನಿಸಿನ್ನೋ ಭರಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಏತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಾ ಅಪಲಿಬೋಧಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಭತಿಯಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನ, ತ್ವಂ ಪುತ್ತಕೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೀ ಗೇಹೇ ವಸಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೪. "ಕರಣ್ಡಕೋ ಕಲಿಙ್ಗಾನಂ, ಗನ್ಧಾರಾನಞ್ಚ ನಗ್ಗಜಿ।
ನಿಮಿರಾಜಾ ವಿದೇಹಾನಂ, ಪಞ್ಚಾಲಾನಞ್ಚ ದುಮ್ಮುಖೋ।
ಏತೇ ರಟ್ಠಾನಿ ಹಿತ್ವಾನ, ಪಬ್ಬಜಿಂಸು ಅಕಿಞ್ಚನಾ॥

೯೫. "ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ದೇವಸಮಾ ಸಮಾಗತಾ, ಅಗ್ಗೀ ಯಥಾ ಪಜ್ಜಲಿತೋ ತಥೇವಿಮೇ।
ಅಹಮ್ಪಿ ಏಕೋ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಗ್ಗವಿ, ಹಿತ್ವಾನ ಕಾಮಾನಿ ಯಥೋಧಿಕಾನೀ"ತಿ॥

ತಾಸಂ ಅತ್ಥೋ - ಭದ್ದೇ, ಏಸ ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ದನ್ತಪುರೇ ನಾಮ ನಗರೇ ಕರಣ್ಡಕೋ ನಾಮ ಕಲಿಙ್ಗಾನಂ ಜನಪದಸ್ಸ ರಾಜಾ, ದುತಿಯೋ ತಕ್ಕಸಿಲನಗರೇ ನಗ್ಗಜಿ ನಾಮ ಗನ್ಧಾರಾನಂ ಜನಪದಸ್ಸ ರಾಜಾ, ತತಿಯೋ ಮಿಥಿಲನಗರೇ ನಿಮಿ ನಾಮ ವಿದೇಹಾನಂ ಜನಪದಸ್ಸ ರಾಜಾ, ಚತುತ್ಥೋ ಕಪಿಲನಗರೇ ದುಮ್ಮುಖೋ ನಾಮ ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲಾನಂ ಜನಪದಸ್ಸ ರಾಜಾ, ಏತೇ ಏವರೂಪಾನಿ ರಟ್ಠಾನಿ ಹಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಾ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। **ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ**ತಿ ಇಮೇ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವೇಹಿ ಪುರಿಮಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಹಿ ಸಮಾನಾ ಏಕತೋ ಸಮಾಗತಾ। **ಅಗ್ಗೀ ಯಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಅಗ್ಗಿ ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಓಭಾಸತಿ। **ತಥೇವಿಮೇ**ತಿ ಇಮೇಪಿ ತಥೇವ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಓಭಾಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ಏತೇ, ತಥಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಗ್ಗವೀ**ತಿ ಭರಿಯಂ ಆಲಪತಿ। **ಹಿತ್ವಾನ ಕಾಮಾನೀ**ತಿ ರೂಪಾದಯೋ ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಹಿತ್ವಾ। **ಯಥೋಧಿಕಾನೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಓಧಿವಸೇನ ಠಿತಾನಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ರೂಪಾದಿಓಧಿವಸೇನ ಯಥಾಠಿತೇ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। "ಯತೋಧಿಕಾನೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯತೋ ಉಪರತೋ ಓಧಿ ಏತೇಸನ್ತಿ ಯತೋಧಿಕಾನಿ,

ಉಪರತಕೋಟ್ಠಾಸಾನಿ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾನಂ ಏಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಉಪರತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ನಿರುದ್ಧೋ, ತಸ್ಸ ವತ್ಥುಭೂತೋ ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸೋಪಿ ಉಪರತೋವ ಹೋತೀತಿ।

ಸಾ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಾಮಿ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಗಾರೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೭. "ಅಯಮೇವ ಕಾಲೋ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಿ, ಅನುಸಾಸಿತಾ ಮೇ ನ ಭವೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಾ।
ಅಹಮ್ಪಿ ಏಕಾ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಗ್ಗವ, ಸಕುಣೀವ ಮುತ್ತಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನುಸಾಸಿತಾ ಮೇ ನ ಭವೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಅನುಸಾಸಕೋ ಓವಾದಕೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ ದುಲ್ಲಭತ್ತಾ ಓವಾದಕಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಮೇವ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಕಾಲೋ, ನ ಹಿ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಕುಣೀವ ಮುತ್ತಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸಾಕುಣಿಕೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕುಣಪಚ್ಛಿಯಂ ಖಿತ್ತಾಸು ಸಕುಣೀಸು ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಾ ಏಕಾ ಸಕುಣೀ ಅನಿಲಪಥಂ ಲಙ್ಘಯಿತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಿಕಾವ ಚರೇಯ್ಯ, ತಥಾ ಅಹಮ್ಪಿ ತವ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಾ ಏಕಿಕಾ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಯಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಪುರೇತರಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ "ಸಾಮಿ, ಪಾನೀಯತಿತ್ಥಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ದಾರಕೇ ಓಲೋಕೇಹೀ"ತಿ ಘಟಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ವಿಯ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ನಗರಸಾಮನ್ತೇ ತಾಪಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಅನಾಗಮನಂ ಞತ್ವಾ ಸಯಂ ದಾರಕೇ ಪೋಸೇಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ತೇಸು ಥೋಕಂ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಯಾನಯಜಾನನಸಮತ್ಥತಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇಸು ತೇಸಂ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಏಕದಿವಸಂ ಭತ್ತಂ ಪಚನ್ತೋ ಥೋಕಂ ಉತ್ತಣ್ಡುಲಂ ಪಚಿ, ಏಕದಿವಸಂ ಥೋಕಂ ಕಿಲಿನ್ನಂ, ಏಕದಿವಸಂ ಸುಪಕ್ಕಂ, ಏಕದಿವಸಂ ಅತಿಕಿಲಿನ್ನಂ, ಏಕದಿವಸಂ ಅಲೋಣಕಂ, ಏಕದಿವಸಂ ಅತಿಲೋಣಕಂ। ದಾರಕಾ "ತಾತ, ಅಜ್ಜ ಭತ್ತಂ ಉತ್ತಣ್ಡುಲಂ, ಅಜ್ಜ ಕಿಲಿನ್ನಂ, ಅಜ್ಜ ಸುಪಕ್ಕಂ, ಅಜ್ಜ ಅತಿಕಿಲಿನ್ನಂ, ಅಜ್ಜ ಅಲೋಣಕಂ, ಅಜ್ಜ ಅತಿಲೋಣಕ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಆಮ, ತಾತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮೇ ದಾರಕಾ ಇದಾನಿ ಆಮಪಕ್ಕಲೋಣಿಕಅತಿಲೋಣಿಕಾನಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಜೀವಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಅಥ ತೇ ದಾರಕೇ ಞಾತಕಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಇಮೇ ದಾರಕೇ ಸಾಧುಕಂ ಪೋಸೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸೋ ಞಾತಕಾನಂ ಪರಿದೇವನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತೇಯೇವ ವಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಯ್ಯ, ದಾರಕಾ ತೇ ನಾಸಿತಾ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ನಾಹಂ ದಾರಕೇ ನಾಸೇಮಿ, ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಅಯಾನಯಜಾನನಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ , ತ್ವಂ ತೇಸಂ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅಭಿರಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೯೮. "ಆಮಂ ಪಕ್ಕಞ್ಚ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಥೋ ಲೋಣಂ ಅಲೋಣಕಂ।
ತಮಹಂ ದಿಸ್ವಾನ ಪಬ್ಬಜಿಂ, ಚರೇವ ತ್ವಂ ಚರಾಮಹ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಮಹ**ನ್ತಿ ತಂ ಅಹಂ ದಾರಕಾನಂ ಕಿರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। **ಚರೇವ ತ್ವಂ ಚರಾಮಹ**ನ್ತಿ ತ್ವಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಮೇವ ಚರ, ಅಹಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಮೇವ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಇತಿ ಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸಾಪಿ ಓವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿತಂ ಠಾನಂ ಗತಾ। ಠಪೇತ್ವಾ ಕಿರ ತಂ ದಿವಸಂ ನ ತೇ ಪುನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅದ್ದಸಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ತೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತದಾ ಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ಪುತ್ತೋ ರಾಹುಲಕುಮಾರೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕುಮ್ಭಕಾರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೪೦೯] ೪. ದಳ್ಹಧಮ್ಮಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಹಂ ಚೇ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ದವತಿಕಂ ಹತ್ಥಿನಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಪನ ಹತ್ಥಿನಿಯಾ ಲದ್ಧವಿಧಾನಞ್ಚ ಉದೇನಸ್ಸ ರಾಜವಂಸೋ ಚ **ಮಾತಙ್ಗಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಪನ ಸಾ ಹತ್ಥಿನೀ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೀ ಭಗವನ್ತಂ ಪಾತೋವ ಅರಿಯಗಣಪರಿವುತಂ ಅನೋಮಾಯ ಬುದ್ಧಸಿರಿಯಾ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞು ಸಬ್ಬಲೋಕನಿತ್ಥರಣ ಉದೇನೋ ವಂಸರಾಜಾ ಮಂ ತರುಣಕಾಲೇ ಕಮ್ಮಂ ನಿತ್ಥರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲೇ 'ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ಜೀವಿತಞ್ಚ ರಜ್ಜಞ್ಚ ದೇವೀ ಚ ಲದ್ಧಾ'ತಿ ಪಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಅದಾಸಿ, ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ಧೇನ ಪರಿಭಣ್ಡಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕೇ ಸುವಣ್ಣತಾರಕಖಚಿತವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಚಿತ್ರಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧತೇಲೇನ ದೀಪಂ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಧೂಮತಟ್ಟಕಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಕರೀಸಛಡ್ಡನಟ್ಠಾನೇ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹಂ ಪತಿಟ್ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಚಿತ್ತತ್ಥರಣಪಿಟ್ಠೇ ಠಪೇಸಿ, ರಾಜಾರಹಞ್ಚ ಮೇ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ದಾಪೇಸಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ಮೇ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಕಮ್ಮಂ ನಿತ್ಥರಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥಕಾಲೇ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿ, ಅನಾಥಾ ನಿಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಹುತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಕೇತಕಾನಿ ಖಾದನ್ತೀ ಜೀವಾಮಿ, ಅಞ್ಞಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಸರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಉದೇನಂ ಮಮ ಗುಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಪೋರಾಣಕಪರಿಹಾರಂ ಮೇ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕಾರೇಥ ಭಗವಾ"ತಿ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ।

ಸತ್ಥಾ "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಅಹಂ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇತ್ವಾ ಯಸಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಥಾಗತಂ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಭದ್ದವತಿಕಾ ಕಹ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನ ಜಾನಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಉಪಕಾರಕಾನಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಗಹೇತುಂ ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕತಞ್ಞುನಾ ಕತವೇದಿನಾ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಭದ್ದವತಿಕಾ ಇದಾನಿ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಜರಾಜಿಣ್ಣಾ ಅನಾಥಾ ಹುತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಕೇತಕಾನಿ ಖಾದನ್ತೀ ಜೀವತಿ, ತಂ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಅನಾಥಂ ಕಾತುಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಭದ್ದವತಿಕಾಯ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ "ಸಬ್ಬಂ ಪೋರಾಣಕಪರಿಹಾರಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। "ತಥಾಗತೇನ ಕಿರ ಭದ್ದವತಿಕಾಯ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಪೋರಾಣಕಯಸೋ ಪಟಿಪಾಕತಿಕೋ ಕಾರಿತೋ"ತಿ ಸಕಲನಗರಂ ಪತ್ಥರಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇಪಿ ಸಾ ಪವತ್ತಿ ಪಾಕಟಾ ಜಾತಾ। ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕಿರ ಭದ್ದವತಿಕಾಯ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಪೋರಾಣಕಯಸೋ ಪಟಿಪಾಕತಿಕೋ ಕಾರಿತೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತೋ ಏತಿಸ್ಸಾ ಗುಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ನಟ್ಠಯಸಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕಾರೇಸಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ದಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚರತನಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತದಾ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏಕಾ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿ ಹತ್ಥಿನೀ ಥಾಮಬಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಮಹಬ್ಬಲಾ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಯೋಜನಸತಂ ಗಚ್ಛತಿ, ರಞ್ಞೋ ದೂತೇಯ್ಯಹರಣಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ಯುದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತು ಮದ್ದನಂ ಕರೋತಿ। ರಾಜಾ "ಅಯಂ ಮೇ ಬಹೂಪಕಾರಾ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಉದೇನೇನ ಭದ್ದವತಿಕಾಯ ದಿನ್ನಸದಿಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಹಾರಂ ದಾಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಜಿಣ್ಣದುಬ್ಬಲಕಾಲೇ ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಂ ಯಸಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನಾಥಾ ಹುತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ತಿಣಪಣ್ಣಾನಿ ಖಾದನ್ತೀ ಜೀವತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಕುಲೇ ಭಾಜನೇಸು ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇಸು ರಾಜಾ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭಾಜನಾನಿ ಕಿರ ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಗೋಮಯಾಹರಣಯಾನಕೇ ಯೋಜೇತುಂ ಗೋಣೇ ನ ಲಭಾಮಿ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿ ಕಹ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಚರತಿ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಗೋಮಯಂ ಆಹರಾ"ತಿ ತಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಕುಮ್ಭಕಾರೋ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಮಾನಾ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ "ಸಾಮಿ, ರಾಜಾ ಮಂ 'ತರುಣಕಾಲೇ ಬಹೂಪಕಾರಾ'ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಸಬ್ಬಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಯಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಅನಾಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ತಿಣಪಣ್ಣಾನಿ ಖಾದನ್ತೀ ಜೀವಾಮಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಂ ಮಂ ಇದಾನಿ ಯಾನಕೇ ಯೋಜೇತುಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಸರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಮಯಾ ರಞ್ಞೋ ಕತೂಪಕಾರಂ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥ, ಸಾಧು ಇದಾನಿ ಮೇ ನಟ್ಠಂ ಯಸಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೮. "ಅಹಂ ಚೇ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಸ್ಸ, ವಹನ್ತೀ ನಾಭಿರಾಧಯಿಂ।
ಧರನ್ತೀ ಉರಸಿ ಸಲ್ಲಂ, ಯುದ್ಧೇ ವಿಕ್ಕನ್ತಚಾರಿನೀ॥

೯೯. "ನೂನ ರಾಜಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮಮ ವಿಕ್ಕಮಪೋರಿಸಂ।
ಸಙ್ಗಾಮೇ ಸುಕತನ್ತಾನಿ, ದೂತವಿಪ್ಪಹಿತಾನಿ ಚ॥

೧೦೦."ಸಾ ನೂನಾಹಂ ಮರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಬನ್ಧು ಅಪರಾಯಿನೀ।
ತದಾ ಹಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ, ದಿನ್ನಾ ಛಕಣಹಾರಿಕಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಹನ್ತೀ**ತಿ ದೂತೇಯ್ಯಹರಣಂ ಸಙ್ಗಾಮೇ ಬಲಕೋಟ್ಟಕಭಿನ್ದನಂ ತಂ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ವಹನ್ತೀ ನಿತ್ಥರನ್ತೀ। **ಧರನ್ತೀ ಉರಸಿ ಸಲ್ಲ**ನ್ತಿ ಉರಸ್ಮಿಂ ಬದ್ಧಂ ಕಣ್ಡಂ ವಾ ಅಸಿಂ ವಾ ಸತ್ತಿಂ ವಾ ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ಸತ್ತೂನಂ ಉಪರಿ ಅಭಿಹರನ್ತೀ। **ವಿಕ್ಕನ್ತಚಾರಿನೀ**ತಿ ವಿಕ್ಕಮಂ ಪರಕ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ಪರಬಲವಿಜಯೇನ ಯುದ್ಧೇ ವಿಕ್ಕನ್ತಗಾಮಿನೀ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಚೇ ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಇಮಾನಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ ರಞ್ಞೋ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧಯಿಂ ನ ಪರಿತೋಸೇಸಿಂ, ಕೋ ದಾನಿ ಅಞ್ಞೋ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧಯಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಮಮ ವಿಕ್ಕಮಪೋರಿಸನ್ತಿ ಮಯಾ ಕತಂ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮಂ। **ಸುಕತನ್ತಾನೀ**ತಿ ಸುಕತಾನಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಕಮ್ಮಾನೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಾನಿ, ವನಾನೇವ ವನನ್ತಾನಿ, ಏವಮಿಧ ಸುಕತಾನೇವ "ಸುಕತನ್ತಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। **ದೂತವಿಪ್ಪಹಿತಾನಿ ಚಾ**ತಿ ಗಲೇ ಪಣ್ಣಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ಅಸುಕರಞ್ಞೋ ನಾಮ ದೇಹೀ"ತಿ ಪಹಿತಾಯ ಮಯಾ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಯೋಜನಸತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಾನಿ ದೂತಪೇಸನಾನಿ ಚ। **ನೂನ ರಾಜಾ ನ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ನೂನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏಸ ರಾಜಾ ಏತಾನಿ ಮಯಾ ಕತಾನಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ನ ಜಾನಾತಿ। **ಅಪರಾಯಿನೀ**ತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣಾ। **ತದಾ ಹೀ**ತಿ ತಥಾ ಹಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ದಿನ್ನಾ**ತಿ ಅಹಂ ರಞ್ಞಾ ಛಕಣಹಾರಿಕಾ ಕತ್ವಾ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ದಿನ್ನಾತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ “ತ್ವಂ ಮಾ ಸೋಚಿ, ಅಹಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇತ್ವಾ ತವ ಯಸಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ನನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಸುಕಾ ನಾಮ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿ ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಚ ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಚ ಉರೇ ಸಲ್ಲಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಙ್ಗಾಮಂ ನಿತ್ಥರಿ, ಅಸುಕದಿವಸಂ ನಾಮ ಗೀವಾಯ ಪಣ್ಣಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪೇಸಿತಾ ಯೋಜನಸತಂ ಅಗಮಾಸಿ, ತುಮ್ಹೇಪಿಸ್ಸಾ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ಅದತ್ಥ, ಸಾ ಇದಾನಿ ಕಹ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ತಮಹಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಗೋಮಯಹರಣತ್ಥಾಯ ಅದಾಸಿ”ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಅಯುತ್ತಂ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಯಾನಕೇ ಯೋಜನತ್ಥಾಯ ದಾತು”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದವಸೇನ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೦೧“ಯಾವತಾಸೀಸತೀ ಪೋಸೋ, ತಾವದೇವ ಪವೀಣತಿ।
ಅತ್ಥಾಪಾಯೇ ಜಹನ್ತಿ ನಂ, ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿಂವ ಖತ್ತಿಯೋ॥

೧೦೨“ಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ, ಕತತ್ಥೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ।
ಅತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ, ಯೇ ಹೋನ್ತಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಾ॥

೧೦೩“ಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ, ಕತತ್ಥೋ ಮನುಬುಜ್ಝತಿ।
ಅತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಯೇ ಹೋನ್ತಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿಕಾ॥

೧೦೪“ತಂ ವೋ ವದಾಮಿ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಯಾವನ್ತೇತ್ಥ ಸಮಾಗತಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಕತಞ್ಞುನೋ ಹೋಥ, ಚಿರಂ ಸಗ್ಗಮ್ಹಿ ಠಸ್ಸಥಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ತಾವ ಅತ್ಥೋ - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಞ್ಞಾಣಜಾತಿಕೋ ಪೋಸೋ **ಯಾವತಾಸೀಸತೀ,** ಯಾವ “ಇದಂ ನಾಮ ಮೇ ಅಯಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ, **ತಾವದೇವ** ತಂ ಪುರಿಸಂ **ಪವೀಣತಿ** ಭಜತಿ ಸೇವತಿ, ತಸ್ಸ ಪನ **ಅತ್ಥಾಪಾಯೇ** ವಡ್ಢಿಯಾ ಅಪಗಮನೇ ಪರಿಹೀನಕಾಲೇ ತಂ ನಾನಾಕಿಚ್ಚೇಸು ಪತ್ಥಿತಂ ಪೋಸಂ ಏಕಚ್ಚೇ ಬಾಲಾ ಇಮಂ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿಂ ಅಯಂ ಖತ್ತಿಯೋ ವಿಯ ಜಹನ್ತಿ।

ಕತಕಲ್ಯಾಣೋತಿ ಪರೇನ ಅತ್ತನೋ ಕತಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮೋ। **ಕತತ್ಥೋ**ತಿ ನಿಪ್ಫಾದಿತಕಿಚ್ಚೋ। **ನಾವಬುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ತಂ ಪರೇನ ಕತಂ ಉಪಕಾರಂ ತಸ್ಸ ಜರಾಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಅಸಮತ್ಥಕಾಲೇ ನ ಸರತಿ, ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಯಸಂ ಪುನ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಲುಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ ನಸ್ಸನ್ತಿ। **ಯೇ ಹೋನ್ತಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಾ**ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಾ ಇಚ್ಛಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ನಸ್ಸನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹಿ ಪತ್ಥಿತಪತ್ಥಿತಂ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಬೀಜಂ ವಿಯ ನಸ್ಸತಿ। **ಕತತ್ಥೋ ಮನುಬುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಕತತ್ಥೋ ಅನುಬುಜ್ಝತಿ, ಮ-ಕಾರೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿವಸೇನ ಗಹಿತೋ। **ತಂ ವೋ ವದಾಮೀ**ತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ತುಮ್ಹೇ ವದಾಮಿ। **ಠಸ್ಸಥಾ**ತಿ ಕತಞ್ಞುನೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿರಕಾಲಂ ಸಗ್ಗಮ್ಹಿ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸಥ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿಯಾ ಯಸಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ಓಟ್ಠಿಬ್ಯಾಧಿ ಭದ್ದವತಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ಅಮಚ್ಚೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

[೪೧೦] ೫. ಸೋಮದತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ಮಂ ಪುರೇ ಪಚ್ಚುಡ್ಡೇತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರೇಕಂ ಸಾಮಣೇರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಸಾಮಣೇರೋ ತಸ್ಸ ಉಪಕಾರಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಥಾರೂಪೇನ ರೋಗೇನ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲಕತೇ ರೋದನ್ತೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಮಹಲ್ಲಕೋ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ರೋದನ್ತೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ಮರಣಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನರಹಿತೋ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮತೇ ರೋದಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಕಾರೇಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಕಾಸಿಗಾಮವಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತೋ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೋ ಏಕಂ ಹತ್ಥಿಛಾಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಸ್ಸಮಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೋಮದತ್ತೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕತ್ವಾ ತಿಣಪಣ್ಣಾನಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಮಹಾಸರೀರೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಬಹುಂ ಭೋಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜೀರಕೇನ ದುಬ್ಬಲೋ ಅಹೋಸಿ। ತಾಪಸೋ ತಂ ಅಸ್ಸಮಪದೇ ಕತ್ವಾ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇಯೇವ ಹತ್ಥಿಪೋತಕೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ಫಲಾಫಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಮೇ ಪುತ್ತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕರೋತಿ, ಅಜ್ಜ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಕಹಂ ನು ಖೋ ಗತೋ"ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೫."ಯೋ ಮಂ ಪುರೇ ಪಚ್ಚುಡ್ಡೇತಿ, ಅರಞ್ಞೇ ದೂರಮಾಯತೋ।
ಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ ಮಾತಙ್ಗೋ, ಸೋಮದತ್ತೋ ಕುಹಿಂ ಗತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪುರೇ**ತಿ ಇತೋ ಪುರೇ। **ಪಚ್ಚುಡ್ಡೇತೀ**ತಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। **ಅರಞ್ಞೇ ದೂರ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸೇ ಅರಞ್ಞೇ ಮಂ ದೂರಂ ಪಚ್ಚುಡ್ಡೇತಿ। **ಆಯತೋ**ತಿ ಆಯಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ।

ಏವಂ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೬."ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಮತೋ ಸೇತಿ, ಅಲ್ಲಸಿಙ್ಗಂವ ವಚ್ಛಿತೋ।
ಭೂಮ್ಯಾ ನಿಪತಿತೋ ಸೇತಿ, ಅಮರಾ ವತ ಕುಞ್ಜರೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಯಂ ವಾ**ತಿ ವಿಭಾವನತ್ಥೇ ವಾ-ಸದ್ದೋ। ಅಯಮೇವ ಸೋ, ನ ಅಞ್ಞೋತಿ ತಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಅಲ್ಲಸಿಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಮಾಲುವಲತಾಯ ಅಗ್ಗಪವಾಲಂ। **ವಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ಛಿನ್ನೋ, ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇ ತತ್ತವಾಲಿಕಾಪುಲಿನೇ ನಖೇನ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತಿತೋ ಮಾಲುವಲತಾಯ ಅಙ್ಕುರೋ ವಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಭೂಮ್ಯಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ। **ಅಮರಾ ವತಾ**ತಿ ಮತೋ ವತ, "ಅಮರೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕೋ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ತಾಪಸೋ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಇದಾನಿ ಹತ್ಥಿಪೋತಕೇ ಪುತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿದೇವತಿ, ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ನಂ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೋವ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೭"ಅನಗಾರಿಯುಪೇತಸ್ಸ , ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸ ತೇ ಸತೋ।
ಸಮಣಸ್ಸ ನ ತಂ ಸಾಧು, ಯಂ ಪೇತಮನುಸೋಚಸೀ"ತಿ॥

ಅಥಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೮"ಸಂವಾಸೇನ ಹವೇ ಸಕ್ಕ, ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಮಿಗಸ್ಸ ವಾ।
ಹದಯೇ ಜಾಯತೇ ಪೇಮಂ, ತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಸೋಚಿತು"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಿಗಸ್ಸ ವಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಾ "ಮಿಗಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ತ**ನ್ತಿ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಸತ್ತಂ।

ಅಥ ನಂ ಓವದನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೦೯"ಮತಂ ಮರಿಸ್ಸಂ ರೋದನ್ತಿ, ಯೇ ರುದನ್ತಿ ಲಪನ್ತಿ ಚ।
ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಸಿ ಮಾ ರೋದಿ, ರೋದಿತಂ ಮೋಘಮಾಹು ಸನ್ತೋ॥

೧೧೦"ಕನ್ದಿತೇನ ಹವೇ ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಮತೋ ಪೇತೋ ಸಮುಟ್ಠಹೇ।
ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ರೋದಾಮ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾತಕೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೇ ರುದನ್ತಿ ಲಪನ್ತಿ ಚಾ**ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಯೇ ಸತ್ತಾ ರೋದನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಚ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಮತಂ, ಯೋ ಚ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ರೋದನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ಏವಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸುಸುಕ್ಖನಕಾಲೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಇಸಿ ಮಾ ರೋದಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ರೋದಿತಂ ಮೋಘಮಾಹು ಸನ್ತೋ,** ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ "ರೋದಿತಂ ನಿಪ್ಫಲ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಮತೋ ಪೇತೋ**ತಿ ಯದಿ ಏಸ ಪೇತೋತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ ಮತೋ ರೋದಿತೇನ ಸಮುಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಮಯಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಞಾತಕೇ ರೋದಾಮ, ಕಿಂ ನಿಕ್ಕಮ್ಮಾ ಅಚ್ಛಾಮಾತಿ।

ತಾಪಸೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ವಿಗತಸೋಕೋ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಥುತಿವಸೇನ ಸೇಸಗಾಥಾ ಆಹ -

೧೧೧"ಆದಿತ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತಂ, ಘತಸಿತ್ತಂವ ಪಾವಕಂ।
ವಾರಿನಾ ವಿಯ ಓಸಿಞ್ಚಂ, ಸಬ್ಬಂ ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ ದರಂ॥

೧೧೨"ಅಬ್ಬಹೀ ವತ ಮೇ ಸಲ್ಲಂ, ಯಮಾಸಿ ಹದಯಸ್ಸಿತಂ।
ಯೋ ಮೇ ಸೋಕಪರೇತಸ್ಸ, ಪುತ್ತಸೋಕಂ ಅಪಾನುದಿ॥

೧೧೩"ಸೋಹಂ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋಸ್ಮಿ, ವೀತಸೋಕೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ನ ಸೋಚಾಮಿ ನ ರೋದಾಮಿ, ತವ ಸುತ್ವಾನ ವಾಸವಾ"ತಿ॥

ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವ। ಏವಂ ಸಕ್ಕೋ ತಾಪಸಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಹತ್ಥಿಪೋತಕೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸೋಮದತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೪೧೧] ೬. ಸುಸೀಮಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಾಳಾನಿ ಕೇಸಾನಿ ಪುರೇ ಅಹೇಸುನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನಂ ವಣ್ಣಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ದಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪೂರಿತಪಾರಮಿನಾ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ, ಪುಬ್ಬೇಪಾಹಂ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ರಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇಯೇವ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋಪಿ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯಿ। ತೇಸಂ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸುಸೀಮಕುಮಾರೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ರಾಜಪುತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋತಿ। ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ "ಪುತ್ತೇನ ಮೇ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸೇ ಜಾತೋ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತಿಯೋ ದತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ವಡ್ಢೇಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಅಭಿರೂಪಾ ದೇವಕುಮಾರವಣ್ಣಿನೋ ಹುತ್ವಾ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು। ರಾಜಪುತ್ತೋ ಉಪರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಖಾದನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ನಿಸೀದನ್ತೋ ಸಯನ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನೇ ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ನಗರಂ ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ವಿಯ ಅಲಙ್ಕತೋ ಅಲಙ್ಕತಏರಾವಣಪಟಿಭಾಗಸ್ಸ ಮತ್ತವರವಾರಣಸ್ಸ ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಸನೇ ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಅಕಾಸಿ। ಮಾತಾಪಿಸ್ಸ "ಪುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪುರೋಹಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಸಯನಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಇಮಂ ಅಲಭನ್ತೀ ಏತ್ಥೇವ ಮರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹಾರಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ರಾಜಾ ಮಾತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಕುಹಿಂ ಮೇ ಮಾತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಗಿಲಾನಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅಮ್ಮ, ಅಫಾಸುಕ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಲಜ್ಜಾಯ ನ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ಅಮ್ಮಾಯ ಅಫಾಸುಕಂ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೀ ಪುಚ್ಛಿ, ಇತ್ಥಿಯೋ ನಾಮ ಇತ್ಥೀನಂ ರಹಸ್ಸಂ ನ ನಿಗುಹನ್ತಿ, ಸಾ ತಸ್ಸಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಇತರಾಪಿ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ "ಹೋತು, ಗಚ್ಛ ನಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಹಿ, ಪುರೋಹಿತಂ ರಾಜಾನಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ ಪುರೋಹಿತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ಮಾತು ಮೇ ಜೀವಿತಂ ದೇಹಿ, ತ್ವಂ ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಸಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ, ಅಹಂ ಉಪರಾಜಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಏವಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ಪುರೋಹಿತಂ ರಾಜಾನಂ, ಮಾತರಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಉಪರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ।

ತೇಸಂ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸನ್ತಾನಂ ಅಪರಭಾಗೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ನಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಿಲೇಸರತಿಂ ಅನಲ್ಲೀಯನ್ತೋ ಏಕಕೋವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕಕೋವ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕಕೋವ ಸಯತಿ, ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಬದ್ಧೋ ವಿಯ ಪಞ್ಜರೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಕುಕ್ಕುಟೋ ವಿಯ ಚ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ನಾಭಿರಮತಿ, ಏಕಕೋವ ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಸೀದತಿ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ದಹರೋ ತರುಣೋ, ಅಹಂ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ, ಸೀಸೇ ಮೇ ಪಲಿತಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ 'ಸೀಸೇ ತೇ ದೇವ, ಏಕಂ ಪಲಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನುಪಾಯೇನ ರಾಜಾನಂ ಪತ್ತಿಯಾಪೇತ್ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಾಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ರಞ್ಞೋ ಸೀಸೇ ಊಕಾ ವಿಚಿನನ್ತೀ ವಿಯ

ಹುತ್ವಾ "ದೇವ, ಮಹಲ್ಲಕೋಸಿ ಜಾತೋ, ಸೀಸೇ ತೇ ಏಕಂ ಪಲಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ಭದ್ದೇ, ಏತಂ ಪಲಿತಂ ಉಞ್ಞಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಸೀಸತೋ ಏಕಂ ಕೇಸಂ ಉಞ್ಞಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೀಸೇ ಪಲಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇದಂ ತೇ, ದೇವ, ಪಲಿತ"ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಭೀತತಸಿತಸ್ಸ ಕಞ್ಚನಪಟ್ಟಸದಿಸಾ ನಲಾಟಾ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚಿಂಸು।

ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದನ್ತೋ "ಸುಸೀಮ, ತ್ವಂ ದಹರೋ ಹುತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಜಾತೋ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಗೂಥಕಲಲೇ ನಿಮುಗ್ಗೋ ಗಾಮಸೂಕರೋ ವಿಯ ಕಾಮಕಲಲೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಂ ಕಲಲಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ನನು ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಸ್ಸ ತೇ ಕಾಲೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೪."ಕಾಳಾನಿ ಕೇಸಾನಿ ಪುರೇ ಅಹೇಸುಂ, ಜಾತಾನಿ ಸೀಸಮ್ಹಿ ಯಥಾಪದೇಸೇ।
ತಾನಜ್ಜ ಸೇತಾನಿ ಸುಸೀಮ ದಿಸ್ವಾ, ಧಮ್ಮಂ ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕಾಲೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಥಾಪದೇಸೇ**ತಿ ತವ ಸೀಸೇ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕೇಸಾನಂ ಅನುರೂಪೇ ಪದೇಸೇ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾಳಾನಿ ಭಮರಪತ್ತವಣ್ಣಾನಿ ಕೇಸಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಅಹೇಸುನ್ತಿ ವದತಿ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರಾ**ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮಂ ಚರಾತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಆಣಾಪೇತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಮೇಥುನವಿರತಿಯಾ ತೇ ಕಾಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಸ್ಸ ಗುಣೇ ವಣ್ಣಿತೇ ಇತರಾ "ಅಹಂ 'ಇಮಸ್ಸ ಲಗ್ಗನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮೇವ ಕರಿ"ನ್ತಿ ಭೀತತಸಿತಾ "ಇದಾನಿಸ್ಸ ಅಪಬ್ಬಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಸರೀರವಣ್ಣಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೧೫."ಮಮೇವ ದೇವ ಪಲಿತಂ ನ ತುಯ್ಹಂ, ಮಮೇವ ಸೀಸಂ ಮಮ ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ।
'ಅತ್ಥಂ ಕರಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ಮುಸಾ ಅಭಾಣಿಂ, ಏಕಾಪರಾಧಂ ಖಮ ರಾಜಸೇಟ್ಠ॥

೧೧೬."ದಹರೋ ತುವಂ ದಸ್ಸನಿಯೋಸಿ ರಾಜ, ಪಠಮುಗ್ಗತೋ ಹೋತಿ ಯಥಾ ಕಳೀರೋ।
ರಜ್ಜಞ್ಚ ಕಾರೇಹಿ ಮಮಞ್ಚ ಪಸ್ಸ, ಮಾ ಕಾಲಿಕಂ ಅನುಧಾವೀ ಜನಿನ್ದಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಮೇವ ಸೀಸ**ನ್ತಿ ಮಮೇವ ಸೀಸೇ ಸಞ್ಜಾತಂ ಪಲಿತನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇತರಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಅತ್ಥ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ವುಡ್ಢಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮುಸಾ ಕಥೇಸಿಂ। **ಏಕಾಪರಾಧ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ಅಪರಾಧಂ। **ಪಠಮುಗ್ಗತೋ**ತಿ ಪಠಮವಯೇನ ಉಗ್ಗತೋ। **ಹೋಹೀ**ತಿ ಹೋಸಿ, ಪಠಮವಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಹೋಸೀ"ತಿಯೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಯಥಾ ಕಳೀರೋ**ತಿ ಯಥಾ ಸಿನಿದ್ಧಭವಿತರುಣಕಳೀರೋ ಮನ್ದವಾತೇರಿತೋ ಅತಿವಿಯ ಸೋಭತಿ, ಏವರೂಪೋಸಿ ತ್ವನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಪಠಮುಗ್ಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಪಠಮುಗ್ಗತೋ ತರುಣಕಳೀರೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನೀಯೋತಿ। **ಮಮಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಮಞ್ಚ ಓಲೋಕೇಹಿ, ಮಾ ಮಂ ಅನಾಥಂ ವಿಧವಂ ಕರೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಚರಣಂ ನಾಮ ದುತಿಯೇ ವಾ ತತಿಯೇ ವಾ ಅತ್ತಭಾವೇ ವಿಪಾಕದಾನತೋ ಕಾಲಿಕಂ ನಾಮ, ರಜ್ಜಂ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕಾಮಗುಣಸುಖುಪ್ಪಾದನತೋ ಅಕಾಲಿಕಂ, ಸೋ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಅಕಾಲಿಕಂ ಪಹಾಯ ಮಾ ಕಾಲಿಕಂ ಅನುಧಾವೀತಿ ವದತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ತ್ವಂ ಭವಿತಬ್ಬಮೇವೇತಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಪರಿಣಮನ್ತೇ ಹಿ ಮಮ ವಯೇ ಇಮೇಹಿ ಕಾಳಕೇಸೇಹಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಸಾಣವಾಕಸದಿಸೇಹಿ ಪಣ್ಡರೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಹಞ್ಹಿ ನೀಲುಪ್ಪಲಾದಿಕುಸುಮದಾಮಸದಿಸಕುಮಾರಾನಂ ಕಞ್ಚನರೂಪಪಟಿಭಾಗಾನಂ ಉತ್ತಮಯೋಬ್ಬನವಿಲಾಸಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ

ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾದೀನಂ ವಯೇ ಪರಿಣಮನ್ತೇ ಜರಂ ಪತ್ತಾನಂ ವೇವಣ್ಣಿಯಞ್ಚೇವ ಸರೀರಭಙ್ಗಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ವಿಪತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನೋವೇಸ ಭದ್ದೇ, ಜೀವಲೋಕೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಪರಿ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ –

೧೧೭."ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೋಹಂ ದಹರಿಂ ಕುಮಾರಿಂ, ಸಾಮಟ್ಠಪಸ್ಸಂ ಸುತನುಂ ಸುಮಜ್ಝಂ।
ಕಾಳಪ್ಪವಾಳಾವ ಪವೇಲ್ಲಮಾನಾ, ಪಲೋಭಯನ್ತೀವ ನರೇಸು ಗಚ್ಛತಿ॥

೧೧೮."ತಮೇನ ಪಸ್ಸಾಮಿಪರೇನ ನಾರಿಂ, ಆಸೀತಿಕಂ ನಾವುತಿಕಂವ ಜಚ್ಚಾ।
ದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾನ ಪವೇಧಮಾನಂ, ಗೋಪಾನಸೀಭೋಗ್ಗಸಮಂ ಚರನ್ತಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವೋತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಸಾಮಟ್ಠಪಸ್ಸನ್ತಿ** ಸಮ್ಮಟ್ಠಪಸ್ಸಂ। ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸಬ್ಬಪಸ್ಸೇಸು ಮಟ್ಠಛವಿವಣ್ಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುತನುನ್ತಿ** ಸುನ್ದರಸರೀರಂ। **ಸುಮಜ್ಝನ್ತಿ** ಸುಸಣ್ಠಿತಮಜ್ಝಂ। **ಕಾಳಪ್ಪವಾಳಾವ ಪವೇಲ್ಲಮಾನಾತಿ** ಯಥಾ ನಾಮ ತರುಣಕಾಲೇ ಸುಸಮುಗ್ಗತಾ ಕಾಳವಲ್ಲೀ ಪವಾಳಾ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ದವಾತೇರಿತಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪವೇಲ್ಲತಿ, ಏವಂ ಪವೇಲ್ಲಮಾನಾ ಇತ್ಥಿವಿಲಾಸಂ ದಸ್ಸಯಮಾನಾ ಕುಮಾರಿಕಾ **ಪಲೋಭಯನ್ತೀವ ನರೇಸು ಗಚ್ಛತಿ**। ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ಪುರಿಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ತೇ ಪುರಿಸೇ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಪಲೋಭಯನ್ತೀ ವಿಯ ಗಚ್ಛತಿ।

ತಮೇನ ಪಸ್ಸಾಮಿಪರೇನ ನಾರಿನ್ತಿ ತಮೇನಂ ನಾರಿಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಜರಂ ಪತ್ತಂ ಅನ್ತರಹಿತರೂಪಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ರೂಪೇ ಅಸ್ಸಾದಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಆಸೀತಿಕಂ ನಾವುತಿಕಂವ ಜಚ್ಚಾತಿ** ಅಸೀತಿಸಂವಚ್ಛರಂ ವಾ ನವುತಿಸಂವಚ್ಛರಂ ವಾ ಜಾತಿಯಾ। **ಗೋಪಾನಸೀಭೋಗ್ಗಸಮನ್ತಿ** ಗೋಪಾನಸೀಸಮಂ ಭೋಗ್ಗಂ, ಗೋಪಾನಸೀಆಕಾರೇನ ಭಗ್ಗಸರೀರಂ ಓನಮಿತ್ವಾ ನಟ್ಠಕಾಕಣಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿಂ ವಿಯ ಚರಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಾಮಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ದಹರಕಾಲೇ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ನಾವುತಿಕಕಾಲೇ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಞಾಣೇನ ದಿಟ್ಠಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಅತ್ತನೋ ಅನಭಿರತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ –

೧೧೯."ಸೋಹಂ ತಮೇವಾನುವಿಚಿನ್ತಯನ್ತೋ, ಏಕೋ ಸಯಾಮಿ ಸಯನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ।
'ಅಹಮ್ಪಿ ಏವಂ' ಇತಿ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ, ನ ಗಹೇ ರಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕಾಲೋ॥

೧೨೦."ರಜ್ಜುವಾಲಮ್ಬನೀ ಚೇಸಾ, ಯಾ ಗೇಹೇ ವಸತೋ ರತಿ।
ಏತಮ್ಪಿ ಛೇತ್ವಾನ ವಜನ್ತಿ ಧೀರಾ, ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ ಕಾಮಸುಖಂ ಪಹಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋಹನ್ತಿ** ಸೋ ಅಹಂ। **ತಮೇವಾನುವಿಚಿನ್ತಯನ್ತೋತಿ** ತಮೇವ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। **ಏವಂ ಇತಿ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋತಿ** "ಯಥಾ ಏಸಾ ಪರಿಣತಾ, ಅಹಮ್ಪಿ ಜರಂ ಪತ್ತೋ ಭಗ್ಗಸರೀರೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ। **ನ ಗಹೇ ರಮೇತಿ** ಗೇಹೇ ನ ರಮಾಮಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕಾಲೋತಿ** ಭದ್ದೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಲೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ರಜ್ಜುವಾಲಮ್ಬನೀ ಚೇಸಾತಿ ಚ-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತೋ, ಆಲಮ್ಬನರಜ್ಜು ವಿಯ ಏಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕತರಾ? **ಯಾ ಗೇಹೇ ವಸತೋ ರತಿ,** ಯಾ ಗೇಹೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಕಾಮರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಕಾಮಾನಂ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದತಂ

ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಏತ್ಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಪರಿವತ್ತಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ "ಇಮಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಆಲಮ್ಬನರಜ್ಜುಂ ಬನ್ಧೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ತಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಕಿಲೇಸಾತುರಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿವೇಕಸುಖವಸೇನ ಪರಿವತ್ತಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾನಂ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಠಪಿತಾನಿ ಕಾಮರತಿದಾಯಕಾನಿ ರೂಪಾದೀನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ತೇಸಂ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹಕಾಲೇ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನವಸೇನ ತಾನಿ ಆರಬ್ಭ ಪರಿವತ್ತಮಾನಾನಂ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಸಙ್ಖಾತಾ ಕಾಮರತಿ ನಾಮ ತಂ ಮುಹುತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾತಿ। **ಏತಮ್ಪಿ ಛೇತ್ವಾನಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಕಾಮಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಏತಮ್ಪಿ ರಜ್ಜುಂ ಛೇತ್ವಾ ಗೂಥಕೂಪೇ ನಿಮುಗ್ಗಪುರಿಸೋ ತಂ ಪಜಹನ್ತೋ ವಿಯ ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ ಏತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಕಾಮಸುಖಂ **ಪಹಾಯ ವಜನ್ತಿ,** ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮನೋರಮಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತೀತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಕಾಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸಹಾಯಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಞಾತಿಮಿತ್ತಸುಹಜ್ಜಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಪರಿದೇವನ್ತಾನಮೇವ ಸಿರಿವಿಭವಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಬಹೂ ಜನೇ ಅಮತಪಾನಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಹಾಯರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ಸುಸೀಮರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸುಸೀಮಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೪೧೨] ೭. ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಹಂ ದಸಸತಂಬ್ಯಾಮನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕಿಲೇಸನಿಗ್ಗಹಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಪನ **ಪಾನೀಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೫೯ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧಾಪಿ ಸತ್ಥಾ ಅನ್ತೋಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾಭಿಭೂತೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ನಾಮ ಆಸಙ್ಕಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಿಲೇಸಾ ನಾಮ ವಡ್ಢನ್ತಾ ವನೇ ನಿಗ್ರೋಧಾದಯೋ ವಿಯ ರುಕ್ಖಂ, ಪುರಿಸಂ ಭಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ಏಕಂ ಸಕುಣಂ ನಿಗ್ರೋಧಬೀಜಾನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖನ್ತರೇ ವಚ್ಚಂ ಪಾತೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇತೋ ಮೇ ವಿಮಾನಸ್ಸ ವಿನಾಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಭಯಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಯಂ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥೇಕೋ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಖವಾತೇಹಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬ್ಯಾಮಸಹಸ್ಸಾಯಾಮಂ ನಾಗರಾಜಾನಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಖೇನಸ್ಸ ಗಹಿತಗೋಚರಂ ಛಡ್ಡಾಪೇತ್ವಾ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವನಮತ್ಥಕೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ "ಓಲಮ್ಬೇನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇ ಭೋಗಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ। ಸುಪಣ್ಣರಞ್ಞೋ ಮಹಾಬಲತಾಯ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಚ ಮಹಾಸರೀರತಾಯ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೋ ಸಮುಗ್ಘಾಟಂ ಅಗಮಾಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ನೇವ ರುಕ್ಖಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇನ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಂ ಪತ್ವಾ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಖನ್ಧಪಿಟ್ಠೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಉದರಮಸ್ಸ ಫಾಲೇತ್ವಾ ನಾಗಮೇದಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಸೇಸಕಳೇವರಂ ಸಮುದ್ದೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಏಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಅತ್ಥಿ, ಸಾ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಯಾ ಸಾಖನ್ತರೇ ನಿಸೀದಿ। ರುಕ್ಖದೇವತಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಸಕುಣಿಕಾ ಮಮ ರುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೇ ವಚ್ಚಂ ಪಾತೇಸ್ಸತಿ, ತತೋ ನಿಗ್ರೋಧಗಚ್ಛೋ ವಾ ಪಿಲಕ್ಖಗಚ್ಛೋ ವಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಕಲರುಕ್ಖಂ ಓತ್ಥರಿತ್ವಾ

ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಮೇ ವಿಮಾನಂ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಭೀತತಸಿತಾ ಪವೇಧಿ। ತಸ್ಸಾ ಪವೇಧನ್ತಿಯಾ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲೀಪಿ ಯಾವ ಮೂಲಾ ಪವೇಧಿ। ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ತಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨೧."ಅಹಂ ದಸಸತಂಬ್ಯಾಮಂ, ಉರಗಮಾದಾಯ ಆಗತೋ।
ತಞ್ಚ ಮಞ್ಚ ಮಹಾಕಾಯಂ, ಧಾರಯಂ ನಪ್ಪವೇಧಸಿ॥

೧೨೨."ಅಥಿಮಂ ಖುದ್ದಕಂ ಪಕ್ಖಿಂ, ಅಪ್ಪಮಂಸತರಂ ಮಯಾ।
ಧಾರಯಂ ಬ್ಯಥಸಿ ಭೀತಾ, ಕಮತ್ಥಂ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಸಸತಂಬ್ಯಾಮ**ನ್ತಿ ಸಹಸ್ಸಬ್ಯಾಮಮತ್ತಾಯಾಮಂ। **ಉರಗಮಾದಾಯ ಆಗತೋ**ತಿ ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ಉರಗಂ ಆದಾಯ ಇಧ ಆಗತೋ। **ತಞ್ಚ ಮಞ್ಚಾ**ತಿ ತಞ್ಚ ಉರಗಂ ಮಞ್ಚ। **ಧಾರಯ**ನ್ತಿ ಧಾರಯಮಾನಾ। **ಬ್ಯಥಸೀ**ತಿ ಕಮ್ಪಸಿ। **ಕಮತ್ಥ**ನ್ತಿ ಕಿಂ ಅತ್ಥಂ, ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಪುಚ್ಛತಿ, ಕಂ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲೀ**ತಿ ರುಕ್ಖನಾಮೇನ ದೇವಪುತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। ಸೋ ಹಿ ಸಿಮ್ಬಲಿರುಕ್ಖೋ ಖನ್ಧಸಾಖಮಹನ್ತತಾಯ ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿನಾಮಂ ಲಭತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿವತ್ಥದೇವಪುತ್ತಸ್ಸಪಿ ತದೇವ ನಾಮಂ।

ಅಥಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨೩."ಮಂಸಭಕ್ಖೋ ತುವಂ ರಾಜ, ಫಲಭಕ್ಖೋ ಅಯಂ ದಿಜೋ।
ಅಯಂ ನಿಗ್ರೋಧಬೀಜಾನಿ, ಪಿಲಕ್ಖುದುಮ್ಬರಾನಿ ಚ।
ಅಸ್ಸತ್ಥಾನಿ ಚ ಭಕ್ಖಿತ್ವಾ, ಖನ್ಧೇ ಮೇ ಓಹದಿಸ್ಸತಿ॥

೧೨೪."ತೇ ರುಕ್ಖಾ ಸಂವಿರೂಹನ್ತಿ, ಮಮ ಪಸ್ಸೇ ನಿವಾತಜಾ।
ತೇ ಮಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅರುಕ್ಖಂ ಮಂ ಕರಿಸ್ಸರೇ॥

೧೨೫."ಸನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ರುಕ್ಖಾ ಸೇ, ಮೂಲಿನೋ ಖನ್ಧಿನೋ ದುಮಾ।
ಇಮಿನಾ ಸಕುಣಜಾತೇನ, ಬೀಜಮಾಹರಿತಾ ಹತಾ॥

೧೨೬."ಅಜ್ಝಾರೂಹಾಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಬ್ರಹನ್ತಮ್ಪಿ ವನಪ್ಪತಿಂ।
ತಸ್ಮಾ ರಾಜ ಪವೇಧಾಮಿ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಂನಾಗತಂ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಓಹದಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ವಚ್ಚಂ ಪಾತೇಸ್ಸತಿ। **ತೇ ರುಕ್ಖಾ**ತಿ ತೇಹಿ ಬೀಜೇಹಿ ಜಾತಾ ನಿಗ್ರೋಧಾದಯೋ ರುಕ್ಖಾ। **ಸಂವಿರೂಹನ್ತೀ**ತಿ ಸಂವಿರುಹಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಮಮ ಪಸ್ಸೇ**ತಿ ಮಮ ಸಾಖನ್ತರಾದೀಸು। **ನಿವಾತಜಾ**ತಿ ಮಮ ಸಾಖಾಹಿ ವಾತಸ್ಸ ನಿವಾರಿತತ್ತಾ ನಿವಾತೇ ಜಾತಾ। **ತೇ ಮಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಏತೇ ಏವಂ ವಡ್ಢಿತಾ ಮಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕರಿಸ್ಸರೇ**ತಿ ಅಥೇವಂ ಪರಿಯೋನನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಂ ಅರುಕ್ಖಮೇವ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ರುಕ್ಖಾ ಸೇ**ತಿ ರುಕ್ಖಾ। **ಮೂಲಿನೋ ಖನ್ಧಿನೋ**ತಿ ಮೂಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಖನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚ। **ದುಮಾ**ತಿ ರುಕ್ಖವೇವಚನಮೇವ। **ಬೀಜಮಾಹರಿತಾ**ತಿ ಬೀಜಂ ಆಹರಿತ್ವಾ। **ಹತಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವನೇ ರುಕ್ಖಾ ವಿನಾಸಿತಾ ಸನ್ತಿ। **ಅಜ್ಝಾರೂಹಾಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ**ತಿ ನಿಗ್ರೋಧಾದಯೋ ರುಕ್ಖಾ ಅಜ್ಝಾರೂಹಾ ಹುತ್ವಾ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಂ ವನಪ್ಪತಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಡ್ಢನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ವನೇ ಪತಿ, ವನಸ್ಸ ಪತಿ, ವನಪ್ಪತೀತಿ ತಯೋಪಿ ಪಾಠಾಯೇವ। **ರಾಜಾ**ತಿ ಸುಪಣ್ಣಂ ಆಲಪತಿ।

ರುಕ್ಖದೇವತಾಯ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೨೮."ಸಙ್ಕೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಾನಿ, ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಾಗತಂ ಭಯಂ।
ಅನಾಗತಭಯಾ ಧೀರೋ, ಉಭೋ ಲೋಕೇ ಅವೇಕ್ಖತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನಾಗತಂ ಭಯ**ನ್ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಹಿ ವಿರಮನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಅನಾಗತಂ ಭಯಂ ರಕ್ಖತಿ ನಾಮ, ಪಾಪಮಿತ್ತೇ ವೇರಿಪುಗ್ಗಲೇ ಚ ಅನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಅನಾಗತಭಯಂ ರಕ್ಖತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ಅನಾಗತಂ ಭಯಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ। **ಅನಾಗತಭಯಾ**ತಿ ಅನಾಗತಭಯಕಾರಣಾ ತಂ ಭಯಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧೀರೋ ಇಧಲೋಕಞ್ಚ ಪರಲೋಕಞ್ಚ ಅವೇಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಾಮ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ತಂ ಪಕ್ಖಿಂ ತಮ್ಹಾ ರುಕ್ಖಾ ಪಲಾಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಆಸಙ್ಕಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ತದಾ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೪೧೩] ೮. ಧೂಮಕಾರಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ರಾಜಾ ಅಪುಚ್ಛಿ ವಿಧುರನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪವೇಣಿಆಗತಾನಂ ಪೋರಾಣಕಯೋಧಾನಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಅಕತ್ವಾ ಅಭಿನವಾಗತಾನಂ ಆಗನ್ತುಕಾನಞ್ಞೇವ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕುಪಿತೇ ಯುಜ್ಝನತ್ಥಾಯ ಗತಸ್ಸ "ಆಗನ್ತುಕಾ ಲದ್ಧಸಕ್ಕಾರಾ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಪೋರಾಣಕಯೋಧಾ ನ ಯುಜ್ಝಿಂಸು, "ಪೋರಾಣಕಯೋಧಾ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಗನ್ತುಕಾಪಿ ನ ಯುಜ್ಝಿಂಸು। ಚೋರಾ ರಾಜಾನಂ ಜಿನಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪರಾಜಿತೋ ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹದೋಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಪರಾಜಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಮೇವ ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪರಾಜಿತೋ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ಪರಾಜಿತಪುಬ್ಬಾತಿ ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತ್ವಮೇವೇಕೋ, ಪೋರಾಣಕರಾಜಾನೋಪಿ ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಪರಾಜಿತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರೇ ಯುಧಿಟ್ಠಿಲಗೋತ್ತೋ ಧನಞ್ಚಯೋ ನಾಮ ಕೋರಬ್ಯರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಇನ್ದಪತ್ಥಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸಕೋ ಅಹೋಸಿ, ವಿಧುರಪಣ್ಡಿತೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತದಾ ಧನಞ್ಚಯರಾಜಾ ಪೋರಾಣಕಯೋಧೇ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಕಾನಞ್ಞೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕುಪಿತೇ ಯುಜ್ಝನತ್ಥಾಯ ಗತಸ್ಸ "ಆಗನ್ತುಕಾ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ನೇವ ಪೋರಾಣಕಾ ಯುಜ್ಝಿಂಸು, "ಪೋರಾಣಕಾ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಯುಜ್ಝಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪರಾಜಿತೋ ಇನ್ದಪತ್ಥಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ "ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹಸ್ಸ ಕತಭಾವೇನ ಪರಾಜಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಮೇವ ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಪರಾಜಿತೋ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ಪರಾಜಿತಪುಬ್ಬಾ ಅತ್ಥೀತಿ ವಿಧುರಪಣ್ಡಿತಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ಪುಚ್ಛನಾಕಾರಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಉಪಡ್ಢಂ ಗಾಥಮಾಹ -

ರಾಜಾ ಅಪುಚ್ಛಿ ವಿಧುರಂ, ಧಮ್ಮಕಾಮೋ ಯುಧಿಟ್ಠಿಲೋ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಕಾಮೋ**ತಿ ಸುಚರಿತಧಮ್ಮಪ್ಪಿಯೋ।

"ಅಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾನಾಸಿ, ಕೋ ಏಕೋ ಬಹು ಸೋಚತೀ''ತಿ -
ಸೇಸಉಪಡ್ಢಗಾಥಾಯ ಪನ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಅಪಿ ನಾಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತ್ವಂ ಜಾನಾಸಿ "ಕೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಏಕೋ ಬಹು ಸೋಚತಿ, ನಾನಾಕಾರಣೇನ ಸೋಚತೀ''ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಂ ಸೋಕೋ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೋಕೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಧೂಮಕಾರೀ ನಾಮೇಕೋ ಅಜಪಾಲಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಜಯೂಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಜಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಜಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಞ್ಚ ಧೂಮಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಅಜಯೂಥಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೋ ಖೀರಾದೀನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಆಗತೇ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇ ಸರಭೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸು ಸಿನೇಹಂ ಕತ್ವಾ ಅಜಾ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಅಜಾನಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಸರಭಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸರದಕಾಲೇ ಸರಭೇಸು ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗತೇಸು ಅಜಾಸುಪಿ ನಟ್ಠಾಸು ಸರಭೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸೋಕೇನ ಪಣ್ಡುರೋಗೀ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ, ಅಯಂ ಆಗನ್ತುಕಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸೋಚಿತ್ವಾ ಕಿಲಮಿತ್ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ತೋ''ತಿ ಇದಂ ಉದಾಹರಣಂ ಆನೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೧೨೯."ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಜಯೂಥೇನ, ಪಹೂತೇಜೋ ವನೇ ವಸಂ।
ಧೂಮಂ ಅಕಾಸಿ ವಾಸೇಟ್ಠೋ, ರತ್ತಿನ್ದಿವಮತನ್ದಿತೋ॥

೧೩೦."ತಸ್ಸ ತಂಧೂಮಗನ್ಧೇನ, ಸರಭಾ ಮಕಸದ್ದಿತಾ।
ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛುಂ, ಧೂಮಕಾರಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ॥

೧೩೧."ಸರಭೇಸು ಮನಂ ಕತ್ವಾ, ಅಜಾ ಸೋ ನಾವಬುಜ್ಝಥ।
ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ವಜನ್ತೀ ವಾ, ತಸ್ಸ ತಾ ವಿನಸುಂ ಅಜಾ॥

೧೩೨."ಸರಭಾ ಸರದೇ ಕಾಲೇ, ಪಹೀನಮಕಸೇ ವನೇ।
ಪಾವಿಸುಂ ಗಿರಿದುಗ್ಗಾನಿ, ನದೀನಂ ಪಭವಾನಿ ಚ॥

೧೩೩."ಸರಭೇ ಚ ಗತೇ ದಿಸ್ವಾ, ಅಜಾ ಚ ವಿಭವಂ ಗತಾ।
ಕಿಸೋ ಚ ವಿವಣ್ಣೋ ಚಾಸಿ, ಪಣ್ಡುರೋಗೀ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

೧೩೪."ಏವಂ ಯೋ ಸಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ, ಆಗನ್ತುಂ ಕುರುತೇ ಪಿಯಂ।
ಸೋ ಏಕೋ ಬಹು ಸೋಚತಿ, ಧೂಮಕಾರೀವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಹೂತೇಜೋ**ತಿ ಪಹೂತಇನ್ಧನೋ। **ಧೂಮಂ ಅಕಾಸೀ**ತಿ ಮಕ್ಖಿಕಪರಿಪನ್ಥಹರಣತ್ಥಾಯ ಅಗ್ಗಿಞ್ಚ ಧೂಮಞ್ಚ ಅಕಾಸಿ। **ವಾಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ। **ಅತನ್ದಿತೋ**ತಿ ಅನಲಸೋ ಹುತ್ವಾ। **ತಂಧೂಮಗನ್ಧೇನಾ**ತಿ ತೇನ ಧೂಮಗನ್ಧೇನ। **ಸರಭಾ**ತಿ ಸರಭಮಿಗಾ। **ಮಕಸದ್ದಿತಾ**ತಿ ಮಕಸೇಹಿ ಉಪದ್ದುತಾ ಪೀಳಿತಾ। ಸೇಸಮಕ್ಖಿಕಾಪಿ ಮಕಸಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತಾ। **ವಸ್ಸಾವಾಸ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಾರತ್ತವಾಸಂ ವಸಿಂಸು। **ಮನಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ನಾವಬುಜ್ಝಥಾ**ತಿ ಅರಞ್ಞತೋ ಚರಿತ್ವಾ ವಜಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ

ಚೇವ ವಜತೋ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಚ "ಏತ್ತಕಾ ಆಗತಾ, ಏತ್ತಕಾ ಅನಾಗತಾ"ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ। **ತಸ್ಸ ತಾ ವಿನಸುನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ತಾ ಏವಂ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಸೀಹಪರಿಪನ್ಥಾದಿತೋ ಅರಕ್ಖಿಯಮಾನಾ ಅಜಾ ಸೀಹಪರಿಪನ್ಥಾದೀಹಿ ವಿನಸ್ಸಿಂಸು, ಸಬ್ಬಾವ ವಿನಟ್ಠಾ।

ನದೀನಂ ಪಭವಾನಿ ಚಾತಿ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾನಂ ನದೀನಂ ಪಭವಟ್ಠಾನಾನಿ ಚ ಪವಿಟ್ಠಾ। **ವಿಭವ**ನ್ತಿ ಅಭಾವಂ। ಅಜಾ ಚ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ತಾ ದಿಸ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಕಿಸೋ ಚ ವಿವಣ್ಣೋ**ತಿ ಖೀರಾದಿದಾಯಿಕಾ ಅಜಾ ಪಹಾಯ ಸರಭೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಉಭತೋ ಪರಿಹೀನೋ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೋ ಕಿಸೋ ಚೇವ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಚ ಅಹೋಸಿ। **ಏವಂ ಯೋ ಸಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ**ತಿ ಏವಂ ಮಹಾರಾಜ, ಯೋ ಸಕಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ಜನಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಹಾಯ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಕಂ ಪಿಯಂ ಕರೋತಿ, **ಸೋ** ತುಮ್ಹಾದಿಸೋ **ಏಕೋ ಬಹು ಸೋಚತಿ,** ಅಯಂ ತೇ ಮಯಾ ದಸ್ಸಿತೋ ಧೂಮಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಯ ಬಹು ಸೋಚತೀತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ಕಥೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಸಞ್ಞತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಧನಂ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸಙ್ಗಹಮೇವ ಕರೋನ್ತೋ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕೋರಬ್ಯರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಧೂಮಕಾರೀ ಪಸೇನದಿಕೋಸಲೋ, ವಿಧುರಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಧೂಮಕಾರಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೪೧೪] ೯. ಜಾಗರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕೋಧ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಉಪಾಸಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ಸಕಟಸತ್ಥೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕನ್ತಾರಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥವಾಹೋ ತತ್ಥ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉದಕಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನಿ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸುಪಿಂಸು, ಉಪಾಸಕೋ ಪನ ಸತ್ಥವಾಹಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಂ ವಿಲುಮ್ಪಿತುಕಾಮಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಚೋರಾ ನಾನಾವುಧಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ತೇ ತಂ ಉಪಾಸಕಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ನಿದ್ದಾಯನಕಾಲೇ ವಿಲುಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠಂಸು, ಸೋಪಿ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಚಙ್ಕಮಿಯೇವ। ಚೋರಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಗಹಿತಗಹಿತಾ ಪಾಸಾಣಮುಗ್ಗರಾದಯೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ಭೋ ಸತ್ಥವಾಹ, ಇಮಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಜಗ್ಗನ್ತಂ ಪುರಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತವ ಸನ್ತಕಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ ಜಾತೋ, ಏತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ತೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತಪಾಸಾಣಮುಗ್ಗರಾದಯೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕಂಸು। ಉಪಾಸಕೋಪಿ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಕಿಂ, ಉಪಾಸಕ, ನ ಪಞ್ಞಾಯಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ, ಉಪಾಸಕ, ತ್ವಂಯೇವ ಅನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಜಗ್ಗನ್ತೋ ವಿಸೇಸಂ ಲಭಿ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಜಗ್ಗನ್ತಾ ವಿಸೇಸಂ ಗುಣಂ ಲಭಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಠಾನಚಙ್ಕಮಿರಿಯಾಪಥೋ ಹುತ್ವಾ ವಸನ್ತೋ ನಿದ್ದಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಚಙ್ಕಮತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತರುಕ್ಖದೇವತಾ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖವಿಟಪೇ ಠತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩೫"ಕೋಧ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ, ಕೋಧ ಸುತ್ತೇಸು ಜಾಗರೋ।
ಕೋ ಮಮೇತಂ ವಿಜಾನಾತಿ, ಕೋ ತಂ ಪಟಿಭಣಾತಿ ಮೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕೋಧಾ**ತಿ ಕೋ ಇಧ। **ಕೋ ಮಮೇತ**ನ್ತಿ ಕೋ ಮಮ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಜಾನಾತಿ। **ಕೋ ತಂ ಪಟಿಭಣಾತಿ ಮೇ**ತಿ ಏತಂ ಮಯಾ ಪುಟ್ಠಂ ಪಞ್ಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಕೋ ಪಟಿಭಣಾತಿ, ಕೋ ಬ್ಯಾಕರಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ -

೧೩೬"ಅಹಂ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ, ಅಹಂ ಸುತ್ತೇಸು ಜಾಗರೋ।
ಅಹಮೇತಂ ವಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಂ ಪಟಿಭಣಾಮಿ ತೇ"ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಾಯ -

೧೩೭"ಕಥಂ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ, ಕಥಂ ಸುತ್ತೇಸು ಜಾಗರೋ।
ಕಥಂ ಏತಂ ವಿಜಾನಾಸಿ, ಕಥಂ ಪಟಿಭಣಾಸಿ ಮೇ"ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಪುಟ್ಠೋ ತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೧೩೮"ಯೇ ಧಮ್ಮಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಂಯಮೋತಿ ದಮೋತಿ ಚ।
ತೇಸು ಸುಪ್ಪಮಾನೇಸು, ಅಹಂ ಜಗ್ಗಾಮಿ ದೇವತೇ॥

೧೩೯"ಯೇಸಂ ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿರಾಜಿತಾ।
ತೇಸು ಜಾಗರಮಾನೇಸು, ಅಹಂ ಸುತ್ತೋಸ್ಮಿ ದೇವತೇ॥

೧೪೦"ಏವಂ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ, ಏವಂ ಸುತ್ತೇಸು ಜಾಗರೋ।
ಏವಮೇತಂ ವಿಜಾನಾಮಿ, ಏವಂ ಪಟಿಭಣಾಮಿ ತೇ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಕಥಂ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ**ತಿ ಕಥಂ ತ್ವಂ ಜಾಗರತಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಸುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋಸಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಯೇ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಯೇ ಸತ್ತಾ ನವವಿಧಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ನ ಪಜಾನನ್ತಿ। **ಸಂಯಮೋತಿ ದಮೋತಿ ಚಾ**ತಿ "ಅಯಂ ಸಂಯಮೋ, ಅಯಂ ದಮೋ"ತಿ ಏವಞ್ಚ ಯೇ ಮಗ್ಗೇನ ಆಗತಂ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಞ್ಚ ನ ಜಾನನ್ತಿ। ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಹಿ ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ದಮನತೋ "ದಮೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ತೇಸು ಸುಪ್ಪಮಾನೇಸೂ**ತಿ ತೇಸು ಕಿಲೇಸನಿದ್ದಾವಸೇನ ಸುಪನ್ತೇಸು ಸತ್ತೇಸು ಅಹಂ ಅಪ್ಪಮಾದವಸೇನ ಜಗ್ಗಾಮಿ।

"ಯೇಸಂ ರಾಗೋ ಚಾ"ತಿ ಗಾಥಾಯ ಯೇಸಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಾನಂ ಪದಸತೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠದಿಯಡ್ಢಸಹಸ್ಸತಣ್ಹಾಲೋಭಸಙ್ಖಾತೋ ರಾಗೋ ಚ ನವಆಘಾತವತ್ಥುಸಮುಟ್ಠಾನೋ ದೋಸೋ ಚ ದುಕ್ಖಾದೀಸು ಅಟ್ಠಸು ವತ್ಥೂಸು ಅಞ್ಞಾಣಭೂತಾ ಅವಿಜ್ಜಾ ಚಾತಿ ಇಮೇ ಕಿಲೇಸಾ ವಿರಾಜಿತಾ ಪಹೀನಾ, ತೇಸು ಅರಿಯೇಸು ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಜಾಗರಮಾನೇಸು ತೇ ಉಪಾದಾಯ ಅಹಂ ಸುತ್ತೋ ನಾಮ ದೇವತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ಜಾಗರತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ದೇವತೇ ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ ನಾಮಾತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬಪದೇಸು।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಪಞ್ಹೇ ಕಥಿತೇ ತುಟ್ಠಾ ದೇವತಾ ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೀ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೪೧"ಸಾಧು ಜಾಗರತಂ ಸುತ್ತೋ, ಸಾಧು ಸುತ್ತೇಸು ಜಾಗರೋ।
ಸಾಧು ಮೇತಂ ವಿಜಾನಾಸಿ, ಸಾಧು ಪಟಿಭಣಾಸಿ ಮೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಾಧೂ**ತಿ ಭದ್ದಕಂ ಕತ್ವಾ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ನಂ ಏವಮೇವ ಕಥೇಮಾತಿ। ಏವಂ ಸಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಮಾನಮೇವ ಪಾವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ದೇವಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಜಾಗರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೪೧೫] ೧೦. ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನ ಕಿರತ್ಥೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಲ್ಲಿಕಂ ದೇವಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾ ಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಏಕಸ್ಸ ಮಾಲಾಕಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಧೀತಾ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಏಕದಿವಸಂ ಕುಮಾರಿಕಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ತಯೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪಚ್ಛಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಭಗವನ್ತಂ ಸರೀರಪ್ಪಭಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಯೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಚತುಮಹಾರಾಜದತ್ತಿಯಂ ಪತ್ತಂ ಉಪನೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸಾಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ಪೀತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಿತಕರಣೇ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ "ಆನನ್ದ, ಅಯಂ ಕುಮಾರಿಕಾ ಇಮೇಸಂ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಾನಂ ಫಲೇನ ಅಜ್ಜೇವ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಿತಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ।

ಕುಮಾರಿಕಾಪಿ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಂ ಗತಾ । ತಂ ದಿವಸಮೇವ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝನ್ತೋ ಯುದ್ಧಪರಾಜಿತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗೀತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಅಸ್ಸಂ ತಂ ಆರಾಮಾಭಿಮುಖಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಪುಞ್ಞಸಮ್ಪನ್ನಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಪಲಾಯಿತ್ವಾವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ನಾಸರಜ್ಜುಯಾ ಗಣ್ಹಿ, ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋವ "ಸಸಾಮಿಕಾಸಿ, ಅಸಾಮಿಕಾಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಸಾಮಿಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾ ಓರುಯ್ಹ ವಾತಾತಪಕಿಲನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಅಙ್ಕೇ ನಿಪನ್ನೋ ಮುಹುತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ತಂ ಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಬಲಕಾಯಪರಿವುತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಘರಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಯಾನಂ ಪಹಿಣಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೇನ ಕುಲಘರತೋ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ರತನರಾಸಿಮ್ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಪಿಯಾ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪಾ, ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯಿಕಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪತಿದೇವತಾ, ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ವಲ್ಲಭಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸತ್ಥು ತಯೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ದತ್ವಾ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಧಿಗತಭಾವೋ ಸಕಲನಗರಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗತೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಬುದ್ಧಾನಂ ತಯೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಫಲೇನ ತಂ ದಿವಸಞ್ಞೇವ ಅಭಿಸೇಕಂ ಪತ್ತಾ, ಅಹೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮಹಾಗುಣತಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಏಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ದತ್ವಾ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಭಾವಾಧಿಗಮೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಬುದ್ಧಾನಂ ಗುಣಮಹನ್ತತಾಯ। ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಪನ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಅಲೋಣಕಂ ಅಸ್ನೇಹಂ ಅಫಾಣಿತಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಫಲೇನ ದುತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ರಜ್ಜಸಿರಿಂ ಪಾಪುಣಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಲಿದ್ದಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕಂ ಸೇಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭತಿಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ "ಪಾತರಾಸತ್ಥಾಯ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅನ್ತರಾಪಣತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತ್ಥಾಯ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಾಭಿಮುಖೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಮಯ್ಹಮ್ಪಿಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಾ ಅತ್ಥಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇ ಇಮೇಸಂ ದದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತೇ ಉಪಸಂಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಇಮೇ ಮೇ ಹತ್ಥೇ ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಾ, ಅಹಂ ಇಮೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದದಾಮಿ, ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥ, ಏವಮಿದಂ ಪುಞ್ಞಂ ಮಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಪುಟೇನ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಚತೂಸು ಪತ್ತೇಸು ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಏತೇಸಂ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ದಲಿದ್ದಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ನಾಮ ಮಾ ಹೋತು, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪ್ಪಟಿವೇಧಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಆಹ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು, ಪರಿಭೋಗಾವಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಮೇವ ಅಗಮಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಗತಂ ಪೀತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಸು ಚಕ್ಖುಪಥಂ ಅತೀತೇಸು ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ದಾನಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಫಲೇನ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಭತಕೋ ಹುತ್ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಫಲೇನ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಪಸನ್ನಾದಾಸೇ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಜಾತಿಕಿರಿಯಂ ಜಾತಿಸ್ಸರಞಾಣೇನ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಪ್ಪಂ ಪಿತು ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತುಟ್ಠೇನ ಪಿತರಾ ಓಪರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋ, ಅಪರಭಾಗೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಧೀತರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಅಕಂಸು, ಛತ್ತಮಙ್ಗಲದಿವಸೇ ಪನಸ್ಸ ಸಕಲನಗರಂ ದೇವನಗರಂ ವಿಯ ಅಲಙ್ಕರಿಂಸು।

ಸೋ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಹಾತಲಮಜ್ಝೇ ಸಮುಸ್ಸಿತಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೇ ಏಕತೋ ಅಮಚ್ಚೇ, ಏಕತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಆದಯೋ ನಾನಾವಿಭವೇ ಸಿರಿವಿಲಾಸಸಮುಜ್ಜಲೇ, ಏಕತೋ ನಾನಾವಿಧಪಣ್ಣಾಕಾರಹತ್ಥೇ ನಾಗರಮನುಸ್ಸೇ, ಏಕತೋ ಅಲಙ್ಕತದೇವಚ್ಛರಸಙ್ಘಂ ವಿಯ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖಂ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಗಣನ್ತಿ ಇಮಂ ಅತಿಮನೋರಮಂ ಸಿರಿವಿಭವಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಸುವಣ್ಣಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಕಞ್ಚನಮಾಲಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ, ಇಮಾನಿ ಚ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹತ್ಥಿವಾಹನಅಸ್ಸವಾಹನರಥವಾಹನಾನಿ, ಮಣಿಮುತ್ತಾದಿಪೂರಿತಾ ಸಾರಗಬ್ಭಾ, ನಾನಾವಿಧಧಞ್ಞಪೂರಿತಾ ಮಹಾಪಥವೀ, ದೇವಚ್ಛರಪಟಿಭಾಗಾ ನಾರಿಯೋ ಚಾತಿ ಸಬ್ಬೋಪೇಸ ಮಯ್ಹಂ ಸಿರಿವಿಭವೋ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಕೋ, ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ದಿನ್ನಸ್ಸ ಚತುಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡದಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕೋ, ತೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ಏಸ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಪಾಕಟಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪೀತಿಯಾ ಪೂರಿ। ಸೋ ಪೀತಿಯಾ ತೇಮಿತಹದಯೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಉದಾನಗೀತಂ ಗಾಯನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪೨."ನ ಕಿರತ್ಥಿ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸು, ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಬುದ್ಧೇಸು ಅಪ್ಪಿಕಾ।
ಸುಕ್ಖಾಯ ಅಲೋಣಿಕಾಯ ಚ, ಪಸ್ಸ ಫಲಂ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಯಾ॥

೧೪೩."ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸಾ ಚಿಮೇ ಬಹೂ, ಧನಧಞ್ಞಂ ಪಥವೀ ಚ ಕೇವಲಾ।

ನಾರಿಯೋ ಚಿಮಾ ಅಚ್ಛರೂಪಮಾ, ಪಸ್ಸ ಫಲಂ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸೂತಿ** ಅನೋಮಸ್ಸ ಅಲಾಮಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಸ್ಸ ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಅನೋಮದಸ್ಸಿನೋ ನಾಮ। **ಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ** ಅಭಿವಾದನಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಾದಿಭೇದಾ ಸಾಮೀಚಿಕಿರಿಯಾಪಿ, ಸಮ್ಪತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಗುಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ಚೇತನಾ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಫಲಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜನಕಿರಿಯಾಪಿ । **ಬುದ್ಧೇಸೂತಿ** ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು। **ಅಪ್ಪಿಕಾತಿ** ಮನ್ದಾ ಪರಿತ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ ಕಿರ। **ಸುಕ್ಖಾಯಾತಿ** ನಿಸ್ನೇಹಾಯ। **ಅಲೋಣಿಕಾಯಾತಿ** ಫಾಣಿತವಿರಹಿತಾಯ। ನಿಪ್ಫಾಣಿತತ್ತಾ ಹಿ ಸಾ “ಅಲೋಣಿಕಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಯಾತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ। ಗುಣವನ್ತಾನಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಗುಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಮಾನಾನಂ ತಿಸ್ಸೋ ಚೇತನಾ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಪದಕ್ಖಿಣಾ ಅಪ್ಪಿಕಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಮೇವ ದೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಹೋತಿ ಚೇತ್ಥ -

“ನತ್ಥಿ ಚಿತ್ತೇ ಪಸನ್ನಮ್ಹಿ, ಅಪ್ಪಿಕಾ ನಾಮ ದಕ್ಖಿಣಾ।
ತಥಾಗತೇ ವಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ, ಅಥ ವಾ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೇ॥

“ತಿಟ್ಠನ್ತೇ ನಿಬ್ಬುತೇ ಚಾಪಿ, ಸಮೇ ಚಿತ್ತೇ ಸಮಂ ಫಲಂ।
ಚೇತೋಪಣಿಧಿಹೇತು ಹಿ, ಸತ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸುಗ್ಗತಿ”ನ್ತಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೮೦೪, ೮೦೬)।

ಇಮಸ್ಸ ಪನತ್ಥಸ್ಸ ದೀಪನತ್ಥಾಯ -

“ಖೀರೋದನಂ ಅಹಮದಾಸಿಂ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ। (ವಿ॰ ವ॰ ೪೧೩)।
ತಸ್ಸಾ ಮೇ ಪಸ್ಸ ವಿಮಾನಂ, ಅಚ್ಛರಾ ಕಾಮವಣ್ಣಿನೀಹಮಸ್ಮಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೩೩೪)।

“ಅಚ್ಛರಾಸಹಸ್ಸಸ್ಸಾಹಂ , ಪವರಾ ಪಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕಂ।
ತೇನ ಮೇತಾದಿಸೋ ವಣ್ಣೋ, ತೇನ ಮೇ ಇಧ ಮಿಜ್ಝತಿ॥

“ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಚ ಮೇ ಭೋಗಾ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮನಸೋ ಪಿಯಾ।
ತೇನಮ್ಹಿ ಏವಂ ಜಲಿತಾನುಭಾವಾ, ವಣ್ಣೋ ಚ ಮೇ ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪಭಾಸತೀ”ತಿ॥ (ವಿ॰ ವ॰ ೩೩೪-೩೩೬) -

ಏವಮಾದೀನಿ ವಿಮಾನವತ್ಥೂನಿ ಆಹರಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಧನಧಞ್ಞನ್ತಿ ಮುತ್ತಾದಿಧನಞ್ಚ ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ ಚ। **ಪಥವೀ ಚ ಕೇವಲಾತಿ** ಸಕಲಾ ಚೇಸಾ ಮಹಾಪಥವೀತಿ ಸಕಲಪಥವಿಂ ಹತ್ಥಗತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ವದತಿ। **ಪಸ್ಸ ಫಲಂ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಯಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ದಾನಫಲಂ ಅತ್ತನಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ದಾನಫಲಂ ಕಿರ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾಯೇವ ಚ ಜಾನನ್ತಿ। ತೇನೇವ ಸತ್ಥಾ ಇತಿವುತ್ತಕೇ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

“ಏವಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ ದಾನಸಂವಿಭಾಗಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಅದತ್ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚ ನೇಸಂ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಯೋಪಿ ನೇಸಂ ಅಸ್ಸ ಚರಿಮೋ ಆಲೋಪೋ ಚರಿಮಂ ಕಬಳಂ, ತತೋಪಿ ನ ಅಸಂವಿಭಜಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಚೇ ನೇಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಅಸ್ಸು। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ನ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ ದಾನಸಂವಿಭಾಗಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಅದತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಮಚ್ಛೇರಮಲಞ್ಚ ನೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ (ಇತಿವು॰ ೨೬)।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಛತ್ತಮಙ್ಗಲದಿವಸೇ ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೋ ಇಮಾಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಉದಾನಗೀತಂ ಗಾಯಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ರಞ್ಞೋ ಪಿಯಗೀತ"ನ್ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಯೋ ಚ ಸೇಸನಾಟಕಗನ್ಧಬ್ಬಾದಯೋಪಿ ಚ ಅನ್ತೇಪುರಜನೋಪಿ ಅನ್ತೋನಗರವಾಸಿನೋಪಿ ಬಹಿನಗರವಾಸಿನೋಪಿ ಪಾನಾಗಾರೇಸುಪಿ ಅಮಚ್ಚಮಣ್ಡಲೇಸುಪಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ಪಿಯಗೀತ"ನ್ತಿ ತದೇವ ಗೀತಂ ಗಾಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಅದ್ಧಾನೇ ಗತೇ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ತಸ್ಸ ಗೀತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಿತುಕಾಮಾ ಅಹೋಸಿ, ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪನ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಿಸಹತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗುಣೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ "ಭದ್ದೇ, ವರಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮಿ, ವರಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಾಧು, ದೇವ, ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ। "ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀಸು ತೇ ಕಿಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ? "ದೇವ, ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯ್ಹಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನತ್ಥಿ, ನ ಮೇ ಏತೇಹಿ ಅತ್ಥೋ, ಸಚೇ ಪನ ದಾತುಕಾಮಾತ್ಥ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೀತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ। "ಭದ್ದೇ, ಕೋ ತೇ ಇಮಿನಾ ವರೇನ ಅತ್ಥೋ, ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ। "ದೇವ, ಅಞ್ಞೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಏತದೇವ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಭದ್ದೇ, ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಏಕಿಕಾಯ ರಹೋ ನ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ರತನಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ರತನಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀಹಿ ಚ ನಾಗರೇಹಿ ಚೇವ ಸೋಳಸಹಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಪರಿವುತೋ ತೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ರತನಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಮರಗಣಪರಿವುತೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ವಿಯ ಮಹಾಜನಕಾಯಪರಿವುತೋ ರತನಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ। ದೇವೀಪಿ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಕಞ್ಚನಭದ್ದಪೀಠಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಅಕ್ಖಿಕೋಟಿಯಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಥಾರೂಪೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗಾಯನಮಙ್ಗಲಗೀತಸ್ಸ ತಾವ ಮೇ ಅತ್ಥಂ ಗಗನತಲೇ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಂ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಕಥೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೪೪."ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಜಕುಞ್ಜರ, ಗಾಥಾ ಭಾಸಸಿ ಕೋಸಲಾಧಿಪ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ರಟ್ಠವಡ್ಢನ, ಬಾಳ್ಹಂ ಪೀತಿಮನೋ ಪಭಾಸಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕೋಸಲಾಧಿಪಾ**ತಿ ನ ಸೋ ಕೋಸಲರಟ್ಠಾಧಿಪೋ, ಕುಸಲೇ ಪನ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿಪತಿಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತೇನ ನಂ ಆಲಪನ್ತೀ ಏವಮಾಹ, ಕುಸಲಾಧಿಪ ಕುಸಲಜ್ಝಾಸಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಾಳ್ಹಂ ಪೀತಿಮನೋ ಪಭಾಸಸೀ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಪೀತಿಯುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಭಾಸಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಥೇಥ ತಾವ ಮೇ ಏತಾಸಂ ಗಾಥಾನಂ ಅತ್ಥನ್ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಗಾಥಾನಮತ್ಥಂ ಆವಿ ಕರೋನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೪೫."ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ, ಕುಲೇ ಅಞ್ಞತರೇ ಅಹುಂ।
ಪರಕಮ್ಮಕರೋ ಆಸಿಂ, ಭತಕೋ ಸೀಲಸಂವುತೋ॥

೧೪೬."ಕಮ್ಮಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋಹಂ, ಚತುರೋ ಸಮಣೇದ್ದಸಂ।
ಆಚಾರಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೇ, ಸೀತಿಭೂತೇ ಅನಾಸವೇ॥

೧೪೭."ತೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ನಿಸೀದೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸನ್ಥತೇ।
ಅದಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ, ಪಸನ್ನೋ ಸೇಹಿ ಪಾಣಿಭಿ॥

೧೪೮."ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕುಸಲಸ್ಸ, ಇದಂ ಮೇ ಏದಿಸಂ ಫಲಂ।
ಅನುಭೋಮಿ ಇದಂ ರಜ್ಜಂ, ಫೀತಂ ಧರಣಿಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕುಲೇ ಅಞ್ಞತರೇ**ತಿ ನಾಮೇನ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಅಪಾಕಟೇ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕುಲೇ। **ಅಹು**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ। **ಪರಕಮ್ಮಕರೋ ಆಸಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಜಾತೋವಾಹಂ ದಲಿದ್ದತಾಯ ಪರಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಪರಕಮ್ಮಕರೋ ಆಸಿಂ। **ಭತಕೋ**ತಿ ಪರವೇತನಭತೋ। **ಸೀಲಸಂವುತೋ**ತಿ ಪಞ್ಚಸೀಲಸಂವರೇ ಠಿತೋ, ಭತಿಯಾ ಜೀವನ್ತೋಪಿ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಹಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಕಮ್ಮಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋಹ**ನ್ತಿ ತಂ ದಿವಸಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕರಣತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅಹಂ। **ಚತುರೋ ಸಮಣೇದ್ದಸ**ನ್ತಿ ಭದ್ದೇ, ಅಹಂ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಮಹಾಮಗ್ಗಂ ಆರುಯ್ಹ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತೇ ಸಮಿತಪಾಪೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಅದ್ದಸಂ। **ಆಚಾರಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೇ**ತಿ ಏಕವೀಸತಿಯಾ ಅನೇಸನಾಹಿ ಜೀವಿಕಕಪ್ಪನಂ ಅನಾಚಾರೋ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖೇನ ಆಚಾರೇನ ಚೇವ ಮಗ್ಗಫಲೇಹಿ ಆಗತೇನ ಸೀಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇ। **ಸೀತಿಭೂತೇ**ತಿ ರಾಗಾದಿಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮೇನ ಚೇವ ಏಕಾದಸಅಗ್ಗಿನಿಬ್ಬಾಪನೇನ ಚ ಸೀತಿಭಾವಪ್ಪತ್ತೇ। **ಅನಾಸವೇ**ತಿ ಕಾಮಾಸವಾದಿವಿರಹಿತೇ। **ನಿಸೀದೇತ್ವಾ**ತಿ ವಾಲಿಕಾಸನಾನಂ ಉಪರಿ ಸನ್ಥತೇ ಪಣ್ಣಸನ್ಥರೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ। ಸನ್ಥರೋ ಹಿ ಇಧ ಸನ್ಥತೋತಿ ವುತ್ತೋ। **ಅದ**ನ್ತಿ ನೇಸಂ ಉದಕಂ ದತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಕೇಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಅದಾಸಿಂ। **ಕುಸಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಆರೋಗ್ಯಾನವಜ್ಜಟ್ಠೇನ ಕುಸಲಸ್ಸ। **ಫಲ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದಫಲಂ। **ಫೀತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಫುಲ್ಲಿತಂ।

ಏವಞ್ಚ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಫಲಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ದೇವೀ ಪಸನ್ನಮನಾ "ಸಚೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಾನಫಲಂ ಜಾನಾಥ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಂ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದತ್ವಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೀ –

೧೪೯."ದದಂ ಭುಞ್ಜ ಮಾ ಚ ಪಮಾದೋ, ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತಯ ಕೋಸಲಾಧಿಪ।
ಮಾ ರಾಜ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ಅಹು, ಧಮ್ಮಂ ಪಾಲಯ ಕೋಸಲಾಧಿಪಾ"ತಿ॥ – ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ದದಂ ಭುಞ್ಜಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ದತ್ವಾವ ಅತ್ತನಾ ಭುಞ್ಜ। **ಮಾ ಚ ಪಮಾದೋ**ತಿ ದಾನಾದೀಸು ಪುಞ್ಞೇಸು ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿ। **ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತಯ ಕೋಸಲಾಧಿಪಾ**ತಿ ಕುಸಲಜ್ಝಾಸಯ, ಮಹಾರಾಜ, ಪತಿರೂಪದೇಸವಾಸಾದಿಕಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಹಿ। ಪಕತಿರಥೋ ಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಚಕ್ಕೇಹಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಕಾಯೋ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಚಕ್ಕೇಹಿ ದೇವಲೋಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇನ ತೇ "ಧಮ್ಮಚಕ್ಕ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಾ, ತಂ ತ್ವಂ ಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಹಿ। **ಅಧಮ್ಮಿಕೋ**ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಲೋಕಂ ಉಚ್ಛುಯನ್ತೇ ಪೀಳೇತ್ವಾ ವಿಯ ಧನಮೇವ ಸಂಕಡ್ಢನ್ತಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ತ್ವಂ ಮಾ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ ಅಹು। **ಧಮ್ಮಂ ಪಾಲಯಾ**ತಿ –

"ದಾನಂ ಸೀಲಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಅಜ್ಜವಂ ಮದ್ದವಂ ತಪಂ।
ಅಕ್ಕೋಧಂ ಅವಿಹಿಂಸಞ್ಚ, ಖನ್ತಿಞ್ಚ ಅವಿರೋಧನ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೧೭೬) –

ಇಮಂ ಪನ ದಸವಿಧಂ ರಾಜಧಮ್ಮಮೇವ ಪಾಲಯ ರಕ್ಖ, ಮಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ –

೧೫೦."ಸೋಹಂ ತದೇವ ಪುನಪ್ಪುನಂ, ವಟುಮಂ ಆಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸೋಭನೇ।
ಅರಿಯಾಚರಿತಂ ಸುಕೋಸಲೇ, ಅರಹನ್ತೋ ಮೇ ಮನಾಪಾವ ಪಸ್ಸಿತು"ನ್ತಿ॥ – ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ವಟುಮ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಂ। **ಅರಿಯಾಚರಿತ**ನ್ತಿ ಅರಿಯೇಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ। **ಸುಕೋಸಲೇ**ತಿ ಸೋಭನೇ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಧೀತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅರಹನ್ತೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಆರಕತ್ತಾ, ಅರಾನಞ್ಚ ಅರೀನಞ್ಚ ಹತತ್ತಾ, ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಅರಹತ್ತಾ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮಾ

ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭದ್ದೇ, ಕೋಸಲರಾಜಧೀತೇ ಸೋ ಅಹಂ "ದಾನಂ ಮೇ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ತಿತ್ತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತದೇವ ಅರಿಯಾಚರಿತಂ ದಾನಮಗ್ಗಂ ಆಚರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಮಯ್ಹಞ್ಹಿ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಅರಹನ್ತೋ ಮನಾಪದಸ್ಸನಾ, ಚೀವರಾದೀನಿ ದಾತುಕಾಮತಾಯ ತೇಯೇವ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ರಾಜಾ ದೇವಿಯಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಮಯಾ ತಾವ ಪುರಿಮಭವೇ ಅತ್ತನೋ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಕಥಿತಂ, ಇಮಾಸಂ ಪನ ನಾರೀನಂ ಮಜ್ಝೇ ರೂಪೇನ ವಾ ಲೀಳಾವಿಲಾಸೇನ ವಾ ತಯಾ ಸದಿಸೀ ಏಕಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸಾ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಲಭೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪುನ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೧"ದೇವೀ ವಿಯ ಅಚ್ಛರೂಪಮಾ, ಮಜ್ಝೇ ನಾರಿಗಣಸ್ಸ ಸೋಭಸಿ।
ಕಿಂ ಕಮ್ಮಮಕಾಸಿ ಭದ್ದಕಂ, ಕೇನಾಸಿ ವಣ್ಣವತೀ ಸುಕೋಸಲೇ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭದ್ದೇ **ಸುಕೋಸಲೇ** ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಸುಧೀತೇ ತ್ವಂ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಅಚ್ಛರೂಪಮಾ** ತಿದಸಪುರೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವಧೀತಾ ವಿಯ ಇಮಸ್ಸ ನಾರೀಗಣಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಸೋಭಸಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಕಿಂ ನಾಮ **ಭದ್ದಕಂ** ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ, ಕೇನಾಸಿ ಕಾರಣೇನ ಏವಂ ವಣ್ಣವತೀ ಜಾತಾತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಪುರಿಮಭವೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೀ ಸೇಸಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

೧೫೨"ಅಮ್ಬಟ್ಠಕುಲಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯ, ದಾಸ್ಯಾಹಂ ಪರಪೇಸಿಯಾ ಅಹುಂ।
ಸಞ್ಞತಾ ಚ ಧಮ್ಮಜೀವಿನೀ, ಸೀಲವತೀ ಚ ಅಪಾಪದಸ್ಸನಾ॥

೧೫೩"ಉದ್ಧಟಭತ್ತಂ ಅಹಂ ತದಾ, ಚರಮಾನಸ್ಸ ಅದಾಸಿಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ವಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ ಸಯಂ ಅಹಂ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಮಮೇದಿಸ"ನ್ತಿ॥

ಸಾಪಿ ಕಿರ ಜಾತಿಸ್ಸರಾವ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಸ್ಸರಞಾಣೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾವ ಕಥೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಮ್ಬಟ್ಠಕುಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಕುಲಸ್ಸ। **ದಾಸ್ಯಾಹ**ನ್ತಿ ದಾಸೀ ಅಹಂ, "ದಾಸಾಹ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪರಪೇಸಿಯಾ**ತಿ ಪರೇಹಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕರಣತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತಬ್ಬಾ ಪೇಸನಕಾರಿಕಾ। **ಸಞ್ಞತಾ**ತಿ ದಾಸಿಯೋ ನಾಮ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ತೀಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಸಞ್ಞತಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ। **ಧಮ್ಮಜೀವಿನೀ**ತಿ ಪರವಞ್ಚನಾದೀನಿ ಅಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಪವತ್ತಿತಜೀವಿಕಾ। **ಸೀಲವತೀ**ತಿ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಗುಣವತೀ। **ಅಪಾಪದಸ್ಸನಾ**ತಿ ಕಲ್ಯಾಣದಸ್ಸನಾ ಪಿಯಧಮ್ಮಾ।

ಉದ್ಧಟಭತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಭಾಗಭತ್ತಂ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ**ತಿ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ। **ವಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ**ತಿ ತುಟ್ಠಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಸದ್ದಹನ್ತೀ। **ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಏಕಭಿಕ್ಖಾದಾನಕಮ್ಮಸ್ಸ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಕುಲಸ್ಸ ದಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಭಾಗಭತ್ತಂ ಆದಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೀ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ತಣ್ಹಂ ಮಿಲಾಪೇತ್ವಾ ಸಞ್ಞತಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಸದ್ದಹನ್ತೀ ತಸ್ಸ ತಂ ಭತ್ತಂ ಅದಾಸಿಂ, ಸಾಹಂ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತವ ಪಾದೇ ಪರಿಚರಮಾನಾ ಏವರೂಪಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಮಮ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಇದಮೀದಿಸಂ ಫಲನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ದಿನ್ನದಾನಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ -

"ಅಗ್ಗತೋ ವೇ ಪಸನ್ನಾನ"ನ್ತಿ (ಇತಿವು॰ ೯೦) ಚ॥

“ಏಸ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಸಬ್ಬಕಾಮದದೋ ನಿಧೀ”ತಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೮.೧೦) ಚ॥ -

ಆದಿಗಾಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ।

ಇತಿ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪುರಿಮಕಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಕಥೇತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - “ತದಾ ದೇವೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

[೪೧೬] ೧೧. ಪರನ್ತಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ಮೇ ಪಾಪನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಹಿ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ “ಆವುಸೋ, ದೇವದತ್ತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಾರಣತ್ಥಮೇವ ಪರಿಸಕ್ಕತಿ, ಧನುಗ್ಗಹೇ ಪಯೋಜೇಸಿ, ಸಿಲಂ ಪವಿಜ್ಝಿ, ನಾಳಾಗಿರಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿನಾಸತ್ಥಮೇವ ಉಪಾಯಂ ಕರೋತೀ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪೇಸ ಮಮ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕಿ, ತಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪನ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನಾವ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋಸೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಸಿಕ್ಖಿ, ಸಬ್ಬರುತಜಾನನಮನ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅನುಯೋಗಂ ದತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛಿ, ಪಿತಾ ತಂ ಓಪರಜ್ಜೇ ಠಪೇಸಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಓಪರಜ್ಜೇ ಠಪೇತಿ, ಮಾರಾಪೇತುಕಾಮೋ ಪನ ನಂ ಹುತ್ವಾ ದಟ್ಠುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಅಥೇಕಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ದ್ವೇ ಪೋತಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೇಸು ನಿದ್ಧಮನೇನ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಾಸಾದೇ ಸಯನಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಾ ಸಾಲಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥೇಕೋ ಅದ್ಧಿಕಮನುಸ್ಸೋ ಉಪಾಹನಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಫಲಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿ, ನ ತಾವ ನಿದ್ದಾಯತಿ। ತದಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಿಯಾ ಪೋತಕಾ ಛಾತಾ ವಿರವಿಂಸು। ಅಥ ತೇಸಂ ಮಾತಾ “ತಾತಾ, ಮಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿತ್ಥ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಸಾಲಾಯ ಏಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಉಪಾಹನಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಫಲಕೇ ನಿಪನ್ನೋ ನ ತಾವ ನಿದ್ದಾಯತಿ, ಏತಸ್ಸ ನಿದ್ದಾಯನಕಾಲೇ ಏತಾ ಉಪಾಹನಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾಸಾಯ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮನ್ತಾನುಭಾವೇನ ತಸ್ಸಾ ಭಾಸಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಯನಗಬ್ಭಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ “ಕೋ ಏತ್ಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ಅಹಂ, ದೇವ, ಅದ್ಧಿಕಮನುಸ್ಸೋ”ತಿ। “ಉಪಾಹನಾ ತೇ ಕುಹಿ”ನ್ತಿ? “ಭೂಮಿಯಂ, ದೇವಾ”ತಿ। “ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಠಪೇಹೀ”ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿ।

ಪುನ ಏಕದಿವಸಂ ಸಾ ತಥೇವ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತದಾ ಚೇಕೋ ಮತ್ತಮನುಸ್ಸೋ “ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರನ್ತೋ ಪತಿತ್ವಾ ನಿಮುಗ್ಗೋ ನಿರಸ್ಸಾಸೋ ಮರಿ। ನಿವತ್ಥಾ ಪನಸ್ಸ ದ್ವೇ ಸಾಟಕಾ ನಿವಾಸನನ್ತರೇ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಚ ಮುದ್ದಿಕಾ ಅತ್ಥಿ। ತದಾಪಿ ಸಾ ಪುತ್ತಕೇ “ಛಾತಮ್ಹಾ, ಅಮ್ಮಾ”ತಿ ವಿರವನ್ತೇ “ತಾತಾ, ಮಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿತ್ಥ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಮನುಸ್ಸೋ ಮತೋ, ತಸ್ಸ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಪನ ಮರಿತ್ವಾ ಸೋಪಾನೇಯೇವ ನಿಪನ್ನೋ, ತುಮ್ಹೇ ಏತಂ ಮನುಸ್ಸಂ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ “ಸಾಲಾಯ ಕೋ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ವತ್ವಾ

ಏಕೇನುಟ್ಠಾಯ “ಅಹಂ, ದೇವಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಗಚ್ಛ ಏತಿಸ್ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಮತಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಸಾಟಕೇ ಚ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಞ್ಚ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಸರೀರಮಸ್ಸ ಯಥಾ ನ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಏವಂ ಉದಕೇ ಓಸೀದಾಪೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ಪುನಪಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ “ಪುರಿಮದಿವಸೇ ತಾವ ಮೇ ಪುತ್ತಕಾನಂ ಉಪಾಹನಾ ಖಾದಿತುಂ ನ ಅದಾಸಿ, ಅಜ್ಜ ಮತಮನುಸ್ಸಂ ಖಾದಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ಹೋತು, ಇತೋ ದಾನಿ ತತಿಯದಿವಸೇ ಏಕೋ ಸಪತ್ತರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿತಾ ಯುದ್ಧತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಸ್ಸತಿ, ತತ್ರ ತೇ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಥ ತೇ ಗಲಲೋಹಿತಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ವೇರಂ ಮುಞ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ। ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವೇರಂ ಬನ್ಧಸಿ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಿರವಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ।

ತತಿಯದಿವಸೇ ಏಕೋ ಸಪತ್ತರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಂ ಪರಿವಾರೇಸಿ। ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ “ಗಚ್ಛ, ತಾತ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಾ”ತಿ ಆಹ। “ಮಯಾ, ದೇವ, ಏಕಂ ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ಥಿ, ಗನ್ತುಂ ನ ವಿಸಹಾಮಿ, ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಂ ಭಾಯಾಮೀ”ತಿ। “ಮಯ್ಹಂ ತಯಿ ಮತೇ ವಾ ಅಮತೇ ವಾ ಕಿಂ, ಗಚ್ಛಾಹೇವ ತ್ವ”ನ್ತಿ? ಸೋ “ಸಾಧು, ದೇವಾ”ತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪತ್ತರಞ್ಞೋ ಠಿತದ್ವಾರೇನ ಅನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸಕಲನಗರಂ ತುಚ್ಛಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಸೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಭಾಗಟ್ಠಾನೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಉಪರಾಜಾ ನಗರಂ ತುಚ್ಛಂ ಕತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ, ಸಪತ್ತರಾಜಾಪಿ ನಗರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ। ಸೋ “ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ದೇವಿಞ್ಚ ಪುರೋಹಿತಞ್ಚ ಪರನ್ತಪಂ ನಾಮೇಕಂ ಪಾದಮೂಲಿಕಞ್ಚ ದಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪಾವಿಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪಲಾತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಸಪತ್ತಂ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿ। ಪಿತಾಪಿಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನದೀತೀರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ವಸಿ। ರಾಜಾ ಚ ಪುರೋಹಿತೋ ಚ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪರನ್ತಪದಾಸೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಮೇವ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ರಾಜಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಅಭಿಣ್ಹಸಂಸಗ್ಗವಸೇನ ಪರನ್ತಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿಚರಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಪರನ್ತಪಂ ಆಹ “ರಞ್ಞಾ ಞಾತೇ ನೇವ ತವ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಾರೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ। “ಕಥಂ ಮಾರೇಮೀ”ತಿ? ಏಸ ತಂ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ನ್ಹಾನಸಾಟಕಞ್ಚ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತತ್ರಸ್ಸ ನ್ಹಾನಟ್ಠಾನೇ ಪಮಾದಂ ಞತ್ವಾ ಖಗ್ಗೇನ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣಾಹೀತಿ। ಸೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪುರೋಹಿತೋಯೇವ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ರಞ್ಞೋ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥಸಾಮನ್ತೇ ಏಕಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರುಯ್ಹ ಫಲಾಫಲಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ರಾಜಾ “ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪರನ್ತಪಂ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ನ್ಹಾನಸಾಟಕಞ್ಚ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನದೀತೀರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ನಂ ನ್ಹಾನಕಾಲೇ ಪಮಾದಮಾಪನ್ನಂ “ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪರನ್ತಪೋ ಗೀವಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ಉಕ್ಖಿಪಿ। ಸೋ ಮರಣಭಯೇನ ವಿರವಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪರನ್ತಪಂ ರಾಜಾನಂ ಮಾರೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತತಸಿತೋ ಸಾಖಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ರುಕ್ಖತೋ ಓರುಯ್ಹ ಏಕಂ ಗುಮ್ಬಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಲೀಯಿ। ಪರನ್ತಪೋ ತಸ್ಸ ಸಾಖಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಖಣಿತ್ವಾ “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಾಖಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಕೋ ನು ಖೋ ಏತ್ಥಾ”ತಿ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಕಞ್ಚಿ ಅದಿಸ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಗತೋ। ತಸ್ಸ ಗತಕಾಲೇ ಪುರೋಹಿತೋ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸರೀರಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆವಾಟೇ ನಿಖಾತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಧಭಯೇನ ಅನ್ಧವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರನ್ತಪೋ “ಕಿಂ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕತ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ “ದೇವ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಮೇ ನಾಸೇತ್ವಾ ಆಗತೋಮ್ಹಿ, ಉಸ್ಸನ್ನಾಸೀವಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಮ್ಮಿಕಪಸ್ಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ತತ್ರೇಕೇನ ಆಸೀವಿಸೇನ ನಾಸವಾತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಆಹ। ಪರನ್ತಪೋ “ನ ಮಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ‘ದೇವಾ’ತಿ ವದತಿ, ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಅಹಂ ತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲಂ ದತ್ವಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರನ್ತಪದಾಸೋ ಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿ, ದೇವೀಪಿ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ಸಾ ಪುತ್ತೇ ವಡ್ಢನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಸುಖನಿಸಿನ್ನಾ

ಸಣಿಕಂ ಪರನ್ತಪದಾಸಂ ಏತದವೋಚ "ತ್ವಂ ರಾಜಾನಂ ಮಾರೇನ್ತೋ ಕೇನಚಿ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ। "ನ ಮಂ ಕೋಚಿ ಅದ್ದಸ, ಸಾಖಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸದ್ದಂ ಪನ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ, ತಸ್ಸಾ ಸಾಖಾಯ ಮನುಸ್ಸೇನ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನೇನ ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಯದಾ ಕದಾಚಿ ಪನ ಮೇ ಭಯಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸಾಖಾವಿಸ್ಸಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೪."ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ಮೇ ಪಾಪಂ, ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ಮೇ ಭಯಂ।
ತದಾ ಹಿ ಚಲಿತಾ ಸಾಖಾ, ಮನುಸ್ಸೇನ ಮಿಗೇನ ವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಾಪನ್ತಿ** ಲಾಮಕಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ಅಕನ್ತಂ। **ಭಯನ್ತಿ** ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಭಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ನಾಗನ್ತುಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ತದಾ ಹಿ ಚಲಿತಾ ಸಾಖಾ ಮನುಸ್ಸೇನ ಮಿಗೇನ ವಾತಿ** ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತೋ ಮಂ ಭಯಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ।

ತೇ "ಪುರೋಹಿತೋ ನಿದ್ದಾಯತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಿಂಸು। ಸೋ ಪನ ಅನಿದ್ದಾಯಮಾನೋವ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪುರೋಹಿತೋ ಪರನ್ತಪದಾಸೇ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೇ ಅತ್ತನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಸರಿತ್ವಾ ವಿಲಪನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೫."ಭೀರುಯಾ ನೂನ ಮೇ ಕಾಮೋ, ಅವಿದೂರೇ ವಸನ್ತಿಯಾ।
ಕರಿಸ್ಸತಿ ಕಿಸಂ ಪಣ್ಡುಂ, ಸಾವ ಸಾಖಾ ಪರನ್ತಪ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭೀರುಯಾತಿ** ಇತ್ಥೀ ಚ ನಾಮ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನಾಪಿ ಭಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಭೀರೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅವಿದೂರೇತಿ** ನಾತಿದೂರೇ ಇತೋ ಕತಿಪಯಯೋಜನಮತ್ಥಕೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ಭೀರುಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಯೋ ಮಮ ಕಾಮೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ನೂನ ಮಂ ಕಿಸಞ್ಚ ಪಣ್ಡುಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **"ಸಾವ ಸಾಖಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಓಪಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಯಥಾ ಸಾಖಾ ಪರನ್ತಪಂ ಕಿಸಂ ಪಣ್ಡುಂ ಕರೋತಿ, ಏವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಾಥಮೇವ ವದತಿ, ಅತ್ಥಂ ಪನ ನ ಕಥೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಕಿಚ್ಚಂ ದೇವಿಯಾ ಅಪಾಕಟಂ। ಅಥ ನಂ "ಕಿಂ ಕಥೇಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋಪಿ "ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಂ ಮೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಏಕದಿವಸಂ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೬."ಸೋಚಯಿಸ್ಸತಿ ಮಂ ಕನ್ತಾ, ಗಾಮೇ ವಸಮನಿನ್ದಿತಾ।
ಕರಿಸ್ಸತಿ ಕಿಸಂ ಪಣ್ಡುಂ, ಸಾವ ಸಾಖಾ ಪರನ್ತಪ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋಚಯಿಸ್ಸತೀತಿ** ಸೋಕುಪ್ಪಾದನೇನ ಸುಕ್ಖಾಪೇಸ್ಸತಿ। **ಕನ್ತಾತಿ** ಇಟ್ಠಭರಿಯಾ। **ಗಾಮೇ ವಸನ್ತಿ** ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅನಿನ್ದಿತಾತಿ** ಅಗರಹಿತಾ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ।

ಪುನೇಕದಿವಸಂ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫೭."ತಯಾ ಮಂ ಅಸಿತಾಪಙ್ಗಿ, ಸಿತಾನಿ ಭಣಿತಾನಿ ಚ।
ಕಿಸಂ ಪಣ್ಡುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾವ ಸಾಖಾ ಪರನ್ತಪ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಯಾ ಮಂ ಅಸಿತಾಪಙ್ಗೀತಿ** ತಯಾ ಮಂ ಅಸಿತಾ ಅಪಙ್ಗಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭದ್ದೇ, ಅಕ್ಖಿಕೋಟಿತೋ ಅಞ್ಜನಸಲಾಕಾಯ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಅಸಿತಾಪಙ್ಗಿ ತಯಾ ಪವತ್ತಿತಾನಿ ಮನ್ದಹಸಿತಾನಿ ಚ ಮಧುರಭಾಸಿತಾನಿ ಚ ಮಂ ಸಾ

ವಿಸ್ಸಟ್ಠಸಾಖಾ ವಿರವಮಾನಾ ಪರನ್ತಪಂ ವಿಯ ಕಿಸಂ ಪಣ್ಡುಂ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ। ಪ-ಕಾರಸ್ಸ ವ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ “ವಜ್ಜೇ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋಯೇವ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಕುಮಾರೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ। ಅಥ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಟ್ಠಿಕೋಟಿಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ “ನನು ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನ್ಧೋ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ “ನಾಹಂ ಅನ್ಧೋ, ಇಮಿನಾ ಮೇ ಉಪಾಯೇನ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ತವ ಪಿತರಂ ಜಾನಾಸೀ”ತಿ ಆಹ। “ಅಯಂ ಮೇ ಪಿತಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ನಾಯಂ ತವ ಪಿತಾ, ಪಿತಾ ಪನ ತೇ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ, ಅಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಾಸೋ, ಸೋ ಮಾತರಿ ತೇ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ತವ ಪಿತರಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ನಿಖಣೀ”ತಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಕುಮಾರಸ್ಸ ಬಲವಕೋಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ನಂ “ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕರೋಮೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಯಂ ತೇ ಇಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಿತ್ಥೇ ಪಿತು ತೇನ ಕತಂ, ತಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಕತಿಪಾಹಂ ಥರುಗಣ್ಹನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಕುಮಾರೋ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ನ್ಹಾನಸಾಟಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ “ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ತಾತಾ”ತಿ ಆಹ। ಪರನ್ತಪೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗತೋ। ಅಥಸ್ಸ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಓತಿಣ್ಣಕಾಲೇ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ಅಸಿಂ, ವಾಮಹತ್ಥೇನ ಚೂಳಂ ಗಹೇತ್ವಾ “ತ್ವಂ ಕಿರ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಿತ್ಥೇ ಮಮ ಪಿತರಂ ಚೂಳಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿರವನ್ತಂ ಮಾರೇಸಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ತಥೇವ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಮರಣಭಯಭೀತೋ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೫೮. “ಆಗಮಾ ನೂನ ಸೋ ಸದ್ದೋ, ಅಸಂಸಿ ನೂನ ಸೋ ತವ।
ಅಕ್ಖಾತಂ ನೂನ ತಂ ತೇನ, ಯೋ ತಂ ಸಾಖಮಕಮ್ಪಯಿ॥

೧೫೯. “ಇದಂ ಖೋ ತಂ ಸಮಾಗಮ್ಮ, ಮಮ ಬಾಲಸ್ಸ ಚಿನ್ತಿತಂ।
ತದಾ ಹಿ ಚಲಿತಾ ಸಾಖಾ, ಮನುಸ್ಸೇನ ಮಿಗೇನ ವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಗಮಾತಿ** ಸೋ ಸಾಖಸದ್ದೋ ನೂನ ತಂ ಆಗತೋ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। **ಅಸಂಸಿ ನೂನ ಸೋ ತವಾತಿ** ಸೋ ಸದ್ದೋ ತವ ಆರೋಚೇಸಿ ಮಞ್ಞೇ। **ಅಕ್ಖಾತಂ ನೂನ ತಂ ತೇನಾತಿ** ಯೋ ಸತ್ತೋ ತದಾ ತಂ ಸಾಖಂ ಅಕಮ್ಪಯಿ, ತೇನ “ಏವಂ ತೇ ಪಿತಾ ಮಾರಿತೋ”ತಿ ನೂನ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅಕ್ಖಾತಂ। **ಸಮಾಗಮ್ಮಾತಿ** ಸಙ್ಗಮ್ಮ, ಸಮಾಗತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಂ ಮಮ ಬಾಲಸ್ಸ “ತದಾ ಚಲಿತಾ ಸಾಖಾ ಮನುಸ್ಸೇನ ಮಿಗೇನ ವಾ, ತತೋ ಮೇ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತಿತಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ ಅಹೋಸಿ, ಇದಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತತೋ ಕುಮಾರೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೧೬೦. “ತಥೇವ ತ್ವಂ ಅವೇದೇಸಿ, ಅವಞ್ಚಿ ಪಿತರಂ ಮಮ।
ಹನ್ತ್ವಾ ಸಾಖಾಹಿ ಛಾದೇನ್ತೋ, ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ಮೇ ಭಯ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಥೇವ ತ್ವಂ ಅವೇದೇಸೀತಿ** ತಥೇವ ತ್ವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। **ಅವಞ್ಚಿ ಪಿತರಂ ಮಮಾತಿ** ತ್ವಂ ಮಮ ಪಿತರಂ “ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯನ್ತಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಖಣಿತ್ವಾ “ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಂ ಭಯಂ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಞ್ಚೇಸಿ, ಇದಂ ಖೋ ಪನ ಮರಣಭಯಂ ಇದಾನಿ ತವಾಗತನ್ತಿ।

ಇತಿ ತಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಸಾಖಾಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಾರಿತಭಾವಂ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪರಿಭಾಸಿತ್ವಾ “ಇಧ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ತಯೋ

ಜನಾ ಬಾರಾಣಸಿಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ಓಪರಜ್ಜಂ ದತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪದಂ ಪೂರೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಪಿತುರಾಜಾ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಪುರೋಹಿತೋ ಆನನ್ದೋ, ಪುತ್ತರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಪರನ್ತಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಏಕಾದಸಮಾ।

ಗನ್ಧಾರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಕುಕ್ಕು ಮನೋಜ ಸುತನೋ, ಗಿಜ್ಝ ದಬ್ಭಪುಪ್ಫ ಪಣ್ಣಕೋ।
ಸತ್ತುಭಸ್ತ ಅಟ್ಠಿಸೇನೋ, ಕಪಿ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಾ ದಸ॥

ಗನ್ಧಾರೋ ಮಹಾಕಪಿ ಚ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ದಳ್ಹಧಮ್ಮೋ।
ಸೋಮದತ್ತೋ ಸುಸೀಮೋ ಚ, ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿ ಧೂಮಕಾರೀ।
ಜಾಗರೋ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡೋ, ಪರನ್ತಪಾ ಏಕಾದಸ॥

ಸತ್ತಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತೋ

[೪೧೭] ೧. ಕಚ್ಚಾನಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಓದಾತವತ್ಥಾ ಸುಚಿ ಅಲ್ಲಕೇಸಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾತುಪೋಸಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಲದಾರಕೋ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಿತರಿ ಕಾಲಕತೇ ಮಾತುದೇವತೋ ಹುತ್ವಾ ಮುಖಧೋವನದನ್ತಕಟ್ಠದಾನನ್ಹಾಪನಪಾದಧೋವನಾದಿವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕಮ್ಮೇನ ಚೇವ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀಹಿ ಚ ಮಾತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾ "ತಾತ, ತವ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಘರಾವಾಸಕಿಚ್ಚಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ಏಕಂ ಸಮಜಾತಿಕಂ ಕುಲಕುಮಾರಿಕಂ ಗಣ್ಹಾಹಿ, ಸಾ ಮಂ ಪೋಸೇಸ್ಸತಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಮ್ಮ, ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಹಿತಸುಖಂ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನೋ ತುಮ್ಹೇ ಉಪಟ್ಠಹಾಮಿ, ಕೋ ಅಞ್ಞೋ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಕುಲವಡ್ಢನಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ತಾತ, ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। "ನ ಮಯ್ಹಂ ಘರಾವಾಸೇನ ಅತ್ಥೋ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೂಮಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ಮನಂ ಅಲಭಮಾನಾ ತಸ್ಸ ಛನ್ದಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಜಾತಿಕಂ ಕುಲಕುಮಾರಿಕಂ ಆನೇಸಿ। ಸೋ ಮಾತರಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸಾಪಿ "ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಮಹನ್ತೇನ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಮಾತರಂ ಉಪಟ್ಠಹತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಪಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಸೋ "ಅಯಂ ಮೇ ಮಾತರಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹೀ"ತಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಲದ್ಧಲದ್ಧಾನಿ ಮಧುರಖಾದನೀಯಾದೀನಿ ತಸ್ಸಾಯೇವ ದೇತಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ಲದ್ಧಲದ್ಧಾನಿ ಮಧುರಖಾದನೀಯಾದೀನಿ ಮಯ್ಹಞ್ಞೇವ ದೇತಿ, ಅದ್ಧಾ ಮಾತರಂ ನೀಹರಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನೀಹರಣೂಪಾಯಮಸ್ಸಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕಂ ದಿವಸಂ ಆಹ - "ಸಾಮಿ, ತಯಿ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ತವ ಮಾತಾ ಮಂ ಅಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ ಮಹಲ್ಲಿಕಂ ಉಜ್ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಕೂಲಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾಗುಂ ದದಮಾನಾ ಅಚ್ಚುಣ್ಹಂ ವಾ ಅತಿಸೀತಲಂ ವಾ ಅತಿಲೋಣಂ ವಾ ಅಲೋಣಂ ವಾ ದೇತಿ। "ಅಮ್ಮ, ಅಚ್ಚುಣ್ಹಾ"ತಿ ವಾ "ಅತಿಲೋಣಾ"ತಿ ವಾ ವುತ್ತೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀತೋದಕಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ। ಪುನ "ಅತಿಸೀತಲಾ , ಅಲೋಣಾಯೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇದಾನೇವ 'ಅಚ್ಚುಣ್ಹಾ, ಅತಿಲೋಣಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ 'ಅತಿಸೀತಲಾ, ಅಲೋಣಾ'ತಿ ವದಸಿ, ಕಾ ತಂ ತೋಸೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ। ನ್ಹಾನೋದಕಮ್ಪಿ ಅಚ್ಚುಣ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆಸಿಞ್ಚತಿ। "ಅಮ್ಮ, ಪಿಟ್ಠಿ ಮೇ ದಹತೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ಪುನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀತೋದಕಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ। "ಅತಿಸೀತಂ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇದಾನೇವ 'ಅಚ್ಚುಣ್ಹ'ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ 'ಅತಿಸೀತ'ನ್ತಿ ವದತಿ, ಕಾ ಏತಿಸ್ಸಾ ಅವಮಾನಂ ಸಹಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಾನಂ ಕಥೇಸಿ। "ಅಮ್ಮ, ಮಞ್ಚಕೇ ಮೇ ಬಹೂ ಮಙ್ಗುಲಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತಾ ಮಞ್ಚಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅತ್ತನೋ ಮಞ್ಚಕಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ "ಪೋಥಿತೋ ಮೇ"ತಿ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ದಿಗುಣೇಹಿ ಮಙ್ಗುಲೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ನಿಸಿನ್ನಾವ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಮಙ್ಗುಲೇಹಿ ಖಾದಿತಾಮ್ಹೀ"ತಿ ವದತಿ। ಇತರಾ "ಹಿಯ್ಯೋ ತೇ ಮಞ್ಚಕೋ ಪೋಥಿತೋ, ಕಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿತ್ಥರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಪಟಿವತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ನಂ ಪುತ್ತೇನ ಉಜ್ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾದೀನಿ ವಿಪ್ಪಕಿರಿತ್ವಾ "ಕಾ ಇಮಂ ಸಕಲಗೇಹಂ ಅಸುಚಿಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಾತಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಮಾ ಕರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಕಲಹಂ ಕರೋತಿ, ಅಹಂ ಏವರೂಪಾಯ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಗೇಹೇ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಏತಂ ವಾ ಘರೇ ವಸಾಪೇಹಿ, ಮಂ ವಾ"ತಿ ಆಹ।

ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ತ್ವಂ ತರುಣಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಮಾತಾ ಪನ ಮೇ ಜರಾದುಬ್ಬಲಾ, ಅಹಮೇವಸ್ಸಾ ಪಟಿಸರಣಂ, ತ್ವಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಗೇಹಂ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಮಂ ಮಾತು ಅನ್ತರೇ ಭಿನ್ದಿತುಂ, ಏಕಂಸೇನಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪಿಯಾ, ಸಚೇ ಪನಾಹಂ ಕುಲಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಂ, ವಿಧವವಾಸಂ ವಸನ್ತೀ ದುಕ್ಖಿತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಸ್ಸುಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । ಸಾ

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ ತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸೋ ಉಪೋಸಕೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। "ಕಿಂ, ಉಪಾಸಕ, ತ್ವಂ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇಸು ನ ಪಮಜ್ಜಸಿ, ಮಾತುಉಪಟ್ಠಾನಕಮ್ಮಂ ಪೂರೇಸೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೋ "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಪನ ಮಮ ಮಾತಾ ಮಯ್ಹಂ ಅರುಚಿಯಾಯೇವ ಏಕಂ ಕುಲದಾರಿಕಂ ಆನೇಸಿ, ಸಾ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಅನಾಚಾರಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಸತ್ಥು ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಇತಿ ಭಗವಾ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ನೇವ ಮಂ ಮಾತು ಅನ್ತರೇ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಸಕ್ಖಿ, ಇದಾನಿ ನಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ತಾವ ತ್ವಂ ಉಪಾಸಕ, ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ನ ಅಕಾಸಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪನೇತಿಸ್ಸಾ ವಚನೇನ ತವ ಮಾತರಂ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುನ ಗೇಹಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಪಿತರಿ ಕಾಲಕತೇ ಮಾತುದೇವತೋ ಹುತ್ವಾ ವುತ್ತನಿಯಾಮೇನೇವ ಮಾತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗೇತಿ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಕಥಿತನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ । "ಅಹಂ ಏವರೂಪಾಯ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಏತಂ ವಾ ಘರೇ ವಸಾಪೇಹಿ, ಮಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಾತುಯೇವ ಮೇ ದೋಸೋ"ತಿ ಮಾತರಂ ಆಹ "ಅಮ್ಮ, ತ್ವಂ ನಿಚ್ಚಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಕಲಹಂ ಕರೋಸಿ, ಇತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಯಥಾರುಚಿತೇ ಠಾನೇ ವಸಾಹೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ರೋದಮಾನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಸಮಿದ್ಧಕುಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ದುಕ್ಖೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸಸ್ಸುಯಾ ಘರಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಕಾಲೇ ಸುಣಿಸಾಯ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಸಾ "ತಾಯ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಯಾ ಗೇಹೇ ವಸಮಾನಾಯ ಗಬ್ಭಮ್ಪಿ ನ ಪಟಿಲಭಿಂ, ಇದಾನಿ ಮೇ ಗಬ್ಭೋ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ಪತಿನೋ ಚ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಾನಞ್ಚ ಕಥೇನ್ತೀ ವಿಚರತಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಆಹ "ತವ ಮಾತರಿ ಗೇಹೇ ವಸಮಾನಾಯ ಪುತ್ತಂ ನ ಲಭಿಂ, ಇದಾನಿ ಮೇ ಲದ್ಧೋ, ಇಮಿನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ ತಸ್ಸಾ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಭಾವಂ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ। ಇತರಾ "ಮಮ ಕಿರ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತಕಾಲೇ ಪುತ್ತಂ ಲಭೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅದ್ಧಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಮಾತರಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢನ್ತಾ ಪುತ್ತಂ ನ ಲಭೇಯ್ಯುಂ, ಸುಖಂ ನ ಜೀವೇಯ್ಯುಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮತಕಭತ್ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ತಿಲಪಿಟ್ಠಞ್ಚ ತಣ್ಡುಲಞ್ಚ ಪಚನಥಾಲಿಞ್ಚ ದಬ್ಬಿಞ್ಚ ಆದಾಯ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೀಹಿ ಮನುಸ್ಸಸೀಸೇಹಿ ಉದ್ಧನಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓರುಯ್ಹ ಸಸೀಸಂ ನ್ಹತ್ವಾ ಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಉದ್ಧನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕೇಸೇ ಮೋಚೇತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲೇ ಧೋವಿತುಂ ಆರಭಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ನಾಮ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಂ "ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮತಕಭತ್ತಂ ದಾತುಕಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಬಲಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸೇನ ಮಹಾಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಸುಸಾನೇ ಆಹಾರಂ ಪಚನ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತ್ವಂ ಇಮಿನಾ ಇಧ ಪಕ್ಕೇನ ತಿಲೋದನೇನ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧. "ಓದಾತವತ್ಥಾ ಸುಚಿ ಅಲ್ಲಕೇಸಾ, ಕಚ್ಚಾನಿ ಕಿಂ ಕುಮ್ಭಿಮಧಿಸ್ಸಯಿತ್ವಾ।
ಪಿಟ್ಠಾ ತಿಲಾ ಧೋವಸಿ ತಣ್ಡುಲಾನಿ, ತಿಲೋದನೋ ಹೇಹಿತಿ ಕಿಸ್ಸಹೇತೂ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಚ್ಚಾನೀತಿ** ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಕುಮ್ಭಿಮಧಿಸ್ಸಯಿತ್ವಾತಿ** ಪಚನಥಾಲಿಕಂ ಮನುಸ್ಸಸೀಸುದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ಹೇಹಿತೀತಿ** ಅಯಂ ತಿಲೋದನೋ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಅತ್ತನಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಮತ್ಥೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೀ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೨. "ನ ಖೋ ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನತ್ಥಾ, ತಿಲೋದನೋ ಹೇಹಿತಿ ಸಾಧುಪಕ್ಕೋ।
ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ ತಸ್ಸ ಪಹುತ್ತಮಜ್ಜ, ಅಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸುಸಾನಮಜ್ಝೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯನಧಮ್ಮೋ ಚೇವ ತಿವಿಧಸುಚರಿತಧಮ್ಮೋ ಚ। **ತಸ್ಸ ಪಹುತ್ತಮಜ್ಜಾತಿ** ತಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಇದಂ ಮತಕಭತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋ ಸಕ್ಕೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩. "ಅನುವಿಚ್ಚ ಕಚ್ಚಾನಿ ಕರೋಹಿ ಕಿಚ್ಚಂ, ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ ಕೋ ನು ತವೇವ ಸಂಸಿ।
ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತೋ ಅತುಲಾನುಭಾವೋ, ನ ಮಿಯ್ಯತೀ ಧಮ್ಮವರೋ ಕದಾಚೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನುವಿಚ್ಚಾತಿ** ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಕೋ ನು ತವೇವ ಸಂಸೀತಿ** ಕೋ ನು ತವ ಏವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। **ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತೋತಿ** ಅತ್ತಾನಂ ಧಮ್ಮವರಂ ಉತ್ತಮಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೪. "ದಳ್ಹಪ್ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಏತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಧಮ್ಮೋ ಮತೋ ನತ್ಥಿ ಮಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ।
ಯೇ ಯೇವ ದಾನಿ ಪಾಪಾ ಭವನ್ತಿ, ತೇ ತೇವ ದಾನಿ ಸುಖಿತಾ ಭವನ್ತಿ॥

೫. "ಸುಣಿಸಾ ಹಿ ಮಯ್ಹಂ ವಞ್ಝಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ಮಂ ವಧಿತ್ವಾನ ವಿಜಾಯಿ ಪುತ್ತಂ।
ಸಾ ದಾನಿ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಇಸ್ಸರಾ, ಅಹಂ ಪನಮ್ಹಿ ಅಪವಿದ್ಧಾ ಏಕಿಕಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಳ್ಹಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ** ದಳ್ಹಂ ಥಿರಂ ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏತ್ಥ ಮಮ ಪಮಾಣನ್ತಿ ವದತಿ। **ಯೇ ಯೇತಿ** ತಸ್ಸ ಮತಭಾವೇ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ ಏವಮಾಹ। **ವಧಿತ್ವಾನಾತಿ** ಪೋಥೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ। **ಅಪವಿದ್ಧಾತಿ** ಛಡ್ಡಿತಾ ಅನಾಥಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕಿಕಾ ವಸಾಮಿ।

ತತೋ ಸಕ್ಕೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬. "ಜೀವಾಮಿ ವೋಹಂ ನ ಮತೋಹಮಸ್ಮಿ, ತವೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಇಧಾಗತೋಸ್ಮಿ।
ಯಾ ತಂ ವಧಿತ್ವಾನ ವಿಜಾಯಿ ಪುತ್ತಂ, ಸಹಾವ ಪುತ್ತೇನ ಕರೋಮಿ ಭಸ್ಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವೋತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ।

ಇತರಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಧೀ ಅಹಂ ಕಿಂ ಕಥೇಸಿಂ, ಮಮ ನತ್ತು ಅಮರಣಕಾರಣಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭. "ಏವಞ್ಚ ತೇ ರುಚ್ಚತಿ ದೇವರಾಜ, ಮಮೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಇಧಾಗತೋಸಿ।
ಅಹಞ್ಚ ಪುತ್ತೋ ಸುಣಿಸಾ ಚ ನತ್ತಾ, ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಘರಮಾವಸೇಮಾ"ತಿ॥

ಅಥಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮. "ಏವಞ್ಚ ತೇ ರುಚ್ಚತಿ ಕಾತಿಯಾನಿ, ಹತಾಪಿ ಸನ್ತಾ ನ ಜಹಾಸಿ ಧಮ್ಮಂ।
ತುವಞ್ಚ ಪುತ್ತೋ ಸುಣಿಸಾ ಚ ನತ್ತಾ, ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಘರಮಾವಸೇಥಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಹತಾಪಿ ಸನ್ತಾತಿ** ಯದಿ ತ್ವಂ ಪೋಥಿತಾಪಿ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತಾಪಿ ಸಮಾನಾ ತವ ದಾರಕೇಸು ಮೇತ್ತಧಮ್ಮಂ ನ ಜಹಾಸಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಥಾ ಹೋತು, ಅಹಂ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗುಣೇ ಪಸನ್ನೋತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ಸಕ್ಕೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಕಚ್ಚಾನಿ ತ್ವಂ ಮಾ ಭಾಯಿ, ಪುತ್ತೋ ಚ ತೇ ಸುಣಿಸಾ ಚ ಮಮಾನುಭಾವೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ತೇಪಿ ಸಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ತಸ್ಸಾ ಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ "ಕಹಂ ನೋ ಮಾತಾ"ತಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸುಸಾನಾಭಿಮುಖಂ ಗತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಸುಸಾನಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೋಸಂ ಖಮಾಹೀ"ತಿ ತಂ ಖಮಾಪೇಸುಂ। ಸಾಪಿ ನತ್ತಾರಂ ಗಣ್ಹಿ। ಇತಿ ತೇ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸು।

೯. "ಸಾ ಕಾತಿಯಾನೀ ಸುಣಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ, ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಘರಮಾವಸಿತ್ಥ।
ಪುತ್ತೋ ಚ ನತ್ತಾ ಚ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು, ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಅಧಿಗ್ಗಹೀತಾ"ತಿ॥ -

ಅಯಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಸಾ ಕಾತಿಯಾನೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತಾ। **ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಅಧಿಗ್ಗಹೀತಾ**ತಿ ದೇವಿನ್ದೇನ ಸಕ್ಕೇನ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿಂಸೂತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಉಪಾಸಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಮಾತುಪೋಸಕೋ ಏತರಹಿ ಮಾತುಪೋಸಕೋ ಅಹೋಸಿ , ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ತದಾ ಭರಿಯಾಯೇವ, ಸಕ್ಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಕಚ್ಚಾನಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೪೧೮] ೨. ಅಟ್ಠಸದ್ದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಇದಂ ಪುರೇ ನಿನ್ನಮಾಹೂತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಸುತಂ ಭಿಂಸನಕಂ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಸದ್ದಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ **ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೫೩ ಆದಯೋ) ಕಥಿತಸದಿಸಮೇವ। ಇಧ ಪನ ಸತ್ಥಾ "ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸುತತ್ತಾ ಕಿನ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ನ ತೇ ಏತೇಸಂ ಸುತಪಚ್ಚಯಾ ಕೋಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವರೂಪಂ ಭಯಾನಕಂ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಸದ್ದಂ ತ್ವಮೇವೇಕೋ ಸುಣಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ಏವರೂಪಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತುಕಾಮಾ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಯಞ್ಞಹರಣತ್ಥಾಯ ಗಹಿತಸತ್ತೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಗರೇ ಮಾಘಾತಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ರತನವಿಲೋಕನಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭವಜಾತಂ ದಾನಮುಖೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಚರನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಸಿರಿಸಯನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಅಟ್ಠ ಸದ್ದೇ ಅಸ್ಸೋಸಿ - ಪಠಮಂ ರಾಜನಿವೇಸನಸಾಮನ್ತಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಏಕೋ ಬಕೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ದುತಿಯಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸದ್ದೇ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನೇಯೇವ ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯ ತೋರಣನಿವಾಸಿನೀ ಕಾಕೀ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತಿಯಂ ರಾಜಗೇಹೇ ಕಣ್ಣಿಕಾಯಂ ನಿವುತ್ಥಘುಣಪಾಣಕೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಚತುತ್ಥಂ ರಾಜಗೇಹೇ ಪೋಸಾವನಿಯಕೋಕಿಲೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಪಞ್ಚಮಂ ತತ್ಥೇವ ಪೋಸಾವನಿಯಮಿಗೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಛಟ್ಠಂ ತತ್ಥೇವ

ಪೋಸಾವನಿಯವಾನರೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಸತ್ತಮಂ ತತ್ಥೇವ ಪೋಸಾವನಿಯಕಿನ್ನರೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಅಟ್ಠಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸದ್ದೇ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನೇಯೇವ ರಾಜನಿವೇಸನಮತ್ಥಕೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಏಕಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ।

ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಸದ್ದೇ ಸುತ್ವಾ ಭೀತತಸಿತೋ ಪುನದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಅನ್ತರಾಯೋ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ "ಯಥಾರುಚಿತಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾ ರಾಜಕುಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯಞ್ಞಕಮ್ಮಂ ಆರಭಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಯಞ್ಞಕಾರಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಮಾಣವೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಆಚರಿಯಂ ಆಹ - "ಆಚರಿಯ, ಏವರೂಪಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಫರುಸಂ ಅಸಾತಂ ಬಹೂನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿನಾಸಕಮ್ಮಂ ಮಾ ಕರೀ"ತಿ। "ತಾತ, ತ್ವಂ ಕಿಂ ಜಾನಾಸಿ, ಸಚೇಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ತಾವ ಬಹುಂ ಖಾದಿತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಆಚರಿಯ, ಕುಚ್ಛಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಕಮ್ಮಂ ಮಾ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಸಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಲಾಭನ್ತರಾಯಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿಂಸು। ಮಾಣವೋ ತೇಸಂ ಭಯೇನ "ತೇನ ಹಿ ತುಮ್ಹೇವ ಮಚ್ಛಮಂಸಖಾದನೂಪಾಯಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿನಗರೇ ರಾಜಾನಂ ನಿವಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ತೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ ನತ್ಥಿ, ರಾಜಾ ಬಹೂ ಸತ್ತೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಾಪೇತಿ, ಕಿಂ ವೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಮಾಣವ, ಏತ್ಥ ನೇವ ರಾಜಾ ಅಮ್ಹೇ ಜಾನಾತಿ, ನ ಮಯಂ ರಾಜಾನಂ ಜಾನಾಮಾ"ತಿ। "ಜಾನಾಥ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞಾ ಸುತಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ"ನ್ತಿ? "ಆಮ, ಜಾನಾಮೀ"ತಿ। "ಜಾನನ್ತಾ ರಞ್ಞೋ ಕಸ್ಮಾ ನ ಕಥೇಥಾ"ತಿ? "ಮಾಣವ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ 'ಅಹಂ ಜಾನಾಮೀ'ತಿ ನಲಾಟೇ ಸಿಙ್ಗಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚರಿತುಂ, ಸಚೇ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಮಾಣವೋ ವೇಗೇನ ರಾಜಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ, ತಾತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸುತಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಜಾನನಕೋ ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ 'ಸಚೇ ಮಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವದತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ವೇಗೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಮಯಾ ಸುತಸದ್ದಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಕಥೇಥ ತಂ ಮೇ"ತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ತೇಸಂ ಸುತಪಚ್ಚಯಾ ತವ ಕೋಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ನತ್ಥಿ , ಪೋರಾಣುಯ್ಯಾನೇ ಪನ ತೇ ಏಕೋ ಬಕೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಗೋಚರಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪರೇತೋ ಪಠಮಂ ಸದ್ದಮಕಾಸೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦. "ಇದಂ ಪುರೇ ನಿನ್ನಮಾಹು, ಬಹುಮಚ್ಛಂ ಮಹೋದಕಂ।
ಆವಾಸೋ ಬಕರಾಜಸ್ಸ, ಪೇತ್ತಿಕಂ ಭವನಂ ಮಮ।
ತ್ಯಜ್ಜ ಭೇಕೇನ ಯಾಪೇಮ, ಓಕಂ ನ ವಿಜಹಾಮಸೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇದ**ನ್ತಿ ಮಙ್ಗಲಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಸಾ ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಉದಕತುಮ್ಬೇನ ಉದಕೇ ಪವಿಸನ್ತೇ ಮಹೋದಕಾ ಬಹುಮಚ್ಛಾ, ಇದಾನಿ ಪನ ಉದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ನ ಮಹೋದಕಾ ಜಾತಾ। **ತ್ಯಜ್ಜ ಭೇಕೇನಾ**ತಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಜ್ಜ ಮಚ್ಛೇ ಅಲಭನ್ತಾ ಮಣ್ಡೂಕಮತ್ತೇನ ಯಾಪೇಮ। **ಓಕ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪೀಳಿತಾಪಿ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹಾಮ।

ಇತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಬಕೋ ಜಿಘಚ್ಛಾಪೀಳಿತೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಸಚೇಪಿ ತಂ ಜಿಘಚ್ಛಾತೋ ಮೋಚೇತುಕಾಮೋ, ತಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಸೋಧಾಪೇತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರೇಹೀತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇತುಂ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಆಣಾಪೇಸಿ।

“ಹತ್ಥಿಸಾಲತೋರಣೇ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಾ ಕಾಕೀ ವಸಮಾನಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಸೋಕೇನ ದುತಿಯಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧. “ಕೋ ದುತಿಯಂ ಅಸೀಲಿಸ್ಸ, ಬನ್ಧರಸ್ಸಕ್ಖಿ ಭೇಚ್ಛತಿ।
ಕೋ ಮೇ ಪುತ್ತೇ ಕುಲಾವಕಂ, ಮಞ್ಚ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

ವತ್ವಾ ಚ ಪನ “ಕೋ ನಾಮ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯ ಹತ್ಥಿಮೇಣ್ಡೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಬನ್ಧರೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಏಕಕ್ಖಿಕಾಣೋ ಸೋ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ? “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। ಮಹಾರಾಜ, ಹತ್ಥಿಸಾಲಾಯ ತೇ ದ್ವಾರತೋರಣೇ ಏಕಾ ಕಾಕೀ ಕುಲಾವಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಣ್ಡಕಾನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿ। ತಾನಿ ಪರಿಣತಾನಿ ಕಾಕಪೋತಕಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಹತ್ಥಿಮೇಣ್ಡೋ ಹತ್ಥಿಂ ಆರುಯ್ಹ ಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಚ ಪವಿಸನ್ತೋ ಚ ಅಙ್ಕುಸಕೇನ ಕಾಕಿಮ್ಪಿ ಪುತ್ತಕೇಪಿಸ್ಸಾ ಪಹರತಿ, ಕುಲಾವಕಮ್ಪಿ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸಾ ತೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಪೀಳಿತಾ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖಿಭೇದನಂ ಆಯಾಚನ್ತೀ ಏವಮಾಹ, ಸಚೇ ತೇ ಕಾಕಿಯಾ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಬನ್ಧರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಕುಲಾವಕವಿದ್ಧಂಸನತೋ ವಾರೇಹೀತಿ । ರಾಜಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭಾಸಿತ್ವಾ ಹಾರೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ತಂ ಹತ್ಥಿಂ ಅದಾಸಿ।

“ಪಾಸಾದಕಣ್ಣಿಕಾಯ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕೋ ಘುಣಪಾಣಕೋ ವಸತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಗ್ಗುಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖೀಣೇ ಸಾರಂ ಖಾದಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಸೋ ಭಕ್ಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತುಮ್ಪಿ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ತತಿಯಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೨. “ಸಬ್ಬಾ ಪರಿಕ್ಖತಾ ಫೇಗ್ಗು, ಯಾವ ತಸ್ಸಾ ಗತೀ ಅಹು।
ಖೀಣಭಕ್ಖೋ ಮಹಾರಾಜ, ಸಾರೇ ನ ರಮತೀ ಘುಣೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾವ ತಸ್ಸಾ ಗತೀ ಅಹೂ**ತಿ ಯಾವ ತಸ್ಸಾ ಫೇಗ್ಗುಯಾ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಖಾದಿತಾ। **ನ ರಮತೀ**ತಿ “ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಪಾಣಕೋ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಮನಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪರಿದೇವತಿ, ನೀಹರಾಪೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಏಕಂ ಪುರಿಸಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಾಯೇನ ನಂ ನೀಹರಾಪೇಸಿ।

“ನಿವೇಸನೇ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಾ ಪೋಸಾವನಿಯಾ ಕೋಕಿಲಾ ಅತ್ಥೀ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಮಹಾರಾಜ, ಸಾ ಅತ್ತನಾ ನಿವುತ್ಥಪುಬ್ಬಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಸರಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ‘ಕದಾ ನು ಖೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಪಞ್ಜರಾ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ರಮಣೀಯಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚತುತ್ಥಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೩. “ಸಾ ನೂನಾಹಂ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ, ರಞ್ಞೋ ಮುತ್ತಾ ನಿವೇಸನಾ।
ಅತ್ತಾನಂ ರಮಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ದುಮಸಾಖನಿಕೇತಿನೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದುಮಸಾಖನಿಕೇತಿನೀ**ತಿ ಸುಪುಪ್ಫಿತಾಸು ರುಕ್ಖಸಾಖಾಸು ಸಕನಿಕೇತಾ ಹುತ್ವಾ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ “ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಾ ಕೋಕಿಲಾ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ।

“ನಿವೇಸನೇ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕೋ ಪೋಸಾವನಿಯೋ ಮಿಗೋ ಅತ್ಥೀ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಏಕೋ ಯೂಥಪತಿ ಅತ್ತನೋ ಮಿಗಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೪. “ಸೋ ನೂನಾಹಂ ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ, ರಞ್ಞೋ ಮುತ್ತೋ ನಿವೇಸನಾ।

ಅಗ್ಗೋದಕಾನಿ ಪಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯೂಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ವಜ''ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಗ್ಗೋದಕಾನೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಉದಕಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮಿಗೇಹಿ ಪಠಮತರಂ ಅಪೀತಾನಿ ಅನುಚ್ಛಿಟ್ಠೋದಕಾನಿ ಯೂಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಕದಾ ನು ಖೋ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಮ್ಪಿ ಮಿಗಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ "ನಿವೇಸನೇ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಪೋಸಾವನಿಯೋ ಮಕ್ಕಟೋ ಅತ್ಥೀ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸೋಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಯೂಥಪತಿ ಮಕ್ಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾಮಗಿದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಭರತೇನ ನಾಮ ಉದ್ದೇನ ಇಧ ಆನೀತೋ, ಇದಾನಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಛಟ್ಠಂ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ''ತಿ ವತ್ವಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೫. "ತಂ ಮಂ ಕಾಮೇಹಿ ಸಮ್ಮತ್ತಂ, ರತ್ತಂ ಕಾಮೇಸು ಮುಚ್ಛಿತಂ।
ಆನಯೀ ಭರತೋ ಉದ್ದೋ, ಬಾಹಿಕೋ ಭದ್ದಮತ್ಥು ತೇ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಾಹಿಕೋ**ತಿ ಬಾಹಿಕರಟ್ಠವಾಸೀ। **ಭದ್ದಮತ್ಥು ತೇ**ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸೋ ವಾನರೋ ಆಹ, ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಭದ್ದಮತ್ಥು, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ನನ್ತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ವಾನರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ "ನಿವೇಸನೇ ಪನ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಪೋಸಾವನಿಯೋ ಕಿನ್ನರೋ ಅತ್ಥೀ''ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅತ್ಥೀ''ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ತನೋ ಕಿನ್ನರಿಯಾ ಕತಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಾತುರೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಸೋ ಹಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸಂ ತುಙ್ಗಪಬ್ಬತಸಿಖರಂ ಆರುಹಿ। ತೇ ತತ್ಥ ವಣ್ಣಗನ್ಧರಸಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ನಾನಾಪುಪ್ಫಾನಿ ಓಚಿನನ್ತಾ ಪಿಳನ್ಧನ್ತಾ ಸೂರಿಯಂ ಅತ್ಥಙ್ಗತಂ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸುಂ, ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಓತರನ್ತಾನಂ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ರ ನಂ ಕಿನ್ನರೀ 'ಸಾಮಿ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ವತ್ತತಿ, ಅಪಕ್ಖಲನ್ತೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಓತರಾಹೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓತಾರೇಸಿ, ಸೋ ತಾಯ ತಂ ವಚನಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ತತೋಪಿ ತೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀ''ತಿ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಬಲೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬. "ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯಂ, ತುಙ್ಗೇ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ।
ಸಾ ಮಂ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ, ಮಾ ಪಾದಂ ಖಲಿ ಯಸ್ಮನೀ''ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ**ನ್ತಿ ಅನ್ಧಭಾವಕಾರಕೇ ತಮೇ। **ತುಙ್ಗೇ**ತಿ ತಿಖಿಣೇ। **ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ**ತಿ ಮಟ್ಠೇನ ಮುದುಕೇನ ವಚನೇನ। **ಮಾ ಪಾದಂ ಖಲಿ ಯಸ್ಮನೀ**ತಿ ಯ-ಕಾರೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿವಸೇನ ಗಹಿತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಾ ಮಂ ಕಿನ್ನರೀ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದಕೇನ ವಚನೇನ "ಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಮಾ ಪಾದಂ ಖಲಿ ಅಸ್ಮನಿ, ಯಥಾ ತೇ ಉಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ಪಾದೋ ಪಾಸಾಣಸ್ಮಿಂ ನ ಖಲತಿ, ತಥಾ ಓತರಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಓತಾರೇಸೀತಿ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಕಿನ್ನರೇನ ಕತಸದ್ದಕಾರಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಅಟ್ಠಮೋ ಉದಾನಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ। ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಪರಿಕ್ಖಯಂ ಞತ್ವಾ 'ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಸರೀರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಾಧುಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಧಾತುಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪಥಂ ಪೂರೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ತವ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ಖನ್ಧಭಾರಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಪುರಪವೇಸನದೀಪನಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀ''ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇನ ವುತ್ತಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭. "ಅಸಂಸಯಂ ಜಾತಿಖಯನ್ತದಸ್ಸೀ, ನ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಂ ಪುನರಾವಜಿಸ್ಸಂ।

ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ, ಖೀಣೋ ಮೇ ಸಂಸಾರೋ ಪುನಬ್ಭವಾಯಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಜಾತಿಯಾ ಖಯನ್ತಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ದಿಟ್ಠತ್ತಾ **ಜಾತಿಖಯನ್ತದಸ್ಸೀ** ಅಹಂ **ಅಸಂಸಯಂ** ಪುನ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಂ ನ ಆವಜಿಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಮೇ ಅನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾ, ಖೀಣೋ ಮೇ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಖನ್ಧಪಟಿಪಾಟಿಸಙ್ಖಾತೋ ಸಂಸಾರೋತಿ।

"ಇದಞ್ಚ ಪನ ಸೋ ಉದಾನಂ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಉಯ್ಯಾನವನಂ ಆಗಮ್ಮ ಏಕಸ್ಸ ಸುಪುಪ್ಫಿತಸ್ಸ ಸಾಲಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಏಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸರೀರಕಿಚ್ಚಮಸ್ಸ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸರೀರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಬಲಕಾಯೇನ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಯಞ್ಞಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತದಾನಂ ದತ್ವಾ ನಗರೇ ಮಾಘಾತಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಸಾಧುಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಗನ್ಧಚಿತಕೇ ಮಹನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಥೂಪಂ ಕಾರೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹೀ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇಸು ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ತಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ ಸುತಕಾರಣಾ ತವ ಕೋಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಯಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತ್ವಾ "ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಜೀವಿತದಾನಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ನಗರೇ ಧಮ್ಮಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ "ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಾಣವೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಸದ್ದಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೪೧೯] ೩. ಸುಲಸಾಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಇದಂ ಸುವಣ್ಣಕಾಯೂರನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ದಾಸಿಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಿರ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉಸ್ಸವದಿವಸೇ ದಾಸಿಗಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿನಿಂ ಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣದೇವಿಂ ಆಭರಣಂ ಯಾಚಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸತಸಹಸ್ಸಮೂಲಂ ಅತ್ತನೋ ಆಭರಣಂ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ತಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ದಾಸಿಗಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಚೋರೋ ತಸ್ಸಾ ಆಭರಣೇ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಆಭರಣಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛಮಂಸಸುರಾದೀನಿ ಅದಾಸಿ। ಸಾ "ಕಿಲೇಸವಸೇನ ದೇತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ನಿಪನ್ನೇ ದಾಸಿಗಣೇ ಉಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ "ಭದ್ದೇ, ಇಮಂ ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ, ಥೋಕಂ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಕ್ಕಾ ರಹಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಅಯಂ ಪನ ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧನಭಣ್ಡಂ ಹರಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹೋತು, ಸಿಕ್ಖಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಸುರಾಮದೇನ ಮೇ ಸುಕ್ಖಂ ಸರೀರಂ, ಪಾನೀಯಂ ತಾವ ಮಂ ಪಾಯೇಹೀ"ತಿ ಏಕಂ ಕೂಪಂ ನೇತ್ವಾ "ಇತೋ ಮೇ ಪಾನೀಯಂ ಓಸಿಞ್ಚಾ"ತಿ ರಜ್ಜುಞ್ಚ ಘಟಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಚೋರೋ ರಜ್ಜುಂ ಕೂಪೇ ಓತಾರೇಸಿ, ಅಥ ನಂ ಓನಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಂ ಮಹಬ್ಬಲದಾಸೀ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಆಣಿಸದಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕೂಪೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ "ನ ತ್ವಂ ಏತ್ತಕೇನ ಮರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏಕಂ ಮಹನ್ತಂ ಇಟ್ಠಕಂ ಮತ್ಥಕೇ ಆಸುಮ್ಭಿ। ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ। ಸಾಪಿ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಾಮಿನಿಯಾ ಆಭರಣಂ ದದಮಾನಾ "ಮನಮ್ಹಿ ಅಜ್ಜ ಇಮಂ ಆಭರಣಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮತಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ, ಸಾಪಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಇದಾನೇವ ಸಾ ದಾಸೀ ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾವ, ನ ಚ ಇದಾನೇವ ತಾಯ ಸೋ ಮಾರಿತೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ನಂ ಮಾರೇಸಿಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಸುಲಸಾ ನಾಮ ನಗರಸೋಭಿನೀ ಪಞ್ಚಸತವಣ್ಣದಾಸಿಪರಿವಾರಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಹಸ್ಸೇನ ರತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಸತ್ತುಕೋ ನಾಮ ಚೋರೋ ಅಹೋಸಿ ನಾಗಬಲೋ, ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಇಸ್ಸರಘರಾನಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿಂ ವಿಲುಮ್ಪತಿ। ನಾಗರಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಉಪಕ್ಕೋಸಿಂಸು। ರಾಜಾ ನಗರಗುತ್ತಿಕಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗುಮ್ಬಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಚೋರಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ "ಸೀಸಮಸ್ಸ ಛಿನ್ದಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚತುಕ್ಕೇ ಚತುಕ್ಕೇ ಕಸಾಹಿ ತಾಳೇತ್ವಾ ಆಘಾತನಂ ನೇನ್ತಿ। "ಚೋರೋ ಕಿರ ಗಹಿತೋ"ತಿ ಸಕಲನಗರಂ ಸಙ್ಖುಭಿ। ತದಾ ಸುಲಸಾ ವಾತಪಾನೇ ಠತ್ವಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಸಚೇ ಇಮಂ ಚೋರೋತಿ ಗಹಿತಪುರಿಸಂ ಮೋಚೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಇಮಿನಾವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ **ಕಣವೇರಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೬೯ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸಮಗ್ಗವಾಸಂ ವಸಿ। ಚೋರೋ ತಿಣ್ಣಂ ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಚ್ಛಹತ್ಥೇನ ಪಲಾಯಿತುಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸುಲಸಾಯ ಪಿಳನ್ಧನಭಣ್ಡಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಸುಲಸಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಇದಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಅಹಂ ತದಾ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ನೀಯಮಾನೋ ಅಸುಕಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿಂ, ಸಾ ಮಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಭಾಯಾಪೇತಿ, ಬಲಿಕಮ್ಮಮಸ್ಸಾ ಕರೋಮಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಸಾಮಿ, ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪೇಸೇಹೀ"ತಿ। "ಭದ್ದೇ, ಪೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಮಯಂ ಉಭೋಪಿ ಸಬ್ಬಾಭರಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಸಾಮಿ, ತಥಾ ಕರೋಮಾ"ತಿ।

ಅಥ ನಂ ತಥಾ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗತಕಾಲೇ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಮಹಾಜನಂ ದಿಸ್ವಾ ದೇವತಾ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಂ ಉಭೋವ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ದೇಮಾ"ತಿ। ಸೋ ತಾಯ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೋ ತಂ ಬಲಿಪಾತಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಸನ್ನದ್ಧಪಞ್ಚಾವುಧೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಸತಪೋರಿಸಪಪಾತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜಾತರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಬಲಿಭಾಜನಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ನಾಹಂ ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ, ತಂ ಪನ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧನಂ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಗತೋಮ್ಹಿ, ತವ ಪಿಳನ್ಧನಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಸಾಟಕೇನ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಾಮಿ, ಮಂ ಕಸ್ಮಾ ಮಾರೇಸೀ"ತಿ? "ಧನಕಾರಣಾ"ತಿ। "ಸಾಮಿ, ಮಯಾ ಕತಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರ, ಅಹಂ ತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನೀಯಮಾನಂ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಬಹುಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ಲಭಾಪೇಸಿಂ, ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಮಾನಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಪುರಿಸಂ ನ ಓಲೋಕೇಮಿ, ಏವಞ್ಹಿ ತವ ಉಪಕಾರಿಕಂ ಮಾ ಮಂ ಮಾರೇಹಿ, ಬಹುಞ್ಚ ತೇ ಧನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತವ ದಾಸೀ ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಯಾಚನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೮. "ಇದಂ ಸುವಣ್ಣಕಾಯೂರಂ, ಮುತ್ತಾ ವೇಳುರಿಯಾ ಬಹೂ।
ಸಬ್ಬಂ ಹರಸ್ಸು ಭದ್ದನ್ತೇ, ಮಞ್ಚ ದಾಸೀತಿ ಸಾವಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಯೂರ**ನ್ತಿ ಗೀವಾಯಂ ಪಿಳನ್ಧನಪಸಾಧನಂ ಕಾಯೂರಂ। **ಸಾವಯಾ**ತಿ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಸಾವೇತ್ವಾ ದಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ತತೋ ಸತ್ತುಕೇನ -

೧೯. "ಓರೋಪಯಸ್ಸು ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಮಾ ಬಾಳ್ಹಂ ಪರಿದೇವಸಿ।
ನ ಚಾಹಂ ಅಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹನ್ತ್ವಾ ಧನಮಾಭತ"ನ್ತಿ॥ -

ಅತ್ತನೋ ಅಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ದುತಿಯಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಾಯ ಸುಲಸಾ ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಚೋರೋ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಉಪಾಯೇನ ನಂ ಪಠಮತರಂ ಪಪಾತೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ -

೧೦. "ಯತೋ ಸರಾಮಿ ಅತ್ತಾನಂ, ಯತೋ ಪತ್ತಾಸ್ಮಿ ವಿಞ್ಞುತಂ।
ನ ಚಾಹಂ ಅಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪಿಯತರಂ ತಯಾ॥

೧೧. "ಏಹಿ ತಂ ಉಪಗೂಹಿಸ್ಸಂ, ಕರಿಸ್ಸಞ್ಚ ಪದಕ್ಖಿಣಂ।
ನ ಹಿ ದಾನಿ ಪುನ ಅತ್ಥಿ, ಮಮ ತುಯ್ಹಞ್ಚ ಸಙ್ಗಮೋ"ತಿ॥

ಸತ್ತುಕೋ ತಸ್ಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ "ಸಾಧು, ಭದ್ದೇ, ಏಹಿ ಉಪಗೂಹಸ್ಸು ಮ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸುಲಸಾ ತಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಗೂಹಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ತಂ, ಸಾಮಿ, ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಸೀಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಬಾಹುಪಸ್ಸೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಪಸ್ಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಮಾನಾ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ನಾಗಬಲಾ ಗಣಿಕಾ ಚೋರಂ ದ್ವೀಸು ಪಚ್ಛಾಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ಸತಪೋರಿಸೇ ನರಕೇ ಖಿಪಿ। ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಪತ್ವಾ ಮರಿ। ತಂ ಕಿರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೨. "ನ ಹಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಠಾನೇಸು, ಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಇತ್ಥೀಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚಕ್ಖಣಾ॥

೧೩. "ನ ಹಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಠಾನೇಸು, ಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಇತ್ಥೀಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಹೋತಿ, ಲಹುಂ ಅತ್ಥಂ ವಿಚಿನ್ತಿಕಾ॥

೧೪. "ಲಹುಞ್ಚ ವತ ಖಿಪ್ಪಞ್ಚ, ನಿಕಟ್ಠೇ ಸಮಚೇತಯಿ।
ಮಿಗಂ ಪುಣ್ಣಾಯತೇನೇವ, ಸುಲಸಾ ಸತ್ತುಕಂ ವಧಿ॥

೧೫. "ಯೋಧ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ನ ಖಿಪ್ಪಮನುಬುಜ್ಝತಿ।
ಸೋ ಹಞ್ಞತಿ ಮನ್ದಮತಿ, ಚೋರೋವ ಗಿರಿಗಬ್ಭರೇ॥

೧೬. "ಯೋ ಚ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಅತ್ಥಂ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿಬೋಧತಿ।
ಮುಚ್ಚತೇ ಸತ್ತುಸಮ್ಬಾಧಾ, ಸುಲಸಾ ಸತ್ತುಕಾಮಿವಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಣ್ಡಿತಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಇತ್ಥೀಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ವಾ ಇತ್ಥೀ ಪಣ್ಡಿತಾ ಚೇವ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚಕ್ಖಣಾ ಚ ಹೋತಿ। **ಲಹುಂ ಅತ್ಥಂ ವಿಚಿನ್ತಿಕಾ**ತಿ ಲಹುಂ ಖಿಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಂ ವಿಚಿನ್ತಿಕಾ। **ಲಹುಞ್ಚ ವತಾ**ತಿ ಅದನ್ಧಞ್ಚ ವತ। **ಖಿಪ್ಪಞ್ಚಾ**ತಿ ಅಚಿರೇನೇವ। **ನಿಕಟ್ಠೇ ಸಮಚೇತಯೀ**ತಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಾವ ತಸ್ಸ ಮರಣೂಪಾಯಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಪುಣ್ಣಾಯತೇನೇವಾ**ತಿ ಪೂರಿತಧನುಸ್ಮಿಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಛೇಕೋ ಮಿಗಲುದ್ದಕೋ ಸಕಣ್ಡಪುಣ್ಣಧನುಸ್ಮಿಂ ಖಿಪ್ಪಂ ಮಿಗಂ ವಧತಿ, ಏವಂ ಸುಲಸಾ ಸತ್ತುಕಂ ವಧೀತಿ। **ಯೋಧಾ**ತಿ ಯೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಲೋಕೇ। **ನಿಬೋಧತೀ**ತಿ ಜಾನಾತಿ। **ಸತ್ತುಕಾಮಿವಾ**ತಿ ಸತ್ತುಕಾ ಇವ, ಯಥಾ ಸುಲಸಾ ಮುತ್ತಾ, ಏವಂ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ಸುಲಸಾ ಚೋರಂ ವಧಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರುಯ್ಹ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಜನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ‘‘ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಕಹ’’ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠಾ ‘‘ಮಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಥಾ’’ತಿ ವತ್ವಾ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ನಗರಮೇವ ಪಾವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ ‘‘ತದಾ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಇಮೇಯೇವ ಅಹೇಸುಂ, ದೇವತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ’’ನ್ತಿ।

ಸುಲಸಾಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೪೨೦] ೪. ಸುಮಙ್ಗಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಭುಸಮ್ಹಿ ಕುದ್ಧೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಜೋವಾದಸುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತದಾ ಪನ ಸತ್ಥಾ ರಞ್ಞಾ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸುಮಙ್ಗಲೋ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸೇಹಿ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯೇಹಿ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಅತ್ತನೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಸುಮಙ್ಗಲಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಂ ಕತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಬದ್ಧಂ ರಾಜಗೇಹೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿರಂ ವಸಿ, ಸುಮಙ್ಗಲೋಪಿ ನಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಸುಮಙ್ಗಲಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ‘‘ಅಹಂ ಕತಿಪಾಹಂ ಅಸುಕಗಾಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಹೀ’’ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸುಮಙ್ಗಲೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಕತಿಪಾಹಂ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಸೂರಿಯೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ತಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪಚ್ಚಾಗಮಿ। ಸುಮಙ್ಗಲೋ ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋಪಿ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ನಿಸೀದಿ। ತಂ ದಿವಸಂ ಪನ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಸ್ಸ ಘರಂ ಪಾಹುನಕಾ ಆಗಮಿಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ‘‘ಉಯ್ಯಾನೇ ಅಭಯಲದ್ಧಂ ಮಿಗಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ ಧನುಂ ಆದಾಯ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ‘‘ಮಹಾಮಿಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸರಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಝಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಸೀಸಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ‘‘ಸುಮಙ್ಗಲಾ’’ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ‘‘ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಗತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ‘ಮಿಗೋ’ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಜ್ಝಿಂ, ಖಮಥ ಮೇ’’ತಿ ವತ್ವಾ ‘‘ಹೋತು ದಾನಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಏಹಿ ಸರಂ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ’’ತಿ ವುತ್ತೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸರಂ ಲುಞ್ಚಿ, ಮಹತೀ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತತ್ಥೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ‘‘ಸಚೇ ರಾಜಾ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ನಾಸೇಸ್ಸತೀ’’ತಿ ಪುತ್ತದಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋವ ಪಲಾಯಿ। ತಾವದೇವ ‘‘ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ’’ತಿ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ಸಕಲನಗರಂ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಜಾತಂ।

ಪುನದಿವಸೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ‘‘ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪಲಾತೋ’’ತಿ ರಞ್ಞೋ ಕಥಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಸರೀರಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಆದಾಯ ಚೇತಿಯಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಪೂಜೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ।

ಸುಮಙ್ಗಲೋಪಿ ಏಕಸಂವಚ್ಛರಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಮಯಿ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಮಚ್ಚೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಪುನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅನತ್ತಮನಭಾವಂ ಸುಮಙ್ಗಲಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ದುತಿಯಸಂವಚ್ಛರೇಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಥೇವ ರಾಜಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯಸಂವಚ್ಛರೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಆಗಮಿ। ಅಮಚ್ಚೋ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಮುದುಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಗತಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಸುಮಙ್ಗಲ, ಕಸ್ಮಾ ತಯಾ ಮಮ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಮಾರಿತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ನಾಹಂ, ದೇವ, 'ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಮಾರೇಮೀ'ತಿ ಮಾರೇಸಿಂ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಕಾರಣೇನ ಇದಂ ನಾಮ ಅಕಾಸಿ"ನ್ತಿ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ "ತೇನ ಹಿ ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಮೇವ ಅಕಾಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಸೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಪುಚ್ಛಿ "ದೇವ, ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಸುಮಙ್ಗಲಸ್ಸ ಗುಣಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಕಥಯಿತ್ಥ, ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತತಿಯವಾರೇ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಅನುಕಮ್ಪಿತ್ಥಾ"ತಿ? ರಾಜಾ "ತಾತ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಕುದ್ಧೇನ ಸಹಸಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತೇನಾಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ತುಣ್ಹೀ ಹುತ್ವಾ ತತಿಯವಾರೇ ಸುಮಙ್ಗಲೇ ಮಮ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಮುದುಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ"ನ್ತಿ ರಾಜವತ್ತಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೧೭. "ಭುಸಮ್ಹಿ ಕುದ್ಧೋತಿ ಅವೇಕ್ಖಿಯಾನ, ನ ತಾವ ದಣ್ಡಂ ಪಣಯೇಯ್ಯ ಇಸ್ಸರೋ।
ಅಟ್ಠಾನಸೋ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಮತ್ತನೋ, ಪರಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನಿ ಭುಸಂ ಉದೀರಯೇ॥

೧೮. "ಯತೋ ಚ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸಾದಮತ್ತನೋ, ಅತ್ಥಂ ನಿಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಪರಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ।
ತದಾಯಮತ್ಥೋತಿ ಸಯಂ ಅವೇಕ್ಖಿಯ, ಅಥಸ್ಸ ದಣ್ಡಂ ಸದಿಸಂ ನಿವೇಸಯೇ॥

೧೯. "ನ ಚಾಪಿ ಝಾಪೇತಿ ಪರಂ ನ ಅತ್ತನಂ, ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಯೋ ನಯತೇ ನಯಾನಯಂ।
ಯೋ ದಣ್ಡಧಾರೋ ಭವತೀಧ ಇಸ್ಸರೋ, ಸ ವಣ್ಣಗುತ್ತೋ ಸಿರಿಯಾ ನ ಧಂಸತಿ॥

೨೦. "ಯೇ ಖತ್ತಿಯಾ ಸೇ ಅನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನೋ, ಪಣೇನ್ತಿ ದಣ್ಡಂ ಸಹಸಾ ಪಮುಚ್ಛಿತಾ।
ಅವಣ್ಣಸಂಯುತಾ ಜಹನ್ತಿ ಜೀವಿತಂ, ಇತೋ ವಿಮುತ್ತಾಪಿ ಚ ಯನ್ತಿ ದುಗ್ಗತಿಂ॥

೨೧. "ಧಮ್ಮೇ ಚ ಯೇ ಅರಿಯಪ್ಪವೇದಿತೇ ರತಾ, ಅನುತ್ತರಾ ತೇ ವಚಸಾ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮುನಾ ಚ।
ತೇ ಸನ್ತಿಸೋರಚ್ಚಸಮಾಧಿಸಣ್ಠಿತಾ, ವಜನ್ತಿ ಲೋಕಂ ದುಭಯಂ ತಥಾವಿಧಾ॥

೨೨. "ರಾಜಾಹಮಸ್ಮಿ ನರಪಮದಾನಮಿಸ್ಸರೋ, ಸಚೇಪಿ ಕುಜ್ಝಾಮಿ ಠಪೇಮಿ ಅತ್ತನಂ।
ನಿಸೇಧಯನ್ತೋ ಜನತಂ ತಥಾವಿಧಂ, ಪಣೇಮಿ ದಣ್ಡಂ ಅನುಕಮ್ಪ ಯೋನಿಸೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅವೇಕ್ಖಿಯಾನಾತಿ** ಅವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ, ಪಥವಿಸ್ಸರೋ ರಾಜಾ ನಾಮ "ಅಹಂ ಭುಸಂ ಕುದ್ಧೋ ಬಲವಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾದಿಭೇದಂ ದಣ್ಡಂ ಪರಸ್ಸ ನ ಪಣಯೇಯ್ಯ ನ ವತ್ತೇಯ್ಯ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಕುದ್ಧೋ ಹಿ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಂ ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾನೇನ ಅಕಾರಣೇನ ಅತ್ತನೋ ರಾಜಭಾವಸ್ಸ ಅನನುರೂಪಂ "ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಆಹರಥ, ಇದಞ್ಚ ತಸ್ಸ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಪರಸ್ಸ ಭುಸಂ ದುಕ್ಖಾನಿ ಬಲವದುಕ್ಖಾನಿ ಉದೀರಯೇ।

ಯತೋತಿ ಯದಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯದಾ ಪನ ರಾಜಾ ಪರಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಂ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಅಥ ಪರಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಅತ್ಥಂ ನಿಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ತದಾ ಏವಂ ನಿಯುಞ್ಜನ್ತೋ "ಅಯಂ ನಾಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಏತಸ್ಸ

ದೋಸೋ"ತಿ ಸಯಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ಅಥಸ್ಸ ಅಪರಾಧಕಾರಕಸ್ಸ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಹೇತು ಅಟ್ಠೇವ, ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಹೇತು ಸೋಳಸೇವ ಕಹಾಪಣೇ ಗಣ್ಹಮಾನೋ ದಣ್ಡಂ ಸದಿಸಂ ಕತದೋಸಾನುರೂಪಂ ನಿವೇಸಯೇ ಠಪೇಯ್ಯ ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ।

ಅಮುಚ್ಛಿತೋತಿ ಛನ್ದಾದೀಹಿ ಅಗತಿಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ಯೋ ನಯಾನಯಂ ನಯತೇ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಸೋ ನೇವ ಪರಂ ಝಾಪೇತಿ, ನ ಅತ್ತಾನಂ। ಛನ್ದಾದಿವಸೇನ ಹಿ ಅಹೇತುಕಂ ದಣ್ಡಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಪರಮ್ಪಿ ತೇನ ದಣ್ಡೇನ ಝಾಪೇತಿ ದಹತಿ ಪೀಳೇತಿ, ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ತತೋನಿದಾನೇನ ಪಾಪೇನ। ಅಯಂ ಪನ ನ ಪರಂ ಝಾಪೇತಿ, ನ ಅತ್ತಾನಂ। **ಯೋ ದಣ್ಡಧಾರೋ ಭವತೀಧ ಇಸ್ಸರೋ**ತಿ ಯೋ ಇಧ ಪಥವಿಸ್ಸರೋ ರಾಜಾ ಇಧ ಸತ್ತಲೋಕೇ ದೋಸಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ದಣ್ಡಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ದಣ್ಡಧಾರೋ ಹೋತಿ। **ಸ ವಣ್ಣಗುತ್ತೋ**ತಿ ಗುಣವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸವಣ್ಣೇನ ಚ ಗುತ್ತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಿರಿಯಾ ನ ಧಂಸತಿ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ । **ಅವಣ್ಣಸಂಯುತಾ ಜಹನ್ತೀ**ತಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಲೋಲರಾಜಾನೋ ಅವಣ್ಣೇನ ಯುತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ಜಹನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮೇ ಚ ಯೇ ಅರಿಯಪ್ಪವೇದಿತೇತಿ ಯೇ ರಾಜಾನೋ ಆಚಾರಅರಿಯೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜೂಹಿ ಪವೇದಿತೇ ದಸವಿಧೇ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ರತಾ। **ಅನುತ್ತರಾ ತೇ**ತಿ ತೇ ವಚಸಾ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮುನಾ ಚ ತೀಹಿಪಿ ಏತೇಹಿ ಅನುತ್ತರಾ ಜೇಟ್ಠಕಾ। **ತೇ ಸನ್ತಿಸೋರಚ್ಚಸಮಾಧಿಸಣ್ಠಿತಾ**ತಿ ತೇ ಅಗತಿಪಹಾನೇನ ಕಿಲೇಸಸನ್ತಿಯಞ್ಚ ಸುಸೀಲ್ಯಸಙ್ಖಾತೇ ಸೋರಚ್ಚೇ ಚ ಏಕಗ್ಗತಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಚ ಸಣ್ಠಿತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾನೋ। **ವಜನ್ತಿ ಲೋಕಂ ದುಭಯ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕತೋ ದೇವಲೋಕಂ, ದೇವಲೋಕತೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕನ್ತಿ ಉಭಯಲೋಕಮೇವ ವಜನ್ತಿ, ನಿರಯಾದೀಸು ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ। **ನರಪಮದಾನ**ನ್ತಿ ನರಾನಞ್ಚ ನಾರೀನಞ್ಚ। **ಠಪೇಮಿ ಅತ್ತನ**ನ್ತಿ ಕುದ್ಧೋಪಿ ಕೋಧವಸೇನ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಪೋರಾಣಕರಾಜೂಹಿ ಠಪಿತನಯಸ್ಮಿಂಯೇವ ಧಮ್ಮೇ ಠಪೇಮಿ, ವಿನಿಚ್ಛಯಧಮ್ಮಂ ನ ಭಿನ್ದಾಮೀತಿ।

ಏವಂ ಛಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇ ಕಥಿತೇ ಸಬ್ಬಾಪಿ ರಾಜಪರಿಸಾ ತುಟ್ಠಾ "ಅಯಂ ಸೀಲಾಚಾರಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಞೇವ ಅನುರೂಪಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಗುಣೇ ಕಥೇಸುಂ। ಸುಮಙ್ಗಲೋ ಪನ ಪರಿಸಾಯ ಕಥಿತಾವಸಾನೇ ಉಟ್ಠಾಯ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ರಞ್ಞೋ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೩೩. "ಸಿರೀ ಚ ಲಕ್ಖೀ ಚ ತವೇವ ಖತ್ತಿಯ, ಜನಾಧಿಪ ಮಾ ವಿಜಹಿ ಕುದಾಚನಂ।
ಅಕ್ಕೋಧನೋ ನಿಚ್ಚಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ, ಅನೀಘೋ ತುವಂ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಪಾಲಯ॥

೩೪. "ಗುಣೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಉಪೇತ ಖತ್ತಿಯ, ಠಿತಮರಿಯವತ್ತೀ ಸುವಚೋ ಅಕೋಧನೋ।
ಸುಖೀ ಅನುಪ್ಪೀಳ ಪಸಾಸ ಮೇದಿನಿಂ, ಇತೋ ವಿಮುತ್ತೋಪಿ ಚ ಯಾಹಿ ಸುಗ್ಗತಿಂ॥

೩೫. "ಏವಂ ಸುನೀತೇನ ಸುಭಾಸಿತೇನ, ಧಮ್ಮೇನ ಞಾಯೇನ ಉಪಾಯಸೋ ನಯಂ।
ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ ಸಙ್ಖುಭಿತಂ ಮಹಾಜನಂ, ಮಹಾವ ಮೇಘೋ ಸಲಿಲೇನ ಮೇದಿನಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಿರೀ ಚ ಲಕ್ಖೀ ಚಾ**ತಿ ಪರಿವಾರಸಮ್ಪತ್ತಿ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಚ। **ಅನೀಘೋ**ತಿ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ। **ಉಪೇತ ಖತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಉಪೇತೋ ಖತ್ತಿಯ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಠಿತಮರಿಯವತ್ತೀ**ತಿ ಠಿತಅರಿಯವತ್ತಿ, ಅರಿಯವತ್ತಿ ನಾಮ ದಸರಾಜಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಪೋರಾಣರಾಜವತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಠಿತರಾಜಧಮ್ಮೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಪ್ಪೀಳ ಪಸಾಸ ಮೇದಿನಿ**ನ್ತಿ ಅನುಪ್ಪೀಳಂ ಪಸಾಸ ಮೇದಿನಿಞ್ಚ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಸುನೀತೇನಾ**ತಿ ಸುನಯೇನ ಸುಟ್ಠು ಕಾರಣೇನ। **ಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮೇನ। **ಞಾಯೇನಾ**ತಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಉಪಾಯಸೋ**ತಿ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲೇನ। **ನಯ**ನ್ತಿ ನಯನ್ತೋ ರಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸನ್ತೋ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾ। **ನಿಬ್ಬಾಪಯೇ**ತಿ ಇಮಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ

ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಂ ದರಥಂ ಅಪನೇನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಸಙ್ಖುಭಿತಮ್ಪಿ ಮಹಾಜನಂ ಮಹಾಮೇಘೋ ಸಲಿಲೇನ ಮೇದಿನಿಂ ವಿಯ ನಿಬ್ಬಾಪೇಯ್ಯ, ತ್ವಮ್ಪಿ ತಥೇವ ನಿಬ್ಬಾಪೇಹೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಸತ್ಥಾ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಓವಾದವಸೇನ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸುಮಙ್ಗಲೋ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಸುಮಙ್ಗಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೪೨೧] ೫. ಗಙ್ಗಮಾಲಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಙ್ಗಾರಜಾತಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕದಿವಸಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ ಉಪೋಸಥಿಕೇ ಉಪಾಸಕೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಉಪಾಸಕಾ ಸಾಧುರೂಪಂ ವೋ ಕತಂ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತೇಹಿ, ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಕೋಧೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಮೇತ್ತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಉಪೋಸಥವಾಸೋ ವಸಿತಬ್ಬೋ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಹಿ ಏಕಂ ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಯಸಂ ಲಭಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸುಚಿಪರಿವಾರೋ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನವಿಭವೋ ದಾನಾದಿಪುಞ್ಞಾಭಿರತೋ। ತಸ್ಸ ಪುತ್ತದಾರಾಪಿ ಪರಿಜನೋಪಿ ಅನ್ತಮಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ವಚ್ಛಪಾಲಕಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಮಾಸಸ್ಸ ಛ ದಿವಸೇ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಲಿದ್ದಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಜೀವತಿ। ಸೋ "ಭತಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ "ಕಿಂ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಭತಿಯಾ ಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೇಟ್ಠಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭತಿಕಾನಂ ಆಗತದಿವಸೇಯೇವ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸೀಲರಕ್ಖಣಆಚಿಕ್ಖಣೇ ಸಞ್ಞಂ ಅಕತ್ವಾ "ಸಾಧು , ತಾತ, ಅತ್ತನೋ ಭತಿಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುವಚೋ ಹುತ್ವಾ ಉರಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಿಲಮಥಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕರೋತಿ, ಪಾತೋವ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಆಗಚ್ಛತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ನಗರೇ ಛಣಂ ಘೋಸೇಸುಂ। ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ದಾಸಿಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಅಜ್ಜುಪೋಸಥದಿವಸೋ, ಗೇಹೇ ಕಮ್ಮಕರಾನಂ ಪಾತೋವ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ದೇಹಿ, ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಉಟ್ಠಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಅಗಮಾಸಿ, "ಅಜ್ಜುಪೋಸಥಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಕೋಚಿ ನಾರೋಚೇಸಿ। ಸೇಸಕಮ್ಮಕರಾ ಪಾತೋವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಸಪರಿಜನೋ ಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕಲದಿವಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನವೇಲಾಯ ಆಗತೋ। ಅಥಸ್ಸ ಭತ್ತಕಾರಿಕಾ ಹತ್ಥಧೋವನಂ ದತ್ವಾ ಪಾತಿಯಂ ಭತ್ತಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಇಮಾಯ ವೇಲಾಯ ಮಹಾಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ಅಜ್ಜ ಕಹಂ ಗತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಬ್ಬೇ ಉಪೋಸಥಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಗತಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಏತ್ತಕಾನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅಹಂ ಏಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹುತ್ವಾ ನ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಾನಿ ಉಪೋಸಥಙ್ಗೇಸು ಅಧಿಟ್ಠಿತೇಸು ಹೋತಿ ನು ಖೋ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ, ನೋ"ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥ ನಂ ಸೇಟ್ಠಿ "ತಾತ ಪಾತೋವ ಅನಧಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಸಕಲಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತಿ, ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಸೋ “ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಹೋತೂ”ತಿ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಮಾದಿನ್ನಸೀಲೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ವಸನೋಕಾಸಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಕಲದಿವಸಂ ನಿರಾಹಾರತಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ಸತ್ಥಕವಾತಾ ಸಮುಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸೇಟ್ಠಿನಾ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ “ಭುಞ್ಜಾ”ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ “ಉಪೋಸಥಂ ನ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯಿ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಬಲವವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯ ಸತಿಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥ ನಂ “ಇದಾನಿ ಮರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ “ಓಸಾರಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸುಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ರಥವರಗತೋ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸಿರಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಚವಿತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ಲದ್ಧಗಬ್ಭಪರಿಹಾರಾ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ, “ಉದಯಕುಮಾರೋ”ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿ, ಜಾತಿಸ್ಸರಞಾಣೇನ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಸರಿತ್ವಾ “ಅಪ್ಪಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಮಮ ಇದ”ನ್ತಿ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ। ಸೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಮಹನ್ತಂ ಸಿರಿವಿಭವಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತದೇವ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ನಗರೇ ಛಣಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು, ಮಹಾಜನೋ ಕೀಳಾಪಸುತೋ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ಉತ್ತರದ್ವಾರವಾಸೀ ಏಕೋ ಭತಿಕೋ ಉದಕಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಕಂ ಪಾಕಾರಿಟ್ಠಕಾಯ ಅನ್ತರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಭತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಉದಕಭತಿಮೇವ ಕತ್ವಾ ಜೀವಮಾನಾಯ ಏಕಾಯ ಕಪಣಿತ್ಥಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸಾ ತಂ ಆಹ - “ಸಾಮಿ, ನಗರೇ ಛಣೋ ವತ್ತತಿ, ಸಚೇ ತೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಕೀಳೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ? “ಆಮ, ಅತ್ಥೀ”ತಿ। “ಕಿತ್ತಕಂ, ಸಾಮೀ”ತಿ? “ಅಡ್ಢಮಾಸಕೋ”ತಿ। “ಕಹಂ ಸೋ”ತಿ? “ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಇಟ್ಠಕಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಪಿತೋತಿ ಇತೋ ಮೇ ದ್ವಾದಸಯೋಜನನ್ತರೇ ನಿಧಾನಂ, ತವ ಪನ ಹತ್ಥೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥೀ”ತಿ? “ಆಮ, ಅತ್ಥೀ”ತಿ। “ಕಿತ್ತಕ”ನ್ತಿ? “ಅಡ್ಢಮಾಸಕೋವಾ”ತಿ। “ಇತಿ ತವ ಅಡ್ಢಮಾಸಕೋ, ಮಮ ಅಡ್ಢಮಾಸಕೋತಿ ಮಾಸಕೋವ ಹೋತಿ, ತತೋ ಏಕೇನ ಕೋಟ್ಠಾಸೇನ ಮಾಲಂ, ಏಕೇನ ಕೋಟ್ಠಾಸೇನ ಗನ್ಧಂ, ಏಕೇನ ಕೋಟ್ಠಾಸೇನ ಸುರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛ ತಯಾ ಠಪಿತಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಕಂ ಆಹರಾ”ತಿ। ಸೋ “ಭರಿಯಾಯ ಮೇ ಸನ್ತಿಕಾ ಕಥಾ ಲದ್ಧಾ”ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ “ಭದ್ದೇ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ನಾಗಬಲೋ ಭತಿಕೋ ಛ ಯೋಜನಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇ ವೀತಚ್ಚಿಕಙ್ಗಾರಸನ್ಥತಂ ವಿಯ ಉಣ್ಹಂ ವಾಲುಕಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ಧನಲೋಭೇನ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ಕಸಾವರತ್ತನಿವಾಸನೋ ಕಣ್ಣೇ ತಾಲಪಣ್ಣಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಆಯೋಗವತ್ತೇನ ಗೀತಂ ಗಾಯನ್ತೋ ರಾಜಙ್ಗಣೇನ ಪಾಯಾಸಿ।

ಉದಯರಾಜಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ತಂ ತಥಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏಸ ಏವರೂಪಂ ವಾತಾತಪಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಗಾಯನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸನತ್ಥಾಯ ಏಕಂ ಪುರಿಸಂ ಪಹಿಣಿ। ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ “ರಾಜಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ರಾಜಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಹೋತಿ, ನಾಹಂ ರಾಜಾನಂ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ನೀತೋ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೩೮. “ಅಙ್ಗಾರಜಾತಾ ಪಥವೀ, ಕುಕ್ಕುಳಾನುಗತಾ ಮಹೀ।
ಅಥ ಗಾಯಸಿ ವತ್ತಾನಿ, ನ ತಂ ತಪತಿ ಆತಪೋ॥

೩೭. “ಉದ್ಧಂ ತಪತಿ ಆದಿಚ್ಚೋ, ಅಧೋ ತಪತಿ ವಾಲುಕಾ।
ಅಥ ಗಾಯಸಿ ವತ್ತಾನಿ, ನ ತಂ ತಪತಿ ಆತಪೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗಾರಜಾತಾತಿ** ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ಪಥವೀ ವೀತಚ್ಚಿಕಙ್ಗಾರಾ ವಿಯ ಉಣ್ಹಜಾತಾ। **ಕುಕ್ಕುಳಾನುಗತಾತಿ** ಆದಿತ್ತಛಾರಿಕಸಙ್ಖಾತೇನ ಕುಕ್ಕುಳೇನ ವಿಯ ಉಣ್ಹವಾಲುಕಾಯ ಅನುಗತಾ। **ವತ್ತಾನೀತಿ** ಆಯೋಗವತ್ತಾನಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗೀತಂ ಗಾಯಸೀತಿ।

ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೮. "ನ ಮಂ ತಪತಿ ಆತಪೋ, ಆತಪಾ ತಪಯನ್ತಿ ಮಂ।
ಅತ್ಥಾ ಹಿ ವಿವಿಧಾ ರಾಜ, ತೇ ತಪನ್ತಿ ನ ಆತಪೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆತಪಾತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। ಪುರಿಸಞ್ಹಿ ತೇ ಅಭಿತಪನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಆತಪಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಅತ್ಥಾ ಹಿ ವಿವಿಧಾತಿ**, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಾ ನಾನಾಕಿಚ್ಚಸಙ್ಖಾತಾ ವಿವಿಧಾ ಅತ್ಥಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಮಂ ತಪನ್ತಿ, ನ ಆತಪೋತಿ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ "ಕೋ ನಾಮ ತೇ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಆಹ "ಅಹಂ, ದೇವ, ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇ ಕಪಣಿತ್ಥಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿಂ, ಸಾ ಮಂ 'ಛಣಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಹತ್ಥೇ'ತಿ ಪುಚ್ಛಿ, ಅಥ ನಂ ಅಹಂ 'ಮಮ ನಿಧಾನಂ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಪಾಕಾರನ್ತರೇ ಠಪಿತ'ನ್ತಿ ಅವಚಂ, ಸಾ 'ಗಚ್ಛ ತಂ ಆಹರ, ಉಭೋಪಿ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಮಂ ಪಹಿಣಿ, ಸಾ ಮೇ ತಸ್ಸಾ ಕಥಾ ಹದಯಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ತಂ ಮಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಂ ಕಾಮತಪೋ ತಪತಿ, ಅಯಂ ಮೇ, ದೇವ, ಅತ್ಥೋ"ತಿ। ಅಥ "ಏವರೂಪಂ ವಾತಾತಪಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಕಿಂ ತೇ ತುಸ್ಸನಕಾರಣಂ, ಯೇನ ಗಾಯನ್ತೋ ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ? "ದೇವ, ತಂ ನಿಧಾನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ 'ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ತುಟ್ಠೋ ಗಾಯಾಮೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಠಪಿತನಿಧಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ, ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ತೇನ ಹಿ ಪಞ್ಞಾಸ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಚತ್ತಾಲೀಸ, ತಿಂಸ, ವೀಸ, ದಸ, ಸಹಸ್ಸಂ, ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಚತ್ತಾರಿ, ತೀಣಿ, ದ್ವೇ, ಏಕಂ, ಸತಂ, ಪಞ್ಞಾಸಂ, ಚತ್ತಾಲೀಸಂ, ತಿಂಸಂ, ವೀಸಂ, ದಸ, ಪಞ್ಚ, ಚತ್ತಾರಿ, ತಯೋ, ದ್ವೇ, ಏಕೋ ಕಹಾಪಣೋ, ಅಡ್ಢೋ, ಪಾದೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಕಾ, ತಯೋ, ದ್ವೇ, ಏಕೋ ಮಾಸಕೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಅಡ್ಢಮಾಸಕೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಆಮ, ದೇವ, ಏತ್ತಕಂ ಮಯ್ಹಂ ಧನಂ, ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ತೇನ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ನ ಮಂ ಏಸ ವಾತಾತಪೋ ತಪತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ "ಭೋ ಪುರಿಸ, ಏವರೂಪೇ ಆತಪೇ ತತ್ಥ ಮಾ ಗಮಿ, ಅಹಂ ತೇ ಅಡ್ಢಮಾಸಕಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ದೇವ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾಯ ಠತ್ವಾ ತಞ್ಚ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇತರಞ್ಚ ಧನಂ ನ ನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ ಗಮನಂ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಭೋ ಪುರಿಸ, ನಿವತ್ತ, ಮಾಸಕಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮಿ, ದ್ವೇ ಮಾಸಕೇಹಿ ಏವಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಕೋಟಿಂ ಕೋಟಿಸತಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಧನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ನಿವತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ "ದೇವ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ"ಇಚ್ಚೇವ ಆಹ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾದೀಹಿ ಠಾನನ್ತರೇಹಿ ಪಲೋಭಿತೋ ಯಾವ ಉಪರಜ್ಜಾ ತಥೇವ ವತ್ವಾ "ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮಿ, ನಿವತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ "ಗಚ್ಛಥ ಮಮ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಆನೇಥ ನ"ನ್ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। "ಸೋ ಪನ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಅಡ್ಢಮಾಸಕಪೇಮೇನ ಉತ್ತರಪಸ್ಸಂ ಗತೋಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ಅಡ್ಢಮಾಸಕರಾಜಾ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಾ ಏಕದಿವಸಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಉದಯರಾಜಾ ಅಡ್ಢಮಾಸಕರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಕೇ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಿಂ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ಪರಿವಾರಮನುಸ್ಸಾ ಕೀಳಾನುಭವನವಸೇನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಗಮಂಸು।

ಅಡ್ಢಮಾಸಕರಾಜಾ "ಕಿಂ ಮೇ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜೇನ, ಇಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಅಹಮೇವ ಸಕಲರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಖಗ್ಗಂ ಅಬ್ಬಾಹಿತ್ವಾ "ಪಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಮಂ ದಲಿದ್ದಕಪಣಂ ಮನುಸ್ಸಂ ಅತ್ತನಾ ಸಮಾನಂ ಕತ್ವಾ

ಮಹನ್ತೇ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇಸಿ, ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಯಸದಾಯಕಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಮ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಅಯುತ್ತಂ ವತ ಮೇ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ ತಥೇವ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಂ ಪಾಪಕಮ್ಮೇ ನಿಯೋಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಸೋ ಅಸಿಂ ಭೂಮಿಯಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ಖಮಾಹಿ ಮೇ, ದೇವಾ"ತಿ ಪಾದೇಸು ಪತಿ। "ನನು ಸಮ್ಮ, ತವ ಮಮನ್ತರೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ಇದಂ ನಾಮ ಅಕಾಸಿ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಸಮ್ಮ, ಖಮಾಮಿ ತೇ, ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಪನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹಿ, ಅಹಂ ಉಪರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ "ನ ಮೇ, ದೇವ, ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಞ್ಹಿ ತಣ್ಹಾ ಮಂ ಅಪಾಯೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇಸ್ಸತಿ, ತವ ರಜ್ಜಂ ತ್ವಮೇವ ಗಣ್ಹ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ದಿಟ್ಠಂ ಮೇ ಕಾಮಸ್ಸ ಮೂಲಂ, ಅಯಞ್ಹಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ವಡ್ಢತಿ, ನ ದಾನಿ ನಂ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉದಾನೇನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೩೯. "ಅದ್ದಸಂ ಕಾಮ ತೇ ಮೂಲಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕಾಮ ಜಾಯಸಿ।
ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಕಾಮ ನ ಹೇಹಿಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಮಮನ್ತರೇ। **ನ ಹೇಹಿಸೀ**ತಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಪುನ ಕಾಮೇಸು ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೦. "ಅಪ್ಪಾಪಿ ಕಾಮಾ ನ ಅಲಂ, ಬಹೂಹಿಪಿ ನ ತಪ್ಪತಿ।
ಅಹಹಾ ಬಾಲಲಪನಾ, ಪರಿವಜ್ಜೇಥ ಜಗ್ಗತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಹಹಾ**ತಿ ಸಂವೇಗದೀಪನಂ। **ಜಗ್ಗತೋ**ತಿ ಜಗ್ಗನ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಸ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಾಪಿ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ನ ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಾವ, ಬಹೂಹಿಪಿ ಚ ತೇಹಿ ನ ತಪ್ಪತೇವ, "ಅಹೋ ಇಮೇ ಮಮ ರೂಪಾ ಮಮ ಸದ್ದಾ"ತಿ ಲಪನತೋ ಬಾಲಲಪನಾ ಕಾಮಾ, ಇಮೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಜಗ್ಗನ್ತೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇಥ, ಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಾಭಿಸಮಯೇಹಿ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಪಜಹೇಯ್ಯಾತಿ।

ಏವಂ ಸೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಉದಯರಾಜಾನಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಂ ರೋದಮಾನಂ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇ ರಾಜಾ ತಂ ಉದಾನಂ ಸಕಲಂ ಕತ್ವಾ ಉದಾನೇನ್ತೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. "ಅಪ್ಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಮಮೇದಂ, ಉದಯೋ ಅಜ್ಝಾಗಮಾ ಮಹತ್ತಪತ್ತಂ।
ಸುಲದ್ಧಲಾಭೋ ವತ ಮಾಣವಸ್ಸ, ಯೋ ಪಬ್ಬಜೀ ಕಾಮರಾಗಂ ಪಹಾಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಉದಯೋ**ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಮಹತ್ತಪತ್ತ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಭಾವಪ್ಪತ್ತಂ ವಿಪುಲಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅಜ್ಝಾಗಮಾ। **ಮಾಣವಸ್ಸಾ**ತಿ ಸತ್ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಸುಲದ್ಧಲಾಭೋ, ಯೋ ಕಾಮರಾಗಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನೇವಮಾಹ।

ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ಗಾಥಾಯ ನ ಕೋಚಿ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ, ರಾಜಾ ನ ಕಥೇಸಿ। ಏಕೋ ಪನಸ್ಸ ಗಙ್ಗಮಾಲೋ ನಾಮ ಮಙ್ಗಲನ್ಹಾಪಿತೋ, ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಮಸ್ಸುಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಖುರಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಲೋಮಾನಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ರಞ್ಞೋ ಚ ಖುರಪರಿಕಮ್ಮಕಾಲೇ ಸುಖಂ ಹೋತಿ,

ಲೋಮಹರಣಕಾಲೇ ದುಕ್ಖಂ। ಸೋ ಪಠಮಂ ತಸ್ಸ ವರಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಸೀಸಚ್ಛೇದನಮಾಕಙ್ಖತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ “ಭದ್ದೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಙ್ಗಮಾಲಕಪ್ಪಕೋ ಬಾಲೋ”ತಿ ದೇವಿಯಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ “ಕಿ ಪನ, ದೇವ, ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಪಠಮಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಲೋಮಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಖುರಪರಿಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಂ ಕಪ್ಪಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ತಾತ, ಇದಾನಿ ರಞ್ಞೋ ಮಸ್ಸುಕರಣದಿವಸೇ ಪಠಮಂ ಲೋಮಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಖುರಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ರಞ್ಞಾ ಚ ‘ವರಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ’ತಿ ವುತ್ತೇ ‘ಅಞ್ಞೇನ, ದೇವ, ಮೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉದಾನಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಥಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಂ ತೇ ಬಹುಂ ಧನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಸ್ಸುಕರಣದಿವಸೇ ಪಠಮಂ ಸಣ್ಡಾಸಂ ಗಣ್ಹಿ। “ಕಿಂ, ಭಣೇ ಗಙ್ಗಮಾಲ, ಅಪುಬ್ಬಂ ತೇ ಕರಣ”ನ್ತಿ ರಞ್ಞಾ ವುತ್ತೇ “ದೇವ, ಕಪ್ಪಕಾ ನಾಮ ಅಪುಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಲೋಮಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಖುರಪರಿಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ “ವರಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। “ದೇವ, ಅಞ್ಞೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉದಾನಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇಥಾ”ತಿ। ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ದಲಿದ್ದಕಾಲೇ ಕತಂ ಕಥೇತುಂ ಲಜ್ಜನ್ತೋ “ತಾತ, ಇಮಿನಾ ತೇ ವರೇನ ಕೋ ಅತ್ಥೋ, ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। “ಏತಮೇವ ದೇಹಿ, ದೇವಾ”ತಿ। ಸೋ ಮುಸಾವಾದಭಯೇನ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕುಮ್ಮಾಸಪಿಣ್ಡಿಜಾತಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಂವಿದಹಾಪೇತ್ವಾ ರತನಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ಅಹಂ ಗಙ್ಗಮಾಲ, ಪುರಿಮಭವೇ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ”ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಕಿರಿಯಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ “ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಂ, ‘ಸಹಾಯೋ ಪನ ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಹಂ ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ರಜ್ಜಮೇವ ಕಾರೇಮೀ’ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಪಚ್ಛಾ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಂ ವದಾಮೀ”ತಿ ಉದಾನಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇಸಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಪ್ಪಕೋ “ಉಪಡ್ಢುಪೋಸಥಕಮ್ಮೇನ ಕಿರ ರಞ್ಞಾ ಅಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಲದ್ಧಾ, ಕುಸಲಂ ನಾಮ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಂ ಕರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಞಾತಿಭೋಗಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ರಾಜಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಪತ್ತಚೀವರಧರೋ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತೇ ಪಞ್ಚ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ “ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾನಂ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಯಂ ನಿಸೀದಿ। ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ “ದೇವ, ಗಙ್ಗಮಾಲೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ”ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ “ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವೇಗೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ರಾಜಮಾತಾ ಚ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ। ಸೋ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ “ಕಿಂ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋಸಿ, ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಸೀ”ತಿ ರಾಜಾನಂ ಕುಲನಾಮೇನ ಆಲಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಾತಾ “ಅಯಂ ಹೀನಜಚ್ಚೋ ಮಲಮಜ್ಜಕೋ ನ್ಹಾಪಿತಪುತ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮಮ ಪುತ್ತಂ ಪಥವಿಸ್ಸರಂ ಜಾತಿಖತ್ತಿಯಂ ‘ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾ’ತಿ ನಾಮೇನಾಲಪತೀ”ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೧. “ತಪಸಾ ಪಜಹನ್ತಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ತಪಸಾ ನ್ಹಾಪಿತಕುಮ್ಭಕಾರಭಾವಂ।
ತಪಸಾ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಗಙ್ಗಮಾಲ, ನಾಮೇನಾಲಪಸಜ್ಜ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾ”ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಇಮೇ ತಾವ ಸತ್ತಾ **ತಪಸಾ** ಅತ್ತನಾ ಕತೇನ ತಪೋಗುಣೇನ **ಪಾಪಕಮ್ಮಂ** ಜಹನ್ತಿ, ಕಿಂ ಪನೇತೇ ತಪಸಾ **ನ್ಹಾಪಿತಕುಮ್ಭಕಾರಭಾವ**ಮ್ಪಿ ಜಹನ್ತಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಗಙ್ಗಮಾಲ, ಅತ್ತನೋ **ತಪಸಾ** ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಮಮ ಪುತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಂ ನಾಮೇನಾಲಪಸಿ, ಪತಿರೂಪಂ ನು ತೇ ಏತನ್ತಿ?

ರಾಜಾ ಮಾತರಂ ವಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೨. “ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಮೇವ ಅಮ್ಮ ಪಸ್ಸಥ, ಖನ್ತೀಸೋರಚ್ಚಸ್ಸ ಅಯಂ ವಿಪಾಕೋ।

යෝ සබ්බජනස්ස වන්දිතෝහු, තං වන්දාම සරාජිකා සමච්චා”ති॥

තත්ථ **ඛන්තීසෝරච්චස්සාති** අධිවාසනඛන්තියා ච සෝරච්චස්ස ච। **තං වන්දාමාති** තං ඉදානි මයං සරාජිකා සමච්චා සබ්බේ වන්දාම, පස්සථ අම්ම, ඛන්තිසෝරච්චානං විපාකන්ති।

රඤ්ඤා මාතරි වාරිතාය සේසමහාජනෝ උට්ඨහිත්වා “අයුත්තං වත, දේව, ඒවරූපස්ස හීනජච්චස්ස තුම්හේ නාමේනාලපන”න්ති ආහ। රාජා මහාජනම්පි පටිබාහිත්වා තස්ස ගුණකථං කථේතුං ඕසානගාථමාහ -

౪౪. “මා කිඤ්චි අවචුත්ථ ගඞ්ගමාලං, මුනිනං මෝනපථේසු සික්ඛමානං।
ඒසෝ හි අතරි අණ්ණවං, යං තරිත්වා චරන්ති වීතසෝකා”ති॥

තත්ථ **මුනිනන්ති** අගාරිකානගාරිකසේක්ඛාසේක්ඛපච්චේකමුනීසු පච්චේකමුනිං। **මෝනපථේසු සික්ඛමානන්ති** පුබ්බභාගපටිපදාබෝධිපක්ඛියධම්මසඞ්ඛාතේසු මෝනපථේසු සික්ඛමානං। **අණ්ණවන්ති** සංසාරමහාසමුද්දං।

ඒවඤ්ච පන වත්වා රාජා පච්චේකබුද්ධං වන්දිත්වා “භන්තේ, මය්හං මාතු ඛමථා”ති ආහ। “ඛමාමි, මහාරාජා”ති। රාජපරිසාපි නං ඛමාපේසි। රාජා අත්තානං නිස්සාය වසනත්ථාය පටිඤ්ඤං යාචි। පච්චේකබුද්ධෝ පන පටිඤ්ඤං අදත්වා සරාජිකාය පරිසාය පස්සන්තියාව ආකාසේ ඨත්වා රඤ්ඤෝ ඕවාදං දත්වා ගන්ධමාදනමේව ගතෝ।

සත්ථා ඉමං ධම්මදේසනං ආහරිත්වා “ඒවඤ්ච උපාසකා උපෝසථවාසෝ නාම වසිතබ්බයුත්තකෝ”ති වත්වා ජාතකං සමෝධානේසි - “තදා පච්චේකබුද්ධෝ පරිනිබ්බායි, අඩ්ඪමාසකරාජා ආනන්දෝ අහෝසි, රඤ්ඤෝ මාතා මහාමායා, අග්ගමහේසී රාහුලමාතා, උදයරාජා පන අහමේව අහෝසි”න්ති।

ගඞ්ගමාලජාතකවණ්ණනා පඤ්චමා।

[౪౨౨] ౬. චේතියජාතකවණ්ණනා

ධම්මෝ හවේ හතෝ හන්තීති ඉදං සත්ථා ජේතවනේ විහරන්තෝ දේවදත්තස්ස පථවිපවේසනං ආරබ්භ කථේසි। තස්මිඤ්හි දිවසේ භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපේසුං “ආවුසෝ, දේවදත්තෝ මුසාවාදං කත්වා පථවිං පවිට්ඨෝ අවීචිපරායණෝ ජාතෝ”ති। සත්ථා ආගන්ත්වා “කාය නුත්ථ, භික්ඛවේ, ඒතරහි කථාය සන්නිසින්නා”ති පුච්ඡිත්වා “ඉමාය නාමා”ති වුත්තේ “න, භික්ඛවේ, ඉදානේව, පුබ්බේපි පථවිං පවිට්ඨෝයේවා”ති වත්වා අතීතං ආහරි।

අතීතේ පඨමකප්පේ මහාසම්මතෝ නාම රාජා අසඞ්ඛ්‍යේය්‍යායුකෝ අහෝසි। තස්ස පුත්තෝ රෝජෝ නාම, තස්ස පුත්තෝ වරරෝජෝ නාම, තස්ස පුත්තෝ කල්‍යාණෝ නාම, කල්‍යාණස්ස පුත්තෝ වරකල්‍යාණෝ නාම, වරකල්‍යාණස්ස පුත්තෝ උපෝසථෝ නාම, උපෝසථස්ස පුත්තෝ වරඋපෝසථෝ නාම, වරඋපෝසථස්ස පුත්තෝ මන්ධාතා නාම, මන්ධාතුස්ස පුත්තෝ වරමන්ධාතා නාම, වරමන්ධාතුස්ස පුත්තෝ වරෝ නාම, වරස්ස පුත්තෝ උපවරෝ නාම අහෝසි, උපරිවරෝතිපි තස්සේව නාමං। සෝ චේතියරට්ඨේ සොත්ථියනගරේ රජ්ජං කාරේසි, චතූහි රාජිද්ධීහි සමන්නාගතෝ අහෝසි උපරිචරෝ ආකාසගාමී, චත්තාරෝ නං දේවපුත්තා චතූසු දිසාසු ඛග්ගහත්ථා රක්ඛන්ති, කායතෝ චන්දනගන්ධෝ වායති, මුඛතෝ උප්පලගන්ධෝ। තස්ස කපිලෝ නාම බ්‍රාහ්මණෝ පුරෝහිතෝ අහෝසි। කපිලබ්‍රාහ්මණස්ස පන කනිට්ඨෝ කෝරකලම්බෝ නාම රඤ්ඤා සද්ධිං ඒකාචරියකුලේ

ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಬಾಲಸಹಾಯೋ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕುಮಾರಕಾಲೇಯೇವ "ಅಹಂ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾ ತುಯ್ಹಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಜಾನಿ। ಸೋ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾ ಪಿತು ಪುರೋಹಿತಂ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನತೋ ಚಾವೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಪುರೋಹಿತೇ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾರವೇನ ಅಪಚಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ರಜ್ಜಂ ನಾಮ ಸಮವಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸುಪರಿಹಾರಂ ಹೋತಿ, ಅಹಂ ರಾಜಾನಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ದೇವ, ಅಹಂ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ಗೇಹೇ ಕುಮಾರಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪುರೋಹಿತಂ ಕರೋಹಿ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತತ್ಥೇವ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ಕೋರಕಲಮ್ಬೋ "ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತೋಪಿ ನ ಮಯ್ಹಂ ಠಾನನ್ತರಂ ದಾಪೇಸೀ"ತಿ ಭಾತರಿ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸುಖಕಥಾಯ ನಿಸಿನ್ನಸಮಯೇ ರಞ್ಞಾ "ಕೋರಕಲಮ್ಬ ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ನ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಆಮ, ದೇವ, ನ ಕರೋಮಿ, ಭಾತಾ ಮೇ ಕರೋತೀ"ತಿ ಆಹ। "ನನು ತೇ ಭಾತಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ? "ಆಮ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಠಾನನ್ತರಂ ಪನ ಪುತ್ತಸ್ಸ ದಾಪೇಸೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ? "ದೇವ, ಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಮಮ ಭಾತರಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅಹಂ ತಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಕತ್ವಾ ಭಾತರಂ ತೇ ಕನಿಟ್ಠಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಕಥಂ, ದೇವಾ"ತಿ? "ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ದೇವ, ನ ಜಾನಾಥ, ಯದಾ ಮಮ ಭಾತಾ ಮಹನ್ತೇನ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಜ್ಜಾಧರೋ, ಸೋ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮೇನ ತುಮ್ಹೇ ವಞ್ಚೇಸ್ಸತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತೇ ಅನ್ತರಹಿತೇ ವಿಯ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಕಾಯತೋ ಚ ಮುಖತೋ ಚ ಸುಗನ್ಧಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ವಿಯ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಆಕಾಸಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೇ ವಿಯ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸಥ, ತದಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ। "ತ್ವಂ ಏವಂ ಸಞ್ಞಂ ಮಾ ಕರಿ, ಅಹಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಕದಾ ಕರಿಸ್ಸಥ, ದೇವಾ"ತಿ? "ಇತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ"ತಿ। ಸಾ ಕಥಾ ಸಕಲನಗರೇ ಪಾಕಟಾ ಅಹೋಸಿ। "ರಾಜಾ ಕಿರ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಖುದ್ದಕಂ, ಖುದ್ದಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಠಾನನ್ತರಂ ಖುದ್ದಕಸ್ಸ ದಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಕೀದಿಸೋ ನು ಖೋ ಮುಸಾವಾದೋ ನಾಮ, ಕಿಂ ನೀಲಕೋ, ಉದಾಹು ಪೀತಕಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರವಣ್ಣೋ"ತಿ ಏವಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ । ತದಾ ಕಿರ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಚವಾದೀಕಾಲೋ, "ಮುಸಾವಾದೋ ನಾಮ ಏವರೂಪೋ"ತಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ।

ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋಪಿ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ "ತಾತ, ರಾಜಾ ಕಿರ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಖುದ್ದಕೇ ಕತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಮಮ ಚೂಳಪಿತುಸ್ಸ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ತಾತ, ರಾಜಾ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ। ಕತರದಿವಸೇ ಪನ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಇತೋ ಕಿರ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತದಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಹಾಜನಾ "ಮುಸಾವಾದಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಾತಿಮಞ್ಚೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಕುಮಾರೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತು ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಆಕಾಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪುರತೋ ನಿಸೀದನಚಮ್ಮಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಮಹಾರಾಜ, ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಠಾನನ್ತರಂ ದಾತುಕಾಮೋಸೀ"ತಿ? "ಆಮ ಆಚರಿಯ, ಏವಂ ಮೇ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಓವದನ್ತೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಮುಸಾವಾದೋ ನಾಮ ಭಾರಿಯೋ ಗುಣಪರಿಧಂಸಕೋ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇತಿ। ರಾಜಾ ನಾಮ ಮುಸಾವಾದಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಹನತಿ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಹನಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಹಞ್ಞತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೫. "ಧಮ್ಮೋ ಹವೇ ಹತೋ ಹನ್ತಿ, ನಾಹತೋ ಹನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ನ ಹನೇ, ಮಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮೋ ಹತೋ ಹನೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯನಧಮ್ಮೋ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋ।

ಅಥ ನಂ ಉತ್ತರಿಪಿ ಓವದನ್ತೋ "ಸಚೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಮುಸಾವಾದಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಇದ್ಧಿಯೋ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೬. "ಅಲಿಕಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ಅಪಕ್ಕಮನ್ತಿ ದೇವತಾ।
ಪೂತಿಕಞ್ಚ ಮುಖಂ ವಾತಿ, ಸಕಟ್ಠಾನಾ ಚ ಧಂಸತಿ।
ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಪಕ್ಕಮನ್ತಿ ದೇವತಾ**ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಸಚೇ ಅಲಿಕಂ ಭಣಿಸ್ಸಸಿ, ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ ಆರಕ್ಖಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನೇತಂ ವದತಿ। **ಪೂತಿಕಞ್ಚ ಮುಖಂ ವಾತೀ**ತಿ ಮುಖಞ್ಚ ತೇ ಕಾಯೋ ಚ ಉಭೋ ಪೂತಿಗನ್ಧಂ ವಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಸಕಟ್ಠಾನಾ ಚ ಧಂಸತೀ**ತಿ ಆಕಾಸತೋ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸಸೀತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಭೀತೋ ಕೋರಕಲಮ್ಬಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ನನು ಮಯಾ ಪಠಮಮೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏತಂ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಕಪಿಲಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಕಥಿತಮೇವ ಪುರತೋ ಕರೋನ್ತೋ "ತ್ವಂಸಿ, ಭನ್ತೇ, ಕನಿಟ್ಠೋ, ಕೋರಕಲಮ್ಬೋ ಜೇಟ್ಠೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಸಹ ಮುಸಾವಾದೇನ ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ "ತಾದಿಸಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಿನೋ ಆರಕ್ಖಂ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಖಗ್ಗೇ ಪಾದಮೂಲೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿಂಸು, ಮುಖಂ ಭಿನ್ನಕುಕ್ಕುಟಣ್ಡಪೂತಿ ವಿಯ, ಕಾಯೋ ವಿವಟವಚ್ಚಕುಟೀ ವಿಯ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ವಾಯಿ, ಆಕಾಸತೋ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಇದ್ಧಿಯೋ ಪರಿಹಾಯಿಂಸು। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪುರೋಹಿತೋ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಚೇ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸಬ್ಬಂ ತೇ ಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೭. "ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭೂಮಿಯಂ ತಿಟ್ಠ ಚೇತಿಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭೂಮಿಯಂ ತಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂಯೇವ ಪತಿಟ್ಠ, ಪುನ ಆಕಾಸಂ ಲಙ್ಘಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ "ಪಸ್ಸ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಠಮಂ ಮುಸಾವಾದೇನೇವ ತೇ ಚತಸ್ಸೋ ಇದ್ಧಿಯೋ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಇದಾನಿಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋಪಿ "ಏವಂ ವತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಮಂ ವಞ್ಚೇತುಕಾಮಾ"ತಿ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಭಣಿತ್ವಾ ಯಾವ ಗೋಪ್ಫಕಾ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪುನಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇದಾನಿಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೮. "ಅಕಾಲೇ ವಸ್ಸತೀ ತಸ್ಸ, ಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ನ ವಸ್ಸತಿ।
ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೋ ಜಾನನ್ತೋ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪಞ್ಹಂ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ದೇವೋ ಯುತ್ತಕಾಲೇ ಅವಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅಕಾಲೇ ವಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥ ನಂ ಪುನಪಿ ಮುಸಾವಾದಫಲೇನ ಯಾವ ಜಙ್ಘಾ ಪಥವಿಂ ಪವಿಟ್ಠಂ "ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೯. “ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭೂಮಿಂ ಪವಿಸ ಚೇತಿಯಾ”ತಿ॥

ಸೋ ತತಿಯಮ್ಪಿ “ತ್ವಂಸಿ, ಭನ್ತೇ, ಕನಿಟ್ಠೋ, ಜೇಟ್ಠೋ ಕೋರಕಲಮ್ಬೋ”ತಿ ಮುಸಾವಾದಮೇವ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಜಾಣುಕಾ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪುನಪಿ “ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೫೦. “ಜಿವ್ಹಾ ತಸ್ಸ ದ್ವಿಧಾ ಹೋತಿ, ಉರಗಸ್ಸೇವ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ॥

೫೧. “ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಿಸ ಚೇತಿಯಾ”ತಿ॥

ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ವತ್ವಾ “ಇದಾನಿ ಸಕ್ಕಾ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ “ತ್ವಂಸಿ, ಭನ್ತೇ, ಕನಿಟ್ಠೋ, ಜೇಟ್ಠೋ ಕೋರಕಲಮ್ಬೋ”ತಿ ಚತುತ್ಥಮ್ಪಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಕಟಿತೋ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೫೨. “ಜಿವ್ಹಾ ತಸ್ಸ ನ ಭವತಿ, ಮಚ್ಛಸ್ಸೇವ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ॥

೫೩. “ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಿಸ ಚೇತಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಚ್ಛಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮುಸಾವಾದಿನೋ ಮಚ್ಛಸ್ಸ ವಿಯ ಕಥನಸಮತ್ಥಾ ಜಿವ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ಮೂಗೋವ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಪಞ್ಚಮಮ್ಪಿ “ತ್ವಂಸಿ ಕನಿಟ್ಠೋ, ಜೇಟ್ಠೋ ಕೋರಕಲಮ್ಬೋ”ತಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ನಾಭಿತೋ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುನಪಿ “ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೫೪. “ಥಿಯೋವ ತಸ್ಸ ಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಪುಮಾ ಜಾಯರೇ ಕುಲೇ।
ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ॥

೫೫. “ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಿಸ ಚೇತಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಥಿಯೋವಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮುಸಾವಾದಿಸ್ಸ ಧೀತರೋವ ಜಾಯನ್ತಿ, ಪುತ್ತಾ ನ ಜಾಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಛಟ್ಠಮ್ಪಿ ತಥೇವ ಮುಸಾವಾದಂ ಭಣಿತ್ವಾ ಯಾವ ಥನಾ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪುನಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೫೬. “ಪುತ್ತಾ ತಸ್ಸ ನ ಭವನ್ತಿ, ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ ದಿಸೋದಿಸಂ।

ಯೋ ಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ವಿಯಾಕರೇ॥

೫೭. "ಸಚೇ ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಹೋಹಿ ರಾಜ ಯಥಾ ಪುರೇ।
ಮುಸಾ ಚೇ ಭಾಸಸೇ ರಾಜ, ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಿಸ ಚೇತಿಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ಸಚೇ ಮುಸಾವಾದಿಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅನುಪಕಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಪಾಪಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗದೋಸೇನ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮಮ್ಪಿ ತಥೇವ ಮುಸಾವಾದಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಥವೀ ವಿವರಂ ಅದಾಸಿ, ಅವೀಚಿತೋ ಜಾಲಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ।

೫೮. "ಸ ರಾಜಾ ಇಸಿನಾ ಸತ್ತೋ, ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರೋ ಪುರೇ।
ಪಾವೇಕ್ಖಿ ಪಥವಿಂ ಚೇಚ್ಚೋ, ಹೀನತ್ತೋ ಪತ್ವ ಪರಿಯಾಯಂ॥

೫೯. ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಛನ್ದಾಗಮನಂ, ನಪ್ಪಸಂಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಅದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಗಿರಂ ಸಚ್ಚೂಪಸಂಹಿತ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ದ್ವೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ ಹೋನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಸ ರಾಜಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ರಾಜಾ ಚೇತಿಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಇಸಿನಾ ಅಭಿಸತ್ತೋ ಪರಿಹೀನಸಭಾವೋ ಹುತ್ವಾ। **ಪತ್ವ ಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಾಲಪರಿಯಾಯಂ ಪತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಚೇತಿಯರಾಜಾ ಛನ್ದಾಗಮನೇನ ಅವೀಚಿಪರಾಯಣೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ। **ಅದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಛನ್ದಾದೀಹಿ ಅದೂಸಿತಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಸಚ್ಚಮೇವ ಭಾಸೇಯ್ಯ।

ಮಹಾಜನೋ "ಚೇತಿಯರಾಜಾ ಇಸಿಂ ಅಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಅವೀಚಿಂ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಪಞ್ಚ ಪುತ್ತಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಹೋಹೀ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ತಾತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತಾ ಧಮ್ಮಂ ನಾಸೇತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಇಸಿಂ ಅಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಅವೀಚಿಂ ಉಪಪನ್ನೋ, ಧಮ್ಮೋ ನಾಮೇಸ ಹತೋ ಹನತಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಧ ವಸಿತು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸು ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಕಂ "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಸತ್ತಪತಿಟ್ಠಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ, ತಂ ನಗರಂ **ಹತ್ಥಿಪುರಂ** ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ದುತಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ, ತಾತ, ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ, ತಂ ನಗರಂ **ಅಸ್ಸಪುರಂ** ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತತಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ, ತಾತ, ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಕೇಸರಸೀಹಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ, ತಂ ನಗರಂ **ಸೀಹಪುರಂ** ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಚತುತ್ಥಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ, ತಾತ, ಉತ್ತರದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಬ್ಬರತನಮಯಂ ಚಕ್ಕಪಞ್ಜರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ, ತಂ ನಗರಂ **ಉತ್ತರಪಞ್ಚಾಲಂ** ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಪಞ್ಚಮಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತಾತ, ತಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಮಹಾಥೂಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮುತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಜುಕಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ದ್ವೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ದದ್ದರಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ, ತಂ ನಗರಂ **ದದ್ದರಪುರಂ** ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಪಞ್ಚಪಿ ಜನಾ ತಾಯ ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಗರಾನಿ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ದೇವದತ್ತೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಚೇತಿಯರಾಜಾ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಚೇತಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೪೨೩] ೭. ಇನ್ದ್ರಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಿರೇಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ, ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಘರೇ ವಿಭವಂ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ದಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೋ ನವಕತ್ತಾ ಚೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಭಾವೇನ ಚ ಕುಲಘರೇ ವಾ ಆಸನಸಾಲಾಯ ವಾ ಆಸನಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಸಙ್ಘನವಕಾನಂ ಕೋಟಿಯಂ ಪೀಠಕಂ ವಾ ಫಲಕಂ ವಾ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಆಹಾರೋಪಿ ಉಳುಙ್ಕಪಿಟ್ಠೇನ ಘಟ್ಟಿತಾ ಭಿನ್ನಸಿತ್ಥಕಯಾಗು ವಾ ಪೂತಿಸುಕ್ಖಖಜ್ಜಕಂ ವಾ ಝಾಮಸುಕ್ಖಕೂರೋ ವಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಯಾಪನಪಮಾಣಂ ನ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪತ್ತತೋ ಭತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸುಸಮ್ಪಾದಿತಾನಿ ಯಾಗುಭತ್ತಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ದೇತಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಬದ್ಧೋ ನು ಖೋ, ನೋತಿ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಜನಪದಮನುಸ್ಸಂ ಸೇತಮತ್ತಿಕಾಯ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಪಿಸ್ಸ ಕತಿಪಯೇ ಪರಿವಾರಮನುಸ್ಸೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಥೋಕಥೋಕಂ ಪಾನಭೋಜನಂ ದಾಪೇಸಿ। ತೇ ಖಾದನ್ತಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಚ ಚಕ್ಕೇಸು ಗೋಣೇ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಸಕಟಮ್ಪಿ ಠಪಾಪೇಸಿ, ಸಯಂ ಪನ ಪಿಟ್ಠಿಗಬ್ಭೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪೂವೇ ಪಚಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕೋ ಮಹಲ್ಲಕಪುರಿಸೋ "ಅಯ್ಯೇ, ಏಕೋ ಥೇರೋ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ"ತಿ ಆಹ। "ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತಿಚ್ಛಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಅತಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇತ್ವಾಪಿ ತಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯೇ, ಥೇರೋ ನ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಣಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಭೋ ಅಯಂ ಮಮ ದಾರಕಪಿತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಇಧೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಥ, ಮಯಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಞ್ಞಂ ಕುಲಂ ನ ಗಣ್ಹಿಮ್ಹ, ಅಸಾಮಿಕೇ ಪನ ಘರೇ ಘರಾವಾಸೋ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಮಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಕುಲಂ ಗಣ್ಹಾಮ, ದೂರಂ ಜನಪದಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ, ತುಮ್ಹೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥ, ಸಚೇ ಮೇ ದೋಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಖಮಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ಹದಯಫಾಲನಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ "ಅಹಂ ತಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಮಾ ಗಚ್ಛ, ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಸಾಟಕಂ ಪೇಸೇಹಿ, ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಮಹಲ್ಲಕೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇನ್ತೋ "ಕಸ್ಮಾ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಞ್ಞೇವ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಞ್ಞೇವ ಆನಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮೋ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕೋ ತಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಪೇಸೀ"ತಿ? "ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ನ ಇದಾನೇವ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತುಯ್ಹಂ ಅನತ್ಥಕಾರಿಕಾ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚತೂಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಪರಿಹೀನೋ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಪತ್ವಾ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಮ್ಹಾ ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ನಟ್ಠಜ್ಝಾನಂ ಪಟಿಲಭೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಜಾತದಿವಸೇ ಚಸ್ಸ ಸಕಲನಗರೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು, ತೇನಸ್ಸ "ಜೋತಿಪಾಲಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸಿಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಕಞ್ಚಿ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯೇ ಕವಿಟ್ಠಕಅಸ್ಸಮೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ತಂ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಂ ಅನೇಕಾನಿ ಇಸಿಸತಾನಿ ಪರಿವಾರೇಸುಂ, ಮಹಾಸಮಾಗಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಸರಭಙ್ಗಸತ್ಥಾ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಸತ್ತ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಜೇಟ್ಠಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸು ಸಾಲಿಸ್ಸರೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಕವಿಟ್ಠಕಅಸ್ಸಮಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸುರಟ್ಠಜನಪದೇ ಪುರತ್ಥಿಮಜನಪದೇ ಸಾತೋದಿಕಾಯ ನಾಮ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಇಸಿಪರಿವಾರೋ ವಸಿ। ಮೇಣ್ಡಿಸ್ಸರೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಪಜ್ಜೋತಕಪಞ್ಚಾಲರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಕಲಬ್ಬಚೂಳಕಂ ನಾಮ ನಿಗಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಇಸಿಪರಿವಾರೋ ವಸಿ। ಪಬ್ಬತೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಏಕಂ ಅಟವಿಜನಪದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಇಸಿಪರಿವಾರೋ ವಸಿ। ಕಾಳದೇವಿಲೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಅವನ್ತಿದಕ್ಖಿಣಾಪಥೇ ಏಕಗ್ಘನಸೇಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಇಸಿಪರಿವಾರೋ ವಸಿ। ಕಿಸವಚ್ಛೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಏಕಕೋವ ದಣ್ಡಕಿರಞ್ಞೋ ಕುಮ್ಭವತೀನಗರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಿ। ಅನುಪಿಯತಾಪಸೋ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿ। ನಾರದೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಕಾಳದೇವಿಲಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ ಆರಞ್ಜರಗಿರಿಮ್ಹಿ ಪಬ್ಬತಜಾಲನ್ತರೇ ಏಕಕೋವ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗುಹಾಲೇಣೇ ವಸಿ।

ಆರಞ್ಜರಗಿರಿನೋ ನಾಮ ಅವಿದೂರೇ ಏಕೋ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೋ ನಿಗಮೋ ಅತ್ಥಿ, ತೇಸಂ ಅನ್ತರೇ ಮಹತೀ ನದೀ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ನದಿಂ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸಾ ಓತರನ್ತಿ। ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ವಣ್ಣದಾಸಿಯೋಪಿ ಪುರಿಸೇ ಪಲೋಭಯಮಾನಾ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ನಿಸೀದನ್ತಿ। ನಾರದತಾಪಸೋ ತಾಸು ಏಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತ್ವಾ ನಿರಾಹಾರೋ ಪರಿಸುಸ್ಸನ್ತೋ ಕಿಲೇಸವಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ವಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಾತಾ ಕಾಳದೇವಿಲೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಲೇಣಂ ಪಾವಿಸಿ। ನಾರದೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ಭವಂ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಭವಂ 'ಅಕಲ್ಲಕೋ'ತಿ ಭವನ್ತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಅಭೂತಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಅಲಿಕಂ ತುಚ್ಛಂ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ಮುಸಾವಾದೇನ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ "ನೇತಂ ಪಹಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಾಲಿಸ್ಸರಂ ಆನೇಸಿ, ಮೇಣ್ಡಿಸ್ಸರಂ ಆನೇಸಿ, ಪಬ್ಬತಮ್ಪಿ ಆನೇಸಿ। ಇತರೋಪಿ ತೇ ತಯೋ ಮುಸಾವಾದೇನ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಕಾಳದೇವಿಲೋ "ಸರಭಙ್ಗಸತ್ಥಾರಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಆನೇಸಿ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇನ್ದ್ರಿಯವಸಂ ಗತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಕಚ್ಚಿ ನಾರದ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಇತರೇನ ತಂ ಸುತ್ವಾವ ಉಟ್ಠಾಯ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಆಚರಿಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನಾರದ, ಇನ್ದ್ರಿಯವಸಂ ಗತಾ ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸುಸ್ಸನ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ದುತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೬೦. "ಯೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಕಾಮೇನ, ವಸಂ ನಾರದ ಗಚ್ಛತಿ।
ಸೋ ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜುಭೋ ಲೋಕೇ, ಜೀವನ್ತೋವ ವಿಸುಸ್ಸತೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನ**ನ್ತಿ ನಾರದ, ಯೋ ಪುರಿಸೋ ರೂಪಾದೀಸು ಸುಭಾಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮವಸೇನ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜುಭೋ ಲೋಕೇ**ತಿ ಸೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಞ್ಚ ದೇವಲೋಕಞ್ಚಾತಿ ಉಭೋಲೋಕೇ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ನಿರಯಾದೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜೀವನ್ತೋವ ವಿಸುಸ್ಸತೀ**ತಿ ಜೀವನ್ತೋಯೇವ ಅತ್ತನಾ ಇಚ್ಛಿತಂ ಕಿಲೇಸವತ್ಥುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಸೋಕೇನ ವಿಸುಸ್ಸತಿ, ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಾರದೋ "ಆಚರಿಯ, ಕಾಮಸೇವನಂ ನಾಮ ಸುಖಂ, ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ಕಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ವದಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸರಭಙ್ಗೋ "ತೇನ ಹಿ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೬೦. “ಸುಖಸ್ಸಾನನ್ತರಂ ದುಕ್ಖಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸಾನನ್ತರಂ ಸುಖಂ।
ಸೋಸಿ ಪತ್ತೋ ಸುಖಾ ದುಕ್ಖಂ, ಪಾಟಿಕಙ್ಖ ವರಂ ಸುಖ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಖಸ್ಸಾನನ್ತರ**ನ್ತಿ ಕಾಮಸುಖಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ ನಿರಯದುಕ್ಖಂ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೀಲರಕ್ಖಣದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ ದಿಬ್ಬಮಾನುಸಕಸುಖಞ್ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಞ್ಚ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ನಾರದ, ಇಮೇ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಕಾಮಸೇವನಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಏಕನ್ತದುಕ್ಖೇ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖನ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಚ ಪನ ಕಿಲಮನ್ತಿ, ತೇ ದುಕ್ಖೇನ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸೀಲಬಲೇನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಸುಖಂ ಲಭನ್ತಿ, ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮೀತಿ। **ಸೋಸಿ ಪತ್ತೋ**ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ ನಾರದ, ಇದಾನಿ ಝಾನಸುಖಂ ನಾಸೇತ್ವಾ ತತೋ ಸುಖಾ ಮಹನ್ತಂ ಕಾಮನಿಸ್ಸಿತಂ ಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಂ ಪತ್ತೋ। **ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ**ತಿ ಇದಂ ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪುನ ತದೇವ ವರಂ ಉತ್ತಮಂ ಝಾನಸುಖಂ ಇಚ್ಛ ಪತ್ಥೇಹೀತಿ।

ನಾರದೋ “ಇದಂ ಆಚರಿಯ, ದುಕ್ಖಂ ದುಸ್ಸಹಂ, ನ ತಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಸಕ್ಕೋಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ನಾರದ, ದುಕ್ಖಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಧಿವಾಸೇತಬ್ಬಮೇವಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೧. “ಕಿಚ್ಛಕಾಲೇ ಕಿಚ್ಛಸಹೋ, ಯೋ ಕಿಚ್ಛಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।
ಸ ಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ಸುಖಂ ಧೀರೋ, ಯೋಗಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಾತಿವತ್ತತೀ**ತಿ ನಾನುವತ್ತತಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ನಾರದ, ಯೋ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಛಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಛಸ್ಸ ಹರಣೂಪಾಯಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಛಸಹೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಕಿಚ್ಛಂ ನಾನುವತ್ತತಿ, ತಸ್ಸ ವಸೇ ಅವತ್ತಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ತಂ ಕಿಚ್ಛಂ ಅಭಿಭವತಿ ವಿನಾಸೇತಿ, ಸೋ ಧೀರೋ ಕಿಚ್ಛಸ್ಸ ಅನ್ತಿಮಸಙ್ಖಾತಂ ನಿರಾಮಿಸಸುಖಸಙ್ಖಾತಂ ಝಾನಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ವಾ ಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ಯೋಗಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಕಿಲಮನ್ತೋವ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ।

ಸೋ “ಆಚರಿಯ, ಕಾಮಸುಖಂ ನಾಮ ಉತ್ತಮಸುಖಂ, ನ ತಂ ಜಹಿತುಂ ಸಕ್ಕೋಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ನಾರದ, ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೨. “ನ ಹೇವ ಕಾಮಾನ ಕಾಮಾ, ನಾನತ್ಥಾ ನಾತ್ಥಕಾರಣಾ।
ನ ಕತಞ್ಚ ನಿರಙ್ಕತ್ವಾ, ಧಮ್ಮಾ ಚವಿತುಮರಹಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಮಾನ ಕಾಮಾ**ತಿ ಕಾಮಾನಂ ಕಾಮಾ, ವತ್ಥುಕಾಮಾನಂ ಪತ್ಥನಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾನತ್ಥಾ ನಾತ್ಥಕಾರಣಾ**ತಿ ನ ಅನತ್ಥತೋ ನ ಅತ್ಥಕಾರಣಾ। **ನ ಕತಞ್ಚ ನಿರಙ್ಕತ್ವಾ**ತಿ ಕತಞ್ಚ ನಿಪ್ಫಾದಿತಂ ಝಾನಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ನಾರದ, ನ ಹೇವ ವತ್ಥುಕಾಮಪತ್ಥನಾಯ ಧಮ್ಮಾ ಚವಿತುಮರಹಸಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನತ್ಥೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಂ ಪಟಿಹನಿತುಕಾಮೋ ನಾನತ್ಥಾ ನ ಅತ್ಥೇನಪಿ ಕಾರಣಭೂತೇನ ಧಮ್ಮಾ ಚವಿತುಮರಹಸಿ, “ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಕಾರಣಾಪಿ ನ ಧಮ್ಮಾ ಚವಿತುಮರಹಸಿ, ಕತಂ ಪನ ನಿಪ್ಫಾದಿತಂ ಝಾನಸುಖಂ ನಿರಂಕತ್ವಾ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ನೇವ ಧಮ್ಮಾ ಚವಿತುಮರಹಸೀಸಿ।

ಏವಂ ಸರಭಙ್ಗೇನ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿತೇ ಕಾಳದೇವಿಲೋ ಅತ್ತನೋ ಕನಿಟ್ಠಂ ಓವದನ್ತೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೪. “ದಕ್ಖಂ ಗಹಪತೀ ಸಾಧು, ಸಂವಿಭಜ್ಜಞ್ಚ ಭೋಜನಂ।
ಅಹಾಸೋ ಅತ್ಥಲಾಭೇಸು, ಅತ್ಥಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಅಬ್ಯಥೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಕ್ಖಂ ಗಹಪತೀ**ತಿ ನಾರದ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತಾನಂ ಗಹಪತೀನಂ ಭೋಗುಪ್ಪಾದನತ್ಥಾಯ ಅನಲಸ್ಯಥೇಕಕುಸಲಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ದಕ್ಖಂ ನಾಮ ಸಾಧು, ದಕ್ಖಭಾವೋ ಭದ್ದಕೋ। **ಸಂವಿಭಜ್ಜಞ್ಚ ಭೋಜನ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತಭೋಗಾನಂ ಧಮ್ಮಿಕಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಭಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗಕರಣಂ ದುತಿಯಂ ಸಾಧು। **ಅಹಾಸೋ ಅತ್ಥಲಾಭೇಸೂ**ತಿ ಮಹನ್ತೇ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಪ್ಪಮಾದವಸೇನ ಅಹಾಸೋ ಅನುಪ್ಪಿಲಾವಿತತ್ತಂ ತತಿಯಂ ಸಾಧು। **ಅತ್ಥಬ್ಯಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಯದಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಯಸವಿನಾಸೋ ಹೋತಿ, ತದಾ **ಅಬ್ಯಥೋ** ಅಕಿಲಮನಂ ಚತುತ್ಥಂ ಸಾಧು, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ನಾರದ, "ಝಾನಂ ಮೇ ಅನ್ತರಹಿತ"ನ್ತಿ ಮಾ ಸೋಚಿ, ಸಚೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಸಂ ನ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ನಟ್ಠಮ್ಪಿ ತೇ ಝಾನಂ ಪುನ ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ತಂ ಪುನ ಕಾಳದೇವಿಲೇನ ನಾರದಸ್ಸ ಓವದಿತಭಾವಂ ಇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೫. "ಏತ್ತಾವತೇತಂ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ, ಅಪಿ ಸೋ ದೇವಿಲೋ ಬ್ರವಿ।
ನ ಯಿತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಿಯೋ, ಯೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಸಂ ವಜೇ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತ್ತಕಂ ಏತಂ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಸೋಯಂ ದೇವಿಲೋ ಅಬ್ರವಿ। ಯೋ ಪನ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ವಸಂ ವಜತಿ, ಇತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪಾಪಿಯೋ ನತ್ಥೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ಸರಭಙ್ಗೋ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ನಾರದ, ಇದಂ ತಾವ ಸುಣ, ಯೋ ಹಿ ಪಠಮಮೇವ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ನ ಕರೋತಿ, ಸೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠಮಾಣವಕೋ ವಿಯ ಸೋಚತಿ ಪರಿದೇವತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿನಿಗಮೇ ಏಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಣವೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಅಹೋಸಿ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಗಬಲೋ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಂ ಮೇ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪುಟ್ಠೇಹಿ, ಕಿಂ ಪುತ್ತದಾರೇನ, ಕಿಂ ದಾನಾದೀಹಿ ಪುಞ್ಞೇಹಿ ಕತೇಹಿ, ಕಞ್ಚಿ ಅಪೋಸೇತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪುಞ್ಞಂ ಅಕತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಿಗೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ? ಸೋ ಪಞ್ಚಾವುಧಸನ್ನದ್ಧೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾನಾಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೋ ಅನ್ತೋಹಿಮವನ್ತೇ ವಿಧವಾಯ ನಾಮ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಗಿರಿಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಪಬ್ಬತಜಾಲಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರೇ ಪಕ್ಕಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಹಂ ಸಬ್ಬದಾ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ದುಬ್ಬಲಕಾಲೇ ಅರಞ್ಞೇ ಚರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಾನೇವ ನಾನಾವಣ್ಣೇ ಮಿಗೇ ಪಬ್ಬತಜಾಲಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಅನಾಹಿಣ್ಡನ್ತೋವ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ಜಾತಂ, ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಪಾದೇಹಿ ನ ಲಭಿ ಗನ್ತುಂ, ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ನೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ, ನ ಪಾನೀಯಂ ಪಸ್ಸಿ, ಸರೀರಂ ಮಿಲಾಯಿ, ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಅಹೋಸಿ, ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ ಪಥವೀ ವಿಯ ಸರೀರಂ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ರಾಜಿಯೋ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಸೋ ದುರೂಪೋ ದುಸ್ಸಣ್ಠಿತೋ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿ।

ಏವಂ ಅದ್ಧಾನೇ ಗತೇ ಸಿವಿರಟ್ಠೇ ಸಿವಿರಾಜಾ ನಾಮ "ಅರಞ್ಞೇ ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಾವುಧಸನ್ನದ್ಧೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಮಾನೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ತಂ ಪದೇಸಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋಪಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಕೋಸಿ ತ್ವಂ ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಾಮಿ, ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಅಹಂ, ಅತ್ತನೋ ಕತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಅನುಭೋಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಕೋಸೀ"ತಿ? "ಸಿವಿರಾಜಾಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ। "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಇಧಾಗತೋಸೀ"ತಿ? "ಮಿಗಮಂಸಂ ಖಾದನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸೋ "ಅಹಮ್ಪಿ ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಿನಾವ ಕಾರಣೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಕಥೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದುಕ್ಖಿತಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಆಹ -

೬೬. “ಅಮಿತ್ತಾನಂವ ಹತ್ಥತ್ಥಂ, ಸಿವಿ ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಾಮಿವ।
ಕಮ್ಮಂ ವಿಜ್ಜಞ್ಚ ದಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ವಿವಾಹಂ ಸೀಲಮದ್ದವಂ।
ಏತೇ ಚ ಯಸೇ ಹಾಪೇತ್ವಾ, ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸೇಹಿ ಕಮ್ಮೇಹಿ॥

೬೭. “ಸೋಹಂ ಸಹಸ್ಸಜೀನೋವ, ಅಬನ್ಧು ಅಪರಾಯಣೋ।
ಅರಿಯಧಮ್ಮಾ ಅಪಕ್ಕನ್ತೋ, ಯಥಾ ಪೇತೋ ತಥೇವಹಂ॥

೬೮. “ಸುಖಕಾಮೇ ದುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ, ಆಪನ್ನೋಸ್ಮಿ ಪದಂ ಇಮಂ।
ಸೋ ಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ, ಠಿತೋ ಭಾಣುಮತಾಮಿವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಮಿತ್ತಾನಂವ ಹತ್ಥತ್ಥ**ನ್ತಿ ಅಮಿತ್ತಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಅತ್ಥಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಯ। **ಸಿವೀ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಾಮಿವಾ**ತಿ ಮಾದಿಸೋ ಪಾಪಕಮ್ಮೇನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅತ್ತನೋವ ಕಮ್ಮೇನ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದಿಭೇದಂ ಆಜೀವಸಾಧಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ। **ವಿಜ್ಜ**ನ್ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ಹತ್ಥಿಸಿಪ್ಪಾದಿಕಂ ಸಿಪ್ಪಂ। **ದಕ್ಖೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಭೋಗುಪ್ಪಾದನಕೋಸಲ್ಲಂ। **ವಿವಾಹ**ನ್ತಿ ಆವಾಹವಿವಾಹಸಮ್ಬನ್ಧಂ। **ಸೀಲಮದ್ದವ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಸೀಲಞ್ಚೇವ ಮುದುವಚನಂ ಹಿತಕಾಮಂ ಪಾಪನಿವಾರಣಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಞ್ಚ। ಸೋ ಹಿ ಇಧ ಮದ್ದವೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಏತೇ ಚ ಯಸೇ ಹಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತೇ ಏತ್ತಕೇ ಯಸದಾಯಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಚ। **ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸೇಹಿ ಕಮ್ಮೇಹೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಇಸ್ಸರಿಯದಾಯಕಂ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಅಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪಾಯೇನ ಭೋಗೇ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಅಕತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಅರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಂ ಪಾಪನಿವಾರಣಸಮತ್ಥೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಅಭಜಿತ್ವಾ ಇಮೇ ಏತ್ತಕೇ ಯಸದಾಯಕತ್ತಾ “ಯಸೇ”ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೇ ಲೋಕಪ್ಪವತ್ತಿಧಮ್ಮೇ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಯಂ ಕತೇಹಿ ಪಾಪಕಮ್ಮೇಹಿ ಇದಾನಿ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಸ್ಮೀತಿ।

ಸಹಸ್ಸಜೀನೋವಾತಿ ಸಹಸ್ಸಜೀನಪುರಿಸೋ ವಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸ್ವಾಹಂ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಂ, ತೇಹಿ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಜಿತೋತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪರಾಯಣೋ**ತಿ ಅಸರಣೋ, ನಿಪ್ಪತಿಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅರಿಯಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮತೋ। **ಯಥಾ ಪೇತೋ**ತಿ ಯಥಾ ಮತೋ ಪೇತೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಜೀವಮಾನೋಯೇವ ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಜಾತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಖಕಾಮೇ ದುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸುಖಕಾಮೇ ಸತ್ತೇ ದುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ। “ಸುಖಕಾಮೋ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸಯಂ ಸುಖಕಾಮೋ ಪರಂ ದುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಪನ್ನೋಸ್ಮಿ ಪದಂ ಇಮ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ। ಪಥನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಇದಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಥಭೂತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಪತ್ತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಠಿತೋ ಭಾಣುಮತಾಮಿವಾ**ತಿ ಭಾಣುಮಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗ್ಗಿ, ವೀತಚ್ಚಿಕಙ್ಗಾರೇಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಕಿಣ್ಣೋ ವಿಯ ಸರೀರೇ ಉಟ್ಠಿತೇನ ಮಹಾದಾಹೇನ ದಯ್ಹನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಂ ನ ವಿನ್ದಾಮೀತಿ ವದತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ “ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಖಕಾಮೋ ಪರಂ ದುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಮನುಸ್ಸಪೇತೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಪಾಪಂ ಮಾ ಕರಿ, ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ। ಸರಭಙ್ಗಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಸಂವೇಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಟ್ಠಂ ಝಾನಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಸರಭಙ್ಗೋ ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ವಸಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ತಂ ಆದಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅಸ್ಸಮಂ ಗತೋ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ನಾರದೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ನಗರಸೋಭಿಣೀ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ, ಸಾಲಿಸ್ಸರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಮೇಣ್ಡಿಸ್ಸರೋ ಕಸ್ಸಪೋ, ಪಬ್ಬತೋ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಕಾಳದೇವಿಲೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ, ಅನುಪಿಯೋ ಆನನ್ದೋ, ಕಿಸವಚ್ಛೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಸರಭಙ್ಗೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೪೨೪] ೮. ಆದಿತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಆದಿತ್ತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಸದಿಸದಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಅಸದಿಸದಾನಂ **ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾತೋ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೯೬) ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಪನ ದಿನ್ನದಿವಸತೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಆವುಸೋ, ಕೋಸಲರಾಜಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾವ , ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಸದಿಸದಾನಂ ಅದಾಸೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಅನುತ್ತರೇ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ದಾನಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ವಿಚಿನಿತ್ವಾವ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಸಿವಿರಟ್ಠೇ ರೋರುವನಗರೇ ರೋರುವಮಹಾರಾಜಾ ನಾಮ ದಸ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಜನಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತುಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾದೀನಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸಮುದ್ದವಿಜಯಾ ನಾಮ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಅಹೋಸಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನಾ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ದಾನಗ್ಗಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಮಯ್ಹಂ ದಾನಂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಲೋಲಸತ್ತಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತಂ ಮಂ ನ ಹಾಸೇತಿ, ಅಹಂ ಖೋ ಪನ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ತೇ ಚ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ವಸನ್ತಿ, ಕೋ ನು ಖೋ ತೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಆನೇಸ್ಸತಿ, ಕಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ದೇವಿಯಾ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ಆಹ "ಮಹಾರಾಜ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾತಬ್ಬದಾನಬಲೇನ ಸೀಲಬಲೇನ ಸಚ್ಚಬಲೇನ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರಸಮ್ಪನ್ನದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಕಲನಗರವಾಸಿನೋ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯನ್ತೂ"ತಿ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಸಪರಿಜನೋ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸುಮನಪುಪ್ಫಪುಣ್ಣಂ ಸುವಣ್ಣಸಮುಗ್ಗಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಠತ್ವಾ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಚೀನದಿಸಾಭಿಮುಖೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಪಾಚೀನದಿಸಾಯ ಅರಹನ್ತೇ ವನ್ದಾಮಿ, ಸಚೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕೋಚಿ ಗುಣೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಮ್ಹೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಕತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸತ್ತ ಪುಪ್ಫಮುಟ್ಠಿಯೋ ಖಿಪಿ। ಪಾಚೀನದಿಸಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಪುನದಿವಸೇ ನಾಗಮಿಂಸು। ದುತಿಯದಿವಸೇ ದಕ್ಖಿಣದಿಸಂ ನಮಸ್ಸಿ, ತತೋಪಿ ನಾಗತಾ। ತತಿಯದಿವಸೇ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಂ ನಮಸ್ಸಿ, ತತೋಪಿ ನಾಗತಾ। ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಉತ್ತರದಿಸಂ ನಮಸ್ಸಿ, ನಮಸ್ಸಿತ್ವಾ ಚ ಪನ "ಉತ್ತರಹಿಮವನ್ತಪದೇಸವಾಸಿನೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ಸತ್ತ ಪುಪ್ಫಮುಟ್ಠಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಪುಪ್ಫಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಪತಿಂಸು।

ತೇ ಆವಜ್ಜಮಾನಾ ರಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ನಿಮನ್ತಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ತ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಾರಿಸಾ, ರಾಜಾ ವೋ ನಿಮನ್ತೇತಿ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಸತ್ತ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಓತರಿಂಸು। ತೇ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪುನದಿವಸತ್ಥಾಯ ಪುನದಿವಸತ್ಥಾಯಾತಿ ಏವಂ ಛ ದಿವಸೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸತ್ತರತನಖಚಿತಾನಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ತಿಚೀವರಾದಿಕೇ ಸಬ್ಬಸಮಣಪರಿಭೋಗೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಮಯಂ ಇಮೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ

ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ರಾಜಾ ಚ ದೇವೀ ಚ ಉಭೋಪಿ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಜ್ಝತ್ಥೇರೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೯. "ಆದಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರಸ್ಮಿಂ, ಯಂ ನೀಹರತಿ ಭಾಜನಂ।
ತಂ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅತ್ಥಾಯ, ನೋ ಚ ಯಂ ತತ್ಥ ಡಯ್ಹತಿ॥

೮೦. "ಏವಮಾದೀಪಿತೋ ಲೋಕೋ, ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಚ।
ನೀಹರೇಥೇವ ದಾನೇನ, ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸುನೀಹತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆದಿತ್ತಸ್ಮಿನ್ತಿ** ತಙ್ಖಣೇ ಪಜ್ಜಲಿತೇ। **ಭಾಜನನ್ತಿ** ಉಪಕರಣಂ। **ನೋ ಚ ಯಂ ತತ್ಥ ಡಯ್ಹತೀತಿ** ಯಂ ಪನ ತತ್ಥ ಡಯ್ಹತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಣಸನ್ಥಾರೋಪಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಅನುಪಕರಣಮೇವ ಹೋತಿ। **ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಚಾತಿ** ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಪನೇಸ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಆದೀಪಿತೋ ನಾಮ। **ನೀಹರೇಥೇವಾತಿ** ತತೋ ಏಕಾದಸತಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಪಜ್ಜಲಿತಲೋಕಾ ದಸವಿಧದಾನವತ್ಥುಭೇದಂ ತಂ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಂ ಚೇತನಾಯ ನಿಕ್ಕಡ್ಢೇಥೇವ। **ದಿನ್ನಂ ಹೋತೀತಿ** ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ಯಂ ದಿನ್ನಂ, ತದೇವ ಸುನೀಹತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ।

ಏವಂ ಸಜ್ಝತ್ಥೇರೋ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಕಣ್ಣಿಕಂ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರೇಯೇವ ಓತರಿ। ತಸ್ಸ ದಿನ್ನಪರಿಕ್ಖಾರೋಪಿ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರೇಯೇವ ಓತರಿ। ರಞ್ಞೋ ಚ ದೇವಿಯಾ ಚ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪೀತಿಯಾ ಪುಣ್ಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ ಅವಸೇಸಾಪಿ -

೮೧. "ಯೋ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸ ದದಾತಿ ದಾನಂ, ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತಸ್ಸ ಜನ್ತು।
ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸೋ ವೇತರಣಿಂ ಯಮಸ್ಸ, ದಿಬ್ಬಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಉಪೇತಿ ಮಚ್ಚೋ॥

೮೨. "ದಾನಞ್ಚ ಯುದ್ಧಞ್ಚ ಸಮಾನಮಾಹು, ಅಪ್ಪಾಪಿ ಸನ್ತಾ ಬಹುಕೇ ಜಿನನ್ತಿ।
ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ಸದ್ದಹಾನೋ ದದಾತಿ, ತೇನೇವ ಸೋ ಹೋತಿ ಸುಖೀ ಪರತ್ಥ॥

೮೩. "ವಿಚೇಯ್ಯ ದಾನಂ ಸುಗತಪ್ಪಸತ್ಥಂ, ಯೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಇಧ ಜೀವಲೋಕೇ।
ಏತೇಸು ದಿನ್ನಾನಿ ಮಹಪ್ಫಲಾನಿ, ಬೀಜಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಯಥಾ ಸುಖೇತ್ತೇ॥

೮೪. "ಯೋ ಪಾಣಭೂತಾನಿ ಅಹೇಠಯಂ ಚರಂ, ಪರೂಪವಾದಾ ನ ಕರೋತಿ ಪಾಪಂ।
ಭೀರುಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ ನ ತತ್ಥ ಸೂರಂ, ಭಯಾ ಹಿ ಸನ್ತೋ ನ ಕರೋನ್ತಿ ಪಾಪಂ॥

೮೫. "ಹೀನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಖತ್ತಿಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।
ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಚ ದೇವತ್ತಂ, ಉತ್ತಮೇನ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

೮೬. "ಅದ್ಧಾ ಹಿ ದಾನಂ ಬಹುಧಾ ಪಸತ್ಥಂ, ದಾನಾ ಚ ಖೋ ಧಮ್ಮಪದಂವ ಸೇಯ್ಯೋ।
ಪುಬ್ಬೇವ ಹಿ ಪುಬ್ಬತರೇವ ಸನ್ತೋ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇವಜ್ಝಗಮುಂ ಸಪಞ್ಞಾ"ತಿ॥ -

ಏವಮೇಕೇಕಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಗಮಿಂಸು ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ।

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಲದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಖೀಣಾಸವಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಯೋಗಾವಚರೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಲದ್ಧತ್ತಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೋ ನಾಮ। ಸ್ವೇವ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯೇನ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೋ ನಾಮ। ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೋ ಜನ್ತು ದದಾತಿ ದಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಸ್ಸ ಉಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ವೀರಿಯೇನ ಅಧಿಗತಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋ ಜನ್ತು ಸೀಲವನ್ತೇಸು ದಾನಂ ದದಾತೀತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ವಾ ಸಾಮಿವಚನಂ ಕತ್ವಾಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ವೇತರಣಿ**ನ್ತಿ ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ, ಅಟ್ಠ ಮಹಾನಿರಯೇ ಸೋಳಸ ಚ ಉಸ್ಸದೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಬ್ಬಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಉಪೇತೀ**ತಿ ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಸಮಾನಮಾಹೂತಿ ಸದಿಸಂ ವದನ್ತಿ। ಖಯಭೀರುಕಸ್ಸ ಹಿ ದಾನಂ ನತ್ಥಿ, ಭಯಭೀರುಕಸ್ಸ ಯುದ್ಧಂ ನತ್ಥಿ। ಜೀವಿತೇ ಆಲಯಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಯುಜ್ಝನ್ತೋವ ಯುಜ್ಝಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಭೋಗೇಸು ಆಲಯಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ದಾಯಕೋ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತೇನೇವ ತಂ ಉಭಯಂ "ಸಮಾನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಾಪಿ ಸನ್ತಾ**ತಿ ಥೋಕಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಜೀವಿತಾ ಬಹುಕೇ ಜಿನನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಅಪ್ಪಾಪಿ ಮುಞ್ಚಚೇತನಾ ಬಹುಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛೇರಚಿತ್ತಂ ಲೋಭಾದಿಂ ವಾ ಕಿಲೇಸಗಹನಂ ಜಿನಾತಿ। **ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ**ತಿ ಥೋಕಮ್ಪಿ ಚೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಫಲಞ್ಚ ಸದ್ದಹನ್ತೋ ದೇತಿ। **ತೇನೇವ ಸೋ**ತಿ ತೇನ ಪರಿತ್ತದೇಯ್ಯಧಮ್ಮವತ್ಥುಕೇನ ಪರಿತ್ತಕೇನಾಪಿ ಚಾಗೇನ ಸೋ ಪರತ್ಥ ಸುಖೀ ಹೋತಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ।

ವಿಚೇಯ್ಯ ದಾನನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಞ್ಚ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ದಿನ್ನದಾನಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಅದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಂ ಪಣೀತಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ದದನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಿಚಿನಾತಿ ನಾಮ, ಯೇಸಂ ತೇಸಂ ವಾ ಅದತ್ವಾ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೇ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ದದನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ವಿಚಿನಾತಿ ನಾಮ। **ಸುಗತಪ್ಪಸತ್ಥ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ಬುದ್ಧೇಹಿ ಪಸತ್ಥಂ। ತತ್ಥ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯವಿಚಿನನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಯೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ**ತಿ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ ಬುದ್ಧಾದಯೋ।

ಪಾಣಭೂತಾನೀತಿ ಪಾಣಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಭೂತಾನಿ। **ಅಹೇಠಯಂ ಚರ**ನ್ತಿ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಅವಿಹೇಠಯನ್ತೋ ಚರಮಾನೋ। **ಪರೂಪವಾದಾ**ತಿ ಪರೂಪವಾದಭಯೇನ ಪಾಪಂ ನ ಕರೋತಿ। **ಭೀರು**ನ್ತಿ ಉಪವಾದಭೀರುಕಂ। **ನ ತತ್ಥ ಸೂರ**ನ್ತಿ ಯೋ ಪನ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪವಾದೇ ಸೂರೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ನಪ್ಪಸಂಸನ್ತಿ। **ಭಯಾ ಹೀ**ತಿ ಉಪವಾದಭಯೇನ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಪಾಪಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ।

ಹೀನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನಾತಿ ಬಾಹಿರತಿತ್ಥಾಯತನೇ ತಾವ ಮೇಥುನವಿರತಿಸೀಲಮತ್ತಕಂ ಹೀನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನಾಮ, ತೇನ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಝಾನಸ್ಸ ಉಪಚಾರಮತ್ತಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ, ತೇನ ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಉತ್ತಮಂ, ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ನಾಮ। ಸಾಸನೇ ಪನ ಸೀಲವನ್ತಸ್ಸೇವ ಏಕಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಹೀನಂ ನಾಮ, ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸೇವ ಸಮಾಪತ್ತಿನಿಬ್ಬತ್ತನಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ನಾಮ, ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೇ ಠತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿ ಉತ್ತಮಂ ನಾಮ।

ಓಸಾನಗಾಥಾಯ ಅಯಮತ್ಥೋ - ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏಕಂಸೇನೇವ ದಾನಂ ಬಹುಧಾ ಪಸತ್ಥಂ ವಣ್ಣಿತಂ, ದಾನತೋ ಪನ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾತಂ ನಿಬ್ಬಾನಸಙ್ಖಾತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸಭೂತಂ ಧಮ್ಮಪದಮೇವ ಉತ್ತರಿತರಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? ಪುಬ್ಬೇವ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಾದಯೋ ಪುಬ್ಬತರೇವ ವೇಸ್ಸಭೂದಸಬಲಾದಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಸಪಞ್ಞಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಅಜ್ಝಗಮುಂ ಅಧಿಗತಾತಿ।

ಏವಂ ಸತ್ತ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಅನುಮೋದನಾಯ ರಞ್ಞೋ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಂ ವಣ್ಣೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತಾ। ರಾಜಾಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಠತ್ವಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ವಿಚೇಯ್ಯ ದಾನಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – "ತದಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು, ಸಮುದ್ದವಿಜಯಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ರೋರುವಮಹಾರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಆದಿತ್ತಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೪೨೫] ೯. ಅಟ್ಠಾನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಗಙ್ಗಾ ಕುಮುದಿನೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಂಕಾರಣಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಕಿಲೇಸವಸೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಅಕತಞ್ಞೂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ ಅವಿಸ್ಸಾಸನೀಯೋ। ಅತೀತೇ ಪಣ್ಡಿತಾ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದೇನ್ತಾಪಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ತೋಸೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಸಾ ಏಕದಿವಸಮತ್ತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಅಲಭಿತ್ವಾವ ತೇ ಗೀವಾಯಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನೀಹರಾಪೇಸಿ , ಏವಂ ಅಕತಞ್ಞೂ ಮಾತುಗಾಮೋ, ಮಾ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಕಿಲೇಸವಸಂ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಚ ಪುತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋ, ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ಪುತ್ತೋ ಮಹಾಧನಕುಮಾರೋ ನಾಮ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಕಾ ಸಹಾಯಕಾ ಅಹೇಸುಂ, ಏಕಾಚರಿಯಕುಲೇಯೇವ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ರಾಜಕುಮಾರೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋಪಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ಅಹೋಸಿ। ಬಾರಾಣಸಿಯಞ್ಚ ಏಕಾ ನಗರಸೋಭಿಣೀ ವಣ್ಣದಾಸೀ ಅಭಿರೂಪಾ ಅಹೋಸಿ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲೇ ತಾಯೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮನ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ನ ತಂ ವಿಜಹಿ, ತಥೇವ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಅಭಿರಮಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ದಿವಸಸ್ಸ ತಯೋ ವಾರೇ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಗತಸ್ಸ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಲ್ಲಪನ್ತಸ್ಸೇವ ಸೂರಿಯೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಿ, ಅನ್ಧಕಾರಂ ಜಾತಂ। ಸೋ ರಾಜಕುಲಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗಮನವೇಲಾ ನತ್ಥಿ, ನಗರಸೋಭಿಣಿಯಾಯೇವ ಗೇಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ತಸ್ಸಾ ಗೇಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಸಹಸ್ಸಂ ಆಭತ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಭದ್ದೇ, ಅಹಂ ಅಜ್ಜೇವ ಅತಿವಿಕಾಲೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ಗೇಹಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಪವಿಟ್ಠೋಸ್ಮಿ, ಸ್ವೇ ಪನ ತೇ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಸಚಾಹಂ ಅಜ್ಜ ಓಕಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ದಿವಸೇಸು ತುಚ್ಛಹತ್ಥಕೋವ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಮೇ ಧನಂ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸತಿ, ನ ದಾನಿಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಏವಮಾಹ "ಸಾಮಿ, ಮಯಂ ವಣ್ಣದಾಸಿಯೋ ನಾಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಅದತ್ವಾ ಕೇಳಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ। "ಭದ್ದೇ, ಸ್ವೇ ದಿಗುಣಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿ। ನಗರಸೋಭಿಣೀ ದಾಸಿಯೋ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಏತಸ್ಸ ಇಧ ಠತ್ವಾ ಮಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಮಾ ಅದತ್ಥ, ಗೀವಾಯಂ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಥಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ದಾಸಿಯೋ ತಥಾ ಕರಿಂಸು। ಅಥ ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಹಂ ಇಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಖಾದಿಂ, ಸಾ ಮಂ ಏಕದಿವಸಂ ತುಚ್ಛಹತ್ಥಂ ದಿಸ್ವಾ ಗೀವಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಹರಾಪೇಸಿ, ಅಹೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಪಾಪೋ ನಿಲ್ಲಜ್ಜೋ ಅಕತಞ್ಞೂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ"ತಿ। ಸೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಅಗುಣಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋವ ವಿರಜ್ಜಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿ, ಘರಾವಾಸೇಪಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ "ಕಿಂ ಮೇ ಘರಾವಾಸೇನ, ಅಜ್ಜೇವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುನ ಗೇಹಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಮ್ಪಿ ಅದಿಸ್ವಾವ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ತತ್ಥ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ರಾಜಾ ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಕಹಂ ಮಮ ಸಹಾಯೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನಗರಸೋಭಿಣಿಯಾಪಿ ಕತಕಮ್ಮಂ ಸಕಲನಗರೇ ಪಾಕಟಂ ಜಾತಂ। ಅಥಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಇತಿ ತೇ ದೇವ, ಸಹಾಯೋ ಲಜ್ಜಾಯ ಘರಮ್ಪಿ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ

ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಗರಸೋಭಿಣಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಏಕದಿವಸಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಮಮ ಸಹಾಯಂ ಗೀವಾಯಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ನೀಹರಾಪೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಚ್ಚಂ, ದೇವಾ"ತಿ। "ಪಾಪೇ ಜಮ್ಮಿ, ಸೀಘಂ ಮಮ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಆನೇಹಿ, ನೋ ಚೇ ಆನೇಸ್ಸಸಿ, ಜೀವಿತಂ ತೇ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಸಾ ರಞ್ಞೋ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತಾ ರಥಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೀ ಸುತವಸೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಯ್ಯ, ಮಯಾ ಅನ್ಧಬಾಲಭಾವೇನ ಕತಂ ದೋಸಂ ಖಮಥ, ಅಹಂ ನ ಪುನೇವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ "ಸಾಧು, ಖಮಾಮಿ ತೇ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತಯಿ ಆಘಾತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಚೇ ಮೇ ಖಮಥ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಥ, ನಗರಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ, ಗತಕಾಲೇ ಯಂ ಮಮ ಘರೇ ಧನಂ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಇದಾನಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಯದಾ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಯೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ನಾಮ ತದಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೭. "ಗಙ್ಗಾ ಕುಮುದಿನೀ ಸನ್ತಾ, ಸಙ್ಖವಣ್ಣಾ ಚ ಕೋಕಿಲಾ।
ಜಮ್ಬೂ ತಾಲಫಲಂ ದಜ್ಜಾ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭದ್ದೇ, ಯಥಾ ಹಿ ಕುಮುದಸರಾ ಕುಮುದೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ತಥೇವ ಸಚೇ ಸಕಲಾಪಿ ಮಹಾಗಙ್ಗಾ ಕುಮುದಿನೀ ಸೀಘಸೋತಂ ಪಹಾಯ ಸನ್ತಾ ಉಪಸನ್ತಾ ಸಿಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ಕೋಕಿಲಾ ಚ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೋ ಜಮ್ಬುರುಕ್ಖೋ ಚ ತಾಲಫಲಂ ದದೇಯ್ಯ। **ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ**ತಿ ಅಥ ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸಮಾಗಮೋ ನೂನ ಸಿಯಾ, ಭವೇಯ್ಯ ನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಞ್ಚ ವತ್ವಾ ಪುನಪಿ ತಾಯ "ಏಹಿ, ಅಯ್ಯ, ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೮. "ಯದಾ ಕಚ್ಛಪಲೋಮಾನಂ, ಪಾವಾರೋ ತಿವಿಧೋ ಸಿಯಾ।
ಹೇಮನ್ತಿಕಂ ಪಾವುರಣಂ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೭೯. "ಯದಾ ಮಕಸಪಾದಾನಂ, ಅಟ್ಟಾಲೋ ಸುಕತೋ ಸಿಯಾ।
ದಳ್ಹೋ ಚ ಅವಿಕಮ್ಪೀ ಚ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೦. "ಯದಾ ಸಸವಿಸಾಣಾನಂ, ನಿಸ್ಸೇಣೀ ಸುಕತಾ ಸಿಯಾ।
ಸಗ್ಗಸ್ಸಾರೋಹಣತ್ಥಾಯ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೧. "ಯದಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಮಾರುಯ್ಹ, ಚನ್ದಂ ಖಾದೇಯ್ಯು ಮೂಸಿಕಾ।
ರಾಹುಞ್ಚ ಪರಿಪಾತೇಯ್ಯುಂ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೨. "ಯದಾ ಸುರಾಘಟಂ ಪಿತ್ವಾ, ಮಕ್ಖಿಕಾ ಗಣಚಾರಿಣೀ।
ಅಙ್ಗಾರೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೩. "ಯದಾ ಬಿಮ್ಬೋಟ್ಠಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಗದ್ರಭೋ ಸುಮುಖೋ ಸಿಯಾ।
ಕುಸಲೋ ನಚ್ಚಗೀತಸ್ಸ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೪. “ಯದಾ ಕಾಕಾ ಉಲೂಕಾ ಚ, ಮನ್ತಯೇಯ್ಯುಂ ರಹೋಗತಾ।
ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಹಯ್ಯೇಯ್ಯುಂ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೫. “ಯದಾ ಮುಳಾಲಪತ್ತಾನಂ, ಛತ್ತಂ ಥಿರತರಂ ಸಿಯಾ।
ವಸ್ಸಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೬. “ಯದಾ ಕುಲಕೋ ಸಕುಣೋ, ಪಬ್ಬತಂ ಗನ್ಧಮಾದನಂ।
ತುಣ್ಡೇನಾದಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ॥

೮೭. “ಯದಾ ಸಾಮುದ್ದಿಕಂ ನಾವಂ, ಸಯನ್ತಂ ಸವಟಾಕರಂ।
ಚೇಟೋ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಿವಿಧೋ**ತಿ ಏಕೋ ಕಚ್ಛಪಲೋಮಮಯೇನ ಪುಪ್ಫೇನ, ಏಕೋ ತೂಲೇನ, ಏಕೋ ಉಭಯೇನಾತಿ ಏವಂ ತಿಪ್ಪಕಾರೋ। **ಹೇಮನ್ತಿಕಂ ಪಾವುರಣ**ನ್ತಿ ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ ಪಾವುರಣಾಯ ಭವಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ। **ಅಥ ನೂನ ತದಾ ಸಿಯಾ**ತಿ ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಮ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂಸೇನೇವ ಸಂಸಗ್ಗೋ ಸಿಯಾ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಚ್ಛಿಮಪದಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಅಟ್ಟಾಲೋ ಸುಕತೋ**ತಿ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಯುಜ್ಝನ್ತಂ ಪುರಿಸಸತಂ ಧಾರೇತುಂ ಯಥಾ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ಸುಕತೋ। **ಪರಿಪಾತೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಪಲಾಪೇಯ್ಯುಂ। **ಅಙ್ಗಾರೇ**ತಿ ವೀತಚ್ಚಿಕಙ್ಗಾರಸನ್ಥರೇ। **ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಏಕೇಕಂ ಸುರಾಘಟಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಮತ್ತಾ ವಸೇಯ್ಯುಂ। **ಬಿಮ್ಬೋಟ್ಠಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಬಿಮ್ಬಫಲಸದಿಸೇಹಿ ಓಟ್ಠೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸುಮುಖೋ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಆದಾಸಸದಿಸೋ ಮುಖೋ। **ಪಿಹಯೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಇಚ್ಛನ್ತಾ ಪಿಹಯೇಯ್ಯುಂ ಪತ್ಥೇಯ್ಯುಂ। **ಮುಳಾಲಪತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸಣ್ಹಾನಂ ಮುಳಾಲಗಚ್ಛಪತ್ತಾನಂ। **ಕುಲಕೋ**ತಿ ಏಕೋ ಖುದ್ದಕಸಕುಣೋ। **ಸಾಮುದ್ದಿಕ**ನ್ತಿ ಸಮುದ್ದಪಕ್ಖನ್ದನಮಹಾನಾವಂ। **ಸಯನ್ತಂ ಸವಟಾಕರ**ನ್ತಿ ಯನ್ತೇನ ಚೇವ ವಟಾಕರೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಯುತ್ತಂ। **ಚೇಟೋ ಆದಾಯಾ**ತಿ ಯದಾ ಏವರೂಪಂ ನಾವಂ ಖುದ್ದಕೋ ಗಾಮದಾರಕೋ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಾನಪರಿಕಪ್ಪೇನ ಏಕಾದಸ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ನಗರಸೋಭಿಣೀ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ “ಏವಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಅಕತಞ್ಞೂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಾನಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೪೨೬] ೧೦. ದೀಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಖಮನೀಯಂ ಯಾಪನೀಯನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಏಳಿಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ಗಿರಿಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಏಕದ್ವಾರೇ ಗಿರಿಬ್ಬಜಸೇನಾಸನೇ ವಿಹಾಸಿ। ದ್ವಾರಸಮೀಪೇಯೇವಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಏಳಕಪಾಲಕಾ “ಏಳಕಾ ಏತ್ಥ ಚರನ್ತೂ”ತಿ ಗಿರಿಬ್ಬಜಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕೀಳನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇಸು ಏಕದಿವಸಂ ಸಾಯಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಳಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಏಕಾ ಏಳಿಕಾ ದೂರೇ ಚರಮಾನಾ ಏಳಕೇ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಅದಿಸ್ವಾ ಓಹೀಯಿ। ತಂ ಪಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿಂ ಏಕೋ ದೀಪಿಕೋ ದಿಸ್ವಾ “ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಗಿರಿಬ್ಬಜದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾಪಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಏಸ ಮಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಕಾಮತಾಯ ಠಿತೋ, ಸಚೇ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಜೀವಿತಂ ಮೇ ನತ್ಥಿ, ಅಜ್ಜ

ಮಯಾ ಪುರಿಸಕಾರಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾನಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಂ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ದೀಪಿಕಸ್ಸ "ಇತೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇತೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದತೋವ ಗಹಣಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಏಳಕಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಥೇರೋ ತಂ ತೇಸಂ ಕಿರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಏವಂ ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಏಳಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಾಯಕುಸಲತಾಯ ಪರಕ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ದೀಪಿಕತೋ ಮುಚ್ಚೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇದಾನಿ ತಾವ ಸೋ ದೀಪಿಕೋ ತಂ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪನ ನಂ ವಿರವನ್ತಿಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಚಿರಂ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತದಾ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಏಳಕಪಾಲಕೇಸು ಏಳಕೇ ಚರನ್ತೇಸು ಏಕದಿವಸಂ ಏವಮೇವ ಏಕಂ ಏಳಿಕಂ ಪಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕೋ ದೀಪಿಕೋ "ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾಪಿ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥಿ, ಏಕೇನುಪಾಯೇನ ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಹದಯಮಸ್ಸ ಮುದುಕಂ ಜನೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದೂರತೋವ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋನ್ತೀ ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೮. "ಖಮನೀಯಂ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಮಾತುಲ ತೇ ಸುಖಂ।
ಸುಖಂ ತೇ ಅಮ್ಮಾ ಅವಚ, ಸುಖಕಾಮಾವ ತೇ ಮಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಖಂ ತೇ ಅಮ್ಮಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸುಖಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಅಜ್ಜ ಮಂ ಅವಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಯ**ನ್ತಿ ಮಾತುಲ ಮಯಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸುಖಂ ಏವ ಇಚ್ಛಾಮಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೀಪಿಕೋ "ಅಯಂ ಧುತ್ತಿಕಾ ಮಂ ಮಾತುಲವಾದೇನ ವಞ್ಚೇತುಕಾಮಾ, ನ ಮೇ ಕಕ್ಖಳಭಾವಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೯. "ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಮೇ ಅವಕ್ಕಮ್ಮ, ಹೇಠಯಿತ್ವಾನ ಏಳಿಕೇ।
ಸಾಜ್ಜ ಮಾತುಲವಾದೇನ, ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಾ ನು ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತ್ವಂ ಮಮ ನಙ್ಗುಟ್ಠಮಣ್ಡಲಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹೇಠಯಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಸಿ, ಸಾ ತ್ವಂ "ಅಜ್ಜ ಮಾತುಲವಾದೇನ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಾಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಸಿ ನು, ಏವಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಮಞ್ಞೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಾ "ಮಾತುಲ, ಮಾ ಏವಂ ಕರೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೦. "ಪುರತ್ಥಾಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋಸಿ, ಅಹಂ ತೇ ಮುಖಮಾಗತಾ।
ಪಚ್ಛತೋ ತುಯ್ಹಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ, ಕಥಂ ಖ್ವಾಹಂ ಅವಕ್ಕಮಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮುಖ**ನ್ತಿ ಅಭಿಮುಖಂ। **ಕಥಂ ಖ್ವಾಹಂ ಅವಕ್ಕಮಿ**ನ್ತಿ ತವ ಪಚ್ಛತೋ ಠಿತಂ ಅಹಂ ಕಥಂ ಅವಕ್ಕಮಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಕಿಂ ಕಥೇಸಿ ಏಳಿಕೇ, ಮಮ ನಙ್ಗುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೧. "ಯಾವತಾ ಚತುರೋ ದೀಪಾ, ಸಸಮುದ್ದಾ ಸಪಬ್ಬತಾ।

ತಾವತಾ ಮಯ್ಹಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ, ಕಥಂ ಖೋ ತಂ ವಿವಜ್ಜಯೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ ತಾವತಾತಿ ಏತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಮಮ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗತನ್ತಿ ವದತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಏಳಿಕಾ "ಅಯಂ ಪಾಪೋ ಮಧುರಕಥಾಯ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ, ಪಟಿಸತ್ತು ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೧. "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇತಮಕ್ಖಿಂಸು, ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚ ಭಾತರೋ।
ದೀಘಂ ದುಟ್ಠಸ್ಸ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ, ಸಾಮ್ಹಿ ವೇಹಾಯಸಾಗತಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಕ್ಖಿಂಸೂ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ ಏತಂ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತಾ ಚ ಭಾತರೋ ಚ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। **ಸಾಮ್ಹೀ**ತಿ ಸಾ ಅಹಂ ಞಾತಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ತವ ನಙ್ಗುಟ್ಠಸ್ಸ ದೀಘಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ತವ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಪರಿಹರನ್ತೀ **ವೇಹಾಯಸಾ** ಆಕಾಸೇನ ಆಗತಾತಿ।

ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಜಾನಾಮಿ ತೇ ಅಹಂ ಆಕಾಸೇನ ಆಗತಭಾವಂ, ಏವಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಭಕ್ಖೇ ನಾಸೇತ್ವಾ ಆಗತಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೨. "ತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಆಯನ್ತಿಂ, ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಸ್ಮಿ ಏಳಿಕೇ।
ಮಿಗಸಙ್ಘೋ ಪಲಾಯಿತ್ಥ, ಭಕ್ಖೋ ಮೇ ನಾಸಿತೋ ತಯಾ"ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇತರಾ ಮರಣಭಯಭೀತಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಂ ಆಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ "ಮಾತುಲ, ಮಾ ಏವರೂಪಂ ಕಕ್ಖಳಕಮ್ಮಂ ಕರಿ, ಜೀವಿತಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ವಿಲಪಿ। ಇತರೋಪಿ ನಂ ವಿಲಪನ್ತಿಞ್ಞೇವ ಖನ್ಧೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಿ।

೯೪. "ಇಚ್ಚೇವಂ ವಿಲಪನ್ತಿಯಾ, ಏಳಕಿಯಾ ರುಹಗ್ಘಸೋ।
ಗಲಕಂ ಅನ್ವಾವಮದ್ದಿ, ನತ್ಥಿ ದುಟ್ಠೇ ಸುಭಾಸಿತಂ॥

೯೫. "ನೇವ ದುಟ್ಠೇ ನಯೋ ಅತ್ಥಿ, ನ ಧಮ್ಮೋ ನ ಸುಭಾಸಿತಂ।
ನಿಕ್ಕಮಂ ದುಟ್ಠೇ ಯುಞ್ಜೇಥ, ಸೋ ಚ ಸಬ್ಭಿಂ ನ ರಞ್ಜತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ದ್ವೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ -

ತತ್ಥ **ರುಹಗ್ಘಸೋ**ತಿ ರುಹಿರಭಕ್ಖೋ ಲೋಹಿತಪಾಯೀ ಸಾಹಸಿಕದೀಪಿಕೋ। **ಗಲಕಂ ಅನ್ವಾವಮದ್ದೀ**ತಿ ಗೀವಂ ಮದ್ದಿ, ಡಂಸಿತ್ವಾ ಫಾಲೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಯೋ**ತಿ ಕಾರಣಂ। **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಸಭಾವೋ। **ಸುಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ಸುಕಥಿತವಚನಂ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ದುಟ್ಠೇ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಕ್ಕಮಂ ದುಟ್ಠೇ ಯುಞ್ಜೇಥಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಟ್ಠಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಕ್ಕಮಮೇವ ಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। **ಸೋ ಚ ಸಬ್ಭಿಂ ನ ರಞ್ಜತೀ**ತಿ ಸೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಭಿಂ ಸುನ್ದರಂ ಸುಭಾಸಿತಂ ನ ರಞ್ಜತಿ, ನ ಪಿಯಾಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಾಪಸೋ ತೇಸಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಂ ಅದ್ದಸ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಏಳಿಕಾವ ಏತರಹಿ ಏಳಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ದೀಪಿಕೋಪಿ ಏತರಹಿ ದೀಪಿಕೋವ, ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ದೀಪಿಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಕಚ್ಚಾನೀ ಅಟ್ಠಸದ್ದಞ್ಚ, ಸುಲಸಾ ಚ ಸುಮಙ್ಗಲಂ।
ಗಙ್ಗಮಾಲಞ್ಚ ಚೇತಿಯಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚೇವ ಆದಿತ್ತಂ।
ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ದೀಪಿ ಚ, ದಸ ಅಟ್ಠನಿಪಾತಕೇ॥

ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ನವಕನಿಪಾತೋ

[೪೨೭] ೧. ಗಿಜ್ಝಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಪರಿಸಙ್ಖಪಥೋ ನಾಮಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ದುಬ್ಬಚಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಏಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಅತ್ಥಕಾಮೇಹಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಚೇವ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಚ ‘‘ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಆಲೋಕಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ವಿಲೋಕಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಪಸಾರಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಪತ್ತೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೇನ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನಾ ಜಾಗರಿಯಮನುಯುತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ ನಾಮ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಗಮಿಕವತ್ತಂ ನಾಮ, ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ, ಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಾನಿ। ತತ್ಥ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತಿತಬ್ಬಂ, ಇಮೇ ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಗುಣಾ ನಾಮ, ಏತೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ ಓವದಿಯಮಾನೋ ದುಬ್ಬಚೋ ಅಹೋಸಿ ಅಕ್ಖಮೋ ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ‘‘ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ನ ವದಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಮಂ ಕಸ್ಮಾ ವದಥ, ಅಹಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ವಾ ಅನತ್ಥಂ ವಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅವಚನೀಯಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ದುಬ್ಬಚಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಅಗುಣಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ‘‘ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ’’ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ‘‘ಇಮಾಯ ನಾಮಾ’’ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ‘‘ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ದುಬ್ಬಚೋಸೀ’’ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ‘‘ಸಚ್ಚ’’ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ‘‘ಕಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಏವರೂಪೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾನಂ ವಚನಂ ನ ಕರೋಸಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಚನಂ ಅಕತ್ವಾ ವೇರಮ್ಭವಾತಮುಖೇ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣೋ ಜಾತೋ’’ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಿಜ್ಝಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಪುತ್ತೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಪತ್ತೋ ನಾಮ ಗಿಜ್ಝರಾಜಾ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಗಿಜ್ಝಪರಿವಾರೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇಸಿ, ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಪನ ಅತಿದೂರಂ ಉಪ್ಪತತಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿತಾ ‘‘ತಾತ, ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನ ಗನ್ತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ ಓವದಿ। ಸೋ ‘‘ಸಾಧೂ’’ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಏಕದಿವಸಂ ಪನ ವುಟ್ಠೇ ದೇವೇ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಸೇಸೇ ಓಹಾಯ ಅತಿಭೂಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವೇರಮ್ಭವಾತಮುಖಂ ಪತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಭಾವಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧. ‘‘ಪರಿಸಙ್ಖಪಥೋ ನಾಮ, ಗಿಜ್ಝಪನ್ಥೋ ಸನನ್ತನೋ।
ತತ್ರಾಸಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಗಿಜ್ಝೋ ಪೋಸೇಸಿ ಜಿಣ್ಣಕೇ।
ತೇಸಂ ಅಜಗರಮೇದಂ, ಅಚ್ಚಹಾಸಿ ಬಹುತ್ತಸೋ॥

೨. ‘‘ಪಿತಾ ಚ ಪುತ್ತಂ ಅವಚ, ಜಾನಂ ಉಚ್ಚಂ ಪಪಾತಿನಂ।
ಸುಪತ್ತಂ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನಂ, ತೇಜಸ್ಸಿಂ ದೂರಗಾಮಿನಂ॥

೩. ‘‘ಪರಿಪ್ಲವನ್ತಂ ಪಥವಿಂ, ಯದಾ ತಾತ ವಿಜಾನಹಿ।
ಸಾಗರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಚಕ್ಕಂವ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ।
ತತೋ ತಾತ ನಿವತ್ತಸ್ಸು, ಮಾಸ್ಸು ಏತ್ತೋ ಪರಂ ಗಮಿ॥

೪. ‘‘ಉದಪತ್ತೋಸಿ ವೇಗೇನ, ಬಲೀ ಪಕ್ಖೀ ದಿಜುತ್ತಮೋ।
ಓಲೋಕಯನ್ತೋ ವಕ್ಕಙ್ಗೋ, ಪಬ್ಬತಾನಿ ವನಾನಿ ಚ॥

೫. “ಅದ್ದಸ್ಸ ಪಥವಿಂ ಗಿಜ್ಝೋ, ಯಥಾಸಾಸಿ ಪಿತುಸ್ಸುತಂ।
ಸಾಗರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಚಕ್ಕಂವ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ॥

೬. “ತಞ್ಚ ಸೋ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಪರಮೇವಚ್ಚವತ್ತಥ।
ತಞ್ಚ ವಾತಸಿಖಾ ತಿಕ್ಖಾ, ಅಚ್ಚಹಾಸಿ ಬಲಿಂ ದಿಜಂ॥

೭. “ನಾಸಕ್ಖಾತಿಗತೋ ಪೋಸೋ, ಪುನದೇವ ನಿವತ್ತಿತುಂ।
ದಿಜೋ ಬ್ಯಸನಮಾಪಾದಿ, ವೇರಮ್ಭಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ॥

೮. “ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಚ ದಾರಾ ಚ, ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಅನುಜೀವಿನೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಬ್ಯಸನಮಾಪಾದುಂ, ಅನೋವಾದಕರೇ ದಿಜೇ॥

೯. “ಏವಮ್ಪಿ ಇಧ ವುಡ್ಢಾನಂ, ಯೋ ವಾಕ್ಯಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ।
ಅತಿಸೀಮಚರೋ ದಿತ್ತೋ, ಗಿಜ್ಝೋವಾತೀತಸಾಸನೋ।
ಸ ವೇ ಬ್ಯಸನಂ ಪಪ್ಪೋತಿ, ಅಕತ್ವಾ ವುಡ್ಢಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪರಿಸಙ್ಕುಪಥೋ**ತಿ ಸಙ್ಕುಪಥೋ। ಮನುಸ್ಸಾ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಖಾಣುಕೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ತೇಸು ರಜ್ಜುಯೋ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇನ ಸೋ ಗಿಜ್ಝಪಬ್ಬತೇ ಜಙ್ಘಮಗ್ಗೋ “ಸಙ್ಕುಪಥೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಗಿಜ್ಝಪನ್ಥೋ**ತಿ ಗಿಜ್ಝಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಮಹಾಮಗ್ಗೋ। **ಸನನ್ತನೋ**ತಿ ಪೋರಾಣೋ। **ತತ್ರಾಸೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಗಿಜ್ಝಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಸಙ್ಕುಪಥೇ ಏಕೋ ಗಿಜ್ಝೋ ಆಸಿ, ಸೋ ಜಿಣ್ಣಕೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇಸಿ। **ಅಜಗರಮೇದ**ನ್ತಿ ಅಜಗರಾನಂ ಮೇದಂ। **ಅಚ್ಚಹಾಸೀ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಆಹರಿ। **ಬಹುತ್ತಸೋ**ತಿ ಬಹುಸೋ। **ಜಾನಂ ಉಚ್ಚಂ ಪಪಾತಿನ**ನ್ತಿ “ಪುತ್ತೋ ತೇ ಅತಿಉಚ್ಚಂ ಠಾನಂ ಲಙ್ಘತೀ”ತಿ ಸುತ್ವಾ “ಉಚ್ಚೇ ಪಪಾತೀ ಅಯ”ನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೋ। **ತೇಜಸ್ಸಿ**ನ್ತಿ ಪುರಿಸತೇಜಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ದೂರಗಾಮಿನ**ನ್ತಿ ತೇನೇವ ತೇಜೇನ ದೂರಗಾಮಿಂ। **ಪರಿಪ್ಲವನ್ತ**ನ್ತಿ ಉಪ್ಪಲಪತ್ತಂ ವಿಯ ಉದಕೇ ಉಪ್ಲವಮಾನಂ। **ವಿಜಾನಹೀ**ತಿ ವಿಜಾನಾಸಿ। **ಚಕ್ಕಂವ ಪರಿಮಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ತೇ ಪದೇಸೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸಮುದ್ದೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಚಕ್ಕಮಣ್ಡಲಂವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತತೋ ತಾತ ನಿವತ್ತಾಹೀತಿ ಓವದನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಉದಪತ್ತೋಸೀತಿ ಪಿತು ಓವಾದಂ ಅಕತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪ್ಪತಿತೋ ತೇ ಓಹಾಯ ಪಿತರಾ ಕಥಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। **ಓಲೋಕಯನ್ತೋ**ತಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ। **ವಕ್ಕಙ್ಗೋ**ತಿ ವಙ್ಕಗೀವೋ। **ಯಥಾಸಾಸಿ ಪಿತುಸ್ಸುತ**ನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಾ ಸುತಂ ಆಸಿ, ತಥೇವ ಅದ್ದಸ, “ಯಥಾಸ್ಸಾಸೀ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪರಮೇವಚ್ಚವತ್ತಥಾ**ತಿ ಪಿತರಾ ಅಕ್ಖಾತಟ್ಠಾನತೋ ಪರಂ ಅತಿವತ್ತೋವ। **ತಞ್ಚ ವಾತಸಿಖಾ ತಿಕ್ಖಾ**ತಿ ತಂ ಅನೋವಾದಕಂ ಬಲಿಮ್ಪಿ ಸಮಾನಂ ದಿಜಂ ತಿಖಿಣವೇರಮ್ಭವಾತಸಿಖಾ ಅಚ್ಚಹಾಸಿ ಅತಿಹರಿ, ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಅಕಾಸಿ। **ನಾಸಕ್ಖಾತಿಗತೋ**ತಿ ನಾಸಕ್ಖಿ ಅತಿಗತೋ। **ಪೋಸೋ**ತಿ ಸತ್ತೋ। **ಅನೋವಾದಕರೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ದಿಜೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಓವಾದಂ ಅಕರೋನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। **ಅಕತ್ವಾ ವುಡ್ಢಸಾಸನ**ನ್ತಿ ವುಡ್ಢಾನಂ ಹಿತಕಾಮಾನಂ ವಚನಂ ಅಕತ್ವಾ ಏವಮೇವ ಬ್ಯಸನಂ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಾ ಗಿಜ್ಝಸದಿಸೋ ಭವ, ಅತ್ಥಕಾಮಾನಂ ವಚನಂ ಕರೋಹೀತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಏವಂ ಓವದಿತೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುವಚೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ – “ತದಾ ದುಬ್ಬಚಗಿಜ್ಝೋ ಏತರಹಿ ದುಬ್ಬಚಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಗಿಜ್ಝಪಿತಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ”ನ್ತಿ।

ಗಿಜ್ಝಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಠಮಾ।

[೪೨೮] ೨. ಕೋಸಮ್ಬಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಪುಥುಸದ್ದೋತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು **ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಮಹಾವ॰ ೪೫೧ ಆದಯೋ) ಆಗತಮೇವ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ತದಾ ಕಿರ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ವಸಿಂಸು ವಿನಯಧರೋ ಚ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ಚ। ತೇಸು ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸರೀರವಲಞ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಕೋಟ್ಠಕೇ ಆಚಮನಉದಕಾವಸೇಸಂ ಭಾಜನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಪಚ್ಛಾ ವಿನಯಧರೋ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠೋ ತಂ ಉದಕಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಇತರಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಆವುಸೋ, ತಯಾ ಉದಕಂ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ। "ಆಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಆಮಾವುಸೋ ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ। "ಹೋತಿ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ? "ತೇನ ಹಿ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ। "ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾ ಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಅಹೋಸಿ। ವಿನಯಧರೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಿತಕಾನಂ "ಅಯಂ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋಪಿ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ದಿಸ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - "ಅಯಂ ವಿನಯಧರೋ ಪುಬ್ಬೇ 'ಅನಾಪತ್ತೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ 'ಆಪತ್ತೀ'ತಿ ವದತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಏಸೋ"ತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಮುಸಾವಾದೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಲಹಂ ವಡ್ಢಯಿಂಸು। ತತೋ ವಿನಯಧರೋ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇನ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾ ಉಪಾಸಕಾಪಿ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋಪಿ ಆರಕ್ಖದೇವತಾಪಿ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ತಾಸಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಸಮ್ಭತ್ತಾ ಆಕಾಸಟ್ಠದೇವತಾಪಿ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ದ್ವೇ ಪಕ್ಖಾ ಅಹೇಸುಂ। ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಭವನಾ ಪನ ಇದಂ ಕೋಲಾಹಲಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥೇಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖೇಪಕಾನಂ "ಧಮ್ಮಿಕೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಅಯಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕಾನಂ ಅಧಮ್ಮಿಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ"ತಿ ಲದ್ಧಿಂ, ಉಕ್ಖೇಪಕೇಹಿ ವಾರಿಯಮಾನಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ತಂ ಅನುಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಚರಣಭಾವಞ್ಚ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇಸಿ। ಭಗವಾ "ಸಮಗ್ಗಾ ಕಿರ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ "ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಭನ್ತೇ ಸಮಗ್ಗಾ ಭವಿತು"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ತತಿಯವಾರೇ "ಭಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ"ತಿ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಕ್ಖೇಪಕಾನಂ ಉಕ್ಖೇಪನೇ, ಇತರೇಸಞ್ಚ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇ ಆದೀನವಂ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಪುನ ತೇಸಂ ತತ್ಥೇವ ಏಕಸೀಮಾಯಂ ಉಪೋಸಥಾದೀನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಭತ್ತಗ್ಗಾದೀಸು ಭಣ್ಡನಜಾತಾನಂ "ಆಸನನ್ತರಿಕಾಯ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ವತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿಪಿ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಭಣ್ಡನ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಧಮ್ಮವಾದಿನಾ ಭಗವತೋ ವಿಹೇಸಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೇನ "ಆಗಮೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತು, ಮಯಂ ತೇನ ಭಣ್ಡನೇನ ಕಲಹೇನ ವಿಗ್ಗಹೇನ ವಿವಾದೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ -

ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ ನಾಮ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇನ ದೀಘೀತಿಸ್ಸ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ರಜ್ಜಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಮಾರಿತಭಾವಞ್ಚೇವ ದೀಘಾವುಕುಮಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತೇ ದಿನ್ನೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಸಂ ಸಮಗ್ಗಭಾವಞ್ಚ ಕಥೇತ್ವಾ "ತೇಸಞ್ಹಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜೂನಂ ಆದಿನ್ನದಣ್ಡಾನಂ ಆದಿನ್ನಸತ್ಥಾನಂ ಏವರೂಪಂ ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಭೇಥ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ಖಮಾ ಚ ಭವೇಯ್ಯಾಥ ಸೋರತಾ ಚಾ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ "ಅಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಭಣ್ಡನ"ನ್ತಿ ವಾರೇತ್ವಾ ಅನೋರಮನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣರೂಪಾ ಖೋ ಇಮೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ, ನ ಯಿಮೇ

ಸುಕರಾ ಸಞ್ಞಾಪೇತು"ನ್ತಿ ಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೦. "ಪುಥುಸದ್ದೋ ಸಮಜನೋ, ನ ಬಾಲೋ ಕೋಚಿ ಮಞ್ಞಥ।
ಸಙ್ಘಸ್ಮಿಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಮಿಂ, ನಾಞ್ಞಂ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಮಞ್ಞರುಂ॥

೧೧. "ಪರಿಮುಟ್ಠಾ ಪಣ್ಡಿತಾಭಾಸಾ, ವಾಚಾಗೋಚರಭಾಣಿನೋ।
ಯಾವಿಚ್ಛನ್ತಿ ಮುಖಾಯಾಮಂ, ಯೇನ ನೀತಾ ನ ತಂ ವಿದೂ॥

೧೨. "ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸಂ ನ ಸಮ್ಮತಿ॥

೧೩. "ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ।
ಯೇ ಚ ತಂ ನುಪನಯ್ಹನ್ತಿ, ವೇರಂ ತೇಸೂಪಸಮ್ಮತಿ॥

೧೪. "ನ ಹಿ ವೇರೇನ ವೇರಾನಿ, ಸಮ್ಮನ್ತೀಧ ಕುದಾಚನಂ।
ಅವೇರೇನ ಚ ಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ॥

೧೫. "ಪರೇ ಚ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಯಮಾಮಸೇ।
ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ॥

೧೬. "ಅಟ್ಠಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪಾಣಹರಾ, ಗವಾಸ್ಸಧನಹಾರಿನೋ।
ರಟ್ಠಂ ವಿಲುಮ್ಪಮಾನಾನಂ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಸಙ್ಗತಿ।
ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹಾಕ ನೋ ಸಿಯಾ॥

೧೭. "ಸಚೇ ಲಭೇಥ ನಿಪಕಂ ಸಹಾಯಂ, ಸದ್ಧಿಂಚರಂ ಸಾಧುವಿಹಾರಿಧೀರಂ।
ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ, ಚರೇಯ್ಯ ತೇನತ್ತಮನೋ ಸತೀಮಾ॥

೧೮. "ನೋ ಚೇ ಲಭೇಥ ನಿಪಕಂ ಸಹಾಯಂ, ಸದ್ಧಿಂಚರಂ ಸಾಧುವಿಹಾರಿಧೀರಂ।
ರಾಜಾವ ರಟ್ಠಂ ವಿಜಿತಂ ಪಹಾಯ, ಏಕೋ ಚರೇ ಮಾತಙ್ಗರಞ್ಞೇವ ನಾಗೋ॥

೧೯. "ಏಕಸ್ಸ ಚರಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ನತ್ಥಿ ಬಾಲೇ ಸಹಾಯತಾ।
ಏಕೋ ಚರೇ ನ ಪಾಪಾನಿ ಕಯಿರಾ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಮಾತಙ್ಗರಞ್ಞೇವ ನಾಗೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ ಪುಥು ಮಹಾಸದ್ದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪುಥುಸದ್ದೋ। ಸಮಜನೋತಿ** ಸಮಾನೋ ಏಕಸದಿಸೋ ಜನೋ, ಸಬ್ಬೋವಾಯಂ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಜನೋ ಸಮನ್ತತೋ ಸದ್ದನಿಚ್ಛಾರಣೇನ ಪುಥುಸದ್ದೋ ಚೇವ ಸದಿಸೋ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನ ಬಾಲೋ ಕೋಚಿ ಮಞ್ಞಥಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಕೋಚಿ ಏಕೋಪಿ "ಅಹಂ ಬಾಲೋ"ತಿ ನ ಮಞ್ಞಿತ್ಥ, ಸಬ್ಬೇ ಪಣ್ಡಿತಮಾನಿನೋ, ಸಬ್ಬೋವಾಯಂ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೋ ಜನೋಯೇವ। **ನಾಞ್ಞಂ ಭಿಯ್ಯೋ ಅಮಞ್ಞರು**ನ್ತಿ ಕೋಚಿ ಏಕೋಪಿ "ಅಹಂ ಬಾಲೋ"ತಿ ನ ಮಞ್ಞಿತ್ಥ, ಭಿಯ್ಯೋ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಮಿಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಏಕಂ "ಮಯ್ಹಂ ಕಾರಣಾ ಸಙ್ಘೋ ಭಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ಇದಂ ಕಾರಣಂ ನ ಮಞ್ಞಿತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪರಿಮುಟ್ಠಾತಿ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ। **ಪಣ್ಡಿತಾಭಾಸಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಡಿತಮಾನೇನ ಪಣ್ಡಿತಸದಿಸಾ। **ವಾಚಾಗೋಚರಭಾಣಿನೋ**ತಿ ರಾ-ಕಾರಸ್ಸ ರಸ್ಸಾದೇಸೋ ಕತೋ, ವಾಚಾಗೋಚರಾ ಚ ನ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಅರಿಯಧಮ್ಮಗೋಚರಾ, ಭಾಣಿನೋ ಚ। ಕಥಂ ಭಾಣಿನೋ? **ಯಾವಿಚ್ಛನ್ತಿ ಮುಖಾಯಾಮ**ನ್ತಿ, ಯಾವ ಮುಖಂ ಪಸಾರೇತುಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ತಾವ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಪಾದೇಹಿ ಠತ್ವಾ ಭಾಣಿನೋ, ಏಕೋಪಿ ಸಙ್ಘಗಾರವೇನ ಮುಖಸಙ್ಕೋಚನಂ ನ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇನ ನೀತಾ**ತಿ ಯೇನ ಭಣ್ಡನೇನ ಇಮಂ ನಿಲ್ಲಜ್ಜಭಾವಂ ನೀತಾ। **ನ ತಂ ವಿದೂ**ತಿ ಏವಂ "ಆದೀನವಂ ಇದ"ನ್ತಿ ತಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ।

ಯೇ ಚ ತಂ ಉಪನಯ್ಹನ್ತೀತಿ ತಂ "ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ಆಕಾರಂ ಯೇ ಉಪನಯ್ಹನ್ತಿ। **ಸನನ್ತನೋ**ತಿ ಪೋರಾಣೋ। **ಪರೇ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಞ್ಞೇ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ ಪರೇ ನಾಮ। ತೇ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕೋಲಾಹಲಂ ಕರೋನ್ತಾ "ಮಯಂ ಯಮಾಮಸೇ ಉಪಯಮಾಮ ನಸ್ಸಾಮ, ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಮಚ್ಚುಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ "ಮಯಂ ಮಚ್ಚುಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವಿಜಾನನ್ತಿ। **ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಜಾನನ್ತಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಮೇಧಗಾನಂ ಕಲಹಾನಂ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಿಚ್ಛಿನ್ನಾತಿ ಅಯಂ ಗಾಥಾ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಞ್ಚ ದೀಘಾವುಕುಮಾರಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾ। ತೇಸಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಸಙ್ಗತಿ। ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನ ಹೋತಿ? ಯೇಸಂ ವೋ ನೇವ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಟ್ಠೀನಿ ಛಿನ್ನಾನಿ, ನ ಪಾಣಾ ಹಟಾ, ನ ಗವಾಸ್ಸಧನಾನಿ ಹಟಾನಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಞ್ಹಿ ನಾಮ ಆದಿನ್ನದಣ್ಡಾನಂ ಆದಿನ್ನಸತ್ಥಾನಂ ರಾಜೂನಂ ಏವರೂಪಾ ಸಙ್ಗತಿ ಸಮಾಗಮೋ ಆವಾಹವಿವಾಹಸಮ್ಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಏಕತೋ ಪಾನಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಏವರೂಪೇ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವೇರಮತ್ತಮ್ಪಿ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಥ, ಕೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋತಿ।

ಸಚೇ ಲಭೇಥಾತಿಆದಿಗಾಥಾಯೋ ಪಣ್ಡಿತಸಹಾಯಸ್ಸ ಚ ಬಾಲಸಹಾಯಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಾವಣ್ಣದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾ। **ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯೇ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯೇ ಚ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ತಮನೋ ಸತಿಮಾ ಚರೇಯ್ಯ। **ರಾಜಾವ ರಟ್ಠಂ ವಿಜಿತಂ ಪಹಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಜಿತಂ ರಟ್ಠಂ ಮಹಾಜನಕರಾಜಾ ಚ ಅರಿನ್ದಮರಾಜಾ ಚ ಪಹಾಯ ಏಕಕೋವ ಚರಿಂಸು, ಏವಂ ಚರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾತಙ್ಗರಞ್ಞೇವ ನಾಗೋ**ತಿ ಮಾತಙ್ಗೋ ಅರಞ್ಞೇ ನಾಗೋವ। **ಮಾತಙ್ಗೋ**ತಿ ಹತ್ಥೀ ವುಚ್ಚತಿ, **ನಾಗೋ**ತಿ ಮಹನ್ತಾಧಿವಚನಮೇತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಾತುಪೋಸಕೋ ಮಾತಙ್ಗನಾಗೋ ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಕೋ ಚರಿ, ನ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಅಕಾಸಿ, ಯಥಾ ಚ ಸೀಲವಹತ್ಥಿನಾಗೋ। ಯಥಾ ಚ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕೋ, ಏವಂ ಏಕೋ ಚರೇ, ನ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಕಯಿರಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಏವಂ ಕಥೇತ್ವಾಪಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಗ್ಗೇ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಬಾಲಕಲೋಣಕಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗುತ್ಥೇರಸ್ಸ ಏಕೀಭಾವೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸಾಮಗ್ಗಿವಾಸೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತತೋ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕವನಸಣ್ಡಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ತೇಮಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ಕೋಸಮ್ಬಿವಾಸಿನೋಪಿ ಉಪಾಸಕಾ "ಇಮೇ ಖೋ ಅಯ್ಯಾ, ಕೋಸಮ್ಬಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನತ್ಥಸ್ಸ ಕಾರಕಾ, ಇಮೇಹಿ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋ ಭಗವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ, ಇಮೇಸಂ ನೇವ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಉಪಗತಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ಇಮೇ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ವೇರಂ ವಿರಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವಾ ಪಸಾದೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಂಸು। ತೇ ತೇನ ದಣ್ಡಕಮ್ಮೇನ ಪೀಳಿತಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಖಮಾಪೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ಪಿತಾ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ, ಮಾತಾ ಮಹಾಮಾಯಾ, ದೀಘಾವುಕುಮಾರೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಕೋಸಮ್ಬಿಯಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದುತಿಯಾ।

[೪೨೯] ೩. ಮಹಾಸುವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ದುಮೋ ಯದಾ ಹೋತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೋಸಲಜನಪದೇ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತಸ್ಸ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನೇ ಠಾನೇ ಸೇನಾಸನಂ ಕತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ತಸ್ಸ ವಸ್ಸೂಪಗತಸ್ಸ ಪಠಮಮಾಸೇಯೇವ ಸೋ ಗಾಮೋ ಝಾಯಿ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬೀಜಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ನಾಹೋಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಪಣೀತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಸೋ ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥ ನಂ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತುಂ ಆಗತಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕಚ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ನ ಕಿಲಮನ್ತೋಸಿ, ಸೇನಾಸನಸಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ತಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಂ ಸಪ್ಪಾಯ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣೇನ ನಾಮ ಸೇನಾಸನಸಪ್ಪಾಯೇ ಸತಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಯಥಾಲದ್ಧಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೇನ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸಸುಕ್ಖರುಕ್ಖೇ ಚುಣ್ಣಂ ಖಾದನ್ತಾಪಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಮಿತ್ತಧಮ್ಮಂ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಗಮಿಂಸು, ತ್ವಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ 'ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಪರಿತ್ತೋ ಲೂಖೋ'ತಿ ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಚ್ಚಜೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಹಿಮವನ್ತೇ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉದುಮ್ಬರವನೇ ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಾ ಸುಕಾ ವಸಿಂಸು। ತತ್ರ ಏಕೋ ಸುವರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸರುಕ್ಖಸ್ಸ ಫಲೇಸು ಖೀಣೇಸು ಯದೇವ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ಅಙ್ಕುರೋ ವಾ ಪತ್ತಂ ವಾ ತಚೋ ವಾ ಪಪಟಿಕಾ ವಾ, ತಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸನ್ತುಟ್ಠಭಾವಗುಣೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಕಮ್ಪಿ। ಸಕ್ಕೋ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಸುಕ್ಖಾಪೇಸಿ। ರುಕ್ಖೋ ಖಾಣುಕಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದೋ ವಾತೇ ಪಹರನ್ತೇ ಆಕೋಟಿಯಮಾನೋ ವಿಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಛಿದ್ದೇಹಿ ಚುಣ್ಣಾನಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ। ಸುವರಾಜಾ ತಾನಿ ಚುಣ್ಣಾನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಗನ್ತ್ವಾ ವಾತಾತಪಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಉದುಮ್ಬರಖಾಣುಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಿತ್ತಧಮ್ಮಗುಣಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ವರಮಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಉದುಮ್ಬರಂ ಅಮತಫಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕೋ ಹಂಸರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಜಂ ಅಸುರಕಞ್ಞಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ತಂ ಉದುಮ್ಬರವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಏಕರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦. "ದುಮೋ ಯದಾ ಹೋತಿ ಫಲೂಪಪನ್ನೋ, ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ನಂ ವಿಹಙ್ಗಮಾ ಸಮ್ಪತನ್ತಾ।
ಖೀಣನ್ತಿ ಞತ್ವಾನ ದುಮಂ ಫಲಚ್ಚಯೇ, ದಿಸೋದಿಸಂ ಯನ್ತಿ ತತೋ ವಿಹಙ್ಗಮಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಸುವರಾಜ, ರುಕ್ಖೋ ನಾಮ ಯದಾ ಫಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಂ ಸಾಖತೋ ಸಾಖಂ ಸಮ್ಪತನ್ತಾವ ವಿಹಙ್ಗಮಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತಂ ಪನ ಖೀಣಂ ಞತ್ವಾ ಫಲಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತತೋ ರುಕ್ಖತೋ ದಿಸೋದಿಸಂ ವಿಹಙ್ಗಮಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ತತೋ ನಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತುಂ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೧. "ಚರ ಚಾರಿಕಂ ಲೋಹಿತತುಣ್ಡ ಮಾ ಮರಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಸುವ ಸುಕ್ಖದುಮಮ್ಹಿ ಝಾಯಸಿ।
ತದಿಙ್ಘ ಮಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಸನ್ತಸನ್ನಿಭ, ಕಸ್ಮಾ ಸುವ ಸುಕ್ಖದುಮಂ ನ ರಿಞ್ಚಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಝಾಯಸೀತಿ** ಕಿಂಕಾರಣಾ ಸುಕ್ಖಖಾಣುಮತ್ಥಕೇ ಝಾಯನ್ತೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ತಿಟ್ಠಸಿ। **ಇಙ್ಘಾತಿ** ಚೋದನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ವಸನ್ತಸನ್ನಿಭಾತಿ** ವಸನ್ತಕಾಲೇ ವನಸಣ್ಡೋ ಸುವಗಣಸಮೋಕಿಣ್ಣೋ ವಿಯ ನೀಲೋಭಾಸೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ತಂ "ವಸನ್ತಸನ್ನಿಭಾ"ತಿ ಆಲಪತಿ। **ನ ರಿಞ್ಚಸೀತಿ** ನ ಛಡ್ಡೇಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಸುವರಾಜಾ "ಅಹಂ ಹಂಸ ಅತ್ತನೋ ಕತಞ್ಞುಕತವೇದಿತಾಯ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ನ ಜಹಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೧. "ಯೇ ವೇ ಸಖೀನಂ ಸಖಾರೋ ಭವನ್ತಿ, ಪಾಣಚ್ಚಯೇ ದುಕ್ಖಸುಖೇಸು ಹಂಸ।
ಖೀಣಂ ಅಖೀಣಮ್ಪಿ ನ ತಂ ಜಹನ್ತಿ, ಸನ್ತೋ ಸತಂ ಧಮ್ಮಮನುಸ್ಸರನ್ತಾ॥

೧೨. "ಸೋಹಂ ಸತಂ ಅಞ್ಞತರೋಸ್ಮಿ ಹಂಸ, ಞಾತೀ ಚ ಮೇ ಹೋತಿ ಸಖಾ ಚ ರುಕ್ಖೋ।
ತಂ ನುಸ್ಸಹೇ ಜೀವಿಕತ್ಥೋ ಪಹಾತುಂ, ಖೀಣನ್ತಿ ಞತ್ವಾನ ನ ಹೇಸ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೇ ವೇ ಸಖೀನಂ ಸಖಾರೋ ಭವನ್ತೀತಿ** ಯೇ ಸಹಾಯಾನಂ ಸಹಾಯಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಖೀಣಂ ಅಖೀಣಮ್ಪೀತಿ** ಪಣ್ಡಿತಾ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಂ ಭೋಗಪರಿಕ್ಖಯೇನ ಖೀಣಮ್ಪಿ ಅಖೀಣಮ್ಪಿ ನ ಜಹನ್ತಿ। **ಸತಂ ಧಮ್ಮಮನುಸ್ಸರನ್ತಾತಿ** ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪವೇಣಿಂ ಅನುಸ್ಸರಮಾನಾ। **ಞಾತೀ ಚ ಮೇತಿ** ಹಂಸರಾಜ, ಅಯಂ ರುಕ್ಖೋ ಸಮ್ಪಿಯಾಯನತ್ಥೇನ ಮಯ್ಹಂ ಞಾತಿ ಚ ಸಮಾಚಿಣ್ಣಚರಣತಾಯ ಸಖಾ ಚ। **ಜೀವಿಕತ್ಥೋತಿ** ತಮಹಂ ಜೀವಿಕಾಯ ಅತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಹಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ।

ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ವರಂ ದಾತುಕಾಮೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೪. "ಸಾಧು ಸಕ್ಖಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಮೇತ್ತಿ ಸಂಸತಿ ಸನ್ಥವೋ।
ಸಚೇತಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸಿ, ಪಾಸಂಸೋಸಿ ವಿಜಾನತಂ॥

೧೫. "ಸೋ ತೇ ಸುವ ವರಂ ದಮ್ಮಿ, ಪತ್ತಯಾನ ವಿಹಙ್ಗಮ।
ವರಂ ವರಸ್ಸು ವಕ್ಕಙ್ಗ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಾಧೂತಿ** ಸಮ್ಪಹಂಸನಂ। **ಸಕ್ಖಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಮೇತ್ತಿ ಸಂಸತಿ ಸನ್ಥವೋತಿ** ಸಖಿಭಾವೋ ಚ ಮೇತ್ತಿ ಚ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಸನ್ಥವೋ ಚಾತಿ ತಯಾ ಮಿತ್ತಂ ಕತಂ ಸಾಧು ಹೋತಿ ಲದ್ಧಕಂ ಭದ್ದಕಮೇವ। **ಸಚೇತಂ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಸಚೇ ಏತಂ ಮಿತ್ತಧಮ್ಮಂ। **ವಿಜಾನತನ್ತಿ** ಏವಂ ಸನ್ತೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಸಂಸಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ತೇತಿ** ಸೋ ಅಹಂ ತುಯ್ಹಂ। **ವರಸ್ಸೂತಿ** ಇಚ್ಛಸ್ಸು। **ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸೀತಿ** ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಾ ಇಚ್ಛಸಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ವರಂ ದದಾಮಿ ತೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸುವರಾಜಾ ವರಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೬. "ವರಞ್ಚ ಮೇ ಹಂಸ ಭವಂ ದದೇಯ್ಯ, ಅಯಞ್ಚ ರುಕ್ಖೋ ಪುನರಾಯುಂ ಲಭೇಥ।
ಸೋ ಸಾಖವಾ ಫಲಿಮಾ ಸಂವಿರೂಳ್ಹೋ, ಮಧುತ್ಥಿಕೋ ತಿಟ್ಠತು ಸೋಭಮಾನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಾಖವಾತಿ** ಸಾಖಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಫಲಿಮಾತಿ** ಫಲೇನ ಉಪೇತೋ। **ಸಂವಿರೂಳ್ಹೋತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ವಿರೂಳ್ಹಪತ್ತೋ ತರುಣಪತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ। **ಮಧುತ್ಥಿಕೋತಿ** ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಮಧುರಫಲೇಸು ಪಕ್ಖಿತ್ತಮಧು ವಿಯ ಮಧುರಫಲೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ವರಂ ದದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೭. “ತಂ ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮ ಫಲಿಮಂ ಉಳಾರಂ, ಸಹಾವ ತೇ ಹೋತು ಉದುಮ್ಬರೇನ।
ಸೋ ಸಾಖವಾ ಫಲಿಮಾ ಸಂವಿರೂಳ್ಹೋ, ಮಧುತ್ಥಿಕೋ ತಿಟ್ಠತು ಸೋಭಮಾನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಹಾವ ತೇ ಹೋತು ಉದುಮ್ಬರೇನಾ**ತಿ ತವ ಉದುಮ್ಬರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಹ ಏಕತೋವ ವಾಸೋ ಹೋತು।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚ ಸುಜಾಯ ಚ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೋ ಹತ್ಥೇನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದುಮ್ಬರಖಾಣುಕಂ ಪಹರಿ। ತಾವದೇವ ಸಾಖಾವಿಟಪಸಞ್ಛನ್ನೋ ಮಧುರಫಲೋ ರುಕ್ಖೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಮುಣ್ಡಮಣಿಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ವಿಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸುವರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ನವಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೮. “ಏವಂ ಸಕ್ಕ ಸುಖೀ ಹೋಹಿ, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭಿ।
ಯಥಾಹಮಜ್ಜ ಸುಖಿತೋ, ದಿಸ್ವಾನ ಸಫಲಂ ದುಮ”ನ್ತಿ॥

ಸಕ್ಕೋಪಿ ತಸ್ಸ ವರಂ ದತ್ವಾ ಉದುಮ್ಬರಂ ಅಮತಫಲಂ ಕತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸುಜಾಯ ಅತ್ತನೋ ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ತಮತ್ಥಂ ದೀಪಯಮಾನಾ ಓಸಾನೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ ಠಪಿತಾ -

೧೯. “ಸುವಸ್ಸ ಚ ವರಂ ದತ್ವಾ, ಕತ್ವಾನ ಸಫಲಂ ದುಮಂ।
ಪಕ್ಕಾಮಿ ಸಹ ಭರಿಯಾಯ, ದೇವಾನಂ ನನ್ದನಂ ವನ”ನ್ತಿ॥

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ “ಏವಂ ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪಿ ಅಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಾ ಅಹೇಸುಂ। ತ್ವಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ಏವರೂಪೇ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಚರಸಿ, ಗಚ್ಛ ತತ್ಥೇವ ವಸಾಹೀ”ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಸುವರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಮಹಾಸುವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ತತಿಯಾ।

[೪೩೦] ೪. ಚೂಳಸುವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸನ್ತಿ ರುಕ್ಖಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥರಿ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ “ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತೋ ಖತ್ತಿಯಸುಖುಮಾಲೋ ಬುದ್ಧಸುಖುಮಾಲೋ ಮಹನ್ತೇನ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಪಿ ವೇರಞ್ಜಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ನಿಮನ್ತಿತೋ ತೇಮಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಮಾರಾವಟ್ಟನವಸೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಹಾಯ ತೇಮಾಸಂ ಪತ್ಥಪುಲಕಪಿಟ್ಠೋದಕೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಅಗಮಾಸಿ, ಅಹೋ ತಥಾಗತಾನಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸನ್ತುಟ್ಠಭಾವೋ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಇದಾನಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಪ್ಪಹಾನಂ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಹಾಸಿ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವತ್ಥು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

೨೦. “ಸನ್ತಿ ರುಕ್ಖಾ ಹರಿಪತ್ತಾ, ದುಮಾ ನೇಕಫಲಾ ಬಹೂ।

ಕಸ್ಮಾ ನು ಸುಕ್ಖೇ ಕೋಳಾಪೇ, ಸುವಸ್ಸ ನಿರತೋ ಮನೋ॥

೩೧. "ಫಲಸ್ಸ ಉಪಭುಞ್ಜಿಮ್ಹಾ, ನೇಕವಸ್ಸಗಣೇ ಬಹೂ।
ಅಫಲಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಸಾವ ಮೇತ್ತಿ ಯಥಾ ಪುರೇ॥

೩೨. "ಸುಕ್ಖಞ್ಚ ರುಕ್ಖಂ ಕೋಳಾಪಂ, ಓಪತ್ತಮಫಲಂ ದುಮಂ।
ಓಹಾಯ ಸಕುಣಾ ಯನ್ತಿ, ಕಿಂ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಸೇ ದಿಜ॥

೩೩. "ಯೇ ಫಲತ್ಥಾ ಸಮ್ಭಜನ್ತಿ, ಅಫಲೋತಿ ಜಹನ್ತಿ ನಂ।
ಅತ್ತತ್ಥಪಞ್ಞಾ ದುಮ್ಮೇಧಾ, ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಪಕ್ಖಪಾತಿನೋ॥

೩೪. "ಸಾಧು ಸಕ್ಖಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಮೇತ್ತಿ ಸಂಸತಿ ಸನ್ಥವೋ।
ಸಚೇತಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸಿ, ಪಾಸಂಸೋಸಿ ವಿಜಾನತಂ॥

೩೫. "ಸೋ ತೇ ಸುವ ವರಂ ದಮ್ಮಿ, ಪತ್ತಯಾನ ವಿಹಙ್ಗಮ।
ವರಂ ವರಸ್ಸು ವಕ್ಕಙ್ಗ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

೩೬. "ಅಪಿ ನಾಮ ನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ, ಸಪತ್ತಂ ಸಫಲಂ ದುಮಂ।
ದಲಿದ್ದೋವ ನಿಧಿಂ ಲದ್ಧಾ, ನನ್ದೇಯ್ಯಾಹಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ॥

೩೭. "ತತೋ ಅಮತಮಾದಾಯ, ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿ ಮಹೀರುಹಂ।
ತಸ್ಸ ಸಾಖಾ ವಿರೂಹಿಂಸು, ಸೀತಚ್ಛಾಯಾ ಮನೋರಮಾ॥

೩೮. "ಏವಂ ಸಕ್ಕ ಸುಖೀ ಹೋಹಿ, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭಿ।
ಯಥಾಹಮಜ್ಜ ಸುಖಿತೋ, ದಿಸ್ವಾನ ಸಫಲಂ ದುಮಂ॥

೩೯. "ಸುವಸ್ಸ ಚ ವರಂ ದತ್ವಾ, ಕತ್ವಾನ ಸಫಲಂ ದುಮಂ।
ಪಕ್ಕಾಮಿ ಸಹ ಭರಿಯಾಯ, ದೇವಾನಂ ನನ್ದನಂ ವನ"ನ್ತಿ॥ –

ಪಞ್ಹಪಟಿಪಞ್ಹಾಪಿ ಅತ್ಥೋಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅನುತ್ತಾನಪದಮೇವ ಪನ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಹರಿಪತ್ತಾತಿ ನೀಲಪತ್ತಸಚ್ಛನ್ನಾ। **ಕೋಳಾಪೇ**ತಿ ವಾತೇ ಪಹರನ್ತೇ ಆಕೋಟಿತಸದ್ದಂ ವಿಯ ಮುಞ್ಚಮಾನೇ ನಿಸ್ಸಾರೇ। **ಸುವಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುವರಾಜಸ್ಸ ಕಸ್ಮಾ ಏವರೂಪೇ ರುಕ್ಖೇ ಮನೋ ನಿರತೋ। **ಫಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಫಲಂ ಅಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ। **ನೇಕವಸ್ಸಗಣೇ**ತಿ ಅನೇಕವಸ್ಸಗಣೇ। **ಬಹೂ**ತಿ ಸಮಾನೇಪಿ ಅನೇಕಸತೇ ನ ದ್ವೇ ತಯೋ, ಅಥ ಖೋ ಬಹೂವ। **ವಿದಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಹಂಸರಾಜ ಇದಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಅಫಲಂ ವಿದಿತ್ವಾಪಿ ಯಥಾ ಪುರೇ ಏತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮೇತ್ತಿ, ಸಾವ ಮೇತ್ತಿ, ತಞ್ಹಿ ಮಯಂ ನ ಭಿನ್ದಾಮ, ಮೇತ್ತಿಂ ಭಿನ್ದನ್ತಾ ಹಿ ಅನರಿಯಾ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತೀತಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಓಪತ್ತನ್ತಿ ಅವಪತ್ತಂ ನಿಪ್ಪತ್ತಂ ಪತಿತಪತ್ತಂ। **ಕಿಂ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಸೇ**ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಸಕುಣಾ ಏತಂ ಓಹಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಏವಂ ಗಮನೇ ಕಿಂ ನಾಮ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಸಿ। **ಯೇ ಫಲತ್ಥಾ**ತಿ ಯೇ ಪಕ್ಖಿನೋ ಫಲತ್ಥಾಯ ಫಲಕಾರಣಾ ಸಮ್ಭಜನ್ತಿ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಫಲೋತಿ ಞತ್ವಾ ಏತಂ ಜಹನ್ತಿ। **ಅತ್ತತ್ಥಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಞಾ, ಪರಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇವ ವಾ ಠಿತಾ

ಏತೇಸಂ ಪಞ್ಞಾತಿ ಅತ್ತತ್ಥಪಞ್ಞಾ। **ಪಕ್ಖಪಾತಿನೋ**ತಿ ತೇ ಅತ್ತನೋಯೇವ ವುಡ್ಢಿಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನಾ ಮಿತ್ತಪಕ್ಖಂ ಪಾತೇನ್ತಿ ನಾಸೇನ್ತೀತಿ ಪಕ್ಖಪಾತಿನೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಅತ್ತಪಕ್ಖೇಯೇವ ವಾ ಪತನ್ತೀತಿ **ಪಕ್ಖಪಾತಿನೋ**।

ಅಪಿ ನಾಮ ನನ್ತಿ ಹಂಸರಾಜ, ಸಚೇ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ನಿಪ್ಫಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಯಾ ದಿನ್ನೋ ವರೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನಾಮ ಅಹಂ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಸಪತ್ತಂ ಸಫಲಂ ಪುನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ, ತತೋ ದಲಿದ್ದೋ ನಿಧಿಂ ಲಭಿತ್ವಾವ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಏತಂ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಂ, ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಪಮೋದೇಯ್ಯಂ। **ಅಮತಮಾದಾಯಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ರಿತೋ ಗಙ್ಗೋದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಯೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಾತಕೇ ಇಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಸುವರಾಜಾ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಚೂಳಸುವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಚತುತ್ಥಾ।

[೪೩೧] ೫. ಹರಿತಚಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುತಂ ಮೇತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏಕಂ ಅಲಙ್ಕತಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಂ ದೀಘಕೇಸನಖಲೋಮಂ ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಅರುಚಿಯಾ ಆನೀತಂ। ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಂಕಾರಣಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಲಙ್ಕತಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ಕಿಲೇಸೋ ನಾಮ ಗುಣವಿದ್ಧಂಸಕೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದೋ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇತಿ, ಏಸ ಪನ ಕಿಲೇಸೋ ಕಿಂಕಾರಣಾ ತಂ ನ ಕಿಲಮೇಸ್ಸತಿ? ನ ಹಿ ಸಿನೇರುಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಹರಣವಾತೋ ಪುರಾಣಪಣ್ಣಸ್ಸ ಲಜ್ಜತಿ, ಇಮಞ್ಹಿ ಕಿಲೇಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬೋಧಿಞಾಣಸ್ಸ ಅನುಪದಂ ಚರಮಾನಾ ಪಞ್ಚಅಭಿಞ್ಞಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿನೋ ವಿಸುದ್ಧಮಹಾಪುರಿಸಾಪಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಝಾನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಕಞ್ಚನಛವಿತಾಯ ಪನಸ್ಸ "ಹರಿತಚಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಧನವಿಲೋಕನಂ ಕತ್ವಾ "ಧನಮೇವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಧನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಕಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಮಯಾಪಿ ಮರಣಮುಖೇ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಮರಣಭಯಭೀತೋ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚಿರಂ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬತಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಮುಸ್ಸಿತಸೇತಚ್ಛತ್ತೇ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಾವಸಾನೇ ಅತಿರೇಕತರಂ ಪಸೀದಿತ್ವಾ "ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ವಸ್ಸಾವಾಸಟ್ಠಾನಂ ಉಪಧಾರೇಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ತಂ ಆದಾಯ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಂ ಪರಿಚಾರಕಂ ಕತ್ವಾ ದತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಬದ್ಧಂ ರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ತತ್ಥ ವಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಕುಪಿತಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮಾ ಪಮಜ್ಜೀ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದೇವಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಸಹತ್ಥಾ ಪರಿವಿಸತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಾ ಭೋಜನಂ

ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಚಿರಾಯಮಾನೇ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹತ್ವಾ ಸಣ್ಹಂ ಮಟ್ಠಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಸರೀರೇ ವಾತಂ ಪಹರಾಪೇನ್ತೀ ಖುದ್ದಕಮಞ್ಚಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ದಿವಾತರಂ ಸುನಿವತ್ಥೋ ಸುಪಾರುತೋ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಆದಾಯ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ಪಾಪುಣಿ। ದೇವಿಯಾ ತಸ್ಸ ವಾಕಚೀರಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿಯಾ ಮಟ್ಠಸಾಟಕೋ ಭಸ್ಸಿ, ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಂ ಚಕ್ಖುಂ ಪಟಿಹಞ್ಞಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅನೇಕವಸ್ಸಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಕಾಲೇ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ನಿವುತ್ಥಕಿಲೇಸೋ ಕರಣ್ಡಕೇ ಸಯಿತಆಸೀವಿಸೋ ವಿಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಝಾನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಿಂ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಿ, ತಾವದೇವ ಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಸೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಲೋಕಧಮ್ಮಂ ಸೇವಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಿಕಂ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಲೋಕಧಮ್ಮಪಟಿಸೇವನಂ ಸಕಲನಗರೇ ಪಾಕಟಂ ಜಾತಂ। ಅಮಚ್ಚಾ “ಹರಿತಚತಾಪಸೋ ಏವಮಕಾಸೀ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಣಂ ಪಹಿಣಿಂಸು। ರಾಜಾ “ಮಂ ಭಿನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಏವಂ ವದನ್ತೀ”ತಿ ಅಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ, ಕಿರ ಮಮ ಅಯ್ಯೋ ಹರಿತಚತಾಪಸೋ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಲೋಕಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಸಚ್ಚಂ, ದೇವಾ”ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಸದ್ದಹಿತ್ವಾ “ತಮೇವ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೦. “ಸುತಂ ಮೇತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ, ಕಾಮೇ ಭುಞ್ಜತಿ ಹಾರಿತೋ।
ಕಚ್ಚೇತಂ ವಚನಂ ತುಚ್ಛಂ, ಕಚ್ಚಿ ಸುದ್ಧೋ ಇರಿಯ್ಯಸೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಚ್ಚೇತ**ನ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಏತಂ “ಹಾರಿತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ”ತಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸುತಂ ವಚನಂ ತುಚ್ಛಂ ಅಭೂತಂ, ಕಚ್ಚಿ ತ್ವಂ ಸುದ್ಧೋ ಇರಿಯ್ಯಸಿ ವಿಹರಸೀತಿ।

ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಅಯಂ ರಾಜಾ ‘ನಾಹಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಮಮ ಸದ್ದಹಿಸ್ಸತೇವ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಚ್ಚಸದಿಸೀ ಪತಿಟ್ಠಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಉಜ್ಝಿತಸಚ್ಚಾ ಹಿ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಮಯಾ ಸಚ್ಚಮೇವ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಾಣಾತಿಪಾತೋಪಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮ್ಪಿ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋಪಿ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಾನಮ್ಪಿ ಹೋತಿಯೇವ, ಅತ್ಥಭೇದಕವಿಸಂವಾದನಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಸಚ್ಚಮೇವ ಕಥೇನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೧. “ಏವಮೇತಂ ಮಹಾರಾಜ, ಯಥಾ ತೇ ವಚನಂ ಸುತಂ।
ಕುಮ್ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನೋಸ್ಮಿ, ಮೋಹನೇಯ್ಯೇಸು ಮುಚ್ಛಿತೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮೋಹನೇಯ್ಯೇಸೂ**ತಿ ಕಾಮಗುಣೇಸು। ಕಾಮಗುಣೇಸು ಹಿ ಲೋಕೋ ಮುಯ್ಹತಿ, ತೇ ಚ ಲೋಕಂ ಮೋಹಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ “ಮೋಹನೇಯ್ಯಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೨. “ಅದು ಪಞ್ಞಾ ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ, ನಿಪುಣಾ ಸಾಧುಚಿನ್ತಿನೀ।
ಯಾಯ ಉಪ್ಪತಿತಂ ರಾಗಂ, ಕಿಂ ಮನೋ ನ ವಿನೋದಯೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅದೂ**ತಿ ನಿಪಾತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ – ಭನ್ತೇ, ಗಿಲಾನಸ್ಸ ನಾಮ ಭೇಸಜ್ಜಂ, ಪಿಪಾಸಿತಸ್ಸ ಪಾನೀಯಂ ಪಟಿಸರಣಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನೇಸಾ ನಿಪುಣಾ ಸಾಧೂನಂ ಅತ್ಥಾನಂ ಚಿನ್ತಿನೀ ಪಞ್ಞಾ ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ, ಯಾಯ ಪುನ ಉಪ್ಪತಿತಂ ರಾಗಂ

ಕಿಂ ಮನೋ ನ ವಿನೋದಯೇ, ಕಿಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೋದೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಬಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಹಾರಿತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೩. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಮಹಾರಾಜ, ಲೋಕೇ ಅತಿಬಲಾ ಭುಸಾ।
ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮದೋ ಮೋಹೋ, ಯತ್ಥ ಪಞ್ಞಾ ನ ಗಾಧತೀ’’ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯೇಸು ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತೇಸು ಮಹೋಘೇ ಪತಿತಾ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾ ಗಾಧಂ ಪತಿಟ್ಠಂ ನ ಲಭತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೪. ‘‘ಅರಹಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸುದ್ಧೋ ಚರತಿ ಹಾರಿತೋ।
ಮೇಧಾವೀ ಪಣ್ಡಿತೋ ಚೇವ, ಇತಿ ನೋ ಸಮ್ಮತೋ ಭವ’’ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇತಿ ನೋ ಸಮ್ಮತೋ**ತಿ ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಮತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಭವಂ।

ತತೋ ಹಾರಿತೋ ಛಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೫. ‘‘ಮೇಧಾವೀನಮ್ಪಿ ಹಿಂಸನ್ತಿ, ಇಸಿಂ ಧಮ್ಮಗುಣೇ ರತಂ।
ವಿತಕ್ಕಾ ಪಾಪಕಾ ರಾಜ, ಸುಭಾ ರಾಗೂಪಸಂಹಿತಾ’’ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಭಾ**ತಿ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಹಣೇನ ಪವತ್ತಾತಿ।

ಅಥ ನಂ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನೇ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ರಾಜಾ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೬. ‘‘ಉಪ್ಪನ್ನಾಯಂ ಸರೀರಜೋ, ರಾಗೋ ವಣ್ಣವಿದೂಸನೋ ತವ।
ತಂ ಪಜಹ ಭದ್ದಮತ್ಥು ತೇ, ಬಹುನ್ನಾಸಿ ಮೇಧಾವಿಸಮ್ಮತೋ’’ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಣ್ಣವಿದೂಸನೋ ತವಾ**ತಿ ತವ ಸರೀರವಣ್ಣಸ್ಸ ಚ ಗುಣವಣ್ಣಸ್ಸ ಚ ವಿದೂಸನೋ। **ಬಹುನ್ನಾಸೀ**ತಿ ಬಹೂನಂ ಆಸಿ ಮೇಧಾವೀತಿ ಸಮ್ಮತೋ।

ತತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೪೭. ‘‘ತೇ ಅನ್ಧಕಾರಕೇ ಕಾಮೇ, ಬಹುದುಕ್ಖೇ ಮಹಾವಿಸೇ।
ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಂ, ಛೇಚ್ಛಂ ರಾಗಂ ಸಬನ್ಧನ’’ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನ್ಧಕಾರಕೇ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುವಿನಾಸನತೋ ಅನ್ಧಭಾವಕರೇ। **ಬಹುದುಕ್ಖೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ‘‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ’’ತಿಆದೀನಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಚೂಳವ॰ ೬೫) ಸುತ್ತಾನಿ ಹರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಬಹುದುಕ್ಖತಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ। **ಮಹಾವಿಸೇ**ತಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಿಲೇಸವಿಸಸ್ಸ ಚೇವ ವಿಪಾಕವಿಸಸ್ಸ ಚ ಮಹನ್ತತಾಯ ಮಹಾವಿಸೇ। **ತೇಸಂ ಮೂಲ**ನ್ತಿ ತೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇ ಕಾಮೇ ಪಹಾತುಂ ತೇಸಂ ಮೂಲಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇಸಂ ಮೂಲನ್ತಿ? ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ। **ಛೇಚ್ಛಂ ರಾಗಂ ಸಬನ್ಧನ**ನ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಇದಾನೇವ ಪಞ್ಞಾಖಗ್ಗೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಬನ್ಧನೇನ ಸಬನ್ಧನಂ ರಾಗಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಇದಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಓಕಾಸಂ ತಾವ ಮೇ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಸಿಣಮಣ್ಡಲಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪುನ ನಟ್ಠಜ್ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ಅಟ್ಠಾನೇ ವುತ್ಥಕಾರಣಾ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಗರಹಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಪುನ ದಾನಿ ಅಹಂ ಅನಿತ್ಥಿಗನ್ಧವನಸಣ್ಡಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ರೋದನ್ತಸ್ಸ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ -

೪೮. "ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಹಾರಿತೋ, ಇಸಿ ಸಚ್ಚಪರಕ್ಕಮೋ।
ಕಾಮರಾಗಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೂ"ತಿ॥ -

ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಹರಿತಚತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಹರಿತಚಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಪಞ್ಚಮಾ।

[೪೩೨] ೬. ಪದಕುಸಲಮಾಣವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಬಹುಸ್ಸುತನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ದಾರಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಪುತ್ತೋ ಸತ್ತವಸ್ಸಕಾಲೇಯೇವ ಪದಕುಸಲೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ "ಇಮಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಮಿತ್ತಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಪಿತು ಗತಟ್ಠಾನಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ತಸ್ಸ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿತಾ ಏಕದಿವಸಂ ಪುಚ್ಛಿ "ತಾತ, ತ್ವಂ ಮಯಿ ತಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಗತೇಪಿ ಮಮ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಕಿಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ತಾತ , ಪದಂ ತೇ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಪದಕುಸಲೋ ಅಹ"ನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಪಿತಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನನ್ತರಂ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ದುತಿಯಂ, ತತೋ ತತಿಯಂ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತಿಯಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನಗರಂ ವಾಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ದಾರಕೋ "ಕಹಂ ಮೇ ಪಿತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ನ ಜಾನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಅನನ್ತರಪಟಿವಿಸ್ಸಕಸ್ಸ ಘರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಿತು ಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪಿತರಾ ಚ "ಕಥಂ ತಾತ, ಮಮ ಇಧಾಗತಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಪದಂ ತೇ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಕಿಂ ಕಥೇಸಿ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಪದಕುಸಲೋ, ಅಹಂ ಇಮಂ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಉಪಾಯೇನ ಆಗತೋ, ಅಯಮ್ಪಿ ಮಂ ಗೇಹೇ ಅದಿಸ್ವಾ ಮಮ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಆಗತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಉಪಾಸಕ, ಭೂಮಿಯಂ ಪದಸಞ್ಜಾನನಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಅತಿಚರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಪುಚ್ಛಿತಾ "ಸಚೇ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಅತಿಚರಾಮಿ, ಅಸ್ಸಮುಖೀ ಯಕ್ಖಿನೀ ಹೋಮೀ"ತಿ ಸಪಥಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಅಸ್ಸಮುಖೀ ಯಕ್ಖಿನೀ ಹುತ್ವಾ ಲೇಣಗುಹಾಯಂ ವಸಮಾನಾ ಮಹಾಅಟವಿಯಂ ಪುಬ್ಬನ್ತತೋ ಅಪರನ್ತಂ ಗಮನಮಗ್ಗೇ ಅನುಸಞ್ಚರನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದತಿ। ಸಾ ಕಿರ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವೇಸ್ಸವಣಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಯಾಮತೋ ತಿಂಸಯೋಜನೇ

ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪಞ್ಚಯೋಜನೇ ಠಾನೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಖಾದಿತುಂ ಲಭಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬಹೂಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಅಭಿರುಹಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿವಾರಮನುಸ್ಸಾ ಪಲಾಯಿಂಸು। ಸಾ ವಾತವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಗುಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪುರಿಸಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಅಖಾದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಮಗ್ಗಸಂವಾಸಂ ವಸಿಂಸು ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಕ್ಖಿನೀ ಮನುಸ್ಸೇ ಗಣ್ಹನ್ತೀ ವತ್ಥತಣ್ಡುಲತೇಲಾದೀನಿಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ಉಪನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದತಿ। ಗಮನಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಪಲಾಯನಭಯೇನ ಮಹತಿಯಾ ಸಿಲಾಯ ಗುಹಾದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ತೇಸು ಸಮ್ಮೋದಮಾನೇಸು ವಸನ್ತೇಸು ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಾ ಚವಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಪುತ್ತೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಚ ಬಲವಸಿನೇಹಾ ಹುತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಪೋಸೇಸಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಪುತ್ತೇ ವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೇ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ಪಿತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತೋಗುಹಾಯಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗತಕಾಲಂ ಞತ್ವಾ ಸಿಲಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಬಹಿ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕೇನ ಸಿಲಾ ಅಪನೀತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ಮಯಾ ಅಪನೀತಾ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವೋಚ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಿತರಂ ಪುಚ್ಛಿ "ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಮಾತು ಮುಖಂ ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮುಖಂ ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ? "ತಾತ, ತವ ಮಾತಾ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಖಾದಿಕಾ ಯಕ್ಖಿನೀ, ಮಯಂ ಉಭೋ ಮನುಸ್ಸಾ"ತಿ। "ತಾತ, ಯದಿ ಏವಂ, ಇಧ ಕಸ್ಮಾ ವಸಾಮ, ಏಹಿ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ತಾತ, ಸಚೇ ಮಯಂ ಪಲಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಉಭೋಪಿ ಅಮ್ಹೇ ತವ ಮಾತಾ ಖಾದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ತಾತ, ತವ ಮನುಸ್ಸಪಥಸಮ್ಪಾಪನಂ ಮಮ ಭಾರೋ"ತಿ ಪಿತರಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಮಾತರಿ ಗತಾಯ ಪಿತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಯಕ್ಖಿನೀ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಅದಿಸ್ವಾ ವಾತವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ಪಲಾಯಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ಇಧ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಕುಜ್ಝಿ, ಪುತ್ತೋ ತೇ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ತೇ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಞ್ಞೇವ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಂ ಪುನಪಿ ಕತಿಪಯೇ ದಿವಸೇ ಪಲಾಯನ್ತೇ ಆನೇಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಮಾತು ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇನ ಓಕಾಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಸೀಮಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಅಥ ನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಾತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಅಮ್ಮ, ಮಾತುಸನ್ತಕಂ ನಾಮ ಪುತ್ತಾನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅಕ್ಖಾಹಿ ತಾವ ಮೇ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಪರಿಚ್ಛೇದ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಪಬ್ಬತನದೀನಿಮಿತ್ತಾದೀನಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಆಯಾಮತೋ ತಿಂಸಯೋಜನಂ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪಞ್ಚಯೋಜನಂ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಏತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ ಪುತ್ತಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ದ್ವೇ ತಯೋ ದಿವಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಾತು ಅಟವಿಗತಕಾಲೇ ಪಿತರಂ ಖನ್ಧಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ದಿನ್ನಸಞ್ಞಾಯ ವಾತವೇಗೇನ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ಪರಿಚ್ಛೇದನದೀತೀರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಿತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನದೀಮಜ್ಝಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಠತ್ವಾ "ತಾತ, ಪಿತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹಿ, ಕೋ ಮಯ್ಹಂ ದೋಸೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿಂ ನಾಮ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಿವತ್ತ, ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುತ್ತಞ್ಚ ಪತಿಞ್ಚ ಯಾಚಿ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನದಿಂ ಉತ್ತರಿ। ಸಾ ಪುತ್ತಮೇವ ಯಾಚನ್ತೀ "ತಾತ, ಮಾ ಏವಂ ಕರಿ, ನಿವತ್ತಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಮ್ಮ, ಮಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ, ತ್ವಂ ಯಕ್ಖಿನೀ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿತು"ನ್ತಿ। "ನೇವ ನಿವತ್ತಿಸ್ಸಸಿ, ತಾತಾ"ತಿ। "ಆಮ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। "ತಾತ, ಯದಿ ನ ನಿವತ್ತಿಸ್ಸಸಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ ದುಕ್ಖಂ, ಸಿಪ್ಪಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಜೀವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಅಹಂ ಏಕಂ ಚಿನ್ತಾಮಣಿಂ ನಾಮ ವಿಜ್ಜಂ ಜಾನಾಮಿ, ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ದ್ವಾದಸಸಂವಚ್ಛರಮತ್ಥಕೇ ಹಟಭಣ್ಡಮ್ಪಿ

ಪದಾನುಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ। ಅಯಂ ತೇ ಜೀವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಉಗ್ಗಣ್ಹ, ತಾತ, ಅನಗ್ಘಂ ಮನ್ತ"ನ್ತಿ ತಥಾರೂಪೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಭೂತಾಪಿ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಮನ್ತಂ ಅದಾಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನದಿಯಾ ಠಿತಕೋವ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತಿಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುತಂ ಕತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ತಾತ, ತುಮ್ಹೇಸು ಅನಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ -

"ಏಹಿ ಪುತ್ತ ನಿವತ್ತಸ್ಸು, ಮಾ ಅನಾಥಂ ಕರೋಹಿ ಮೇ।
ಅಜ್ಜ ಪುತ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ, ಯಕ್ಖಿನೀ ಮರಣಂ ಗತಾ"ತಿ॥

ಯಕ್ಖಿನೀ ಉರಂ ಪಹರಿ, ತಾವದೇವಸ್ಸಾ ಪುತ್ತಸೋಕೇನ ಹದಯಂ ಫಲಿ। ಸಾ ಮರಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಪತಿತಾ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಮಾತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಆಳಾಹನಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಆದಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಪದಕುಸಲೋ ಮಾಣವೋ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿವೇದೇತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಕಿಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ದೇವ, ದ್ವಾದಸಸಂವಚ್ಛರಮತ್ಥಕೇ ಹಟಭಣ್ಡಂ ಪದಾನುಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಾಹೀ"ತಿ। "ದೇವ, ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭನ್ತೋ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ತಾತ, ಉಪಟ್ಠಹಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದಾಪೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪುರೋಹಿತೋ ರಾಜಾನಂ ಆಹ - "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪಾನುಭಾವೇನ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ 'ಸಿಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಿ ವಾ ನತ್ಥಿ ವಾ'ತಿ ನ ಜಾನಾಮ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ನಾನಾರತನಗೋಪಕಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ರತನಸಾರಭಣ್ಡಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ರಾಜನಿವೇಸನನ್ತರೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಬಹಿ ಓತರಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿಂಸು। ಪುನದಿವಸೇ "ರಾಜನಿವೇಸನತೋ ಕಿರ ರತನಂ ಹರಿಂಸೂ"ತಿ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ತಾತ, ರಾಜನಿವೇಸನತೋ ಬಹುರತನಭಣ್ಡಂ ಹಟಂ, ಹನ್ದ ನಂ ಅನುವಿಚಿನಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆಹ । "ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವಾದಸಸಂವಚ್ಛರಮತ್ಥಕೇ ಹಟಭಣ್ಡಂ ಚೋರಾನಂ ಪದಾನುಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಹರಣಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಮಮ ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಅಜ್ಜ ರತ್ತಿಂ ಹಟಭಣ್ಡಂ ಆಹರಿತುಂ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ತಂ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಆಹರಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ಠಿತೋವ "ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಚೋರಾನಂ ಪದಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಚ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ರಾಜನಿವೇಸನನ್ತರೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪರಿಗನ್ತ್ವಾ ಪದಾನುಸಾರೇನೇವ ಪಾಕಾರಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಕಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪಾಕಾರತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಅತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಓತರಿತ್ವಾ ಪದಾನುಸಾರೇನೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಅತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಓರುಯ್ಹ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಚೋರಾ ಇಮಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತಿಣ್ಣಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಠಪಿತಂ ವಿಯ ಭಣ್ಡಿಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಚೋರಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಮಹಾಚೋರಾ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಅಭಿರುಳ್ಹಾ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಜನಾ ತುಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಫೋಟೇಸುಂ, ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಾ ಪವತ್ತಿಂಸು।

ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಅಯಂ ಮಾಣವೋ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋರೇಹಿ ಠಪಿತಭಣ್ಡಟ್ಠಾನಮೇವ ಮಞ್ಞೇ ಜಾನಾತಿ, ಚೋರೇ ಪನ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ”ತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ “ಚೋರೇಹಿ ಹಟಭಣ್ಡಂ ತಾವ ನೋ ತಯಾ ಆಹಟಂ, ಚೋರಾ ಪನ ನ ಆಹಟಾ”ತಿ। “ಮಹಾರಾಜ, ಇಧೇವ ಚೋರಾ, ನ ದೂರೇ”ತಿ। “ಕೋ ಚ ಕೋ ಚಾ”ತಿ। “ಯೋ ಮಹಾರಾಜ, ಇಚ್ಛತಿ, ಸೋವ ಚೋರೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಲದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೋರೇಹಿ ಕೋ ಅತ್ಥೋ, ಮಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ಥಾ”ತಿ। “ತಾತ, ಅಹಂ ತುಯ್ಹಂ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದಮ್ಮಿ, ಚೋರೇ ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಹೀ”ತಿ। “ಮಹಾರಾಜ, ಧನೇ ಲದ್ಧೇ ಕಿಂ ಚೋರೇಹೀ”ತಿ। “ಧನತೋಪಿ ನೋ, ತಾತ, ಚೋರೇ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ‘ಇಮೇ ನಾಮ ಚೋರಾ’ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅತೀತೇ ಪವತ್ತಕಾರಣಂ ಪನ ತೇ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ, ತಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಾಥಾ”ತಿ ಸೋ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಅವಿದೂರೇ ನದೀತೀರಗಾಮಕೇ ಪಾಟಲಿ ನಾಮ ಏಕೋ ನಟೋ ವಸತಿ। ಸೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉಸ್ಸವದಿವಸೇ ಭರಿಯಮಾದಾಯ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಚ್ಚಿತ್ವಾ ವೀಣಂ ವಾದಿತ್ವಾ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಸ್ಸವಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬಹುಂ ಸುರಾಭತ್ತಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನದೀತೀರಂ ಪತ್ವಾ ನವೋದಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ಅಜಾನನ್ತೋ “ಮಹಾವೀಣಂ ಗೀವಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನದಿಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಭರಿಯಂ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನದಿಂ ಓತರಿ। ವೀಣಾಛಿದ್ದೇಹಿ ಉದಕಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ವೀಣಾ ಉದಕೇ ಓಸೀದಾಪೇಸಿ । ಭರಿಯಾ ಪನಸ್ಸ ಓಸೀದನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ತೀರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ನಟಪಾಟಲಿ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ, ಸಕಿಂ ನಿಮುಜ್ಜತಿ, ಉದಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಉದರೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಇದಾನಿ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ಏಕಂ ನಂ ಗೀತಕಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ತಂ ಗಾಯನ್ತೀ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಸಿ, ಏಕಂ ಮೇ ಗೀತಕಂ ದೇಹಿ, ತೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹ –

೪೯. “ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಚಿತ್ತಕಥಿಂ, ಗಙ್ಗಾ ವಹತಿ ಪಾಟಲಿಂ।
ವುಯ್ಹಮಾನಕ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಏಕಂ ಮೇ ದೇಹಿ ಗಾಥಕ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಗಾಥಕ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ಗಾಥಂ।

ಅಥ ನಂ ನಟಪಾಟಲಿ “ಭದ್ದೇ, ಕಥಂ ತವ ಗೀತಕಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಾನಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಭೂತಂ ಉದಕಂ ಮಂ ಮಾರೇತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೦. “ಯೇನ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಿತಂ, ಯೇನ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆತುರಂ।
ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಮರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ”ನ್ತಿ॥

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ಯಥಾ ಉದಕಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಂ, ತಥಾ ರಾಜಾನೋಪಿ, ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಭಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಂ ಭಯಂ ಕೋ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ಇದಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ, ಮಯಾ ಪನ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯಂ ಕತ್ವಾ ಕಥಿತಂ, ಜಾನಾಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ಆಹ। “ತಾತ ಅಹಂ ಏವರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಥಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಚೋರೇ ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಹೀ”ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ಜಾನಾಹೀ”ತಿ ಅಪರಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ ಆಹರಿ। ದೇವ, ಪುಬ್ಬೇ ಇಮಿಸ್ಸಾವ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ದ್ವಾರಗಾಮೇ ಏಕೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಭಾಜನತ್ಥಾಯ ಮತ್ತಿಕಂ ಆಹರನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ನಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಪಬ್ಭಾರಂ ಮಹನ್ತಂ ಆವಾಟಂ ಖಣಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಸ

ಮತ್ತಿಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅಕಾಲಮಹಾಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಮಹಾವುಟ್ಠಿಂ ಪಾತೇಸಿ। ಉದಕಂ ಅವತ್ಥರಮಾನಂ ಆವಾಟಂ ಪಾತೇಸಿ, ತೇನಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೋ ಭಿಜ್ಜಿ। ಸೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೧. "ಯತ್ಥ ಬೀಜಾನಿ ರೂಹನ್ತಿ, ಸತ್ತಾ ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಸಾ ಮೇ ಸೀಸಂ ನಿಪೀಳೇತಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಪೀಳೇತೀತಿ** ನಿಪತಿತ್ವಾ ಪೀಳೇತಿ ಭಿನ್ದತಿ।

ಯಥಾ ಹಿ ದೇವ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಭೂತಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಭಿನ್ದಿ, ಏವಮೇವ ಮಹಾಪಥವೀಸಮೇ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣೇ ನರಿನ್ದೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಚೋರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ ಕೋ ಬಾಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಕಥಿತಂ ಚೋರಂ ಜಾನಿತುನ್ತಿ। ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇನ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಚೋರೋತಿ ಏವಂ ಮೇ ಚೋರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಹೀತಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ "ತ್ವಂ ಚೋರೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬೇ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಆದಿತ್ತಂ। ಸೋ "ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಕಂ ನೀಹರಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನೀಹರನ್ತೇ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿ। ಸೋ ಧೂಮನ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನಮಗ್ಗಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಡಾಹದುಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಠಿತೋವ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೨. "ಯೇನ ಭತ್ತಾನಿ ಪಚ್ಚನ್ತಿ, ಸೀತಂ ಯೇನ ವಿಹಞ್ಞತಿ।
ಸೋ ಮಂ ಡಹತಿ ಗತ್ತಾನಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋ ಮಂ ಡಹತೀತಿ** ಸೋ ಮೇ ಡಹತಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

"ಮಹಾರಾಜ, ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಭೂತೋ ಏಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ರತನಭಣ್ಡಿಕಂ ಹರಿ, ಮಾ ಮಂ ಚೋರಂ ಪುಚ್ಛಾ"ತಿ। "ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಚೋರಂ ದೇಹಿಯೇವಾ"ತಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ "ತ್ವಂ ಚೋರೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ದೇವ, ಪುಬ್ಬೇ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅತಿಬಹುಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜೀರಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ವೇದನಾಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೩. "ಯೇನ ಭುತ್ತೇನ ಯಾಪನ್ತಿ, ಪುಥೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಖತ್ತಿಯಾ।
ಸೋ ಮಂ ಭುತ್ತೋ ಬ್ಯಾಪಾದೇತಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋ ಮಂ ಭುತ್ತೋ ಬ್ಯಾಪಾದೇತೀತಿ** ಸೋ ಓದನೋ ಭುತ್ತೋ ಮಂ ಬ್ಯಾಪಾದೇತಿ ಮಾರೇತಿ।

"ಮಹಾರಾಜ, ಭತ್ತಂ ವಿಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಭೂತೋ ಏಕೋ ಭಣ್ಡಂ ಹರಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಲದ್ಧೇ ಕಿಂ ಚೋರಂ ಪುಚ್ಛಸೀ"ತಿ? "ತಾತ, ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಚೋರಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಪನತ್ಥಂ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ಮಹಾರಾಜ , ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಏಕಸ್ಸ ವಾತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗತ್ತಾನಿ ಭಞ್ಜಿ। ಸೋ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ಗಾಥಮಾಹ –

೫೪. "ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ, ವಾತಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಸೋ ಮಂ ಭಞ್ಜತಿ ಗತ್ತಾನಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ಇತಿ ಮಹಾರಾಜ, ಸರಣತೋ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಜಾನಾಹಿ ತಂ ಕಾರಣನ್ತಿ। ತಾತ, ಚೋರಂ ಮೇ ದೇಹೀತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಪನತ್ಥಂ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ದೇವ, ಅತೀತೇ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಸಾಖಾವಿಟಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ ಪುಪ್ಫಫಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸಕುಣಾನಂ ನಿವಾಸೋ ತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಸಾಖಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇಸುಂ, ತತೋ ಧೂಮೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಅಗ್ಗಿಚುಣ್ಣಾನಿ ಪತಿಂಸು। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಕುಣಜೇಟ್ಠಕೋ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೫. "ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ಜಗತಿರುಹಂ, ಸ್ವಾಯಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಮುಞ್ಚತಿ।
ದಿಸಾ ಭಜಥ ವಕ್ಕಙ್ಗಾ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಜಗತಿರುಹ**ನ್ತಿ ಮಹೀರುಹಂ।

ಯಥಾ ಹಿ, ದೇವ, ರುಕ್ಖೋ ಪಕ್ಖೀನಂ ಪಟಿಸರಣಂ, ಏವಂ ರಾಜಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಚೋರಿಕಂ ಕರೋನ್ತೇ ಕೋ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ದೇವಾತಿ। ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಚೋರಮೇವ ದೇಹೀತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸೋ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿಗಾಮೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕುಲಘರಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಭಾಗೇ ಕಕ್ಖಳಾ ಸುಸುಮಾರನದೀ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಕುಲಸ್ಸ ಏಕೋವ ಪುತ್ತೋ। ಸೋ ಪಿತರಿ ಕಾಲಕತೇ ಮಾತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಸ್ಸೇವ ಏಕಂ ಕುಲಧೀತರಂ ಆನೇಸಿ। ಸಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸಸ್ಸುಂ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಪುತ್ತಧೀತಾಹಿ ವಡ್ಢಮಾನಾ ತಂ ನೀಹರಿತುಕಾಮಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಪನ ಮಾತಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಘರೇ ವಸತಿ। ಸಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಸ್ಸುಯಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ದೋಸಂ ವತ್ವಾ ಪರಿಭಿನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಹಂ ತೇ ಮಾತರಂ ಪೋಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಮಾರೇಹಿ ನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ "ಮನುಸ್ಸಮಾರಣಂ ನಾಮ ಭಾರಿಯಂ, ಕಥಂ ನಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನಿದ್ದೋಕ್ಕಮನಕಾಲೇ ನಂ ಮಞ್ಚಕೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಸುಮಾರನದಿಯಂ ಖಿಪಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ನಂ ಸುಸಮಾರಾ ಖಾದಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। "ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಮಾತಾ ಕಹ"ನ್ತಿ? "ತಸ್ಸಾಯೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಸುಪತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛ, ತಸ್ಸಾ ನಿಪನ್ನಮಞ್ಚಕೇ ರಜ್ಜುಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ "ಕತಾ ಮೇ ಸಞ್ಞಾ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೋ "ಥೋಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಹಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ತಾವ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೂ"ತಿ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ರಜ್ಜುಕಂ ಭರಿಯಾಯ ಮಾತು ಮಞ್ಚಕೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಭರಿಯಂ ಪಬೋಧೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಮಞ್ಚಕೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನದಿಯಂ ಖಿಪಿಂಸು। ತತ್ಥ ನಂ ನಿದ್ದಾಯಮಾನಂ ಸುಸುಮಾರಾ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ ಖಾದಿಂಸು।

ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಮಾತು ಪರಿವತ್ತಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಮಮ ಮಾತಾವ ಮಾರಿತಾ, ಇದಾನಿ ತವ ಮಾತರಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ ಸಾಧೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸುಸಾನೇ ಚಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ನಿದ್ದಾಯಮಾನಂ ಉಭೋಪಿ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಠಪಯಿಂಸು। ತತ್ಥ ಸಾಮಿಕೋ ಭರಿಯಂ ಆಹ "ಅಗ್ಗಿ ತೇ ಆಭತೋ"ತಿ? "ಪಮುಟ್ಠಾಸ್ಮಿ, ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ। "ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಸಾಮಿ, ಗನ್ತುಂ, ತಯಿ ಗತೇಪಿ ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇಸು ಗತೇಸು ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಸೀತವಾತೇನ ಪಬೋಧಿತಾ ಸುಸಾನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಇಮೇ ಮಂ ಮಾರೇತುಕಾಮಾ ಅಗ್ಗಿಅತ್ಥಾಯ ಗತಾ"ತಿ ಚ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ "ನ ಮೇ ಬಲಂ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ ಏಕಂ ಮತಕಳೇವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಪಿಲೋತಿಕಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಲೇಣಗುಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಇತರೇ ಅಗ್ಗಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಮಹಲ್ಲಿಕಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಕಳೇವರಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಏಕೇನ ಚೋರೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಗುಹಾಲೇಣೇ ಪುಬ್ಬೇ ಭಣ್ಡಿಕಾ ಠಪಿತಾ, ಸೋ "ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಕಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಣ್ಡಿಕಾ ಮೇ ಅಮನುಸ್ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ"ತಿ ಏಕಂ ಭೂತವೇಜ್ಜಂ ಆನೇಸಿ। ವೇಜ್ಜೋ ಮನ್ತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಗುಹಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಸಾ ಆಹ "ನಾಹಂ ಯಕ್ಖಿನೀ, ಏಹಿ ಉಭೋಪಿ ಇಮಂ ಧನಂ ಭಾಜೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಕಥಂ ಸದ್ದಹಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? "ತವ ಜಿವ್ಹಂ ಮಮ ಜಿವ್ಹಾಯ ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಜಿವ್ಹಂ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ। ಭೂತವೇಜ್ಜೋ "ಅದ್ಧಾ

ಏಸಾ ಯಕ್ಖಿನೀ"ತಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಿಯಾ ವಿರವಮಾನೋ ಪಲಾಯಿ। ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಪುನದಿವಸೇ ಮಟ್ಠಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ನಾನಾರತನಭಣ್ಡಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸುಣಿಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಹಂ ತೇ, ಅಮ್ಮ, ಇದಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅಮ್ಮ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಸುಸಾನೇ ದಾರುಚಿತಕಾಯ ಝಾಪಿತಾ ಏವರೂಪಂ ಲಭನ್ತೀ"ತಿ। "ಅಮ್ಮ, ಮಯಾಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧು"ನ್ತಿ। "ಮಾದಿಸೀ ಹುತ್ವಾ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ಸಾ ಲದ್ಧಭಣ್ಡಿಕಲೋಭೇನ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅತ್ತಾನಂ ಝಾಪೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪುನದಿವಸೇ ಸಾಮಿಕೋ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಅಮ್ಮ, ಇಮಾಯಪಿ ವೇಲಾಯ ತ್ವಂ ಆಗತಾ, ಸುಣಿಸಾ ತೇ ನಾಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಅರೇ ಪಾಪಪುರಿಸ, ಕಿಂ ಮತಾ ನಾಮ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ತಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೬. "ಯಮಾನಯಿಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಮಾಲಿನಿಂ ಚನ್ದನುಸ್ಸದಂ।
ಸಾ ಮಂ ಘರಾ ನಿಚ್ಛುಭತಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋಮನಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। "ಸೋಮನಸ್ಸಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸೋಮನಸ್ಸವತೀ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಮಹಂ "ಇಮಂ ಮೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುತ್ತೋ ಪುತ್ತಧೀತಾಹಿ ವಡ್ಢಿಸ್ಸತಿ, ಮಞ್ಚ ಮಹಲ್ಲಿಕಕಾಲೇ ಪೋಸೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಾಲಿನಿಂ ಚನ್ದನುಸ್ಸದಂ ಕತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಆನೇಸಿಂ। ಸಾ ಮಂ ಅಜ್ಜ ಘರಾ ನೀಹರತಿ, ಸರಣತೋಯೇವ ಮೇ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ।

"ಮಹಾರಾಜ, ಸುಣಿಸಾ ವಿಯ ಸಸ್ಸುಯಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ರಾಜಾ ಪಟಿಸರಣಂ, ತತೋ ಭಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಹಿ, ದೇವಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ "ತಾತ, ನಾಹಂ ತಯಾ ಆನೀತಕಾರಣಾನಿ ಜಾನಾಮಿ, ಚೋರಮೇವ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ರಾಜಾನಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪರಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣಂ ಆಹರಿ। ದೇವ, ಪುಬ್ಬೇ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿ। ಸೋ ಪುತ್ತಜಾತಕಾಲೇ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ತಂ ಪೋಸೇತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ದಾರೇನ ಸಂಯೋಜೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜರಂ ಪತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥ ನಂ ಪುತ್ತೋ "ತ್ವಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಇತೋ ನಿಕ್ಖಮಾ"ತಿ ಗೇಹತೋ ನೀಹರಿ । ಸೋ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಪರಿದೇವಮಾನೋ ಗಾಥಮಾಹ -

೫೭. "ಯೇನ ಜಾತೇನ ನನ್ದಿಸ್ಸಂ, ಯಸ್ಸ ಚ ಭವಮಿಚ್ಛಿಸಂ।
ಸೋ ಮಂ ಘರಾ ನಿಚ್ಛುಭತಿ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೋ ಮ**ನ್ತಿ ಸೋ ಪುತ್ತೋ ಮಂ ಘರತೋ ನಿಚ್ಛುಭತಿ ನೀಹರತಿ। ಸ್ವಾಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖೇನ ಜೀವಾಮಿ, ಸರಣತೋಯೇವ ಮೇ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ।

"ಮಹಾರಾಜ, ಯಥಾ ಪಿತಾ ನಾಮ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಪಟಿಬಲೇನ ಪುತ್ತೇನ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ, ಏವಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಜನಪದೋ ರಞ್ಞಾ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ, ಇದಞ್ಚ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ 'ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಚೋರೋ'ತಿ ಜಾನಾಹಿ, ದೇವಾ"ತಿ। "ತಾತ, ನಾಹಂ ಕಾರಣಂ ವಾ ಅಕಾರಣಂ ವಾ ಜಾನಾಮಿ, ಚೋರಂ ವಾ ಮೇ ದೇಹಿ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ವಾ ಚೋರೋ ಹೋಹೀ"ತಿ ಏವಂ ರಾಜಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಾಣವಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಏವಮಾಹ "ಕಿಂ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಂಸೇನ ಚೋರಗಹಣಂ ರೋಚೇಥಾ"ತಿ? "ಆಮ, ತಾತಾ"ತಿ। ತೇನ ಹಿ "ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಚೋರೋ"ತಿ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ। "ಏವಂ ಕರೋಹಿ, ತಾತಾ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ನ ದೇತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ ದಾನಿ ಚೋರ"ನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಮಹಾಜನೇ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

೫೮. "ಸುಣನ್ತು ಮೇ ಜಾನಪದಾ, ನೇಗಮಾ ಚ ಸಮಾಗತಾ।

ಯತೋದಕಂ ತದಾದಿತ್ತಂ, ಯತೋ ಖೇಮಂ ತತೋ ಭಯಂ॥

೫೯. "ರಾಜಾ ವಿಲುಮ್ಪತೇ ರಟ್ಠಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚ ಪುರೋಹಿತೋ।
ಅತ್ತಗುತ್ತಾ ವಿಹರಥ, ಜಾತಂ ಸರಣತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯತೋದಕಂ ತದಾದಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಉದಕಂ ತದೇವ ಆದಿತ್ತಂ। **ಯತೋ ಖೇಮ**ನ್ತಿ ಯತೋ ರಾಜತೋ ಖೇಮೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತತೋವ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ಅತ್ತಗುತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ**ತಿ ತುಮ್ಹೇ ಇದಾನಿ ಅನಾಥಾ ಜಾತಾ, ಅತ್ತಾನಂ ಮಾ ವಿನಾಸೇಥ, ಅತ್ತನಾವ ಗುತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಧನಧಞ್ಞಂ ರಕ್ಖಥ, ರಾಜಾ ನಾಮ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಟಿಸರಣಂ, ತತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ರಾಜಾ ಚ ಪುರೋಹಿತೋ ಚ ವಿಲೋಪಖಾದಕಚೋರಾ, ಸಚೇ ಚೋರೇ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮತ್ಥ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಕರಣಂ ಕರೋಥಾತಿ।

ತೇ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು "ಅಯಂ ರಾಜಾ ರಕ್ಖಣಾರಹೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಇದಾನಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಉಪರಿ ದೋಸಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಸಯಮೇವ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಚೋರಂ ಪರಿಯೇಸಾಪೇತಿ, ಇತೋ ದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುನ ಚೋರಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕರಣತ್ಥಾಯ ಮಾರೇಮ ನಂ ಪಾಪರಾಜಾನ"ನ್ತಿ। ತೇ ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಾದಿಹತ್ಥಾ ಉಟ್ಠಾಯ ತತ್ಥೇವ ರಾಜಾನಞ್ಚ ಪುರೋಹಿತಞ್ಚ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಉಪಾಸಕ, ಪಥವಿಯಂ ಪದಸಞ್ಞಾನನಂ, ಪೋರಾಣಕಪಣ್ಡಿತಾ ಏವಂ ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಪಾಸಕೋ ಚ ಪುತ್ತೋ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತದಾ ಪಿತಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಅಹೋಸಿ, ಪದಕುಸಲಮಾಣವೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಪದಕುಸಲಮಾಣವಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಛಟ್ಠಾ।

[೪೩೩] ೭. ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಅಸ್ಸ ಇನ್ದಸಮೋ ರಾಜಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭಿಕ್ಖು ಸಿನೇರುಕಮ್ಪನವಾತೋ ಕಿಂ ಪುರಾಣಪಣ್ಣಾನಿ ನ ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ, ಯಸಸಮಙ್ಗಿನೋಪಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಆಯಸಕ್ಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಕಿಲೇಸಾ ನಾಮೇತೇ ಪರಿಸುದ್ಧಸತ್ತೇಪಿ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೇ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಗೇವ ತಾದಿಸ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಚ ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ದ್ವೇ ಸಹಾಯಕಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕಾಚರಿಯಕುಲೇ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಅಪರಭಾಗೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಕುಮಾರೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಕಸ್ಸಪೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ರಾಜಾ ಜಾತೋ, ಇದಾನಿ ಮೇ ಮಹನ್ತಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಇಸ್ಸರಿಯೇನ, ಅಹಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ರಾಜಾನಞ್ಚ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಞ್ಚ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಯಾಪೇನ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪನ ನಂ "ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। ಸೋ ಪರಮಜಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಘೋರತಪೋ ತಾಪಸೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಕಮ್ಪಿ। ಸಕ್ಕೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಅಯಂ ತಾಪಸೋ ಅತಿವಿಯ ಉಗ್ಗತೇಜೋ ಸಕ್ಕಭಾವಾಪಿ ಮಂ ಚಾವೇಯ್ಯ, ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ತಪಮಸ್ಸ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ

ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಲಗಬ್ಭಂ ಸರೀರಪ್ಪಭಾಯ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೋ "ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಪಬೋಧೇಸಿ। "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಕಿಮತ್ಥಂ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ? "ಮಹಾರಾಜ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕರಜ್ಜಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ನ ಇಚ್ಛಸೀ"ತಿ? "ಕಿಸ್ಸ ನ ಇಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ? ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ "ತೇನ ಹಿ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಸುಘಾತಯಞ್ಞಂ ಯಜಾಪೇಹಿ, ಸಕ್ಕಸಮೋ ಅಜರಾಮರೋ ಹುತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೬೦. "ಅಸ್ಸ ಇನ್ದಸಮೋ ರಾಜ, ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಅಜರಾಮರೋ।
ಸಚೇ ತ್ವಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಾಜೇಯ್ಯ, ಇಸಿಂ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಭವಿಸ್ಸಸಿ। **ಯಾಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಚೇ ತ್ವಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನತೋ ಇಸಿಂ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಂ ಯಜೇಯ್ಯಾಸೀತಿ।

ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಕ್ಕೋ "ತೇನ ಹಿ ಮಾ ಪಪಞ್ಚಂ ಕರೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ರಾಜಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸೇಯ್ಯಂ ನಾಮ ಅಮಚ್ಚಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಏವಂ ವದೇಹಿ 'ರಾಜಾ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪಸುಘಾತಯಞ್ಞಂ ಯಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಯತ್ತಕಂ ಪದೇಸಂ ಇಚ್ಛಥ, ತತ್ತಕಂ ದಸ್ಸತಿ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತುಂ ಆಗಚ್ಛಥಾ'"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ವಸನೋಕಾಸಜಾನನತ್ಥಂ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಏಕೇನ ವನಚರಕೇನ "ಅಹಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಸೇಯ್ಯ ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಕಥೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೬೧. "ಸಸಮುದ್ದಪರಿಯಾಯಂ, ಮಹಿಂ ಸಾಗರಕುಣ್ಡಲಂ।
ನ ಇಚ್ಛೇ ಸಹ ನಿನ್ದಾಯ, ಏವಂ ಸೇಯ್ಯ ವಿಜಾನಹಿ॥

೬೨. "ಧಿರತ್ಥು ತಂ ಯಸಲಾಭಂ, ಧನಲಾಭಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನ, ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ॥

೬೩. "ಅಪಿ ಚೇ ಪತ್ತಮಾದಾಯ, ಅನಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ಸಾಯೇವ ಜೀವಿಕಾ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಾ ಚಾಧಮ್ಮೇನ ಏಸನಾ॥

೬೪. "ಅಪಿ ಚೇ ಪತ್ತಮಾದಾಯ, ಅನಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ಅಞ್ಞಂ ಅಹಿಂಸಯಂ ಲೋಕೇ, ಅಪಿ ರಜ್ಜೇನ ತಂ ವರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಸಮುದ್ದಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಸಸಮುದ್ದಪರಿಕ್ಖೇಪಂ। **ಸಾಗರಕುಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ದೀಪೇ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಿತಸಾಗರೇಹಿ ಕಣ್ಣವಲಿಯಾ ಠಪಿತಕುಣ್ಡಲೇಹಿ ವಿಯ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಸಹ ನಿನ್ದಾಯಾ**ತಿ "ಇಮಿನಾ ಪಸುಘಾತಕಮ್ಮಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಇಮಾಯ ನಿನ್ದಾಯ ಸಹ ಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ ವದತಿ। **ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನಾ**ತಿ ನರಕೇ ವಿನಿಪಾತಕಮ್ಮೇನ ಯಾ ಚ ಜೀವಿತವುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತಂ ಧಿರತ್ಥು, ಗರಹಾಮಿ ತಂ ವುತ್ತಿನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಸಾಯೇವ ಜೀವಿಕಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಪರಘರಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹಾರಪರಿಯೇಸನಜೀವಿಕಾವ ಯಸಧನಲಾಭತೋ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ವರತರಾತಿ

ಅತ್ಥೋ। **ಅಪಿ ರಜ್ಜೇನ ತಂ ವರನ್ತಿ** ತಂ ಅನಗಾರಸ್ಸ ಸತೋ ಅಞ್ಞಂ ಅವಿಹಿಂಸನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಜನಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜೇನಪಿ ವರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಮಚ್ಚೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ "ಅನಾಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಪುನ ಸಕ್ಕೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಂ ನ ಯಜಾಪೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಮಯಾ ಪೇಸಿತೋಪಿ ನಾಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ಚನ್ದವತಿಂ ಕುಮಾರಿಕಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಂ ತಥೇವ ಪೇಸೇತ್ವಾ 'ಸಚೇ ಕಿರ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಸ್ಸಸಿ, ರಾಜಾ ತೇ ಇಮಂ ಕುಮಾರಿಕಂ ದಸ್ಸತೀ'ತಿ ವದಾಪೇಹಿ, ಅದ್ಧಾ ಸೋ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಧೀತರಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ರಾಜಧೀತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಚ್ಛರಪಟಿಭಾಗಂ ರಾಜಧೀತರಂ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಇಸಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ಓಲೋಕೇಸಿ, ಸಹ ಓಲೋಕನೇನೇವ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಾ ಪರಿಹಾಯಿ। ಅಮಚ್ಚೋ ತಸ್ಸ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ಕಿರ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಸ್ಸಥ, ರಾಜಾ ತೇ ಇಮಂ ದಾರಿಕಂ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಕಮ್ಪನ್ತೋ "ಇಮಂ ಕಿರ ಮೇ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಆಮ, ಯಞ್ಞಂ ಯಜನ್ತಸ್ಸ ತೇ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು ಇಮಂ ಲಭನ್ತೋ ಯಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಹೇವ ಜಟಾಹಿ ಅಲಙ್ಕತರಥಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾಪಿ "ಆಗಚ್ಛತಿ ಕಿರಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟೇ ಕಮ್ಮಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಆಗತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಾಹಿ, ಅಹಂ ಇನ್ದಸಮೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಞ್ಞಪರಿಯೋಸಾನೇ ತೇ ಧೀತರಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಕಸ್ಸಪೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಪುನದಿವಸೇ ತಂ ಆದಾಯ ಚನ್ದವತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಗತೋ। ತತ್ಥ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಉಸಭಾದಿಸಬ್ಬಚತುಪ್ಪದಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪಿತಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಕಸ್ಸಪೋ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಹನಿತ್ವಾವ ಘಾತೇತ್ವಾ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತುಂ ಆರಭಿ। ಅಥ ನಂ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ತೇ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪ ಅಯುತ್ತಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ, ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೫. "ಬಲಂ ಚನ್ದೋ ಬಲಂ ಸುರಿಯೋ, ಬಲಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಬಲಂ ವೇಲಾ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ, ಬಲಾತಿಬಲಮಿತ್ಥಿಯೋ॥

೭೬. "ಯಥಾ ಉಗ್ಗತಪಂ ಸನ್ತಂ, ಇಸಿಂ ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಂ।
ಪಿತು ಅತ್ಥಾ ಚನ್ದವತೀ, ವಾಜಪೇಯ್ಯಂ ಅಯಾಜಯೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬಲಂ ಚನ್ದೋ ಬಲಂ ಸುರಿಯೋ**ತಿ ಮಹನ್ಧಕಾರವಿಧಮನೇ ಅಞ್ಞಂ ಬಲಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾವೇತ್ಥ ಬಲವನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠವಿಸಯವೇಗಸಹನೇ ಖನ್ತಿಬಲಞಾಣಬಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸಮಿತಪಾಪಬಾಹಿತಪಾಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ। **ಬಲಂ ವೇಲಾ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತರಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಉದಕಂ ಆವರಿತ್ವಾ ವಿನಾಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾಯ ವೇಲಾ ಬಲಂ ನಾಮ। **ಬಲಾತಿಬಲಮಿತ್ಥಿಯೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪನ ವಿಸದಞಾಣೇಪಿ ಅವೀತರಾಗೇ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಆನೇತ್ವಾ ವಿನಾಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾಯ ತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಬಲೇಹಿಪಿ ಅತಿಬಲಾ ನಾಮ, ಸಬ್ಬಬಲೇಹಿ ಇತ್ಥಿಬಲಮೇವ ಮಹನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ। **ಪಿತು ಅತ್ಥಾ**ತಿ ಪಿತು ವುಡ್ಢಿಅತ್ಥಾಯ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಉಗ್ಗತಪಂ ಸಮಾನಂ ಸೀಲಾದಿಗುಣಾನಂ ಏಸಿತತ್ತಾ ಇಸಿಂ ಅಯಂ ಚನ್ದವತೀ ನಿಸ್ಸೀಲಂ ಕತ್ವಾ ಪಿತು ವುಡ್ಢಿಅತ್ಥಾಯ ವಾಜಪೇಯ್ಯಂ ಯಞ್ಞಂ ಯಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಮೇತಂ "ಬಲಾತಿಬಲಮಿತ್ಥಿಯೋ"ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಯಞ್ಞಂ ಯಜನತ್ಥಾಯ “ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ಗೀವಾಯಂ ಪಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಖಗ್ಗರತನಂ ಉಕ್ಖಿಪಿ। ಹತ್ಥೀ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಮಹಾರವಂ ರವಿ। ತಸ್ಸ ರವಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಸಾಪಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಉಸಭಾದಯೋ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಭಯೇನ ವಿರವಿಂಸು। ಮಹಾಜನೋಪಿ ವಿರವಿ। ಕಸ್ಸಪೋ ತಂ ಮಹಾವಿರವಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಜಟಾದೀನಿ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಜಟಾಮಸ್ಸುಕಚ್ಛಲೋಮಾನಿ ಪಾಕಟಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ “ಅನನುರೂಪಂ ವತ ಮೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತ”ನ್ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೭. “ತಂ ಲೋಭಪಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಕಟುಕಂ ಕಾಮಹೇತುಕಂ।
ತಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಂ, ಛೇಚ್ಛಂ ರಾಗಂ ಸಬನ್ಧನ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮಹಾರಾಜ, ಯಂ ಏತಂ ಮಯಾ ಚನ್ದವತಿಯಾ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತೇನ ಲೋಭೇನ ಪಕತಂ ಕಾಮಹೇತುಕಂ ಪಾಪಕಂ, ತಂ ಕಟುಕಂ ತಿಖಿಣವಿಪಾಕಂ। ತಸ್ಸಾಹಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಙ್ಖಾತಂ ಮೂಲಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಂ, ಅಲಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಖಗ್ಗೇನ, ಪಞ್ಞಾಖಗ್ಗಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಬನ್ಧನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬನ್ಧನಂ ರಾಗಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ “ಮಾ ಭಾಯಿ ಸಮ್ಮ, ಇದಾನಿ ತೇ ಚನ್ದವತಿಂ ಕುಮಾರಿಞ್ಚ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಸತ್ತರತನರಾಸಿಞ್ಚ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಯಜಾಹಿ ಯಞ್ಞ”ನ್ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪೋ “ನ ಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಿನಾ ಕಿಲೇಸೇನ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ -

೯೮. “ಧಿರತ್ಥು ಕಾಮೇ ಸುಬಹೂಪಿ ಲೋಕೇ, ತಪೋವ ಸೇಯ್ಯೋ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ರಾಜ।
ತಪೋ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇ, ತವೇವ ರಟ್ಠಂ ಚನ್ದವತೀ ಚ ಹೋತೂ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಬಹೂಪೀತಿ** ಅತಿಬಹುಕೇಪಿ। **ತಪೋ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಸೀಲಸಂಯಮತಪಮೇವ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ।

ಸೋ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಕಸಿಣಂ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ನಟ್ಠಂ ವಿಸೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ “ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹೀ”ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ವಿದ್ಧಂಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅಭಯದಾನಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸೇವ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಠತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಸೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಅಮಚ್ಚೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಸತ್ತಮಾ।

[೪೩೪] ೮. ಚಕ್ಕವಾಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕಾಸಾಯವತ್ಥೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಂ ಲೋಲಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಲೋಲೋ ಅಹೋಸಿ ಪಚ್ಚಯಲುದ್ಧೋ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಾದೀನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಾತೋವ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಗೇಹೇ ಅನೇಕಖಾದನೀಯಪರಿವಾರಂ ಯಾಗುಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸಸಾಲಿಮಂಸೋದನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ತೇನ ಅತಿತ್ತೋ ತತೋ ಚೂಳಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಮಹಾಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋತಿ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ನಿವೇಸನಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವಿಚರಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಸ ಲೋಲಭಾವಂ ಆರಬ್ಭ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಇಮಾಯ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಲೋಲೋ”ತಿ

ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಭಿಕ್ಖು ಕಸ್ಮಾ ಲೋಲೋಸಿ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತ್ವಂ ಲೋಲಭಾವೇನ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಹತ್ಥಿಕುಣಪಾದೀನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ತೇಹಿ ಅತಿತ್ತೋ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಿಚರನ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಟ್ಠೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಏಕೋ ಲೋಲಕಾಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಹತ್ಥಿಕುಣಪಾದೀನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ತೇಹಿ ಅತಿತ್ತೋ “ಗಙ್ಗಾಕೂಲೇ ಮಚ್ಛಮತಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮತಮಚ್ಛೇ ಖಾದನ್ತೋ ಕತಿಪಾಹಂ ವಸಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಾನಾಫಲಾಫಲಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ಬಹುಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಂ ಮಹನ್ತಂ ಪದುಮಸರಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇ ದ್ವೇ ಚಕ್ಕವಾಕೇ ಸೇವಾಲಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ವಸನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಇಮೇ ಅತಿವಿಯ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ, ಇಮೇಸಂ ಭೋಜನಂ ಮನಾಪಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಮೇಸಂ ಭೋಜನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಹಮ್ಪಿ ತದೇವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಾಖಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಸಂಸನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೬೯. “ಕಾಸಾಯವತ್ಥೇ ಸಕುಣೇ ವದಾಮಿ, ದುವೇ ದುವೇ ನನ್ದಮನೇ ಚರನ್ತೇ।
ಕಂ ಅಣ್ಡಜಂ ಅಣ್ಡಜಾ ಮಾನುಸೇಸು, ಜಾತಿಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಥಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಾಸಾಯವತ್ಥೇ**ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇ ಕಾಸಾಯವತ್ಥೇ ವಿಯ। **ದುವೇ ದುವೇ**ತಿ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಹುತ್ವಾ। **ನನ್ದಮನೇ**ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೇ। **ಕಂ ಅಣ್ಡಜಂ ಅಣ್ಡಜಾ ಮಾನುಸೇಸು ಜಾತಿಂ ಪಸಂಸನ್ತೀ**ತಿ ಅಮ್ಭೋ ಅಣ್ಡಜಾ ತುಮ್ಹೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಸಂಸನ್ತಾ ಕಂ ಅಣ್ಡಜಂ ಜಾತಿಂ ಕತರಂ ನಾಮ ಅಣ್ಡಜನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಕಂ ಸಕುಣಂ ನಾಮಾತಿ ವತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ವಣ್ಣೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಕಂ ಅಣ್ಡಜಂ ಅಣ್ಡಜಮಾನುಸೇಸೂ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತುಮ್ಹೇ ಅಣ್ಡಜೇಸು ಚ ಮಾನುಸೇಸು ಚ ಕತರಂ ಅಣ್ಡಜನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚಕ್ಕವಾಕೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೦. “ಅಮ್ಹೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಮನುಸ್ಸಹಿಂಸ, ಅನುಬ್ಬತೇ ಚಕ್ಕವಾಕೇ ವದನ್ತಿ।
ಕಲ್ಯಾಣಭಾವಮ್ಹೇ ದಿಜೇಸು ಸಮ್ಮತಾ, ಅಭಿರೂಪಾ ವಿಚರಾಮ ಅಣ್ಣವೇ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮನುಸ್ಸಹಿಂಸಾ**ತಿ ಕಾಕೋ ಮನುಸ್ಸೇ ಹಿಂಸತಿ ವಿಹೇಠೇತಿ, ತೇನ ನಂ ಏವಂ ಆಲಪತಿ। **ಅನುಬ್ಬತೇ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನುಗತೇ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೇ ವಿಯಸಂವಾಸೇ। **ಚಕ್ಕವಾಕೇ**ತಿ ಚಕ್ಕವಾಕಾ ನಾಮ ಸಾ ಅಣ್ಡಜಜಾತೀತಿ ಪಸಂಸನ್ತಿ ವಣ್ಣೇನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ। **ದಿಜೇಸೂ**ತಿ ಯತ್ತಕಾ ಪಕ್ಖಿನೋ ನಾಮ, ತೇಸು ಮಯಂ “ಕಲ್ಯಾಣಭಾವಾ”ತಿಪಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಮ್ಮತಾ। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಅಮ್ಹೇ “ಚಕ್ಕವಾಕಾ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ, ದಿಜೇಸು ಪನ ಮಯಂ “ಕಲ್ಯಾಣಭಾವಾ”ತಿ ಸಮ್ಮತಾ, “ಕಲ್ಯಾಣಭಾವಾ”ತಿ ನೋ ದಿಜಾ ವದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಣ್ಣವೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸರೋ “ಅಣ್ಣವೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದುಮಸರೇ ಮಯಮೇವ ದ್ವೇ ಜನಾ ಪರೇಸಂ ಅಹಿಂಸನತೋ ಅಭಿರೂಪಾ ವಿಚರಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿಸ್ಸಾಯ ಪನ ಗಾಥಾಯ ಚತುತ್ಥಪದಂ “ನ ಘಾಸಹೇತೂಪಿ ಕರೋಮ ಪಾಪ”ನ್ತಿ ಪಠನ್ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಸ್ಮಾ ಮಯಂ ಘಾಸಹೇತೂಪಿ ಪಾಪಂ ನ ಕರೋಮ, ತಸ್ಮಾ “ಕಲ್ಯಾಣಭಾವಾ”ತಿ ಅಮ್ಹೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ದಿಜೇಸು ಚ ಸಮ್ಮತಾ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಕೋ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೧. “ಕಿಂ ಅಣ್ಣವೇ ಕಾನಿ ಫಲಾನಿ ಭುಞ್ಜೇ, ಮಂಸಂ ಕುತೋ ಖಾದಥ ಚಕ್ಕವಾಕಾ।

ಕಿಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಥ ವೋ ಅನೋಮಾ, ಬಲಞ್ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ ಅನಪ್ಪರೂಪಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಿನ್ತಿ** ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಆಲಪನಂ, ಕಿಂ ಭೋ ಚಕ್ಕವಾಕಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಣ್ಣವೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸರೇ। **ಭುಞ್ಜೇತಿ** ಭುಞ್ಜಥ, ಕಿಂ ಭುಞ್ಜಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ **ಮಂಸಂ ಕುತೋ ಖಾದಥಾತಿ** ಕತರಪಾಣಾನಂ ಸರೀರತೋ ಮಂಸಂ ಖಾದಥ। **ಭುಞ್ಜಥ ವೋತಿ ವೋ**ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಪರಪದೇನ ವಾಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ “ಬಲಞ್ಚ ವಾ ವಣ್ಣೋ ಚ ಅನಪ್ಪರೂಪಾ”ತಿ।

ತತೋ ಚಕ್ಕವಾಕೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೨. “ನ ಅಣ್ಣವೇ ಸನ್ತಿ ಫಲಾನಿ ಧಙ್ಕ, ಮಂಸಂ ಕುತೋ ಖಾದಿತುಂ ಚಕ್ಕವಾಕೇ।
ಸೇವಾಲಭಕ್ಖಮ್ಹ ಅಪಾಣಭೋಜನಾ, ನ ಘಾಸಹೇತೂಪಿ ಕರೋಮ ಪಾಪ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಕ್ಕವಾಕೇತಿ** ಚಕ್ಕವಾಕಸ್ಸ। **ಅಪಾಣಭೋಜನಾತಿ** ಪಾಣಕರಹಿತಉದಕಭೋಜನಾ। ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಹಿ ಸೇವಾಲಞ್ಚೇವ ಉದಕಞ್ಚ ಭೋಜನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ಘಾಸಹೇತೂತಿ** ತುಮ್ಹಾದಿಸಾ ವಿಯ ಮಯಂ ಘಾಸಹೇತು ಪಾಪಂ ನ ಕರೋಮಾತಿ।

ತತೋ ಕಾಕೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೩. “ನ ಮೇ ಇದಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚಕ್ಕವಾಕ, ಅಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಭೋಜನಸನ್ನಿಕಾಸೋ।
ಅಹೋಸಿ ಪುಬ್ಬೇ ತತೋ ಮೇ ಅಞ್ಞಥಾ, ಇಚ್ಚೇವ ಮೇ ವಿಮತಿ ಏತ್ಥ ಜಾತಾ॥

೭೪. “ಅಹಮ್ಪಿ ಮಂಸಾನಿ ಫಲಾನಿ ಭುಞ್ಜೇ, ಅನ್ನಾನಿ ಚ ಲೋಣಿಯತೇಲಿಯಾನಿ।
ರಸಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಲಭಾಮಿ ಭೋತ್ತುಂ, ಸೂರೋವ ಸಙ್ಗಾಮಮುಖಂ ವಿಜೇತ್ವಾ।
ನ ಚ ಮೇ ತಾದಿಸೋ ವಣ್ಣೋ, ಚಕ್ಕವಾಕ ಯಥಾ ತವಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇದನ್ತಿ** ಇದಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭುಞ್ಜನಭೋಜನಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ಅಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಭೋಜನಸನ್ನಿಕಾಸೋತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಭೋಜನಸನ್ನಿಕಾಸೋ ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಕಭವೇ ಭೋಜನಂ, ತ್ವಂ ತೇನ ಸನ್ನಿಕಾಸೋ ತಂಸದಿಸೋ ತದನುರೂಪೋ ಅಹೋಸಿ, ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಸರೀರೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತತೋ ಮೇ ಅಞ್ಞಥಾತಿ** ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ತುಮ್ಹೇ ದಿಸ್ವಾವ ಏತೇ ಏತ್ಥ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಫಲಾನಿ ಚೇವ ಮಚ್ಛಮಂಸಞ್ಚ ಖಾದನ್ತಿ, ತೇನ ಏವಂ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾತಿ ಅಹೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಮೇ ತತೋ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಚ್ಚೇವ ಮೇತಿ** ಏತೇನೇವ ಮೇ ಕಾರಣೇನ ಏತ್ಥ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರೀರವಣ್ಣೇ ವಿಮತಿ ಜಾತಾ “ಕಥಂ ನು ಖೋ ಏತೇ ಏವರೂಪಂ ಲೂಖಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಜಾತಾ”ತಿ। **ಅಹಮ್ಪೀತಿ** ಅಹಞ್ಹಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ । **ಭುಞ್ಜೇತಿ** ಭುಞ್ಜಾಮಿ। **ಅನ್ನಾನಿ ಚಾತಿ** ಭೋಜನಾನಿ ಚ। **ಲೋಣಿಯತೇಲಿಯಾನೀತಿ** ಲೋಣತೇಲಯುತ್ತಾನಿ। **ರಸನ್ತಿ** ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪರಿಭೋಗಂ ಪಣೀತರಸಂ। **ವಿಜೇತ್ವಾತಿ** ಯಥಾ ಸೂರೋ ವೀರಯೋಧೋ ಸಙ್ಗಾಮಮುಖಂ ವಿಜೇತ್ವಾ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತಥಾ ವಿಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ ತವಾತಿ** ಏವಂ ಪಣೀತಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಪಿ ಮಮ ತಾದಿಸೋ ವಣ್ಣೋ ನತ್ಥಿ, ಯಾದಿಸೋ ತವ ವಣ್ಣೋ, ತೇನ ತವ ವಚನಂ ನ ಸದ್ದಹಾಮೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ವಣ್ಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಕಾರಣಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಭಾವಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚಕ್ಕವಾಕೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೭೫. “ಅಸುದ್ಧಭಕ್ಖೋಸಿ ಖಣಾನುಪಾತೀ, ಕಿಚ್ಛೇನ ತೇ ಲಬ್ಭತಿ ಅನ್ನಪಾನಂ।
ನ ತುಸ್ಸಸೀ ರುಕ್ಖಫಲೇಹಿ ಧಙ್ಕ, ಮಂಸಾನಿ ವಾ ಯಾನಿ ಸುಸಾನಮಜ್ಝೇ॥

೭೯. “ಯೋ ಸಾಹಸೇನ ಅಧಿಗಮ್ಮ ಭೋಗೇ, ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಧಙ್ಕ ಖಣಾನುಪಾತೀ।
ತತೋ ಉಪಕ್ಕೋಸತಿ ನಂ ಸಭಾವೋ, ಉಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ವಣ್ಣಬಲಂ ಜಹಾತಿ॥

೭೭. “ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಭುಞ್ಜತೀ ಯದಿ, ಅಸಾಹಸೇನ ಅಪರೂಪಘಾತೀ।
ಬಲಞ್ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ ತದಸ್ಸ ಹೋತಿ, ನ ಹಿ ಸಬ್ಬೋ ಆಹಾರಮಯೇನ ವಣ್ಣೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸುದ್ಧಭಕ್ಖೋಸೀತಿ** ತ್ವಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಭಕ್ಖನತೋ ಅಸುದ್ಧಭಕ್ಖೋ ಅಸಿ। **ಖಣಾನುಪಾತೀತಿ** ಪಮಾದಕ್ಖಣೇ ಅನುಪತನಸೀಲೋ। **ಕಿಚ್ಛೇನ ತೇತಿ** ತಯಾ ದುಕ್ಖೇನ ಅನ್ನಪಾನಂ ಲಬ್ಭತಿ। **ಮಂಸಾನಿ ವಾ ಯಾನೀತಿ** ಯಾನಿ ವಾ ಸುಸಾನಮಜ್ಝೇ ಮಂಸಾನಿ, ತೇಹಿ ನ ತುಸ್ಸಸಿ। **ತತೋತಿ** ಪಚ್ಛಾ। **ಉಪಕ್ಕೋಸತಿ ನಂ ಸಭಾವೋತಿ** ಅತ್ತಾವ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಗರಹಿ। **ಉಪಕ್ಕುಟ್ಠೋತಿ** ಅತ್ತನಾಪಿ ಪರೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಗರಹಿತೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿತಾಯ ವಣ್ಣಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಜಹಾಸಿ। **ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಭುಞ್ಜತೀ ಯದೀತಿ** ಯದಿ ಪನ ಪರಂ ಅವಿಹೇಠೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಕಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬುತಿಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತಿ। **ತದಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ತದಾ ಅಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಬಲಞ್ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ ಹೋತಿ। **ಆಹಾರಮಯೇನಾತಿ** ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಆಹಾರೇನೇವ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭೋ ಕಾಕ, ವಣ್ಣೋ ನಾಮೇಸ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನೋ, ಸೋ ನ ಆಹಾರಮತ್ತೇನೇವ ಹೋತಿ, ಉತುಚಿತ್ತಕಮ್ಮೇಹಿಪಿ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ।

ಏವಂ ಚಕ್ಕವಾಕೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಕಾಕಂ ಗರಹಿ। ಕಾಕೋ ಹರಾಯಿತ್ವಾ “ನ ಮಯ್ಹಂ ತವ ವಣ್ಣೇನ ಅತ್ಥೋ, ಕಾ ಕಾ”ತಿ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಪಲಾಯಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ಕಾಕೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಚಕ್ಕವಾಕೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಚಕ್ಕವಾಕೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಚಕ್ಕವಾಕಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಅಟ್ಠಮಾ।

[೪೩೫] ೯. ಹಲಿದ್ದಿರಾಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಸುತಿತಿಕ್ಖನ್ತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಥುಲ್ಲಕುಮಾರಿಕಾಪಲೋಭನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ವತ್ಥು ತೇರಸಕನಿಪಾತೇ **ಚೂಳನಾರದಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೪೦ ಆದಯೋ) ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅತೀತವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪನ ಸಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ತಸ್ಸ ತಾಪಸಕುಮಾರಸ್ಸ ಸೀಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ಠಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಇಮಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ನೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ರೂಪಾದಿಕಾಮಗುಣವಿರಹಿತೇ ಅರಞ್ಞೇ ರಕ್ಖಿತಸೀಲಂ ನಾಮ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ರೂಪಾದೀನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೇ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ಏಹಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಹಿ, ಕಿಂ ತೇ ಅರಞ್ಞೇನಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೮. “ಸುತಿತಿಕ್ಖಂ ಅರಞ್ಞಮ್ಹಿ, ಪನ್ತಮ್ಹಿ ಸಯನಾಸನೇ।
ಯೇ ಚ ಗಾಮೇ ತಿತಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತೇ ಉಳಾರತರಾ ತಯಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುತಿತಿಕ್ಖನ್ತಿ** ಸುಟ್ಠು ಅಧಿವಾಸನಂ। **ತಿತಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ** ಸೀತಾದೀನಿ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಪಸಕುಮಾರೋ “ಪಿತಾ ಮೇ ಅರಞ್ಞಂ ಗತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗತೇ ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಪಿತಾ ಕಿರಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಮಂ ಸೋ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಕಾಜಕೋಟಿಯಾ ಮಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಮಯಾ ಪಠಮಮೇವ ಗನ್ತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ “ತೇನ ಹಿ ಅಹಂ ಮಗ್ಗಸಞ್ಞಂ ಕುರುಮಾನಾ ಪಠಮತರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪಚ್ಛಾ

ಆಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಗತಕಾಲೇ ನೇವ ದಾರೂನಿ ಆಹರಿ, ನ ಪಾನೀಯಂ, ನ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಕೇವಲಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋವ ನಿಸೀದಿ, ಪಿತು ಆಗಮನಕಾಲೇ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ನಾಕಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿತಾ "ಇತ್ಥೀನಂ ವಸಂ ಗತೋ ಏಸೋ"ತಿ ಞತ್ವಾಪಿ "ಕಸ್ಮಾ ತಾತ, ನೇವ ದಾರೂನಿ ಆಹರಿ, ನ ಪಾನೀಯಂ, ನ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋಯೇವ ಪನ ನಿಸಿನ್ನೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ತಾಪಸಕುಮಾರೋ "ತಾತ, ಅರಞ್ಞೇ ಕಿರ ರಕ್ಖಿತಸೀಲಂ ನಾಮ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ಮಹಪ್ಫಲಂ , ಅಹಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಮಂ 'ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಪುರತೋ ಗತೋ, ಅಹಂ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತ್ಥ ಪನ ವಸನ್ತೇನ ಮಯಾ ಕತರೋ ಪುರಿಸೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೭೯. "ಅರಞ್ಞಾ ಗಾಮಮಾಗಮ್ಮ, ಕಿಂಸೀಲಂ ಕಿಂವತಂ ಅಹಂ।
ಪುರಿಸಂ ತಾತ ಸೇವೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥

ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಥೇನ್ತೋ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೮೦. "ಯೋ ತೇ ವಿಸ್ಸಾಸಯೇ ತಾತ, ವಿಸ್ಸಾಸಞ್ಚ ಖಮೇಯ್ಯ ತೇ।
ಸುಸ್ಸೂಸೀ ಚ ತಿತಿಕ್ಖೀ ಚ, ತಂ ಭಜೇಹಿ ಇತೋ ಗತೋ॥

೮೧. "ಯಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಕಟಂ।
ಉರಸೀವ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ತಂ ಭಜೇಹಿ ಇತೋ ಗತೋ॥

೮೨. "ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇನ ಚರತಿ, ಚರನ್ತೋಪಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ।
ವಿಸುದ್ಧಕಾರಿಂ ಸಪ್ಪಞ್ಞಂ, ತಂ ಭಜೇಹಿ ಇತೋ ಗತೋ॥

೮೩. "ಹಲಿದ್ದಿರಾಗಂ ಕಪಿಚಿತ್ತಂ, ಪುರಿಸಂ ರಾಗವಿರಾಗಿನಂ।
ತಾದಿಸಂ ತಾತ ಮಾ ಸೇವಿ, ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚೇ ಸಿಯಾ॥

೮೪. "ಆಸೀವಿಸಂವ ಕುಪಿತಂ, ಮೀಳ್ಹಲಿತ್ತಂ ಮಹಾಪಥಂ।
ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇಹಿ, ಯಾನೀವ ವಿಸಮಂ ಪಥಂ॥

೮೫. "ಅನತ್ಥಾ ತಾತ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ಬಾಲಂ ಅಚ್ಚುಪಸೇವತೋ।
ಮಾಸ್ಸು ಬಾಲೇನ ಸಂಗಚ್ಛಿ, ಅಮಿತ್ತೇನೇವ ಸಬ್ಬದಾ॥

೮೬. "ತಂ ತಾಹಂ ತಾತ ಯಾಚಾಮಿ, ಕರಸ್ಸು ವಚನಂ ಮಮ।
ಮಾಸ್ಸು ಬಾಲೇನ ಸಂಗಚ್ಛಿ, ದುಕ್ಖೋ ಬಾಲೇಹಿ ಸಙ್ಗಮೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯೋ ತೇ ವಿಸ್ಸಾಸಯೇತಿ** ಯೋ ತವ ವಿಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯ। **ಖಮೇಯ್ಯ ತೇತಿ** ಯೋ ಚ ತವ ಅತ್ತನಿ ತಯಾ ಕತಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಖಮೇಯ್ಯ। **ಸುಸ್ಸೂಸೀ ಚ ತಿತಿಕ್ಖೀ ಚಾತಿ** ತವ ವಚನಂ ಸುಸ್ಸೂಸಾಯ ಚೇವ ವಚನಾಧಿವಾಸನೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉರಸೀವ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಯಥಾ ಮಾತು ಉರಸಿ ಪುತ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಏವಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಾತರಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಂ ಭಜೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ವದತಿ। **ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇನ ಚರತೀತಿ** ಯೋ ತಿವಿಧೇನ ಸುಚರಿತೇನ

ಧಮ್ಮೇನ ಇರಿಯತಿ। **ನ ಮಞ್ಞತೀತಿ** ತಥಾ ಚರನ್ತೋಪಿ "ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಚರಾಮೀ"ತಿ ಮಾನಂ ನ ಕರೋತಿ। **ವಿಸುದ್ಧಕಾರಿನ್ತಿ** ವಿಸುದ್ಧಾನಂ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾನಂ ಕಾರಕಂ।

ರಾಗವಿರಾಗಿನನ್ತಿ ರಾಗಿನಞ್ಚ ವಿರಾಗಿನಞ್ಚ ರಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಂಖಣಞ್ಞೇವ ವಿರಜ್ಜನಸಭಾವಂ। **ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚೇ ಸಿಯಾತಿ** ಸಚೇಪಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪತಲಂ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಂ ಹೋತಿ, ಸೋಯೇವ ಏಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಥಾಪಿ ತಾದಿಸಂ ಮಾ ಸೇವಿ। **ಮಹಾಪಥನ್ತಿ** ಗೂಥಮಕ್ಖಿತಂ ಮಗ್ಗಂ ವಿಯ। **ಯಾನೀವಾತಿ** ಯಾನೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ। **ವಿಸಮನ್ತಿ** ನಿನ್ನಉನ್ನತಖಾಣುಪಾಸಾಣಾದಿವಿಸಮಂ। **ಬಾಲಂ ಅಚ್ಚುಪಸೇವತೋತಿ** ಬಾಲಂ ಅಪ್ಪಞ್ಞಂ ಅತಿಸೇವನ್ತಸ್ಸ। **ಸಬ್ಬದಾತಿ** ತಾತ, ಬಾಲೇನ ಸಹ ಸಂವಾಸೋ ನಾಮ ಅಮಿತ್ತಸಂವಾಸೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬದಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಮೇವ ದುಕ್ಖೋ। **ತಂ ತಾಹನ್ತಿ** ತೇನ ಕಾರಣೇನ ತಂ ಅಹಂ।

ಸೋ ಏವಂ ಪಿತರಾ ಓವದಿತೋ "ತಾತ, ಅಹಂ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇ ಪಣ್ಡಿತೇ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಭಾಯಾಮಿ, ಇಧೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಿತರಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತದಾ ತಾಪಸಕುಮಾರೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ, ಕುಮಾರಿಕಾ ಥುಲ್ಲಕುಮಾರಿಕಾವ, ಪಿತಾ ತಾಪಸೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಹಲಿದ್ದಿರಾಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ನವಮಾ।

[೪೩೬] ೧೦. ಸಮುಗ್ಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಥಾತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಸತ್ಥಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಮಾತುಗಾಮಂ ಪತ್ಥೇಸಿ, ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮೇಸ ಅಸಬ್ಭೋ ಅಕತಞ್ಞೂ, ಪುಬ್ಬೇ ದಾನವರಕ್ಖಸಾ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರನ್ತಾಪಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಏಕಪುರಿಸನಿಸ್ಸಿತಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ತ್ವಂ ಕಥಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಅವಿದೂರೇ ಏಕೋ ದಾನವರಕ್ಖಸೋ ವಸತಿ। ಸೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಅಟವಿಯಂ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಞ್ಚರಣಮಗ್ಗೇ ಠತ್ವಾ ಆಗತಾಗತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಏಕಾ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಕುಲಧೀತಾ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮೇ ನಿವುತ್ಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಮನಕಾಲೇ ಪರಿವಾರಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ ಸೋ ದಾನವೋ ಭೇರವರೂಪೇನ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭೀತಾ ಗಹಿತಗಹಿತಾವುಧಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಂಸು। ದಾನವೋ ಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಭಿರೂಪಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಗುಹಂ ನೇತ್ವಾ ಭರಿಯಂ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಪ್ಪಿತೇಲತಣ್ಡುಲಮಚ್ಛಮಂಸಾದೀನಿ ಚೇವ ಮಧುರಫಲಾಫಲಾನಿ ಚ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಂ ಪೋಸೇಸಿ, ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಚ ನಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕರಣ್ಡಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕರಣ್ಡಕಂ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ನ್ಹಾಯಿತುಕಾಮತಾಯ ಏಕಂ ಸರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕರಣ್ಡಕಂ ಉಗ್ಗಿಲಿತ್ವಾ ತಂ ತತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ

ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕಾರೇತ್ವಾ “ಥೋಕಂ ತವ ಸರೀರಂ ಉತುಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಹೀ”ತಿ ತಂ ಕರಣ್ಡಕಸಮೀಪೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥಂ ಓತರಿತ್ವಾ ತಂ ಅನಾಸಙ್ಕಮಾನೋ ಥೋಕಂ ದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಾಯುಸ್ಸಪುತ್ತೋ ನಾಮ ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ಸನ್ನದ್ಧಖಗ್ಗೋ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಏಹೀ”ತಿ ಹತ್ಥಮುದ್ದಂ ಅಕಾಸಿ, ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಓತರಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ಕರಣ್ಡಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಾನವಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಕರಣ್ಡಕೂಪರಿ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕರಣ್ಡಕಸಮೀಪಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇಯೇವ ಕರಣ್ಡಕಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಧರಸ್ಸ ಉಪರಿ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಟಕಂ ಪಾರುಪಿ। ದಾನವೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕರಣ್ಡಕಂ ಅಸೋಧೇತ್ವಾ “ಮಾತುಗಾಮೋಯೇವ ಮೇ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಕರಣ್ಡಕಂ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗುಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ತಾಪಸೋ ಮೇ ಚಿರಂ ದಿಟ್ಠೋ, ಅಜ್ಜ ತಾವ ನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಾಪಸೋಪಿ ನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೭. “ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಥ ಭೋ ತಯೋ ಜನಾ, ಸ್ವಾಗತಾ ಏಥ ನಿಸೀದಥಾಸನೇ।
ಕಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭೋನ್ತೋ ಕುಸಲಂ ಅನಾಮಯಂ, ಚಿರಸ್ಸಮಬ್ಭಾಗಮನಞ್ಹಿ ವೋ ಇಧಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭೋತಿ** ಆಲಪನಂ। **ಕಚ್ಚಿತ್ಥಾತಿ** ಕಚ್ಚಿ ಹೋಥ ಭವಥ ವಿಜ್ಜಥ। **ಭೋನ್ತೋತಿ** ಪುನ ಆಲಪನ್ತೋ ಆಹ। **ಕುಸಲಂ ಅನಾಮಯನ್ತಿ** ಕಚ್ಚಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕುಸಲಂ ಆರೋಗ್ಯಂ। **ಚಿರಸ್ಸಮಬ್ಭಾಗಮನಞ್ಹಿ ವೋ ಇಧಾತಿ** ಅಜ್ಜ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಧ ಅಬ್ಭಾಗಮನಞ್ಚ ಚಿರಂ ಜಾತಂ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ದಾನವೋ “ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಏಕಕೋವ ಆಗತೋ, ಅಯಞ್ಚ ತಾಪಸೋ ‘ತಯೋ ಜನಾ’ತಿ ವದತಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇಸ ಕಥೇತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಉದಾಹು ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಲಪತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೮. “ಅಹಮೇವ ಏಕೋ ಇಧ ಮಜ್ಜ ಪತ್ತೋ, ನ ಚಾಪಿ ಮೇ ದುತಿಯೋ ಕೋಚಿ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಕಿಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತೇ ಭಾಸಿತಂ ಇಸೇ, ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಥ ಭೋ ತಯೋ ಜನಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಇಧ ಮಜ್ಜಾತಿ** ಇಧ ಅಜ್ಜ। **ಕಿಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತೇ ಭಾಸಿತಂ ಇಸೇತಿ** ಭನ್ತೇ, ಇಸಿ ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಸನ್ಧಾಯ ತಯಾ ಭಾಸಿತಂ, ಪಾಕಟಂ ತಾವ ಮೇ ಕತ್ವಾ ಕಥೇಹೀತಿ।

ತಾಪಸೋ “ಏಕಂಸೇನೇವಾವುಸೋ ಸೋತುಕಾಮೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ತೇನ ಹಿ ಸುಣಾಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೮೯. “ತುವಞ್ಚ ಏಕೋ ಭರಿಯಾ ಚ ತೇ ಪಿಯಾ, ಸಮುಗ್ಗಪಕ್ಖಿತ್ತನಿಕಿಣ್ಣಮನ್ತರೇ।
ಸಾ ರಕ್ಖಿತಾ ಕುಚ್ಛಿಗತಾವ ತೇ ಸದಾ, ವಾಯುಸ್ಸಪುತ್ತೇನ ಸಹಾ ತಹಿಂ ರತಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತುವಞ್ಚ ಏಕೋತಿ** ಪಠಮಂ ತಾವ ತ್ವಂ ಏಕೋ ಜನೋ। **ಪಕ್ಖಿತ್ತನಿಕಿಣ್ಣಮನ್ತರೇತಿ** ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿಕಿಣ್ಣಅನ್ತರೇ ತಂ ತತ್ಥ ಭರಿಯಂ ರಕ್ಖಿತುಕಾಮೇನ ಸದಾ ತಯಾ ಸಮುಗ್ಗೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಗ್ಗೇನ ನಿಕಿಣ್ಣಾ ಅನ್ತರೇ, ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಂ ಠಪಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಾಯುಸ್ಸಪುತ್ತೇನ ಸಹಾತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇನ ವಿಜ್ಜಾಧರೇನ ಸದ್ಧಿಂ। **ತಹಿಂ ರತಾತಿ** ತತ್ಥ ತವ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಞ್ಞೇವ ಕಿಲೇಸರತಿಯಾ ರತಾ। ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವಂ ಮಾತುಗಾಮಂ “ಏಕಂ ಪುರಿಸನಿಸ್ಸಿತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕುಚ್ಛಿನಾಪಿ ಪರಿಹರನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಜಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚರಸೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ದಾನವೋ “ವಿಜ್ಜಾಧರಾ ನಾಮ ಬಹುಮಾಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಚಸ್ಸ ಖಗ್ಗೋ ಹತ್ಥಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕುಚ್ಛಿಂ ಮೇ ಫಾಲೇತ್ವಾಪಿ ಪಲಾಯಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಭೀತತಸಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಕರಣ್ಡಕಂ ಉಗ್ಗಿಲಿತ್ವಾ ಪುರತೋ ಠಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೦. “ಸಂವಿಗ್ಗರೂಪೋ ಇಸಿನಾ ವಿಯಾಕತೋ, ಸೋ ದಾನವೋ ತತ್ಥ ಸಮುಗ್ಗಮುಗ್ಗಿಲಿ।
ಅದ್ದಕ್ಖಿ ಭರಿಯಂ ಸುಚಿಮಾಲಧಾರಿನಿಂ, ವಾಯುಸ್ಸಪುತ್ತೇನ ಸಹಾ ತಹಿಂ ರತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅದ್ದಕ್ಖೀ**ತಿ ಸೋ ಕರಣ್ಡಕಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅದ್ದಸ।

ಕರಣ್ಡಕೇ ಪನ ವಿವಟಮತ್ತೇಯೇವ ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ವಿಜ್ಜಂ ಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದಾನವೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಥುತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೯೧. “ಸುದಿಟ್ಠರೂಪಮುಗ್ಗತಪಾನುವತ್ತಿನಾ, ಹೀನಾ ನರಾ ಯೇ ಪಮದಾವಸಂ ಗತಾ।
ಯಥಾ ಹವೇ ಪಾಣರಿವೇತ್ಥ ರಕ್ಖಿತಾ, ದುಟ್ಠಾ ಮಯೀ ಅಞ್ಞಮಭಿಪ್ಪಮೋದಯಿ॥

೯೨. “ದಿವಾ ಚ ರತ್ತೋ ಚ ಮಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತಾ, ತಪಸ್ಸಿನಾ ಜೋತಿರಿವಾ ವನೇ ವಸಂ।
ಸಾ ಧಮ್ಮಮುಕ್ಕಮ್ಮ ಅಧಮ್ಮಮಾಚರಿ, ಅಕಿರಿಯರೂಪೋ ಪಮದಾಹಿ ಸನ್ಥವೋ॥

೯೩. “ಸರೀರಮಜ್ಝಮ್ಹಿ ಠಿತಾತಿ ಮಞ್ಞಹಂ, ಮಯ್ಹಂ ಅಯನ್ತಿ ಅಸತಿಂ ಅಸಞ್ಞತಂ।
ಸಾ ಧಮ್ಮಮುಕ್ಕಮ್ಮ ಅಧಮ್ಮಮಾಚರಿ, ಅಕಿರಿಯರೂಪೋ ಪಮದಾಹಿ ಸನ್ಥವೋ॥

೯೪. “ಸುರಕ್ಖಿತಂ ಮೇತಿ ಕಥಂ ನು ವಿಸ್ಸಸೇ, ಅನೇಕಚಿತ್ತಾಸು ನ ಹತ್ಥಿ ರಕ್ಖಣಾ।
ಏತಾ ಹಿ ಪಾತಾಲಪಪಾತಸನ್ನಿಭಾ, ಏತ್ಥಪ್ಪಮತ್ತೋ ಬ್ಯಸನಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ॥

೯೫. “ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತೇ ಸುಖಿನೋ ವೀತಸೋಕಾ, ಯೇ ಮಾತುಗಾಮೇಹಿ ಚರನ್ತಿ ನಿಸ್ಸಟಾ।
ಏತಂ ಸಿವಂ ಉತ್ತಮಮಾಭಿಪತ್ಥಯಂ, ನ ಮಾತುಗಾಮೇಹಿ ಕರೇಯ್ಯ ಸನ್ಥವ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುದಿಟ್ಠರೂಪಮುಗ್ಗತಪಾನುವತ್ತಿನಾ**ತಿ ಭನ್ತೇ, ಇಸಿ ಉಗ್ಗತಪಾನುವತ್ತಿನಾ ತಯಾ ಸುದಿಟ್ಠರೂಪಂ ಇದಂ ಕಾರಣಂ। **ಹೀನಾ**ತಿ ನೀಚಾ। **ಯಥಾ ಹವೇ ಪಾಣರಿವೇತ್ಥ ರಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ಅಯಂ ಮಯಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾಣಾ ವಿಯ ಏತ್ಥ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪರಿಹರನ್ತೇನ ರಕ್ಖಿತಾ। **ದುಟ್ಠಾ ಮಯೀ**ತಿ ಇದಾನಿ ಮಯಿ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದುಟ್ಠಾ ಅಞ್ಞಂ ಪುರಿಸಂ ಅಭಿಪ್ಪಮೋದತಿ। **ಜೋತಿರಿವಾ ವನೇ ವಸ**ನ್ತಿ ವನೇ ವಸನ್ತೇನ ತಪಸ್ಸಿನಾ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಮಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚರಿತಾ। **ಸಾ ಧಮ್ಮಮುಕ್ಕಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಾ ಏಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। **ಅಕಿರಿಯರೂಪೋ**ತಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬರೂಪೋ। **ಸರೀರಮಜ್ಝಮ್ಹಿ ಠಿತಾತಿ ಮಞ್ಞಹಂ, ಮಯ್ಹಂ ಅಯನ್ತಿ ಅಸತಿಂ ಅಸಞ್ಞತ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಅಸತಿಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅಸಞ್ಞತಂ ದುಸ್ಸೀಲಂ “ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರಮಜ್ಝಮ್ಹಿ ಠಿತಾ”ತಿ ಚ “ಮಯ್ಹಂ ಅಯ”ನ್ತಿ ಚ ಮಞ್ಞಾಮಿ।

ಸುರಕ್ಖಿತಂ ಮೇತಿ ಕಥಂ ನು ವಿಸ್ಸಸೇತಿ ಅಯಂ ಮಯಾ ಸುರಕ್ಖಿತಾತಿ ಕಥಂ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋಪಿ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ರಕ್ಖಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। **ಪಾತಾಲಪಪಾತಸನ್ನಿಭಾ**ತಿ ಲೋಕಸ್ಸಾದೇನ ದುಪ್ಪೂರಣೀಯತ್ತಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪಾತಾಲಸಙ್ಖಾತೇನ ಪಪಾತೇನ ಸದಿಸಾ। **ಏತ್ಥಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ಏತಾಸು ಏವರೂಪಾಸು ನಿಗ್ಗುಣಾಸು ಪಮತ್ತೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ತಸ್ಮಾ ಹೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮಾತುಗಾಮವಸಂ ಗತಾ ಮಹಾವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯೇ

ಮಾತುಗಾಮೇಹಿ ನಿಸ್ಸಟಾ ಹುತ್ವಾ ಚರನ್ತಿ, ತೇ ಸುಖಿನೋ। **ಏತಂ ಸಿವನ್ತಿ** ಯದೇತಂ ಮಾತುಗಾಮತೋ ನಿಸ್ಸಟಾನಂ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾನಂ ಚರಣಂ, ಏತಂ ಝಾನಸುಖಮೇವ ಸಿವಂ ಖೇಮಂ ಉತ್ತಮಂ ಅಭಿಪತ್ಥೇತಬ್ಬಂ, ಏತಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಮಾತುಗಾಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ಥವಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ದಾನವೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧಂ, ಅಹಂ ಇಮಾಯ ಪಾಪಧಮ್ಮಾಯ ವಿಜ್ಜಾಧರೇನ ಮಾರಾಪಿತೋ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಅಭಿತ್ಥವಿ। ಸೋಪಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಮಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಅಕಾಸಿ, ಸೀಲಾನಿ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ತಂ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ದಾನವೋ "ಅಹಂ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರನ್ತೋಪಿ ತಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅರಞ್ಞಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ, ಸಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತದಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕತಾಪಸೋ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಸಮುಗ್ಗಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದಸಮಾ।

[೪೩೭] ೧೧. ಪೂತಿಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ನ ಖೋ ಮೇ ರುಚ್ಚತೀತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಅಸಂವರಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ವಾ ಅನಿಯಮವಸೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಲ್ಲಙ್ಕವರಮಜ್ಝಗತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ ರೂಪಾದೀಸು ಸುಭನಿಮಿತ್ತವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸಚೇ ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ನಿರಯಾದೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ರೂಪಾದೀಸು ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಮಾ ಗಣ್ಹಥ। ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ ರೂಪಾದಿಗೋಚರೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ರೂಪಾದಿಗೋಚರಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಮಹಾವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ತಾಯ ಅಯೋಸಲಾಕಾಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಪಲಿಮಟ್ಠ"ನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ರೂಪಂ ಓಲೋಕನಕಾಲೋಪಿ ಅತ್ಥಿ ಅನೋಲೋಕನಕಾಲೋಪಿ। ಓಲೋಕನಕಾಲೇ ಸುಭವಸೇನ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಅಸುಭವಸೇನೇವ ಓಲೋಕೇಯ್ಯಾಥ, ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಗೋಚರಾ ನ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸಥ। ಕೋ ಪನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೋಚರೋತಿ? ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ನವ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ವೋ ಗೋಚರೇ ಚರನ್ತಾನಂ ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಸಚೇ ಪನ ಕಿಲೇಸವಸಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಭನಿಮಿತ್ತವಸೇನ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಥ, ಪೂತಿಮಂಸಸಿಙ್ಗಾಲೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಗೋಚರಾ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಬ್ಬತಗುಹಾಯಂ ಅನೇಕಸತಾ ಏಳಕಾ ವಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಗುಹಾಯ ಪೂತಿಮಂಸೋ ನಾಮ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ವೇಣಿಯಾ ನಾಮ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಸತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಚರನ್ತೋ ತೇ ಏಳಕೇ ದಿಸ್ವಾ "ಏಕೇನ ಉಪಾಯೇನ ಇಮೇಸಂ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಾಯೇನ ಏಕೇಕಂ ಏಳಕಂ ಮಾರೇಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಏಳಕಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತಾ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನಾ ಥೂಲಸರೀರಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಏಳಕಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಗಮಂಸು। ತೇಸಂ ಅನ್ತರೇ ಮೇಣ್ಡಮಾತಾ ನಾಮ ಏಕಾ ಏಳಿಕಾ ಬ್ಯತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ ಉಪಾಯಕುಸಲಾ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತಂ ಮಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮನ್ತೇನ್ತೋ "ಭದ್ದೇ, ಏಳಕಾ ಖೀಣಾ, ಇಮಂ ಏಳಿಕಂ ಏಕೇನ ಉಪಾಯೇನ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಉಪಾಯೋ, ತ್ವಂ ಏಕಿಕಾವ ಗನ್ತ್ವಾ ಏತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಖೀ ಹೋಹಿ, ಅಥ ತೇ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಹಂ ಮತಾಲಯಂ ಕರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಏತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ 'ಏಳಿಕೇ ಸಾಮಿಕೋ ಮೇ ಮತೋ, ಅಹಞ್ಚ ಅನಾಥಾ, ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಅಞ್ಞೋ ಮೇ

ಞಾತಕೋ ನತ್ಥಿ, ಏಹಿ ರೋದಿತ್ವಾ ಕನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಥ ನಂ ಅಹಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗೀವಾಯ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ।

ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಖಿಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏಳಿಕಂ ತಥಾ ಅವೋಚ। ಏಳಿಕಾ "ಆಳಿ ಸಿಙ್ಗಾಲಿ ತವ ಸಾಮಿಕೇನ ಸಬ್ಬೇ ಮಮ ಞಾತಕಾ ಖಾದಿತಾ, ಭಾಯಾಮಿ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಆಳಿ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮತಕೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಖರಮನ್ತೋ ತೇ ಸಾಮಿಕೋ, ಭಾಯಾಮೇವಾಹ"ನ್ತಿ ಸಾ ಏವಂ ವತ್ವಾಪಿ ತಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿಯಮಾನಾ "ಅದ್ಧಾ ಮತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಯಾಸಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪನ "ಕೋ ಜಾನಾತಿ, ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಆಸಙ್ಕಾಯ ಸಿಙ್ಗಾಲಿಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೀಯೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ತಾಸಂ ಪದಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಆಗತಾ ನು ಖೋ ಏಳಿಕಾ"ತಿ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಏಳಿಕಾ ತಂ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ಮತಾಲಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ"ತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತೀ ಸಿಙ್ಗಾಲಿಯಾ "ಕಸ್ಮಾ ಪಲಾಯಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೭. "ನ ಖೋ ಮೇ ರುಚ್ಚತಿ ಆಳಿ, ಪೂತಿಮಂಸಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖನಾ।
ಏತಾದಿಸಾ ಸಖಾರಸ್ಮಾ, ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಳೀ**ತಿ ಆಲಪನಂ, ಸಖಿ ಸಹಾಯಿಕೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತಾದಿಸಾ ಸಖಾರಸ್ಮಾ**ತಿ ಏವರೂಪಾ ಸಹಾಯಕಾ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಸಹಾಯಕಂ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತಾ। ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ತಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ತಸ್ಸಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಜ್ಝಾಯಮಾನಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಗರಹನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೮. "ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾ ಅಯಂ ವೇಣೀ, ವಣ್ಣೇತಿ ಪತಿನೋ ಸಖಿಂ।
ಪಜ್ಝಾಯಿ ಪಟಿಗಚ್ಛನ್ತಿಂ, ಆಗತಂ ಮೇಣ್ಡಮಾತರ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವೇಣೀ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ನಾಮಂ। **ವಣ್ಣೇತಿ ಪತಿನೋ ಸಖಿ**ನ್ತಿ ಪಠಮಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಸಖಿಂ ಏಳಿಕಂ "ಮಯಿ ಸಿನೇಹಾ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ನೋ ಸನ್ತಿಕಂ, ಮತಾಲಯಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಪತಿನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಣ್ಣೇತಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ಇದಾನಿ ಆಗತಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಅನಾಗನ್ತ್ವಾ ವ ಪಟಿಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ಮೇಣ್ಡಮಾತರಂ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ಅನುಸೋಚತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೯೯. "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ ಸಮ್ಮ ಉಮ್ಮತ್ತೋ, ದುಮ್ಮೇಧೋ ಅವಿಚಕ್ಖಣೋ।
ಯೋ ತ್ವಂ ಮತಾಲಯಂ ಕತ್ವಾ, ಅಕಾಲೇನ ವಿಪೇಕ್ಖಸೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅವಿಚಕ್ಖಣೋ**ತಿ ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾರಹಿತೋ। **ಅಕಾಲೇನ ವಿಪೇಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಏಳಿಕಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅನಾಗತಾಯೇವ ಓಲೋಕೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೦೦. "ನ ಅಕಾಲೇ ವಿಪೇಕ್ಖೆಯ್ಯ, ಕಾಲೇ ಪೇಕ್ಖೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಪೂತಿಮಂಸೋವ ಪಜ್ಝಾಯಿ, ಯೋ ಅಕಾಲೇ ವಿಪೇಕ್ಖತೀ"ತಿ॥ - ಅಯಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಅಕಾಲೇ**ತಿ ಕಾಮಗುಣೇ ಆರಬ್ಭ ಸುಭವಸೇನ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಕಾಲೇ। ಅಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರೂಪಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಅಕಾಲೋ ನಾಮ। **ಕಾಲೇ**ತಿ ಅಸುಭವಸೇನ ಅನುಸ್ಸತಿವಸೇನ ಕಸಿಣವಸೇನ ವಾ ರೂಪಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ। ಅಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರೂಪಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಕಾಲೋ ನಾಮ। ತತ್ಥ ಅಕಾಲೇ ಸಾರತ್ತಕಾಲೇ ರೂಪಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಮಹಾವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಹರಿತಚಜಾತಕಲೋಮಸಕಸ್ಸಪಜಾತಕಾದೀಹಿ ದೀಪೇತಬ್ಬಂ। ಕಾಲೇ ಅಸುಭವಸೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೀತಿ ಅಸುಭಕಮ್ಮಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರವತ್ಥುನಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। **ಪೂತಿಮಂಸೋವ ಪಜ್ಝಾಯೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಪೂತಿಮಂಸಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಅಕಾಲೇ ಏಳಿಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೋಚರಾ ಪರಿಹೀನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ, ಏವಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಕಾಲೇ ಸುಭವಸೇನ ರೂಪಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಗೋಚರಾ ಪರಿಹೀನೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪರಾಯೇಪಿ ಸೋಚತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ಕಿಲಮತೀತಿ।

ವೇಣೀಪಿ ಖೋ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಪೂತಿಮಂಸಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ಅಹಂ ತಂ ಪುನಪಿ ಉಪಾಯೇನ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಆಳಿ, ತವ ಆಗತಕಾಲೇಯೇವ ನೋ ಅತ್ಥೋ ಜಾತೋ, ತವ ಆಗತಕಾಲಸ್ಮಿಂಯೇವ ಹಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕೋ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿ, ಇದಾನಿ ಜೀವತಿ, ಏಹಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೦."ಪಿಯಂ ಖೋ ಆಳಿ ಮೇ ಹೋತು, ಪುಣ್ಣಪತ್ತಂ ದದಾಹಿ ಮೇ।
ಪತಿ ಸಞ್ಜೀವಿತೋ ಮಯ್ಹಂ, ಏಯ್ಯಾಸಿ ಪಿಯಪುಚ್ಛಿಕಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪುಣ್ಣಪತ್ತಂ ದದಾಹಿ ಮೇ**ತಿ ಪಿಯಕ್ಖಾನಂ ಅಕ್ಖಾಯಿಕಾ ಮಯ್ಹಂ ತುಟ್ಠಿದಾನಂ ದೇಹಿ। **ಪತಿ ಸಞ್ಜೀವಿತೋ ಮಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಮಮ ಸಾಮಿಕೋ ಸಞ್ಜೀವಿತೋ ಉಟ್ಠಿತೋ ಅರೋಗೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛ।

ಏಳಿಕಾ "ಅಯಂ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಂ ವಞ್ಚೇತುಕಾಮಾ, ಅಯುತ್ತಂ ಖೋ ಪನ ಪಟಿಪಕ್ಖಕರಣಂ, ಉಪಾಯೇನೇವ ನಂ ವಞ್ಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೧."ಪಿಯಂ ಖೋ ಆಳಿ ತೇ ಹೋತು, ಪುಣ್ಣಪತ್ತಂ ದದಾಮಿ ತೇ।
ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ, ಏಸ್ಸಂ ಕಯಿರಾಹಿ ಭೋಜನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಏಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ಆರಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಪರಿವಾರಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೀ ಸತ್ತಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೨."ಕೀದಿಸೋ ತುಯ್ಹಂ ಪರಿವಾರೋ, ಯೇಸಂ ಕಾಹಾಮಿ ಭೋಜನಂ।
ಕಿಂ ನಾಮಕಾ ಚ ತೇ ಸಬ್ಬೇ, ತೇ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ"ತಿ॥

ಸಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೀ ಅಟ್ಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೩."ಮಾಲಿಯೋ ಚತುರಕ್ಖೋ ಚ, ಪಿಙ್ಗಿಯೋ ಅಥ ಜಮ್ಬುಕೋ।
ಏದಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಪರಿವಾರೋ, ತೇಸಂ ಕಯಿರಾಹಿ ಭೋಜನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತೇ ಮೇ**ತಿ ತೇ ಪರಿವಾರೇ ಮಯ್ಹಂ ಆಚಿಕ್ಖ। **ಮಾಲಿಯೋ**ತಿಆದೀನಿ ಚತುನ್ನಂ ಸುನಖಾನಂ ನಾಮಾನಿ। "ತತ್ಥ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಸುನಖಸತಾನಿ ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ, ಏವಂ ದ್ವೀಹಿ ಸುನಖಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಚೇ ತೇ

ಭೋಜನಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲೀ ಭೀತಾ "ಅಲಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ತತ್ಥ ಗಮನೇನ, ಉಪಾಯೇನಸ್ಸಾ ಅನಾಗಮನಮೇವ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ನವಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೪"ನಿಕ್ಖನ್ತಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ, ಭಣ್ಡಕಮ್ಪಿ ವಿನಸ್ಸತಿ।
ಆರೋಗ್ಯಂ ಆಳಿನೋ ವಜ್ಜಂ, ಇಧೇವ ವಸ ಮಾಗಮಾ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಆಳಿ, ತವ ಗೇಹೇ ಬಹುಭಣ್ಡಕಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ತೇ ನಿಕ್ಖನ್ತಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಾರಕ್ಖಂ ಭಣ್ಡಕಂ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಅಹಮೇವ ತೇ ಆಳಿನೋ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಆರೋಗ್ಯಂ ವಜ್ಜಂ ವದಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇಧೇವ ವಸ ಮಾಗಮಾತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಮರಣಭಯಭೀತಾ ವೇಗೇನ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ತೇ ಪುನ ತಂ ಠಾನಂ ಆಗನ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ "ತದಾ ಅಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವನಜೇಟ್ಠಕರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಪೂತಿಮಂಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ಏಕಾದಸಮಾ।

[೪೩೮] ೧೨. ದದ್ದರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ತೇ ಪುತ್ತಕೇತಿ ಇದಂ ಸತ್ಥಾ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ "ಅಹೋ ಆವುಸೋ ದೇವದತ್ತೋ ನಿಲ್ಲಜ್ಜೋ ಅನರಿಯೋ ಏವಂ ಉತ್ತಮಗುಣಧರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಧನುಗ್ಗಹಪಯೋಜನಸಿಲಾಪವಿಜ್ಝನನಾಳಾಗಿರಿವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಹಿ ವಧಾಯ ಉಪಾಯಂ ಕರೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನೇವ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ದೇವದತ್ತೋ ಮಯ್ಹಂ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಮೇ ತಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅತೀತಂ ಆಹರಿ।

ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಏಕೋ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಮಾಣವಕಾನಂ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಮಯ್ಹಂ ಇಧ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಮಾಣವಕಾನಮ್ಪಿ ಸಿಪ್ಪಂ ನ ನಿಟ್ಠಾತಿ, ಹಿಮವನ್ತಪದೇಸೇ ಅರಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೋ ವಾಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಮಾಣವಕಾನಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಿಲತಣ್ಡುಲತೇಲವತ್ಥಾದೀನಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಿವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ, ಮಾಣವಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕರಿಂಸು। ಮಾಣವಕಾನಂ ಞಾತಕಾ ತೇಲತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಪೇಸೇನ್ತಿ। ರಟ್ಠವಾಸಿನೋಪಿ "ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಕಿರ ಅರಞ್ಞೇ ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ವಸನ್ತೋ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಅಭಿಹರನ್ತಿ, ಕನ್ತಾರಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾಪಿ ದೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಪುರಿಸೋ ಖೀರಪಾನತ್ಥಾಯ ಸವಚ್ಛಂ ಧೇನುಂ ಅದಾಸಿ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ದ್ವೀಹಿ ಪೋತಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾ ಗೋಧಾ ವಸತಿ, ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾಪಿಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏಕೋ ತಿತ್ತಿರೋಪಿ ತತ್ಥ ನಿಬದ್ಧವಾಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಮಾಣವಾನಂ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಯೋಪಿ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಮಾಣವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಮಾಣವೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪತ್ತೇಸುಯೇವ ಆಚರಿಯೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಮಾಣವಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ವಾಲುಕಾಯ ಥೂಪಂ ಕತ್ವಾ ನಾನಾಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ರೋದನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಅಥ ನೇ ತಿತ್ತಿರೋ "ಕಸ್ಮಾ ರೋದಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಆಚರಿಯೋ ನೋ ಸಿಪ್ಪೇ ಅನಿಟ್ಠಿತೇಯೇವ ಕಾಲಕತೋ, ತಸ್ಮಾ ರೋದಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ, ಅಹಂ ವೋ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ತ್ವಂ ಕಥಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಅಹಂ ಆಚರಿಯೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾಚೇನ್ತೇ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಪಗುಣೇ ಅಕಾಸಿನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಗುಣಭಾವಂ ಅಮ್ಹೇ ಜಾನಾಪೇಹೀ"ತಿ। ತಿತ್ತಿರೋ "ತೇನ ಹಿ ಸುಣಾಥಾ"ತಿ ತೇಸಂ ಗಣ್ಠಿಟ್ಠಾನಮೇವ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕಾ ನದಿಂ ಓತರನ್ತೋ ವಿಯ ಓಸಾರೇಸಿ। ಮಾಣವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಹುತ್ವಾ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಸೋಪಿ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಾಚರಿಯಸ್ಸ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾಚೇಸಿ। ಮಾಣವಾ ತಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣಪಞ್ಜರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣತಟ್ಟಕೇ ಮಧುಲಾಜಾದೀನಿ ಉಪಹರನ್ತಾ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಂಸು। "ತಿತ್ತಿರೋ ಕಿರ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ಮಾಣವಕೇ ಮನ್ತಂ ವಾಚೇತೀ"ತಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಸದಿಸಂ ಮಹನ್ತಂ ಛಣಂ ಘೋಸಯಿಂಸು। ಮಾಣವಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಛಣದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಪೇಸೇಸುಂ। ಮಾಣವಾ ತಿತ್ತಿರಸ್ಸ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಗೋಧಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಗರಮೇವ ಅಗಮಿಂಸು। ತದಾ ಏಕೋ ನಿಕ್ಕಾರುಣಿಕೋ ದುಟ್ಠತಾಪಸೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚರನ್ತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಗೋಧಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ತಣ್ಡುಲಾ, ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ತೇಲಾದೀನಿ ಅತ್ಥಿ, ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗೋಚರತ್ಥಾಯ ಗತಾ। ತಾಪಸೋ ಪಾತೋವ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ಗೋಧಾಪುತ್ತಕೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಿ, ದಿವಾ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಞ್ಚ ವಚ್ಛಕಞ್ಚ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಿ, ಸಾಯಂ ಧೇನುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಮಾರೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಘುರುಘುರಾಯನ್ತೋ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಗೋಧಾ ಸಾಯಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಕೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಉಪಧಾರಯಮಾನಾ ವಿಚರಿ। ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಗೋಧಂ ಪುತ್ತಕೇ ಅದಿಸ್ವಾ ಕಮ್ಪಮಾನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಖನ್ಧವಿಟಪಬ್ಭನ್ತರೇ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವೇನ ಠತ್ವಾ "ಗೋಧೇ ಮಾ ಕಮ್ಪಿ, ಇಮಿನಾ ಪಾಪಪುರಿಸೇನ ತವ ಪುತ್ತಕಾ ಚ ತಿತ್ತಿರೋ ಚ ವಚ್ಛೋ ಚ ಧೇನು ಚ ಮಾರಿತಾ, ಗೀವಾಯ ನಂ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಹೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಪನ್ತೀ ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

೧೦೫."ಯೋ ತೇ ಪುತ್ತಕೇ ಅಖಾದಿ, ದಿನ್ನಭತ್ತೋ ಅದೂಸಕೇ।
ತಸ್ಮಿಂ ದಾಠಂ ನಿಪಾತೇಹಿ, ಮಾ ತೇ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ ಜೀವತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಿನ್ನಭತ್ತೋತಿ** ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾಹೀತಿ ತಯಾ ದಿನ್ನಭತ್ತೋ। **ಅದೂಸಕೇತಿ** ನಿದ್ದೋಸೇ ನಿರಪರಾಧೇ। **ತಸ್ಮಿಂ ದಾಠಂ ನಿಪಾತೇಹೀತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಪಪುರಿಸೇ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ದಾಠಾ ನಿಪಾತೇಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಾ ತೇ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ ಜೀವತೋತಿ** ಜೀವನ್ತೋ ಸಜೀವೋ ಹುತ್ವಾ ತವ ಹತ್ಥತೋ ಏಸೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಾ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಮೋಕ್ಖಂ ಮಾ ಲಭತು, ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋ ಗೋಧಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

೧೦೬."ಆಕಿಣ್ಣಲುದ್ದೋ ಪುರಿಸೋ, ಧಾತಿಚೇಲಂವ ಮಕ್ಖಿತೋ।
ಪದೇಸಂ ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯತ್ಥ ದಾಠಂ ನಿಪಾತಯೇ॥

೧೦೭."ಅಕತಞ್ಞುಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ವಿವರದಸ್ಸಿನೋ।
ಸಬ್ಬಂ ಚೇ ಪಥವಿಂ ದಜ್ಜಾ, ನೇವ ನಂ ಅಭಿರಾಧಯೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಕಿಣ್ಣಲುದ್ದೋತಿ** ಗಾಳ್ಹಲುದ್ದೋ। **ವಿವರದಸ್ಸಿನೋತಿ** ಛಿದ್ದಂ ಓತಾರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಸ್ಸ। **ನೇವ ನಂ ಅಭಿರಾಧಯೇತಿ** ಏವರೂಪಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಕಲಪಥವಿಂ ದೇನ್ತೋಪಿ ತೋಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನಾಹಂ ಭತ್ತಮತ್ತದಾಯಿಕಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಗೋಧಾ ಏವಂ ವತ್ವಾ "ಅಯಂ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಮ್ಪಿ ಖಾದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಮಾನಾ ಪಲಾಯಿ। ತೇಪಿ ಪನ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾ ತಿತ್ತಿರಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾವ, ಕದಾಚಿ ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಿತ್ತಿರಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಕದಾಚಿ ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಸೀಹೋ ಬ್ಯಗ್ಘಂ ಆಹ - "ಸಮ್ಮ, ಚಿರಂ ದಿಟ್ಠೋ ನೋ ತಿತ್ತಿರೋ, ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಟ್ಠದಿವಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗಚ್ಛ, ತಾವಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ। ಬ್ಯಗ್ಘೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗೋಧಾಯ ಪಲಾಯನಕಾಲೇ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಪಾಪಪುರಿಸಂ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಂ ಪಸ್ಸಿ। ತಸ್ಸ ಜಟನ್ತರೇ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಲೋಮಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಧೇನುಯಾ ಚ ವಚ್ಛಕಸ್ಸ ಚ ಅಟ್ಠೀನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಬ್ಯಗ್ಘರಾಜಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ದಿಸ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಞ್ಜರೇ ಚ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ಪಾಪಪುರಿಸೇನ ಏತೇ ಮಾರಿತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ತಂ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತತಸಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಬ್ಯಗ್ಘೋ "ತ್ವಂ ಏತೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ನೇವ ಮಾರೇಮಿ, ನ ಖಾದಾಮೀ"ತಿ। "ಪಾಪಧಮ್ಮ, ತಯಿ ಅಮಾರೇನ್ತೇ ಅಞ್ಞೋ ಕೋ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಥೇಹಿ ತಾವ ಕಾರಣಂ, ಅಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ತೇ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಸೋ ಮರಣಭಯಭೀತೋ "ಆಮ, ಸಾಮಿ, ಗೋಧಾಪುತ್ತಕೇ ಚ ವಚ್ಛಕಞ್ಚ ಧೇನುಞ್ಚ ಮಾರೇತ್ವಾ ಖಾದಾಮಿ, ತಿತ್ತಿರಂ ಪನ ನ ಮಾರೇಮೀ"ತಿಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಬಹುಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅಸದ್ದಹಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಕುತೋ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠತೋ ವಾಣಿಜಕಾನಂ ಭಣ್ಡಂ ವಹನ್ತೋ ಜೀವಿಕಹೇತು ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇದಾನಿಮ್ಹಿ ಇಧಾಗತೋ"ತಿ ತೇನ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮೇ ಕಥಿತೇ "ಪಾಪಧಮ್ಮ, ತಯಿ ತಿತ್ತಿರಂ ಅಮಾರೇನ್ತೇ ಅಞ್ಞೋ ಕೋ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ, ಏಹಿ ಸೀಹಸ್ಸ ಮಿಗರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ತಂ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ತಾಸೇನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೀಹರಾಜಾ ತಂ ಆನೇನ್ತಂ ಬ್ಯಗ್ಘಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೮."ಕಿಂ ನು ಸುಬಾಹು ತರಮಾನರೂಪೋ, ಪಚ್ಚಾಗತೋಸಿ ಸಹ ಮಾಣವೇನ।
ಕಿಂ ಕಿಚ್ಚಮತ್ಥಂ ಇಧಮತ್ಥಿ ತುಯ್ಹಂ, ಅಕ್ಖಾಹಿ ಮೇ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಏತಮತ್ಥ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸುಬಾಹೂತಿ** ಬ್ಯಗ್ಘಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। ಬ್ಯಗ್ಘಸ್ಸ ಹಿ ಪುರಿಮಕಾಯೋ ಮನಾಪೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ತಂ ಏವಮಾಹ। **ಕಿಂ ಕಿಚ್ಚಮತ್ಥಂ ಇಧಮತ್ಥಿ ತುಯ್ಹನ್ತಿ** ಕಿಂ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ಥಸಙ್ಖಾತಂ ಇಮಿನಾ ಮಾಣವೇನ ಇಧ ಅತ್ಥಿ। "ತುಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಕಿಚ್ಚಮತ್ಥ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೦೯."ಯೋ ತೇ ಸಖಾ ದದ್ದರೋ ಸಾಧುರೂಪೋ, ತಸ್ಸ ವಧಂ ಪರಿಸಙ್ಕಾಮಿ ಅಜ್ಜ।
ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾಯತನಾನಿ ಸುತ್ವಾ, ನಾಹಂ ಸುಖಿಂ ದದ್ದರಂ ಅಜ್ಜ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದದ್ದರೋತಿ** ತಿತ್ತಿರೋ। **ತಸ್ಸ ವಧನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಇಮಮ್ಹಾ ಪುರಿಸಮ್ಹಾ ಅಜ್ಜ ವಧಂ ಪರಿಸಙ್ಕಾಮಿ। **ನಾಹಂ ಸುಖಿನ್ತಿ** ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ದದ್ದರಂ ಸುಖಿಂ ಅರೋಗಂ ನ ಮಞ್ಞಾಮಿ।

ಅಥ ನಂ ಸೀಹೋ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ -

೧೧೦."ಕಾನಿಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾಯತನಾನಿ ಅಸ್ಸು, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವುತ್ತಿಸಮೋಧಾನತಾಯ।
ಕಂ ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ, ಪರಿಸಙ್ಕಸಿ ದದ್ದರಂ ಮಾಣವೇನಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸೂತಿ** ಅಸ್ಸೋಸಿ। **ವುತ್ತಿಸಮೋಧಾನತಾಯಾತಿ** ಜೀವಿತವುತ್ತಿಸಮೋಧಾನತಾಯ, ಕಾನಿ ನಾಮ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಾನಿ ತುಯ್ಹಂ ಕಥಿತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾಣವೇನಾತಿ** ಕಿಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಮಾಣವೇನ ಮಾರಿತಂ ಪರಿಸಙ್ಕಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತೋ ಬ್ಯಗ್ಘರಾಜಾ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

೧೧೧"ಚೆಣ್ಣಾ ಕಲಿಙ್ಗಾ ಚರಿತಾ ವಣಿಜ್ಜಾ, ವೇತ್ತಾಚರೋ ಸಙ್ಕುಪಥೋಪಿ ಚಿಣ್ಣೋ।
ನಟೇಹಿ ಚಿಣ್ಣಂ ಸಹ ವಾಕುರೇಹಿ, ದಣ್ಡೇನ ಯುದ್ಧಮ್ಪಿ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ॥

೧೧೨"ಬದ್ಧಾ ಕುಲೀಕಾ ಮಿತಮಾಳಕೇನ, ಅಕ್ಖಾ ಜಿತಾ ಸಂಯಮೋ ಅಬ್ಭತೀತೋ।
ಅಬ್ಬಾಹಿತಂ ಪುಬ್ಬಕಂ ಅಡ್ಢರತ್ತಂ, ಹತ್ಥಾ ದಡ್ಢಾ ಪಿಣ್ಡಪಟಿಗ್ಗಹೇನ॥

೧೧೩"ತಾನಿಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾಯತನಾನಿ ಅಸ್ಸು, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವುತ್ತಿಸಮೋಧಾನತಾಯ।
ಯಥಾ ಅಯಂ ದಿಸ್ಸತಿ ಲೋಮಪಿಣ್ಡೋ, ಗಾವೋ ಹತಾ ಕಿಂ ಪನ ದದ್ದರಸ್ಸಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಿಣ್ಣಾ ಕಲಿಙ್ಗಾತಿ** ವಾಣಿಜಕಾನಂ ಭಣ್ಡಂ ವಹನ್ತೇನ ಕಿರ ತೇನ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ಚಿಣ್ಣಾ। **ಚರಿತಾ ವಣಿಜ್ಜಾತಿ** ವಣಿಜ್ಜಾಪಿ ತೇನ ಕತಾ। **ವೇತ್ತಾಚರೋತಿ** ವೇತ್ತೇಹಿ ಸಞ್ಚರಿತಬ್ಬೋ। **ಸಙ್ಕುಪಥೋಪಿ ಚಿಣ್ಣೋತಿ** ಖಾಣುಕಮಗ್ಗೋಪಿ ವಲಞ್ಜಿತೋ। **ನಟೇಹೀತಿ** ಜೀವಿಕಹೇತುಯೇವ ನಟೇಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ। **ಚಿಣ್ಣಂ ಸಹ ವಾಕುರೇಹೀತಿ** ವಾಕುರಂ ವಹನ್ತೇನ ವಾಕುರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚರಿತಂ। **ದಣ್ಡೇನ ಯುದ್ಧನ್ತಿ** ದಣ್ಡೇನ ಯುದ್ಧಮ್ಪಿ ಕಿರ ತೇನ ಯುಜ್ಝಿತಂ।

ಬದ್ಧಾ ಕುಲೀಕಾತಿ ಸಕುಣಿಕಾಪಿ ಕಿರ ತೇನ ಬದ್ಧಾ। **ಮಿತಮಾಳಕೇನಾತಿ** ಧಞ್ಞಮಾಪಕಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಕಿರ ತೇನ ಕತಂ। **ಅಕ್ಖಾ ಜಿತಾತಿ** ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಅಕ್ಖಾ ಹಟಾ। **ಸಂಯಮೋ ಅಬ್ಭತೀತೋತಿ** ಜೀವಿತವುತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇನೇವ ಸೀಲಸಂಯಮೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ। **ಅಬ್ಬಾಹಿತನ್ತಿ** ಅಪಗ್ಘರಣಂ ಕತಂ। **ಪುಬ್ಬಕನ್ತಿ** ಲೋಹಿತಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಇಮಿನಾ ಕಿರ ಜೀವಿಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ರಾಜಾಪರಾಧಿಕಾನಂ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತೇ ಆನೇತ್ವಾ ಸಾಲಾಯ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ವಣಮುಖೇಹಿ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಲೋಹಿತಂ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಣ್ಡಕಧೂಮಂ ದತ್ವಾ ಠಪಿತನ್ತಿ। **ಹತ್ಥಾ ದಡ್ಢಾತಿ** ಆಜೀವಿಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇ ಉಣ್ಹಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಹತ್ಥಾಪಿ ಕಿರಸ್ಸ ದಡ್ಢಾ।

ತಾನಿಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾಯತನಾನೀತಿ ತಾನಿ ಅಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾನಿ। **ಅಸ್ಸೂತಿ** ಅಸ್ಸೋಸಿಂ। **ಯಥಾ ಅಯನ್ತಿ** ಯಥಾ ಏಸ ಏತಸ್ಸ ಜಟನ್ತರೇ ತಿತ್ತಿರಲೋಮಪಿಣ್ಡೋಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ "ಏತೇನೇವ ಸೋ ಮಾರಿತೋ"ತಿ। **ಗಾವೋ ಹತಾ ಕಿಂ ಪನ ದದ್ದರಸ್ಸಾತಿ** ಗಾವೋಪಿ ಏತೇನ ಹತಾ, ದದ್ದರಸ್ಸ ಪನ ಕಿಂ ನ ಹನಿತಬ್ಬಂ, ಕಸ್ಮಾ ಏಸ ತಂ ನ ಮಾರೇಸ್ಸತೀತಿ।

ಸೀಹೋ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಮಾರಿತೋ ತೇ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ? "ಆಮ, ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಚ್ಚವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸೀಹೋ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಬ್ಯಗ್ಘರಾಜಾ ಪನ "ಮಾರೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕೋ ಏಸೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಂ ದಾಠಾಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇತ್ವಾ ಆವಾಟಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಮಾಣವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಮಯ್ಹಂ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಜಾತಕಂ ಸಮೋಧಾನೇಸಿ - "ತದಾ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಗೋಧಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಬ್ಯಗ್ಘೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಸೀಹೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ, ತಿತ್ತಿರಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಅಹಮೇವ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ದದ್ದರಜಾತಕವಣ್ಣನಾ ದ್ವಾದಸಮಾ।

ಜಾತಕುದ್ದಾನಂ -

ಗಿಜ್ಝಕೋಸಮ್ಬೀ ಸುವಞ್ಚ, ಚೂಳಸೂವಂ ಹರಿತ್ತಚಂ।
ಕುಸಲಂ ಲೋಮಕಸ್ಸಪಂ, ಚಕ್ಕವಾಕಂ ಹಲಿದ್ದಿ ಚ॥

ಸಮುಗ್ಗಂ ಪೂತಿಮಂಸಞ್ಚ, ದದ್ದರಞ್ಚೇವ ದ್ವಾದಸ।
ಜಾತಕೇ ನವನಿಪಾತೇ, ಗೀಯಿಂಸು ಗೀತಿಕಾರಕಾ॥

ನವಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

(ತತಿಯೋ ಭಾಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।)